Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Typograf-Tidende
Udgiver: Dansk typograf Forbund
Udgivelsesår: 1875-1877

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

Arbejderbevægelsens
Bibliotek og Arkiv

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

№ 1. København, den 8. Januar 1876 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Bog Nr. 5, Sætter *E. F. Geisler*, udstædt i **Aalborg** den 9. December f. A., annuleres.

Nykøbing p. F. 2. Kv. 1875. 10 bidragydende Medlemmer (Nykøbing 9, Maribo 1). Ny indtraadt 1, tilrejst 2, afrejst 2, udtraadt 1 (*F. J. Skaarup*).

Kvittering for Forbundsbidrag.

Nykøbing p. F. 2. Kv. 1875. Summa 13 Kr. (Nykøbing 11 Kr. 70 Øre, Maribo 1 Kr. 30 Øre).

Livets Baad.

En Baad, der glider henad Tidens Bølge
Og Sejlene saa hvide folder ud,
Med Øjet vil vi gerne denne følge,
Dens Løb dog staar til Styreren, til Gud.
Vi kende ej de Storme, som vil komme,
Og ej de Skær, som true Livets Baad,
Naar haarde Storme tit paa Sejlet tromme,
Bortrive Sejl og knække Mast og Raa.

Saa gled vor Baad hen over Aarets Bølge
Og truet tit af Storm, ja stundom Skær,
Det kan og maa vi for os selv ej dølge,
Om end vi landet er med Mast og Ræer;
Ti vid: til Havn vi end har langt tilbage,
Og vort Kompas kan ogsaa vise fejl,
Ja stundom er det bedst, naar Storme brage
Og Vejen ukendt, at slaa Reb i Sejl!

Saa frem paa Dæk Enhver, som sig vil agte,
Og nøje Mærke læg til Strømmens Gang,
At Du i Stormen ret dit Hverv kan magte,
Ej styre fejl ved falske Havfrusang.
Og glem ej, at i Himlen En der vaager,
Som Alt kan vende til en dejlig Vaar,
Hvis Øje lyser gennem Nattens Taager,
Som ene bringer glædeligt Nyaar!

F. H. Andersen.

Korrespondance.

Ringkøbing, 28. December. Tør jeg anmode den ærede Redaktion om at optage Følgende i Tidenden: Som jeg ser af „Typograf-Tidende", er jeg bleven udstødt af Forbundet, fordi jeg har taget Plads i Ringkøbing Amtstrykkeri. Det er mig imidlertid ikke muligt at fatte Grunden til denne Udstødelse. Vel har jeg læst i Tidenden, at Trykkeriet har været lukket for Forbundsmedlemmer, men da jeg erfarede, at Hr. *Jørgensen* var gaaet ind paa Sætternes Fordringer, Tarifberegning, maatte jeg antage, at den vedvarende Blokade beroede paa en Misforstaaelse. Jeg forhørte mig hos flere vel ansete Kolleger i København, og de kunde heller ikke fatte Grunden til Trykkeriets vedvarende Lukning. I min Korrespondance med Hr. *Jørgensen* tilbød denne mig 18 à 20 Kr. eller Tarif (29 Øre pr. 1000) samt 40 Øre for en Ekstratime; jeg foretrak naturligvis det sidste. — Jeg tror til enhver Tid at have opfyldt mine Pligter som Kollega efter bedste Evne, og der var næppe Nogen, der med større Glæde hørte om Præsidentens Ankomst til Aalborg, hvor jeg den Gang opholdt mig, end jeg. Den senere Tid har imidlertid bragt mig nogle Skuffelser med Hensyn til den Enighed, jeg haabede var til Stede mellem Forbundsmedlemmerne. I Aalborg havde jeg en særdeles fordelagtig Plads, en Plads, man i pekuniær Henseende ikke finder mange af i Landet. I Følge en med Principalen, Hr. *Olufsen*, sluttet Akkord skulde jeg skaffe „Nordjyllands Folkebl." færdig til Trykning hver Aften Kl. 5, naturligvis sat af Typografer. Imidlertid fik jeg en Dreng ind i Bladet og derpaa en til; de arbejdede for samme Løn som Typograferne, dog saaledes, at Fortjenesten gik i Principalens Lomme. Den Ene skulde have Føljetonen til Bladet, den Anden blot trykt Manuskript. Sætterne udtalte ofte deres Misfornøjelse derover samt mente, at Lærlingenes slette Korrekturer tit sinkede Bladet, og meget ofte maatte jeg høre Ubehageligheder derfor. Den 10. Avgust, om Aftenen, talte jeg i al Venskabelighed med Hr. *Olufsen* om at faa Lærlingene ud af Bladet, men han nægtede det bestemt. Dagen efter kom det imidlertid til et Sammenstød mellem Hr. *Olufsen* og mig, og jeg benyttede Lejligheden til at fremsætte Lærlingenes Fjærnelse som en bestemt Fordring. En Opsigelse fik jeg imidlertid. Noget efter bad Principalen mig om at blive; jeg lovede det paa den Betingelse, at han opfyldte det, som jeg antog, fælles Ønske. Han vilde ikke gøre det, og jeg gik, naturligvis stolende paa ikke at blive ladt i Stikken, saa meget mere, som en Kollega, jeg antog kendte Stemningen, bad mig om ikke at give efter. Jeg vilde ikke gaa hjem og berede min Familie unødvendige Bekymringer, og bad hin Kollega lade gaa Bud til et nærmere betegnet Sted. Jeg sad der til Middag og begyndte at ane Sammenhængen, og meget rigtigt, den Eneste, der ved en fire Ugers Sygdom, jeg havde haft, kendte Forretningens Gang og hvad den kastede af sig, tog paa

Hr. *Olufsens* Tilbud øjeblikkelig Pladsen. Det var jo ingen behagelig Opdagelse for en gift Mand med et Par Børn, saa meget mere, som Sagen i sig selv kunde være mig ligegyldig. Det var den første Skuffelse, og Erfaringen var jo lidt dyr. — Jeg rejste derpaa til Øerne, hvor jeg havde modtaget en Plads til 28 Øre efter Alfabet*). Ved min Ankomst til denne meddelte Faktoren mig, at Prisen var 26 Øre (han havde nylig nedsat Lønnen); paa Trykkeriet vare Alle Forbundsmedlemmer; de havde imidlertid fundet dem i Nedsættelsen med den største Ro; jeg gjorde Faktoren opmærksom paa, at jeg maatte have, hvad der tilkom mig, og det blev mig ogsaa høflig tilstaaet. — Paa Trykkeriet her i Byen kan enhver Typograf være tjent med at arbejde, saaledes som Forholdene nu ere, og Hr. *Jørgensen* har lovet, saa snart en almindelig Tarif bliver bestemt, da straks at indføre den. Der er jo Ingen, der kan have Fordel af, at Trykkeriet ikke arbejder med fuld Kraft. — I Tidenden staar ligeledes, at jeg er rejst fra Københavns uden Forbundsbog. Jeg har imidlertid den Fornøjelse at kunne sende min Bog til Stedforeningens Formand, hvoraf vil kunne ses, at jeg har betalt mit Kontingent indtil den første Uge, jeg har været her. Det vil være mig kært vedblivende at være Medlem af Foreningen, og jeg haaber derfor, at Hr. Formanden sender mig den snarest med Oplysning om, til hvem jeg skal indbetale Kontingent. Kan det ikke ske som sagt snarest, maa jeg jo give Afkald paa at være Medlem af en Forening, der endnu ikke har bragt mig synderlig Glæde; man kan lige fuldt opfylde sine kollegiale Pligter. *E. Geisler.*

* * *

Ovenstaaende Skrivelse have vi ikke villet nægte Optagelse, skønt dens hele Indhold er et Sammensurium af komplet intetsigende Undskyldninger, som man endog har Vanskelighed ved at forstaa. Hvorledes Hr. *Geisler* i Aalborg er kommet paa Kant først med sin Principal og derefter med Trykkeriets Typografer, skulle vi ikke afgøre, og at hans Engagementsvilkaar ikke opfyldtes i Nykøbing p. F., er baade Forbundet og denne Tidendes Redaktion uvedkommende, eftersom *R. P. Jensen* ikke havde med ham at gøre i dette Tilfælde. Dersom *R. P. Jensen* havde skaffet ham Pladsen i Nykøbing, ere vi forvissede om, at de opgivne Arbejdsvilkaar vare blevne opfyldte. Det er fuldstændig Usandhed, naar Hr. *Geisler* skriver, at han maatte „antage", at den vedvarende Blokade beroede paa en Misforstaaelse; ti han var straks efter Blokadens Iværksættelse gentagende Gange hos Præsidenten for at forespørge, om han kunde tage Plads i Trykkeriet, og hver Gang blev det nøje forklaret for ham, hvorfor det ikke kunde tillades, og hvad der fordredes af Hr. *Jørgensen*, for at Blokaden kunde hæves, hvilket da ogsaa blev fuldstændig billiget af Hr. *Geisler* selv. Ligesom denne „Antagelse" saaledes er Usandhed fra Ende til anden, tør vi ogsaa dristig paastaa, at hans Henvendelse til „vel ansete Kolleger" ikke er Andet end Opdigtelse. Hvad forresten denne „Antagelse" og „Misforstaaelse" angaar, da kan Hr. *Geisler* selv efterse Forbundslovenes §§ 5, 8 og 25. En tredje Usandhed er at ville benægte at han er rejst fra Københavns uden Forbundsbog. Hans Bog er udfærdiget i Aalborg den 9de December, paa samme Tid, som han befandt sig i Ringkøbing efter at være rejst fra Københavns. Naturligvis har man i Aalborg været uvidende om, hvad G. foretog sig, da der ellers ikke var bleven nogen Bog udfærdiget for ham. Hvad Bogens Tilbagesendelse angaar, da giver Forbundsmeddelelserne i nærværende Numer Underretning. Endvidere er det maaske ikke overflødigt at tilføje, at Hr. *Geisler* havde Plads i Københavns, da han rejste derfra, saa man maa ikke tro, at hans Stilling var saa forfærdelig fortrykt, om Nogen ved at læse hans Skrivelse ellers skulde lade sig tilnarre et saadant Indtryk, og tillige er det let fatteligt, at de To — *Eriksen* og *Geisler* — nu kunne opnaa gode Arbejdsbetingelser, eftersom der heldigvis ere saa faa Eriksen'er og Geisler'er, som indtil videre attraa Arbejde hos Hr. Bogtrykker *Jørgensen* i Ringkøbing. *Red.*

*) I Nykøbing p. F. og i „Lolland-Falsters Folkeblads" Trykkeri. Red. Anm.

Hillerød, 30. December 1875. Hr. Redaktør! I Anledning af den Notits i forrige Numer af „Typ.-Tid." (52), hvori Tilgang til begge Trykkerier i Hillerød frabedes, skal jeg oplyse: 1) at det gode Forhold mellem de i „Frederiksborg Amts Avis"s Trykkeri arbejdende Sættere og Undertegnede indtil dette Øjeblik ikke har været forrykket med et Ord fra nogen af Siderne; og 2) at de herværende Sættere for mig have erklæret ikke at have nogen Andel i den omtalte Notits Fremkomst, men antage, at den herværende Kredsbestyrelses Formand i dette Tilfælde har handlet paa egen Haand. Jeg haaber, at det af Ovenstaaende vil fremgaa, at „Typ.-Tid."s Notits om Tilgang til begge Trykkerier i Hillerød bortfalder som ubeføjet. Ærb.

E. K. Drakenberg,
Faktor i Frederiksb. A. Av.s Trykkeri.

* * *

I det vi med Fornøjelse optage Ovenstaaende fra Hr. *Drakenberg*, saa maa vi dog erklære, at den paaklagede Notits ikke kan faa praktisk Betydning for hans Vedkommende, naar Sætternes og hans Forhold til hinanden er uforandret. For Øvrigt maa vi forbeholde os en yderligere Berigtigelse — ogsaa angaaende vor Formodning om de tre Pladser for Ikke-Forbundsmedlemmer, der falbødes i „Dags.-Tel." —, indtil vi have faaet Lys i Sagerne. Hr. Faktor *Laur. Madsen* i det Hanson'ske Trykkeri har nemlig meddelt os, at vor Formodning betræffende de tre Pladser er urigtig. *Red.*

* **København,** 6. Januar. Skønt „Dagbladets" Sættere ligesom de andre københavnske Dagbladstættere deltoge i den gennemgaaende Forhøjelse i Satsprisen og Forbedring i Arbejdsvilkaarene i det Hele, som fandt Sted forrige Nyaar og ved Søndagsarbejdets Afskaffelse til 1ste Juli, vare de dog ikke komne saa vidt, at Vilkaarene kom paa lige Trin med de i andre Dagbladssætterier gældende. Mod Slutningen af forrige Aar var Satsprisen 31 Øre pr. Tusind Alfabet (Antiqua); den normale Arbejdstid skulde vel høre op Kl. 10, hvorefter der indtraadte Godtgørelse for Overarbejde, men denne Godtgørelse var ikke mere end 66 Øre for Arbejde til ubegrænset Tid

ud paa Natten. Saaledes vare Vilkaarene, da Sætterne mellem Jul og Nyaar tog Beslutning om at faa dem forbedrede. I en Skrivelse til Bladets Udgivere anmodede de om en Satspris af 33 Øre og Overarbejde efter Kl. 10 godtgjort med 1 Kr. fra Kl. 10 til 12 og efter Kl. 12 med 50 Øre pr. halve Time foruden Satsprisen, ligesom der fandtes Bestemmelser om Godtgørelse for Talsats, spatieret og anden tidsspildende Sats og for Korrektur. Hr. Redaktør *Topsøe*, Bladets Hovedudgiver, stillede sig meget imødekommende til Anmodningen og henviste dernæst Sætterne til Bogtrykkeriejeren, Hr. *Sally B. Salomon*, som hovedsagelig gik ind paa Alt, hvad der forlangtes. De væsenligste Ændringer vare, at i Stedet for 1 Kr. i Ekstragodtgørelse for Overarbejde fra Kl. 10 til 12 er sket den Omfordeling, at Godtgørelsen disse to Timer regnes timevis med 66 Øre pr. Time, at „hver Sætter af slank Sats leverer 288 Linier Korpus eller sammes Værdi i Petit daglig" indtil Kl. 10, og at den gensidige Opsigelse er 14 Dage fra Lørdag at regne. Godtgørelse for de forskellige Arter af tidsspildende Sats er vel efter Overenskomst, men naar denne ikke strækker til, er Betalingen herfor 50 Øre pr. Time. Disse Forbedringer ere gældende fra Nyaar. — At der under denne Sags Fremkomst og Afgørelse fandt den nøjeste Samvirken Sted mellem Foreningen og Sætterne, er overflødigt at bemærke, men det er derimod nødvendigt at tilføje, at blandt „Dagbladets" Sættere findes to Ikke-Medlemmer af Forbundet, hvoraf den Ene, Hr. *Mogensen*, aarvis har unddraget det sin Understøttelse, medens han fuldt ud har været med til at gøre sig det nyttigt; for den Andens Vedkommende kan næppe paaregnes Andet end en Slags Forsømmelse. Sligt bør ikke finde Sted, og det er da vel ogsaa at haabe, at man ved den forestaaende Lovrevision i Stedforeningen vil søge at raade Bod herpaa.

—, 6. Januar. Det er just ikke saa sjældent, at „Typ.-Tid." indeholder Meddelelser om de mere eller mindre uheldige Forhold, der hersker i Provinstrykkerierne, men man hører alt for Lidt fra Hovedstadstrykkerierne, hvad der vel næppe kan hidrøre fra, at der ikke er Noget at beklage sig over. Jeg skal imidlertid tillade mig at give nogle Oplysninger om et københavnsk Trykkeri, og de have den Fordel mest at vise, at hvad Vilkaarlighed angaar, da ere Trykkerne ikke en Smule bedre stillede end Sætterne, men at de maa gjøre Alt for at værge dem mod den. Dette Trykkeri er *Kr. Larsens* i St. Kongensgade, ogsaa benævnet „Kvindetrykkeriet". Jeg — jeg skal nærmest holde mig til mig selv — havde Plads i Aarhus, men ønskede at komme til København, og efter et Avertissement i „Dags-Tel." lagde jeg Billet ind angaaende en Plads i et københavnsk Trykkeri, hvorpaa jeg pr. Telegraf modtog Tilbud fra denne *Kr. Larsen* om Plads til en Løn af forelø big 20 Kr. I „Typ.-Tid." havde jeg ikke læst noget Ufordelagtigt om Trykkeriet, og i Aarhus kendte Ingen Hr. *L.*, hvorfor jeg modtog Tilbudet og rejste straks (Telegrammet betingede nemlig Afrejse Dagen efter Modtagelsen, hvilket vil sige det Samme, som at Hr. *L.* befandt sig i Forlegenhed). Straks efter, at jeg kom ind i Trykkeriet, fik jeg at vide af Hr. *L.*, at han ikke havde videre at bestille og af den Grund ikke holdt Punkterpige, men at der ikke desto mindre vilde komme en saadan Dagen efter, ti i den paafølgende Uge skulde der blive meget travlt. Travlheden kom ganske rigtig, og Pigen kom med, men hun blev der kun *én* Dag, formodenlig fordi Varme i Trykkerilokalet af Hr. *L.* bliver betragtet som en Luksusgenstand. Nu kom Lørdag, og Hr. *L.* kom ogsaa med Penge, men i Stedet for 8 Kr. 33 Øre, som tilkom mig for $2^1/_2$ Dag, fik jeg kun 7 Kr. Denne lille „Regnefejl" omtalte jeg dog ikke, lige saa lidt som jeg gjorde Fordring paa Rejsegodtgørelse fra Aarhus, hvorom der vel kunde være Tale. Jeg hørte nu Adskilligt fortælle om den hele Trykkerivirksomhed, hvor iblandt jeg mest blev slaaet af at høre, at før mig havde der i Løbet af lidt over et Aar været 8 (otte) forskellige Trykkere i Trykkeriet. Det blev mig fortalt, hvilken Behandling der er b'even disse Trykkere tildel. Saaledes skulde Hr. *L.* have for Vane at titulere dem med nogle kønne Betegnelser, som jeg dog ikke skal gengive, og ved enhver Lejlighed skulde han søge at finde Noget at udsætte paa Arbejdet for at faa et Paaskud til at trække af den akkorderede Løn; kunde han ikke finde paa Noget at udsætte paa Arbejdet, trak han alligevel af Ugelønnen, fordi der ikke havde været Tilstrækkeligt at bestille o. s. fr. Jeg kom selv til at gøre Erfaring i saa Henseende og skal fremføre et Par Eksempler. Efter at jeg havde trykt et Ark glittet dobb. Ord. — det var blevet fugtet og glittet af den forrige Trykker og havde altsaa henstaaet i den Tilstand omtrent 14 Dage —, afleverede jeg Oplaget, som derefter blev overgivet et Par Sætterlærlinge til Besørgelse i Pakpressen. Da det havde ligget der nogen Tid, blev det taget ud og gennemset Ark for Ark, og nu fortalte Hr. *L.* mig, at han i Oplaget (1000) havde fundet 18 Ark med „sorte Fingre"; det kunde ikke nytte, at jeg forklarede ham, at jeg ikke kunde paatage mig noget Ansvar for de „sorte Fingre", eftersom jeg ikke havde haft hverken med Fugtningen eller Glitningen at gøre, og eftersom Presningen bag efter blev overladt til Drengene, som maaske ikke en Gang havde vasket deres Hænder, før de tog fat paa Papiret — nok: „Jeg skal nok sige Dem, hvad De har fortjent for det Ark," sagde han mig. „De vil maaske trække mig af paa Lørdag, som De plejer," gav jeg til Svar, og saa lød det fra Hr. *L.*, at jeg skulde holde min Kæft eller skruppe ned ad Trapperne, gængse Yndlingsudtryk af ham. Lørdag kom, men jeg blev dog ikke trukket af i Lønnen — ti han havde endnu temmelig travlt til Julen. Men saaledes gik det ikke en anden Gang kort Tid efter. Et Ark Ord. var til Glitning, og da jeg forlangte en Dreng — i Trykkeriet findes tre Drenge, men ingen Sættere — til Hjælp, svarede Hr. *L.*, at jeg selv skulde glitte med Hjælp af Karlen. Da der til at betjene en Glittemaskine udfordres tre Personer — naar Papiret ikke skal udsættes for Smuds —, vægrede jeg mig ved at glitte, saafremt jeg ikke fik den fornødne Hjælp. Denne Vægring, en Revne, som var kommen i en gammel Valse, der forud havde en Snes tommestore Huller, og ikke tilstrækkeligt Trykarbejde for hele Dagen vare for Hr. *L.* Paaskud til at afkorte min Ugeløn med 6 Kr., et Beløb, som Trykkeren før mig, der kun havde Pladsen i 14 Dage,

omtrent ogsaa maatte bøde under lignende Paaskud. Saadanne Eksempler kan der fremføres mange af. Det behøver nu næppe at tilføjes, at Hr. *L.* ikke kender Opsigelsesfrist, lige som der i det Hele taget næppe tages fejl ved at paastaa, at Hr. *L.*'s Trafik er at antage Typografer, naar han har travlt, og at chikanere dem ud af Trykkeriet paa en hovedkuls Maade, naar Travlheden er forbi. Skal Saadant virkelig kunne lykkes? Man maa dog haabe, at Trykkerne en Gang faa Øjnene op for, hvad der bydes dem, og at de ikke ville holde dem tilbage fra at benytte nærværende Organ, naar det gælder om at belyse slige Forhold som de her berørte. Hvis Hr. *L.*'s Bedrifter tidligere vare blevne skildrede i Tidenden, skulde jeg nok have vogtet mig for at komme der og „bide Skér itu".

J. C. Jensen, Maskinmester.

Kiel. I næst forrige Numer bragte vi en Meddelelse fra Kiel om de derværende typografiske Forhold. Følgende er nu tilstillet os fra en dansk Kollega, der som tysk Forbundsmedlem har maattet forlade Kiel. Den egenlige Realitetsgrund for Striden i Kiel er, som den ene Bogtrykkeriejer, Hr. *Schmidt*, (Lederen for Principalerne) selv har udtalt, en ligefrem Hævn, som de kielske Principaler ville tage over Typograferne, fordi de gennemførte Fordringerne fra Marts 1873. Meddelelsen om, at en ugift og to gifte danske Sættere have opsagt deres Pladser, hvorfor der sandsynligvis vil blive gjort Forsøg paa at fiske Sættere i København, bør ændres lidt. Den ene gifte danske Sætter (hos Bogtrykkeriejer *Peters*) ved Navn *Sørensen* holdt sig Ryggen fri ved ikke direkte at sige op straks, hvorimod han forbeholdt sig at give Hr. *Peters* Besked inden Nyaar. Da nu Nyaar kom, kunde man naturligvis kun vente, at han vilde sige op, men i Stedet for blev han i Forretningen mod en Lønningsforhøjelse af 10 Groschen om Ugen og traadte ud af Forbundet. Ret før Nyaar var i Kiel 43 Medlemmer af Forbundet; Krisen har medført, at deraf ere 18 udtraadte, 22 allerede bortrejste, og de øvrige 3, som have sagt op 14 Dage senere, ville ogsaa være bortrejste i de nærmeste Dage. Med Undtagelse af En, der er gaaet Nord paa, ere Alle rejste Syd paa. I Kiel var Hovedsædet for den tyske Forbundsafdeling Slesvig-Holsten-Lauenborg, men da Byen nu er blottet for Forbundsmedlemmer, er Hovedsædet forlagt for Pengesagernes Vedkommende til Rendsborg og for de øvrige Sagers Vedkommende til Flensborg. Foreløbig er altsaa Kiel som Forbundsplads død, men efter Alt at dømme vil det ikke vare ret længe, før „Schuster"-Regimentet i Byen snart igen vil ophøre. Af danske Kolleger findes der vel ikke mange der ville indrulleres i dette Regiment*).

Forskelligt.

— I September f. A. har den tyske Principalforening udsendt Opfordring til alle de den bekendte Bogtrykkerfirmaer i Tyskland (i Alt 2500) om at tiltræde Opsigelsen af den nu gældende Normaltarif, der blev vedtagen i 1873 og kan opsiges til 1ste Juli 1876. Opsigelsen vil ske, naar den er vedtagen af Bogtrykkeriejerne i mindst en af de 12 Voldgiftskredser hvori Tyskland er inddelt.

— I Følge „Arbeitgeber" har en Ingeniør *Brackelsberg* opfundet en Maskine, som ikke alene skriver men ogsaa stereotyperer. Straks efter, at en Linie er sat fuld, trykkes den ind i Massen, i hvilken man er i Stand til at korrigere Sætningen, inden den aftrykkes. Indretningen skal være temmelig simpel (?).

Det afgivne Løfte om en Udvidelse af Tidendens Indhold have vi ikke kunnet holde, og Grunden dertil vil kunne erfares af Repræsentantskabets Forhandlinger i forrige Aars sidste Numer. Det er dog vort Haab, at den forestaaende Bogtrykkerdag vil tage denne Sag under Overvejelse. *Redaktionen.*

Den typografiske Forening.

Bestyrelsesmøde afholdes i Aften Kl. 9 i Foreningslokalet. En Sag af særlig Vigtighed foreligger.

Formanden.

Brevkasse.

Johan N. Hansen i Haderslev. Det tilsendte Indserat kan fremdeles ikke optages; det er for personligt. Om denne Strid bliver ikke optaget Mere i Tidenden.

Flere Brevskrivere. Pladsen paa Fyn er besat.

*) Et Ikke-Forbundsmedlem eller en Forræder mod Kollegialiteten, hvilken sidste altid for bestandig er udelukket af Forbundet, benævnes i Tyskland for en „Schuster" eller „Rauhbein"; hos os analogt med en „Elmenhoffer" eller „Ringkøbinger". Red. Anm.

Typografiske Kundgørelser.

J. B. Meyer,

Flensburg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.),

anbefaler sig Dhrr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satineermaskiner etc. under gode Betingelser.

Lawrence Brothers pat. engl. Valsemasse

sælges af Eneagenten for Danmark og Norge, Bogtrykker H. J. Jensen, Christiania, for 40 Spdl. (160 Kroner) pr. 100 Pd. Større Partier frit København.

En Maskintrykker
ønsker i Løbet af en Maaneds Tid at faa en Plads, helst i et af Københavns større Bogtrykkerier. Billet, mrkt. „Maskintrykker 2", modtages i Tidendens Ekspedition.

En Trykker
ønsker straks Plads, lige meget om det er ved Haand- eller Hurtigpresse. Billet, mrkt. „Trykker 1", indsendes til denne Tidendes Ekspedition.

En Maskintrykker
ønsker Plads straks. Man henvender sig til *R. P. Jensen.*

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen, for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3 Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i København. — Trykt hos A. Guldbrandsen & Ko.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

№ 2. København, den 15. Januar 1876. 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Slagelse. 2. Kv. 1875. 5 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 2, afrejst 1, udtraadt 1 (arbejder ikke mere ved Faget.

Hillerød. 2. Kv. 1875. 8 bidragydende Medlemmer. Afrejst 1, udtraadt 1 (Faktor Laur. Madsen).

Nakskov. 2. Kv. 1875. 5 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1, tilrejst 2, afrejst 2.

Randers. 2. Kv. 1875. 6 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 1. Foreningen begyndte sin Virksomhed den 16. Oktober 1875.

Horsens. 2. Kv. 1875. 6 bidragydende Medlemmer. Ingen Forandring.

Vejle. 2. Kv. 1875. 8 bidragydende Medlemmer. Ingen Forandring.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Slagelse.	2. Kv. 1875.	Summa	7 Kr.
Hillerød.	2. Kv. 1875.	Summe	7 Kr. 90 Øre.
Nakskov.	2. Kv. 1875.	Summa	5 Kr. 50 Øre.
Randers.	2. Kv. 1875.	Summa	6 Kr. 70 Øre.
Horsens.	2. Kv. 1875.	Summa	7 Kr. 80 Øre.
Vejle.	2. Kv. 1875.	Summa	10 Kr. 40 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Horsens Sætter *Axel Hagbarth Dabelstein*, født den 17. Marts 1856, udlært den 1. Januar 1876 i Horsens (Arnold Jørgensens Trykkeri). — *A. E. Kihl*, Fogh'ske Trykkeri.

I Vejle Sætter *Jens Nielsen*, født i Vejle den 30. Juli 1856, udlært i Vejle (Hertz's Trykkeri) den 5. Avgust 1875. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *Vilh. S. Hansen*, Folkebladets Trykkeri.

Tilbageblik paa Aaret 1875.

I.

En tilbageskuende Udsigt over det nys forløbne Aar viser, at Typograferne netop ere komne dertil, at de sidde „midt i det", og det er forbeholdt det ny Aar at bringe dem ud over dette Stadium. Tildragelserne have vekslet, de have ikke alle sammen været glædelige, men Alt i Alt er der dog paa alle Punkter kun Fremgang at spore.

Den betydeligste Tildragelse i 1875 er Forbundets Dannelse. I ikke længere Tid end tre Maaneder stod Forbundsbygningen rejst, som skal huse alle Danmarks Typografer i broderlig og enig Samværen, men Aaret formaaede heller ikke mere end blot Rejsningen: Typograferne have faaet Tag over Hovedet, men der mangler dem endnu at indrette sig hyggeligt i det Indvendige og at give det Ydre en Udsmykning, som kan skaffe Bygningen Anseelse og Værdighed. At være kommen saa vidt er rigtignok over Halvvejen, men alligevel sidde de midt i Indretningen og Udsmykningen. Det er det ny Aar forbeholdt at tage flittig fat paa dette Arbejde. Ved Begyndelsen af Sommeren ville Typografernes Udvalgte tage Bygningen i Øjesyn, og saa ville alle Hænder komme i travl Virksomhed til dens Fuldendelse inden det næste Aarskifte; ti Tiden fordrer en solid Bygning, om den skal kunne trodse al den Medfart, som den er udsat for i det Indre af dens egne Beboere og i det Ydre af vandalske Bestræbelser.

I Betydenhed den anden store Tildragelse er, hvad der angaar Tarifsagen. Det svundne Aar indførte paa dets første Dag Tarifen af 1874, men hver Dag Aaret rundt har Misfornøjelsen med den given sig til Kende. Desværre kunne vi ikke her sige, at Typograferne ere komne over Halvvejen, men alligevel sidde de „midt i det", midt i Forventningen om, hvorvidt Principalerne ville efterkomme deres mod Aarets Slutning indgivne Anmodning om Nedsættelsen af en Tarifkommission. Den i Forbindelse med Tarifsagen staaende Voldgiftsret fik Typograferne da dekreteret, og den har virket ret godt, saa godt, at den er kommen paa det Rene med sig selv om, at den ikke duer, forinden den har modtaget det nødvendige Supplement, nemlig et fyldestgørende Grundlag for dens Virksomhed. Det kan saaledes bogstavelig siges, at Voldgiftsretten ogsaa sidder „midt i det".

Aarets Tildragelser skulle vi for Øvrigt nøjes med at lade passere Revue for Læseren uden at medgive dem nogen Kommentar, men forinden har vi en almindelig Betragtning at gøre.

Det henrundne Aar har mere end noget andet tidligere Aar trukket den enkelte Typograf ud af en tilbagetrukken Stilling til Hævdelse af hans økonomiske Interesser, men til Trods for den nuværende realistiske Tid, hvor der snart ikke udrettes hverken det Ene eller Andet, uden at man først har spurgt sine Interesser til Raads, er det dog ikke ret lykkedes ham at skaffe Bestræbelserne herfor fuld Anerkendelse. Der eksisterer ikke en eneste Bogtrykkeriejer, som ikke paa bedste Maade varetager sine økonomiske Interesser, og den, som ikke gjorde det, vilde i den almindelige Bedømmelse staa som et Tossehoved, men man kan dog alligevel ikke forliges med den Tanke,

at en typografisk Arbejder skulde ville have økonomiske Interesser, som det er ham om at gøre at værne om. Tilbageblikket paa 1875 kan opdage mange smaa karakteristiske Træk i saa Henseende, og fra disse er oftest udgaaet Mistænksomhed, Forfølgelse og Tilsidesættelse i Stedet for respektfuld Anerkendelse. Heri ligger et Kærnepunkt i den sociale Strid, der rører sig i det typografiske Fag. Kan Sligt avle Tillid, Hengivenhed eller Hensynsfuldhed? 1875 opviser grumme lidt Anerkendelse hos Principalerne over for Typograferne i Varetagelsen af deres økonomiske Interesser — den kontrasterer endog formelig mod, hvad der er bleven vist dem af Bladudgiverne —, og egenlig kun Magtsproget har været det Dominerende. Dette er ikke det mindst Interessante, ikke det mindst Belærende, som det forløbne Aar maa gaa til Bekendelse om.

Teknik.

Vi have i disse Dage fra Yokohama (Japan) modtaget en Skrivelse, hvori en Hr. William Kent, der som Stenograf og Journalist tidligere har været ansat ved forskellige Blade i England og siden 1869 har haft Ansættelse i Japan, underretter os om, at han har gjort en Opfindelse, „som vil bidrage til at skaffe en ny Æra i Typografiens Historie". Det er imidlertid ikke en ny Løsning af det næsten forslidte Sættermaskine-Spørgsmaal, som der her er Tale om, nej, Brevskriverens epokegørende Opfindelse bestaar i en Aflæggemaskine, som besidder alle mulige gode og prisværdige Egenskaber, hvoraf vi her skulle anføre de vigtigste: 1) Den arbejder saa hurtigt, at den paa en Time kan aflægge en Side som „Times"; 2) man behøver blot at borttage Overskrifter etc. og stille Satsen hen til Maskinen, saa besørger den Resten; den deler Satsen i lange Rækker paa 600 Bogstaver, sorterer disse og lader dem glide ned i Fagene, hvor de høre hjemme, blot med Undtagelse af de aksenterede Bogstaver; 3) hele Betjeningen bestaar af en Dreng eller en Kvinde, som paa en Dag er i Stand til at sætte sig ind i Maskinens Mysterier; 4) den er ikke forsynet hverken med Fjedre eller Snore, som kunne komme i Uorden, og 5, Skrifterne, som benyttes, skulle ikke som paa den Sørensenske Sættermaskine forsynes med en Mængde Indsnit, men kunne anskaffes til samme Pris som de nuværende. De i Brug værende Skrifter kunne med ringe Bekostning forandres, og dette Arbejde kan udføres af enhver Mekanikus. Maskinen selv kan anskaffes for 17—1800 Kroner.

Hvis alt dette nu forholder sig saaledes, som Opfinderen meddeler, og som det engelske Konsulat i Yokohama bekræfter, da vilde det ganske vist have en stor Betydning, men vi ere saa vante til slige Efterretninger, at vi ikke kunne Andet end gengive dem, som de ere, uden selv at fæste Lid til dem eller raade Andre til at gøre dette, naar de ikke ville berede sig Skuffelser; i vore Dage hører man saa mange slaa paa den store Tromme, og saa er det Hele kun Gøgleri. Breve til Opfinderen kunne sendes til Mr. Thomas Kent 23, St. Thomas Street, Weymouth, Dorset.

Korrespondance.

L. **Nakskov**, 5. Januar. I Henhold til „Typ.-Tid."s Nr. 52 afholdt Stedforeningen i Forgaars et Møde for i dette at forhandle om Arbejdsstansningen i Ringkøbing. Der udviklede sig om dette Punkt ikke nogen videre Forhandling, da samtlige Medlemmer vare enige om, at Forbundet havde handlet fuldstændig rigtigt over for Hr. *Jørgensen* og de to Typografer, der havde brudt Blokaden og derfor bleve udstødte.

A. **Aarhus**, 9. Januar. Foranlediget af en forleden i „Typ.-Tid." forekommende Bemærkning, hvori udtaltes Ønsket om, at de forskellige Stedforeninger paa et af deres første Møder vilde stille „Ringkøbing-Affæren" under Forhandling, for at der der igennem kunde udtales en Slags Dom om den, blev den hele Sag ogsaa stillet paa Dagsordenen for den herværende Stedforenings Møde i Dag, og efter at forskellige Udtalelser, som alle vare enige om at give en misbilligende Dom, vare faldne, vedtoges omtrent enstemmig (kun 3 stemte imod) følgende Resolution: „De til Stede værende Kolleger udtale deres dybe Misbilligelse over for Dhrr. *Carl Eriksens* og *E. Geislers* Opførsel mod det danske Typografforbund og erklære, at de ikke kunne betragte de nævnte to Herrer som værdige til at agtes som Kolleger af noget dansk Forbundsmedlem. Samtidig maa de i høj Grad misbillige Hr. Redaktør *Jørgensens* benyttede Fremgangsmaade samt Optræden over for Forbundskolleger."

Kobenhavn, 14. Januar. I et af vore større Trykkerier — „Etablissement" — (Dhrr. *Hoffensberg, Jespersen & Fr. Traps*) er i disse Dage forefaldet Ting, som fortjene at belyses for og bedømmes af alle Typografer. Undertegnede, der for kort Tid siden tog Kondition hos nævnte Firma, fik at sætte en lille Historie til Tidsskriftet „Aftenlæsning", som udgjorde 2 Ark og 12 Kolumner paa 3dje Ark; jeg lod denne Sats trække af, og da jeg modtog Korrekturen herpaa tilbage, overleveredes mig med det Samme en anden Historie til Sætning med Paamindelse om, at denne kun maatte udgøre 20 Kolumner, idet nemlig hvert Hefte bestaar af 4 Ark eller 64 Sider. Faktoren (Hr. *Bauer*) nærede imidlertid Tvivl om, at det mig sidst leverede Manuskript kunde gaa paa 20 Kolumner, og han forlangte derfor af mig, at jeg skulde tage den 12te Kolumne paa tredje Ark, der var en Spidskolumne, op og paa denne begynde den ny Historie. Herimod indvendte jeg, at saafremt jeg skulde efterkomme dette Forlangende, maatte Spidsen godtgøres mig som kasseret Sats eller betales som Korrekturgodtgørelse; ti jeg havde i Lighed med, hvad der var sket med alle foregaaende Fortællinger, justeret og gjort Spidskolumnen fuldt færdig. Hr. *Bauer* saa noget forbauset paa mig og sagde, at om Saadant kunde der ikke være Tale, det maatte jeg gøre gratis. Jeg forklarede ham da, at efter Tarifen tilfaldt den Slags „Svinesteg" Sætteren, og oplyste ham om, at skulde Arbejdet have været anderledes udført, maatte jeg have haft Underretning derom i Forvejen (Hr. *Bauer* havde nemlig leveret mig de foregaaende Korrekturer som en Rettesnor for mig, og deraf saa jeg, at hver Fortælling begyndte med en Nedrykning, hvorfor naturligvis ogsaa enhver Fortællings Slutning

maatte ende den vedkommende Kolumne). Uagtet nu Hr. *Bauer* indrømmede mig, at den omtvistede Spidskolumne ved Fuldendelsen var bestemt til at være saaledes, som jeg havde udført den, kunde han dog ikke begribe, at jeg vilde forlange Betaling for „at tage nogle Blystege bort igen" og sætte Kolumnen op paa Ny. Da jeg imidlertid fastholdt mit Forlangende, gik Hr. *Bauer* til Bestyreren (Hr. *Jensen*) for at høre dennes Mening, og Resultatet blev den Besked, at han (*Jensen*) ikke vilde betale denne Godtgørelse, hvorpaa jeg svarede Hr. *Bauer*, at jeg saa vilde indanke Sagen for Voldgiftsretten. Jeg henvendte mig til Forbundets Præsident, og denne billigede fuldkommen min Handlemaade. Senere bragte jeg imidlertid i Erfaring, at det nævnte Firma ikke er i Principalforeningen, og det maatte saaledes befrygtes, at Voldgiftsrettens Kendelse, hvis den gik det imod, forblev magtesløs, uden med mindre Forbundet skulde træde skarpt op, hvad Sagen dog ikke var værd. Jeg har derfor foretrukket ad denne Vej at lade mine Kolleger vide, hvorledes Typograferne blive behandlede hos Dhrr. *Hoffensberg, Jespersen & Fr. Trap* eller rettere af Hr. *Jensen*. Men det her Anførte er ingenlunde noget enestaaende Eksempel, tvertimod, flere af de derværende Kolleger ville kunne fortælle om lignende Vilkaarligheder fra Bestyrelsens Side. Her et lille Eksempel med Hensyn til Korrekturgodtgørelse. En af Sætterne havde faaet en meget slem Første-Korrektur, og da han forlangte Godtgørelse for Forfatterens Fejl, fik han det Svar, at eftersom han kun havde sat det sidste Ark af Værket og saaledes ogsaa Titel og Indhold, betragtede Huset denne „Svinesteg" som tilstrækkelig Godtgørelse.*) „Jeg tror ikke, at *Jensen* gi'er Noget for denne Korrektur" — det er en staaende Formular hos Hr. *Bauer*, naar der bliver forlangt selv den ringeste Godtgørelse for uforskyldt Korrektur. Eudvidere har jeg bragt i Erfaring, at Hr. *Jensen* har den Svaghed at antage Sættere, uagtet han ikke kan skaffe Beskæftigelse til de, han allerede har i Trykkeriet, og undlader at give nogle af disse en Opsigelse. Den Dag, jeg gjorde min Indtræden i Trykkeriet, gik saaledes en af Sætterne og spadserede af Mangel paa Arbejde, hvad der virkelig forbavsede, da han dog lige nylig havde antaget mig. Lægges nu Alting sammen, saa vil enhver Kollega se, at det forhenværende Wibe'ske Trykkeri har bevaret sit gode, gamle berygtede Renomé. Jeg begriber kun ikke, hvorledes Trykkeriets Sættere kunne bevare deres Taalmodighed.

N. P. Nielsen.

*—, 14. Januar. Rigsdagstrykkeriet har da heller ikke i Aar undladt at lade høre fra sig. I Begyndelsen af indeværende Uge rettede Sætterne til Præsidenten flere Klager af den bekendte gamle Natur: ikke tilstrækkelig Beskæftigelse, tidsspildende Aflægning o. s. v., som summerede sig til en daarlig Fortjeneste. En nærmere Undersøgelse viste, at nogle Klager vare berettigede, men paa den anden Side vare Sætterne selv, tagne i Almindelighed, heller ikke uden Skyld i de uheldige Forhold, medens dog Grunden til Klagerne overhovedet maatte søges hos Administrationen. Ved en Henvendelse af Præsidenten til Hr. Bogtrykker *Schultz* lod Sagen sig imidlertid let bringe i Orden, da Hr. *Schultz* hellere end gerne vilde have fastslaaet nogle bestemte Regler for Arbejdets Udførelse. Disse bleve følgende: Arbejdstid fra Kl. 8 Morgen til Kl. 8 Aften (naar Overarbejde eller Søndagsarbejde forlanges, udføres det kun mod Ekstrabetaling, i Reglen en halv Gang mere), og med denne Arbejdstid ere Sætterne forpligtede til at præstere Sætning af 60,000 Bogstaver ugenlig eller andet Arbejde, der staar i Forhold dertil. Sætterne faa alt tidsspildende Arbejde godtgjort og kunne fordre fuld Beskæftigelse eller, naar de ere uden en saadan, Godtgørelse af 35 Øre pr. Time. Opsigelsesfristen er 8 Dage. Betalingen er naturligvis efter Tarifen. Forsømmelse af Pligterne fra nogen af Siderne hæver selvfølgelig Rettighederne. Dette er omtrent den samme Ordning, som i Fjor blev truffet med Hr. Kancelliraad *Schultz*, og den hæver enhver Ulæmpe, naar undtages Satsprisen, som er tarifbunden.

*) Denne Korrektur er dog senere bleven betalt; men alligevel vil jeg anføre dette Eksempel, ti det kommer mindre an paa Betalingen end paa den truende Vilkaarligaed, som saaledes stikker Hestefoden frem.

Et Par Bemærkninger. Som Læserne af „Typ.-Tid." have erfaret ved en Bekendtgørelse i Bladet, har det været Redaktionens Hensigt at udvide Bladet fra Nyaar. Læserne have tillige set af Repræsentantskabets Forhandlinger, at det ikke vil blive udvidet. At den ærede Formand og Præsident maa have følt sig ubehagelig berørt ved saaledes at være nødt til at tage sit givne „Løfte" tilbage, kan man godt forstaa, og dette viser sig da ogsaa i det sidste Nr. af Bladet, hvor han i en kort affejende Notits henviser til Repræsentantskabets Forhandlinger, hvor man kan faa Underretning om, hvorfor Bladet ikke bliver udvidet. Hr. *Jensen* skulde imidlertid have betænkt, førend han afgav det omtalte „Løfte", at det ikke er ham alene, der skal bestemme Bladets Størrelse, men at ogsaa den bevilgende Myndighed har et Ord at sige i denne Sag. Han vilde derved have forskaanet sig selv for denne Ydmygelse og fritaget mig for at at komme med disse Bemærkninger, som jeg nu finder nødvendige, for at ikke Kollegerne skulle faa en fejl Mening om min (og jeg kan vistnok ogsaa sige Meningsfællers) Stilling til denne Sag. Jeg skal da for at supplere det ufuldstændige Referat bemærke, at jeg ved Forhandlingen udtalte: 1) at jeg nærede den største Agtelse for Formanden og hans Interesse for Sagen, og at jeg kunde forsikre ham, at ogsaa jeg nærede den største Interesse for Foreningen og Forbundet, 2) at jeg gerne vilde være med til at udvide Bladet, naar det kunde lade sig gøre, 3) at det ikke var fordi Sagen ikke var forelagt Repræsentantskabet, at jeg maatte nægte min Stemme til Udvidelsen, men at det alene var fordi „Den typografiske Foreningens" Kasse for Tiden ikke kan bære flere Udgifter, selv om det kun er „lumpne 80 Kr." for et Halvaar, som Formanden bemærkede (hvilket forresten er fejlagtigt, da det mindst vilde blive 104 Kr. og temmelig sikkert 150, om ikke mere). Skal Bladet være større, saa maa der indføres en anden Ordning med Udgivelsen, da i hvert Tilfælde jeg for mit Vedkommende ikke under de nuværende Forhold vil være

med til at forøge Foreningens Byrder (den har saamænd nok i Forvejen), og under ingen Omstændigheder vil jeg være med til at forøge den Underbalance, som der for Tiden er i Budgettet. Mine ærede Kolleger ville forhaabenlig nu forstaa, at det ikke er paa Grund af, at jeg (og jeg tror heller ikke nogen Anden) fandt min Værdighed saaret, fordi Sagen ikke først var forelagt Repræsentantskabet, men alene min Interesse for Foreningens Vel, der bestemte mig til at udtale mig imod Udvidelsen paa Foreningens Bekostning. — Endnu kun en kort Bemærkning for ikke at optage for meget af den „kostbare" Plads: Det har allerede været meddelt for en 6 à 7 Uger siden, at Bladet skulde udvides, da „Tidenden med sit nuværende indskrænkede Indhold ikke kan medtage Alt, hvorom der bør ske Meddelelse". Man fristes virkelig til at spørge den ærede Redaktør, hvorfor han, naar der er saa kneben Plads og saa meget Vigtigt, der skal meddeles, serverer en saadan Bunke af dette mildest talt temmelig overflødige Stads om „det Æstetiske i Typografien" og fylder et helt Nr. med en Fortælling om de københavnske Trykkeriers Presser, Noget, som under alle Omstændigheder godt kunde have ventet til der blev Mangel paa Stof, saa at det „Vigtige" kunde have kommet først; men maaske er det der ikke endnu; det kan jo være, at Formanden med sit Skarpsyn kun har set, at det vil komme. Er det Tilfældet, saa var det i hvert Fald tidsnok at foretage Udvidelsen til den Tid.

A. F. Decker.

* * *

Vi kunne forsikre, at vi ikke føle os ydmyget ved at maatte tage Løftet tilbage om Tidendens Udvidelse, en Udvidelse, der i Øvrigt ikke var bestemt til at være mere omfattende end at tage Skydelinierne ud af saadanne Stykker, der med Hensyn til Indholdet ikke kunne gøre Fordring paa at tage sig fremragende ud. Den Plads, vi derved havde indvunden, var det vor Hensigt at benytte til Meddelelser fra Udlandet, som hidtil have været temmelig sparsomme. Men — nu hjælpe vi os uden Udvidelsen. Hvad ellers angaar Tidendens Redaktion, kan der gøres mange forskelllge Meninger gældende, hvad der vistnok ogsaa sker; vi ville helst, fornemmelig taget Hensyn til det Sociale, gøre Indholdet saa alsidigt som muligt, saa at der ogsaa nu og da findes tekniske Stykker, og et ret godt Bidrag i sidstnævnte Henseende synes vi Æstetiken at være. Derom tør vi dog ikke tillade os nogen Dom; men den Mening tør vi gøre gældende, at En synes om dette og en Anden om hint, og saa tillægger Enhver især det større eller mindre Vigtighed; til Eksempel: En synes, at Hr. *Deckers* „Par Bemærkninger" ere vigtige, og saa er der sikkert Andre, som synes, at de ere overflødige. *Red.*

Typograferne *Carl Rasmussen*, der har ligget syg paa Frederiks Hospital fra 9. Febr. 1872 til 23. Marts 1873, og *Vilhelm Gjøttrup Larsen* anmodes om velvillig at opgive deres Adresser. Hvis Anmodningen ikke skulde træffe dem selv, bedes Enhver, der maatte vide Besked om deres Opholdssted, at give mig Underretning derom. *R. P. Jensen.*

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Den typografiske Forening.

Bestyrelsesmøde afholdes i Aften Kl. 9 i Foreningslokalet. *Formanden.*

Lørdag den 15de Januar, Aften Kl. 9½, afholdes Repræsentantskabsmøde. Dagsordenen skal blive bekendtgjort i næste Numer. *R. Foltmar,*
Repræsentantskabets Formand.

Maskeraden

afholdes Lørdag den 19. Februar i forhen Vincents Lokale paa Gammelholm, hvilket foreløbig bekendtgøres. *Bestyrelsen.*

Brevkasse.

—e i Kolding. Næste Gang.

T. i Nykøbing p. F. Tak. Ikke Plads i dette Numer.

Hillerød. Mangler de fornødne Oplysninger.

Præstø. Ja vist ville Trykkeriforholdene og de derværende Typografers Forhold til Forbundet blive omtalte.

O. i Slagelse. Den fjerde billige Forestilling paa Nationalteatret finder Sted Onsdag.

Typografiske Kundgørelser.

J. B. Meyer,

Flensburg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.),

anbefaler sig Dhrr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satineermaskiner etc. under gode Betingelser.

Lawrence Brothers pat. engl. Valsemasse

sælges af Eneagenten for Danmark og Norge, Bogtrykker H. J. Jensen, Christiania, for 40 Spdl. (160 Kroner) pr. 100 Pd. Større Partier frit København.

En Typograf,

som i flere Aar har været beskæftiget ved saavel Maskin- som Haandpressetrykning, og som ogsaa kan tage lidt Del i Sætningen, ønsker Plads. Denne Tidendes Ekspedition modtager Billetter, mrkt. „Typograf", og nærmere Underretning kan ogsaa faas hos Kammerassessor. Prokurator *Kornerup*, Kronprinsensgade, København.

En Maskintrykker
ønsker Plads straks. Man henvender sig til *R. P. Jensen.*

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen, for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3 Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i København. — Trykt hos A. Guldbrandsen & Ko.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

№ 3. København, den 22. Januar 1876. 3. Aarg.

Tilbageblik paa Aaret 1875.

II.

Kronologisk Oversigt over de vigtigste Begivenheder i 1875 vedrørende det typografiske Fag her hjemme.

1. Januar. Den i Møder den 16. September 1874 henholdsvis af Principaler og Typografer vedtagne Tarif træder i Kraft. Tarifen er underskreven af og saaledes ogsaa gældende over for Firmaerne F. E. Bording, Bianco Luno, N. G. Calberg, Elvius' Enke, Ferslew & Ko., Fjeldsøe & Gandrup, Græbes Bogtrykkeri, J. Henriksen, Jørgensen & Ko., Louis Klein, M. Lazarus, Carl Lund, S. L. Møller, O. C. Olsen & Ko., Quist & Ko., Sally B. Salomon, J. H. Schultz, Joh. Ludv. Sivertsen, H. H. Thiele, S. Trier og Valentin & Lund.

15. Januar. „Typ.-Tid." meddeler, at Firmaet Hoffensberg, Jespersen & Fr. Trap, der ikke havde villet tiltræde Tarifen, er gaaet ind paa 28 og 30 Øre Alfabet, Huskorrektur og Godtgørelse for uforskyldt Tidsspilde (Mangel paa fuld Beskæftigelse, Sammenskraben af Materiale o. s. v.) med 40 Øre pr. Time, at Adresseavisens Sættere have opnaaet en Forhøjelse i Satsprisen af 25 pCt., og at Sætterne i Schultz'ske Trykkeri have faaet alt „Overenskomst"-Arbejde forhøjet.

16. Januar. Arbejdsstansning i Rigsdagstrykkeriet, som i Følge Formandens Erklæring ikke kan støttes af Foreningen. En Komité danner sig for at understøtte Rigsdagssætterne.

25. Januar. Arbejdet genoptages i Rigsdagstrykkeriet, efter at Hr. Kancelliraad Schultz i en Skrivelse til Formanden har gjort Sætterne Indrømmelser. Komitéen opløser sig.

6. Februar. Generalforsamling i „de forenede Hjælpekasser for Typografer". Et Udvalgs Nedsættelse paa 5 Medlemmer til at revidere Lovene vedtages. Udvalget er aldrig blevet til.

9. Februar. Generalforsamling i „Den typografiske Forening". Formanden antyder Nødvendigheden af at drage Provinskollegerne ind i Organisationen.

18. Februar. „Foreningen af danske Bogtrykkere" dannes.

13. Marts. Tarifbrud i Louis Kleins Bogtrykkeri. Halvdelen af Sætterne gaa deres Vej.

17. Marts. „Den typografiske Forening"s Bestyrelse udstæder et Manifest angaaende en Organisation af alle danske Typografer og angaaende Tarifspørgsmaalet.

17. April. Organisationsplanen behandles i Repræsentantskabet, som vedtager Sagens hurtige Fremme.

3. Maj. Principalforeningen indretter en Voldgiftsret og meddeler „Den typografiske Forening" dens Oprettelse og Valget af sine to Medlemmer.

8. Maj. Repræsentantskabet slutter sig til Bestyrelsen om at tage mod Voldgiftsretten med Forbehold af, at et brugbart Retsgrundlag tilvejebringes.

14. Maj. „Typ.-Tid." meddeler, at „Dagstelegrafens" Sættere, der mod Slutningen af forrige Aar fik en Ordning paa Arbejdsforholdene, igen have maattet træde op for at skærpe den. Principalen gjorde Indrømmelser.

21. Maj. Repræsentantskabet behandler Lovudkastet angaaende „Almindeligt dansk Typograf-Forbund".

22. Maj. Overordenlig Generalforsamling i „Den typografiske Forening". To Afsendinge til den af Principalerne indrettede Voldgiftsret vælges. Forbundslovene anerkendes, og Formandens Organisationsrejse vedtages (inkl. Resolutionen). Derefter Møde af Bladsætterne angaaende Søndagsarbejdets Afskaffelse. Arbejdsstansning af Sætterne i „Dagstelegrafen", hvis Udgiver havde erklæret sig mod Afskaffelsen, forlanges af Formanden. Skarpt Ordskifte. 16 af Sætterne underskrive straks en Erklæring om at nedlægge Arbejdet, og de manglende 7 slutte sig næste Dag til Erklæringen.

25. Maj. Konference af Formanden og Repræsentanter for Dagbladssætterne paa den ene Side og Dagbladenes Udgivere paa den anden. Forhandlingernes Fortsættelse vedtages.

28. Maj. Møde af Bladudgiverne indbyrdes.

29. Maj. Konference af Delegationer angaaende Søndagsarbejdet. En Overenskomst opnaas her. Møde om Aftenen af Bladsætternes Repræsentanter og Formanden, hvori en Afstemning besluttes.

1. Juni. Formanden modtager Underretning om, at Bladudgiverne have vedtaget Delegationernes Overenskomst. Samme Dags Aften Møde af Typograferne. I Følge Afstemningen vedtages Overenskomsten ogsaa fra Bladsætternes Side. Dermed slutter denne Sag.

9. Juni. Formanden begynder sin Organisationsrejse.

20. Juni. En Sammenkomst i Skanderborg af Typografer fra flere jydske Byer.

28. Juni. Bestyrelsen udsender Løbeseddel angaaende en mellem „Dagens Nyheders" Personale og Principalen opstaaet Strid om Forhøjelse i Satsprisen

og normal Arbejdstid. Formanden hjemkaldes fra Aarhus i den Anledning.

29. Juni. Forbundspræsidiet blokerer „Dagens Nyheders" Sætteri.

1. Juli. „Dagens Nyheders" Sættere faa deres Fordringer opfyldte. Blokaden af Sætteriet hæves. Overenskomsten om Søndagsarbejdets Afskaffelse træder i Kraft.

6. Juli. Formanden fortsætter sin Organisationsrejse. Forinden havde han overfor „Dagstelegrafens" Udgivere paatalt en mislig Overholdelse af Søndags-Overenskomsten. Paatalen tages til Følge.

16. Juli. Overordenlig Generalforsamling i „Den typografiske Forening" i Anledning af Brud paa Søndags-Overenskomsten i „Dagstelegrafens" Sætteri og i Anledning af, at den ene af „Typ.-Tid."s midlertidige Redaktører har modtaget en Opsigelse, fordi han paatalte det skete Brud. Den „indre" Strid begynder.

13. August. Formanden har endt sin Organisationsrejse og retter i „Typ.-Tid." en Tak til Provinskollegerne.

16. August. Ordenlig Generalforsamling i „Den typografiske Forening". Formanden meddeler, at Forbundet er dannet, og bringer en Hilsen fra Provinskollegerne, der modtages med Hurraraab.

1. September. Overordenlig Generalforsamling i „den typografiske Forening". Denne indmelder sig i Forbundet. Et Forslag om en Tarifkommissions Nedsættelse tager Formanden tilbage.

18. September. Repræsentantskabet nedsætter et Udvalg angaaende Laanekassen.

25. September. Den „indre" Strid endes.

27. September. Fra Aarhus gives Meddelelse i „Typ.-Tid." om Prisforhøjelse i de derværende Trykkerier.

25. Oktober. Arbejdsstansning i Ringkøbing Amtsbogtrykkeri. Trykkeriet blokeres.

23. November. I „Typ.-Tid." meldes fra Svendborg, at Prisforhøjelse og normal Arbejdstid er gennemført i G. Petersens Trykkeri.

27. November. I Repræsentantskabets Møde vedtages at sætte det Klein'ske Trykkeri i et ordenligt Forhold til Stedforeningen. Formanden meddeler, at Bestyrelsen har sendt en Skrivelse til Principalforeningen med Anmodning om Nedsættelse af en Tarifkommission.

2. December. Fra København meddeles en Prisforhøjelse i „Social-Demokratens" Trykkeri.

11. December. I Følge „Typ.-Tid." foranstalter Forbundet, at et Par Lærlinge, der have forladt deres Lære, maa berigtige denne.

14. December. Fra Hillerød tilskrives „Typ.-Tid.", at en tarifmæssig Arbejdsordning er gennemført i det Hanson'ske Trykkeri med 30 Øre eller 20 Kr. Under Forhandlingerne har en Blokade svævet over Trykkeriet.

18. December. I Følge Forbundsmeddelelse udstødes To af Forbundet, fordi de have brudt Amtstrykkeriets Blokade i Ringkøbing. Blokadens Fortsættelse kundgøres. Laanekasseudvalget foreslaar Laanekassens Oprettelse udsat, hvilket vedtages i det denne Dags Aften afholdte Repræsentantskabsmøde.

24. December. Forbundskundgørelse angaaende administrative Bestemmelser om Optagelse af Medlemmer i Forbundet, gældende fra 1. Januar 1876.

[Flere Prisforhøjelser i Provinstrykkerierne i Aarets Løb ere ikke medtagne, fordi vi ikke kende dem nøjagtig. Endvidere maa erindres om den almindelige Prisforhøjelse i de københavnske Dagbladssætterier fra 1. Januar.]

Korrespondance.

Kolding, 13. Januar. Lørdag den 8. d. M. afholdtes den maanedlige Generalforsamling i den herværende Stedforening, paa hvilken det af Revisorerne godkendte Regnskab blev fremlagt. Man gik derefter over til det vigtigste Punkt paa Dagsordenen, nemlig Valget af en ny Formand, idet den hidtilværende Formand for „Typografia", Faktor *Emil Petersen* i „Kolding Avis"s Trykkeri, ved indeværende Maaneds Udgang forlader Byen. Valget foregik selvfølgelig ved skriftlig Afstemning, men Stemmerne faldt noget spredte. Majoriteten af Stemmerne vare for Typograf *Løye* i „Folkebladets" Trykkeri, der saaledes fra Januar Kvartals Begyndelse har overtaget Formandsposten, medens Maskinmester *Lund*, ligeledes fra „Folkebladet", var den, der næst efter den Valgte fik det største Antal Stemmer. —*e.*

A. **Hillerød,** 19. Januar. I Søndags afholdt Stedforeningen en Generalforsamling, som overværedes af Præsidenten. Forsamlingen vedtog med Enstemmighed at hævde den i det Hanson'ske Trykkeri indførte og for Principalen underskrevne Tarif og at forhindre Brud paa denne saavel fra Principalens som fra Typografers Side, om fornødent ved de yderste Midler. Med Hensyn til Ringkøbing-Affæren vedtoges ligeledes enstemmig følgende Resolution: „Forsamlingen udtaler sin Misbilligelse af Bogtrykker Jørgensens Adfærd og en Ringeagt overfor Carl Eriksens og Geislers Opførsel." Endvidere valgtes *Chr. P. Møller* til Formand og *H. C. Hansen* til Kasserer i Stedet for A. Hansen og Lund, der begge have opsagt deres Pladser og forlade Byen. Der er Intet til Hinder for at modtage Plads her, naar Tarifen overholdes. Yderligere Oplysninger om det i den senere Tid Passerede kunne imødeses.

Ringkøbing, 19. Januar. Nu kan jeg igen meddele Nyt fra Ringkøbing. I Aftes indfandt Hr. *Geisler* sig nemlig hos vor Forbundskollega, Hr. *Stuhr*, for at anmode denne om at formaa *Eriksen* til at forlade sin Plads, da de begge To, efter hans Sigende, vare blevne uforskammet behandlede af *Valdemar Jørgensen*. Han vilde dog ikke have noget med det „sk— Forbund" at gøre, heller ikke med den „fejge og lumpne" „Pjalt" til R. P. Jensen, den „Skurk", som han kunde anlægge Sag imod, den „Spion" for Principalerne o. s. v. — han fik blot sagt nogle faa Skældsord til, saa fik han et saadant Svar af Hr. *Stuhr*, at han hurtig trak sig tilbage, uden at Hr. *Stuhr* fik at vide, hvad der var i Vejen. Nu har jeg imidlertid bragt i Erfaring, at han og *Valdemar Jørgensen* i Aftes vare komne i Skænderi, som endte med, at *Jørgensen* tilføjede *Geisler* et haardt Slag i Ansigtet, saa Blodet flød meget stærkt; *Geisler* skal have været hos en Læge for at skaffe sig Attest paa

Lussingen, og det skal ogsaa ved Undersøgelsen have vist sig, at hans Overlæbe var meget ophovnet, og at Tænderne sad løse. Han forlanger nu at rejse straks og Betaling for Tort og Svie. *Carl Eriksen* skal nok ogsaa rejse, da han har vist sig alt for venlig mod Bakkus. Man kan rigtignok sige: „Hvor længe var Adam i Paradis!“ — Den unge Mand, som sad i Arrest, stikker nu paa igen, men imidlertid har en anden Lærling forset sig, tilstaaet sin Forbrydelse og kan snart vente sin Straf. Der bliver nu særlig Opfordring for Hr. Bogtrykker *Jørgensen* først til at ave sin Søn og dernæst til at fiske efter ny løse Elementer. —*r.*

Ærede Hr. Redaktør!

Der er blevet talt og skrevet saa Meget om Principalerne, at dette Emne til en Afveksling nok kan give Plads for en lille Karakteristik af københavnske Sættere.

Efter at være vendt tilbage fra et 4-aarigt Ophold i Udlandet har jeg nu i omtrent 3 Maaneder haft god Lejlighed til at se og høre, hvilken Aand der kan herske i flere københavnske Trykkerier; jeg kunde godt fylde en hel Brochure dermed, men jeg skal indskrænke mig til at anføre nogle enkelte Træk, saaledes som jeg har oplevet dem, og saaledes som de desværre passere hver Dag. — En Hr. „Kollega“ er en meget ivrig Agitator, naar det gælder om at indføre forskellige Forbedringer i Trykkeriet; paa hans Foranledning bliver man enig om en Aften at samles i et Lokale, og her vedtager man en Skrivelse til Principalen, som betroes ham til Omskrivning i Hjemmet, men, o Skræk! — da Skrivelsen næste Dag bliver præsenteret ham selv til Underskrift, vægrer han sig ved at underskrive den — efter hans Mening var den „affattet paa en for bydende eller befalende Maade“, eller hvorledes det nu var, han behagede at udtrykke sig —, og det gik her, som med Snebolten, der bliver trillet: Flere vægrede sig ved at underskrive, og — Skrivelsen blev stukket i Kakkelovnen. En anden Hr. „Kollega“ — ogsaa meget talende, naar det gælder om at forbedre sin Stilling i Samfundet, ja kan endog drive det dertil at gaa til Præsidenten for at beklage sig over de daarlige Arbejdsvilkaar — har imidlertid den Fejl at være syg hver Mandag, og tilsidst gaar det saa vidt, at Faktoren af den „Øverstbefalende“ faar Ordre til at sige ham op, naar han indfinder sig paa Pladsen, men, o Skræk! — da han Onsdag Formiddag kommer og faar Nys herom, løber han hovedkuls op paa Kontoret til „Manden“; denne, der paa en eller anden Maade har faaet at vide, at han har været hos Præsidenten for at beklage sig over ham og Trykkeriet, skælder ham Huden fuld — — men han faar Lov til at blive.*) De andre Kolleger blive opbragte over en saa aparte Handlemaade; de have en Sammenkomst og blive enige om, at enten skal han eller ogsaa ville de forlade Trykkeriet, hvorpaa et Cirkulære opsættes, men, o Skræk! — der er Ingen, som skriver under: En finder, at Cirkulæret indeholder for megen Sludder, en Anden siger: det er dog Synd, en Tredje: lad os være menneskekærlige, — dette Cirkulære gaar samme Vej som Skrivelsen til Principalen, og han, som øjensynlig har skadet ikke alene sig selv men ogsaa hele det øvrige Personale, har inden 48 Timer atter indtaget sin g a m l e Stilling i Trykkeriet. — En tredje Hr. „Kollega“, som nu er i Trykkeriet for fjerde eller femte Gang, klager ogsaa og taler om at søge sig en anden Kondition; men mon dette vil hindre ham i for sjette Gang at forsøge sin Lykke i samme Trykkeri? — Saa er der en Kollega, som bliver sagt op, fordi han ikke kan bekvemme sig til at sætte en Del blokerede Bogstaver ind i Korrekturen uden Godtgørelse, men der er Ingen, som rører sig for at antage sig hans Sag. O. s. v., o. s. v., o. s. v. Alligevel klage de Herrer over, at man fra Husets Side kan stille saa ublu Fordringer til dem som f. Eks. at arbejde i 10 Gr. Varme, ved Gas uden Skærme, klage over, at der stikkes tre Mand i ét Værk, saa at de til sine Tider have nok at gøre med at brække om og „sætte an“ en hel Dag etc. etc., men de betænke ikke, at de alene bære Skylden. De kunne ikke finde Skældsord nok mod Foreningen, der for deres 25 Øre ikke giver dem Andet end „den Lap Papir“; og dog — Foreningen er god nok, men det er Medlemmerne der ikke due, som ere usle. De klage gudsjammerligt over den saa kaldte „Tarif“ — den er jo rigtignok ogsaa i og for sig noget af det mest originale og vanvittige Tøj, man kan tænke sig, — men have de ikke selv været med til at vedtage den? — vilde de bringe de Ofre, som vare nødvendige for at sætte noget Bedre igennem? Nej; nu forstaar jeg ret vel, hvorfor man ikke er kommen længere, end man virkelig er. En Tid sover man, en anden er man vel vaagen men da tamme som Faar, og det er heller ikke Usandhed, hvad der bliver sagt om de Danske, at de ere lunkne og egenkærlige, dog tror jeg fuldt og fast, at man i den Henseende har bragt det videst blandt Typograferne. *Em. B.*

*) For yderligere at sætte denne Herre i det rette Lys skal jeg anføre, at han har været borte fra Trykkeriet en Tid, og det var den Gang, Konflikten var i „Dagstelegrafen“, hvor han tog Plads, netop da den var paa Højdepunktet, men i al den Tid, omtrent 3 Maaneder, betalte han ikke noget til Forbundet.

I „Typ.-Tid.“ for 15de Januar findes en Skrivelse fra Hr. *N. P. Nielsen*, som jeg maa svare paa med et Par Bemærkninger, hvilke jeg vil bede den ærede Formand om at lade komme i det først udkommende Numer af „Typ.-Tid.“.

Hr. *N. P. Nielsen* fortæller om en frygtelig Uretfærdighed, som er overgaaet ham ved at en Spidskolumne er taget fra ham; — om dette er en Uretfærdighed, maa der være delte Meninger, ti jeg har udtrykkelig sagt til Hr. *Nielsen*, at, hvis han virkelig ansaa det for ret og billigt, at han fik den betalt, da maatte han skrive den op, og saa vilde han faa den betalt, — men det har han ikke gjort.

Endvidere fremfører han et lille Eksempel paa, hvorledes det gaar til med Korrekturgodtgørelse. At en Typograf faar 2 Kr. for at rette en Korrektur, som ikke indeholder mere end ca. 10 ubetydelige Rettelser af Forfatteren, men derimod en Masse egne Fejl, kan vist næppe fremdrages som et Eksempel paa truende Vilkaarlighed fra Bestyrerens Side.

Hvad den Svaghed angaar, som Hr. Jensen har

til at antage Sættere, skal jeg anføre, at det vel maa være en Bogtrykkeribestyrer tilladt at antage en anden Sætter i Stedet for en, som ikke er at formaa til at komme til sit Arbejde før Kl. 1—2 om Middagen.

Sluttelig skal jeg fremhæve, at Halvdelen af det nuværende Personale har været her tidligere, taget bort og kommet tilbage igen — det tyder da heller ikke paa, at Forholdene ere saa rædsomme i det forhenværende Wibe'ske Trykkeri.

Skrivelsen lader til at være fremkommen ene og alene for at stille sig selv frem, for at spille en Rolle i den typografiske Verden; ti en ung Mand, som kun har arbejdet en 8 Dages Tid her, synes mig ikke at kunne være nogen kompetent Dommer, og beviser en Vigtighed, som desværre adskillige af vore Kolleger ere i Besiddelse af, de gaa, om ikke med en Minister, saa dog maaske med en Forbunds-Præsident — i Maven. Med særdeles Agtelse

L. F. Bauer.

Hr. Redaktør! I Tidendens sidste Numer har Hr. *Decker* fremsat et „Par Bemærkninger" i Anledning af den paatænkte Udvidelse af nærværende Blad, og da disse staa i Strid med min Anskuelse om Sagen, forventer jeg, at De tilstaar mig en lille Plads for nærværende Linier.

Hvad der navnlig har bevæget mig til at deltage i denne „uhyggelige" Sag, som for Øvrigt godt kunde have været afsluttet med Referatet af Repræsentantskabets Forhandlinger, er den „Flothed", hvormed Hr. *Decker* erklærer, at hans Nægtelse til Udvidelsen ikke var begrundet i, „at Sagen ikke var forelagt Repræsentantskabet", at „han ikke fandt sin Værdighed saaret derved", men at „han kun havde Foreningens Vel for Øje"; dette er en højst karakteristisk Udtalelse af en Repræsentant.

Da jeg fremsatte min Forespørgsel til Foreningens Formand, var det ogsaa med „Foreningens Vel" for Øje, men tillige for at hævde den Bevillingsmyndighed, som den typografiske Forenings Love have nedlagt i Repræsentantskabets Hænder, og som det er dets ufravigelige Pligt samvittighedsfuldt at varetage. Naar man har Foreningens Vel for Øje, er det ikke tilstrækkeligt, at man nægter sin Stemme til Dette eller Hint, som man anser for mindre tidssvarende, eller som muligvis overstiger dens Kræfter, men man maa tillige paase, at de Love og Bestemmelser, som ere gældende for dens Virksomhed, ogsaa komme til deres Ret og ske Fyldest.

Jeg kan derfor ikke forstaa, hvorledes en Repræsentant kan udtale sig saaledes, som sket er, med mindre han ikke tillægger den Institution, hvoraf han dog er Medlem, mindste Betydning. Der har muligvis været en Tid, hvor Repræsentantskabet ikke tog sig saadanne „Smaating" nær, men overlod Alt i Foreningens Formands eller Bestyrelsens Hænder; denne Tid maa ikke fremmanes paa Ny. Netop nu, da Foreningen ikke alene har at varetage dens Medlemmers sociale Interesser, men tillige har tiltraadt et typografisk Forbund, er det absolut nødvendigt, at dets styrende, bevilgende og kontrollerende Kræfter virke i bedste Forstaaelse og Enighed, men dette er betinget af, at Enhver bevæger sig paa det Omraade, som er ham anvist.

Jeg haaber, at disse Linier ikke ville blive misforstaaede, da kun Interessen for Foreningen og dens Virksomhed har afnødet mig disse Udtalelser; ti Intet skulde bedrøve mig mere, end naar atter en „indre Strid" deraf skulde opstaa, hvad jeg for Alt i Verden ikke vil bidrage til. *R. Foltmar.*

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften Kl. 9½ i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1. Optagelse af Medlemmer.
2. Andragender.
3. Forespørgsel til Bestyrelsen: Vil den fremme Foredrag og Diskussion paa Foreningens almindelige Mødeaftener mere end hidtil?

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Brevkasse.

Flere Korrespondenter. Vi skulle bestræbe os for at skaffe Plads i næste Numer.

Typografiske Kundgørelser.

J B. Meyer,

Flensburg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.),

anbefaler sig Dhrr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satineermaskiner etc. under gode Betingelser.

Lawrence Brothers pat. engl. Valsemasse

sælges af Eneagenten for Danmark og Norge, Bogtrykker H. J. Jensen, Christiania, for 40 Spdl. (160 Kroner) pr. 100 Pd. Større Partier frit København.

---

3 à 4 Sættere,

som ere paalidelige, kan straks faa gode Pladser i det ny etablerede Mallingske Bogtrykkeri i Kristiania. Fri Rejse. Man henvender sig enten til Hr. *R. P. Jensen* eller direkte til Bestyreren *J. Emil Meyer,* Kristiania.

Et Par Sætterpladser

ere ledige i en Provinsby. Man henvender sig til *R. P. Jensen.*

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen, for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3 Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i København. — Trykt hos A. Guldbrandsen & Ko.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

№ 4. København, den 29. Januar 1876. 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Bekendtgørelse. Med det tyske Bogtrykkerforbund er tilvejebragt Gensidighed angaaende Rejseunderstøttelse, saa at en fra det tyske Forbund udstædt Kvitteringsbog er lige saa fuldgyldig Legitimation som dansk Kvitteringsbog, og tyske Typografer uden Forbundsbog kunne derfor lige saa lidt som danske uden Bog faa Rejseunderstøttelse af Viatikumskasserne. En Udlænding, der ved Kvitteringsbog kan legitimere sig som tysk Forbundsmedlem, anses uden Videre optagen som dansk Forbundsmedlem, uden at de i Følge Bekendtgørelse foreskrevue Regler behøve at iagttages.

København, 28. Januar 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Svendborg. Paa en den 22. d. M. afholdt Generalforsamling er *Warberg* valgt til Formand. Breve o. s. v. adresseres til G. Petersens Bogtrykkeri.

Aarhus. 2. Kv. 1875. 34 bidragydende Medlemmer (Aarhus 27, Viborg 4, Silkeborg 3). Ny indtraadt 3, tilrejst 1, afrejst 3, udslettet 1 (Carl Eriksen).

Roskilde. 2. Kv. 1875. 4 bidragydenda Medlemmer. Afrejst 1. *V. Finken* er valgt til Formand (Adresse: Christjansens Bogtrykkeri).

Kvittering for Forbundsbidrag.

Aarhus. 2. Kv. 1875. Summa 37 Kr. 60 Øre. (Aarhus 28 Kr. 50 Øre, Viborg 5 Kr. 20 Øre, Silkeborg 3 Kr. 90 Øre).

Roskilde. 2. Kv. 1875. Summa 6 Kr.

Vor økonomiske Stilling.

Det kan nu snart blive et Aar siden, at Formanden for første Gang fremtraadte med Forslaget om Dannelsen af et „Almindeligt dansk Typograf-Forbund" i Lighed med det, som allerede flere Aar i Forvejen havde bestaaet i Tyskland, og det skal siges, at aldrig har et Forslag, der krævede saa store Ofre som dette, vundet en saadan Tilslutning blandt de københavnske Typografer, ti der var kun Faa, som ikke indrømmede, at man maatte søge at faa Provinskollegerne med, det koste, hvad det vilde. Og ligeledes skal det siges, at Formanden har handlet og arbejdet med en Energi og Omsigt, som vil bevare hans Navn for Forglemmelse, saa længe der eksisterer en typografisk Forening her i Landet. I Provinserne blev Formanden, den københavnske Forenings Udsending, næsten over Alt modtaget med en Velvilje, som paa flere Steder nærmede sig Entusiasme, og der blev talt, sunget og skrevet om den Styrke og Kraft, som Forbundet gennem sin Organisation skulde udfolde, og udtalt saa mange storslaaede Profetier, at det næsten maatte indgyde den koldsindige Tilskuer en Frygt for, at denne Begejstring ikke i Længden vilde holde sig.

Jeg vil nu kaste et prøvende Blik paa de opnaaede Resultater og navnlig underkaste vor økonomiske Stilling en Betragtning, som desværre vil bekræfte Formandens forleden udtalte Ord: „Vi sidde midt i det".

Da for et Aar siden „Typograf-Tidende" overtoges af Foreningen og Kontingentet fastsattes til 25 Øre ugenlig, gjorde Alle sig store Forhaabninger om de Kapitaler, som man nu skulde opspare. I det Forslag, som Bestyrelsen den Gang fremkom med, var Bidraget foreslaaet fastsat til 20 Øre, og man havde udregnet, at med et Medlemsantal af 350 vilde der aarlig kunne lægges 1750 Kr. tilside og om 10 Aar vilde man være Ejer af 20,000 Kr., hvilken svimlende Tanke bevægede *J. C. Henriksen* til at fremkomme med et Forslag om, at naar Reservefonden naaede denne Størrelse, skulde Renten tilfalde værdige trængende Typografer! Man gjorde rigtignok Regning uden Vært, og jeg kan sige uden Forbundet.

Allerede det første Halvaar viste det sig, idet Overskudet kun beløb sig til 331 Kr. 99 Øre i Stedet for henved 900 Kr.*) „Typ.-Tid." alene havde kostet 785 Kr. 9 Øre, og ved Abonnement udenfor Foreningen indbragt 85 Kr.; saaledes udgjorde denne Udgiftspost alene 700 Kr. eller mere end en Tredjedel af hele Medlemsbidraget, som udgjorde 2079 Kr. 56 Øre.

For det sidst forløbne Halvaar har Sagen selvfølgelig taget en Vending i stik modsat Retning, nu er der ikke mere Tale om Overskud. Denne Forandring skyldes den Omstændighed, at der for hvert Medlem skal betales 10 Øre ugenlig til Forbundet eller $^2/_5$ af hele Medlemsbidraget. Udgiften til Bladet, $^1/_3$, lagt hertil, viser, at disse 2 Poster sluge ca. 73 pCt. af hele Medlemsbidraget, saa der er kun 27 pCt. tilbage til Dækning af alle øvrige Udgifter. Der er da ogsaa en Underballance paa ca. 150 Kr., og hvis der ikke kan foretages Besparelser med Hensyn til

---

*) Til Overskudet maa dog ogsaa regnes de 280 Kr., der af det bevilgede Beløb var udbetalt Formanden til Organisationsrejsen, saa at det tilsammen bliver 611 Kr 99 Øre.

Bladet, hvilket dog sikkert kan lade sig gøre, vil Underskudet for hvert af de følgende Halvaar blive henad 100 Kr.

Nu kommer jeg til Forbundet — ti de Fleste tænke vel som saa, at naar Foreningen ikke har Penge tilovers, saa maa Forbundet have det. — Ja ganske vist, Forbundet vil under heldige Omstændigheder faa et Reservefond, men de første Aar vil det rigtignok ikke blive stort. For Juli Kvartal blev der fra Stedforeningerne udenfor København betalt Bidrag for 72 Medlemmer og i Oktober Kvartal for 133 Medlemmer; selv om dette Antal i 1876 stiger f. Eks. til 150 Medlemmer, saa vil deres Bidrag, som for et Aar udgør 780 Kr., medgaa til Løn for Præsidenten og Kassereren, og det vil heraf være klart, at det er den københavnske Forenings Bidrag, ca. 2324 Kr., hvoraf de fleste Udgifter skulle bæres. Disse ville nu foreløbig ikke blive smaa, idet Forbundet jo kommer til at erstatte den københavnske Forening de 620 Kr., som Organisationsrejsen har kostet, og det er derfor klart, at foreløbig vil der ikke kunne være Tale om noget stort Overskud. I hvilken Grad den københavnske Forening over Alt vil have Overvægten, fremgaar deraf, at medens de provinsielle Stedforeninger kun kunne faa 9 eller højst 10 Repræsentanter paa Bogtrykkerdagen, saa vil Hovedstadens Forening faa 18, efter Normen: 1 Repræsentant for hver 25 Medlemmer, og det er heraf indlysende, hvor rigtig den Bestemmelse er, at Formanden i den københavnske Forening tillige skal være Forbundets Præsident.

Hvorom alting er: Foreningen staar paa en meget slet Fod i økonomisk Henseende og Forbundet ikke paa nogen god, og jeg haaber, at man fra alle Sider vil arbejde kraftigt paa at forbedre dette Forhold; ti skal Forbundet udfolde den Styrke, hvorom der er talt saa meget, saa maa det have en anselig Kapital i Ryggen, hvortil det i Nødstilfælde kan ty, det er næst Enighed den første Betingelse. At udskrive Ekstra-Bidrag under saa normale Forhold som de nuværende lader sig næppe gøre, men jeg vil henstille til de ærede Medlemmer, der tro sig i Stand dertil, frivilligt at give Ekstra-Bidrag, og derved vise i Gerning, hvad man saa smukt har udtalt: Forbundet er vor Livssag!

Ligeledes vil jeg henstille til Repræsentantskabet at tage imod det tidligere af Formanden gjorte Tilbud: forud at behandle hvert samlede Budget, for at saavel Bestyrelsen som Repræsentantskabet kan have et Overslag at gaa ud fra, naar det gælder en eller anden ny Udgift. *A. L. Mortensen.*

Korrespondance.

Nykøbing p. F., i Januar 1876. Hr. Redaktør! Skønt „Typograf-Tidende“ tidligere har haft en Korrespondance her fra Byen, har den dog ikke indeholdt Noget som helst om de herværende Trykkeriforhold; vi skulle derfor i Dag søge at indhente det Forsømte. Som det er Dem bekendt, er her to Trykkerier: „Folketidenden“, udgivet af Folketingsmand *R. Claussen*, og „Stifts-Tidenden“, udgivet og redigeret af *Chr. Jørgensen*. I det førstnævnte Trykkeri, som bestyres af Hr. *F. Skaarup*, beskæftiges 4 Typografer og 3 Lærlinge; heraf ere Maskinmesteren og 1 Sætter paa visse Penge (20 Kr.), de to Sættere staa paa Beregning med 26 Øre pr. 1000 Bogstaver Alfabet. Ved Oprettelsen af Stedforeningen her var Hr. *Skaarup* og Hr. *R. Claussen* meget ivrige for Forbundssagen, og særlig udtalte Sidstnævnte, at han vilde gøre Alt for at give sine Arbejdere det mest Mulige; han erkendte Typografernes Fordringer som berettigede. Den Gang blev der betalt 28 Øre pr. Tusind. Hr. *Claussen* har imidlertid ikke betænkt sig paa at indrage de 2 Øre, formodenlig fordi han mente, at de tjente for Meget, endskønt han véd, at de kunde tilkomme det, og Hr. *Skaarup* har meldt sig ud af Forbundet — hvoraf man vil se, at de Herrers Interesse for Forbundet ikke har holdt sig længe. I dette Trykkeri er Arbejdstiden fra Kl. 7 Morgen til Kl. 8 Aften med 1—2 Timers Middag; dog bliver man ikke færdig med Trykningen før Kl. 10—11 om Aftenen, undertiden endog senere, hvad der naturligvis i Særdeleshed gaar ud over Maskinmesteren og Lærlingene. Udgivelsen af „Nakskov Tidende“ er som bekendt bleven overdraget Hr. *Claussen* og bliver trykt her. Ved Overdragelsen medfulgte 2 Lærlinge! Lokalet er ikke det bedste, men ved en Forandring i den nærmeste Fremtid bliver det forhaabenlig bedre. — I „Stifts-Tidendens“ Trykkeri beskæftiges 8 Typografer og 4 Lærlinge (man kunde maaske indvende, at her er for mange Lærlinge, men det er nu en Gang en fast Regel, at mindre end 4 Lærlinge kan ikke gøre det!). Her staa Alle paa visse Penge; Maskinmesteren samt Ombrækkeren faa 18 Kr., de Andre 16 Kr. (Maskinmesteren faar de 2 Kr. for Trykningen af Bladet Søndag Eftermiddag). Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 7 Morgen til Kl. 7 Aften med 2 Timers Middag, om Vinteren fra Kl. 8 Morgen til Kl. 7 Aften med 1 Times Middag, det er altsaa ingen anstrængende Arbejdstid. Naar der bliver arbejdet efter Kl. 7 (hvad ofte indtræffer), er Betalingen 50 Øre pr. Time. Hvad Lokalet her angaar, da kan der slet ikke klages, navnlig er det meget lyst. — Af samtlige 12 Typografer i begge Trykkerier ere de 10 Forbundsmedlemmer („Folketidende“ 4 og „Stifts-Tidenden“ 6). — I Følge Stedforeningens Love holdes Møde den sidste Lørdag i hver Maaned. Paa det sidste Møde, hvor Medlemmet fra Maribo var til Stede, diskuterede man blandt andre Sager ogsaa Ringkøbing-Affæren. Alles Udtalelser gik ud paa, at billige Præsidiets Fremgangsmaade lige over for Hr. *Jørgensen* og at dadle de to Kolleger, der have tilsidesat Forbundets Grundsætninger for at tjene en Principal, der har vist en fjendlig Adfærd lige over for Typografernes berettigede Fordringer. Der blev udtalt det Haab, at man ikke oftere skulde se Kolleger svigte deres egen Sag; ti kun ved Enighed og Sammenhold, men ogsaa ved Maadehold, blev det muligt at skabe Forbundet den Anseelse, som er nødvendig for dets Bestaaen. — Vor Stedforeningskasse staar sig meget godt, da Laanekassen, som vi har oprettet af dens Midler, indbringer den ikke saa Lidt, — i Gjennemsnit udlaanes 25—30 Kr. ugenlig —, og takket være „Stifts-Tidenden“s Personales Principal, som vedblivende giver sit rigelige Bidrag, har den

nu samlet sig en Kapital paa lidt over 100 Kr. Det er Meningen senere at oprette en Sygekasse. *T.*

Ringkøbing, 26. Januar. Det nyeste Ny her er, at *Geisler* har maattet krybe til Korset og bede om Forladelse; han har opgivet at faa Oprejsning for Lussingen, og saa har *Valdemar Jørgensen* paa den anden Side tilgivet ham. I Amtstrykkeriet er endvidere kommet en Sætter til ved Navn *Cohn* fra Fredericia; han er ikke Forhundsmedlem, og nu bliver han det formodenlig vel aldrig. *Eriksen-Geisler-Cohn* — det lyder godt. —r.

Forskelligt.

— I Nr. 7 af det tyske Forbundsorgan, „Korrespondent", findes en Bekendtgørelse fra Præsidiet angaaende den ny organiserede Rejse-Understøttelseskasse for Forbundsmedlemmer. I 14 Punkter sammendrages de indtil Videre gældende Bestemmelser. De tre første Punkter ere saalydende: 1) Ret til Rejseunderstøttelse have alle arbejdsløse Forbundsmedlemmer samt Medlemmer af gensidige Foreninger i Udlandet, saa længe de ere paa Rejse i det tyske Rige. 2) Som Legitimation gælder: *a*) Kvitteringsbog fra *det tyske Bogtrykkerforbund*, *b*) Kvitteringsbog fra *Foreninger af Typografer og Skriftstøbere i Østrig*, *c*) Bevis fra *det schweiziske Typografforbund*, *d*) Kvitteringsbog fra *Société fédérative des Typographes de la Suisse romande*, *e*) Kvitteringsbog fra *Almindeligt dansk Typografforbund*. 3) Som videre Legitimation tjener „Rejse-Legitimation", hvilken udstædes fra samme Sted som Kvitteringsbogen; for Udlændinge er det det første Udbetalings- eller Distriktsforeningssted, som disse berøre paa en Rejse i Tyskland. Efter Punkt 5 betales i Rejsepenge pr. Dag 1 Mk. 25 Pf. (1 Kr. 8 Øre). Vi henvise til Forbundsbekendtgørelsen i nærværende Numer.

— Som meddelt til os i en Kieler-Korrespondance (Nr. 1), er Stedet for Kredsen Slesvig-Holsten af det tyske Forbund forlagt fra Kiel til Flensborg. Ved det i den Anledning den 15. Januar stedfundne Nyvalg af en Kredsbestyrelse valgtes *J. Chr. Heismann* til Formand, *R. Kähler* til Kasserer og *Wilh. Schwanck* til Sekretær.

Hr. Redaktør! Jeg maa bede Dem om Plads for et Par Ord til Hr. *Foltmar* i Anledning af hans Irettesættelse til mig i forr. Nr., og jeg finder mig særlig foranlediget til det, fordi jeg maa antage, at Hr. F. med eller mod sin Vilje har misforstaaet mig. Jeg skal ikke nægte, at jeg blev noget forbavset over at læse Hr. F.s Indlæg i denne „uhyggglige" Sag, da jeg netop troede, at vi to vare fuldstændig enige om dette Spørgsmaal. Det kan gerne være, at Hr. F. er af den Mening, at Sagen kunde have været sluttet med Forhandlingerne i Repræsentantskabet, men den Mening var jeg nu tilfældigvis ikke af, og jeg maa lade Hr. F. vide, at jeg vil bære mid ad akkurat paa samme Maade en anden Gang, hvis jeg skulde synes, at der kunne være Fare for, at min Stilling til en Sag kunde blive fejl opfattet. De Sætninger, som Hr. F. citerer og som han betegner som „højst karakteristiske for en Repræsentant", forekomme mig netop at være paa deres Plads, og hvad det angaar, at Hr. F. mener, at en Repræsentant ikke kan udtale sig saaledes, medmindre han ikke tillægger den Institution, hvoraf han er Medlem, mindste Betydning, da maa jeg, efter som jeg har udtalt mig saaledes og vil staa ved mine Udtalelser, bestemt protestere mod Rigtigheden af Hr. F.s Anskuelse. Jeg kan nemlig forsikre Hr. F., at jeg tillægger den nævnte Institution megen Betydning, og jeg vil endvidere paastaa, at jeg med megen Interesse deltager i Repræsentantskabets Forhandlinger. Det er muligt, at Hr. F.s Indlæg er fremkommet, fordi han har antaget, at mine Bemærkninger ogsaa vare rettede mod ham, fordi det nu var hans Anskuelse at betragte Bevillingsmyndighedens Forbigaaelse som Hovedsagen. Men han maa vist ikke have læst mine Bemærkninger rigtig igennem og maa vist ogsaa have glemt mine Udtalelser ved Forhandlingen, da han ellers maatte kunne forstaa, at jeg samstemmede med ham i at hævde Repræsentantskabets Ret. Men nu vil jeg nok spørge Hr. F., om han vilde have nægtet Bladets Udvidelse, hvis Foreningens Status havde tilladt det, blot fordi Sagen ikke var forelagt Repræsentantskabet. Skøndt det ikke er ubekendt, at Hr. F. undertiden er tilbøjelig til at sætte Personerne over Sagen og bringe sine personlige Formaal først frem, tror jeg dog ikke, at han i dette Tilfælde vilde have handlet saaledes. Jeg er i hvert Fald sikker paa, at Hr. F. da vilde have kommet til at staa ene med sin bestemte Hævdelse af Bevillingsmyndigheden. Der er vist Ingen i Repræsentantskabet, som ikke vil vide at hævde dettes Ret, men jeg tror heller ikke, at der er Nogen, der vilde nægte en god Sag sin Understøttelse blot for en Formfejls eller en Forglemmelses Skyld. Hvis dette var Tilfældet med Hr. F., da vilde han efter min Mening være uberettiget til at indtage den Stilling i Foreningen, som han nu beklæder. Hvad Hr. F.s Slutningsbemærkning angaar, da kan jeg berolige ham med, at der ikke vil komme nogen ny „indre Strid" ud af denne Sag, da jeg ikke agter at indlade mig mere med Nogen om den, og jeg har kun gjort det denne Gang, for atter over for de Kolleger, som have ønsket Bladets Udvidelse, at konstatere, at det ikke var Formfejlens eller Forglemmelsens Skyld, at jeg maatte nægte min Stemme til Udvidelsen, men alene Kassens Tarv, og jeg skal fasthholde dette, om saa Hr. F. nok saa meget mener, at en Repræsentant ikke bør udtale sig saaledes.

Med Hensyn til Hr. F.s „Bedrøvelse" skal jeg bemærke, at jeg tillader mig at nære en beskeden Tvivl om, at den virkelig vilde være saa stor, hvis der atter skulde opstaa en indre Strid, og jeg tvivler tillige om, at Hr. F. ikke „for Alt i Verden" (!) vilde bidrage til, at en saadan kom frem. Der vilde jo da atter være Lejlighed til at fiske i rørt Vande.

A. F. Decher.

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde den 23. Januar.

1. Optagelse af Medlemmer. N. K. Gunst, (Cohens Tr.), T. F. Jørgensen (Rigsdagstr.), L. E. Giede, (Olsen & Ko.s Tr.), H. H. N. Bryn og L. P. Sørensen (Valentin & Lunds Tr.), Lundstrøm („Dags-

telegrafen"s Tr.), E. N. Anderson (Thieles Tr.), H. F. Petersen og W. Fremming (Kleins Tr.).

2. Andragender. Vilh. Hansens Enke bevilgedes 15 Kr. i Konfirmationshjælp til hendes Datter. Et Andragende fra Trykker Sivertsen om en fast maanedlig Understøttelse afsloges.

3. Vil Foreningen fremme Foredrag og Diskussion paa Foreningens almindelige Mødeaftener mere end hidtil? Denne Forespørgsel stillede *Foltmar*, idet han fremhævede, at vor Forening i dette Punkt stod aldeles tilbage for andre Foreninger. *Formanden* meddelte, at efter de ny Love vil der finde maanedlige Sammenkomster Sted, hvortil alle Medlemmer ville have Adgang, og hvor Diskussioner ville komme i Stand; men disse Sammenkomster kunne ikke tage Beslutning. Efter de ny Love ville Inkassatorerne faa større Betydning end hidtil, idet de ville blive Tillidsmænd for de respektive Trykkerier, hvorved Kontrollen vil blive langt bedre. Med Hensyn til Foredrag vilde han fuldstændig indrømme, at de vare en god Ting, men det var saare ubehageligt baade for Indbyderne og for Foredragsholderen, naar der til et Foredrag indfandt sig kun faa Tilhørere, og han følte sig overtydet om, at netop dette vilde ské, ti Typograferne stille store Fordringer. Foreløbig troede han, det var bedst at blive staaende ved Maanedsmøder, hvortil Medlemmerne kunde faa Emner bragt paa Bane, naar disse indbringes i betimelig Tid til Bestyrelsen. Naturligvis maatte Indbringeren af Emnet være Ordfører under Diskussionen. Flere havde Ordet, deriblandt *Bestle*, som udtalte Ønskeligheden af Foredrag om Emner, der kunde hæve Typografen ud over det Hverdagsagtige. *Formanden* delte Bestles Ønske, og han skulde være meget ivrig for at efterkomme det, men han var som sagt bange for, at man vilde gøre Foreningen til Skamme over for Foredragsholderen ved ikke at møde tilstrækkeligt talrig som Tilhørere.

4. Udenfor Dagsordenen meddelte *Mortensen*, at han havde forespurgt hos Hr. Bogtrykker Th. Nielsen, hvad Betaling denne vilde have for at trykke Tidenden, hvilken for ham blev opgiven til 20 Kr. for 600 Ekspl. med samme Skriftart som nu og paa 1ste Masse Papir i Stedet for som nu paa 2den, og han mente derfor, at det vil være i Foreningens økonomiske Interesse, at Tidendens Trykning overgaar til Hr. Nielsen. *Formanden* fandt dette rigtigt — altid burde man tage Hensyn til Billigheden —, men man maa ikke lade ude af Betragtning, at der ogsaa kan faas Sikring for, at Bladet bliver trykt under vanskelige Forhold.

Fraværende uden anmeldt Forfald: Ewald, J. F. Møller, N. Nielsen, Rud. Nielsen, Emil Sørensen og Charl. Thomsen.

R. Foltmar, Formand. — *V. Rosberg*, midlertidig Sekretær.

Bestyrelsesmøde afholdes i Aften Kl. 9 i Foreningslokalet. *Formanden.*

Maskeraden

afholdes Lørdag den 19. Februar i forhen Vincents Lokale paa Gammelholm, hvilket foreløbig bekendtgøres. *Bestyrelsen.*

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Typografernes Sangforening.

Foreningens 30te Aarsfest afholdes Søndagen den 6te Februar, Kl. 7, i Hr. *Schytts* Lokale paa Østergade 15, med *Koncert*, *Maaltid* og *Bal.*

Dhrr. Medlemmer kunne afhente Billetter hos Dhrr. *Al. Rasmussen*, „Fædrelandet"s Sætteri, og *Hansen*, „Adresseavisen"s Sætteri, samt i Foreningens Lokale.

Damebilletter, gældende saavel til Koncerten som til Ballet, der maatte ønskes udover den ene, ethvert Medlem faar udleveret, kunne faas à 50 Øre.

Tegning til Maaltid, der finder Sted à la carte, kan ligeledes ske paa ovennævnte Steder.

Bestyrelsen.

Brevkasse.

Flere Korrespondenter. Efterhaanden som der bliver Plads.

N. P. Nielsen. Deres Tilsvar til Faktor Bauer skal blive optaget i næste Numer.

Typografiske Kundgørelser.

J. B. Meyer,

Flensburg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.),

anbefaler sig Dhrr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satineermaskiner etc. under gode Betingelser.

Lawrence Brothers pat. engl. Valsemasse

sælges af Eneagenten for Danmark og Norge, Bogtrykker H. J. Jensen, Christiania, for 40 Spdl. (160 Kroner) pr. 100 Pd. Større Partier frit Københavns.

En Sætter

kan faa Plads i en Provinsby. Tarif med 27 Øre. Anvises af *R. P. Jensen.*

2—3 Sættere og en Trykker

kunne faa Plads i København. *R. P. Jensen.*

En Papirpresse

ønskes til Købs. Underretning faas hos *R. P. Jensen.*

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen, for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3 Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i København. — Trykt hos A. Guldbrandsen & Ko.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 5. | København, den 5. Februar 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Holbæk. 2. Kv. 1875. 8 bidragydende Medlemmer. Afrejst 1. Foreningen har i dette Kvartal kun virket i 7 Uger.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Holbæk. 2. Kv. 1875. Summa 9 Kr. 80 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Aarhus Sætter Peter Christian Kofoed, udlært den 1. Januar 1876 hos Bogtrykker P. Nielsen i Aarhus. — Julius Stæhr, Amtstidendens Trykkeri i Aarhus.

„Skandinavisk Bogtrykker-Tidende"

er fra Nyaar ophørt at udkomme. I nogle Afskedsord, som Tidenden henvender til sine Læsere, hedder det bl. A.: „Bevægelsen i Danmarks typografiske Kredse er vokset i ikke ringe Udstrækning i de forløbne 6 Aar. Den begyndte med nærværende Blads første Spire i 1869, og det var den, der for noget over 5 Aar siden lod en Kreds af Typografer henvende sig til Bladets nuværende Udgiver for at formaa ham til at overtage dets Ledelse. Siden den Tid er Bevægelsen vokset, og det er naturligt, at den for sin ensidige Udvikling er kommen til at fordre ensidige Organer, men nærværende Blad, der i sin Tid har haft en Række Artikler fra den Mands Haand, som nu er Bevægelsens Fører, har ikke villet svigte sit fra først opstillede Program. Med det begyndte vi, og med det slutte vi."

„Bogtrykker-Tidende" er stiftet af Typograf Klüglein († 1874); den 22de April 1869 udkom det første Numer. Bladets Indhold var fortrinsvis socialt, men uden Maal og Med; det kunde ikke lykkes for Klüglein at faa navnlig de københavnske Typografers Tilslutning, og Bladet opnaaede da heller ikke at udkomme i mere end 13 Numre inden den 1ste April 1870. Med denne Dato forelaa for anden Gang et Nr. 1, udgivet paa Immanuel Rées Forlag, men uden Tilkendegivelse af, hvem der ledede Redaktionen. Skønt det vides, at Klüglein fremdeles var dette Numers Redaktør, saa var der dog foregaaet en Forandring i Bladets Plan; det var ikke længer „Organ for Nordens Typografer" men „Organ for Typografi og dermed beslægtede Fag", med andre Ord: fra at være særlig socialt blev Indholdet særlig teknisk; men nogen egenlig Vejledning i saa Henseeende fandtes ikke. Nr. 2 lod vente paa sig indtil 15de Maj. I Spidsen af dette Numer erklærer Udgiveren, at Stansningen, „der er foranlediget ved en nødvendiggjort Personel-Forandring i Redaktionen", nu er overvunden. En Forening af Typografer kom da til at lede Bladet, og det er vel intet Brud paa Diskretion, om vi nævnede, at denne Forening bestod af R. P. Jensen, P. Keller, M. Lazarus og Olavesen, men det var dog især Lazarus, som havde Ledelsen i sin Haand. Under denne Redaktion udgik Bladet til Nyaar 1871, hvorpaa den blev overtagen af Kand. jur. C. Nyrop, som har besørget den, indtil den nu ophørte at udkomme. I 1870 blev der af det Rejersenske Fond tilstaaet det en Understøttelse af 400 Kr., og vi antage, at denne Understøttelse er bleven ydet hvert Aar siden.

Efterretningen om, at „Bogtrykker-Tidende" skulde ophøre at udkomme, kom uventet og blev sikkert af Mange modtagen med alt Andet end Glæde. Vi have af og til haft en Dyst med Bladet, naar det kom ind paa Typografernes materielle Vilkaar — her stod vi som Modsætninger, hver paa sit Standpunkt, „Bogtr.-Tid." trængt ind paa sit ved „Typ.-Tid."s Tilblivelse — en Dyst, der altid har været velkommen, og vi ville komme til at savne mangen en gavnlig Indsigelse; men hvad vi mest levende beklage, er, at de Artikler om Bogtrykkerkunstens Udvikling gennem Tiderne her i Landet, som stadig dukkede frem, ikke længere skulle komme typografiske Læsere til Gode. Hr. Nyrop har med særlig Interesse og stor Kærlighed gransket i Bogtrykkerkunstens Historie, og det var ønskeligt, om han vilde fortsætte dermed; den Understøttelse, som det Rejersenske Fond hidtil, som det antages, har ydet til „Bogtr.-Tid."s Udgivelse, bør overgaa til hans historiske Granskninger, og dertil kunne vi føje, at den typografiske Arbejder skal ikke staa tilbage i at paaskønne hans Bestræbelser.

At Principalforeningen vilde lade „Bogtrykker-Tidende" gaa ind, fatte vi ikke — maaske synes man, at den ikke var ensidig nok —, og vi beklage virkelig, at den over hele Landet forgrenede Forening nu skal savne en Smule Organ. Det kan imidlertid ikke vare længe, inden den maa raade Bod herpaa; ti skulde den end se sig i Stand til at undvære et Organ, fordi Indseendet med en Organisations gode Sider ikke er gaaet op for den, saa staar Typografforbundet i Baghaanden, og det — derom er ingen Tvivl — vil gøre Principalorganet til en Nødvendighed.

Teknik.

I Wien har en Ingeniør, I. M. Schneider, efter et langt Studium og mange Forsøg gjort en Opfindelse, som rimeligvis vil faa en stor praktisk Betydning for mange Bogtrykkerier. Hidtil har det været anset for en Umulighed at konstruere en Dampkedel, som med et Indhold af mindre end 85 Litre (en Litre = omtr. to Pund) kunde frembringe 2—3 Hestes Kraft, og desuden var der med saa smaa Dampmaskiner forbunden den Ulempe, at Kedlen ofte bragte Vand med ind i Cylinderen; i Trykkerier af Middelstørrelse var man derfor henvist til enten at hjælpe sig med menneskelig Arbejdskraft eller at benytte Gasmaskiner. Nu har Opfinderen imidlertid kombineret en Maskine, hvis Bevægelse sker derved, at den stærkt ophedede Damp i tør Tilstand føres ind i Cylinderen, og derved opnaaede han 3 Hestes Kraft med en Kedel paa under 80 Litre. En udførlig Beskrivelse af denne interessante Opfindelse se vi os ikke i Stand til at give, da Hr. Schneider har ansøgt om Hemmeligholdelse af den Beskrivelse, han ved Udtagning af Patent i de vigtigste tyske Lande har maattet indgive, men kun bemærke, at man hidtil ikke har turdet benytte Damp med saa høj Spændkraft, skønt dette er det Fordelagtigste. Maskinen indtager et meget lille Rum, bruger kun 5 Pd. Kul i Timen, og dens Forbrug af Vand er ligeledes meget ringe. Den kan anskaffes for 15—1900 Kr.

Korrespondance.

A. **Aarhus,** 30. Januar. Den herværende Stedforening afholdt i Gaar sin halvaarlige ordinære Generalforsamling i „Kystpavillonen", hvor Regnskabet for det forløbne Halvaar fremlagtes og godkendtes. Derefter foretoges Valg paa 2 Revisorer, hvortil valgtes M. A. Hansen og Bjerregaard.

Nykøbing p. F., 1. Februar. I sidste Nr. af „Typograf-Tidende" har Hr. T. givet en Meddelelse om de herværende Trykkeriforhold, hvilket jo kunde være meget prisværdigt, naar han kun havde været noget mindre partisk og haft Sandheden lidt mere for Øje; ti det fremgaar jo klart, at han søger at fremdrage alle mulige Skyggesider ved „Folketidendens" Trykkeri og kun Lyssiderne ved „Stiftstidendens". Jeg vil derfor tillade mig at imødegaa Hr. T. paa de Steder, hvor han kommer i Konflikt med Sandheden, og tillige give nogle nærmere Opiysninger. — Hvad for det Første Arbejdstiden i „Folketidendens" Trykkeri angaar, da er den ikke — som Hr. T. skriver — fra Kl. 7 Morgen, men derimod fra Kl. 8 til 8 Aften med 2 Timer Middag, altsaa en reel Arbejdstid paa to Timer, akkurat som i „Stiftstidenden". Med Hensyn til Maskinmesteren og Lærlingen, da er det ganske vist, at Avistrykningen (her trykkes to Blade) binder dem om Aftenen til Kl. 10, ja stundom endog Kl. 11, men den Førstnævnte har da til Gengæld Lov til først at begynde Kl. 10 eller 11 om Formiddagen, og Lærlingene ere saa godt aflagte, at de have Erstatning nok. — Hvad angaar Spørgsmaalet „26 eller 28 Øre", da er det ganske rigtigt, at her har været givet 28, hvilket kom af, at en i København gennem Mellemmand antaget Sætter havde af denne faaet Løfte om 28 Øre, uden at Hr. Skaarup (Faktoren) vidste deraf, men saa snart han erfarede det, erklærede han, at om et vist Tidsrum maatte den gamle Tarifberegning igen indtræde, da Bladet ikke vedblivende kunde bære de store Udgifter. — Den 1ste December blev jeg antaget til 18 Kr. ugenlig eller 26 Øre pr. Tusind, frit Valg. Jeg valgte først de 18 Kr., men efter at have været i Trykkeriet 3 Dage, anmodede jeg om at komme paa Beregning, da jeg indsaa, at jeg saa kunde tjene mere. Med en Arbejdsdag paa 10 Timer har baade den anden beregnende Sætter og jeg haft 20 Kr. ugenlig i Gennemsnit. Til Nyaar henvendte vi os til Hr. Skaarup med Anmodning om de 28 Øre, og han erklærede da, at i dette Kvartal kunde der ikke gives nogen Forhøjelse, men der kunde være grundet Haab om til næste Kvartal at faa en saadan, og han tilføjede: „men jeg er villig til at give Dem 18 Kr. fast". Dette vilde vi ikke tage imod, da vi allerede tjente mere, og i Forhold til Lønningen i Stiftstrykkeriet maa det jo ogsaa kaldes overmaade godt, da der i dette Trykkeri kun bliver betalt 16 Kr. ugenlig for den samme Arbejdstid, skønt Hr. Jørgensen, efter hvad der er mig meddelt, indrømmede Præsidenten, da denne var her i Byen paa sin Organisationsrejse, at hans Typografer kunde vente at faa en Ugeløn af 18 Kr., hvilket dog altsaa endnu ikke er kommet til Udførelse. — Naar Hr. T. dernæst taler om Lokalet, maa det indrømmes, at i den Henseende staar Stiftstrykkeriet over „Folketidendens" Trykkeri, men han glemmer med det Samme at omtale en væsenlig Ting, nemlig Belysningen. Medens vi i vort Trykkeri har Belysning ved Petroleumslamper, bruges der endnu i Stiftstrykkeriet de gamle Olielamper uden Glas og Skærm, hvilket bevirker, at Sætterne stadig om Aftenen staa i et velsignet Halvmørke, der ikke kan være videre sundt for Øjnene. — I Betragtning af det her Oplyste tror jeg at være berettiget til at sige, at vore Forhold i det Hele taget ere langt bedre end Stiftstrykkeriets Personales, og at Hr. T. havde gjort bedst i at „feje for sin egen Dør", førend han vil gøre det for vor. — At Hr. Skaarup ikke er Forbundsmedlem, er jo vel en Fejl, som Hr. T. imidlertid heller ikke undlader at benytte sig af, men han husker ikke paa eller tager ikke Forargelse over, at Stiftstrykkeriets Faktor, Hr. Iversen, i den Henseende er Hr. Skaarup ligestillet. — I Øvrigt kan jeg ikke Andet end beklage den skarpe Partiskhed, der gaar helt igennem Hr. T.'s Skrivelse, og som kun kan opvække Bitterhed i vor lille Forening, hvor der hidtil har hersket et godt Forhold, og som maaske indenfor vore snævre Grænser kan fremkalde en „indre Strid", der ikke vilde være paa sin Plads. Aage Jordan.

§ —, 3. Februar. Sætter Johan Marius Thomsen, Forbundsmedlem, har forladt sin Kondition i Stiftstrykkeriet uden Opsigelse og efterladende sin Bog (13, København). Han staar i Gæld til den herværende Stedforening.

Forskelligt.

— „Skand. Bogtr.-Tid." bringer i det Numer, hvormed Redaktionen tager Afsked med Subskribenterne, et lille Stykke vedrørende Forbundet. Først meddeles

Ringkøbing Amtstrykkeris Lukning og de To's Udstødelse af Forbundet, hvorpaaa det hedder: „Det er ikke alene af denne Meddelelse, men i det Hele af den Aand, Stiftelsen af det almindelige Typografforbund har bragt til Veje blandt Landets Typografer, at man kan se, at disse for fuldt Alvor søge at gøre sig gældende som en Magt, og at dette i mange Tilfælde lykkes, kan man se bl. A. af „Typograf-Tidendens" Korrespondance fra Hillerød. Men hvad gøre paa den samme Tid Principalerne, der i sin Tid dannede „Foreningen af danske Bogtrykkere"? Intet! Intet og atter Intet, og dog er der i alt Fald en Ting, som de godt kunde have gjort, og som dette Blad oftere har tilladt sig at gøre opmærksom paa, og det er Oprettelsen af en Fagskole og herigennem Fremkaldelsen af en bedre Lærlingeoplærelse. Det forekommer os bedre og hensigtsmæssigere, om Principalerne af egen Drift gjorde Noget i denne Retning, end om de skulde blive tvungne dertil af det typografiske Forbund. Skulde Konjunkturerne, som der desværre er nogen Udsigt til, ikke komme Principalerne til Hjælp paa en for dem selv mindre heldig Maade, synes Forholdet virkelig at kunne blive et saadant, som vi ovenfor have antydet, at Forbundet, i alt Fald en Tid, kan tvinge Adskilligt igennem." — Denne Udtalelse ville vi tage til Indtægt.

— Til Gennemsyn er sendt os fire i indeværende Aar udkommende Numre af „Nya Posten. Kristlig politisk Tidning för svenska Folket", der en Gang ugenlig udgives i Stockholm af Hr. Herman Hall. Det Eneste, vi have at bemærke, er, at der i Bladet findes et Avertissement, hvorefter „skickliga Sättarinnor" kunne faa Kondition i „Nya-Postens" Trykkeri.

— „Vejle Amts Folkeblad" (Redaktør: A. K. Jensen) udtaler sig paa følgende korrekte Maade om Forbundet: „Løsheden i Forholdene mellem Lærlingene i de forskellige Fag og deres Arbejdsgivere er tidt paaklaget i høje Toner, uden at der dog endnu er fremkommet Forslag, der paa en tilstrækkelig, til alle Sider hensyntagende Maade kan afhjælpe Ulæmperne. Det Rigtigste vilde vist være, om Arbejderne (Svendene) i de forskellige Fag toge Sagen i deres Haand, da velordnede Forhold ere lige saa meget i deres som i Arbejdsgivernes Interesse. Et Eksempel i denne Retning er givet af Typograferne, idet der, som før nævnt, er dannet en typografisk Forening for hele Landet, omfattende de forskellige typografiske Arbejdere. Foreningen har ganske vist til Formaal at varetage sine Medlemmers Interesser og vil altsaa arbejde for forbedrede Lønningsforhold, hvor disse vise sig for ugunstige, men paa den anden Side har den ogsaa til Formaal at værne om Fagets Hæderlighed og Moralitet, idet ingen typografisk Arbejder, der løber af sin Lære, bedrager sin Principal eller Andre, eller gør sig skyldig i usømmelig Opførsel, kan blive eller være Medlem af Foreningen, lige saa lidt som nogen Lærling kan efter udstaaet Læretid blive Medlem, hvis han ikke fyldestgør de Krav, som stilles til ham med Hensyn til Dygtighed i Faget. Det er klart, at slige Bestemmelser absolut maa bidrage til at dygtiggøre Arbejderne i dette Fag, baade i moralsk og faglig Henseende, ligesom Foreningen ogsa med sin kraftige Organisation kan øve et Tryk paa Principaler, som kunne være egennyttige nok til at overfylde Faget med daarlig oplærte Individer. — Var der en saadan Forening for alle Haandværksfag, vilde der utvivlsomt kunne føres et skarpt Tilsyn med den paaklagede „Løben af Læren" til Fordel for Arbejdsgiverne, ligesom der paa den anden Side kunde gennemføres en nogenlunde ensartet Arbejdspris. Den omtalte typografiske Forening vil vistnok, hvis den faar Lykke til at udvikle sig godt, have den Virkning, at „de Reisendes" Antal, der i dette Fag dog ikke er saa meget stort, vil blive mindre og mindre, idet det vil blive anset for en mindre god Anbefaling at være meget „paa Reise", og de egenlige Subjekter, som findes i alle Samfundsklasser, ikke blive anerkendte som Medlemmer. — Den samme Fasthed, som altsaa her kan ventes, vilde komme tilstede i andre Fag, naar de dannede lignende Foreninger, og den store Ustadighed vilde da ogsaa der, baade til Arbejdernes og Arbejdsgivernes Gavn, efterhaanden forsvinde."

Det vil erindres, at der for nogen Tid siden stod et Avertissement i „Dagstelegrafen" om „3 dygtige Sættere, helst ikke Forbundsmedlemmer", hvilket vi sigtede som udgaaet fra det Hanson'ske Trykkeri i Hillerød og rettet mod Forbundet, at Hillerød Stedforenings Bestyrelse heraf tog Anledning til at advare Kollegerne mod begge de derværende Trykkerier, og at Hr. Faktor Drakenberg i en Erklæring til os (Nr. 1) beklagede sig over denne Advarsel som „ubeføjet" for det ene Trykkeris Vedkommende, ligesom Hr. Fakter Laur. Madsen paa det andet Trykkeris Vegne erklærede vor Sigtelse for urigtig. Da Avertissementet ikke **kunde** udgaa fra noget andet Trykkeri i hele Landet end fra et af de to i Hillerød, men alligevel blev benægtet af begge Faktorer, lovede vi at bringe Lys i Sagen. Vi nødsages nu til at give den berigtigende Erklæring, at Avertissementet, der **er** og ikke **kan** være udgaaet fra noget andet Sted end Hillerød, ikke hidrører fra det Hanson'ske Trykkeri, men at dette loyalt vil holde den indgaaede Overenskomst. Man sammenholde nu Avertissementet, Stedforeningens Advarsel og Hr. Drakenbergs Erklæring, og det vil let kunne udfindes, hvem der har drevet ærligt Spil. Forbundet lader sig nemlig ikke føre bag Lyset. Red.

Hr. Redaktør! Maa jeg endnu bede Dem om at optage nedenstaaende Linier, som vil være de sidste fra mig i Anledning af Hr. Dechers Inserat.

Hr. Decher søger i forrige Nr. af Tidenden at argumentere sine tidligere Udtalelser og tillægger sin Stemmegivning i den nok som bekendte Sag en saa væsenlig Betydning, at man med Føje kunde spørge: „Vilde der ikke være Anledning for de øvrige Herrer Repræsentanter til ligeledes at begrunde deres Stemmegivning?" Det vilde dog vistnok være for Meget at gøre ud deraf.

Jeg skal ikke indlade mig paa at besvare Hr. Dechers Indlæg en detail, dette vilde sikkert trætte Læserne, men kun holde mig til den Forespørgsel, han stiller til mig, om hvorvidt jeg vilde nægte min Stemme til Bladets Udvidelse, hvis Status havde tilladt det, blot fordi Sagen ikke var forelagt Repræ-

sentantskabet? Det forekommer mig, at Hr. Decher kunde besvare sig selv dette Spørgsmaal; ti naar en Bevillingssag ikke bliver forelagt Repræsentantskabet, kan der ikke være Tale om at nægte eller bevilge Noget En Protest fra Repræsentantskabets Side maatte være en naturlig Følge af en saadan Forbigaaelse. For Øvrigt vilde jeg ikke være imod en Udvidelse af Bladet, naar denne kunde ske uden store pekuniære Ofre, hvad der for Tiden ikke lader sig gøre.

Hr. Decher formener dernæst, at man ikke maa nægte en god Sag sin Understøttelse, blot for en „Formfejls" eller en „Forglemmelses" Skyld, ganske vist, det bør man ikke; men her kunde der ikke være Tale om en „Formfejl", da det maatte være Formanden bekendt — der i Øvrigt selv har haft en væsenlig Del i de nuværende Loves Tilblivelse — at en saadan Udvidelse ikke kunde ske uden Repræsentantskabets Billigelse.

Det er dernæst Hr Decher ikke ubekendt, at jeg stiller mine personlige Formaal først frem, og at jeg søger Lejlighed til at fiske i rørt Vande, kort sagt: jeg er en „illoyal" Kollega. Hvorledes Hr. Decher er bleven bekendt hermed, kunde jeg ønske at vide. Det er saadanne Stikord, fremsatte uden Motiver, men med en vis Effekt, der altid gør sin Virkning, navnlig paa dem, som ikke tilstrækkelig ere sat ind i Forholdene, men kun nærer en ubegrænset Tiltro til den Vedkommendes personlige Egenskaber. Kort og godt, man skal mistænkeliggøres, og hvorfor? Fordi man med Interesse følger Fagets Udvikling og medvirker til gavnlige Reformers Indførelse, fordi man undertiden har en afvigende Mening om en Sag, og fordi — og dette er vistnok Hovedgrunden — at jeg i politisk Henseende har en mere radikal Tænkemaade end de fleste af mine Kolleger. Ja, det maa være Grunde nok til at fatte en rodfæstet Mistanke imod mig, og mine Kolleger véd da ogsaa nu at kunne hytte sig og tage sig i Agt for et saa farligt Menneske.

R. Foltmar.

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Den typografiske Forening.

Lørdag den 12. Februar, Aften Kl. 9½, afholdes Repræsentantmøde. Dagsordenen skal blive bekendtgjort i næste Numer. R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Maskebal

afholdes Lørdag den 19. Februar i forhen Vincents Lokale paa Gammmelhom.

Entré: 2 Kr. for en Herrebillet, 1 Kr. for en Damebillet, 1 Kr. for en Tilskuerbillet og 50 Øre for en Barnebillet.

Entré-Billetter kunne faas hos Bestyrelsens Medlemmer fra Lørdag Aften den 12. Februar indtil Lørdag Middag den 19. Februar. — Der udstædes kun 50 Tilskuerbilletter.

Besøgende kunne deltage, men kun faa Billetter ved et Medlem, som, hvis det forlanges, maa opgive Vedkommendes Navn.

De nærmere Bestemmelser ville findes i næste Numer.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Foreningens 30te Aarsfest afholdes Søndagen den 6te Februar, Kl. 7, i Hr. Schytts Lokale paa Østergade 15, med Koncert, Maaltid og Bal.

Dhrr. Medlemmer kunne afhente Billetter hos Dhrr. Al. Rasmussen, „Fædrelandet"s Sætteri, og Hansen, „Adresseavisen"s Sætteri, samt i Foreningens Lokale.

Damebilletter, gældende saavel til Koncerten som til Ballet, der maatte ønskes udover den ene, ethvert Medlem faar udleveret, kunne faas à 50 Øre.

Tegning til Maaltid, der finder Sted à la carte, kan ligeledes ske paa ovennævnte Steder.

Bestyrelsen.

Brevkasse.

B. i K. De maa endelig i Fremtiden henvende Dem til Ekspeditionen.

W. i H. Brev afsendt.

Typografiske Kundgørelser.

J. B. Meyer,
Flensborg, Grosse Strasse 548.
Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Lawrence Brothers patenterede engelske Valsemasse
sælges af Eneagenten for Danmark og Norge, Bogtrykker H. J. Jensen, Kristiania, for 40 Spdl. (160 Kroner) pr. 100 Pd. Større Partier frit Kjøbenhavn.

En duelig Maskintrykker
kan faa Plads i Thillerup & Tychsens Trykkeri i Odense. Begyndelsesløn 18 Kr. ugenlig. 10 Timers Arbejde daglig og intet Søndagsarbejde.

En Sætter
kan faa Plads i en Provinsby. Tarif med 27 Øre. Anvises af
R. P. Jensen.

En Papirpresse
ønskes til Kjøbs. Underretning faas hos R. P. Jensen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i Kjøbenhavn. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 6. | København, den 12. Februar 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Nestved. 2 Kv. 1875. 7 bidragydende Medlemmer. Udtraadt 4 (A. E. Boesen, C. A. Meyer, Røepstorff og Schoubye). I et den 8de Februar afholdt Møde valgtes til Bestyrelse: J. C. F. Boesen (Formand), G. Diad og Fr. Holte.

Ringsted. 2. Kv. 1875. 6 bidragydende Medlemmer (Ringsted 5, Stege 1). Ingen Forandring.

Aalborg. 2. Kv. 1875. 24 bidragydende Medlemmer (Aalborg 17, Hjørring 4, Frederikshavn 3). Ny indtraadt 3, tilrejst 3, afrejst 2, udslettet 1 (E. F. Geisler).

København. 2. Kv. 1875. 434 bidragydende Medlemmer.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Nestved. 2. Kv. 1875. Summa 13 Kr. 50 Øre.
Ringsted. 2. Kv. 1875. Summa 7 Kr. 80 Øre.
Aalborg. 2. Kv. 1875. Summa 27 Kr. 50 Øre.
København. 2. Kv. 1875. Summa 501 Kr. 30 Øre.

Vor økonomiske Stilling.

I nærværende Numer foreligger sidste Halvaars Regnskabsoversigt for „Den typografiske Forening". Som Hovedresultat viser dette en Underballance af 147 Kr. 83 Øre, men tages to Udgiftsposter i Anledning af Organisationsrejsen, der ere ekstraordinære og ville blive at tilbagebetale af Forbundet, og som udgjøre 120 og 100 Kr., viser Regnskabet et virkeligt Overskud af 72 Kr. 17 Øre. Hr. A. L. Mortensens Fremstilling af vor økonomiske Tilstand i næst forrige Numer er i sine Talangivelser meget urigtig, og vi skulle komme tilbage hertil, naar Generalforsamlingen har været afholdt og den finansielle Forhandling, som rimeligvis her vil finde Sted, er tilbagelagt. Det foregaaende Aar danner nemlig en Overgangstilstand i det finansielle Tyngdepunkt fra Foreningen til Forbundet, og dette i Forbindelse med, at det er det første Aar, at Foreningen er Udgiver af „Typograf-Tidende", medens R. P. Jensen Aaret forud selv bar de dermed forbundne Omkostninger, har bragt en Fluktuation til Stede, som man egenlig først kan finde Rede i ved nøje at klare for sig de forskellige Posters indbyrdes Forhold. Men hvad vi i Dag blot ville gøre opmærksom paa, er, at det ikke forholder sig, som af Hr. Mortensen udtalt, at „Foreningen staar paa en meget slet Fod i økonomisk Henseende og Forbundet ikke paa nogen god", tvertimod maa vor finansielle Stilling findes tilfredsstillende, naar man gaar ud fra aldeles ordinære Forhold. Som Bevis herfor skulle vi i Hovedsagen gøre et Overslag over Indtægter og Udgifter baade for Foreningen og Forbundet.

Foreningen.

450 Medlemsbidrag à 15 Øre i 26 Uger	Kr.	1755. —
135 Abonnenter paa Tidenden i 2 Kvartaler	„	336. 50
Avertissementer og Renter	„	75. 50
Indtægt	Kr.	2166. —
Sidste Halvaars Udgift. . . Kr. 3161. 53		
Her fradrages: Forbundsbidraget Kr. 948. 48, Organisationsrejsen Kr. 220, Rejseunderstøttelser, som bortfalde, Kr. 75, samt Mindreudgift til Tidendens Trykning Kr. 149. 52 . . . =	„	1393. —
Udgift	„	1768. 53
Overskud	Kr.	397. 47

Forbundet.

600*) Medlemsbidrag à 10 Øre i 26 Uger	Kr.	1560. —
Udgifter: Løn til Præsidenten og Kassereren Kr. 400, andre Udgifter Kr. 160.	—	560. —
Overskud**):	Kr.	1000. —

Som sagt, i Hovedsagen vil vor økonomiske Stilling, om Alt da gaar vel, aldeles ekstraordinært stille sig saaledes. Om det nu end er vist nok, at det her anførte Overslag kun kan betragtes som summarisk, saa er det dog lige saa vist, at de her opførte Tal ved Sammenligning med sidste Halvaars og tidligere Regnskaber kunne afgive det fornødne Støttepunkt til egne Beregninger. Det vilde være interessant om man paa den forestaaende Generalforsamling vil undergive vor hele økonomiske Stilling en grundig Behandling.

Forskelligt.

„Typografernes Sangforening" fejrede i Søndags sin 30te Aarsfest med Koncert, Festmaaltid og Bal. Festen var som sædvanlig særdeles vellykket,

*) Forbundsmedlemmernes Antal i de provinsielle Stedforeninger var i November f. A. 178, dertil lagt for København 450, altsaa i Alt 628, og 600 Bidrag er saaledes ikke højt regnet.

**) Dette passer paa det Nærmeste med, hvad der af Præsidiet er budgetteret til Kontroludvalget; kun bør det bemærkes, at der forestaar en betydelig ekstraordinær Udgift i dette Halvaar, nemlig som budgetteret 500 Kr. til Bogtrykkerdagens Afholdelse.

og var end de Assisterendes Antal ikke saa stort, som det undertiden tidligere har været, saa maa det saa meget desto stærkere fremhæves, at Fru Stendrup (fra Nationaltheatret) og Hr. Jähnigen paa en glimrende Maade honorerede de Veksler, man havde tilladt sig at trække paa dem. Fru Stendrups Deklamationsnumer modtoges med velfortjent Bifald, og et Par af hende foredragne Sange vakte en saadan Glæde, at hun ikke kunde slippe for at give et Dakaponumer og blive fremkaldt under almindelig Jubel. Ligeledes sang Hr. Jähnigen sine Romancer paa en smuk og stemningsfuld Maade, at enhver Deltager er ham i høi Grad Tak skyldig for denne Nydelse. Sangforeningens Kasserer, Hr. Th. Nielsen, gav et mindre Deklamationsnumer tilbedste, ligesom Hr. Rasmussen udførte en Komposition paa Pianoforte, og begge lønnedes med udelt Bifald. Korsangene bleve særdeles smukt udførte, og der var heri fra i Fjor en Fremgang at spore. som gjorde baade Sangerne og deres Lærer, Hr. Orgsnist Nebelong, megen Ære. — Ved Festmaaltidet, hvor Hr. Auener sen. beklædte Posten som Dirigent, herskede en munter og livlig Stemning, og Sange og Taler fulgte den ene efter den anden. R. P. Jensen talte, efter at en Sang var afsungen, for Sangforeningen, Hr. Ryssel for Kvinden, Hr. Rasmussen for Dirigenten, Hr. Nebelong, for hvilken Skaal denne takkede og udbragte et Leve for Typograferne; der blev endnu udbragt Skaaler for Bestyrelsen, for de Assisterende, for Bogtrykkerkunsten, for Principalerne samt for Forbundspræsidenten. Hr. Skuespiller Smith, der meget beklagede, at han ikke havde været i Stand til at assistere ved Koncerten, Noget, som han, naar han var i Stand dertil, saa gjerne gjorde, gav desuden ved Bordet et lille Sangnumer tilbedste, der vakte almindeligt Bifald. Dansen vinkede nu Alle med sine Glæder, men senere samledes man atter ved Punschebollen, hvor Skaalerne paany fulgte Slag i Slag bl. A. for Damerne, for Sangenes Forfattere, for Dirigenten Hr. Auener, for Sangforeningen, for Typografernes Forbund o. s. v. Ballet fortsattes nu atter, og da man om Morgenen forlod det, var der vistnok kun en Tanke derom, nemlig at man havde moret sig fortræffeligt.

— I England søges for Tiden en Faktor, som vil paatage sig at være „Slavefoged“ i et Trykkeri, der er oprettet i Grevskabet Kents Tugthus, hvor han skal uddanne Fangerne til Typografer. Hvis det var her hjemme, vilde der sikkert melde sig Adskillige, som havde Lyst til at herske over disse „Kolleger“; de undgik da alle de Ærgrelser, som visse Hensyn foraarsage dem.

Som Svar paa Hr. Bauers „Bemærkninger“ af 22. f. M. skal jeg anføre Følgende:

Om jeg fik den omtalte Spidskolumnes Værdi (50 Øre) betalt eller ikke, havde for mig mindre at sige, end om at man her vilde gjøre Forsøg paa at forholde Sætteren en Betaling for sit Arbejde, der ved Tarifen ikke alene har vunden Hævd, men tillige er en Ret, som er bleven anerkendt af Voldgiftsretten. Og Nægtelsen af Betalingen staar i et saa meget mere grelt Lys, som den blev ledsaget af følgende Ord: „Naar De vil have den Kolumne betalt, saa maa De vente, at Jensen trækker Dem 2 Øre af paa hvert Tusind, som De indtil Dato har sat.“*) Mon Hr. Jensens og Bauers Principaler ville give en saadan Ytring Medhold? Det er ikke troligt, dertil ere de vistnok for respektable Mænd.

At „Huset“ skulde have betalt en Typogaf 2 Kr. for at rette en Korrektur, „som ikke indeholdt mere end ca. 10 ubetydelige Fejl“, kan gerne være sandt, men der er ikke Mange, som tro det. Imidlertid er det Eksempel, som jeg har anført, overensstemmende med Sandheden og faar ogsaa Bekræftelse derved, at man gjorde Tilbud om slumpvis at vederlægge Godtgørelsen med „Svinesteg“. At denne rigtignok var en Fordel, som Sætteren i Forvejen havde Ret til, kan lades ude af Betragtningen, men illustrerer dog de to Herrers Begreber om, hvorledes man skal bære sig ad for at sætte et Arbejde i Arbejdsværdi.

Vistnok er det en Trykkeribestyrer tilladt at „antage en anden Sætter i Stedet for en, som ikke er at formaa til at komme til sit Arbejde før Kl. 1—2 om Middagen“, men det gør man netop ikke. Hvad der derimod er Tilfældet, er, at D'Hrr. Bauer og Jensen synes at glemme, at deres Principaler for et Aar siden gik ind paa at betale Godtgørelse for uforskyldt Tidsspilde, d. e. Mangel paa Beskæftigelse, Sammenskraben af Materiale o. s. v.

Og saa den sidste „Bemærkning“! — Jeg, „en ung Mand“, som vil „stille sig frem for at spille en Rolle i den typografiske Verden“, og som vil opkaste sig til „kompetent Dommer“, det „beviser en Vigtighed“, som flere Kolleger end jeg lider af („desværre“, hedder det sukkende), og „de gaa om ikke med en Minister, saa dog maaske med en Forbundspræsident i Maven“. Skal denne „Bemærkning“ være en Vittighed, saa maa jeg rigtignok sige, at den er altfor bauersk. Men ligemeget — det er kedeligt og ubehageligt med det overhaandtagende Vigtigmageri hos Typograferne, nej, lad os saa hellere komme tilbage til den gode, gamle Tid før Messingstregernes og Svampes Indførelse, da gik Alt saa roligt til.

N. P. Nielsen.

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Brevkasse.

Aalborg og Kolding. Korrespondancerne maa vente til næste Numer.

---

*) D'Hrr. Hoffensberg, Jespersen & Fr. Trap, som ikke har villet tiltræde Tarifen, saa sig nemlig nødsagede til i Januar f. A. at gaa ind paa en Satspris af 28 og 30 Øre, hvis De skulde undgaa en Krisis.

„Den typografiske Forening"s Regnskabs-Oversigt for Halvaaret 1. Juli—31. December 1875.

Indtægt:	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Medlemmernes Bidrag	2702.	58		
Abonnement paa Tidenden for April, Juli og Oktober Kvartaler	214.	—		
Betaling for Avertissementer	10.	96		
Strøms Afbetaling i Halvaaret	54.	16		
Renten af 1600 Kroner	32.	—		
Indtægt			3013.	70

Foreningens Inventar (foruden Fanen 450 Kr.) 157 Kr.

Udgift:

Faste Understøttelser:

Jensens Enke, 6 Kr. mdlig. i 6 Md.	36.	—	
Guldbrandsens Enke, 4 Kr. mdlg. i 6 Md.	24.	—	
Michelsens Enke, 4 Kr. mdlg. i 6 Md.	24.	—	
Mine Kjøping, 1 Kr. mdlg. i 6 Md.	6.	—	
Busch, 4 Kr. mdlg. i 6 Md.	24.	—	
Grundtvig, 3 Kr. mdlg. i 6 Md.	18.	—	
Madsens Enke, 1 Kr. 66 Øre mdlg.	9.	96	
Brincks Enke, 2 Kr. mdlg. i 6 Md	12.	—	
Veicherts Enke, 1 Kr mdlg. i 6 Md.	6.	—	
Juel, 2 Kr. mdlg. i 6 Md.	12.	—	
Neyes Enke, 5 Kr. mdlg. i 6 Md.	30.	—	
Barnevitz's Enke, 1 Kr. mdlg. i 6 Md.	6.	—	
Helsings Enke, 2 Kr. mdlg. i 2 Md.	4.	—	
Møller, 2 Kr i 2 Md. og 3 Kr. i 4 Md.	16.	—	
Teudt, 5 Kr. mdlg. i 6 Md.	30.	—	
Corvinus, 1 Kr. mdlg. i 6 Md.	6.	—	
P. Petersen, 4 Kr. mdlg. i 5 Md.	20.	—	
Duus, 4 Kr. mdlg. i 6 Md.	24.	—	
Risenberg, 1 Kr. mdlg. i 6 Md.	6.	—	
Andersens Enke, 5 Kr mdlg i 6 Md.	30.	—	
Sivertzen, 3 Kr. mdlg. i 3 Md.	9.	—	
Burhennes Enke, 5 Kr. mdlg. i 1 Md.	5.	—	367. 96

Andre Understøttelser:

Schvartz's Enke, Begravelseshjælp	10.	—	
Pflug, Rejseunderstøttelse	5.	—	
Max Krausz, Rejseunderstøttelse	8.	—	
Joh. N. Hansen, do.	10.	—	
C. J F. Nielsen, do.	4.	—	
Geyer, do.	6.	—	
C. Francke, do.	6.	—	
C. Vold, do.	10	—	
Roth og Hetzhold, do.	8.	—	
Enken Marie Valentin	4.	—	
C. V. Nielsens Kone for Juni og Juli	1.	—	
Julius Weissker, Rejseunderstøttelse	10.	—	
Joseph Eckhardt, —	4.	—	
Burhennes Erke	10.	—	
Kummerfeldt, Rejseunderstøttelse	4.	—	
N. C. S. Christensen, øjeblikkelig Hjælp	2.	—	
Niels Chr. Gunst, Rejseunderstøttelse	4.	—	
Vilh. Kühne, do	4.	—	
Kindermann, do.	4.	—	
C. V. Nielsens Kone, Aug. og Septbr.	1.	—	
Enken L. E. Hansen	8.	—	
C. V. Nielsens Kone	4.	—	
Emil Anderson, Rejseunderstøttelse	4.	—	
At overføre	131.	—	367. 96

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført	131.	—	367.	96
Chr. Madsen, Rejsep.	4.	—		
J. Th. Eye do.	10.	—		
Stodt, en øjeblikkelig Hjælp	6.	—		
Cantor, en Understøttelse	10.	—		
do. do.	10.	—		
C. V. Nielsens Kone, Octbr. og Nov.	1.	—		
Johan Linus Østergreen, Rejseunderstøttelse	4.	—		
B. Førster, Rejseunderstøttelse	10.	—		
L. C. N. Christensen, øjeblikkelig Hjælp	2.	—		
			188.	—

Forskellige Udgifter.

Leie af Lokalet hos Thun til Generalforsamlinger			30.	—
Do. af do. hos Kücker i Octbr., November og Decb. à 18 Kr. mdlg.			54.	—
Administration (Formd. for 1. Halvaar 20 Kr., 2. Halvaar 10 Kr., Kassereren 10 Kr. 40 Øre			40.	40
Tidsskrifter og Bladhold			26.	50
Budeløn			10.	—
Avisernes Afhentning			12.	—
Bogtrykkerarbejde			63.	99
Typograf-Tidende:				
Redaktionshonorar for 29 Numre	232.	—		
Trykning af 29 Numre	669.	66		
Godtgørelse for Petit og Korrektur	31.	52		
Budeløn for Ombæring af 29 Numre	67.	28		
			1000.	46.
Udbetalt Formanden Resten af det bevilgede Honorar til Organisationsrejsen			120.	—
Do. do. Efterbevillingen i Anledning af Organisationsreisen			100.	—
10 Spil Kort 9 Kr. 20 Øre, Fanens Assurance til $^8/_9$ 1876, 62 Øre			9.	82
Foreningens Bidrag til Forbundet for 3. Kvartal			447.	10
Do. do. til do. for 4. Kvartal			501.	30
Formandens Honorar for 2. Halvaar 1875			100.	—
Kassererens Honorar for 2. Halvaar 1875			100.	—
			2615.	57
Udgift			3161.	53
Indtægt			3013.	70
Underballance			147.	83
Kassebeholdning fra forrige Halvaar				
÷ Strøms Afbet. i dette Halvaar			2246.	27
			2098.	44
Kassebeholdning den 31te December 1875:				
Obligationer			1600.	—
Strøms Bevis			179.	—
Kontant og i Bikuben			318.	84
			2098.	44.

Ovenstaaende Regnskab er af Undertegnede revideret og befundet at være i Orden. Kassebeholdning og Værdipapirer eftersete.

Kjøbenhavn, den 10. Februar 1876.

A. F. Decher. **Chr. Ewald.** **A. L. Mortensen.**

Den typografiske Forening.

Halvaaret 1. Juli—31. December.

Nye Medlemmer.

Appelgreen, C. F. Andersen, Adamsen, A. Andresen, V. Andersen, C. Andersen, O. Altenburg, H. Bryhn, A. J. Broen, V. A. Bang, C. S. Broen, R. Bøhm, Chr. Birch, A. Boesen, Emil Bondesen, P. V. Berg, A. C. A. Christensen, R Carlsen, C. F. Christensen, M. Christensen, A. F. Christoffersen, P. L. Damborg, C. L. Ebbesen, T. Engberg, Freyer, Frederiksen, Friberg, Gornitzka, Gjerløv, N. J. Hansen, Heide Hansen, Ludv. Hansen, H. C. Hansen, J. V. Hansen, Vilh. Heyn,

Hamberg, Hauerberg, Hetzhold, C. Hansen, Carl Hansen, R Hauch, N. Hansen, Fr. C. Hansen, J. C. Hansen, M. Hamann, Jürgens, J. C. Jensen, C. C. Jensen, M. Jørgensen, T. Johansen, V. N. Jensen, Krakau, Klemmentsen, C. Kryger, Soph. Kiesom, Kielpien, A. C. Larsen, Poul Larsen, H. P. Lassen, Moritz Lentz, Carl Lund, Joh. Lundstrøm, R. S. Løblich, Lauritzen, G. Lassen, Mockwitz, R. Madsen, Daniel Meyer, Monsen, E. Marott, Müllnertz, P. C. Madsen, N. Peter Nielsen, L. A. Nielsen, A. Nielsen, L. P. Petersen, Printzlau, Penkert, H. F. Petersen, R. P. Petersen, L. G. Rasmussen, F. A. Rasmussen, H. J. Rasmussen, Roth, Rasmus Petersen, Chr. Rasmussen. V. C. Rasmussen, A. Rosenberg, M. C. Schmidt, L. P. Sørensen, Knud Hansen Sørensen. Christ. Sonne, Stodt, Steenberg, Harald Schmidt, A. W. Sørensen, A W. Stahl, M. Truelsen, C. O. Thyregod, J. Thomsen, P. Wadum, Weischer, Winkelmann, H. Warberg, Weisbach, R. Wrem, Witzansky, Østrup. — Ialt 108.

Udmeldte Medlemmer.

C. A. Andersen, V. Andersen, V. Dideriksen, F. V. Fjeldsøe, N. J. Hansen, Jens Jensen, S. V. Jensen, C. L. Jørgensen, Ludvig Jørgensen, P. M. Keller, Fru Luno, J. Nehm, G. A. Petersen, C. O. Thyregod, Williamsen, Ziirsen. — Ialt 16.

Bortrejste Medlemmer.

Almind, Th. Eye, B. Førster, Geyer, Joh. Nic. Hansen, O. C. Hansen, H. A. Hansen, Hetshold, R. Hauch, Jordan, Rasmus Jochumsen, H. O. Jensen, Max Krauss, A. Køster, Louv, Ludv. Ludvigsen, A. C. Larsen, R. J. Løblich, Kummerfeldt, Daniel Meyer, Nordlunde, N. F. Nielsen, J. J. Nielsen, M B. Olsen, Pflug, Rasmus Petersen, R. P. Petersen, Stodt, Knud Hansen Sørensen, J. Thomsen, Wold, J. J. Wulff, P. C. Wadum, Weischer, H. Warberg, Weisbach, Zierwes. — Ialt 37.

Udslettet med Restance.

T. Andersen, Adamsen, P. C. Christensen, R. Jensen, Klemmentsen, L. C. Lund, Hans Larsen, L. V. Larsen, M. Mehm, A. L. Nielsen, H. J. Rasmussen, Schou-Rind. — Ialt 12.

Døde.

V. J. Bønnecke, Cantor, P. M. Jørgensen, Poul Larsen. — Ialt 4.

Medlemsantallet den 31. December 1875: **434.**

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften (Lørdag) Kl. 10, i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1) Optagelse af Medlemmer.
2) Andragender.
3) Regnskabets Indstilling til Generalforsamlingens Godkendelse (Lovenes § 23).

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Bestyrelsesmøde i Aften Kl. 9½ i Foreningslokalet.

Formanden.

Generalforsamling.

Onsdag den 16de Februar, Aften Kl. 9, afholdes den halvaarlige ordenlige Generalforsamling i Foreningslokalet.

Forhandlingsgjenstandene ere:

1) Bestyrelsen giver en Udsigt over Foreningens Tilstand og Virken m. m. i det forløbne Halvaar.
2) Regnskabets Godkendelse.
3) Valg af Bestyrelse. (Stemmesedler ville blive omdelte af Budet.)

Bestyrelsen.

Maskebal

afholdes Lørdag den 19. Februar i forhen Vincents Lokale paa Gammmelhom.

Entré: 2 Kr. for en Herrebillet, 1 Kr. for en Damebillet, 1 Kr. for en Tilskuerbillet og 50 Øre for en Barnebillet.

Entré-Billetter kunne faas hos Bestyrelsens Medlemmer fra Lørdag Aften den 12. Februar indtil Lørdag Middag den 19. Februar. — Der udstædes kun 50 Tilskuerbilletter.

Besøgende kunne deltage, men kun faa Billetter ved et Medlem, som, hvis det forlanges, maa opgive Vedkommendes Navn.

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Entré-Billetten forevises ved Indgangen til Balsalen og beholdes for at kunne tjene som Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl 11½.
3. Kl. 8½ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Danseinspektør. Orkestret dirigeres af Hr. Carl Lumbye.
4. Kl. 11½ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr Kuv.
6. Kl. 5 Afslutning.

Bestyrelsen.

Typografiske Kundgørelser.

Maskin- og Pressefarver.

Valsemasse, Patent og Lischkes.

Skrifttyper fra Schelter & Giesecke.

Hurtigpresser, Digel- og Cylindertryksmaskiner, som forefindes i Virksomhed her paa Pladsen.

Komplette Trykkerier etableres.

Vilh. Sander.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

E. Carlsen's

Maskeradegarderobe,

Gammelmont 7,

2. Sal tilvenstre.

Anbefaler sig med Udlejning af Herre-Baldragter og Dominoer.

---

2 à 3 Sættere

kunne faa Arbejde i Rigsdagens Sætteri. Man henvender sig til Faktoren paa Kristiansborg Slot.

At Bogtrykkerlærling Simon Cohn den 7. ds. er bortløbet af sin Lære, bekendtgøres herved. Cohn har været ved 6 forskellige Beskæftigelser og er bortløbet fra dem alle, hvilket imidlertid var mig ubekendt, da jeg antog ham.

Kolding, 8. Februar 1876.

B. Møller.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 7. | København, den 19. Februar 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Svendborg. 2. Kv. 1875. 6 bidragydende Medlemmer.

Aalborg. Sætter M. J. F. Christensen, der paa en mislig Maade har forladt sin Plads i det herværende Olufsen'ske Trykkeri, udslettes ved Foreningsbeslutning af Forbundet. Hans Bog, Nr. 22 (København), annulleres. — Laur. Jensen, Formand.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Thisted Sætter Alfr. H Rasmussen, født i Nakskov 1854, udlært samme Sted 1872, Sætter Joh. Ant. Fr. Vilh. Alb. Behr, født i Haderslev 1855, udlært i „Dannev."s Officin 1873, Sætter H. H. Frijs-Poulsen, født i Slesvig 1854, udlært i Thisted Nyaar 1876, og Sætter Henr. Rasmussen, født paa Møen 1850, udlært i Stege 1868. — Laur. Jensen, Stiftstrykkeriet i Aalborg.

I Slagelse Sætter Anton Olsen, udlært den 1. Januar 1876 i „Sorø Amtstidendes" Trykkeri. — J. Louv, „Slagelsepostens" Trykkeri.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Svendborg. 2. Kv. 1875. Summa 7 Kr. 60 Øre.

Korrespondance.

E. P. **Kolding,** 28. Januar. (Fjerdingaars-Beretning.) Stedforeningen „Typografia" holdt sin fjerdingaarlige Generalforsamling Lørdag den 8. Januar, hvor Regnskabet for Oktober Fjerdingaar fremlagdes og godkendtes. Indtægten har været 13 Kr. og Udgiften (alene til Viatikum) 12 Kr. Medlemsantallet var ligesom forrige Fjerdingaar 10. Som tidligere meddelt valgtes Hr. Løje til Formand. — Nogle Forandringer ere skete. I Møllers Trykkeri afløses Emil Petersen af den forhenværende Forpagter af det Kjeldt'ske Trykkeri i Varde, Hr. Ulrik Petersen, bekendt for sin Udtalelse om Præsidenten og Forbundet i et af Tidendens Numre i Sommer; om han vil tiltræde Forbundet vides ikke. I Hejmanns Trykkeri er der kommet nogle flere Børn. Her arbejder nu 3 Typografer foruden Principalens Søn, endvidere en stakkels Krøbling, der baade er Sætter og Maskindrejer (hans Løn er Kost og Logis og 1 Kr. om Ugen), samt tillige 6 — seks — Skolebørn (Piger og Drenge) i en Alder af 10—12 Aar, hvis Arbejdstid er for den ene Halvdel fra Kl. 7 Morgen til Kl. 12 Middag og for den anden Halvdel fra Kl. 1 til 7—8 Aften samt Søndag Formiddag; disse Børns Betaling er: for den Ældste i Tjenesten (en Pige) 6 Kr. om Maaneden og for de Øvrige 1 Kr. om Ugen. En Optræden af Foreningen mod dette Trykkeri og maaske det Møller'ske hører til Mulighederne. I „Folkebladets" Trykkeri er ingen Forandring sket. Fra Fredericia og Middelfart ere ingen Meddelelser om Forandring indløbne. Fra Ringkøbing har Tidenden holdt Medlemmerne fuldstændig à jour med, hvad der er foregaaet, og jeg skal kun meddele, at i et af Maanedsmøderne vedtog Foreningen en anerkendende Udtalelse til vor Kollega, Joh. Fr. Stuhr, for hans vakre og omsigtsfulde Optræden under den hele Amtstrykkeri-Affære. Fra Ribe er meddelt Typograf Hahns Udtrædelse fra Nyaar; paa Forespørgsel om Grunden dertil er kun modtaget et undvigende Svar. I Varde findes nu slet ingen Typografer; „Vardepostens" Trykkeri alias det Kjeldt'ske bestyres nu af Fru Kjeldt, der har en vordende Typograf under Uddannelse og lader Trykningen besørge af en Mursvend, som skiftevis arbejder i Typografien og Murerprofessionen.

L. S. **Aalborg,** 9de Februar (Fjerdingaars-Beretning). En Sag, der i Særdeleshed har berørt vor Stedforening, er den Geisler'ske, dels fordi han er bleven optagen som Medlem her, og dels fordi han i et Slags Forsvar vil forsøge paa hos herværende Kolleger at finde Undskyldning for sin mislige Handlemaade. Vor Dom herom er overensstemmende med den, som har lydt alle andre Steder fra: ringeagtende, og det vil nok ogsaa vise sig, at den, der har brudt et med sin Underskrift bekræftet Løfte til Forbundet, ikke ret længe vil kunne nyde Frugten af en saadan Handling; — de senere Tildragelser have endog til Overflod bekræftet dette. Hvad i Øvrigt særlig G.s Forhold angaar, navnlig hans simulerede Uvidenhed om, at det var noget Slet, han gjorde, naar han som Forbundsmedlem tog Plads i et blokeret Trykkeri, da har han selv leveret Beviset for, at denne Uvidenhed aldrig har været til Stede hos ham: han vilde nemlig ikke meddele den stedlige Bestyrelse her, hvorhen han rejste, da han forlangte sin Forbundsbog udleveret, men svarede kun paa Formandens Spørgsmaal herom, „at man snart skulde forbavses over ham" — — — ja, i Sandhed, forbavsede bleve vi, men vi havde dog ikke troet, at den, vi havde beæret med at vælge til Tillidsmand, saa hurtigt skulde gøre sig fortjent til vor Foragt. Men hvad kunde vi ikke vente af den, der allerede i Vinteren 1873—74 havde begyndt sin Løbe-

bane som Bestyrer hos Hr. Bogtrykker Carlsen i Hjørring med under dennes Fraværelse paa en Forretningsrejse egenmægtig at at gjøre en af dennes Lærlinge til Typograf et Aar før Tiden, for saa ved Principalens Hjemkomst i Forening at kunne opsige ham Huldskab og Troskab, — og af den, hvis højeste Tragten var i Hr. Olufsens Bogtrykkeri at komme i Besiddelse af en Magt, der gav ham Haand og Hals over den Kollega, der ikke vilde finde sig i hans Arrangementer, — eller af den, der i Tidenden har begyndt sit Forsvar med at simulere dum og ender med en Usandhed? Det lader ganske vist meget rørende, naar G. fremstiller sig selv som den ulykkelige Familiefader, der er bleven afskediget for sine Kollegers Skyld, men Tonen faar en anden Lyd, naar man véd, at det ikke er G., der blev opsagt, men at det er G., der har sagt sin Plads op, og naar man endvidere véd, at Hr. Olufsen i hans Kollegers Nærværelse desuagtet opfordrede ham til at blive, og at han i sin Indbildskhed ingen Grund havde til at tro, at Forbundet vilde gøre hans Dumhed til sin Sag. At G. et Par Dage efter vendte tilbage til Trykkeriet for meget højtideligt at fortælle sine Kolleger, at han ikke mere vilde arbejde som „simpel Svend", at han faa Dage efter tilbød Hr. Olufsen sin Tjeneste som „simpel Svend", og at han, da han nu ikke kunde opnaa Plads — maaske paa selve Kollegernes Foranledning, der af let forklarlige Grunde hellere saa hans Hæl end hans Taa — ikke undsaa sig ved i en meget oprømt Tilstand at trænge ind i Hr. Olufsens Stue for at fortælle ham og Frue, hvilke Fejl hans Typografer vare i Besiddelse af — er Altsammen Noget, der tilstækkeligt karakteriserer G. og tillige viser, at Forbundet ikke har tabt ved at miste en saadan Støtte. — Sidste Lørdag afholdtes Generalforsamling i vor Forening, hvor Regnskabet for de forløbne 5 Fjerdingaar fremlagdes: Indtægten havde været 215 Kr. 47 Øre (deri indbefattet Principalernes Bidrag) og Udgiften 77 Kr. 36 Øre, saaledes et Overskud af 138 Kr. 11 Øre; til Sygehjælp er ydet 47 Kr. 12 Øre, til Viatikum 24 Kr. og til Administration 6 Kr. 24 Øre. Til Revisorer valgtes Typograf Drachmann og Bogtrykker Olufsen. Den afgaaende Bestyrelse genvalgtes: Laur. Jensen (Formand, Lautherborn og J. Møller. Efter Generalforsamlingen var man nogle Timer sammen, og drak Skaaler for Stedforeningen, for Principalerne (særlig Hr. Olufsen som den første Principal, der har beæret Foreningen med sin Nærværelse), for Hr. R. P. Jensen, for et godt Forhold mellem Typografer og Principaler og for meget Andet. — Fra Hjørring er indtruffen Meddelelse om, at denne Bys Typografer nu, da de ere blevne 5 i Tallet, ikke længere ville være underlagde Aalborg Stedforening, men ønske at danne deres selvstændige Forening, hvad der jo er meget prisværdigt. Thisted-Typograferne ønske sig underlagde Aalborg, da de ikke ere talrige nok til at have en egen Forening.

Forskjelligt.

— Deltagelsen i Maskeballet i Aften tegner til at blive ret betydelig, og der vil vistnok komme til at herske Livlighed. Vi kunne bebude, at nogle illustrerede „Maskerade-Rim" ville være at faa til Køb, at sceniske Forestillinger ville blive givne til Bedste, og at Hr. Carl Lumbye vil bære Typograferne med en Komposition.

— I Kiel have Ikke-Forbundsmedlemmerne, som der berettes til „Korrespondent", i Begyndelsen af denne Maaned afholdt en Forsamling, hvortil Principalerne vare indbudne men ikke mødte. Forhandlingerne dreiede sig om Gjenindtrædelse i Forbundet. Det lader til, at disse Bestræbelser faa et heldigt Resultat; thi. som der senere meddeles, have 20 Ikke-Medlemmer i denne Anledning nedlagt Arbejdet, og flere af dem ere endog allerede bortrejste. Vi haabe, at danske Forbundsmedlemmer have deres Opmærksomhed henvendt paa disse Kieler-Forhold.

— Wienerfirmaet M. Bauer & Co. har opfundet og taget Patent paa et Apparat, som er i Stand til paa en nem Maade og i Løbet af kort Tid at tage Aftryk af et Billede eller en Skrivelse og det endda i flere forskellige Farver.

I Nr. 5 af „Typograf-Tidende" findes under Sørgetalen over den nys afgangne „Skandinavisk Bogtrykker-Tidende" bl. A. Følgende: „Den Understøttelse, som det Rejersenske Fond hidtil, som det antages, har ydet til „Bogtr.-Tid.'s" Udgivelse, bør overgaa til hans (Kandidat Nyrops) historiske Granskninger".

Det har undret mig at læse dette „bør" i Organet for de typografiske Arbejderes Interesser, da det forekommer mig, at det ikke staar i fuld Samklang med disse Interesser; af Hensyn til disse maatte man efter min Overbevisning snarere ønske Understøttelsen overført til Fremme af typografiske-tekniske Øjemed (f. Eks. til Bedste for den tidt omtalte Fagskole) end til Hr. N.'s historiske Granskninger, saa meget mere som det omhandlede Tilskud i sin Tid nærmest blev bevilget til tekniske Øjemed (Udgivelsen af „Haandbog i Bogtrykkerkunsten" og Tidendens illustrative Udstyrelse). For ikke at blive misforstaaet skal jeg blot bemærke, at jeg anser slige historiske Granskninger som ret interessante, men tekniske dito som mere nyttige for det typografiske Fag, og at jeg har en Fornemmelse af, at en fast Understøttelse, der ydedes hine, kunde komme til at gaa i Vejen for disse, hvilket alle Typografiens Dyrkere og Venner formentlig vilde have god Grund til at beklage lige saa meget som

Deres ærbødige

Til M. Lazarus.

den ærede Redaktion af „Typ.-Tid.".

Hr. Redaktør!

I „Dags-Tel." for Onsdag den 16. Febr. læses følgende Artikel: „Brandstiftelse og Indbrud. Et ungt Menneske, der tidligere har ernæret sig som Typograf osv." — I den Anledning udbede vi os Plads for et Par Oplysninger, der vel ikke ere ganske overflødige, og som forøvrigt ogsaa ere betegnende for dette Blad og for „Aftenposten", de eneste af alle københavnske Blade, som med ufordulgt Glæde have angivet, under hvilken Rubrik af „Medborgere" dette

ulykkelige Menneske har kunnet henføres. Men Spørgsmaalet er her i dette Tilfælde, om det dog ikke er i en temmelig udvidet Betydning, at han har kunnet henføres under denne Rubrik. Bemeldte „unge Menneske“ har — efter de os meddelte Oplysninger — først været paa en Cigarfabrik, hvorfra han, efter en Revselse, udeblev; derefter blev han antagen som Bydreng ved „Dags-Tel.“, hvilken ansvarsfulde Stilling han til Alles Utilfredshed beklædte i henved 1 Aar, hvorefter han blev bortjagen. Efter den Tid har han været nogle faa Dage hos Sally B. Salomon, er atter bortjagen, og senere har han nok beskæftiget sig med Kurvemageriet og Cigarmageriet. Vi tillade os at spørge, naar man absolut vil gaa Stregen saa nær som mulig, om det da ikke korrektere kunne hedde: „Brandstiftelse og Indbrud. Et ungt Menneske, der tidligere har ernæret sig som Redaktør ved Dags-Telegrafen, osv.“? — — og vil Konsekvensen heraf i Fremtiden være, at naar f. Eks. et af „Aftenposten“s eller „Dags-Tel.“s Bude eller Kolportører skulde, hvad Gud forbyde, komme til at begaa et Mord, vilde et andet Blad med fuld Ret kunne skrive: „Skrækkeligt Mord. Et ungt Menneske, forhen Redaktør af „Aftenposten“, har forøvet et Overfald, forbundet med Mord osv.“; — — men jeg skal ikke udbrede mig mere om dette betegnende Tilfælde, ti Tendensen er jo den samme, som naar man læser, at en Tjenestepige med en Torvekurv har gaaet paa Fortovet: hendes fulde Navn m. m. skal jo offenliggøres og ledsages med Vittigheder, men naar en af Kliken begaar Gemenheder eller Brutalitet, hans Navn og Stilling forties, og Sagen neddysses.

Nogle, som mene der kan være Nok i Forvejen.

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde

den 12. Februar.

I Formandens Fraværelse indtoges Forsædet af Viceformanden.

Efter Dagsordenen foretoges:

1. Optagelse af Medlemmer. Følgende optoges: Th. Fjeldsøe („Dagstel.“s Tr.); J. C. Jensen (Elvius' Tr); Bjørn Jonsson (Lunos Tr.); Køhn og Philipsen (Salomons Tr.); A. Nielsen (Bordings Tr.). — Overfor Th. Fjeldsøe, der havde udmeldt sig for et halvt Aar siden, vedtoges det, at Lovenes § 2 skulde ske Fyldest.

2. Regnskabets Indstilling til Generalforsamlingens Godkendelse. Som Ordfører for Revisorerne udtalte Ewald sig udførlig om Regnskabet for forrige Halvaar, saaledes som det nu forelaa for Repræsentantskabet. Han beklagede meget den store Underballance, som Regnskabet udviste, og var af den Mening, at denne godt for en stor Del kunde have været undgaaet, naar blot Enhver havde gjort sin Pligt. Som en af Hovedgrundene til den store Underballance angav han den store Mængde Restancer, der endog for flere Trykkeriers Vedkommende beløb sig til 8 Uger, skønt det efter Lovene ikke er tilladt at restere mere end 4 Uger. Enkelte Medlemmer restere endog for et helt Aar. Fremdeles henledte han Opmærksomheden paa Godtgørelser for Korrektur og Petit til Bladet, der beløb sig til over 31 Kr., medens der det første Halvaar kun var medgaaet 9 Kr. dertil. For Avertissementer var der kun indkommet ca. 11 Kr., skønt et Par Stykker havde staaet i Bladet hver Gang. Til Spillekort var der medgaaet over 9 Kr. (10 Spil), og desuagtet vare Kortene i en meget daarlig Forfatning. Administrationsomkostningerne vare i det Hele opførte med 40 Kr., Generalforsamlinger med 30 Kr. De her nævnte Udgifter mente han godt kunde have været endel reducerede, det havde hjulpet Altsammen. Endvidere savnede han i Bladet en Fortegnelse over Ikke-Medlemmer; han ønskede Medlemslisten optagen i Bladet. Naar Navnene paa de Trykkerier, der restere, offenliggjordes, saa troede han ikke, at der for Eftertiden vilde blive saa mange Restancer. Decher sluttede sig fuldstændig til Ewald og mente ogsaa, at man havde været lidt flot med Pengene; men man skulde tværtimod spare, hvad man kunde. Derefter fik Foreningens Formand Ordet og gennemgik i et udførligt Foredrag hvert enkelt Punkt, som Revisorerne havde gjort opmærksom paa. Hvad de to Avertissementer angik, skulde der for det ene betales 25 Kr., men først til næste Halvaar; det andet vidste han ingen rigtig Besked med, da det var modtaget under hans Fraværelse. Det var ogsaa undertiden nødvendigt af tekniske Hensyn at benytte Avertissementer som Fyld. Han selv havde kun købt 4 Spil Kort, og de havde ikke kostet mere end 50 Øre pr. Spil. Han vilde gerne gaa ind paa en Begrænsning med Hensyn til Korrekturgodtgørelsen, ligesom han ogsaa, hvis man ønskede det, vilde afslutte en Akkord om bestemt Betaling for Avertissementerne. I Øvrigt udtalte han sig velvilligt lige overfor Revisorernes omhyggelige Gennemsyn af Regnskabet; de havde været strængt kritiske, men saaledes skulde det være, det kunde ikke Andet end gavne Sagen. Decher antog, at det var Inkassatorernes Skyld, at der var saa mange Restancer og stillede Forslag om Offenliggørelse af Trykkerierne; han foreslog derefter Indstilling af Regnskabet til Godkendelse. Ewald udtalte sin Ros til Kassereren for den smukke Maade, hvorpaa hans Regnskab var ført, hvad der havde lettet Revisionen i en betydelig Grad. Med Hensyn til Offenliggørelsen af de Trykkerier, der restere, opstod en lille Debat mellem N. Nielsen og Decher, hvilken Sidste hævdede, at naar et Medlem, der var Inkassator, tillige beklædte en Tillidspost i Foreningen, saa maatte der hos ham være end mere Interesse for at have Sagerne i Orden end hos enhver Anden, hvilket N. Nielsen ikke kunde billige; ej heller ønskede denne nogle Navne offenliggjort. Paa Forespørgsel af Ch. Thomsen, hvorledes Medlemmer kunde restere et helt Aar, svarede Ewald, at der var undertiden bleven betalt for to Aar paa én Gang. Mortensen vilde ogsaa have de resterende Trykkerier offenliggjorte, hvorimod Viceformanden foreslog kun at ledsage Regnskabets Godkendelse med en alvorlig Beklagelse af de stedfundne Restancer, da han antog, at en saaledes udtalt Dadel vilde have den forønskede Virkning. Forslaget om Offenliggørelse af de resterende Trykkeriers Navne forkastedes med 5 St. mod 3. Derefter ved-

toges det at indstille Regnskabet til Generalforsamlingens Godkendelse med en Beklagelse over de store Restancer, der vare til Stede denne Gang, og med Haab om, at de i Fremtiden maatte undgaaes. Formanden oplyste, at i Følge Forslaget til de ny Love ville slige Restancer i Fremtiden blive umulige.

Fraværende med anmeldt Forfald: Bestle, Foltmar og J. F. Møller; uden anmeldt Forfald: Emil Sørensen.

P. Christensen, Viceformand. Ch. Thomsen, Sekretær.

Maskebal

afholdes Lørdag den 19. Februar i forhen Vincents Lokale paa Gammmelholm.

Entré: 2 Kr. for en Herrebillet, 1 Kr. for en Damebillet, 1 Kr. for en Tilskuerbillet og 50 Øre for en Barnebillet.

Entré-Billetter kunne faas hos Bestyrelsens Medlemmer indtil Lørdag Eftermiddag Kl. 6. — Der udstædes kun 50 Tilskuerbilletter.

Besøgende kunne deltage, men kun faa Billetter ved et Medlem, som, hvis det forlanges, maa opgive Vedkommendes Navn.

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Entré-Billetten **afleveres** ved Indgangen.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl 12.
3. Kl. $8^1/_2$ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Danseinspektør. Orkestret dirigeres af Hr. Carl Lumbye.
4. Kl. 12 finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. $12^1/_4$ Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuv.
6. Kl. 5 Afslutning.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening

afholder sin halvaarlige Generalforsamling Lørdagen den 26de Februar 1876, Kl. $9^1/_2$ præcis.

Forslag, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, bedes indleverede til Kassereren inden Mandag den 21de Februar, Middag Kl. 12.

Bestyrelsen.

Ordenlig Generalforsamling

den 16. Februar 1875.

Følgende blev forhandlet:

1. Formanden gav den lovbefalede Udsigt over Foreningens Tilstand og Virken.
2. Regnskabets Godkjendelse blev efter Indstilling af Repræsentantskabet enstemmig vedtagen.
3. Valg af Bestyrelse. Der blev afgivne 226 Stemmesedler (nogle kom for sent til Optælling) og valgte bleve:

R. P. Jensen (Formand),	genvalgt	med	222 St.
L. D. Berg (Kasserer),	—	—	223 —
N. Hansen,	—	—	214 —
Wm. Petersen,	—	—	201 —
Chr. Ewald, valgt	med		64 —

R. Foltmar havde 84 St., men modtog ikke Valg, Dehlqwist havde 52 St., Decher 15, J. F. Møller 10 og A. L. Mortensen 9 St. De øvrige Stemmer vare endnu mere spredte.

Typografiske Kundgørelser.

Maskin- og Pressefarver.
Valsemasse, Patent og Lischkes.
Skrifttyper fra Schelter & Giesecke.
Hurtigpresser, Digel- og Cylindertryksmaskiner, som forefindes i Virksomhed her paa Pladsen.
Komplette Trykkerier etableres.
Vilh. Sander.

J. B. Meyer,
Flensborg, Grosse Strasse 548.
Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

To Sættere
kunne faa Plads i O. C. Olsen & Ko.s Bogtrykkeri.

En Del brugte Skrifter
af forskellig Slags (Petit, Korpus, Cicero, Mittel, Tekst, Dobbel Mittel, Kanon, i Fraktur og Antikva), tilstrækkelige til et mindre Bogtrykkeri, staar fra Januar Maaneds Begyndelse til Salg for lidt over Tøjprisen. En Del Kvadrater og Skydelinier kunne medfølge.

Ligeledes staar en gammel men god **Taffelpresse** til Salg for en billig Pris.

R. P. Jensen anviser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 8. | København, den 26. Februar 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kolding. 2. Kv. 1875. 15 bidragydende Medlemmer (Kolding 10, Fredericia 1, Middelfart 1, Ribe 3).

Odense. 2. Kv. 1875. 19 bidragydende Medlemmer (Odense 17, Nyborg 2). Ny indtraadt 1, tilrejst 3, afrejst 3, udtraadt 2 (begge Typograferne i Faaborg).

Kvittering for Forbundsbidrag.

Odense. 2. Kv. 1875. Summa 28 Kr. 20 Øre.

Lærlingespørgsmaalet.

Da Tiden for Bogtrykkerdagens Afholdelse nu saa smaat begynder at nærme sig, tror jeg, at det vilde være heldigt, om der gennem denne Tidendes Spalter efterhaanden blev aabnet en Diskussion om de forskellige Spørgsmaal, der kunne antages at ville komme til Drøftelse ved denne Lejlighed, og da navnlig om dem, paa Grundlag af hvilke Forbundet har bygget sit Program, for at Alle, der skulle deltage i Forhandlingerne, kunne møde saa vel forberedte som muligt. Det er som en Indledning til en saadan Diskussion, at jeg i Dag skal fremsætte nærværende Artikel, i det Haab, at Kolleger, der ere i Besiddelse af bedre Evner og mere Indflydelse end jeg, ville fremkomme med deres Mening om den hensigtsmæssigste Maade at søge de forskellige Spørgsmaal løst paa. Skønt jeg ingenlunde betvivler, at Forbundets Bestyrelse og Bogtrykkerdagen ville vide at træffe en heldig Afgørelse af de forskellige Sager, kunde der dog under en flersidig Diskussion fremkomme et og andet Vink, som vilde blive taget til Indtægt og ført videre.

En Sag, der for mig stiller sig som i særlig Grad vigtig, er Spørgsmaalet om Lærlingeforholdenes Ordning; men ved Siden af at være paatrængende vigtigt er dette Spørgsmaal tillige vanskeligt, idet dets Løsning vil gribe ind i saadanne personlige Forhold, hvor undertiden den laveste Egoisme har fortrængt al Interesse for det almene Vel, og imod hvilke enhver Fornuftgrund vil prelle af. — Spørgsmaalets store Betydning har en tredobbelt Karakter, nemlig 1) med Hensyn til Typografernes rent materielle Interesser; 2) i Henseende til dem, der ere Genstand for en uforsvarlig og hensynsløs Benyttelse af deres Læreaar, og 3) med Hensyn til Fagets Udvikling i det Hele taget. Dets Betydning i den sidste Henseende, hvorpaa jeg lægger særlig Vægt, turde bevirke, at Forbundet ikke kom til at staa ene i Kampen for en Reform paa dette Omraade.

Hvad Spørgsmaalets Betydning i den førstnævnte Henseende angaar, da er det jo klart, hvilken uheldig Indflydelse en overflødig Tilstrømning af Arbejdskræfter vil have paa det materielle Udbytte for Fagets Udøvere i det Hele, idet den i Forvejen knappe Løn ved idelig Arbejdsløshed vil yderligere forringes, og det Utal af daarlige Arbejdere, som den hensynsløse Antagelse af Lærlinge bevirker, vil tilmed skade det Agtelsesforhold, der er en nødvendig Betingelse for en god Samvirken mellem Principalen og Arbejderen. — Med Hensyn til det andet Punkt skal jeg kun bemærke, at de unge Mennesker i Reglen først for sent opdage, at de forlade Læren aldeles uskikkede til at deltage i en Konkurrence med dygtige Kolleger, og at deres saakaldte „Læreaar" ere saa godt som spildte, idet de næsten maa begynde at lære forfra: de blive højlig skuffede, hvis de forlade Læren i den Tro, at de have erhvervet de Kundskaber i Faget, som ere nødvendige for en duelig Typograf, og Arbejdsløsheden vil som Følge af deres mangelfulde Uddannelse særlig komme til at ramme dem.

Vi komme nu til Spørgsmaalets Betydning for hele det typografiske Fags Udvikling, en Betydning, der maa bevirke Ønsket om en heldig Løsning af dette Spørgsmaal hos Enhver, han være Typograf eller Principal, hvis Interesse for Faget er mere end et tomt Mundsvejr. Efter min Opfattelse maatte Forbundet i sine Bestræbelser for Løsningen af Lærlingespørgsmaalet særlig lade Hensynet til dets Betydning i denne sidstnævnte Henseende være gældende, saa meget mere, som dets Løsning i Fagets almene Interesse ganske naturligt vil falde sammen med, hvad der er heldigst for dets Betydning i de øvrige paapegede Retninger. Absolute Allierede i sine Bestræbelser i saa Henseende burde Forbundet finde i Ejerne og Bestyrerne af de bedre Trykkerier, dem, der ikke paa en hensynsløs Maade pleje Lærlingeuvæsenet til Skam og Skade saa vel for Faget i det Hele som for den Enkelte, og det turde være et stort Spørgsmaal, hvem Lærlingevæsenets nuværende Tilstand skader mest, enten Typograferne eller disse retsindige Principaler. Hvor mange Ubehageligheder og Fortrædeligheder forvoldes der ikke Principaler og Faktorer ved slige halvuddannede Typografers Fejl under Arbejdet, og hvor mangt et Værk udgaar ikke fra slige Trykkerier med Satsen udført paa en Maade, der bliver til Skam og Skade for Trykkeriets Renommé, alene fordi det er udført af en paa Grund af uheldige Lærlingeforhold maadelig Sætter? Af egen Erfaring véd jeg, hvor besværligt det er for denne efterhaanden at erhverve sig den for en duelig Sætter nødvendige

Akkuratesse og de Kundskaber i Faget, som han alt burde være i Besiddelse af, da han udtraadte af Læren. (Om det fejlagtige Hensyn, der for Øvrigt mange Steder tages til Forskellen mellem godt og daarligt Arbejde, skal jeg i et senere Numer af denne Tidende gøre nogle Bemærkninger.) Et Skridt, der berører Lærlingespørgsmaalet, har Forbundet gjort ved den Bestemmelse, at Ingen, som ikke har udstaaet sin Lære, af det erkendes for Typograf. Denne Bestemmelse kommer Principalerne fuldt saa meget til Gode som Typograferne, og for Enhver, der med Upartiskhed bedømmer Forbundets Handlemaade, vil det staa klart, at denne ikke gaar ud paa i enhver Henseende at gøre Principalerne Knuder, men at det med Interesse omfatter enhver Fremgang paa Fagets Omraade, medens Lærlingevæsenets nuværende Tilstand nødvendigvis medfører Tilbagegang. Principalforeningen burde, hvis den vilde hævde sit Program, anvende al sin Indflydelse for at reformere dette Spørgsmaal saaledes, at det ikke skal ligge som en Hemsko paa en sund Udvikling af Faget.

Jeg drister mig foreløbig ikke til at fremsætte noget bestemt Forslag om Forholdsregler, der bør træffes i denne Sag, medens der dog i det Ovenanførte kunde ligge en Antydning af den Vej, jeg ønsker fulgt. Naar Forbundet ved sin Handlemaade kan tiltvinge sig sine Modstanderes Agtelse, kan det ogsaa med Rette fordre Respekt for de Forholdsregler, det tager i Fagets Interesse. I Provinserne, hvor Lærlingeforholdene navnlig ere slette, kunde Forbundets Medlemmer maaske undertiden faa Lejlighed til ved deres personlige Indflydelse at virke til Gavn for Sagen; ti af Erfaring véd jeg, at de mange Steder ofte tages paa Raad med af Forældrene ved Drengenes Anbringelse i Læren, og intet hæderligt Middel burde lades ubenyttet, naar man derved kunde virke til Gavn for en Sag, der har saa stor Betydning for hele Standen og hele Faget som denne.

P. Christensen.

En berømt Typograf.

Vi tillade os at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa en Biografi af den berømte Franskmand Proudhon, som Hr. Al. Petersen har skreveti „Nationaløkonomisk Tidsskrift“, 6. Binds 2—3. Hefte. Hvad man end tænker om denne Mand, der som en af Socialismens mest begavede, mest veltalende og tillige ærligste Forkæmpere er blevet hadet, frygtet og fordømt af hele den besiddende Klasse, saa kan man dog ikke Andet end nære en dyb Interesse for ham, som for vort Vedkommende yderligere maa forøges derved, at han i sin Ungdom har været Typograf. Proudhon udgik af en forarmet Familie, hans Fader var Bryggerkarl, og han var den Ældste af 5 Børn; han var saaledes, som han selv siger, „forud bestemt til Fattigdom“. Som Barn maatte han vogte Kvæg, men han kom tidlig til den Erkendelse, at det „at vide er at besidde, ti Kundskab er Rigdom“, og han arbejdede utrættelig paa at erhverve sig Kundskaber. At dette lykkedes ham, ses bedst deraf, at da han kom i Lære paa et Bogtrykkeri i Besançon, blev han navnlig brugt til at korrigere, og ved paa egen Haand at rette Fejl i en latinsk Tekst henledede han en lærd Mand, Underbibliotekaren ved det franske Institut, Fallots Opmærksomhed paa sig. Ligeledes erhvervede han sig ved Selvstudium Kundskab i Hebræisk; tilsidst opnaaede han i en Alder af 30 Aar et Stipendium paa 1500 Fr. af Akademiet i Besançon, og han fik saaledes Lejlighed til at studere. Akademiet har vistnok ofte fortrudt dette, ti snart begyndte han sin literære Virksomhed, der var en uafbrudt Kamp mod alt Bestaaende, en Kamp, som han paatog sig, fordi han vilde være en Forkæmper og Beskytter for de Fattige og Betrængte, og vistnok ogsaa af virkelig dybfølt Harme over hele vor Samfundsordning. Intet afskrækkede ham; han levede bestandig i Fattigdom, havde ikke en Gang Penge til at forsyne sine Breve med Frimærker; Fængsel, Had og Forfølgelse, han trodsede Alt. De Fleste kende nogle af hans Sentenser, som „Ejendom er Tyveri“, „Gud er det Onde“ o. s. v., men kun meget Faa have bedømt ham, som han dog fortjener; man har været tilbøjelig til at dømme ham uden endog nærmere at studere hans Skrifter, uden at hellige hans private Liv, der i enhver Henseende var overordenlig hæderligt og smukt, et eneste Blik og uden at tage hans gode Vilje og redelige Hensigter med i Betragtning. Han døde den 15. Jan. 1865, kæmpende for den Sag, han fra sin Ungdom havde helliget sig: den sociale Retfærdighedssag.

A. L. M.

Typografernes Sangforening.

Medens de senere Aar har et uafbrudt og stadigt Fremskridt at opvise for „Den typografiske Forening“s Vedkommende, har det Modsatte været Tilfældet med Sangforeningen, der langtfra indtager den Plads i det typografiske Samfund, som den med Rette burde kunne gøre Fordring paa. Dette er saa meget mere sørgeligt, som der ganske vist blandt Typograferne findes gode Sangkræfter, som, hvis de blot sluttede sig til Foreningen, snart vilde være i Stand til at indblæse denne nyt Liv og gøre den til det, den tidligere har været. „Den typografiske Forening“ har saa mange vigtige Opgaver paa det økonomiske Livs Omraade at løse, at den umulig kan gøre de Opofrelser for muntre, selskabelige Sammenkomster blandt Kollegerne, som Sangforeningen er i Stand til, da dette jo maa betragtes som et af dens væsenligste Formaal, og Enhver kan derfor kun ønske, at det bliver muligt for Sangforeningen atter med Kraft at virke paa dette Omraade. Hvorledes dette skal ske, er der selvfølgelig forskellige Meninger om; vi for vor Del have den Tro, at den vigtigste Betingelse for et nyt Liv i Sangforeningen er, at den saa vidt muligt slutter sig til „Den typografiske Forening“ og bliver saa at sige en Gren af denne. Det første Skridt i denne Retning skete, da begge Foreninger kom under samme Tag, og naar der nu er foreslaaet, at „ingen arbejdende Typograf, som ikke er Trykkeriejer, kan være Medlem af Sangforeningen, naar han ikke tillige er Medlem af „Dansk Typograf-Forbund““, saa slutte vi os fuldstændigt til dette Forslag og opfordre enhver Kollega til at stemme for det ved Generalforsamlingen paa Lørdag Aften. Ti det er klart, at vi ikke kunne

forlange af Principalerne, at de, som jo have deres egen Forening og deres egne Interesser at kæmpe for, ligesom vi have vore, skulle være Medlemmer af Forbundet, medens det kun kan være os kært at møde dem i Sangforeningen, hvor man kan komme for at søge Adspredelse; det kan endog være gavnligt, da vi derved lære hinanden at kende fra en anden Side. Men derimod betragte vi det som en Pligt for enhver Arbejder at være Medlem af Forbundet, og naar Sangforeningen tæller Ikke-Forbundsmedlemmer i sin Midte, kan den aldrig blive betragtet med Velvilje af Forbundet og langt mindre ansét for en Del af dette. Det er et Princip, som her skal slaas fast: Enten maa man arbejde sammen med sine Kolleger paa alle Omraader og gøre de samme Ofre som de, eller ogsaa maa man rent give Afkald paa Samlivet med dem. Flere Medlemmer.

Korrespondance.

Ringkøbing, 16. Februar. Sagerne gaa her deres sædvanlige skæve Gang, og der indtræffer nu sjælden Noget, der er Omtale værd. I Søndags skete dog det, at Hr. Jørgensens to Lærlinge, Rebslageren og Kontoristen, løb deres Vej til København. Der er nok telegraferet efter de Bortrømte, men jeg antager dog, at Hr. Jørgensen foreløbig kommer til at nøjes med Kløverbladet Eriksen-Geisler-Cohn. „Jysk Søndagsblad", et Ugeskrift, der redigeres af Vald. Jørgensen, er til Dato ikke naaet længere med sine Numere end til Begyndelsen af November f. A. og skal, naar Kvartalet er sluttet, „foreløbig" ophøre at udkomme. S.

Forskelligt.

— „De forenede Hjælpekasser for Typografer" afholdt i Torsdags Aftes deres ordenlige Generalforsamling, ved hvilken Regnskaberne for det forløbne Aar godkendtes og en Understøttelse af 52 Kr. halvaarlig blev bevilget til en Kollega. Derefter sattes et Forslag om, at Interessenterne ogsaa kunne erholde fri Lægehjælp til Kone og Børn mod at erlægge 12 Øre, under Forhandling, men denne maatte indstilles, da Forsamlingen ikke var talrig nok til, at en Afstemning kunde ske. Der blev nu rettet Opfordring til Bestyrelsen om en ny Generalforsamlings Afholdelse, hvilket denne gik ind paa. Ligeledes rettedes Opfordring om i Fremtiden at lade Generalforsamlinger etc. indvarsle gennem „Typograf-Tidende", hvilket bifaldtes, og Løbesedlerne ville derved bortfalde.

— „Den typografiske Forenings" fjerde Maskebal var ligesom de tidligere meget animeret. Foruden de halvhundrede Tilskuere, hvortil der kun var Plads, beløb Deltagernes Antal sig til hen imod halvfjerde Hundrede. At give en Beretning om alle de mange tilstedeværende Skikkelser — lige fra „Pensionist Sølle", der ikke kunde finde Baveren, til Leander à la Holberg — er uoverkommeligt, og vi skulle derfor indskrænke os til at nævne, at Terpsichores Sønner og Døtre rigtig vare i deres Es, kun forstyrrede et Øjeblik af „gamle Ferdinand med Datter". Kl. 10½ lød for første Gang „Typografernes Polka" af Hr. Carl Lumbye, hvilken belønnedes med et trefoldigt Hurra for Komponisten, som gentog sig ved Slutningsdansen. De store Sale kunde ikke paa en Gang rumme Alle, som vilde deltage i Fællesspisningen, skønt Opdækningen talte 325 Kuvert. Her udbragtes Skaaler for Foreningen og Damerne, efter at Sange, digtede i den Anledning, vare afsungne. Med Liv og Lystighed varede Ballet til Kl. 5 — næste Dag var jo en Søndag.

— I Følge „Printers Circular" har den typografiske Union i New-Orleans besluttet at nedsætte Sættertarifen med 20 pCt. At Initiativet til denne Nedsættelse kommer fra Typograferne, er et Vidnesbyrd om, hvad en organisatorisk Sammenslutning har at betyde; ti medens det har været muligt for Arbejdsgiverne i Amerika at nedsætte Lønnen paa Grund af Arbejdsløshed i alle andre Fag end det typografiske, saa har dette ved sin Organisation formaaet at bevare Prissatserne, indtil det selv maatte komme til Erkendelse om, at en Nedsættelse er hensigtsmæssig.

— Om Lærlingeskoler skrives i udenlandske Fagblade: I Berlin udgør den derværende Skoles Bestyrelse 15 Medlemmer, som efter Tur ere nærværende ved Lektiernes Overhøring og sørge for, at Læreren uforstyrret kan benytte den hele Tid til Undervisningen. Skolen er inddelt i to Klasser, hvoraf der i den nedre undervises om Søndagen fra Kl. 8 til 12 og i den øvre Tirsdag og Fredag Aften fra Kl. 6 til 8 44 af de mest ansete Trykkerier have sendt 117 Lærlinge. Som Bidrag til Skolens Underhold er indkommet 2000 Mark. — I Wien gaar Undervisningen ogsaa regelmæssigt; den 26. Sept. aabnedes Skolen for dette Skoleaar, og 154 Lærlinge fra 27 Trykkerier vare anmeldte. — Fra Hamborg lyde Beretningerne derimod noget nedslaaende. Derfra klages over, at Lærlingene forsømme Undervisningen; i forrige Skoleaar var der kun én Lærling, som ikke havde været fraværende nogen Gang, og endvidere kun én, som blot en Gang havde forsømt Undervisningen. Man haaber dog ved strængere Forholdsregler at opnaa en Forbedring i denne Henseende.

— I Japan foregaar en betydelig Udvikling i Bladliteraturen. Antallet af de i Aaret 1874 gennem den japanesiske Post befordrede Eksemplarer naar op til 2,564,000. Nogle af disse Blade have en meget stor Læsekreds. I Spidsen staar Regeringens Organ „Nichi-Niche-Shimbun" med 977,643 Ekspl.; det dernæst mest udbredte Blad hedder „Hochi-Shimbun", og af dette gaar 756,290 Ekspl. gennem Posten. I Alt findes i Japan 34 Blade, og disses forholdsvis store Udbredelse er saa meget mærkeligere, som der for nogle Aar siden aldeles ikke fandtes Organer for den offenlige Mening. I Hovedstaden Yokohama udgives ogsaa et Maanedsskrift, hvoraf hvert Numer omfatter 24 Sider Tekst, som dels handler om Landets ældre Historie, dels optages af lokale Nyheder. 6 til 8 Sider ere optagne af ret vellykkede Illustrationer efter Fotografier.

— Den første mekaniske Papirfabrik i Japan har i Juli Maaned f. A. begyndt sin Virksomhed. Fabriken er anlagt i Tokio. Hele Bygningen oplyses af Gas, og alle Maskinerne ere leverede fra England.

Bygningsarbejdet er udført af japanesiske Arbejdere under Ledelse af en engelsk Civilingeniør.

— En Redaktør i Nord-Karolina bekendtgjorte fornylig, at han ved Dødsanmeldelser for en Ekstra-Betaling af 10 Dollars vilde lade hele Bladet udgaa med sort Ramme. Næste Gang foreslaar han maaske, for andre 10 Dollars at ville lade Bladet ombære af grædende Kvinder, og derved gøre et endnu stærkere Indtryk paa følsomme Sjæle!

Opfordring!

Fra Præsidenten for „Typografia Bern" i Schweiz have vi modtaget en Skrivelse, hvori han meddeler, at der i fem af de derværende Bogtrykkerier er sket en Arbejdsnedlæggelse. Grunden hertil er, at Typograferne have forlangt en Lønningsforhøjelse, hvis Billighed bliver indlysende alene derved, at seks Firmaer, og deriblandt Byens største, straks indvilligede deri, medens derimod de fem vægrede sig og tillige forbød deres Arbejdere at være Medlemmer af „Typografia". Disse, 60 i Tallet, nedlagde da Arbejdet og rette nu en indstændig Opfordring til alle Kolleger om at komme dem til Hjælp, da de kun, naar en saadan ydes dem, tør gøre sig Haab om at gaa sejrrig ud af Kampen.

Kolleger! Denne Opfordring bør følges. Naar hvert Forbundsmedlem yder en lille Skærv, blot en Femogtyveøre et Par Uger eller tre, tilvejebringes herved en meget anselig Sum. De Berner-Principaler ville nok blive ked af denne Kamp. For de provinsielle Foreningers Vedkommende anmode vi de respektive Bestyrelser om at forestaa Indsamlingerne og i København Trykkeri-Inkassatorerne, hvorpaa Beløbene bedes tilsendte Forbundets Hovedkasserer. Pengesendinger til Bern sker for Øvrigt under Adresse: Hermann Henzi, Café Roth.

Redaktionen.

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Typografernes Sangforening

afholder sin halvaarlige Generalforsamling Lørdagen den 26de Februar 1876, Kl. $9^1/_2$ præcis.

Bestyrelsen.

Fra Maskeballet

er funden nogle Smaagenstande, deriblandt et Armbaand, en Guld-Uhrnøgle, et Pinzenez samt nogle Lommetørklæder.

Hos denne Tidendes Redaktion henligger et Brev fra Bremen til Sætter Hugo Lauschmann fra Sachsen-Altenburg.

Typografiske Kundgørelser.

Maskin- og Pressefarver.

Valsemasse, Patent og Lischkes.

Skrifttyper fra Schelter & Giesecke.

Hurtigpresser, Digel- og Cylindertryksmaskiner, som forefindes i Virksomhed her paa Pladsen.

Komplette Trykkerier etableres.

Vilh. Sander.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Nogle Sættere

kunne faa Plads i almindeligt Arbejde hos Sally B. Salomon.

En brugt Hurtigpresse

ønskes til Købs. Man henvende sig til R. P. Jensen.

En Del brugte Skrifter

af forskellig Slags (Petit, Korpus, Cicero, Mittel, Tekst, Dobbel Mittel, Kanon, i Fraktur og Antikva), tilstrækkelige til et mindre Bogtrykkeri, staar fra Januar Maaneds Begyndelse til Salg for lidt over Tøjprisen. En Del Kvadrater og Skydelinier kunne medfølge.

Ligeledes staar en gammel men god **Taffelpresse** til Salg for en billig Pris.

R. P. Jensen anviser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 9. | København, den 4. Marts 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I **Roskilde** Sætter Oluf Anders Vendelbo Rasmussen, født i Roskilde 1856, udlært i det derværende Müllers Trykkeri den 1. Juli 1875. Ikke tidligere været Forbundsmedlem. — Valdemar Finken, Christjansens Bogtrykkeri.

Fra Tyskland.

Tyskland har i de Aar, der nu ere forløbne efter den fransk-tyske Krig, frembudt et alt andet end glædeligt Syn paa det industrielle Omraade, idet der ikke er et eneste Fag, som ikke har lidt af Arbejdsløshed, om end i forskellig Grad, og Bogtrykkerkunstens Udøvere ere da heller ikke gaaede Ram forbi. I Principalbladene fortælles saaledes om alt det, Bogtrykkeriejerne under de forhaandenværende Forhold maa lade sig byde af Forlæggerne, som ikke alene forlange Prisen betydelig nedsat, om de skulle lade deres Arbejde udføre, men tillige kræve over et Aars Kredit, og der gør sig stærke Klager gældende over den ethvert sundt Forretningsliv ødelæggende Smudskonkurrence, der stadig antager større Dimensioner. Forskellige Folk, som gaa under Benævnelsen „Agenter", løbe først omkring til de Industridrivende for at faa sig Arbejdet overdraget og henvende dem derpaa til en halv Snes Bogtrykkere, som gensidig underbyde hinanden, blot for at faa Arbejdet, skønt der ikke er den ringeste Fortjeneste ved det, medens derimod den, som mindst af Alle kunde tilkomme det, nemlig „Agenten", stikker et betydeligt Beløb i sin Lomme.

At det under saadanne Forhold har været muligt for vore tyske Kolleger sejrrig at opretholde Tarifen gennem deres dog kun 10 Aar gamle Organisation, kan ikke Andet end opfylde os med Agtelse og Beundring for dem; det maa bestandig staa som et Eksempel til Efterlignelse, især naar vi vide, at de stadig have maattet kæmpe med den mest trykkende Arbejdsløshed. Nu er Alles Sind imidlertid optaget af Tanken om den ny Tarif, der i Stedet for den nu gældende, som jo er opsagt af Principalerne, skal træde i Kraft fra 1. Januar 1877. En Kommission, som Leipziger-Typograferne havde nedsat i Midten af Januar, har udarbejdet en fuldstændig Tarif med dertil hørende Betænkning, der nu er trykt, og i „Correspondent" anmodes enhver Typograf, der har Forslag at gøre med Hensyn til Tarifen, at indsende disse til Bladets Redaktion, for at de kunne blive tagne under Overvejelse ved det endelige Gennemsyn af Tarifen. I den første Halvdel af denne Maaned vil det samlede Arbejde foreligge færdigt, saa at det kan omsendes til alle Tysklands Typografer. Principalforeningen er allerede færdig med sit Tarifforslag; det meddeles i „Ann. d. Typ." (Numret for forrige Uge) og udmærker sig ved, at alle „Spek"-Paragrafer omhyggelig ere strøgne, uden at der bydes noget Ækvivalent. At Typografernes Delegerede ikke i noget væsenligt Punkt ville give Afkald paa den Fortjeneste, som den nuværende Tarif sikrer, betragte vi som afgjort; enkelte Punkter kunne og bør vel ogsaa forandres, men nogen virkelig Reduktion indlader man sig næppe paa. Det gælder som sagt for de Delegerede her at staa fast, ti denne Sags Udfald vil have stor Indflydelse paa det tyske Typografforbunds hele Fremtid, og heller ikke paa os vil det undlade at udøve sin Indflydelse.

Blandt de tyske Principaler hersker der forresten langtfra den bedste Enighed, og en stor Del af dem synes at være mest tilbøjelige til at handle paa egen Haand. Principalerne ville, lader det til, i langt ringere Grad end Typograferne underkaste sig deres Forenings Afgørelser, og i denne, hvis Tyngdepunkt ligger i Leipzig, rejser der sig fra andre af de større tyske Byer en Opposition, som maaske vil faa en ikke ringe Betydning.

Rundt om i Tyskland har der nu dannet sig Ikke-Forbundsforeninger ved Siden af Forbundet og under Auspicier af Faktorer eller Principaler. Det er vel kun en forholdsvis lille Del af det store Antal, der har kunnet finde et Støttepunkt i disse Anti-Foreninger, og som bekendt ere Medlemmerne ogsaa et Skrabsammen af alle letflydende Elementer, men alligevel kan det kun beklages, da Typografer, der saaledes unddrage den fælles Sag deres Hjælp, blot derved opnaa at skade dem selv og deres Brødre. Selv Principalernes Organ udtaler, at det i Grunden var det Ønskeligste, om man kun havde med en eneste Forening af Typografer (ɔ: Forbundet) at gøre; ti, mener Organet, i andet Fald kommer der en Slags Halvhed til Stede, som altid straffer sig selv, og hvorved der aldrig opnaas Andet end at forkvakle den Sag, hvorom der handles. En god Illustration hertil afgiver en Begivenhed, der i den sidste Tid er foregaaet i Berlin. Den derværende Forening af Ikke-Forbundsmedlemmer, der kan glæde sig ved Beskyttelse af en Del Principaler, som have vendt den almindelige Principalforening Ryggen, indgik til Bogtrykkeriejerne med et Forslag til en Tarif, som skulde gælde blot

for Berlin, men den fik kun et haanligt Afslag af disse, der blev ikke en Gang Tale om en Forhandling!

Ogsaa de politiske Forhold i Tyskland, der bestandig blive mere trykkende for den arbejdende Klasse, skulle vi skænke en kort Omtale, skønt vi forudse den Mulighed, at den af enkelte ærede Kolleger vil blive betegnet som „overflødigt Stads". Den Tanke maa nemlig paatrænge sig Enhver, der læser alle de Klager over Arbejdsløshed o. s. v., hvoraf Bladene vrimle, at denne Tilstand udelukkende skyldes de altfor store Byrder, hvorunder hele Folket sukker, og i flere Breve til „Correspondent" fra de vesttyske Byer hedder det, at ethvert Arbejde, som kan lade sig udsætte, bliver gemt, fordi man bestandig venter paa en ny Krig. Paa samme Tid optræde baade den preussiske og den østerrigske Regering paa den mest despotiske Maade overfor Arbejderne, og det stiller sig endog som ikke nogen Umulighed, at det tyske Typografforbund i sin nuværende Skikkelse en skønne Dag bliver forbudt*); ti i en Dom, som fornylig er fældet, er det blevet udtalt, at Arbejderforeninger, som udstrække deres Virksomhed til Understøttelse af Strejker, blive at behandle efter Loven om politiske Foreninger § 2, jvf. 8, som bestemmer, at de hverken maa have Filialforeninger eller staa i Forbindelse med andre Foreninger af samme Art. I Østerrig er der udstedt et Dekret, hvorved det befales de militære Avtoriteter, naar en større Arbejdsnedlæggelse har fundet Sted, at komme Arbejdsgiverne til Hjælp ved at lade Soldater, der ere i Stand dertil, yde Assistance, og det er endnu i Hukommelsen, hvorledes Typografer, der vare indkaldte til Militærtjeneste, forrige Aar bleve kommanderede op i Rigsdagstrykkeriet i Berlin, for at yde Principalen (Hr. Möser) Hjælp mod Berliner-Kollegerne. Det er saaledes mange og betydelige Hindringer, vore tyske Kolleger have at kæmpe imod, naar det gælder om at hævde deres Interesser, men det tyske Forbund er stærkt i sine Sammenføjninger samt ledes med megen Omsigt og stor Dygtighed, takket være Hr. Rich. Härtel, der er Sjælen i Ledelsen, og der er derfor godt Haab om en sejrrig Udgang af denne Kamp. Vi skulle bestandig søge at holde vore Læsere à jour med Kampen, som vi ere forvissede om vil vække Deltagelse hos de Allerfleste, især da der nu synes at skulle realiseres et nærmere Forbund med vore tyske Brødre.

*) Man vil erindre, at Wiener-Typografernes Præsident i Sommer blev udvist af de østerrigske Stater, fordi han med Kraft førte sine Kollegers Sag.

Alfabetberegningen.

Skønt der nu er hengaaat over et Aar efter Alfabetberegningens Indførelse, saa kan man dog endnu af og til høre Udtalelser, der vidne om en mangelfuld Kendskab til denne Beregnings Holdbarhed, navnlig naar Talen er om Prisforskellen mellem Fraktur og Antikva. Vi tage vist næppe fejl i den Tro, at mangen en Sætter mener sig bedre betalt med 28 Øre for Antikva end 26 Øre for Fraktur, og dog vil en i Detaillen gaaende Undersøgelse vise, at de 28 Øre ikke er en mere fordelagtig Betaling end de 26 Øre. Men ikke alene er Forholdet mellem disse to Skrifters Satsværdi ikke tilstrækkelig klart for Mange, ogsaa Forandringen fra Normen n til Normen Alfabet tillægges for liden Betydning. Saaledes holder Odense — dog vistnok det eneste Sted — endnu paa n-Beregningen. Vi skulle derfor lade foretage en Undersøgelse og tillade os i saa Henseende at benytte en Opsats af Anonymen $(a + b)^2$ i „Bogtr. Tid."s Februar-Numer (1875), der foreligger som en Frugt af det forrige Aar nedsatte Tarifudvalg. Han begynder med at opkaste det Spørgsmaal, om der er Noget at udsætte paa det hidtil benyttede n som Norm, og, hvis saa er, hvilken Beregningsmaade der da er den heldigste, og fortsætter:

Nogle have fulgt en udelukkende teoretisk, Andre en udelukkende praktisk Fremgangsmaade for at faa Lys i Sagen, men saa godt som Alle have begyndt med at opkaste Tvivl om n's Berettigelse til at gælde som Norm. Man tog bl. A. en Brødskrift af et smukt regelmæssigt Snit, undersøgte, hvor mange af det lille Alfabets Typer der behøvedes til at fylde en Linie, og erklærede det saaledes fundne Gennemsnitstal for den eneste passende Norm. Lad os en Gang se Resultatet af denne Fremgangsmaade for en Fraktur- og en Antikvaskrifts Vedkommende Paa et Format af 12 Ciceros Brede rummedes der i en Linie:

Korpus.	Fraktur.	Antikva.
a	33,0	29,0
b	34,5	27,1
c	42,7	33,0
d	35,0	26,2
e	42,7	30,2
f	47,0	53,0
g	33,4	27,1
h	33,0	26,3
i	59,4	55,0
j	53,0	49,5
k	51,0	26,0
l	48,5	52,0
m	21,7	17,6
n	31,2	26,0
o	33,1	28,2
p . . .	33,1	27,3
q	33,5	26,6
r	41,0	37,0
s (rundt) .	33,5	36,0
s (langt) .	53,0	
t	48,2	47,0
u	30,2	26,2
v	32,3	27,6
x	41,2	25,6
y	33,0	25,2
z	50,0	31,6
æ	27,0	20,1
ø	33,5	28,6
Gennemsnit	38,9	28,3

Den paa denne Maade fundne Gennemsnitstykkelse tør dog næppe erklæres for formaalstjenlig; ti for at den skulde være nøjagtig, udfordres for det Første, at det udfindes, hvor ofte hver af Typerne forekomme i praktisk Sats, og dernæst maa det fastslaas, hvormegen Indflydelse de store Bogstaver have paa Gennemsnitstykkelsen. Først naar dette møjsommeligt er udregnet, vil Gennemsnitstykkelsen kunne findes. Herefter kunde der vel ved Hjælp af ovenstaaende Fremgangsmaade findes en Norm for Beregningen, men denne maatte da bestemmes for hver enkelt Skrift og

vilde vel endda hyppigt blive Genstand for Uoverensstemmelser mellem Principal og Arbejder. Vi skulde derfor heller ikke have dvælet herved, dersom det ikke gav et godt Bevis for, at n, paa Grund af den store Forskel mellem de romanske og de gotiske Skrifttegns Karakter, er en meget uheldig Fællesnorm for Satsens Beregning. Af en saadan Norm er man utvivlsomt berettiget til at fordre, at den skal staa i et bestemt, ensartet Forhold til det Arbejde, der maales ved Hjælp af den; at n ikke opfylder og ikke kan opfylde denne Betingelse, blot tilnærmelsesvis, vil Enhver let overbevise sig om ved at betragte Tabellen.

For saa vidt maa det nu indførte Alfabetsystem altsaa siges at være et Fremskridt, da jo, som ogsaa af det f. A. nedsatte Udvalg udtalt, det danske Alfabet maa staa i et bestemt Forhold til det danske Sprog, hvad enten det maales med alenlange Bogstaver paa en Husfaçade, trykkes med Perle eller skrives. Tage vi nu en Vinkelhage paa 20 Ciceros Format og sætte en Linie n og en Linie Alfabet op af et større Antal Brødskrifter fra københavnske Trykkerier, saa ville vi faa et ikke ringe Overblik over Forholdet mellem de to Beregningsmaader. En saadan, i forrige Sommer af Sætternes Delegerede i Fællesudvalget, foretagen Undersøgelse har givet følgende Resultat:

			I Linien var:		
			n	Alfab.	Forsk.
For Antikva.	1.	Cicero	42	49	7
	2.	Korpus	44	51	7
	3.	—	45	51	6
	4.	—	46	52	6
	5.	—	46	53	7
	6.	—	46	54	8
	7.	—	47	51	4
	8.	—	48	53	5
	9.	—	48	54	6
	10.	—	49	54	5
	11.	Bourg.	50	56	6
	12.	—	51	59	8
	13.	—	52	59	7
	14.	—	54	60	6
	15.	—	56	59	3
	16.	Petit	51	56	5
	17.	—	54	57	3
	18.	—	54	61	7
	19.	—	54	65	11
	20.	—	55	66	11
	21.	—	65	69	4
For Fraktur.	22.	Cicero	45	55	10
	23.	Korp. paa Cicerok.	47	58	11
	24.	Korpus	47	56	9
	25.	—	48	57	9
	26.	—	48	58	10
	27.	—	48	59	11
	28.	—	49	58	9
	29.	—	49	61	12
	30.	—	53	61	8
	31.	Bourg.	50	58	8
	32.	—	50	62	12
	33.	—	51	61	10
	34.	—	52	63	11
	35.	—	54	65	11
	36.	Petit	53	61	8
	37.	—	56	69	13
	38.	—	57	70	13

Antikva og Fraktur er taget hver for sig. Vil man trods den første Tabels Bevis endnu gaa ud fra, at n er en god og forsvarlig Beregningsnorm for begge Skriftarter, behøver man kun, uden Hensyn til denne Adskillelse, at tage Nr. 10, 28 og 29 og anstille en Sammenligning; de maale alle 3 paa 20 Cicero 49 n' men resp. 54, 58 og 61 Alfabet; vil man undersøge n's Brugbarhed for den enkelte Skriftart, saa tage man Nr. 14 (Bourg.), 17, 18 og 19 (Petit); disse Antikvaskrifter have alle 54 n, men resp. 60, 57, 61 og 65 Alfabet. Det sidst valgte Eksempel har for Øvrigt en forøget Interesse derved, at „Ekstremerne mødes" i Petit Antikva, Nr. 17 og 19; disse to Skrifter ere, skønt ens af Navn, yderst forskellige; sammenlignes 19 med 35 derimod, saa vil man faa to aldeles forskellige Skrifter i Henseende til Snit og Kegel, der ere nøjagtigt proportionale. Det Samme gælder Nr. 30 (Korpus) og 36 (Petit). Forskellen mellem n og Alfabet i Frakturskrifterne er, som man vil se, fra 8—13 Typer, i Antikvaskrifterne fra 3—11. (Sluttes.)

En Udtalelse fra Jylland.

Af et Referat i Nr. 7 af „Typograf-Tidende" om Repræsentantskabsmødet i København den 12. Februar ses det, at Regnskabet for den københavnske Forening har udvist et daarligt Resultat for forrige Halvaar. Dette er i og for sig ikke saa mærkeligt, men at det især skyldes „en Mængde Restancer", det har vakt sørgelige Betragtninger hos mig over vort indre Samfundsliv, Betragtninger, som tvinge mig til i fuldeste Maal at slutte mig til en tidligere Indsender (Em. B. i Nr. 3), naar han skriver: „Foreningen er god nok, men det er Medlemmerne, der ikke due, som ere usle." Dette Forhold kan jo desuden maaske finde Sted ved mange Provins-Afdelinger og saaledes blive et almindeligt Forbundsonde, som i høj Grad vilde skade Forbundets fysiske og moralske Styrke og derved saavel Førernes som de menige Medlemmers Uafhængighed og Tillid til „egen Kraft". Kolleger! En saadan Tilstand bør ikke findes i vort Forbund! Ere vi da ikke enige om, at Forbundets Sag er vor Livssag? Det er den jo dog, saa sandt, som vort jordiske Livs Forhold væsenlig ere afhængige af de typografiske Tilstande, og saa sandt, som disse kun ved inderlig Sammenslutning og Enighed i vort Forbund tildels kunne styres af vore Hænder. Men for en Livssag maa man jo kunne ofre og ofre med Glæde. Lad os derfor vise vor Offervillighed ved med Glæde at yde vort Bidrag til Forbundet. Kun derved kunne vi sætte vore Førere i Stand til at danne et Elitekorps af os og at holde vor Fane højt, og kun derved kunne vi aftvinge Modstandere Agtelse. Saa vidt jeg kender de typografiske Tilstande her i Landet, kan heller ingen arbejdende Typograf med Sandhed sige, at han ikke kan undvære de 25 Øre ugenlig, som Foreningen hidtil har kostet. Der er jo dog saa mange Ting, der betragtes som Nødvendigheder, og som dog kun ere Luksusartikler. I alt Fald burde det til Foreningens Vedligeholdelse nødvendige Bidrag gaa foran større selskabelige Sammenkomster. Hermed vil jeg dog ikke sige, at disse ere unyttige, da det kun kan glæde mig, at saadanne kunne finde Sted og bidrage til det tilfredse Sindelag, som er saa nødvendigt for at have Vind i Sejlene i alle Livets Forhold. Enhver burde netop i sin Kreds indvirke paa sine mindre begejstrede Kolleger, saa at Smaaligheder kunde forsvinde og en sund, offervillig Tilstand findes i vort Forbund. Skulde det vise sig, at det nuværende Bidrag ikke kan forslaa, tror jeg, at der meget vel kunde være Tale om at forhøje Kontingentet.

En anden Sag haaber jeg ogsaa maa ligge os Alle meget paa Hjerte. Det er den i sidste Numer fremkomne Opfordring til at støtte vore schweiziske Brødre, ja, Brødre kunne vi vel kalde hele Verdens Typografer, saa sandt, som vi alle gerne ville være værdige til at kaldes Gutenbergs Sønner. Her synes

jeg, at vi have en lille Lejlighed til at vise i Gjerning, om vi ville staa Last og Brast med hverandre. Paa Grund af personligt Kendskab til de schweiziske Foreninger, kan jeg paa det Varmeste anbefale denne Sag til mine Landsmænds Velvillie; ti Schweizernes levende, men besindige Frihedskærlighed indestaar mig for, at deres Fordringer ere rimelige. Vi bør vel huske paa, at enhver god Gerning bærer Lønnen i sig selv.

Aalborg, den 29de Februar 1876.

En Djurslænder.

* * *

Det er et godt Ord, og det vil nok ogsaa finde et godt Sted. Vi ville blot bemærke, at baade den københavnske Forenings og Forbundets Status ere i enhver Henseende tilfredsstillende, og det vil næppe være forbunden med store Vanskeligheder at kurere denne Restancesyge. Red.

Berigtigelse.

Fra Redaktionssekretær ved „Dags-Tel.“, Hr. J. Meyer, have vi modtaget en Berigtigelse i Anledning af det i Tidendens Nr. 7 meddelte Stykke fra „Nogle, som mene, der er nok i Forvejen“. „Nogle“ tage fejl, naar de gaa ud fra, at der i „Dags-Tel.'s“ Notits er sigtet til en Person ved Navn Carl Grille, da der i Virkeligheden er sigtet til en 22-aarig Typograf Marius Thomsen, som er født i København. Selvfølgelig ville „Nogles“ Ræsonnementer specielt over for „Dags-Tel.“ dermed være at modificere. Red.

Berner-Konflikten,

der kun blev af kort Varighed, er endt med Typografernes fuldstændige Sejr. Man har maattet gaa ind paa den forlangte Tarif, og man har ogsaa pænt maattet finde sig i, at Typograferne sluttede sig til den Forening, som de selv havde Lyst til. Der er saaledes fremdeles ikke Anledning til Indsamling af Penge. Angaaende indbetalte Beløb til Hovedkassereren tør forventes Meddelelse i næste Numer. Red.

Den typografiske Forening.

Bestyrelsesmøde indvarsles til i Aften Kl. 9½ i Foreningslokalet. Formanden.

Typografernes Sangforening.

Lørdagen den 26de Februar 1876 afholdtes den halvaarlige Generalforsamling, hvorpaa Følgende blev foretaget:

1) Kassereren indstillede Regnskabet for 1875 til Godkendelse, hvilken Godkendelse vedtoges.
2) Et Forslag af Hr. A. L. Mortensen angaaende en Tilføjelse til Lovenes § 3, forkastedes.
3) D'Hrr. Bestyrer A. Rasmussen og Kasserer Th. Nielsen afgik efter Tur, og Hr. Bestyrer H. L. Hansen afgik paa Grund af indtrufne Forhold. Kassereren, Hr. Th. Nielsen, modtog Genvalg, og istedetfor d'Hrr. Rasmussen og Hansen valgtes henholdsvis d'Hrr. Ryssel og Frantzen.

Lørdag den 4de Marts fortsættes Sangøvelserne; d'Hrr., der ønske at deltage i disse, bedes give Møde præcise Kl. **9.**

Bestyrelsen.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Da der ved den sidst afholdte ordenlige Generalforsamling ikke var det lovbefalede Antal Medlemmer tilstede, for at kunne tage Beslutning i den foreliggende Sag, indvarsles til en overordenlig Generalforsamling Torsdagen den 9de Marts, Aften Kl. 9, i Pilestræde 32, 1ste Sal (Hr. Restavratør Køhlerts Lokale), paa hvilken der da vil blive tagen Beslutning uden Hensyn til de Mødendes Antal.

Kjøbenhavn, den 4de Marts 1876.

Bestyrelsen.

Brevkasse.

E. Geisler i Ringkøbing. Deres „Dementi“ duer ikke og kan derfor ikke optages i Tidenden. Rettens Vej staar Dem aaben. „Dementiet“ skal dog blive sendt til vor Korrespondent i Aalborg.

Typografiske Kundgørelser.

J. John Söhnes Skriftstøberi

i Hamborg

og

Klein, Forst & Bohn Nachfolgers Maskinfabrik i Johannesberg

anbefales af **Ferd. Heimann,**

Badstustræde 11, Kbhv.

☞ **Komplette Bogtrykkerier** leveres paa billige Vilkaar, og med kort Varsel.

☞ Mindre Bestillinger paa **Typer etc.,** samt paa **Hurtigpresser** af almindelig Størrelse effektueres paa nogle Dage.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Nogle Sættere

kunne straks faa Plads i Rigsdagstrykkeriet. Man henvende sig til Faktoren paa Kristiansborg Slot

Nogle Sættere

kunne faa Plads i almindeligt Arbejde hos Sally B. Salomon.

En brugt Hurtigpresse

ønskes til Købs. Man henvende sig til R. P. Jensen.

En Del brugte Skrifter

af forskellig Slags (Petit, Korpus, Cicero, Mittel, Tekst, Dobbel Mittel, Kanon, i Fraktur og Antikva), tilstrækkelige til et mindre Bogtrykkeri, staar fra Januar Maaneds Begyndelse til Salg for lidt over Tøjprisen. En Del Kvadrater og Skydelinier kunne medfølge.

Ligeledes staar en gammel men god **Taffelpresse** til Salg for en billig Pris.

R. P. Jensen anviser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 10. | København, den 11. Marts 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Foranlediget af flere til Forbundspræsidiet indkomne Skrivelser, hvori der fordredes Præsidiets Beslutning angaaende forefaldne Tvistigheder, henvises til Forbundslovenes § 20, der kun tillader en Afgørelse gennem den vedkommende Stedforenings Bestyrelse.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Stedforeningsbestyrelsernes Adresse.

Aalborg: Laur. Jensen, Stiftstrykkeriet.
Aarhus: Jul. Stæhr, Amtstidendens Trykkeri.
Hillerød: Chr. P. Møller, Amtsavisens Trykkeri.
Holbæk: S. Sønderkjær, Dagbladets Trykkeri.
Horsens: A. E. Kihl, Foghs Trykkeri.
København: R. P. Jensen, Fortunstræde 4.
Nakskov: L. Larsen, „Nakskov Avis"s Trykkeri.
Nestved: J. C. F. Boesen, Bangs Trykkeri.
Nykøbing p. F.: Maskinm. C. P. Jensen, Stiftstr.
Odense: P. L. Erichsen, Stiftstrykkeriet.
Randers: Hansen, Dagbladets Trykkeri.
Ringsted: Maskinmester Johansen, Folketds. Trykkeri.
Roskilde: Vald. Finken, Christjansens Trykkeri.
Slagelse: J. Louw, „Slagelsepostens" Trykkeri.
Svendborg: Warberg, G. Petersens Trykkeri.
Vejle: S. V. Hansen, Folkebladets Trykkeri.
Kolding: Löye, Folkebladets Trykkeri.
Forbunds-Præsident: R. P. Jensen, Fortunstr. 4, Kbh.
Kasserer: L. D. Berg, St. Regnegade 17, Kjøbenhavn.
Udvalgs-Formand: N. Hansen, Thieles Tr., Kbhvn.

Forbundets Medlemsantal.

I Følge de for andet Fjerdingaar indkomne Regnskabs-Beretninger var Medlemsantallet den 1. Marts (inkl. de i Januar og Februar indmeldte Medlemmer) **635** (København 449, Provinserne 186). Af Ikke-Medlemmer kan Tallet i hele Landet anslaas til ca. 90, deraf 25—30 i København, Resten i Provinserne.

Alfabetberegningen.

(Sluttet.)

Skal man imidlertid have noget klart Blik over, hvor stor Forskellen er mellem n og Alfabet, maa man tage Priserne med i Betragtning; ti tage vi f. Eks. Skrifterne Nr. 1 og 18 (se Tabellen i forrige Nr.), saa have de begge 7 Typers Forskel, men ville dog selvfølgelig faa en forskellig Prisforhøjelse, da Nr. 1 lægger 7 til paa hver 42, Nr. 18 lægger dem derimod til paa hver 54. Nr. 7 og 21 vise samme Lighed i Forskel (begge 4), men i Prisforhøjelsen bliver der over 2 % Forskel mellem dem. Der vilde vel kunne rejses den Indvending mod Nøjagtigheden af disse Beregninger, at paa det givne Format (20 Cicero) vil nogle af n-Linierne være fulde, de tilsvarende Alfabetlinier ende med en Apostrof og omvendt; men dels vil dette jo overalt kunne blive Tilfældet i Praksis, dels vil det store Antal (38 Skrifter) bevirke, at disse Unøjagtigheder kun faa en forsvindende Betydning, som det ogsaa senere vil vise sig.

Vi ville nu undersøge, for hvilken Pris Skrifterne kunne sættes efter Alfabetnormen, naar n-Normen betales med 14 Skilling pr. 1000, og dernæst hvor stor Forhøjelsen er, naar Antikva betales med 28 Øre (= 13,44) og Fraktur med 26 Øre (= 12,48). Resultatet er da:

Antikva.	Alfabet 1000 kan sættes for Skilling:	Altsaa pCt. Forhøjelse ved 28 Øre.
Nr. 1	12,00	10,29
— 2	12,08	9,71
— 3	12,35	7,79
— 4	12,38	7,57
— 5	12,15	9,21
— 6	11,93	10,79
— 7	12,90	3,86
— 8	12,68	5,43
— 9	12,44	7,14
— 10	12,70	5,29
— 11	12,50	6,71
— 12	12,10	9,57
— 13	12,34	7,86
— 14	12,60	6,00
— 15	13,29	1,07
— 16	12,75	4,93
— 17	13,26	1,29
— 18	12,39	7,50
— 19	11,63	12,93
— 20	11,67	12,64
— 21	13,19	1,79

Fraktur.	Alfabet 1000 kan sættes for Skilling:	Altsaa pCt. Forhøjelse ved 26 Øre.
Nr. 22	11,45	7,92
— 23	11,34	8,77
— 24	11,75	5,62
— 25	11,79	5,31
— 26	11,59	6,85
— 27	11,39	8,38
— 28	11,83	5,00
— 29	11,25	9,46
— 30	12,16	2,46
— 31	12,07	3,15
— 32	11,29	9,15
— 33	11,70	6,00
— 34	11,55	7,15
— 35	11,63	6,54
— 36	12,16	2,46
— 37	11,36	8,62
— 38	11,40	8,31

Der kan rejses den Indvending mod disse Beregninger, at der paa et andet Format vilde have vist sig en anden Procentforhøjelse; ti naar f. Eks. en Alfabetlinie i Fraktur ender med i, j, k, l, er det klart, at den vil give en højere Pris for Satsen, end om den endte med de tykke Typer m, n, o, p, q; men dette er dog uden Betydning ved Fastsættelse af Gennemsnittet; ti naar vi forandre Formatet fra 20 Cicero til et andet ensartet Format for alle 38 Skrifter, saa vilde de derved opstaaende Forandringer i Procentforholdet gensidigt opveje hinanden.

Man ser nu let, at Antikva og Fraktur ikke kan betales med ligemeget pr. 1000. Blandt de undersøgte Skrifter forekom Nr. 5, 8, 19 og 38 i to Trykkerier; tage vi disse med, vil det vise sig, at Gennemsnittet bliver: Antikvaskrifterne kunne sættes for $12{,}_{41}$ Skilling pr. 1000 Alfabet og give altsaa til den nu vedtagne Pris i Kronemønt en Forhøjelse af $7{,}_{36}$ % (Decimalen er her, som overalt i Angivelserne, med afrundet Hundreddel); Frakturskrifterne kunne gennemsnitlig sættes for $11{,}_{62}$ Sk. og give saaledes $6{,}_{62}$ %. Som man vil se, findes Antikvaskrifternes Yderligheder ved Nr. 15 (Burgeois med $1{,}_{07}$ %) og Nr. 19 (Petit med $12{,}_{93}$ %); indenfor Petit Antikva findes imidlertid, som tidligere antydet, et næsten ligesaa stort Spring mellem 2 Skrifter, der have samme Antal n., nemlig Nr. 17 og 19, med 54 n, men resp. $1{,}_{29}$ og $12{,}_{93}$ % Prisforskel efter Alfabet. I Fraktur findes begge Yderlighederne mellem Korpus; Nr. 29 og 30 have begge 61 Alfabet, men resp. 49 og 53 n., Forhøjelsen bliver resp. $9{,}_{46}$ og $2{,}_{46}$ %. — Endnu skulle vi tilføje en Oversigt, der supplerer og kontrollerer ovenstaaende Angivelser.

Samtidigt med disse Undersøgelser og Beregninger blev der af nogle af de delegerede Principaler i Tarifudvalget udarbejdet en Tabel over disse Forhold, der ad en anden Vej søgte at komme til Klarhed, og disse Beregninger have, skønt udførte fuldstændigt uafhængigt af de ovenfor nævnte, ført til samme Resultat. Paa et Format af 64 Cicero satte man af hver Skrift en Linie Alfabet, en Linie praktisk Sats og en Linie n; af de derved vundne Oplysninger bestemte man Forholdet, der, som man ved Sammenligning vil se, næppe kan være fejl:

Skriftart.	Alfabet.	Prkt. Sats.	n.	Frsk. mel. n. og		Frsk. mel. Alfabet og Pr. S.
				Alf.	Pr.S.	
1 Ant., Petit .	203	206	170	33	36	3
2 — — .	205	210	173	32	37	5
3 — — .	208	212	175	33	37	4
4 — — .	220	221	207	13	14	1
5 — Bourg.	188	188	177	11	11	„
6 — — .	190	188	171	19	17	÷ 2
7 — Korpus	165	168	148	17	20	3
8 — — .	169	170	153	16	17	1
9 — — .	170	171	152	18	19	1
10 — — .	174	170	147	27	23	÷ 4
11 — Cicero.	144	148	123	21	25	4
12 — — .	153	156	133	20	23	3
	$182^5/_{12}$	184				+ $1^7/_{12}$
13 Frkt., Petit .	222	211	181	41	30	÷ 11
14 — — .	223	213	180	43	33	÷ 10
15 — Bourg.	194	179	163	31	16	÷ 15
16 — Korpus	184	173	154	30	19	÷ 11
17 — — .	186	174	155	31	19	÷ 12
18 — — .	195	178	157	38	21	÷ 17
19 — Cicero.	178	161	146	32	15	÷ 17
	$197^3/_7$	$184^1/_7$				÷ $13^2/_7$

Den her benyttede praktiske Sats var almindelig Sats med $^1/_2$ Geviert mellem Ordene, men uden Udslutninger, da disse jo selvfølgelig vilde have tilintetgjort enhver Mulighed for at finde en Fællesnorm; ethvert Format, ja enhver Sætter, kunde man fristes til at sige, betinger et forskelligt Kvantum Udslutninger, som neppe kunne bringes i System. Ogsaa i denne Tabel se vi „Normens" Abnormitet: Nr. 3 og 5 have resp. 175 og 177 n., men 212 og 188 praktisk Sats, altsaa lige fra 37 n til 11 n mindre end Satsen; Alfabetets største Afvigelser for Antikva paa dette Format er derimod kun fra 4 mindre til 5 mere end praktisk Sats; for Fraktur varierer n-Forskellen mellem 16 og 33, Alfabetforkellen mellem 10 og 17. Praktisk Sats har i Antikva gennemsnitlig $1^7/_{12}$ Greb mere end Alfabet, eller $0{,}_{87}$ % over; i Fraktur derimod $13^2/_7$ Greb mindre, end Alf., altsaa $6{,}_{73}$ % under dette.

Forskellen i Pris paa Fraktur og Antikva bør altsaa være . . . . . $7{,}_{60}$ %.

Forskellen ved den fastsatte Pris (26—28 Øre) er . . . . . $7{,}_{69}$ %.

Forskellen var i de af Sættere udarbejdede Tabeller . . . . . $7{,}_{66}$ %.

Saa vidt $(a + b)^2$. At Alfabetberegningen mere rigtig angiver Satsværdien og saaledes er retfærdigere end n-Beregningen, kan ikke betvivles, og at der bør være en Prisforskel mellem Antikva og Fraktur som den, der ved den nu gældende Tarif finder Sted, er lige saa lidt Tvivl underastet. Det maa derfor forundre, at der endnu gives Trykkerier, som bevare den gamle, falske Beregningsnorm n, og den Indbildning hos mangen en Sætter, at Antikva til 28 Øre pr. Tusind Bogstaver er bedre Arbejde end Fraktur til 26 Øre, maa vel saaledes fuldstændig være betagen ham. For at hæve slige Vildfarelser er det, at vi have gengivet foranførte Beregninger.

„Forsvindere".

Der gives en Mængde hæderlige Medborgere, ikke færrest blandt Typografiens Udøvere, som ere udrustede med et temmelig stort Kvantum Medfølelse af det Slags, man i det vulgære Sprog kalder „Øllebrødsbarmbjertighed"; tankeløse, som de ere, opkaste de sig til Dommere i ethvert Stridsspørgsmaal for at give den tilsyneladende svagere Part Ret, selv om hans Handlemaade nok saa meget burde dadles af rettænkende Mennesker. Man kan saaledes undertiden faa Lejlighed til at høre dadlende Bemærkninger om vort Organ, fordi det optager Annoncer om Sættere, der forlade et Trykkeri uden at opfylde sine Forpligtelser; den, der har tilladt sig at benytte Bladet til en saadan Angivelse, faar tidt læst og paaskrevet, som om derved var sket noget Urigtigt, Noget, som Vedkommende burde tie stille med, og Noget, som Organet helst ikke skulde give Plads for. Jeg er nu af den Formening, at vort Organ kun aldeles fyldestgørende opfylder sin Bestemmelse, naar det i videste Omfang varetager Fagets sande Interesser, og at slige Angiveiser ere i Fagets Interesse, tillader jeg mig ogsaa at formene; ti man behøver ikke at søge længe for at bevise, at disse „Forsvindere", som jeg vil kalde dem, ere meget generende for deres Kolleger.

En herværende agtet Principal sagde forleden til mig, at nu havde han i Løbet af et Aarstid haft en halv Snes Sættere, hvoraf kun et Par Stykker havde forladt Trykkeriet paa en ordenlig Maade. Følgen heraf havde været, at den vedkommende Principal (for Øvrigt en Begynder, der hidtil har behandlet sine Arbejdere paa en anerkendelsesværdig Maade) nu har indtaget en lidt mistroisk Holdning over for Typograferne og er tilbøjelig til at „skære dem alle over en Kam". Dette kan jeg illustrere med et for nogle Dage siden indtruffet Tilfælde i den samme Principals Trykkeri. En her arbejdende Sætter fik pludselig en udmærket Plads i en Provinsby, hvilken skulde tiltrædes et Par Dage efter. Vedkommende Sætter henvendte sig til Principalen med Anmodning om at maatte forlade Trykkeriet næste Dags Aften; dertil var Principalen meget villig, men et Gældsforhold vilde han først have klaret. Dette kom Sætteren meget uventet; han havde før været i en lignende Forlegenhed, men han havde da i Løbet af ganske kort Tid afviklet sit Forhold, og det var derfor noget tungt nu at skulle blive stillet i et mistænksomt Lys, dog — da Principalen havde meddelt ham sin Erfaring i den Retning, maatte han indrømme denne god Grund til at være mistænkelig, og han kunde altsaa takke sine ærede kollegiale Forgængere for, at han nu maatte lide slig Medfart. Hvis Sætteren nu ikke aldeles tilfældigt var bleven sat i Stand til at betale sin Gæld, vilde han være gaaet glip af den gode Kondition.

Af den Slags Tilfælde kunde naturligvis drages flere frem, men det her Anførte maa være tilstrækkeligt til at bevise, at „Forsvinderne" gøre stor Skade for deres Kolleger.

At denne „Løben fra Trykkeriet" i og for sig er en Dumhed, kan man selvfølgelig nemt indse; den Vedkommende gør sig selv umulig for Fremtiden i det Trykkeri, han er „løbet" bort fra, og gentager han ofte Eksperimentet, vil han snart være naaet til Endestationen for sin Virksomhed. For saa vidt maa dette nu være Vedkommendes egen Sag og kommer ikke Andre ved, men ikke desto mindre har Sagen sem sagt en videregaaende Betydning.

Naar man vil spørge om Grunden til, at en Sætter skiller sig paa en saa uheldig Maade fra et Trykkeri, da vil der vanskelig kunne angives nogen antagelig. Vedkommende har naturligvis udelukkende ladet sig forlede af en falsk Æresfølelse; han synes, at det vilde være en Skam, om han henvendte sig til vedkommende Kreditor for at bede om Henstand med en endelig Opgørelse, og i Stedet for foretrækker han at skjule sin Uformuenhed samt rømmer fra Arbejdsstedet. Før „Den typografiske Forenings" Stiftelse eller maaske rettere før en Tarifs Tilblivelse dannede Overgangen fra en lovløs — undskyld mig dette Udtryk! — til en lovmedholdelig Arbejdsmaade kunde der maaske være en vis Berettigelse til at hytle sig igennem paa en hvilken som helst Maade for at subsistere, det meget gratis Arbejde med Korrektur, Oprømning etc., som blev paatvungen, berettigede til en tilsvarende Hensynsløshed; men nu er det anderledes: en Tarif staar mellem Principal og Typograf, man kan ikke „tage sig selv til Rette", en Voldgiftsret afgør alle Stridsspørgsmaal.

Der er desværre ikke Faa af os, der indtage en misforstaaet fjendlig Holdning over for Principalerne; hoverende til enhver Tid kunne de ikke bekvemme sig til at indrømme Principalen, hvad Ret og Billigt er — de tro, at de kunne støtte alle deres Urimeligheder paa Forbundet, nok som om vi havde faaet et Forbund, der skal antage sig en hvilken som helst Sag og gøre den til sin, lige meget af hvad Beskaffenhed den end er. De Godtfolk tage i saa Fald fejl af Vindretningen. Forbundet i sin Helhed og hvert enkelt Forbundsmedlem for sig maa have Bevidstheden om, at „ingen Pligter uden Rettigheder" hører uadskillelig sammen med „ingen Rettigheder uden Pligter". „Den typografiske Forening" har vakt og Forbundet vil søge at vedligeholde Enigheden blandt de typografiske Arbejdere — under Enighedens Banner vil Forbundet føre os i Kamp for Fremskridt, — men det kan og bør ikke taale, at Principalerne blive behandlede fjendlig, ti disse have lige saa godt deres Interesser, som vi have vore: den Ene kan ikke undvære den Anden, og man maa kun se en hæderlig Modstander i Principalen, ikke en Fjende.

Forbundets værste Udvækst ere de her omtalte „Forsvindere", og jeg synes, at der bør anvendes en endnu større Straf mod dem end blot at „sætte dem i Avisen": de bør udelukkes af Forbundet! Ja, det lyder haardt; men al Øllebrødsbarmhjertighed maa kastes over Bord og en ubønhørlig Strænghed anvendes, naar det gælder om at bevare Forbundets vægtigste Støtte: Anseelsen. Ærede Kolleger! Alle uden Undtagelse ere bedst tjente dermed; ti heri ligger Kraften. —s—

Forskelligt.

— Udgiver og Redaktør af det satiriske Ugeblad „Folkets Nisse", Hr. Harald Jensen, har i Anledning af Bladets 25-aarige Jubilæum skænket 200 Kr. til Typografernes Stiftelse.

— De forenede Hjælpekasser afholdt i Torsdags Aftes en Generalforsamling, der var en Fortsættelse af den for nogle Dage siden stedfundne ordenlige Generalforsamling, som ikke kunde tage Beslutning med Hensyn til Lovforandringer, fordi det tilstrækkelige Antal Medlemmer ikke vare mødte. Af Bergenholz m. Fl. var nemlig stillet et Forslag om, at Medlemmernes Hustruer og ukonfirmerede Børn kunne faa fri Lægekonsulation mod at betale et forhøjet Bidrag af 15 Øre maanedlig. Generalforsamlingen, der denne Gang var beslutningsdygtig uanset de mødende Medlemmers Antal, vedtog Forslaget enstemmig med 19 St. (der var kun mødt 23 Medlemmer). Forsamlingen samstemmede endvidere i den Fortolkning, at den ny Bestemmelse træder i Kraft den 1. April, og at de Medlemmer, der indmelde dem til dette forhøjede Bidrag inden den 28. d. M., fra den Tid have Krav paa Kassen for deres Hustruer og Børn, medens der senere kun kan finde Optagelse Sted for Hustruers og Børns Vedkommende fra hvert Halvaars Begyndelse, resp. den 1. Oktober og 1. April. Forinden Forhandlingernes Begyndelse beklagede man sig over, at saa faa Medlemmer havde givet Møde, og ved Slutningen, da Protokollen oplæstes og den

stereotype Bemærkning lød: „Overdirektøren, Kaptajn Græbe fraværende“, mente man, at „Kaptajnen“ ikke havde overværet nogen Forsamling i Mands Minde, hvad der dog af et Direktionsmedlem rettedes derhen, at man nok kan mindes hans Nærværelse én Gang.

— Under Folketingets Forhandlinger om Helligdagsloven for nogle Dage siden blev det typografiske Forbund taget til Indtægt af en Folketingsmand som et Bevis for, at Staten ikke skal blande sig i de forskellige Borgeres Forhold og underkaste dem Polities Tilsyn. Hr. Bogtrykkeriejer Zahle bemærkede nemlig, at i den Virksomhed, hvortil han er knyttet, er der en saadan Forbindelse baade mellem Arbejdstagere og Arbejdsydere, at Søndagsarbejdet saa at sige er bortfaldet, og man ser deraf, hvad der ved en Forenings Sammenhold lader sig opnaa uden Statens Formynderskab. „Dette er“, føjede han til, „saa meget mere styrkende for Folket, som saadanne Overenskomster ganske anderledes lade sig overholde end de Paabud, som det skal overlades til det sædvanlige Politi at overholde“.

— I Paris er afgaaet ved Døden Ambroise Firmin Didot, Deltager i Firmaet Firmin Didot frères, fils & Co. Han blev over 86 Aar gammel. I næste Nr. skulle vi nærmere omtale denne udmærkede Mand.

— Magistraten i Gloucester har givet Direktøren for Grevskabets Fængsel Tilladelse til at indrette et Bogtrykkeri her. Som Støtte for sin Ansøgning anførte Direktøren, at alle Trykarbejder i Grevskabet Kent udførtes i Fængslet i Maidstone, og at man derved havde en Gevinst af omtrent 200 Pund. Saadan en „Geschäft“ skulde man lægge sig efter her hjemme; en Tugthusfange kan godt komme ud af det med det halve Antal Øre pr. Tusind mod en Typograf.

Berner-Konflikten.

De Understøttelsesbidrag, der ere indkomne til Kollegerne i Bern, have vi efter Samraad med Kassereren anset det for rigtigst at tilbagebetale, og de ville derfor blive tilstillede vedkommende Inkassatorer ved Foreningsbudet. Vi aflægge en Tak, fordi vor Opfordring er bleven saa almindelig imødekommet baade i København og Provinserne. Red.

Brevkasse.

D. M. i Aalborg. Modtaget Brev. Skal tage Anvisningen til Følge.

Typografernes Sangforening.

„Typografernes Sangforening“, der i afvigte Februar Maaned fejrede sin **30aarige Fødselsdag,** tillader sig herved at opfordre de af d'Hrr. Principaler og Typografer, der ikke i Forvejen ere Medlemmer af Foreningen, til ved en større Tilslutning, **navnlig af Sangere,** at virke med til, at dens Formaal, der bestaar i: „at indøve og ved givne Lejligheder at udføre flerstemmige Sange, samt i at foranstalte selskabelige Sammenkomster for Foreningens Medlemmer“, maatte kunne blive mere fyldestgjort, end det i de senere Aar har været Tilfældet.

D'Hrr., der agte at virke med til, at „Typografernes Sangforening“, der i sine unge Dage indtog en anset Plads mellem de københavnske Haandværkersangforeninger, af hvilke den vistnok er den ældste endnu eksisterende, igen maatte komme til at indtage sin gamle Plads mellem disse, bedes snarest indmelde sig i Foreningen, da denne **Lørdagen den 11te ds., Kl. 9,** fortsætter sine Sangøvelser, der have hvilet siden Aarsfesten i forrige Maaned.

Indmeldelse kan ske hos en af nedenstaaende Bestyrere eller i Foreningens Lokale paa Mødeaftenerne.

København, i Marts 1876.

Frantzen, Schultz's Bogtrykkeri. **Th. Nielsen,** St. Regnegade 26.

Ryssel, St. Købmagergade 49, 4. Sal.

Den typografiske Forening.

I Aften, Kl. 9 præcise, vil Hr. Bogtrykker Lazarus i Foreningslokalet holde et indledende Foredrag til en Drøftelse af „Almindelig dansk Velfærdsforening“s Formaal og stille Opfordring til Typograferne om at slutte sig til nævnte Forening. Bestyrelsen.

Repræsentantskabsmøde

afholdes Lørdag den 18de Marts, Kl. 9½ Aften. — Dagsordenen vil nærmere blive bekendtgjort.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Forbundet.

Lukket Trykkeri for Forbundsmedlemmer: Amtstrykkeriet i Ringkøbing.

Typografer udstødt af Forbundet: Carl Eriksen og E. Geisler.

Typografiske Kundgørelser.

J. B. Meyer,
Flensborg, Grosse Strasse 548.
Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

3—4 Sættere,
en Haandpressetrykker
kunne faa Plads i Kjøbenhavn, naar man henvender sig til
R. P. Jensen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 11. | København, den 18. Marts 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Hjørring. I Søndags oprettedes i Hjørring en Stedforening. Til Formand valgtes Faktor V. de Lemos.

Arbejderkommissionen og det typografiske Fag.

I Tirsdags Aftes har Forbundspræsidiet modtaget efterstaaende Skrivelser fra Arbejderkommissionens 1ste Udvalg.

* * *

Opfordring til Svendeforeninger og Arbejderforeninger.

Undertegnede Udvalg har af Arbejderkommissionen erholdt det Hverv at undersøge og gøre Forslag til Ordningen af Kontraktsforholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdstagere samt Lærlingeforholdene i Byerne. I denne Anledning have vi henvendt os til Arbejdsgivere (Haandværksmestere og Fabrikanter) saavel i København som Købstæderne med Anmodning om at meddele os saa nøjagtige Oplysninger som muligt om, hvorledes disse Forhold hidtil ere ordnede, og til Vejledning opstillet en Række Spørgsmaal, som ønskes besvarede. Da det muligt kunde være af Interesse for Foreningen at gøre sig bekendt med ovennævnte Henvendelse, fremsendes herved vedlagte Eksemplarer af samme.

Ved Siden heraf er det os imidlertid meget magtpaaliggende at erholde Kundskab om de Ønsker, som maatte næres om den fremtidige Ordning af disse Forhold, og vi tillade os derfor at anmode Foreningen om, hvis der iblandt dens Medlemmer maatte have dannet sig bestemte Anskuelser i saa Henseende, da derom at afgive en skriftlig Udtalelse.

Medens for Tiden een Anskuelse gaar i den Retning, at det hidtil værende Arbejder- og Lønnings-System helst burde ophøre og afløses af en Tilstand, hvor Arbejderne selv stode som Arbejdsherrer og i Forening drev de paagjældende Forretninger, fastholder en anden Anskuelse, at en Forbedring af Forholdene bør tilvejebringes ved en bedre Ordning af Kontraktsforholdet mellem Mestere og Svende, ved en Skærpelse af Lærlingeforholdet og Svendeprøverne, ved en fastere, af det Offenlige anerkendt Organisation af de nu bestaaende Svendeforeninger og et bestemtere Forhold mellem dem og Mesterforeningerne, og endelig ved Oprettelsen af særlige Voldgifts- og andre Retter til at dømme i disse Forhold.

Det er af største Interesse, at de Anskuelser, som om alle disse Forhold hersker hos den arbejdende Klasse, saa tydelig som muligt komme til Orde, og vi forvente derfor, at de Foreninger, til hvilke denne Henvendelse sker, ville gøre Deres til saa aabent og fuldstændigt som muligt at afgive Deres skriftlige Udtalelser i Sagen. Naar disse foreligge, maa det da være forbeholdt Kommissionen senere at søge det Fremsatte yderligere udviklet ved mundtlig Forhandling, om dertil findes Anledning.

Besvarelserne bedes tilstillede Arbejderkommissionens 1ste Udvalg (adresserede i København til Borgmester Hansen, Raadhuset; i Købstæderne til Byraadet) inden den 15. Marts d. A.

Arbejderkommissionens 1ste Udvalg, i Febr. 1876.

Chr. v. Jessen, Formand.	J. Chr. J. Andersen.
S. Fraenckel.	H. N. Hansen.
Andr. Jensen.	W. Scharling.

* * *

Af Arbejderkommissionen er det overdraget undertegnede Udvalg at undersøge og gøre Forslag til Ordningen af Kontraktsforholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdstagere samt Lærlingeforholdet i Byerne. For at kunne udføre dette Hverv, er det os magtpaaliggende at erholde saa fuldstændig Oplysning som muligt om, hvorledes disse Forhold hidtil ere ordnede, og i det Haab, at De vil yde Deres Støtte hertil, henvende vi os derfor til Dem med den Anmodning, at De vil give os de Oplysninger i saa Henseende, hvortil De er i Stand. Til Veiledning i saa Henseende have vi nedenfor angivet de Punkter, hvorpaa Opmærksomheden ved Besvarelsen hovedsageligt maa være henvendt; men ligesom der helt vel kan være Punkter udenfor disse, som kunne fortjene at oplyses, saaledes ville vi ogsaa sætte Pris paa, om De, hvis der i Deres Virksomhed maatte have paatrængt sig Ønsket om en bestemt fremtidig Ordning af enkelte eller flere herhen hørende Forhold, da vilde fremsætte Deres Anskuelser derom.

De begærte Oplysninger og Meddelelser bedes afgivne saa snart som muligt og senest inden 15. Marts d. A. til Arbejderkommissionens 1ste Udvalg (adresserede for Kjøbenhavns Vedkommende til Borgmester Hansen, Raadhuset; i Kjøbstæderne til vedkommende Byraad), idet Udvalget i Øvrigt forbeholder sig, naar de skriftlige Besvarelser foreligge, muligt ved mundtlig Konference at søge nærmere Oplysning.

A. Kontraktsforholdet vedrørende.

1) Er det sædvanligt for Arbejderne i Deres Næringsvej at aflægge Svendeprøve? Hvor mange af Deres voksne mandlige Arbejdere have aflagt Svendeprøve? Hvor mange Arbejdere have ikke gjort Svendeprøve? Hvor mange voksne Arbejdere af hvert Kjøn er der i Deres Bedrift?
2) Er der hos Dem fastsat almindelige Bestemmelser, hvorefter Arbejderne antages, lønnes og Forholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejder er ordnet, og hvilke ere disse Bestemmelser? Ere de forskellige for Arbejdere, der arbejde paa Værkstedet eller Fabriken, og for Hjemmearbejdere?
3) Er Oprettelse af skriftlig Kontrakt almindelig? Har De skriftlig Kontrakt — eller Arbejdsbog — med Deres Arbejdere?
4) Paa hvor lang Tid pleje Arbejderne at antages? Fastsættes nogen Opsigelsesfrist?
5) Hvilke Følger har det at bryde Forholdet i Utide fra nogen af Siderne eller paa anden Maade at overtræde vedtagne Bestemmelser?

6) Udstedes noget Skudsmaal eller en Attest ved Arbejdsforholdets Ophør?
7) Hvor mange af Deres Arbejdere arbejde paa Værkstedet eller Fabriken, og hvor mange arbejde hjemme? Hvilken er den daglige Arbejdstid, og hvorledes ere Hviletid og Maaltider fordelte paa denne? Hvilke Maaltider indtages paa Arbejdsstedet? Ere Arbejderne paa Fabriken eller Værkstedet pligtige at overholde de saaledes fastsatte Tider, og hvorledes kontrolleres og straffes Forsømmelse heraf?
8) Hvorledes plejer Lønnen at bestemmes? Gives der nogen Andel i Forretningens Udbytte og da efter hvilke Regler? Bestemmes Betalingen i Reglen for Arbejdet efter Akkord eller som fast Betaling for en vis Tid, og hvorledes fastsættes den i begge Tilfælde? Betales Forskud? Holdes der tilbage af Lønnen? Erlægges Lønnen paa anden Maade end i kontante Penge? Kan der ensidig gøres Afdrag i Lønnen af Hensyn til Arbejdets Udførelse eller af andre Grunde?
9) Hvorledes forholdes der for at sikre Arbejderen i Tilfælde af Sygdom — i hans Alderdom — og med Begravelse ved hans Dødsfald? Er der paa nogen Maade sørget for hans Familie?

Forsaavidt trykte eller skrevne Bestemmelser eksistere for noget af fornævnte Forhold, bedes De vedlagte Besvarelsen.

B. Forsaavist De har Lærlinge i Deres Forretning.

1) Plejer De at afslutte skriftlig Kontrakt om Lærlingeforholdet? I bekræftende Fald bedes Afskrift af en saadan Kontrakt vedlagt. Antages Drenge i ny Lære uden at godtgøre, at de lovligen have forladt den gamle Lære?
2) For hvor lang Tid antages Vedkommende i Lære? Hvor mange Lærlinge har De? Have de Kost, Ophold, Beklædning hos Dem eller ej?
3) Hvorledes fastsættes i Reglen Betalingen? Hvor vidt skal Lærlingen bringes? Er det vedtaget, at han ved Læretidens Udløb skal aflægge Svendeprøve? Er nogen Bestemmelse i Kontrakten gjort afhængig af, at han kan bestaa denne Prøve? Har han Pligter med Hensyn til Deres huslige Forhold, til Tyendegerning eller desl.?
4) Hvad bestemmes i Tilfælde af, at Overenskomsten brydes fra den ene eller den anden Side?
5) Modtager Lærlingen nogen Skoleundervisning og da hvor? Betinges det og paases det, at Lærlingen besøger tekniske, Haandgjernings- eller industrielle Skoler? Hvor mange Timer ugenlig er der dertil indrømmet? Hvilken Betaling gives for saadan Undervisning? Udredes den af Lærlingen, dennes Værge eller Forældre eller af Mesteren?

Arbejderkommissionens 1ste Udvalg, den 1ste Febr. 1876.

Chr. v. Jessen, Formand. J. Chr. J. Andersen.
S. Fraenckel. H. N. Hansen.
Andr. Jensen. W. Scharling.

* * *

Følgende Besvarelse af Forbundspræsidiet er indsendt til Udvalget:

Til
Arbejderkommissionens 1ste Udvalg!

Idet vi ikke alene anse det for rigtigt, men ogsaa føle os forpligtede til at efterkomme det ærede Udvalgs Anmodning, maa vi dog først erklære, at den misbilligende Dom, som i en stor Del af Pressen har lydt om Kommissionens Sammensætning: at Arbejdstagerne ikke ere blevne indrømmede en fyldestgørende Repræsentation i Kommissionen, ogsaa almindelig deles af os Typografer. Vel har Kommissionen søgt at raade Bod herpaa ved ogsaa at henvende sig direkte til Arbejderne selv, men dels gælder denne Henvendelse kun et Par Punkter, om end disse ere meget betydelige, og dels kan en skriftlig Besvarelse næppe blive saa udførlig, at de deri indeholdte Momenter ville være tilstrækkelige til at godtgøre en nøret Anskuelse. Imidlertid skulle vi for vort Vedkommende afhjælpe en saadan Mangel saa meget som muligt ved at vedlægge denne Besvarelse saadanne Numre af Typografernes Organ, hvori der maatte forekomme Udtalelser, som kunne være oplysende og anskueliggøre den Retning, hvori det i den sidste Halvdel af forrige Halvaar dannede Typograf-Forbund vil virke.

Den ene af Skrivelserne indeholder en Række Spørgsmaal, som det ærede Udvalg ønsker besvarede af Arbejdsgiverne, og er kun vedlagt den anden, der er rettet direkte til Forbundet, for at dette kan gøre sig bekendt med dens Indhold. Vi ville dog foretrække at besvare begge Henvendelser — ogsaa den til Arbejdsgiverne —, ikke fordi vi mene, at de Besvarelser, der blive givne af Arbejdsgiverne, skulle være usande eller fordrejede, men fordi vi tro, at en Besvarelse fra vor Haand, sammenholdt med Arbejdsgivernes, kan være oplysende for Udvalget, saa meget mere, som vor Besvarelse ikke gælder den enkelte Arbejdsgiver, men Faget i Almindelighed. I Henhold hertil skulle vi derfor dele vor Udtalelse i tre Afsnit: 1. Almindelige Bemærkninger, 2. Kontraktsforholdet vedrørende, 3. Lærlingeforholdet vedrørende.

I. Almindelige Bemærkninger.

Som en bestemt Anskuelse maa vi hævde, at Lovgivningsmagten ikke giver Forskrifter, hvorved man binder forskellige Statsborgere og derved underkaster dem et ufrivilligt Tilsyn fra Avtoriteters Side ud over, hvad Staten for at bevare ordnede Samfundsforhold maa paalægge alle sine Borgere i lige Grad. Ethvert som helst hæmmende Baand, man vil foreslaa lagt paa Arbejderen under Varetagelsen af hans økonomiske Interesser lige over for Arbejdsgiveren, maa derfor anses for at være en Indskrænkning i hans statsborgerlige Stilling som en fri og selvstændig Mand, og Ordningen af Kontraksforholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejder maa saaledes ikke være en Statssag, men et fagligt Anliggende, hvis frivillige Ordning vel er juridisk bindende i Henhold til Loven, men ikke kan indskrænkes ved Lovbestemmelser. At Lovgivningen fastsætter Bestemmelser for Brud paa saadanne frivilligt indgaaede Overenskomster baade fra Arbejdsgiverens og Arbejdstagerens Side, maa formentlig anses for billigt, men hertil bør Lovgivningsvirksomheden ogsaa indskrænke sig. Dog maa der her være at tage alle specielle Hensyn. I det typografiske Fag t. Eks. er gensidig 14 Dages Opsigelse Koutume, men medens Beregningssætteren saaledes er forpligtet til at opsige sin Plads med 14 Dages Varsel, er det almindeligt, at Trykkeriets Ejer eller Faktor til en hviken som helst Tid, naar det paa Haanden værende Arbejde enten er fuldført eller af den ene eller anden Grund stanses, kan undlade

at give andet Arbejde i Stedet for og saaledes lade vedvedkommende Arbejder være uden Fortjeneste, hvorved Arbejdsgiverens Forpligtelse til Opsigelse bliver aldeles illusorisk*. En saadan Uretfærdighed vil dog vistnok Lovgivningen ikke foretage sig, og slige Specialiteter umuliggjør vel endog dens Virksomhed indenfor det faglige Omraade. I det Hele tro vi det hensigtsmæssigt, at Arbejdsbetingelserne baseres paa frie Overenskomster mellem Repræsentanter for begge Parter, hvilke Overenskomster lige saa frit skulle være at sanktionere af Fagets Udøvere, hver Part for sig, gennem de bestaaende Organisationer i Henhold til disses Love, forinden de endelig træde i Kraft, og muligvis lader der sig da ad Lovgivningens Vej gennemføre Bestemmelser, som kunne forhindre utidige Brud paa saadanne Overenskomster, hvis man ikke skulde foretrække at benytte i alt Fald som en første Instans indrettede Voldgiftsretter til at dømme i dette Forhold; ti Lovgivningens Indblanding saa lidt som muligt anse vi nu for heldigst. Paa Tider, hvor Overenskomster mulig ikke skulle være tilvejebragte, kan man lade Vilkaarligheden herske, da begge Parters velforstaaede Interesser snart ville føre bort fra slige Tilstande.

I Forbindelse hermed staar den af det ærede Udvalg givne Antydning, at en Forbedring af Forholdene skulle kunne tilvejebringes „ved en fastere, af det Offenlige anerkendt Organisation af de nu bestaaende Svendeforeninger og et bestemtere Forhold mellem dem og Mesterforeningerne". Hvad der i saa Tilfælde vil fordres af en Forening for at opnaa Anerkendelse, er os ikke klart, men skal den erhverves paa Bekostning af Underkastelse af en eller anden Avtoritets Tilsyn, maa vi Arbejdere absolut frabede os en saadan Anerkendelse og ville foretrække at skaffe os den selv. For Øvrigt se vi ikke rettere, end at her er Tale om et Forhold, som saa temmelig følger af sig selv. Enhver Forening faar den bedste Anerkendelse fra det Offenliges Side, som den paa en naturlig Maade er i Stand til at forskaffe sig, medens en Avtoritets-Anerkendelse, som ikke netop finder sin Aarsag i selve Foreningens Virksombed, kun er lidet bevendt og ikke egnet til Andet end at bringe Misforstaaelse til Stede i selve Foreningen. Vi ere endog af den Formening, at enhver lovlig bestaaende Forening, som kun benytter sig af en lovlig Virksomhed, har Ret til Anerkendelse af Avtoriteterne i Forhold, hvor de maatte komme i Berørelse med hinanden, og det er vor Overbevisning, at en ignorant Optræden enten fra den ene eller anden Side kun avler Misforstaaelse og Rørelser, som ere til lidet Held for Samfundet, medens omvendt en Anerkendelse medfører et bevidst Ansvar, som konsoliderer Forholdene.

Naar det ærede Udvalg æsker en Mening om den Anskuelse, der gaar i Retning af, at det hidtil værende Arbejder- og Lønningssystem helst burde ophøre og afløses af en Tilstand, hvor Arbejderne selv stode som Arbejdsherrer og i Forening drev de paagældende Forretninger, da er det vor Overbevisning, at Arbejderne bør stræbe hen til en saadan Ordning, men som Udgangspunkt for en tidssvarende Reform af Arbejderforholdene i Øjeblikket egner den sig næppe, da dertil fordres baade Udvikling og Kapital hos Arbejderne, som ikke ere til Stede, og vi tro, at den bør fremgaa ved en naturlig Benyttelse af forhaandenværende Forhold og ved Arbejdernes eget Initiativ. Men naar Betingelserne ere til Stede for en saadan Ordning, anse vi det for meget heldigt, om Lovgivningsmagten virksomt vil yde sin Støtte, ligesom den maaske straks kunde give Anvisning paa sin Medvirkning, hvorved Forholdene saa meget desto lettere kunne komme til at udvikle sig i den nævnte Retning.

En Forbedring af Lærlingeforholdet tillægge vi megen Betydning. Det, hvorpaa det her mest kommer an, er Lærlingens praktiske Oplærelse i det vedkommende Fag og hans teoretiske Uddannelse ved tekniske Skoler. I saa Henseende kan det næppe staa daarligere til i noget Fag end i det typografiske, ligesom ogsaa det mest løsagtige Forhold her har været fremherskende, indtil Forbundet ved sin Organisation endelig har begyndt at kunne sætte en Stopper derfor. De Eksempler, vi kunne fremføre paa sligt Uvæsen, ere mangfoldige, men vi skulle nøjes med et Par. I Vejle t. Eks. har Hr. Bogtrykker Hertz stadig i sit Trykkeri 7—8 Sætterlærlinge, men kun en Sætter, og han er endda for det Meste beskæftiget med Kontorarbejder, saa at den Uddannelse, Lærlingene faa, indskrænker sig til, hvad den ene kan lære den anden; men ikke nok med det — i Juni Maaned f. A. vare af Trykkeriets daværende 8 Lærlinge de tre løbne bort fra en tidligere Lære, de 2 af dem nok endog flere Gange. I Varde drives det ene af de to derværende Trykkerier udelukkende med Lærlinge, hvad forresten sker flere Steder, men her er Ejeren en Lærer, der slet ingen Fagdannelse har. Hvem skal nu bibringe disse unge Mennesker Kendskab til Faget? Det er der Ingen, der kan, og det har da ogsaa vist sig, at man ikke en Gang har været i Stand til at underrette Lærlingen om den rigtige tekniske Benævnelse paa de allersimpleste Ting. En saadan samvittighedsløs Jagen efter at skaffe sig billig Arbejdskraft for derved at kunne befordre en Smudskonkurrence er temmelig almindelig blandt Bogtrykkerne, og at den er meget demoraliserende, behøver næppe noget Bevis. Skønt nu slige Forhold gælde Umyndige, som enten ikke have Indsigt eller Evne til at sørge for sig selv, saa finde vi dog, at de ere af en saa personlig Art, at Lovbestemmelser vanskeligt vilde kunne faa stor umiddelbar Indflydelse, og de maa derfor nærmest være henviste til at blive afhjulpne ved Bestræbelser indenfor det faglige Omraade. Derimod holde vi paa tvungne Fagprøver. Disse i Forbindelse med en kraftig Optræden fra Arbejdernes Side gennem deres Organisation ville være i Stand til middelbart at hæmme mangt et demoraliserende Forhold i Lærlingevæsenet. Men, formene vi, det maa fra Arbejdstagernes Side være en ubetinget Fordring, at Fagprøverne aflægges alene for Fagmænd, og at disse udtages med lige mange fra Arbejdstagere og Arbejdsgivere, samt at Læremesteren alene afholder de med Fagprøvens Aflæggelse nødvendige Udgifter.

* I de aller sidste Dage kan paavises det Tilfælde, at et Bogtrykkerfirma (Quist & Ko.) har forlangt og faaet skriftlig Overenskomst med en Sætter om 14 Dages Opsigelse, men da dennes Arbejde var sluppet op, forsøgte man at lade ham gaa uden Erstatning.

Hvad angaar Oprettelsen af tekniske Fagskoler — en saadan kan ventes oprettet her i Kjøbenhavn i indeværende Aar for det typografiske Fags Vedkommende, og det er ikke mindst Typografer, som have givet Stødet dertil —, da anse vi en Støtte fra Lovgivningsmagtens Side for meget ønskelig, i Særdeleshed ved Statstilskud, men ogsaa her maa Arbejdstagerne stille den Fordring, at Statstilskud kun ydes under Forudsætning af, at de ere delagtige i Skolens Styrelse. Kontrakter mellem Lærlingenes Forældre og Mestrene bør vistnok helst forblive en fri Sag, afhængig af Vedkommendes eget Ønske. I det typografiske Fag har det vist sig, at Forbundet ved sin Organisation i de fleste Tilfælde kan forhindre en utidig Løben af Lære, især naar Lærlingen vil optræde som udlært før tilendebragt Læretid. Hvis man endelig skulde have tvungne Lærekontrakter, bør deri paalægges Mesteren at sørge for, at Lærlingen besøger saadanne Skoler og Læreanstalter, der kunne bidrage til hans Uddannelse, ligesom der da ogsaa kunde blive Spørgsmaal om, hvor vidt han ikke, efter at have været i Lære nogen Tid, skal underkastes en Prøve med Hensyn til hans Evner og Anlæg for Faget. Men, som sagt, vi holde dog nærmest paa Frivilligheden af Hensyn til Sagens personlige Natur, medens der indenfor Fagets Omraade bør udrettes alt Muligt for at fæstne Lærlingeforholdet, og hertil kunde da Voldgiftsretter passende medvirke, idet Klager og Uenighed, der komme ind under dette Forhold, ogsaa kunde finde en Afgørelse der.

Tilbage staar kun nu for os at afgive vor Anskuelse om Hensigtsmæssigheden af særlige Voldgifts- og andre Retter. Af det Foregaaende vil det allerede fremgaa, at vi i Princippet tilraade Voldgiftsretters Oprettelse, men vi maa her ligesom i Hovedsagen for de andre Spørgsmaals Vedkommende anbefale Frivillighedens Vej. At en Voldgiftsrets Kendelser i alle Tilfælde i Henhold til derom givne Lovbestemmelser skulde være absolut bindende, kunne vi ikke indrømme; Rettens Dom maa i alt Fald kunde underkendes af en af Parterne gennem de respektive Foreninger. Andre Retter, t. Eks. en Arbejderret i Lighed med Sø- og Handelsretten, kunne vi næppe tiltræde; det maatte da bero paa en saadan Rets Sammensætning. For Øvrigt er der i det typografiske Fag oprettet og befinder sig i Virksomhed en Voldgiftsret, bestaaende af 4 Medlemmer, 2 valgte af Arbejdsgiverne og 2 af Arbejdstagerne, samt en Opmand, der er valgt af Rettens Medlemmer ved Stemmeflerhed; men det maa nøje bemærkes, at den nu gældende Tarif danner Retsgrundlaget for Voldgiften, og at Retten ophører fra samme Øjeblik, som der ikke for den er til Stede et anerkendt Retsgrundlag. Som Opmand har Retten med Enstemmighed valgt Hr. Redaktør Faber, et af den høje Kommissions Medlemmer. (Sluttes.)

Forskelligt.

— Principalforeningen holdt Generalforsamling i Tirsdags, meddeler „Dagbladet“. Bestyrelsen blev genvalgt, og en „Hr. Nielsen“ valgtes til „Suppleant i Voldgiftsretten“. (Naa, saa nu skal der altsaa være Suppleant!) At man afslog at forhandle med Typograferne ved en Kommission, siger Bladet ikke et Muk om.

— Et Tidens Tegn! — Det er værdt at lægge Mærke til, at det Schultz'ske Bogtrykkeri for at faa Sætningen af Rigsdagstidenden præsteret har set sig nødsaget til at forhøje Satsprisen ud over Tarifens saaledes, at efter at en Sætter for hver Dag har sat tre Spalter, faar han de øvrige Spalter for samme Dag dobbelt betalt.

Typografernes Sangforening.

Trods den i afvigte Uge udsendte Opfordring fra Bestyrelsen, var de Mødendes Antal i Foreningen Lørdagen den 11te ds. ringere, end det endogsaa i lang Tid har været. Bestyrelsen skal i den Anledning tillade sig at underrette Medlemmerne om, at den, dersom det i den nærmeste Fremtid maatte vise sig, at der ikke for Alvor kan blive taget fat paa Sangøvelserne, agter at fratræde, hvilket saa meget mere staar for Bestyrelsen som en Nødvendighed, som der er flere Sager af Betydenhed, den ønsker fremmet, hvilket imidlertid ikke kan ske, uden Medlemmernes særdeles Tilslutning. Ligeledes agter Hr. Organist Nebelong, dersom Sangøvelserne ikke snarlig blive fortsatte, at opgive sin Plads som Foreningens Lærer.

15. Marts 1876. **Bestyrelsen.**

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften, Kl. 9½, i Foreningslokalet. Dagsorden: 1) Optagelse af Medlemmer, 2) Andragender, 3) Forelæggelse af Forslag til Love for „Den typographiske Forening“ i Kjøbenhavn.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Brevkasse.

N. N. i Kjøbenhavn. Lad slige personlige Smaating fare! — Der opnaas Intet ved Deres Indsendelse, og vi sparer Tidendens Plads, som De ser, at der er megen Trang til.

Typografiske Kundgørelser.

2 à 3 dygtige Sættere
kunne straks faa Plads hos J. Jørgensen & Komp.

Flere Sættere
kunne faa Plads i Kjøbenhavn.
R. P. Jensen.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i Kjøbenhavn. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 12. | København, den 25. Marts 1876. | 3. Aarg.

Arbejderkommissionen og det typografiske Fag.

(Sluttet.)

Dernæst skulle vi for det typografiske Fags Vedkommende tillade os at besvare de Spørgsmaal, der ere opstillede paa den vedlagte Henvendelse til Arbejdsgiverne. Vor Besvarelse gælder naturligvis ikke den enkelte Bedrift, men Faget i Almindelighed, baade Hovedstaden og Provinserne.

2. Kontraktsforholdet vedrørende.

Punkt **1.** I det typografiske Fag har aldrig eksisteret Fagprøver. Som bekendt var Bogtrykkæringen i Lavsvæsenets Tid ikke undergivet Lavstvang, men indtil Næringslovens Ikrafttræden var den en privilegeret Næring. — Hele Landet tæller ca. 740—750 Typografer, hvoraf henved en Snes ere kvindelige Sættere.

Punkt **2.** Hjemmearbejde forbyder sig af sig selv. — En Tarif har været gældende siden 1. Januar 1875; den vedtoges oprindelig for København alene, men senere er den optagen som Regel rundt om i Provinserne, dog uden absolut Forbindende (se Bilag VI., A B og C).

Punkt **3.** Skriftlig Kontrakt forekommer kun meget undtagelsesvis, Arbejdsbog slet ikke. Arbejdstagerne indlade sig ikke herpaa.

Punkt **4.** Antagelsestiden er ubegrænset. — Opsigelsesfristen er 14 eller 8 Dage — 14 Dage er dog mest almindelig —; Tarifen fastsætter nemlig ikke noget Bestemt herom.

Punkt **5.** At bryde Forholdet i Utide sker fra begge Parters Side, men det er kendelig i Aftagende siden Forbundets Dannelse. Heraf vil fremgaa, at Følgerne ere af en moralsk Beskaffenhed. Overtrædelse af Tarifbestemmelser finder derimod sin Afgørelse i Voldgiftsretten.

Punkt **6.** Skudsmaal eller Attester kendes ikke. Anbefalinger kunne paavises, men Arbejdstagerne selv sætte i Almindelighed ikke Pris paa saadanne.

Punkt **7.** Som under Punkt 2 bemærket findes intet Hjemmearbejde. — Den daglige Arbejdstid er almindelig 12 Timer, fra 7—8 Morgen til 7—8 Aften, med $^1/_4$ Time Frokost, $1^1/_2$ Time Middag og $^1/_4$ Time Vesper. I Provinserne er Arbejdstiden stundom længere. I Dagbladssætterierne er Arbejdstiden forlagt ud paa Aftenen og delvis ud paa Natten. Dette Forhold er ikke tilstrækkelig fæstnet, men paavirkes dog ad moralsk Vei, hvorfor der heller ikke forekomme nogle særlige Kontrol- eller Straffebestemmelser. — Frokost og Vesper indtages i Arbejdslokalet, Middagsmaaltidet derimod udenfor dette. Flere Undtagelser finde dog Sted. Fra Aarhus er t. Eks. klaget over, at Arbejdere i Stiftstrykkeriet maa finde sig i at nyde deres Middagsmaaltid ved Sætterkasserne. Da den typografiske Arbejder har at kæmpe med de Blyforgiftninger, som ere en naturlig Følge af et Trykkeries Materiel, er Sligt meget nedbrydende for Sundheden. Særlig indrettede Lokaler til Maaltidernes Indtagelse findes ikke noget Steds.

Punkt **8.** Hvor Tarifen gælder, er Lønnen tarifmæssig, ellers vilkaarlig. — Andel i Forretningsudbyttet kendes ikke. — Arbejdsbetalingen er dels fast og dels efter Akkord; i første Tilfælde er den ubestemt, i sidste efter Tarifen. — Om der betales Forskud eller holdes tilbage af Lønnen maa besvares at være begrundet i personligt Forhold uden egenligt Hensyn til Arbejdets Natur. I Forbindelse hermed maa bemærkes, at den nuværende administrative Arbejdsordning giver Anledning til megen Demoralisation. — Lønnen erlægges kun i kontante Penge. — Ensidig Afdrag i Lønnen, uden at det har været selvforskyldt, kan paavises; men med Hensyn til Arbejdets Udførelse vises der stundom maaske for megen Liberalitet fra Arbejdsgivernes Side.

Punkt **9.** Med Hensyn til Forsørgelse i Sygdomstilfælde, Alderdom, Begravelse o. s. v. henvises til Bilagene.

3. Lærlingeforholdet vedrørende.

Punkt **1.** Kontrakt om Lærlingeforholdet er almindeligt (se Bilag IX). — Drenge antages i ny Lære uden at godtgøre, at de lovligen have forladt den gamle Lære; Undtagelser findes ganske vist, men de ere ikke mange, og § 3 i Bogtrykkerforeningens Love (se Bilag I.) er derfor uden synderlig Betydning. For nogen Tid tilbage var det ikke sjeldent, at man i en eller anden Avis stødte paa Bekendtgørelser om Forbundere, der søgtes paa gode Betingelser — altsaa ligefrem opfordrede til at løbe af Læren —, men Offenliggørelse af Vedkommendes Navn i „Typograf-Tidende“ har aldeles udryddet sligt Uvæsen. Nu fører Forbundet Tilsyn med Lærlingevæsenet (se Bilag XIX), og det har, som foran antydet, vist heldige Resultater.

Punkt **2.** Den mest almindelige Læretid er 4 Aar; Bogtrykkerforeningens Lærekontrakt opstiller rigtignok 5 Aar, men især udenfor København er denne Læretid sjeldnere, og vi tro endog, at 3 Aar undertiden forekommer. — Lærlingenes Antal i hele Landet kan anslaas til 450 à 500, hvoraf henved 300 ere i Provinserne. (Skolebørn beskæftiges enkelte Steder, t. Eks. i Heimans Trykkeri i Kolding og Conrad Hansens i

Holbæk.) — Kost og Ophold hos Principalen er temmelig almindeligt i Provinserne, men sjeldent i København; Beklædning finder kun undtagelsesvis Sted over Alt i Landet.

Punkt **3.** Lærlingens Betaling, naar ikke Kost og Ophold faas, begynder i Reglen med 3—4 Kr. ugenlig det første Aar og stiger med Aarene, saa at den det sidste Aar er 7—8 Kr., men naar Kost og Ophold faas, er Betalingen Lidt eller Intet. En Stigning i Betalingen har i de senere Aar fundet Sted for at faa Lærlinge. — Man forpligter sig naturligvis altid til at uddanne Lærlingen til en god Arbejder i Faget, men det er Undtagelser, naar en saadan Forpligtelse holdes, og ikke et eneste Exempel paa Fagprøve kan opvises, hvorfor der da heller ikke findes nogen Bestemmelse herom i Kontrakter, lige saa lidt som om, at det paaligger Principalen at sørge for, at Lærlingen besøger saadanne Skoler og Anstalter, der kunne bidrage til hans Uddannelse. — At Lærlingen maa befatte sig med Tyendegerning, kan nok paavises i Provinserne, men det er dog sjeldnere; i København finder det aldrig Sted.

Punkt **4.** Vi kende ikke et eneste Eksempel paa Skadeserstatning i Tilfælde af Kontraktsbrud, hverken fra Principalens Side med Hensyn til, at Lærlingen ingen Uddannelse har faaet, eller fra Forældres eller Værges Side med Hensyn til Lærlingens Opførsel.

Punkt **5.** Det hverken betinges eller paases, at Lærlingen besøger nogen som helst Uddannelsesskole. Her i København besøgte for nogle Aar tilbage flere Lærlinge de Massmannske Søndagsskoler, men det er taget mere og mere af, saa at det nu indskrænker sig til en enkelt. I Provinserne maa vel Lærlingen somme Steder tage Del i der bestaaende Haandværksskolers Undervisning, men det typografiske Fag er sikkert et af de Fag, som forholdsvis sender de færreste Lærlinge til disse Skoler.

Nyt Punkt. Samtlige Landets Bogtrykkerier høre til de Bedrifter, der i Henhold til Lov af 23. Maj 1873 angaaende Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabriker og fabrikmæssig drevne Værksteder ere underkastede Tilsyn af to saa kaldte Arbejdsinspektører. I København overtrædes Loven kun de færreste Steder, men i Provinserne er Overtrædelsen enorm. Vi tør bestemt paastaa, at i mindst Halvdelen af Provinsbogtrykkerierne maa de unge Mennesker arbejde ud paa Aftenen, endog ud paa Natten, stik imod Lovens Bydende, altsaa arbejde en ubegrænset Tid i Lokaler uden ringeste Ventilation, men forpestede af en indesluttet Luft, der er gennemtrængt af Blyforgiftninger. At slige uhyggelige Lovovertrædelser kunne ske, tør næppe lægges Arbejdsinspektørerne til Last, tvertimod meddeles os, at de ere nidkære til at udføre deres Hverv, men dels er det Tilsyn, som disse to Inspektører kunne overkomme, ikke tilnærmelsesvis tilstrækkeligt, og dels forstaar man paa flere Maader at benytte sig af megen Fiffighed, hvad der endog bliver stygt, som t. Eks. naar man instruerer Lærlingene, stundom under Trusel, til at svare „rigtigt“ paa Inspektørens Spørgsmaal. Inden føje Tid vil dog Forbundet langt bedre være i Stand til at føre Tilsynet end Regeringen. Saa vel for at konstatere vor Paastand om disse Lovovertrædelser som i det Hele de øvrige fremsatte Besvarelser gør Forbundets Organisation det os muligt at tilvejebringe statistiske Oplysninger paa forholdsvis kort Tid.

Bilag.

Bilag I. Manifest til Typograferne. Typografernes Tarif-Forslag. Foreningen af danske Bogtrykkere kritiseret.

Bilag II. Almindeligt dansk Typograf-Forbunds Love.

Bilag III. Mønsterlove for Forbunds-Stedforeninger.

Bilag IV., A B og C. Forbundet, dets Grundsætninger og Organisation.

Bilag V. Forbundsmeddelelser „Forsvindere“. Forskelligt.

Bilag VI, A B og C. Tarifsagen (den nu gældende Tarif og dens Vedtagelse, ledsaget af en udførlig Kritik).

Bilag VII. Ere de nuværende Lønningsforhold ved Bogtrykkeriet saaledes, at Typograferne kunne blive staaende ved dem?

Bilag VIII, A B og C. Tre Udtalelser om Lærlingevæsenet.

Bilag IX. Bogtrykkerforeningens Lærekontrakt med Kritik.

Bilag X. Lærlinge i „Hendes Majestæts Bogtrykkeri“ i London.

Bilag XI Fagskolen for Lærlinge i Wien.

Bilag XII. Love for Typografernes Stiftelse.

Bilag XIII. Love for de forenede Hjælpekasser for Typografer i København.

Bilag XIV. Kritik af Kasserne.

Bilag XV., A B og C. En Afhandling om Kasserne.

Bilag XVI. Vedtægter for Typografernes Sangforening.

Bilag XVII. En Artikel om Sangforeningen.

Bilag XVIII. Den typografiske Forenings endnu gældende Love.

Bilag XIX. Forslag til Love for den typografiske Forening i København som Afdeling af Forbundet (under Forhandling).

København, den 18. Marts 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Forskelligt.

Sangforeningen. I Mødet i Lørdags Aftes meddelte Bestyrelsen de Tilstedeværende Aarsagen til Fremkomsten af den sidste Erklæring fra denne, samt at det var Hensigten at fortsætte Sangøvelserne af al Kraft, for at Sangforeningen kunde være i Stand til at præsentere sig paa en værdig Maade for de Kolleger, der samles her i Byen i Anledning af Bogtrykkerdagens Afholdelse. Endvidere henstilledes til Forsamlingen, hvor vidt det for at lette og sikre en eventuel Sommerudflugt vilde være hensigtsmæssigt at foranstalte en ugenlig Indbetaling for dem, der maatte ønske det. Forslaget anbefaledes af Ewald og R. P. Jensen og vandt i det Hele almindeligt Bifald. Sluttelig blev man enig om, at Enhver, der

kender Kolleger, som ere i Besiddelss af en 1ste Tenorstemme, skal opgive disses Navne for et af Bestyrelsens Medlemmer. —s—

Ambroise Firmin Didot, den mest berømte af alle Frankrigs Bogtrykkere, er, som vi allerede tidligere i en kort Notits have meddelt, afgaaet ved Døden den 22. Februar. Han blev født den 20. Decbr. 1790, saa det var et lige saa langt som indholdsrigt Liv, han havde at se tilbage paa, og han har ikke levet forgæves, ti hans Navn er knyttet ikke alene til alle de vigtigste videnskabelige Værker, som i de sidste 50 Aar ere skrevne i Frankrig, men ogsaa fra Tyskland maatte man hyppig ty til ham, fordi han, navnlig i Græsk, var vor Tids lærdeste Bogstrykker og ikke skyede nogen Bekostning, naar det handlede sig om Videnskabens Fremme. Hans Fader var Firmin Didot, Opfinder af Stereotypien, og af ham fik han de første Kundskaber i Typografi og i Græsk, ligesom han i det Hele nød en fortræffelig Opdragelse. Senere blev han Attaché ved det franske Gesandtskab i Konstantinopel, hvor han indtraadte i et lilleasiatisk Gymnasium for at bringe sine Kundskaber i Græsk til Fuldkommenhed. For den græske Frihedskamp nærede han en overordenlig Interesse, hvilken han blandt Andet viste ved at skænke Grækerne det første Bogtrykkeri, hvorfor, som et Taknemlighedsbevis, en af Athens Gader er kommen til at bære hans Navn. I 1827 overtog han i Forening med sin Broder Hyacinth sin Faders store Forretning, som han ledede saaledes, at det til alle Tider vil være ham til største Ære. Desuden skrev han ikke saa faa, navnlig typografiske Værker, som „Essai sur la Typographie“ m. fl., hvilke have skaffet deres Forfatter evropæisk Berømmelse, ligesom han har grundlagt det universelle franske Punktsystem. Han var desuden en ivrig Bogsamler og ejede mangt et berømt Værk, som ikke fandtes andet Steds; hans Bibliotek vurderes til flere Millioner Franks. Æresbeviser har han ikke manglet, ti han var Officer af Æreslegionen, Medlem af det franske Akademi og Æresmedlem af mange lærde Selskaber.

Italien. I Florents har der for kort Tid siden fundet en større Arbejdsnedlæggelse Sted i det typografiske Fag, hvilken imidlertid ikke førte til noget heldigt Resultat, trods de Anstrængelser, som det italienske Forbund gjorde for at hidføre et saadant. Der er nemlig i Italien en stor Mængde mindre Byer, hvortil Forbundet ikke har udstrakt sin Virksomhed, og fra disse Byer lykkedes det Principalerne at skaffe sig andre Kræfter i Stedet for de strejkende. Sligt beviser, at man skal sørge for at have sin Organisation i Orden.

Konflikten i Bern. Af en udførlig Meddelelse til „Korrespondent“ fremgaar det, at kun faa Arbejdsnedlæggelser ere blevne foretagne med en saadan Kraft og Energi samt i meget kort Tid have medført et saa gunstigt Resultat som den, der nylig fandt Sted i Bern. Først var der fra Typografernes Side gjort alt Muligt for paa Grundlag af en Overenskomst at faa en ny Tarif i Stand, men da Principalerne bestandigt ved Udflugter søgte at forhale Sagen, besluttede Berner-Kollegerne paa en Generalforsamling den 5. Februar, at hvis ikke en Tarif, hvorpaa de kunde gaa ind, var kommen i Stand inden 14 Dage, saa vilde de kun arbejde efter den af dem selv opstillede Tarif. Selvfølgelig kom der ingen Tarif i Stand, og den 19. Februar om Morgenen blev det meddelt Principalerne, at i de Trykkerier, hvis Ejere ikke inden Aften havde underskrevet Typografernes Tarifforslag, der forinden var undergaaet nogle faa Ændringer, vilde ingen Arbejder møde Mandag Morgen. Samtidig blev der afsendt Skrivelser til Forbundspræsidiet og til alle større Byer i Ind- og Udlandet for at faa Understøttelse. Samme Dag (Lørdag) Aften havde 5 Firmaer underskrevet, Søndag Morgen kom det 6te Firma, Kl. 10½ Mandag Aften det 7de og 8de, og endelig Tirsdag Morgen overgav de 3 sidste Firmaer sig, og — Strejken var endt paa én Dag. Typografernes Hovedfordring var, at de i Stedet for den hidtil gældende Beregning af 50 Cent. (ca 35 Øre) pr. 1000 n forlangte 52 Cent. pr. 1000 Bogstaver Alfabet samt de visse Penge fastslaaede til 35 Frks. (= 24½ Kr.) ugenlig. — De københavnske Principalers Optræden for Øjeblikket har en mærkværdig Lighed med Berner-Principalernes, og det er næppe nogen Umulighed, at Ligheden bliver endnu større, inden Enden ta'er.

Typograf-Polka af Carl Lumbye staar nu opført blandt de nye Musikalier, som i de sidste Dage ere udkomne paa Wilhelm Hansens Forlag, Kongens Nytorv 18. Pris 34 Øre.

Hr. Redaktør!

Ved i Tidendens forrige Numer at læse Begyndelsen af Deres udmærkede Svar til Arbejderkommissionen, hvori De nævner et Par af Landets sletteste Trykkerier (Hertz i Vejle og Kjeldst i Varde), maa det rimeligvis være en Forglemmelse, at De ikke har medtaget et Trykkeri, som vistnok har Krav paa ikke at forbigaas i den Retning. Derfor tillader jeg mig at bringe i Erindring, at „Holbæk-Posten“, redigeret af Hr. Conrad Hansen, som tillige er Bogtrykker, beskæftiger to Kvinder, to Lærlinge og to ukonfirmerede Børn, men ingen Typograf. Bladet er i typografisk Henseende under al Kritik. 3. 6.

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde den 18. Marts.

Der var kun mødt 9 Medlemmer, men man erklærede Mødet for beslutningsdygtigt, da de foreliggende Sager vare af uvæsenlig Betydning.

Efter Dagsordenen foretoges:

1. Optagelse af Medlemmer. Følgende optoges: A. T. Olsen (Hoffensbergs Tr.); H. Jensen (Oettingers Tr.); Lauschmann og D. M. E. Petersen (Salomons Tr.); Chr. Schjøtt og Peter Ludvig Petersen (Cohens Tr.); Schou-Rind (Elvius' Tr.); R. Dein (Kleins Tr.); N.J. Jensen (Calbergs Tr.); M. Mogensen (Dagbladets Tr.); Hagen (Schjellerups Tr.). — Chr. Nielsen hos Trier nægtedes Optagelse, indtil der forelaa nærmere Oplysninger; M. Mogensen og Schou-Rlnd optoges i Henhold til § 5 i Lovene.

2. Andragender. Et Andragende fra Rossing afvistes.

3. Forelæggelse af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København“.

Foreningens Formand forelagde det ny Lovforslag og anbefalede Repræsentantskabet at fremme det saa hurtigt som muligt. Decher rettede en skarp Bebrejdelse til Formanden for den Langsomhed, hvormed Udarbejdelsen af dette Lovforslag var sket; det burde allerede have været færdigt for længe siden, da der var stor Trang dertil baade i den ene og den anden Retning. Formanden erklærede, at det havde været ham umuligt at faa det færdigt før, da der var meget ved et saadant Lovforslag at iagttage. — Derpaa vedtoges det at lade Lovforslaget undergaa 2 Behandlinger.

Udenfor Dagsordenen bevilgedes et Efterkrav fra Bogtrykker Guldbrandsen paa 6 Kr. 67 Øre.

Fraværende med anmeldt Forfald: Th. Sørensen (syg), J. F. Møller og Mortensen, uden anmeldt Forfald: Emil Sørensen. H. C. Jacobsen er udtraadt af Repræsentantskabet.

R. Foltmar, Formand. Ch. Thomsen, Sekretær.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften Kl. 9 præcise i Foreningslokalet. Dagsorden: Første Behandling af „Forslag til Love for den typografiske Forening". D'Herr. Repræsentanter anmodes om at møde fuldtallig.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 25. Marts, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne anmodes om, i Henhold til den i Lørdags gjorte Meddelelse, at møde talrigt og præcise.

D'Herr. Medlemmers Opmærksomhed henledes paa, at der i Lokalet er fremlagt en Liste til Paategning for dem, der ønske at deltage i en Sommerudflugt (mulig til Frederiksborg og Fredensborg) og ved en ugenlig Indbetaling ville samle en lille Sum til Anvendelse ved denne Lejlighed. Indbetalingen vil begynde fra 1. April.

Foreningens Lokale flyttes fra 1. April til Boldhusgade Nr. 1 i Stuen, hvorhos Mødeaftenen fra samme Tidspunkt forandres til om Tirsdagen.

Bestyrelsen.

Typografiske Kundgørelser.

Typograf-Tidende,
Organ for
de typografiske Arbejderes Interesser.
Red. af Typograf R. P. Jensen.

Tidenden, der udkommer hver Uge, har fortrinsvis den Opgave, paa enhver Maade at varetage Typografernes rent sociale Fag-Interesser, og indeholder desuden tekniske Meddelelser samt i Øvrigt Alt, hvad der kan være af Interesse for Bogtrykkunstens Udøvere.

Kundgørelser indrykkes for en Betaling af 10 Øre pr. Petitlinie. For større og gentagende samt staaende Kundgørelser gives en betybelig Rabat. Pladssøgende Typografer betale altid kun halv Pris.

Abonnement tegnes paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder, i Bogladerne samt hos Stedforeningernes Bestyrelse. Prisen er 1 Kr. 25 Øre fjerdingaarlig.

Haandpresse.
En god, brugt Haandpresse, dobb. Postil, med Farvekasse og øvrigt Tilbehør, er billigt til Salgs og skal afhændes snarest af Mangel paa Plads. Man henvender sig til
R. P. Jensen.

En Maskintrykker,
der tør paatage sig Udførelsen af alt Trykarbejde, søger Plads. Denne Tidendes Ekspedition besørger Billetter, mrkt. „Trykker 10".

Hr. Typograf, fhv. Bogtrykker i Flensborg, Benningsens Adresse bedes opgiven til Typ.-Tidendes Ekspedition.

Maskin- og Pressefarver.
Valsemasse, Patent og Lischkes.
Skrifttyper fra Schelter & Giesecke.
Hurtigpresser, Tiegel- & Kopftrykpresser, samt
Paginérmaskiner.
Større Ordres direkte ab Fabrik.
Komplette Trykkerier etableres.
Vilh. Sander,
16. Store Købmagergade 16.

J. B. Meyer,
Flensborg, Grosse Strasse 548.
Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

J. John Söhnes Skriftstøberi
i Hamborg
og
Klein, Forst & Bohn Nachfolgers Maskinfabrik i Johannesberg
anbefales af Ferd. Heimann,
Badstustræde 11, Kbhv.
☞ **Komplette Bogtrykkerier** leveres paa billige Vilkaar og med kort Varsel.
☞ Mindre Bestillinger paa **Typer etc.** samt paa **Hurtigpresser** af almindelig Størrelse effektueres paa nogle Dage.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 13. | København, den 1. April 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Hillerød. 3. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 3, afrejst 3. Ved Generalforsamlingen den 12. Marts valgtes M. Olsen til Kasserer.

Nakskov. 3. Kv. 1876. 6 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 2.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Hillerød. 3. Kv. 1876. Summa 9 Kr. 40 Øre.

Nakskov. 3. Kv. 1876. Summa 8 Kr.

Godt og daarligt Arbejde.

At der paa ethvert Fags Omraade præsteres Arbejde af forskellig Godhed, er en Selvfølge og Noget, som aldrig vil kunne forhindres; — men skal et Fag ikke forfalde saaledes, at daarlige Arbejdere og slet udført Arbejde blive overvældende og det Gode mere og mere forsvinder, da maa der tages et saadant Hensyn til Forskellen mellem Godt og Daarligt, at det bliver en Spore for den mindre gode Arbejder til at stræbe efter større og større Fuldkommenhed og en Opmuntring og Anerkendelse for den gode. Vil man nu spørge, om der her til Lands i det typografiske Fag tages et saadant Hensyn, da maa der ubetinget svares Nej. Det er kun ganske undtagelsesvis, at den dygtige og akkurate Typograf har et noget bedre Udbytte af sin Arbejdstid end den, der udfører sit Arbeide unøjagtigt og daarligt, og Tilvejebringelsen af en større Forskel i saa Henseende vil være af stor Betydning for Fagets Fremgang og Anseelse. Eksempelvis skal jeg kun nævne de gennemgaaende almindelige Forhold for Bog-Sætterne i de københavnske Trykkerier, dels fordi jeg nærmest har Erfaring paa dette Omraade, dels fordi det frembyder et saa stort Marked for den typografiske Arbejdskraft. Ved Siden af meget særdeles godt og smukt udført Arbejde udgaar der fra disse Trykkerier, selv fra de største og bedste, adskillige Ting, hvis typografiske Udstyrelse fra Sætteriets Side er yderst maadelig, og som i Henseende til sjudsket Udførelse, f. Eks. Udslutningers urigtige Fordeling, utilladelige Ordbrydninger o. Lign., kan stilles ved Siden af den sletteste Avissats. At dette ikke er enestaaende, men gentager sig den ene Gang efter den anden, tyder paa, at det Urigtige deri end ikke bliver paatalt af dem, hvem Trykkeriernes Bestyrelse paahviler. Hvorledes er nu Forholdet mellem den gode og den daarlige Typografs Stilling paa disse Trykkerier? Desværre er Forholdet saaledes, at da alt Arbejde uden Hensyn til Udførelsen bliver ens betalt, og da den større Omhyggelighed kræver mere Tid end en ligegyldig Sjudsken, bliver Fordelen lagt paa den daarlige Arbejders Side, medens Dueligheden og Akkuratessen, som burde belønnes, snarere bliver beskattet. Og det er ikke nok med det Misforhold, der fremkommer, naar begge Parter staa i ens Arbejde, men ogsaa Fordelingen af de forskellige Sorter Arbejde lægger de fleste Steder Fordelen paa det mindre Godes Side. Medens den maadelige Sætter tildeles skært Arbejde, Romaner o. Lign., maa den dygtige og akkurate sætte videnskabelige Værker med fremmede Sprog, Matematik, blandet Sats o. s. v, hvilke Arbejder foruden større Paapassenhed tillige kræve Sammenskraben af Materiale og lignende Tidsspild, der i Reglen langt fra betales efter sit Værd. Det materielle Udbytte af Arbejdet er saa ringe, at det kan trænge til paa enhver Maade at forbedres, og naar den duelige Arbejder ser den nemmeste Vej til en lille Forbedring i sine Kaar deri, at han udfører sit Arbejde daarligere, saa ligger der i denne Omstændighed en stor Fristelse for ham til at gøre dette og en stor Fare for, at Tallet af gode Arbejdere efterhaanden bliver mindre og mindre, og at Faget i Stedet for at gaa frem synker mere og mere tilbage. To forskellige Fordringer, der falde meget nøje sammen og ere lige fuldt berettigede, bør absolut stilles og gennemføres med Kraft, hvis Faget skal udvikles paa en tidssvarende Maade. Fra Principalernes Side bør der fordres en omhyggelig og akkurat Udførelse af Arbejdet og fra Typografernes Side en anstændig Betaling for saadant Arbejde; men lige saa lidt som den førstnævnte Fordring nu til Dags gennemgaaende opfyldes fra Arbejdernes Side, lige saa lidt opfyldes den sidste efter de nuværende Priser og den nu gældende Tarif.

P. C.

Forskelligt.

Tyskland. Det tyske Forbundspræsidium har i Nr. 29 af „Korrespondent" indvarslet en almindelig tysk Bogtrykkerdag, til hvilken de Delegerede skulde vælges den 19. Marts. I det følgende Numer af Bladet findes en længere Udtalelse desangaaende, som vi skulle komme tilbage til, men i Dag maa vi indskrænke os til at nævne dens vigtigste Punkter. Den første Sag paa Dagsordenen er selvfølgelig Tarif-Revisionen, og herom siges der, at det ikke saa meget gælder om selve Tarifens Ordlyd som om at udarbejde en saadan Tarif, der kan bringes til praktisk Anvendelse over hele Tyskland for et vist Tidsrum, saa at man kan sige, at hvem der vil tilhøre For-

bundet, maa ikke arbeide uden paa tarifmæssige Betingelser, og at man dertil strængt kan gennemføre denne Sætning. Den næste Sag er Oprettelsen af en Rejsekasse, der tænkes udstrakt saa vidt, at den giver Understøttelse til ethvert arbejdsløst Medlem. Man gaar nemlig ud fra, at Ingen maa arbejde under Tarifen, det er en Pligt ikke at gøre det, og derfor maa der være en Understøttelse, som Enhver, der ikke kan faa tarifmæssig betalt Arbejde, kan ty til. Som den tredje Sag staar Oprettelse af en Invalid- eller — hvad vi hellere ville kalde den — Alderdomsforsørgelseskasse, der skal skærme dem, som ikke mere kunne arbejde, mod at lide Nød. Dette er foreløbig de vigtigste Sager, som ville komme til denne Bogtrykkerdags Behandling.

— I Tyskland findes i Følge en Opgørelse i „Ann. d. Typ." for Øjeblikket 2375 Bogtrykkerier, 1972 Stentrykkerier og 3796 Boghandlere.

Schweiz. I dette Land staar der atter en Arbejdsnedlæggelse for Døren, denne Gang i Basel. Typograferne havde flere Gange tidligere henvendt sig til deres Principaler angaaende en Tarif-Revision, uden at dette dog havde ført til Noget. Efter at Berner-Bevægelsen havde ført til et heldigt Resultat, besluttede man imidlertid at ville sætte en Revision igennem. For straks at kvæle Bevægelsen i sin Spire erklærede Principalerne paa Forhaand, at de vare villige til at forhøje Satsprisen med 5 Cent. pr. 1000 n, men derimod ikke vilde indlade sig paa nogen som helst Revision, de vare fast bestemte paa at opretholde den i 1872 vedtagne Tarif. Hermed vilde Typograferne dog ikke lade sig nøje, men besluttede den 10. Marts, at hvis Principalerne ikke inden 8 Dage gik ind paa Nedsættelsen af et Udvalg, bestaaende af Typografer og Principaler, saa sagde de op med det Samme. Hvortil det senere er kommet, se vi os ikke i Stand til at meddele, da enhver Efterretning savnes.

Frankrig. „Ann. d. Typ." opgiver, at der i Frankrig er 1430 Bogtrykkerier, 1546 litografiske Anstalter og 9939 Boghandlere.

Amerika. Newyorker-Sektionen af det tyskamerikanske Typograf-Forbund har besluttet Oprettelsen af en Kasse for Arbejdsløse. Den ugenlige Indbetaling er fastsat til 25 Cents, hvorfor der i Tilfælde af Arbejdsløshed gives Understøttelse i 6 Uger med 5 Dollars ugenlig.

Bladliteraturen i England. For Tiden udkommer der i Storbritanien 1644 Blade, af hvilke 136 ere Dagblade. Der udkommer i London 320, i de engelske Provinser 956, i Wales 59, i Skotland 152, i Irland 138 og paa Øerne i Kanalen 19. Hvilke Fremskridt den engelske Presse har gjort i Løbet af de sidste 30 Aar, fremgaar deraf, at der i Aaret 1846 kun udkom 551 Blade, hvoraf 14 daglig. Maaneds- og Fjerdingaarsskrifternes Tal er løbet op til 657, af hvilke 238 have en religiøs Karakter.

Industriel Journalistik. Udgiveren af den russiske „Petersburger Zeitung" er samtidig Udgiver og Redaktør af Ugeskriftet „Finanzerne" samt Redaktør af og Parthaver i det politisk-kommercielle Blad „Börse". Han er Leder af det førstnævnte Blads politiske Del og skriver samtidig ledende Artikler til det sidstnævnte, endskønt begge Blades politiske Tendens er væsenlig forskellig. Der er forekommet Tilfælde, hvor „Petersburger Zeitung" omtalte et Spørgsmaal paa en skarp og særdeles tysk-fjendlig Maade, medens „Börse" stillede sig venskabeligt til det samme Emne, og dog hidrørte begge Artikler fra en og samme Forfatter. Det kan man kalde industrielt.

„Ravnen", et nyt satirisk Ugeblad med Social-Demokraten Harald Brix som Udgiver, er begyndt at udkomme fra 1. April.

Den typografiske Forening.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde den 25. Marts.

Efter Dagsordenen foretoges:

Første Behandling af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København". Forslaget sattes under Forhandling afsnitsvis. Under Afsnittet „A. Foreningens Formaal" ønskede Foltmar anført Foredrag, ligesom han ogsaa mente, at Bestemmelsen om Laanekassen burde ind i de nye Love. Decher og Mortensen vilde stemme mod Laanekassen, og den Sidste ønskede Bestemmelsen om Oprettelsen af et Bibliotek indsat i Lovene. Ch. Thomsen vilde foreslaa, at Kammerherre Berlings Gave til Foreningen skulde danne Grundfondet til en Laanekasse. — Til Afsnit „B. Omraade" var det nødvendigt at føje en Henvisning til det dermed i Forbindelse staaende Afsnit „F. Indtrædelse". — Afsnit „C. Organisation" var Genstand for en længere Forhandling, der navnlig drejede sig om § 5. Efter det nye Lovforslag skal der paa hvert Trykkeri vælges en Tillidsmand, og af disse Tillidsmænd skal der igen dannes et Udvalg, som træder i Stedet for det nuværende Repræsentantskab. Denne Bestemmelse fandt flere Medlemmer uheldig, og der blev af P. Christensen bebudet et Ændringsforslag, der gaar ud paa, at Udvalget skal vælges blandt alle Foreningens Medlemmer. Med Hensyn til selve Tillidsmændene vare Meningerne ogsaa delte. Foreningens Formand udviklede, hvorledes en Tillidsmand skulde betragtes: Han skulde være en Raadgiver for dem, der ikke vare kendte med Forholdene; mente en Sætter at være forurettet paa en eller anden Maade, da skulde han ved sin Mægling se at jævne Sagen; det skulde naturligvis være en Mand, hvem Alle kunde se op til, den Ypperste blandt dem Alle. Denne Bestemmelse, som Formanden ansaa for meget ønskelig, ja endog som absolut nødvendig, hvis der skulde være noget Hold i vor Organisation, anbefaledes af P. Christensen, Decher og Mortensen, hvilken Sidste bemærkede, at i „Dagens Nyheder" havde der allerede i længere Tid været en saadan Tillidsmand. Imod Bestemmelsen talte Foltmar, der mente, at Inkassatorerne allerede vare en Slags Tillidsmænd, samt Bestle og Ch. Thomsen, hvilke begge vare af den Mening, at en Tillidsmand let kunde komme til at staa i et skævt Lys til vedkommende Principal eller Faktor, og at det som Følge deraf vilde blive vanskeligt at faa en saadan Mand valgt, da Mange vilde undslaa sig for at modtage Valg.

Foreningens Formand imødegik de gjorte Indvendinger.*

Paa Grund af den fremrykkede Tid ansattes et nyt Møde til Onsdag, hvor Resten af Forslaget vil komme til Behandling.

Fraværende med anmeldt Forfald: J. F. Møller og Th. Sørensen (syg), uden anmeldt Forfald: N. Nielsen, Rud. Nielsen og Emil Sørensen.

R. Foltmar, Formand. Ch. Thomsen, Sekretær.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde den 29. Marts.

Efter Dagsordenen fortsattes Forhandlingerne om det forelagde Lovforslag. Til §§ 6, 10, 11, 14, 16 og 24 bebudedes der Ændringsforslag til anden Behandling. Diskussionen drejede sig navnlig om, hvor vidt det skulde tillades Nogen at restere, og man kom til det Resultat, at Restancer indenfor hvert Trykkeris Grænser vanskeligt kunde undgaas, men at der derimod ved Kontingentets Indsendelse til Kassereren hver fjerde Uge ikke kunde finde nogen Restance Sted, undtagen at det medførte Udslettelse. § 16b fandt Mortensen lidt vel stræng. Overgang til anden Behandling vedtoges enstemmig.

Udenfor Dagsordenen stillede Ch. Thomsen en Forespørgsel til Foreningens Formand i Anledning af et Avertissement i Adresseavisen for samme Dag fra Høkerkorporationens Formand, hvori det hed, at denne „efter Typograf-Foreningens Anmodning" havde udsendt nogle Stemmesedler til det forestaaende Borgerrepræsentantvalg. Forespørgeren ønskede at vide, hvorledes den typografiske Forening kunde komme i Forbindelse med Borgerrepræsentantvalgene. Formanden svarede, at det maatte bero paa en Fejltagelse fra Høkerens Side, naar denne havde angivet den typografiske Forening som den, fra hvem Anmodningen var kommen, og han skulde indrykke en Protest i det næste Numer af „Adresseavisen" og „Typograf-Tidende". Decher fandt det meget uheldigt, at en saadan Fejltagelse kunde finde Sted, og mente, at det ikke var tilstrækkeligt at faa en Tilbagekaldelse i Adresseavisen alene; den maatte i alle Blade.

Fraværende uden anmeldt Forfald: Kr. Jakobsen, J. F. Møller, Rud. Nielsen, Emil Sørensen og Th. Sørensen.

R. Foltmar, Formand. Ch. Thomsen, Sekretær.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften Kl. 9 præcise i Foreningslokalet. Dagsorden: Anden Behandling af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København". De bebudede Ændringsforslag bedes formulerede. Fuldtalligt Møde udbedes.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Bestyrelsesmøde i Aften Kl. 8¾ i Foreningslokalet.

Formanden.

* At dette Referat ikke rigtigt og fyldestgørende gør Rede for Formandens (eller Bestyrelsens) Opfattelse af og Stilling til den nye Organisation, maa vi bemærke.

Red.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 1. April, intet Møde.

Tirsdag den 4. April, Aften Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne i Foreningens ny Lokale, Boldhusgade Nr. 1 i Stuen.

Bestyrelsen.

(Indsendt.)

Hr. R. P. Jensen,
Formand for „Den typografiske Forening" i København!

Da jeg ikke vil, at De skal faa en usand Fremstilling af de Grunde, som have foranlediget samtlige mine tre Sætteres Bortgang fra Trykkeriet paa en Gang, tjener herved til Deres og Typografernes Underretning Følgende: Den ene, Sparvath, der er gift, maatte jeg lade gaa, fordi han i 3 Dage forsømte sit Arbejde og lod mig i Stikken; han svigtede sit Ord om at arbejde i Søndags, udeblev i Mandags til Kl. 5 Eftm. og indfandt sig først Tirsdag Form. Kl. 9. Den anden Sætter, Wulff, svigtede hver Dag sine Forpligtelser, ophobede en Mængde „Svibelfisk" og arbejdede i Smug for sig selv. Han gik ligeledes bort fra Trykkeriet i Søndags, skønt han havde givet Løfte om at arbejde, og i Mandags mødte han først Kl. 10 Form., medens han samme Dag forlod Trykkeriet uden først at besørge en Korrektur, som han vidste skulde korrigeres, da Arbejdet skulde afleveres færdigtrykt næste Dags Formiddag og Trykningen derfor paabegyndes straks om Morgenen; han havde endvidere givet bestemt Løfte om at besørge Korrekturen, men — jeg maatte selv korrigere og i det Hele udføre hans Arbejde Næste Dag, Tirsdag, mødte han først i Trykkeriet Kl. 11 Form., og jeg havde derfor ikke mere Brug for en saadan Sætter, hvorhos jeg ikke gjorde Afregning med ham, men tilbageholdt ca. 10—12 Kr. som Erstatning for Aflægning, Uordholdenhed, mislig Omgang med mit Materiale o. s. v. Den tredje Sætter, Madsen, gik bort fra Trykkeriet Tirsdag Middag uden at sige mig et Ord derom — han fulgte sine Kolleger. Jeg kan ikke finde mig i en slig Adfærd, og det er vist heller ikke Forbundets Mening, at jeg skal gøre det; endvidere kan min Næring ikke taale at blive Genstand for en slig hensynsløs Pligtforsømmelse. For Madsens og Sparvaths Vedkommende skal jeg opgive, at deres Regningsbøger udvise en Ugeløn, der varierer fra 18 til 24 Kr.

Lyngby, den 29. Marts 1876.

Med Agtelse
Carl Herdahl.

P. S. Med Hensyn til det omtalte Søndagsarbejde maa jeg bemærke, at de Herrer Sættere den Dag efter egen Tilskyndelse havde lovet mig at arbejde hen paa Eftermiddagen for at lette Arbejdet næste Dag, da de skulde til Maskebal om Aftenen.

* * *

Hr. Redaktør!

Det er kommet til vor Kundskab, at Hr. Bogtrykker Herdahl i Lyngby har tilskrevet Dem angaaende vor Opførsel i hans Trykkeri. Hvor vidt hans Meddelelse er overensstemmende med Sandheden, kunne vi ikke vide, og derfor skulle vi fremstille Sagen i sine Detailler.

Forholdene i dette Trykkeri ere ikke de bedste, ja vi tro endog, at de ere enestaaende; denne Prin-

cipal har de mest barokke Ideer om, hvordan en Sætter skal være for at værdiges en Plads i hans Trykkeri. For det Første skal Sætteren i Et og Alt danse efter hans Pibe, og endskønt Beregning er indført i Trykkeriet (vel at mærke, ikke efter den københavnske Tarif, men efter en af ham selv affattet), saa faar Sætteren dog aldrig, hvad der tilkommer ham. Der er nu t. Eks. Ombrækningen. I Begyndelsen maatte medundertegnede Sparvath brække Avisen om alene uden noget Vederlag; senere blev dette forandret til, at vi andre Sættere af vor egen Lomme skulde være med til at betale derfor, skønt den ene af os væsenlig var beskæftiget med Akcidensarbejde, og endelig kom det en skøn Dag dertil, at en Tredjedel af vor Ugeløn skulde afdrages for Ombrækningen. Endvidere have vi aldrig faaet vor Ugeløn udbetalt før Søndag Middag, undertiden er Klokken bleven 5—6, hvad der ligefrem har tvungen os til at arbejde hele Søndagen, og hertil bemærkes, at det endda aldrig har været os muligt at faa det fulde Beløb samme Dag. I Bladet er der ikke Tale om „Svinesteg“: staaende Rubriker, Streger, Lister, som vi endog have maattet rette gratis, o. s. v. Saadanne ere Forholdene i Herdahls Trykkeri. Men nu komme vi til det Værste. I Tirsdags, den 28. Marts, bleve medundertegnede Sparvath og Wulff opsagde uden Varsel, og lige over for Wulff opførte Hr. Herdahl sig meget brutalt. Denne havde 25 Kr. paa Regningen for den sidst forløbne Uge; deraf havde han om Søndagen modtaget 10 Kr. med Tilsagn om, at Resten skulde blive udbetalt i Løbet af Ugen, men i Stedet for blev han sagt op og fik i Tilgift den lidet trøsterige Oplysning, at han ikke fik en Skilling. Madsen vilde, efter at vi andre To havde faaet en saadan Medfart, ikke arbejde i Trykkeriet et eneste Øjeblik længere, og benyttende sig a Principalens Eksempel forlod han ogsaa Trykkerietf uden Varsel.

Idet vi nu overlade til Kollegerne at bedømme denne Principals Opførsel, skulle vi med det Samme advare dem mod Trykkeriet i Lyngby.

C. Madsen. Sparvath. J. J. Wulff.

I Adresseavisen for i Onsdags stod at læse i et Avertissement, at Høkerkorporationens Formand, Hr. P. Christiansen, efter „Anmodning“ af „Typograf-Foreningen“ havde til Korporationens Medlemmer besørget omdelt Stemmesedler til Borgerrepræsentationsvalget. Følgende Berigtigelse har jeg i Gaar ladet indrykke i Adresseavisen: „Til Høkerkorporationen! Herved erklæres, at „Typograf-Foreningen“ hverken ved mig eller nogen som helst Anden har anmodet Korporationens Formand, Hr. P. Christiansen, om at modtage eller omdele Stemmesedler til Borgerrepræsentationsvalget, ligesom jeg selv personlig ingensinde har kendt eller talt med Formanden. Forvekslingen maa skyldes en Konfusion.“ Desuden har jeg i Gaar Aftes tilskrevet Hr. Høker Christiansen og forlangt en Berigtigelse af ham selv.

R. P. Jensen.

Hr. Typograf, fhv. Bogtrykker i Flensborg, Benningsens Adresse bedes opgiven til „Typograf-Tidendes“ Ekspedition.

Typografiske Kundgørelser.

J. John Söhnes Skriftstøberi
i Hamborg
og
Klein, Forst & Bohn Nachfolgers Maskinfabrik i Johannesberg

anbefales af **Ferd. Heimann,**
Badstustræde 11, Kbhv.

☞ **Komplette Bogtrykkerier** leveres paa billige Vilkaar og med kort Varsel.

☞ Mindre Bestillinger paa **Typer etc.** samt paa **Hurtigpresser** af almindelig Størrelse effektueres paa nogle Dage.

J. B. Meyer,
Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

En duelig Typograf, som er vant til Provinslivet, ugift eller gift, kan faa stadig Plads som Sætter i et Provinstrykkeri. Billet, mrkt. F., modtages paa „Typograf-Tidendens“ Kontor.

Typograf-Tidende,
Organ for
de typografiske Arbejderes Interesser.
Red. af Typograf R. P. Jensen.

Tidenden, der udkommer hver Uge, har fortrinsvis den Opgave, paa enhver Maade at varetage Typografernes rent sociale Fag-Interesser, og indeholder desuden tekniske Meddelelser samt i Øvrigt Alt, hvad der kan være af Interesse for Bogtrykkunstens Udøvere.

Kundgørelser indrykkes for en Betaling af 10 Øre pr. Petitlinie. For større og gentagende samt staaende Kundgørelser gives en betydelig Rabat. Pladssøgende Typografer betale altid kun halv Pris.

Abonnement tegnes paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder, i Bogladerne samt hos Stedforeningernes Bestyrelse. Prisen er 1 Kr. 25 Øre fjerdingaarlig.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 14. | København, den 8. April 1876. | 3. Aarg.

Den første danske Bogtrykkerdag

indkaldes herved til at møde i København **Lørdag den 3. Juni d. A., Eftermiddag Kl. 2,** og er sammen i 3 Dage.

I Henhold hertil udskrives Valg af Afsendinge, hvilket vil være at foretage for de provinsielle Stedforeningers Vedkommende Fredag den 12. Maj og i København Lørdag den 13. Maj, samt endvidere bestemmes, at eftersom praktiske Hensyn byde en yderligere Fravigelse af Forbundslovenes § 23 angaaende Afsendingenes Valg end sket er (se Forbundskundgørelse af 8. September 1875 i „Typograf-Tidendens" Nr. 37 f. A.), vil hver Stedforening have at vælge en Afsending med Undtagelse af Aarhus, der vælger to Afsendinge, og København, der vælger en for hver 25 Medlemmer.

Dagsorden.

1. Beretning af Præsidenten.
2. Behandling og Vedtagelse af Forbundets Grundlov.
3. Valg af Præsident, Forbundskasserer og Kontrol-Udvalg.
4. Forslag til en for hele Danmark gældende Tarif.
5. Forhandling om Oprettelse af en Rejse- og Arbejdsløsheds-Kasse og af en Alderdomsforsørgelseskasse for hele Forbundet samt om stedlige Sygekassers Indretning og Forbindelse.
6. Drøftelse af Lærlingespørgsmaalet.

København, den 4. April 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Forbundsmeddelelser.

Svendborg. 3. Kv. 1876. 6 bidragydende Medlemmer.

Nykøbing p. F. 3. Kv. 1876. 10 bidragydende Medlemmer (Nykøbing 9, Maribo 1). Tilrejst 1, udslettet 1 (Johan Marius Thomsen, som er bortrejst, efterladende sin Bog Nr. 13 København, hvilken annuleres).

Horsens. 3. Kv. 1876. 7 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Svendborg. 3. Kv. 1876. Summa 8 Kr. 50 Øre.

Nykøbing p. F. 3. Kv. 1876. Summa 13 Kr. 80 Øre. (Nykøbing 12 Kr. 50 Øre, Maribo 1 Kr. 30 Øre).

Horsens. 3. Kv. 1876. Summa 9 Kr.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse).

I Viborg Sætter A. Faurschou, født i Skive, udlært i Viborg Stiftstrykkeri den 1. Januar 1876. — Julius Stæhr, Amtstidendens Trykkeri i Aarhus.

I Holbæk Trykker Ferdinand Tengstedt, født i Køge 1855, udlært samme Sted i September 1875. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — L. Sønderkjær, Dagbladets Trykkeri, Holbæk.

Bogtrykkerdagen.

Det kan snart blive et Aar siden Præsidenten foretog sin Rundrejse i Landet for at tilvejebringe Forbundets Dannelse. Et Tilbageblik paa Tiden fra den Dag, han rejste ud fra København, og indtil Dato maa for enhver Uhildet vise et tilfredsstillende, ja endog meget godt Resultat; Rammen, hvori det typografiske Samfundsbillede skal sidde, er tilvejebragt, og Billedet kan ogsaa skues i dets Grundtone, nemlig vise Omridsene af den Vej, som Typograferne have at følge for at skaffe sig en i pekuniær Henseende ordenlig og i moralsk Henseende sideordnet Stilling over for Principalerne, men det er heller kun i Grundtonen, Billedet staar der: Farverne mangle Liv. Der er maaske En eller Anden, som havde ventet, at der i det forløbne Aar var bleven gjort nogle flere Penselstrøg, men man maa da vide, at Billedet skal staa sin Prøve for Kunstdommere, og at de have betinget sig Ret til at have et Ord med at sige ved

Farveblandingen, en Ret, som de have opsat at gøre Brug af indtil Bogtrykkerdagens Indkaldelse, og som af Billedets Opbevarer (Forbundets Administration) ikke turde tilsidesættes, dersom denne da ved at male væk paa egen Haand ikke skulde paadrage sig Beskyldningen for at have handlet højst egenmægtig.

Som det vil erfares af nærværende Numer, er Bogtrykkerdagen nu indkaldt til at møde i København Lørdag den 3. Juni og Valget af Afsendinge ansat til den 12. og 13. Maj. Her vil man staa over for den Opgave at underkaste Samfundsbilledet en Prøvelse og at lade det fremtræde i hele sin klare og fyldige Skikkelse. I dette Øjemed er Dagsordenen angivet; den er af et saa stort Omfang, at det vil koste Anstrængelse at faa alle Sager tilendebragte, men en forudgaaende Drøftelse i alle Stedforeningerne tør antages at give dem Klarhed og at fremhjælpe en bevidst Opfattelse, saa at selve Bogtrykkerdagen saa meget desto lettere og hurtigere kan tage Beslutning, og i saa Henseende skulle vi som Ledetraad præcisere den principielle Opfattelse angaaende hvert Punkt, saaledes som Præsidiet har følt sig opfordret til at fremsætte dem.

Efter at Præsidenten har afgivet en Beretning om den tilendebragte provisoriske Tilstand, foreligger til Revision og endelig Vedtagelse den ligeledes provisoriske Grundlov. Som vi have udtalt tidligere, maa der i Organisationen herske en fast og sikker Disciplin, en i administrativ Henseende let Forretningsgang, der uden Vanskelighed medfører Kontrol og saaledes hævder Disciplinen, saa at man bestemt véd, hvem der hører Forbundet til, og hvem ikke, alt i Medfør af, at for den, der i Forvejen er sine Pligter tro, bliver en disciplineret Underkastelse ingen Byrde, men derimod en personlig Sikkerhed, medens det ingen Skade er til, at Byrden bliver tung for det indisciplinerede Medlem. For at fyldestgøre dette Princip er den store københavnske Stedforening i Færd med at underkaste sine Love en gennemgribende Revision. Stedforeningerne bør derfor ved deres Drøftelse af Grundlovens Revision have for Øje en fast og stærk Organisation, der kan byde en betryggende Solidaritet.

Ved Valget af Præsidium og Kontrol-Udvalg bør iagttages, at kun prøvede, principfaste og ansvarsfulde Kolleger komme til at beklæde disse Poster, Kolleger, som med den fornødne Dygtighed forene Mod til at gøre Front lige saa vel over for egne Medlemmer, naar disse fare hovedkuls frem, som over for udenfor staaende Typografer (Ikke-Forbundsmedlemmer) og Principaler.

Hvad Tarifspørgsmaalet angaar, saa turde maaske Tarifens Ordlyd gælde for det mindre Væsenlige, i alt Fald foreløbig, medens det Vigtigste er at opstille en bestemt Satspris og fastsætte saadanne bestemte Regler, der kunne forbyde tidsspildende og svækkende Arbejde uden særligt Vederlag. Dernæst har Bogtrykkerdagen at beskæftige sig med, paa hvilken Maade Tarifen for et vist Tidsrum kan blive bragt til at gælde for hele Landet. Det maa fremfor Alt være magtpaaliggende at bringe det dertil, at Forbundet paa en bestemt Dag kan sige: Hvem der vil tilhøre mig, tør kun arbejde paa tarifmæssige Betingelser. Paa den anden Side maa det være Genstand for Bestræbelser at bringe Principalforeningen til en lignende Optræden. Ti man maa paa begge Sider sige sig selv, at det er en slet Organisation, der tillader, at dens Medlemmer ikke blot optræde stik imod de trufne Afgørelser, men at de endog prale af, at de ved Hjælp af Folk, der ikke tage sig det saa nær, have handlet saa ugenert, som om disse Afgørelser slet ikke eksisterede.

I den nøjeste Forbindelse med Tarifspørgsmaalet staar Oprettelsen af en Rejse- og Arbejdsløsheds-Kasse, der kan træde i Stedet for det forældede Viatikum. Hovedvægten maa dog lægges paa at organisere en Understøttelse til arbejdsløse Medlemmer, hvis Kasse da udstrækkes til rejsende Medlemmer, der stundom vanskelig lader sig skælne fra arbejdsløse. Det maa nemlig nødvendig gaa op for Enhver, at Opretholdelsen af konstante Arbejdspriser ikke lader sig opnaa alene derved, at man saa godt som muligt understøtter enkelte Medlemmer, der paa Grund af Tarifstridigheder blive arbejdsløse, men at det er Hovedopgaven at beskytte ethvert arbejdsløst Medlem mod Hunger, for at Vedkommende ikke skal se sig nødsaget til at arbejde under Tarifen og derved trykke Lønnen ned. Efter vor Mening har den, som trods en ubetydelig og utilstrækkelig Understøttelse ikke lader sig forlede til at vige bort fra Forbundets Afgørelser, som t. Eks. at gaa under Prisen, Krav paa langt større Fortjeneste end den, der med det størst mulige Rabalder sætter en Tarifkonflikt i Scene, hvorfor han saa klækkelig trækker Veksler paa sine Kolleger. Ethvert Medlem — eller rettere enhver Typograf — har, hvad der ikke kan betones for stærkt, den Pligt kun at arbejde paa tarifmæssige Betingelser, og det skal derfor ikke anses som en særlig Fortjeneste, naar Vedkommende i Tilfælde af Arbejdsløshed afslaar en Plads, der bliver ham tilbudt paa lavere Vilkaar, men det er — ville vi sige med vor tyske Værkfælle „Korrespondent“ — kun Pligtopfyldelse. Derfor: lige Understøttelse for Alle, ti der forlanges lige Pligter. Med dette for Øje er intet Bidrag for højt. Hvem der ikke vil betale dette, maa holde sig fjærnt fra Forbundet — til der kommer en Tid med slette Konjunkturer og daarlig Fortjeneste, saa skal han nok blive helbredet, ti af Skade bliver man klog. Og supplerende hertil staar endvidere en Alderdomsforsørgelseskasses Organisation. Naar Arbejderen er bleven gammel og udygtig til Arbejde, saa er der Ingen, som mere har Brug for ham; under heldige Omstændigheder kan han da faa en lille Understøttelse gennem Kollegerne, men i modsat Fald er han aldeles prisgivet en tung Skæbne, der maaske til Slutning lader ham finde Døden i Fattighuset. Altsaa ogsaa her maa Forbundet gribe ind. Samt endelig kommer Sygekasser; ved Forbundets Bestræbelser maa de bestaaende Kasser reorganiseres i loyal Aand og nye skabes, hvorpaa fuldstændig Gensidighed bliver at tilvejebringe, — om man da ikke i det Hele skulde foretrække at indrette en eneste Sygekasse, der omfatter hele Forbundet.

Den sidste Sag paa Dagsordenen er Lærlingespørgsmaalet. Her optaarner sig store Vanskeligheder, men man maa gøre sit Bedste for at bekæmpe dem. En Regulering bør vel forsøges, om det end

kan befrygtes ikke at opnaa noget tilfredsstillende Resultat; men hvad Kraften især maa lægges paa, er ved et skarpt Tilsyn og med ubøjelig Strænghed at bringe Fabrikloven i Anvendelse over for de Principaler, der ikke ændse dens Bestemmelser, og der maa gøres energiske Bestræbelser for ved Samvirken med Principalforeningen at indføre Fagprøver, der ved en fælles faglig Optræden blive tvungne, ti der kan kun være én Mening om, at Principalerne først og fremmest høste Nytten af gode Arbejdere. I dette Øjemed bør der ved Delagtighed saavel fra Typografernes som fra Principalernes Side foranstaltes Kommissioner, for hvilke Prøverne aflægges, og uden en saadan aflagt Prøve kan ingen Udlært anerkendes som Typograf.

Uforbeholdent og bestemt have vi nu fremsat vor principielle Opfattelse af, hvad der bør udrettes for, som vi straks bemærkede, at skaffe Typograferne en i pekuniær Henseende ordenlig og i moralsk Henseende sideordnet Stilling over for Principalerne til lige heldbringende og velsignelsesrig Udvikling af det typografiske Fag i sin Helhed. Bogtrykkerdagen vil lægge en kraftig Haand paa Værket. Men forinden fordre Forhandlingsgenstandene en gennemgaaende og grundig Drøftelse i Stedforeningerne; det maa være hver Enkelt om at gøre at anstrænge sig for at komme til Klarhed i Spørgsmaalene, nøje at prøve dem, for at han kan blive sig sine Pligter bevidst og komme til Erkendelse om, hvad han vinder derved, samt frit og frejdigt at fremsætte sin Mening. Derfor rette vi den Anmodning til Stedforeningerne, at de forinden Bogtrykkerdagens Samling give deres Anskuelser tilkende, og for at Alle kunne faa den fornødne Kundskab om disse, bedes man om at afgive til Tidenden Referat af de fattede Beslutninger. Endvidere ville vi lægge Stedforeningerne paa Sinde, at de i Valget af deres Afsendinge ere nøjeregnende — den ypperste og indsigtsfuldeste samt en forbundstro Kollega maa det være, den bedste er ikke for god; ti som Bogtrykkerdagen byder og vedtager, skal det være, den maa adlydes.

Inden den 20. d. M. vil der fra Præsidiet til samtlige Stedforeninger udgaa et Cirkulære, ledsaget af Skemaer til Tilvejebringelsen af en Statistik som et forberedende Arbejde til Bogtrykkerdagen. I Løbet af en Maaned vil et Udkast til Forbundsgrundloven foreligge, og hvis de mellem den københavnske Stedforening og Principalforeningen for nærværende Tid stedfindende Forhandlinger om en Tarifrevision tillade det, vil ogsaa et Tarifudkast foreligge forinden Bogtrykkerdagens Samling.

Altsaa — fra i Dag indtil den 3. Juni er Bogtrykkerdagen det staaende Thema blandt de danske Typografer.

Korrespondance.

§ **Horsens**, 2 April. Her i vor lille Kreds gaar Alt ved det Gamle, men det varer næppe ret længe, inden vor Stedforening faar en Tilvækst, da her saa at sige vil opstaa to nye Trykkerier. Hr. Backhausen i Skanderborg flytter nemlig allerede til førstkommende April Flyttedag sit Trykkeri hertil, og da det er paatænkt, at her til Efteraaret skal udgives et Venstreblad, er det sandsynligt, at der skal etableres et Trykkeri; imidlertid vides det ikke, om Hr. Arnold Jørgensen kommer til at trykke det nye Blad (han er rigtignok Ekspeditør for Venstrebladet „Horsens Folkeblad“, som rimeligvis vil ophøre at udgaa, naar det andet Blad begynder), men i hvert Fald vil der da her paa Pladsen blive Brug for nogle flere Typografer, hvad der for Øjeblikket ikke er Tilfældet. Den eneste Typograf, som Hr. Jørgensen har haft i Arbejde, faar nu Plads i det Fogh'ske Trykkeri. — I vor Stedforening have vi glædet os over Præsidentens Tjærve og bestemte Svar paa „Arbejder“-Kommissionens Spørgsmaal om Typografernes Velbefindende og tilsendt ham vor Tak derfor. — For nogen Tid siden blev det vedtaget at udtale en Misbilligelse om Eriksens og Geislers Opførsel; men er det ikke at gøre for megen Stads af et Par saadanne Stympere, naar man værdiger deres Navne Plads i vort Blad? Ethvert Forbundsmedlem kender dem saamæn tilstrækkeligt.

× **København**, 4. April. I „Dagstelegrafens“ Trykkeri er forefaldet en Begivenhed, som nok er værd at lægge Mærke til. For nogle Dage siden henvendte et af Redaktionens Medlemmer sig ved en Skrivelse til Sætterne med Forespørgsel om, hvorvidt de kunde gaa ind paa en Udvidelse af Søndagsarbejdet, naar det en „enkelt“ Gang behøvedes. Herpaa svarede Sætterne (med Undtagelse af To, der ikke høre os til) skriftlig og aldeles enstemmig ved at henvise til Foreningen. At Sætterne gav dette Svar, er ikke mærkeligt, det turde man vente af disse Kolleger; men at man fra den anden Side ad en forkert Vej har villet gøre endog det ringeste Forsøg paa at omstøde en Overenskomst, hvortil Bladets Udgiver, Hr. Ferslew, ved sit Navns Underskrift er absolut bunden indtil 1. Juli d. A., og som ikke kan røres inden denne Tid, det er mærkeligt. En Organisation er dog en ypperlig Ting!

Forskelligt.

Arbejdstilsynet i 1875. Den i Fabrikloven foreskrevne Beretning om Arbejdstilsynets Virksomhed er nu for Aaret 1875 offenliggjort i „Ministerialtidende“. Af denne fremgaar det, at af unge Mennesker under 18 Aar arbejder i Bog- og Stentrykkerier $13_{,6}$ pCt., hvoraf $10_{,9}$ pCt. af Mandkøn og $2_{,7}$ pCt. af Kvindekøn. Disse to beslægtede Fag ere blandt de Industrigrene, der benytte det største Procentantal unge Mennesker under 18 Aar. I Beretningen hedder det endvidere: „Unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar benyttes meget i Bog- og Stentrykkerierne, hvor Lærlingenes Antal for Tiden er meget stort; dog anvendes i Forhold til det samlede Antal Arbejdere langt flere Lærlinge i de mindre Trykkerier i Provinserne end i de større københavnske, hvor man derimod benytter en Del ældre og yngre Piger til at lægge Papiret til Rette paa Hurtigpresserne“.

„Annalen der Typographie“, der hidtil har været Organ for den tyske Principalforening, har maattet give Afkald paa denne Værdighed. Dens Afløser, hvis første Numer, som for nogen Tid siden

er udkommen, bl. A. indeholder Principalernes nye Tarifudkast, hedder „Mittheilungen des Deutschen Buchdrucker-Vereins“.

Opfordring!

Idet vi føle os forvissede om, at det overvejende Flertal af danske Typografer indse Nødvendigheden og Ønskeligheden af at faa Repræsentanter for Arbejderne valgt ind i Rigsdagen, tillade vi os herved at rette en indstændig Anmodning til vore Kolleger om ved Pengebidrag at støtte Agitationen i den Retning.

Bidragene bedes snarest muligt indsendt til en af Undertegnede, hvorefter Regnskab skal blive aflagt.

R. Foltmar,	J. P. Frantzen,
Schjellerups Bogtrykkeri.	Schultz's Bogtrykkeri.
E. Heinemann,	J. F. Møller,
J. Henriksens Bogtrykkeri.	Joh. L. Lunds Bogtrykkeri.
V. Rosberg,	Ch. Thomsen,
Th. Nielsens Bogtrykkeri.	Lunos Bogtrykkeri.

Forbundet.

(Modtaget efter Redaktionens Slutning).

Sætter F. C. C. Hansen har forrige Uge forladt Svendborg uden at berigtige sit Forhold til Stedforeningen, til hvilken han staaer i Gæld, og uden at medtage sin Forbundsbog. Man formoder, at han er gaaet ad Tyskland til.

Paa Stedforeningens Vegne
Warberg,
p. t. Formand.

Møde af Kontrol-Udvalget i Foreningslokalet i Aften Kl. 9.

N. Hansen,
Formand.

Den typografiske Forening.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde
den 1. April.

Der var kun mødt 9 Medlemmer, men da man paa Grund af Repræsentantskabets mangelfulde Tilstand maatte anse det for vanskeligt at faa flere Medlemmer samlede, ansaa man det for rigtigst at tage Beslutning.

Den eneste Sag paa Dagsordenen, var: anden Behandling af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København“. Til § 2 vedtoges et Ændringsforslag om Oprettelsen af et Bibliotek samt om Afholdelse af Foredrag; til § 4 en Bestemmelse om, at Stemmesedlerne til Bestyrelsesvalg skulle optælles af det staaende Udvalg, derefter forsegles og efter en Maaneds Forløb tilintetgøres. § 5 var atter i dette Møde Genstand for en længere Forhandling. Af Foltmar var der stillet Forslag om at stryge denne § samt § 6 og i Stedet derfor sætte Bestemmelserne i de nugældende Love om Repræsentantskabet med nogle smaa Forandringer, men dette Forslag forkastedes med 5 St. mod 3. Derefter vedtoges §§ 5 og 6, efter at de af P. Christensen bebudede Ændringsforslag ligeledes vare vedtagne. Et af Rosberg stillet Forslag om Beskyttelse for Tillidsmændene mod Vilkaarlighed fra Principalernes Side vedtoges med 5 St. mod 4. Derpaa hævedes Mødet.

Fraværende uden anmeldt Forfald: Kr. Jakobsen, J. F. Møller, Rud. Nielsen, Emil Sørensen og Th. Sørensen.

R. Foltmar, Formand. — Ch. Thomsen, Sekretær.

Ordenligt Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften Kl. 9 præcise i Foreningslokalet. Dagsorden: 1) Optagelse af Medlemmer, 2) Andragender, 3) Fortsættelse af Lovenes anden Behandling.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Typografernes Sangforening.

Til Tirsdagen den 11te ds, Kl. 9, indvarsles en ekstraordinær Generalforsamling, der afholdes i Foreningens Lokale, Boldhusgade Nr. 1, Stuen, hvor der vil blive at foretage Valg paa ny Bestyrelse, da Undertegnede, i Henhold til tidligere Udtalelser, agter at fratræde.

5. April 1876.

J. P. Frantzen. Th. Nielsen. E. Ryssel.

Brevkasse.

Hr. Sparvath. Pladsen tillader os ikke at optage Deres Svar i dette Numer.

Hr. J. J. Wulff. Ligeledes.

P. N. i Jylland. Vi eje ikke en eneste Tarif, og det vil ikke være hensigtsmæssigt at bekoste et nyt Oplag, da den er sit Endelige nær.

H. i Svendborg. Tak. Korrespondancen i næste Numer.

—?— i Kristiania. Forbindtligst Tak, men kom dog for sent til denne Gang.

Typografiske Kundgørelser.

4 à 6 Sættere
kunne faa Plads i et københavnsk Trykkeri. R P. Jensen.

En duelig Typograf, som er vant til Provinslivet, ugift eller gift, kan faa stadig Plads som Sætter i et Provinstrykkeri. Billet, mrkt. F., modtages paa „Typograf-Tidendens“ Kontor.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 15. | København, den 15. April 1876. | 3. Aarg.

Den første danske Bogtrykkerdag

indkaldes herved til at møde i København **Lørdag den 3. Juni d. A., Eftermiddag Kl. 2,** og er sammen i 3 Dage.

I Henhold hertil udskrives Valg af Afsendinge, hvilket vil være at foretage for de provinsielle Stedforeningers Vedkommende Fredag den 12. Maj og i København Lørdag den 13. Maj, samt endvidere bestemmes, at eftersom praktiske Hensyn byde en yderligere Fravigelse af Forbundslovenes § 23 angaaende Afsendingenes Valg end sket er (se Forbundskundgørelse af 8. September 1875 i „Typograf-Tidendens" Nr. 37 f. A.), vil hver Stedforening have at vælge en Afsending med Undtagelse af Aarhus, der vælger to Afsendinge, og København, der vælger en for hver 25 Medlemmer.

Dagsorden.

1. Beretning af Præsidenten.
2. Behandling og Vedtagelse af Forbundets Grundlov.
3. Valg af Præsident, Forbundskasserer og Kontrol-Udvalg.
4. Forslag til en for hele Danmark gældende Tarif.
5. Forhandling om Oprettelse af en Rejse- og Arbejdsløsheds-Kasse og af en Alderdomsforsørgelseskasse for hele Forbundet samt om stedlige Sygekassers Indretning og Forbindelse.
6. Drøftelse af Lærlingespørgsmaalet.

København, den 4. April 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Forbundsmeddelelser.

København. „Dagens Nyheders" Trykkeri lukkes for Tilgang af Forbundsmedlemmer (se Københavner-Korrespondancen nedenfor).

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Korrespondance.

H. **Svendborg,** 1. April. (Fjerdingaarsberetning.) Den i den herværende Forening i Begyndelsen af Fjerdingaaret stedfundne Bevægelse er Vedkommende tilstrækkelig bekendt, og man finder derfor ikke Anledning til at berøre den. Siden den Tid have Foreningens Anliggender gaaet deres jævne Gang med en stadig Omskiftning af Medlemmer, hvad der dog for en Del har hæmmet vore Diskussionsmøder. Medlemsantallet er for Tiden 6. — Om Forholdene i Rudkøbing skrives til os: Her er to Trykkerier (Rosenstands og Høeghs). I Rosenstands Trykkeri findes kun Principalens Søn (der „af Princip" ikke kan være Forbundsmedlem) i Forening med 3 Drenge. Hos Høegh arbejder en Typograf (Forbundsmedlem) og 2 Lærlinge; her er Arbejdstiden normal (9 à 10 Timer), men der arbejdes dog Søndag Formiddag, og Lønnen er 8 Kr. samt Kost og Logis. — Som i Præsidiets Svar til Arbejderkommissionen angivet, overtrædes Fabrikloven mange Steder. For Svendborgs Vedkommende kan det bestemt konstateres, at i Assams Trykkeri, som beskæftiger 3 Typografer og 3 Lærlinge, hvilke sidste alle ere under 18 Aar, bliver mindst tre Aftener om Ugen arbejdet af Lærlingene til Klokken henad eller over elleve; Arbejdstiden begynder Kl. 7½ om Morgenen, til Middagshvile levnes dem ikke mere Tid, end der behøves, for at de kunne sluge Maden i sig, og anderledes forholder det sig ikke med Frokost og Vesper. At der Intet gøres for Lærlingenes aandelige Uddannelse, er jo ikke Andet, end hvad der er almindeligt, og heller intet af Svendborgs to Trykkerier ere da nogen Undtagelse i saa Henseende. — Som det vistnok vil vides, er i G. Petersens Trykkeri Tarifen indført med 27 Øre pr. Tusind Alfabet, og for forlangt Søndagsarbejde gives en Prisforhøjelse af 50 pCt. Saa vidt man véd, er Lønnen i Assams Trykkeri visse Penge med 16 Kr. ugenlig.

Kristiania, 4. April. Det er nu en rum Tid siden, at der har været Noget at læse i „Typograf-Tidende" fra Norge, og jeg skal derfor tillade mig

at meddele Kollegerne derhjemme lidt Nyt fra den typografiske Verden heroppe i Broderlandet. — Som bekendt eksisterer der jo her i Kristiania en „Typografisk Forening"; den har flere Gange været hensygnet, men er dog atter kommen til Live, endskønt Tilværelsen aldrig har været andet end kummerlig, hvilket især skyldes en lunken Tilslutning, idet nemlig af Byens halvandet Hundrede Typografer kun ca. halvtreds ere Medlemmer, — i Sandhed beklageligt! Nu synes der imidlertid i den senere Tid at skulle komme lidt mere Liv i Foreningen, og dette skyldes vistnok mest en i København i en vid Kreds af Typografer bekendt Kollega, Hr. C. Wold, som ved sidste Bestyrelsesvalg blev valgt ind i Bestyrelsen. — Allerede for længere Tid tilbage har der paa en Generalforsamling været drøftet Spørgsmaalet om Oprettelsen af et lille Fagblad for Norge, men man enedes den Gang ikke derom, idet Nogle mente, at man burde virke hen til Oprettelsen af et fælles skandinavisk Organ, medens Andre vilde, at man burde søge at faa den danske „Typograf-Tidende" udvidet saaledes, at Norge fik sin egen Afdeling. Men, som sagt, man enedes den Gang ikke om, hvorledes Planen bedst lod sig realisere. Nu havde Bestyrelsen imidlertid paa en ekstraordinær Generalforsamling i Lørdags atter opkastet Spørgsmaalet, om det ikke vilde være hensigtsmæssigt og tidssvarende nu at oprette et lille selvstændigt Organ for Typograferne i Norge. Ideen vandt god Tilslutning blandt de tilstedeværende Medlemmer, og efter nogen Debat vedtoges det af Foreningens Kasse at bevilge Udgifterne til et Prøvenumer. Saaledes er det nu besluttet at oprette et Blad, og Interessen derfor var som sagt meget levende (der var endog En, der straks paa den fremlagte Liste tegnede sig for 10 Eksemplarer, og Flere for 5!), men et andet Spørgsmaal bliver det, om den ogsaa kan vækkes blandt Ikke-Medlemmerne og i Provinserne, og om den fremdeles vil holde sig; i modsat Fald dør Bladet naturligvis snart hen igen, da det er umuligt, at Foreningen selv kan holde det gaaende. Hvad i Øvrigt Bladet skal hedde, af hvem det skal redigeres, og i hvilken Retning det skal virke, er endnu en Hemmelighed, som vel imidlertid snart vil opklares af det ventede Prøvenumer, der vist nok kan imødeses i den nærmeste Fremtid. — Hvis Bestyrelsen har paataget sig gennem dette Blad at søge de typografiske Forhold heroppe reformerede, da har den i Sandhed paataget sig et Kæmpearbejde, som meget burde paaskønnes. Gid det ny Blad nu blot maatte vinde Fremgang! Der kan da med Tiden udrettes Meget, det har man set i Danmark, og hvis Bestyrelsen for den norske „Typografiske Forening" maatte have Held i sine Bestræbelser, da vilde dette vist nok ikke mindst glæde de danske Kolleger. —?—

København, 14. April. Vi undertegnede Sættere i „Dagens Nyheders" Trykkeri meddele herved vore Kolleger, at vi i Overensstemmelse med Stedforeningsbestyrelsens Beslutning og efter at Forbundspræsidiets Kendelse er indhentet have bestemt os til i Morgen at opsige vore Pladser med 14 Dages Varsel, da vi hellere ville give Afkald paa disse end handle imod Forbundets Grundsætninger, som ikke tillade at arbejde sammen med Ikke - Forbundsmedlemmer. Vi skulle tillige give en kort, men nøjagtig Fremstilling af Forholdet, idet vi ere forvissede om, at Enhver da vil billige vor Handlemaade. — Som det vil erindres, opnaaede vi for henved et Aar siden, at Satsprisen her i Bladet blev fastsat til 30 Øre pr. Tusind Alfabet, en forholdsvis lav Betaling, da Sætterne i flere af de andre københavnske Morgenblade have 3—4 Øre mere pr. Tusind. Saavel Redaktionen som Bladets Bogtrykker, Hr. Calberg, have imidlertid siden den Tid stadig ført Klage over, at Bladets Sætning var dem for dyr og Sætternes Fortjeneste for høj, og Sidstnævnte har endog anmodet den hidtilværende Metteur, Hr. Fack, om at inddrage de Fordele, som hidtil tilfaldt de beregnende Sættere, hvilket denne dog erklærede, at han hverken vilde eller kunde. Vistnok væsenlig af denne Grund henvendte man sig nu til Forskellige om at overtage Pladsen som Metteur, og tilsidst, da det syntes, at ingen Udenforstaaende vilde indlade sig herpaa, til Hr. W. Sørensen, der er en af de ældste Sættere her i Bladet og en i enhver Henseende hæderlig og dygtig Kollega, som desuden tidligere har vist, at han er en saadan Plads fuldstændig voksen. Han modtog efter Samraad med sine Kolleger Tilbudet, lovede at spare, hvad der uden Tilsidesættelse af Sætternes Ret kunde spares, og det blev bestemt, at han Lørdag den 15. d. M. skulde overtage Pladsen Alt syntes afgjort. Man vil derfor kunne forstaa vor Forbavselse, da vi fra aldeles paalidelig Kilde erfarede, at Redaktionen stik imod den trufne Afgørelse havde antaget Hr. Madsen, hidtilværende Faktor hos Bogtrykker Hanson i Frederiksborg, til, saasnart det var ham muligt, at overtage Metteur-Pladsen, altsaa endnu førend den blot havde set, hvorvidt den kunde være tilfreds med Hr. Sørensen eller ej. Enhver vil kunne forstaa, at vi Alle med Hr. Sørensen følte os krænkede over en saadan Fremgangsmaade. Havde det imidlertid nu været en Anden, der var udset til Pladsen, vilde denne Sag dog hermed have været forbi, men med Hr. Madsen, som ikke er Medlem af Forbundet, og som har erhvervet sig et alt andet end glimrende Rygte under sin Faktorvirksomhed i Frederiksborg, med ham hverken kunne eller ville vi arbejde sammen; ti det er klart, at han lidt efter lidt vilde afskedige den nuværende Besætning og derefter antage Ikke-Forbundsmedlemmer, for saa vidt saadanne kunde opdrives, eller i alt Fald Saadanne, der lade sig nøje med den Behandling og den Betaling, som han fandt for godt. Vi foretrække derfor hellere straks at give end senere at modtage en Opsigelse.

Samtlige Sættere i „Dag. Nyh."

En storartet Opfindelse.

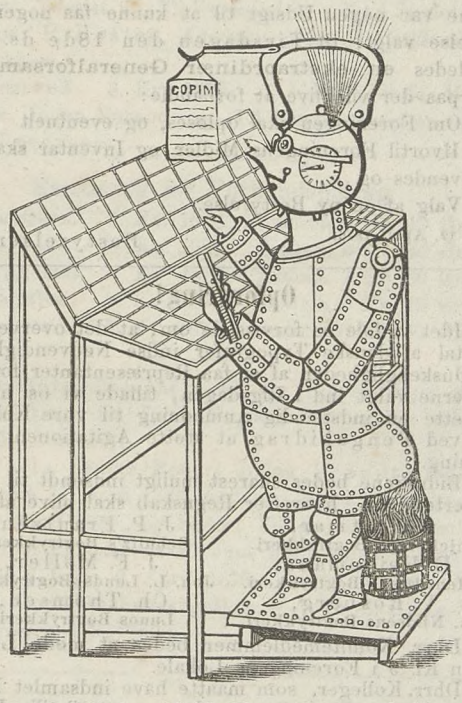
(Frit efter „Korrespondent" ved A. L. M.)

Vort Haab er flygtet, Modet dunstet bort,
Vort Forbunds Storhed blev „une belle image",
Vor hele Fremtid styrte vil i Grus
Som Bygningen i Petersens Passage.

Snart vandre vi, en fattig, hjemløs Flok,
Af Nød forpint som Gadens sultne Hunde,
Og vente blot, der falde skal en Bid
Fra Principalens Bord i vore Munde.

I Almindelighed paastaas det, at der intet Fuldkomment er i denne Verden; denne Paastand er

imidlertid nu, som det Efterfølgende vil vise, fuldstændig slaaet til Jorden. I lang Tid have Principalerne været kede af, at de ikke længer „vare Herrer i deres eget Hus“, og de have bestandig følt sig mere og mere generede ved Typografernes uforskammede Fordringer, som endog ere gaaede saa vidt, at man har paatvungen dem en Tarif, hvilken ovenikøbet nu forlanges revideret. At alle disse sørgelige Vildfarelser omsider maatte hidføre en Katastrofe, har en Mængde vise Mænd i lang Tid forudsagt, men at denne som en frygtelig Tordenbyge allerede nu skulde hænge over vore Hoveder, truende med hvert Øjeblik at ville udsende sine knusende Lyn, havde dog vist Ingen forudset. Det er imidlertid saaledes. Enden paa det Hele er nær; i Fremtiden vil der ikke blive Brug hverken for Tarifer eller Typografer, og vi kunne lige saa gerne „pakke sammen“ først som sidst. Et snildt og opfindsomt Hoved, en Bogtrykkeriejer i Tyskland, har nemlig beriget Menneskeheden med den her afbildede Sættermaskine, der sikkert vil give hans Navn en Glans, som kan straale i Tusinder af Aar og bringe det lige straalende til de fjærneste Slægter.

En Beskrivelse af Maskinen er overflødig, man behøver blot at se Tegningen for at forstaa det Hele; Opfindelsen har det tilfælles med andre geniale Værker, at den er lige saa simpel som let fattelig, lige saa ubegribelig i sine Enkeltheder som mageløs i sin Helhed, og det Eneste, man maa undre sig over, er, at den har ladet vente saa længe paa sig. Det er at haabe, at den, som forstaar at spekulere i Maskinen, vil blive understøttet af et eller andet Fond.

Forskelligt.

Jubilæum. I Onsdags fejrede Hr. Bogtrykker W. Herdahl i København sit 50aarige Jubilæum som Arbejder i Typografiens Tjeneste, idet han den 12. April 1826 traadte i Lære hos daværende Bogtrykker, Kaptajn Mandra, hvorefter han blev udlært i Vajsenhusets Bogtrykkeri. I Dagens Anledning modtog Jubilaren talrige Lykønskninger, bl. A. af Bogtrykkeriejernes og Typografernes Formænd.

En stridbar Typograf. Som bekendt er en af de vigtigste Anførere i den Kamp, som de ulykkelige Beboere af Herzegovina fører mod Tyrkerne, Sætter af Profession. Hans Løbebane som Kriger er imidlertid nu bleven afbrudt paa en højst ubehagelig Maade, idet han er bleven afvæbnet i Podove af østerrigske Soldater. Dog kan han trøste sig med, at den Pris, som Tyrkerne efter det forvovne og dumdristige Angreb paa deres faste Stillinger ved Topola satte paa hans Hoved, nu ikke vil blive fortjent af Nogen. Forresten paastaas det i senere Beretninger, at han atter er bortflygtet fra Østerrigerne.

Hovedkassereren for Typografernes Understøttelseskasser i Lübeck, en Bogtrykeriejer D., er bleven overbevist om at have anvendt disse Kassers Midler (9000 Mark) i private Øjemed, navnlig til sin Forretning. Den Omstændighed, at han ved de senere Aars Møder bestandig havde forlagt Nøglen, vakte tilsidst Mistanke; man foretog en Undersøgelse og kom til det sørgelige Resultat, at — Kassen var tom. Desuden oplystes det, at Revisorerne, hvis Pligt det var at undersøge Kassebeholdningen, bestandig havde ladet sig nøje med at gennemse et dem forelagt skriftligt Regnskab og mente dermed at have opfyldt deres Pligt, hvad der har gjort det muligt, at Underfundigheden saa længe er gaaet uopdaget hen.

Frankrig. Den Arbejdsmangel, som saa følelig gjorde sig gældende i de første 3—4 Aar efter den fransk-tyske Krig og Kommunardopstanden, synes nu at være saa godt som forbi, ti medens den Gang næppe Halvdelen af Paris' Typografer vare i Stand til at finde Sysselsættelse, var der i Slutningen af forrige Aar næsten Mangel paa Arbejdere, og i flere af de større Pariser-Bogtrykkerier maatte man derfor arbejde til langt ud paa Natten. Trykkeriernes Antal er ogsaa bleven betydelig forøget, navnlig efter at Bogtrykker-Privilegiet er blevet ophævet. I Aaret 1875 er der oprettet 31 nye Trykkerier i Paris og 81 i Departementerne.

(Indsendt).

Hr. Redaktør!

Som man kunde vente, er Hr. Herdahl fremkommet med en usandfærdig Fremstilling i „Typograf-Tidende“, og jeg finder mig derfor foranlediget til at imødegaa hans temmelig nærgaaende Udtalelser imod mig.

Om Søndagen Kl. 3, da Avisen var besørget fra Sætternes Side og jeg skulde gaa til Middag, mødte jeg tilligemed en anden Kollega Hr. Bogtrykker Herdahl paa Gaden. Der udspandt sig da følgende Samtale: „Naa, De kom nok ikke hen for at arbejde, som De havde lovet mig“, sagde Herdahl med et Smil. „Nej“, sagde jeg, „nu er der ikke megen Lyst til at arbejde“ — (jeg havde nemlig faaet 40 Kr. til at dele mellem os alle Tre, hvoraf Madsen fik 20 Kr., Wulff og jeg hver 10 Kr., endskønt han vidste, at vi skulde til Maskebal), — „men vi har jo kunnet klare os før i

et saadant Tilfælde, hvorfor skulde vi saa ikke kunne gøre det endnu engang". „Ja, lad os nu se", sagde han med et Smil, tog os derpaa i Haanden, sagde Farvel og god Fornøjelse. — Jeg synes, at Hr. Herdahl efter en saadan Samtale ikke burde opvarte med en saadan Historie som den, han har leveret i „Typograf-Tidende"; det tyder paa, at Mandens Delikatesse er af meget ringe Beskaffenhed, og at han ikke undser sig ved at fremkomme med en fordrejet Fremstilling. — Om Mandagen, efter at jeg havde været til det ovennævnte Maskebal, følte jeg mig naturligvis ikke oplagt til at gaa paa Arbejde til sædvanlig Tid, men udeblev til Kl. 4½ om Eftermiddagen. Da jeg kom, gik jeg lige ind paa Kontoret for at faa Manuskript, og jeg fremkom der med en Undskyldning for min Udeblivelse, idet jeg udtalte: „Ja, jeg kommer rigtignok lidt sent, men jeg kunde lige saa godt blive hjemme som at staa og drive den a' ved Kassen", — hvorpaa han med et sarkastisk Smil svarede: „Ja, det kunde De ogsaa". — Dermed var den Historie forbi; og jeg fik Manuskript, som han bad mig sætte ud, hvilket jeg ogsaa gjorde. — Om Torsdagen kom jeg paa Arbejde Kl. 8. Herdahl har i „Typ.-Tid." fejlagtig skrevet Kl. 9; men det er ikke første Gang, han gør sig skyldig i en saadan Fejltagelse. Da jeg begyndte at tage mit Tøj af, bemærkede han, at jeg ingen Ulejlighed skulde gøre mig, men opgøre mit Regnskab tilligemed Madsens, hvilket vi ogsaa gjorde. Jeg modtog mine og Madsens Penge, og medens jeg var hjemme og hentede Penge for at kunne give ham tilbage, havde han i Mellemtiden ladet Madsen vide, at det ikke var Meningen, at han skulde rejse (rimeligvis af Frygt for, at det Hele skulde gaa i Staa). Herdahl og jeg skiltes ad som gode Venner, hvad vi altid havde været, da jeg aldrig har givet ham nogen Grund til Misfornøjelse, og da Madsen om Middagen kom hjem, antog han det for det Rigtigste at blive borte med det Samme, da han ingen Lyst havde til at faa samme Medfart som vi Andre, hvorfor han i den Anledning skrev et Par Ord til Hr. Herdahl om Grunden til hans Udeblivelse.

Med dette Indlæg i Sagen slutter jeg for denne Gang, og maa jeg bemærke, at dette er overensstemmende med Sandheden, hvilket jeg næppe tror, at Hr. Herdahl har været.

Med Agtelse

Sparvath.

„Dagstelegrafens" Redaktionssekretær, Hr. Meyer, har angaaende en Notits om Søndagsarbejdet i dette Blads Trykkeri (se forr. Nr.) givet os den Meddelelse, at Henvendelsen til Sætterne kun simpelthen var gjort for at faa en Meningstilkendegivelse, at der i ingen som helst Henseende kunde være Tale om at omstøde den indgaaede Overenskomst, hvilken man i Øvrigt opfattede som opsigelig til en hvilken som helst Tid med 3 Maaneders Varsel, og at man ved en eventuel Opsigelse i Et og Alt var betænkt paa at benytte den Fremgangsmaade, som er given ved Overenskomstens Afslutning. Red.

Den typografiske Forening.

Ordenligt Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften Kl. 9 præcise i Foreningslokalet.
Dagsorden: 1) Optagelse af Medlemmer, 2) Andragender, 3) Fortsættelse af Lovenes anden Behandling.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Typografernes Sangforening.

Paa den til i Aftes indvarslede ekstraordinære Generalforsamling vedtoges det, at der, da der ikke paa denne var nogen Udsigt til at kunne faa nogen Bestyrelse valgt, til Tirsdagen den 18de ds. indvarsledes **en ekstraordinær Generalforsamling,** hvorpaa der vil blive at forhandle:

1) Om Foreningen skal opløses, og eventuelt
2) Hvortil Foreningens Midler og Inventar skal anvendes og
3) Valg af en ny Bestyrelse.

12. April 1876.

Bestyrelsen.

Opfordring!

Idet vi føle os forvissede om, at det overvejende Flertal af danske Typografer indse Nødvendigheden og Ønskeligheden af at faa Repræsentanter for Arbejderne valgt ind i Rigsdagen, tillade vi os herved at rette en indstændig Anmodning til vore Kolleger om ved Pengebidrag at støtte Agitationen i den Retning.

Bidragene bedes snarest muligt indsendt til en af Undertegnede, hvorefter Regnskab skal blive aflagt.

R. Foltmar,	J. P. Frantzen,
Schjellerups Bogtrykkeri.	Schultz's Bogtrykkeri.
E. Heinemann,	J. F. Møller,
J. Henriksens Bogtrykkeri.	Joh. L. Lunds Bogtrykkeri.
V. Rosberg,	Ch. Thomsen,
Th. Nielsens Bogtrykkeri.	Lunos Bogtrykkeri.

Dhrr. Komitémedlemmer bedes at møde Lørdag Aften Kl. 9 i Foreningens Lokale.

Dhrr. Kolleger, som maatte have indsamlet Beløb i ovennævnte Øjemed, anmodes om at tilstille Komitéen disse snarest mulig. R. Foltmar.

Typografiske Kundgørelser.

4 à 6 Sættere
kunne faa Plads i et københavnsk Trykkeri. R. P. Jensen.

En duelig Typograf, som er vant til Provinslivet, ugift eller gift, kan faa stadig Plads som Sætter i et Provinstrykkeri. Billet, mrkt. F., modtages paa „Typograf-Tidendens" Kontor.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 16. | København, den 22. April 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Randers. 3. Kv. 1876. 6 bidragydende Medlemmer. Ingen Forandring.

Holbæk. 3. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 1, afrejst 2.

Ringsted. 3. Kv. 1876. 6 bidragydende Medlemmer. Ingen Forandring.

Slagelse. 3. Kv. 1876. 7 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 2. Til Formand er valgt i Stedet for J. Louw: H. Køster, Adresse: „Sorø Amtstidendes" Bogtrykkeri.

Nestved. 3. Kv. 1876. 7 bidragydende Medlemmer. Ingen Forandring. Til Næstformand er valgt K. R. Petersen.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Randers.	3. Kv. 1876.	Summa 8 Kr. 40 Øre.
Holbæk.	3. Kv. 1876.	Summa 9 Kr. 40 Øre.
Ringsted.	3. Kv. 1876.	Summa 7 Kr. 80 Øre.
Slagelse.	3. Kv. 1876.	Summa 9 Kr. 10 Øre.
Nestved.	3. Kv. 1876.	Summa 8 Kr. 80 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Vejle Sætter Robert Johan Brandt, født i København 11. Juni 1856, udlært i Hertz's Trykkeri i Vejle 9. April 1876, og Sætter Vilhelm Carl Christian Nees, født i Fredericia 20. Juni 1857, udlært i Hertz's Trykkeri i Vejle 9. April 1876. Ingen af dem har tidligere været Forbundsmedlem. — Vilh. S. Hansen, Horsensvejen 448, Vejle.

To Udtalelser om Forbundet.

Nye Tider, nye Tanker! — Tiderne komme ubarmhjertig og gøre sine Krav gældende, Tankerne følge efter; men hvad det gælder om, er at benytte Tiden og at lade Tanken gaa over til Handling. Stundom, ja maaske altid, er Kampen haard, naar der skal skiftes Spor, men under viljeskraftige og retsindige Bestræbelser gaar Arbejdet fra Haanden, og kun nedtrykker det, at Miskendelse, ond Modvilje, fordulgt Ondskabsfuldhed, stilfærdige og misvisende Hentydninger altfor ofte ere i Stand til at fremkalde store Sveddraaber under Arbejdets Gang. Naar der saa en Gang imellem fremkommer en aaben Kritik, en ærlig Bedømmelse af Arbejdet, virker det velgørende og opmuntrende samt ikke mindst fæstner Viljen og styrker Evnen til ogsaa at finde det rette Spor. Tidligere have vi citeret saadanne offenlig fremsatte Bedømmelser om det typografiske Forbund; i den seneste Tid er der kommet et Par til, som vi skulle gøre vore Læsere bekendte med. Den ene Bedømmelse forekommer i „Meddelelser fra Industriens Omraade" * af C. Nyrop, den anden i „Aarhus Amtstidende".

* * *

I Afsnittet, der omhandler „vore Arbejdsforholds Udvikling", skriver Hr. Nyrop angaaende det typografiske Fag, at foruden „Grovsmedenes Forening af 1873" har „Den typografiske Forening" gjort sig bemærket som staaende udenfor den socialistiske Kreds, og denne Forening tillægger han en langt større Betydning end Grovsmedeforeningen derved, at den har forstaaet at samle ikke alene Københavns men alle Landets Typografer omkring sig, ligesom han fremhæver, at dens Stiftelse tilmed ligger forud for den socialistiske Bevægelse, idet den muligvis er den ældste herværende „frie" Fagforening **. „Vi møde altsaa her igen", siger Forfatteren, „Typograferne paa en fremragende Stilling i Arbejderudviklingen ligesom i 1835 og 1848" ***. Her tilføjes, at det eneste Fag, der har sit særlige Organ, er det typografiske, medens de Forsøg, der i andre Fag ere gjorte med en Fagtidende (Malerne samt Snedkerne og Stolemagerne), snart ere ophørte. Forfatteren giver dernæst følgende historiske Udsigt: „Foreningslivet mellem Københavns Typografer, der aldrig have udgjort noget Lav, kan forfølges langt tilbage, lige til 1754, da der her i Byen dannedes en Kasse for „Lemmer af Bogtrykkerkunsten". I Tidens Løb opstod der forskellige Understøttelseskasser ved Siden af denne, og som den femte Forening blandt Typograferne dannedes i Anledning af Bevægelsen i 1835 „Den typografiske Forening", hvis Formaal var et mere almindeligt, den vilde „ved Enighed og Samvirken fremme Typografiens og dens Dyrkeres Tarv". Foreningen var imidlertid ikke levedygtig, og i 1839 gik de bestaaende fem Foreninger alle op i „De forenede Hjælpekasser for Typografer",

* Dette interessante Værk, der er udkommet for en Maanedstid siden, skulle vi ved Lejlighed komme tilbage til, idet det ikke alene giver Besked om Ting, som sikkert ere ukendte for de Allerfleste, men tillige aabner en Udsigt over Industriens Udvlkling her i Landet, en Udvikling, der paa det Nøjeste berører Arbejdernes økonomiske Stilling. Red.

** „Den typografiske Forening" er den ældste danske Fagforening. Red.

*** I 1835 Bevægelsen mod Hurtigpressernes Indførelse med Bogtrykker Behrend i Spidsen og i 1848 Tarifbevægelsen og Arbejdsnedlæggelsen med Typograf Dauw som Toneangivende. Red.

der ene og alene er en Hjælpe- og Understøttelsesforening. Nu kom imidlertid Forløberne for den socialistiske Bevægelse; man savnede et Midtpunkt, og man søgte paa forskellig Maade at skabe et saadant. En fra Tyskland hjemkommen Typograf, der var stærkt greben af, hvad han der havde oplevet, søgte at stifte et Blad, og den 22. April 1869 udkom første Numer af Skandinavisk Bogtrykker-Tidende. „Vort Blad", hedder det i Nr. 3, „er ingen Trusel mod Nogen, det er derimod (!) fremgaaet af en blandt Størstedelen af de danske Typografer stærkt og dybt følt Trang til at skabe en nødvendig Modstand mod Kapitalen, der i vor Stand — ligesom overhovedet i hele Haandværker- og Arbejderstanden — udelukkende befinder sig i Arbejdsgiverens Hænder". Der er her en radikal Strøm oppe, som imidlertid forsvandt, da Bladet i 1870 gik over i andre Hænder. Omtrent samtidig var en ny „typografisk Forening" bleven stiftet (12. Juni 1869), og denne Forening søgte nu at samle Københavns Typografer om sig, men — og det skal vel mærkes — ikke i socialistisk Aand; Foreningen har ingensinde vedkendt sig nogensomhelst statsopløsende Tendens og har aldrig draget Politiken ind med i de faglige Interesser. Den har været sig selv nok og ikke sluttet sig til Nogen, hverken til den internationale Arbejderforening eller til Haandværkernes Formandsforening. Hvad den har stræbt og stadig stræber efter, er at forbedre Typografernes Kaar, og det har den gjort med Kraft og Styrke. Dens første Forsøg i saa Henseende skriver sig fra Slutningen af 1871, og Forsøget lykkedes. Foreningen havde udarbejdet en i 12 Punkter faldende Pristarif; Principalerne gik vel ikke ind paa den, men de tilstod Sætterne en Prisforhøjelse paa mindst 20 pCt. Med dette Resultat kunde og vilde Foreningen imidlertid ikke i Længden være tilfreds. Hvad den ønskede, var en Regulering af Arbejdet, Gennemførelsen af en Tarif, som ikke alene bestemte de forskellige Arbejders Pris, men ogsaa gav Regler for Arbejdstiden, Arbejdsmaterialets Brug o. lign I November 1873 satte Foreningen sig paany i Bevægelse, en Arbejdsnedlæggelse fandt Sted i Rigsdagens Trykkeri, og Principalerne, der tidligere havde undslaaet sig for ved Udvalg at forhandle om en Tarif, gik nu ind herpaa. I September 1874 blev en Tarif vedtagen af begge Parter. Denne Bevægelse førte til, at der i Februar 1875 blev dannet en „Forening af danske Bogtrykkere", Principalerne her i København vilde træde i Forbindelse med deres Kolleger i hele Landet, men hidtil har denne Forening ikke vist meget Liv. Kun paa et Punkt har den virket, nemlig for Oprettelsen af en Voldgiftsret, og en saadan er ogsaa bleven dannet; den 10. Avgust holdt den sit første Møde*. Større Virksomhed har derimod Typograferne udviklet. Den typografiske Forenings Formand har i Sommeren 1875 berejst hele Danmark for næsten i enhver By at hverve de derværende Typografer til Medlemmer af en Lokalafdeling af „Almindeligt dansk Typograf-Forbund", og denne Fællesforening, der traadte i Kraft fra 1. Juli 1875, synes at skulle faa Betydning i de typografiske Forholds Udvikling her i Landet. Københavns typografiske Forening med dens Formand er toneangivende i Forbundet". Og Forfatteren bemærker sluttelig: „Man kan ikke Andet end se paa „Den typografiske Forening" med Sympati; kun beskæftiget med faglige Interesser har den søgt navnlig at faa Arbejdslønnen forhøjet, og det er naturligt".

* * *

„Aarhus Amtstidende" for i Onsdags skriver: „Under Navnet „Almindeligt dansk Typograf-Forbund" er en Forening for Typograferne i Danmark traadt i Kraft fra 1. Juli 1875, og denne har i den nu forløbne Tid organiseret sig med Stedforeninger trindt om i Landet, der staa under en fælles Overbestyrelse (Præsidiet), der med Hr. Typograf R. P. Jensen som Præsident har sit Sæde i København. Foruden at søge paa en human og hensynsfuld Maade at faa et saadant Udbytte af sit Arbejde, som en Arbejder med Billighed kan fordre, og som navnlig en Udøver af Bogtrykkerkunsten kan og maa være berettiget til, har denne Forening tillige andre Formaal, bl. A. at søge at forhindre Lærlinges utilbørlige Løben af Lære, Understøttelse gensidig i Sygdomstilfælde, Arbejdsløshed, samt at hæve Faget til det Standpunkt, som det kan være berettiget til og har til Pligt at indtage. Saaledes har Foreningen hidtil virket og bragt ikke saa lidt Nytte, ikke alene for Typograferne, de hæderlige og retskafne, men ogsaa for Principaler, ved at paase, at ingen daarlige Individer komme frem, til Skade for begge Parter; men Virkningen vil dog først ret spores, naar nogle Aar ere hengaaede, og Foreningen er traadt i saa nøje og bestemt Forbindelse med Afdelinger trindt om i Landet som eftertragtes. For fuldstændig at naa dette Maal vil der blive afholdt saakaldt Bogtrykkerdag, hvortil Repræsentanter sendes fra de forskellige Stedforeninger, og hvor der skal vedtages en Grundlov for hele Forbundet. Den første af disse er i „Typograf-Tidenden" (Foreningens Organ) indvarslet til at skulle finde Sted i København i Dagene fra 3. til 6. Juni og med følgende Dagsorden: (Her aftrykkes Punkterne ordret). Vi tro, at naar de forskellige Fags Arbejdere kunde organisere sig paa en saadan Maade som Typograferne her have paabegyndt og efterhaanden paa endnu fyldigere Maade ville søge udviklet, da vil det spare baade dem selv og deres Arbejdsgivere mange Ubehageligheder ved gensidig Imødekommenhed til Fordel paa begge Sider. Vi ønske hermed Typograferne Held og Lykke med deres Formaal og kunne kun anbefale Sagen til Understøttelse af Alle, som interessere sig for Bogtrykkerkunsten og den deraf flydende store Magt gennem Pressen".

---

* Den ærede Forfatter vil dog maaske indrømme, at det først og fremmest er Typograferne, som tog Initiativet til Voldgiftsrettens Oprettelse. Red.

Korrespondance.

A. **Aarhus,** 17. April. Ingen Sag har i længere Tid beskæftiget den her værende Stedforening, før vi i „Typograf-Tidendes" Nr. 14 læste Bogtrykkerdagens Indkaldelse; det satte noget Liv i os. I Dag (anden Paaskedag) samledes Medlemmerne i Kystpavillonen for foreløbig at drøfte de paa Bogtrykkerdagens Dagsorden opførte Forhandlingsgenstande. Der udspandt

sig nogen Diskussion om de forskellige Punkter, som det dog vil blive for vidtløftig at gengive i sine Enkeltheder; mindre Meningsuligheder viste sig, dels om Ændringer i Grundloven, dels om andre Punkter, uden at disse dog fremstod med fuldstændig Klarhed, da Medlemmerne vare mest stemte for at overgive Sagerne i Afsendingenes Hænder, og i det Hele taget syntes de Fleste ogsaa at indtage en vis tillidsfuld Holdning over for Bogtrykkerdagens Afgørelser. Blot skal jeg bemærke, at om et Punkt herskede der kun én Mening, den nemlig, at det stilles som en Betingelse til de to herfra valgte Afsendinge, at de med Begejstring stemme for R. P. Jensens og L. D. Bergs Valg henholdsvis som Præsident og Forbundskasserer.

H. **Svendborg,** 18. April. Den 8. April afholdt den herværende Stedforening sin lovbefalede Generalforsamling. En Revision af Lovene vedtoges, og Warberg genvalgtes til Formand. Det besluttedes at abonnere paa det tyske Foreningsorgan „Korrespondent".

Forskelligt.

Festlig typografisk Sammenkomst i Roskilde. Vi skulle henlede Opmærksomheden paa nedenstaaende Indbydelse fra Roskilde Stedforening.

Sangforeningen. Efter at man i Tirsdags otte Dage forgæves havde forsøgt at faa valgt en ny Bestyrelse i Stedet for den hidtilværende, der var fratraadt paa Grund af, at Medlemmerne ikke viste nogen Interesse for Foreningen, blev en ny Generalforsamling indkaldt til i Tirsdags Aftes med Spørgsmaalet om Foreningens Opløsning paa Dagsordenen. Efter et kort Ordskifte, der nærmest bar Præg af Raadvildhed, kom A. L. Mortensen til Undsætning med et Forslag om, at Foreningens Virksomhed foreløbig suspenderes, og at et Udvalg paa 5 Medlemmer nedsættes for at tage Foreningens Stilling under Overvejelse, hvoraf Resultatet derpaa vil være at forelægge Medlemmerne. I Nødens Stund greb man med Enstemmighed dette Forslag, men da Udvalget skulde vælges, hørte Enstemmigheden op og en haardnakket Valgkamp mellem de tilstedeværende 29 Medlemmer begyndte. Alle vare enige om at vælge den afgaaede Bestyrelse (Frantzen, Th. Nielsen og Ryssel), medens Nogle dertil holdt paa Forslagsstilleren Mortensen og Chr. Ewald og Andre igen paa Jul Andersen og O. Larsen. Valget foregik efter almindelige Regler, der bleve bestemt opgivne, men ikke desto mindre blev en Stemmeseddel, gældende for 5 Medlemmer, men hvoraf de 2 tillige i Forvejen havde stemt hver for sig, af denne Grund at erklære ugyldig, og — Valgets Udfald stod paa Vippebrædtet. Fra en Side forlangte man Omvalg, fra en anden erklærede man, at et efter faste Regler foregaaet Valg ikke lod sig kuldkaste, og Dirigenten overlod Afgørelsen til Forsamlingen, som med 3—4 Stemmers Flerhed forkastede Valget. Dhrr. Ewald, Frantzen og Mortensen erklærede nu, at da man havde forkastet et fuld gyldigt Valg, vilde de ikke paa nogen Maade træde ind i Udvalget og frabad sig Stemmer ved Omvalget. Imidlertid var der kommet 3—4 Medlemmer mere til Stede, og 32 Medlemmer deltog i Omvalget, som gav det Resultat, at af 32 afgivne Stemmesedler vare 12 blanke og 1 ugyldig, og valgte bleve Jul. Andersen, Keller, O. Larsen, Th. Nielsen og Ryssel. Majoriteten selv var sluttelig ikke tilfreds med, at den havde forkastet Valget, og det er sikkerlig ogsaa vist, at Sligt bidrager ikke til at faa Sangforeningen bragt paa Fode.

Schweiz. Som vi tidligere (se Nr. 13) have antydet, har der i længere Tid staaet en Arbejdsnedlæggelse for Døren i Basel, da Principalerne paa enhver Henvendelse fra Typografernes Side om at faa et Tarifudvalg nedsat, have givet et bestemt Afslag. Denne Arbejdsnedlæggelse er nu sket, idet ca. 60 forbundstro Medlemmer den 25de f. M. nedlagde Arbejdet, skønt der i deres Midte fandtes mange Familiefædre, som leve under trykkende Kaar. Kun tre af elleve Principaler ere endnu gaaede ind paa den af Typograferne opstillede Tarif, og, hvem der end gaaer af med Sejren, en haard Kamp vil den koste, ti medens Sætterne paa deres Side ere fast bestemte paa at gennemføre deres moderate Fordringer, som navnlig gaa ud paa at skabe regelmæssige Lønningssatser med Alfabetberegningen som Grundlag, saa ere Principalerne paa den anden Side helt opsatte paa Kamp; de have gjort Alt for at hidføre, at der ogsaa fra deres Side kan ventes den yderste Haardnakkethed, ti i deres Øine danner selve Lønningsforhøjelsen ikke Sagens Kærnepunkt, nej, for dem gælder det som det Vigtigste at bibringe Typografforbundet et saa føleligt Slag som muligt eller hellere ganske at knuse det. At de ikke sky nogetsomhelst Offer herfor, ses bedst deraf, at de med en Bekostning af ca. 1,000 Franks have ladet 16 Sættere hente fra Berlin, en Assistance, som de imidlertid havde Uheld med, ti da Sætterne ankom til Basel, nægtede de at arbejde paa de opstillede Vilkaar; flere af dem bleve endnu samme Dags Aften paa Grund af Optøjer arresterede af Politiet, som senere paa det Offenliges Bekostning lod dem rejse tilbage til deres Hjemstavn, hvor man forresten næppe har savnet dem. Der er udgaaet Opfordring til alle Kolleger baade i Ind- og Udlandet om Understøttelse, og ogsaa vi danske Typografer bør ikke staa tilbage, men komme Baseler-Kollegerne til Hjælp efter bedste Evne; kun beklage vi, at dette vil ske saa sent, men det er foranlediget ved, at ingen speciel Opfordring er bleven tilsendt det danske Forbund. Pengesendinger ske under Adresse: „Hr. Ehrensperger, Buchdruckerei Bürgen in Basel", og kunne besørges ved Forbundskassereren, Hr. L. D. Berg, St. Regnegade 17.

Indbydelse.

I Erkendelse af, at Sammenkomster af Forbundets Medlemmer ere i Stand til mægtigt at medvirke til Skabelsen af en Samdrægtighedens og Broderlighedens Aand, som kan gennemstrømme det hele Forbundslegeme, har Stedforeningen i Roskilde — her er nemlig Knudepunktet for Jernbanelinierne — besluttet at foranstalte en festlig Sammenkomst af Forbundsmedlemmer fra de sællandske Byer, og vi tillade os derfor at indbyde Medlemmer af Stedforeningerne i København, Hillerød, Holbæk, Nestved, Ringsted og Slagelse til at samles med os her i Roskilde **Søndag den 14. Maj** førstkommende.

Modtagelsen i Roskilde vil finde Sted saaledes: fra Hillerød og København Kl. 10 Fm., fra Slagelse og Ringsted Kl. 9, 52 Min., fra Nestved Kl. 9 Fm. og fra Holbæk Kl. 9 Fm.

Straks efter Modtagelsen vil blive indtaget en Frokost i „Hôtel Postgaarden" à 1 Kr. 35 Øre pr. Kuvert.

Derefter vil man bese Domkirken, som Komiteen forventer at faa aabnet velvillig, og herfra begiver man sig paa en Fodtur i Omegnen, samt, hvis Tiden tillader det, besøger Boserup Skov.

Kl. 6 Eftermiddag Fællesspisning i „Hôtel Postgaarden", à 1 Krone 50 Øre pr. Kuvert (varmt Bord).

Samme Dag returneres.

Det vil være os kært at se saa mange Kolleger som muligt samlede med os paa denne Dag, og vi bede de ærede Bestyrelser senest 8 Dage forinden om bestemt at opgive til en af os Undertegnede Tallet paa Deltagerne.

Den valgte Komité:

Vald. Finken, (Christjansens Trykkeri).
A. C. Larsen, (Müllers Trykkeri).
C. Printzlau, (Müllers Trykkeri).

Den typografiske Forening.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde
den 15. April.

1. Anden Behandling af de nye Love fortsattes og tilendebragtes, uden at det under Forhandling værende Afsnit (Lovenes sidste Paragrafer) blev synderlig forandret, hvornæst det vedtoges, at en afsluttende Behandling bliver at foretage førstkommende Lørdag.

2. Optagelse af Medlemmer. Følgende optoges: C. A. Friis (Triers Tr.), Chr. Kjærsgaard („Dgst." Tr.), C. N. Nielsen (Eltongs Tr), N. P. Rasmussen (Hoffensbergs Tr.), A. Sørensen (Carl Lunds Tr.), C. F. V. Møller (Ferslews Tr.) og Jørgen Lie (Nielsen & Lydickes Tr) — Møller med det Forbehold, at Lovenes § 2 iagttages.

3. Andragender. E. V. Nielsens Kone og F. F. Hansens Enke bevilgedes som sædvanlig til Huslejehjælp henholdsvis 10 og 8 Kr.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde

afholdes i Aften Kl. 9 præcise i Foreningslokalet. Dagsorden: Tredje Behandling af de nye Love.

R. Foltmar,
Repræsentantskabets Formand.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere, der ville assistere ved Udførelsen af Sange ved de Massmannske Søndagsskolers Aarsfest, der er berammet til at afholdes Søndag den 7. Maj i Vor Frue Kirke, bedes indfinde sig Mandag den 24. April, Kl. 8½ Aften, i Kronprinsensgade Nr. 7 i Stuen, hvor den første Prøve finder Sted under Ledelse af Hr. kgl. Kapelmusikus Lanzky.

P. U. V.
Th. Nielsen.

Brevkasse.

M. Assam i Svendborg. De bedes undskylde, at Deres Skrivelse først kan optages i næste Numer.

V. H. i Veile og † i Holbæk. Ligeledes.

Typografiske Kundgørelser.

En Maskintrykker
ønsker Plads snarest. R. P. Jensen anviser.

4 à 6 Sættere
kunne faa Plads i et københavnsk Trykkeri. R. P. Jensen.

Regnskab

over
indkomne Bidrag til Valgagitationen.

Ved Frantzen: Schultz's Trykkeri 3 Kr. 45 Øre. Ved J. F. Møller: 1 Kr. 85 Øre. Ved Rosberg: 2 Kr. 50 Øre. Ved Ch. Thomsen: 50 Øre. Foltmar 1 Kr. En Kollega i Hillerød 1 Kr. 20 Øre. Ialt 10 Kr. 50 Øre.

Kvittering for Indbetalingen vil være fremlagt i Foreningens Lokale i Aften. R. Foltmar.

J. John Söhnes Skriftstøberi
i Hamborg
og
Klein, Forst & Bohn Nachfolgers Maskinfabrik i Johannesberg
anbefales af **Ferd. Heimann,**
Badstustræde 11, Kbhv.

☞ **Komplette Bogtrykkerier** leveres paa billige Vilkaar og med kort Varsel.

☞ Mindre Bestillinger paa **Typer etc.** samt paa **Hurtigpresser** af almindelig Størrelse effektueres paa nogle Dage.

J. B. Meyer,
Flensborg, Grosse Strasse 548.
Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 17. | København, den 29. April 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. Konflikten i „Dag. Nyh.'s" Trykkeri er endt (se omstaaende Københavner-Korrespondance), og Blokaden af Trykkeriet hæves derfor.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Odense. 3. Kv. 1876. 16 bidragydende Medlemmer (Odense 15, Nyborg 1). Tilrejst 2, afrejst 5.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Kolding.	3. Kv. 1876.	Summa 18 Kr. 30 Øre.
Vejle.	3. Kv. 1876.	Summa 13 Kr. 30 Øre.
Odense.	3. Kv. 1876.	Summa 23 Kr. 50 Øre.
Aarhus.	3. Kv. 1876.	Summa 37 Kr. 70 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Varde Sætter Niels Christian Ludvig Christensen, født i København den 29. December 1839, udlært samme Sted (Schultziske Officin) 1860. Har ikke tidligere været Medlem, opholdt sig i Udlandet. — H. F. Rasmussen, Folkebladets Trykkeri, Kolding.

I Odense Sætter Johan Jørgen Alfred Tiedje, født i Odense den 2. April 1857, udlært samme Sted den 2. April 1876 i Faderens Bogtrykkeri. — P. L. Erichsen, Stiftsbogtrykkeriet, Odense.

Korrespondance.

† **Holbæk,** 11. April. I Søndags afholdt Stedforeningen sin halvaarlige Generalforsamling, paa hvilken Regnskabet blev fremlagt og godkendt, og hvorefter L. Sønderkjær genvalgtes til Formand. Desuden forelaa til Forhandling et af et Medlem stillet Forslag om Oprettelse af en Laanekasse, hvilket vedtoges, og et Udvalg blev nedsat for at ordne det Fornødne. I den korte Tid, Foreningen har bestaaet, er der nemlig opsamlet en forholdsvis ikke lille Beholdning, som vi have tænkt os at frugtbargøre i dette Øjemed; ti i Modsætning til vistnok de fleste andre Stedforeninger have vi været saa heldige ikke at yde Viatikum til et eneste rejsende Medlem. Det samme Medlem fremkom tillige med Forslag om at anskaffe et Medlemstegn, nærmest for i Forbundet at gøre en Begyndelse i saa Henseende, men Diskussionen herom førte ikke til Videre end Vedtagelse af et Udvalgs Nedsættelse. Alt her er forresten uforandret: Hansens Trykkeri har endnu de mange Drenge, og i det Bech'ske Trykkeri vedligeholde de lave Lønninger sig.

V. H. **Vejle,** 13. April. Paa sidste Generalforsamling fremlagdes Stedforeningens Regnskab og foretoges Valg paa Formand, hvorved Vilh. S. Hansen genvalgtes enstemmig. — Da der er foregaaet flere Forandringer her i Byen, vil jeg tillade mig at gentage Beskrivelsen over Forholdene i de herværende Trykkerier: Hertz's Trykkeri beskæftiger 5 Typografer og 5 Drenge (den 6te arriverer til 1. Maj). Her er altsaa foregaaet en Forandring til det Bedre, men Fremskridtet er dog saa ubetydeligt, at Ingen mere tror paa, at Hr. Hertz's Trykkeri kan blive lige stillet med noget som helst ordenligt Trykkeri. Det maa falde haardt for denne Mand at give slip paa Drengesystemet og engagere sig en mere honnet Arbejdskraft. Men Hr. Hertz har jo ikke kendt andre Forhold og tror ganske vist, at han vil lide et altfor føleligt Tab ved at gøre Forandring i det Bestaaende. At Hr. Hertz imidlertid tager Fejl, tror jeg, enhver Kollega vil give mig Ret i. Om han imidlertid skader Typograferne ved at oplære saa mange Drenge, kommer naturligvis ikke ham ved. Det er dog vort Haab, at Forbundet, naar det bliver rigtig ordnet, vil tage kraftig fat, og Hr. Hertz vil saa nok faa Øjnene op for, hvad der er det Rette. A. K. Jensens Trykkeri beskæftiger 3 Typografer og 1 Dreng, Horstman's Trykkeri „ham selv" og 1 Dreng.

Svendborg, 17. April. Hr. Redaktør! I denne Tidende af 15. ds. har en unavngiven Indsender fra Svendborg rettet flere usandfærdige Angreb mod mig angaaende Lærlingeforholdene i mit Bogtrykkeri, hvorfor jeg udbeder mig Plads for nedenstaaende Bemærkninger. — Angaaende Bebrejdelsen, at jeg lader mine Lærlinge arbejde „til Klokken henad eller over elleve", da er Sandheden den, at jeg i de sidste to Maaneder et Par Dage ugenlig har givet mine Lærlinge 1½ Times frivilligt Arbejde udover den sædvanlige Arbejdstid imod Ekstrabetaling. — Sigtelsen for „Madslugning" er en vitterlig Usandhed, for hvilken jeg let kunde faa Kalumnianten dømt, hvis jeg vilde søge Oprejsning ad Rettens Vej. Sandheden er, at mine Lærlinge eksempelvis til Frokost og Vesper altid have allermindst ½ Time, oftere mere, hvilket hele mit Personale kan bevidne. — Angaaende Forsømmelsen af mine Lærlinges Uddannelse skal jeg kun bemærke, at jeg i min 35aarige Virksomhed som Principal har ladet det være min Hovedopgave med mine Lærlinge at uddanne dem til duelige Typografer, og jeg har den for mig meget store Glæde, at der blandt Landets dygtigste Typografer findes flere, der ere udgaaede

fra mit Bogtrykkeri. — I de 54 Aar, jeg har virket i Typografiens Tjeneste, har jeg stedse med stor Interesse fulgt ethvert Fremskridt paa Bogtrykkerkunstens Omraade, og jeg finder det aldeles tidssvarende, at Typograferne have dannet en Forening, hvis Formaal skal være at hæve deres Samfundsstilling saavel i intellektuel som i materiel Henseende, og at Foreningen til dette Formaals Fremme har etableret et selvstændigt Organ; men jeg finder det beklageligt, at Organet besudles med Bagvaskelser. — Sluttelig kun den Bemærkning, at mulig fortsatte Bagvaskelser mod Forholdene i mit Bogtrykkeri ikke ville blive værdigede noget Svar. M. Assam.

⨯ **Randers**, 20. April. Det eneste Sted, hvor Præsidenten paa sin Rundrejse i Fjor ikke fandt Tilslutning hos Flertallet af Typograferne, var som bekendt her i Randers. Siden den Tid ere vi Forbundsmedlemmer oftere kommen sammen med nogle af Ikke-Forbundsmedlemmerne, samtlige Typografer i det Elmenhoff'ske Trykkeri, og have saaledes faaet Leilighed til at høre deres Mening om Forbundet, efter at dette har begyndt sin foreløbige Virksomhed. Vi have ikke kunnet faa Andet ud, end at Grunden til, at disse Typografer ikke ere Medlemmer af Forbundet, er en Kontra-Høflighed lige over for Hr. Elmenhoff, idet denne nok ikke er Medlem af Principalforeningen. De erkende Forbundets Nytte og Nødvendighed i det Hele taget, men klamre sig fast ved „Antagelser" og „Forudsætninger" som: de ere bange for, at Typograferne skulle gaa for vidt i deres Fordringer, at der klæber for meget „Socialistisk" ved Forbundet, og — hvad de dog vist nok ere mest bange for — at den Dag vil komme, da de, hvis de vare Forbundsmedlemmer, af Forbundet ville blive tvungne til at gøre Skrue. Naa, de kunne jo „antage", „tro", „forudsætte" saa meget, de ville, Forbundet gaar alligevel sin sindige og rolige Gang; kun skulle de mærke dem Ordsproget: „Af Skade bliver man klog" o. s. v. I Elmenhoffs Trykkeri er der for Tiden 9 Typografer (som sagt alle Ikke-Forbundsmedlemmer) og 3 Lærlinge (2 Sætter- og 1 Trykkerlærling), i det Jensen'ske Trykkeri 5 Typografer og 3 Lærlinge. Hos Elmenhoff er Lønnen 16 Kr. ugentlig, som for de Giftes Vedkommende forhøjes med en Huslejehjælp, og hos Jensen er dels Beregning (27 Øre pr. Tusind Alfabet) og dels Ugeløn (16 Kr., Ombrækkeren faar 18 Kr.). Selvfølgelig er Personalet i Jensens Trykkeri Forbundsmedlemmer.

□ **Odense**, 26. April. I det forløbne Fjerdingaar har Foreningen gaaet sin rolige Gang, uden at Noget af særlig Interesse er forefaldet. Paa et i Forgaars holdt Møde genvalgtes den afgaaende Formand, Hr. P. L. Erichsen i Stiftsbogtrykkeriet, ligesom der ogsaa udspandt sig en længere Diskussion om Dagsordenen for Bogtrykkerdagen, hvoraf der senere skal blive sendt Referat. — Som vedrørende Typograferne i Odense kan jeg meddele, at Enken efter den tidligere Ejer af Fyns Stiftsbogtrykkeri, Fru Hempel, ved Nyaarstid skænkede 2000 Kr. til „Fyns Stiftstidendes Legat" samt andre 2000 Kr. til den i dette Trykkeri værende Sygekasse, hvilke Penge ved hendes Død tilfalde nævnte Institutioner, og hertil kan føjes, at Bogtrykkeriejeren, Hr. Kancelliraad Dreyer, har lovet at forrente Pengene til Sygekassen fra Nyaar 1876, indtil Kassen selv bliver Ejer af dem.

§ **Ringkøbing**, 26. April. Den Benningsen, som er efterlyst i Tidenden, har fornylig vist sig her i Byen som Blokadebryder, men er atter forduftet, fulgt af sine Kreditorers fromme Ønsker og med Politiet i Hælene paa sig. Han skulde have erstattet Bogtrykker Jørgensens Søn, Valdemar Jørgensen, som stod i Begreb med at foretage sig en Udenlandsrejse, men nu maa denne blive hjemme, og snart staar han ene og forladt. Foruden Benningsen er Cohn stukket af til Møllers Trykkeri i Kolding, hvor endvidere findes den bedrøvelige Størrelse Ulrik Petersen, Eriksen optræder hos Claudius Madsen i Middelfart fra 1. Maj, og endelig er der Tale om, at Geisler ogsaa vil fortrække, hvis der da er Mulighed for, at han kan faa sig en anden Plads. Som Erstatningsmandskab har endnu ingen „Schustere" indfundet sig. Det Hele begynder snart at blive morsomt!

* **København**, 27. April. Konflikten i „Dagens Nyheders" Trykkeri er nu endt, og det paa en ganske anden Maade, end man oprindelig havde tænkt sig, men dog, som det synes, til begge Parters Tilfredshed. Som det vil erindres, nægtede Sætterne at arbejde sammen med Hr. Laur. Madsen, hvem Redaktionen havde antaget som Metteur; han var nemlig ikke Forbundsmedlem. Denne Indvending maatte imidlertid falde bort, da Hr. Madsen tog Borgerskab som Bogtrykker og som saadan fik Bladets Trykning fuldstændig overdraget, og nu var der altsaa kun to Ting at vælge imellem, enten at fastholde sin Beslutning om at gaa eller at forsøge en Samarbejden med Hr. Madsen. Man besluttede sig til det Sidste og aabnede en Underhandling, som paa Grundlag af gensidig Imødekommen hurtig medførte et heldigt Resultat, nemlig nedenstaaeede Tarif, hvis Bestemmelse det ved nøjagtigt at fastslaa saavel Sætternes som Principalens Pligter og Rettigheder nærmest er at forhindre fremtidige Konflikter, der for begge Parter ere lige ubehagelige. Hvad Forbundets Stilling over for denne Sag angaar, da kan den i Korthed udtrykkes saaledes: Forbundet har rakt Hr. Madsen sin Haand, det har aabent og ærligt fremsat de Betingelser, paa hvilke et godt Forhold lod sig tilvejebringe, og han har antaget dem; Overenskomsten er sluttet med dets Bifald, og det vil gøre Sit til, at ingen af Parterne handle imod den. — Tarifen er saa lydende:

1. Satsprisen. a) For skær Sats, saavel Petit som Korpus, betales 32 Øre* pr. 1000 Bogstaver efter Alfabetberegning; b) ren Talsats beregnes dobbelt, blandet Talsats bliver at godtgøre Sætterne; c) skematisk Sats beregnes dobbelt eller sættes efter Tid; d) spatieret Sats beregnes dobbelt; e) skudt Sats regnes som kompres (efter Højden); f) Beregningssætterne have intet Krav paa Fordelsats, med Undtagelse af Handelstelegrammerne samt de Rubriker, der som Overskrift høre til de forskellige Artikler.

2. Fast Ugeløn er 26 Kr.** Vedkommende, som oppebærer denne, er forpligtet til Ombrækning af Bladets to Kolumner, men skal som Vederlag herfor

* Hidtil 30 Øre.
** Hidtil 25 Kr.

først begynde Sætningen Kl. 12½. Naar Beregningssætterne arbejde efter Tid, godtgøres dette med 50 Øre pr. Time.

3. Den ordinære Sættetid begynder Kl. 11½ Formiddag og ender Kl. 9 Aften med 1½—2 Timers Middag. I denne Tid skal der af hver Sætter være præsteret mindst 300 Linier. Hver Eftermiddag har, for saa vidt Forholdene tillade det, en af Personalet 3 Timers Frihed, hvilket sker efter Tur af samtlige Sættere.

4. Korrekturen. For saadanne Rettelser, som ikke hidrøre fra Sætteren, betales Godtgørelse efter Overenskomst, eller de blive at korrigere efter Tid. Saasnart Sætningen er forbi, senest Kl. 9, udleveres Korrekturen; sker dette ikke, betales Ventetiden med 50 Øre pr. Time.

5. Ture og Ekstrature, som tage deres Begyndelse umiddelbart efter Korrekturens Besørgelse — for de faste Sætteres Vedkommende efter endt Ombrækning — betales med 1 Kr for Tiden indtil Kl. 12 og for hver følgende halve Time med 50 Øre foruden Satsprisen Søndagsturene, som tage deres Begyndelse Kl. 9½ og ikke maa vare længere end 3 Timer, betales med 2 Kr. foruden Satsprisen.

6. Naar Opsigelse finder Sted, sker denne baade for Sætternes og Principalens Vedkommende med 14 Dages Varsel.

7. Opsigelse af denne Overenskomst, som enhver Sætter, der senere antages i Bladet, er forpligtet til at underskrive, kan saavel fra Hr. Madsens som fra Sætternes Side ligeledes ske med 14 Dages Varsel.

Forskelligt.

Den tyske Bogtrykkerdag er nu definitivt indkaldt til at møde i Leipzig den 29. Maj.

Strejken i Basel vedvarer endnu bestandig i sin fulde Udstrækning, idet kun to af de Treds, der nedlagde Arbejdet, senere have optaget det. Som vi allerede omtalte i forrige Numer, gøre Principalerne de mest fortvivlede Anstrængelser for at hverve Ikke-Forbundsmedlemmer til deres Trykkerier, de spare Intet hvor det gælder om at vinde disse Godtfolk, og dog, trods alle disse Anstrængelser, bliver Resultatet saare ringe. Sagen er nemlig den, at der kun er faa Typografer, som, enten de nu ere i Forbundet eller ej, i den Grad have bidt Hovedet af al Skam, at de for en jammerlig Betaling ville lade sig bruge mod deres egne Kolleger og stride mod deres egne Interesser. Saa længe de kun kende Sagen gennem de Fremstillinger, de af Principalernes Agenter og Breve have modtaget, saa tænke de alene paa de Fordele, de mulig kunne høste, men naar de komme til Kampladsen, hvor de se deres Kolleger modigt værge sig mod Vilkaarlighedens Overgreb, saa faa de et andet Syn paa Sagen og vende om. For at forstaa de dybere liggende Aarsager maa man nemlig vide, at Principalerne i Forvejen havde tilbudt en Forhøjelse af 4—5 pCt., men de ville ikke indlade sig paa Forhandlinger med Typograferne, hverken om det Ene eller det Andet, hverken om Alfabetberegning eller Tarif; de vilde ikke betragte det typografiske Forbund som en dem sideordnet Magt, men behandlede det som en paatrængende Tigger, hvem man kaster en Skilling i Hatten for at blive fri for hans Plageri; de vilde endelig ikke have indført en Tarif, som fastslaar bestemte Regler for ethvert Arbejdes Betaling, men vedblive at betale efter Forgodtbefindende. Se, dette er Stridens Kærnepunkt: Typograferne ville hævde deres Forbunds Betydning og Ligeberettigelse, Principalerne ville knuse det. Udfaldet vil nu nærmest bero paa, hvorvidt Baseler-Kollegerne blive tilstrækkeligt understøttede. Fra Tyskland, hvor man er sig Sagens store Betydning som Principspørgsmaal fuldstændig bevidst, er der allerede kommen betydelige Bidrag. Vi maa ikke staa tilbage! (Se omstaaende Opfordring fra den københavnske Forenings Bestyrelse.)

Fra Prag skrives til „Korrespondent", at den Udstilling af Aviser, Tidsskrifter og Haandskrifter, som er berammet til i den nærmeste Fremtid at skulle ske i denne By, synes at vil blive overordenlig righoldig og interessant. Der er allerede ankommen 400 bøhmiske, 1200 tyske, 300 franske samt næsten lige saa mange engelske Blade og Tidsskrifter, ligesom der ogsaa fra alle de øvrige evropæiske Lande er ankommet et temmelig betydeligt Antal; dog skal de tre skandinaviske Riger være svagt repræsenterede, medens derimod saa fjerntliggende Lande som Amerika og Avstralien have sendt et forholdsvis stort Antal, ja selv de længst bortliggende Øer i det stille Hav have ikke undladt at give Møde. Samlingen af Manuskripter og Avtografier tæller over 400 Numre, og den repræsenterer ikke blot en stor Del af Nutidens Berømtheder, idet der ogsaa findes Haandskrifter fra flere af det forrige Aarhundredes største Mænd. Udstillingskomiteen modtager endnu med største Taknemlighed selv de ringeste Bidrag, som adresseres til Hr. D. Slunicko, Direktør for Dr. Ed. Grégr's Bogtrykkeri i Prag, der er Præses i Komiteen.

Den socialistiske Bladliteratur er over hele Evropa i uafladelig Fremgang, og enten man nu finder denne Kendsgerning glædelig eller sørgelig, saa er det dog et temmelig afgørende Bevis for, at de Lærdomme, som den prædiker, blive mere og mere udbredte og slaa bestandig dybere Rødder hos den arbejdende Klasse. I det tyske Sprog udkommer nu 42 socialistiske Organer, blandt hvilke 3 Vittighedsblade, i det franske 7, i det italienske 5, i det hollandske, serbiske og russiske 3 i hvert, i det czechiske 2, i det ungarske, engelske, spanske, portugisiske og græske Sprog 1 i hvert samt her hjemme 2, hvoraf det ene er humoristisk.

„Nykterhetsbasunen" er Navnet paa et periodisk Tidsskrift, som skal udgaa fra et Bogtrykkeri i Göteborg, og hvortil Tilladelsen er givet „boktryckerikonstförvandten" N. J. Bjørkman.

Den typografiske Forening.

Overordenligt Repræsentantskabsmøde den 22. April.

Efter Dagsordenen foretoges:

Tredje Behandling af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København". Foreningens Formand gennemgik de forskellige Forandringer,

der vare foretagne ved de tidligere Behandlinger, og som vare korrigerede ind i Lovforslaget. Nogle enkelte Ændringer, som vare vedtagne ved anden Behandling, forkastedes ved tredje. Derefter vedtoges hele Lovforslaget enstemmigt og er nu færdigt til at forelægges Generalforsamlingen.

Fraværende med anmeldt Forfald: Mortensen, Møller og Rosberg, uden anmeldt Forfald: Bestle, N. Nielsen, Rud. Nielsen og Emil Sørensen.

R. Foltmar. Ch. Thomsen

Overordenlig Generalforsamling

afholdes i Foreningslokalet Lørdag den 6. Maj, Aften Kl. 9 præcise.

Dagsorden:

Behandling og Vedtagelse af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København". (Et Eksemplar af Lovforslaget er vedlagt Tidenden.)

Ændringsforslag bedes indleverede til Formanden inden Torsdag Aften Kl. 9.

Bestyrelsen.

Baseler-Strejken i Schweiz.

Medlemmerne anmodes om at indsamle Bidrag til Baseler-Kollegerne, der have en haard Kamp at bestaa mod Principalerne. Beløbene — f. Eks. 25 Øre af hver — bedes derpaa snarest muligt tilstillede Kassereren. Bestyrelsen.

Roskilde-Sammenkomsten.

De Medlemmer, som ønske at deltage i denne Sammenkomst Søndag den 14. Maj, anmodes om at tegne sig paa den i Foreningslokalet fremlagte Liste eller hos et af Bestyrelsens Medlemmer. Udenbys Medlemmer bedes om at tilsende Formanden Meddelelse. Hele Turen tør antages at koste 5 à 6 Kr.

Man erindre efter Indbydelsen, at Komitéen skal have Meddelelse om Deltagernes Antal senest 8 Dage forinden Sammenkomsten. Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere, der ville assistere ved Udførelsen af Sange ved de Massmannske Søndagsskolers Aarsfest, der er berammet til at afholdes Søndag den 7. Maj i Vor Frue Kirke, bedes indfinde sig Mandag den 1. Maj, Kl. 8½ Aften, i Kronprinsensgade Nr. 7 i Stuen, hvor den anden Prøve finder Sted under Ledelse af Hr. kgl. Kapelmusikus Lanzky.

P. U. V.
Th. Nielsen.

Indbydelse.

I Erkendelse af, at Sammenkomster af Forbundets Medlemmer ere i Stand til mægtigt at medvirke til Skabelsen af en Samdrægtighedens og Broderlighedens Aand, som kan gennemstrømme det hele Forbundslegeme, har Stedforeningen i Roskilde — her er nemlig Knudepunktet for Jernbanelinierne — besluttet at foranstalte en festlig Sammenkomst af Forbundsmedlemmer fra de sællandske Byer, og vi tillade os derfor at indbyde Medlemmer af Stedforeningerne i København, Hillerød, Holbæk, Nestved, Ringsted og Slagelse til at samles med os her i Roskilde **Søndag den 14. Maj** førstkommende.

Modtagelsen i Roskilde vil finde Sted saaledes: fra Hillerød og København Kl. 10 Fm., fra Slagelse og Ringsted Kl. 9, 52 Min., fra Nestved Kl. 9 Fm. og fra Holbæk Kl. 9 Fm.

Straks efter Modtagelsen vil blive indtaget en Frokost i „Hôtel Postgaarden" à 1 Kr. 35 Øre pr. Kuvert.

Derefter vil man bese Domkirken, som Komiteen forventer at faa aabnet velvillig, og herfra begiver man sig paa en Fodtur i Omegnen, samt, hvis Tiden tillader det, besøger Boserup Skov.

Kl. 6 Eftermiddag Fællesspisning i „Hôtel Postgaarden", à 1 Krone 50 Øre pr. Kuvert (varmt Bord).

Samme Dag returneres.

Det vil være os kært at se saa mange Kolleger som muligt samlede med os paa denne Dag, og vi bede de ærede Bestyrelser senest 8 Dage forinden om bestemt at opgive til en af os Undertegnede Tallet paa Deltagerne.

Den valgte Komité:
Vald. Finken, (Christjansens Trykkeri).
A. C. Larsen, (Müllers Trykkeri).
C. Printzlau, (Müllers Trykkeri).

Typografiske Kundgørelser.

Et Par Sætterpladser,
der frembyde stadigt Arbejde, ere ledige i København. R. P. Jensen anviser.

En Sætter
søger en varig **Akcidensplads** i et større Trykkeri, helst i København, eller som **Ombrækker** i et Provinsblad. Billet, mrkt. „1846", bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

3 Typografer
(en Metteur, en Trykker, der tillige kan deltage i Avissætning, og en Sætter) søges til et Provinsblad medio Juni. Dette Blads Redaktør anviser.

J. John Söhnes Skriftstøberi
i Hamborg
og
Klein, Forst & Bohn Nachfolgers Maskinfabrik i Johannesberg
anbefales af **Ferd. Heimann,**
Badstustræde 11, Kbhv.

☞ **Komplette Bogtrykkerier** leveres paa billige Vilkaar og med kort Varsel.

☞ Mindre Bestillinger paa **Typer etc.** samt paa **Hurtigpresser** af almindelig Størrelse effektueres paa nogle Dage.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 18. | København, den 6. Maj 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse angaaende Valget af Afsendinge til Bogtrykkerdagen. I Henhold til Forbundslovens § 23 maa Valget ske med absolut Majoritet, d. v. s. den Valgte maa have mindst Halvdelen af de afgivne Stemmer; naar dette ikke opnaas ved det første Valg, finder bundet Omvalg Sted mellem de To, som have faaet de fleste Stemmer. Naar Medlemmers Stemmegivning fra underliggende Byer lægger Hindringer i Vejen for, at et bundet Omvalg kan ske med det Samme, da deres Stemmer ogsaa maa medtages anden Gang, finder det bundne Omvalg Sted med saadant Varsel, at deres Stemmegivning kan indhentes. For den valgte Afsending bliver at udfærdige et Valgbrev, hvori angives, hvor mange Vælgere Foreningen tæller, hvor mange Stemmer der ere afgivne, og med hvor mange Stemmer han er valgt; det underskrives af Bestyrelsen eller, hvis denne er valgt til Afsending, af to dertil valgte Medlemmer. Saaledes udfærdiget indsendes Valgbrevet inden den 24. Maj til Præsidiet, som har at forelægge det til Prøvelse paa Bogtrykkerdagen. Mulige Protester mod et Valgs Gyldighed indsendes til Præsidiet inden den 3. Juni.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Kolding. 3. Kv. 1876. 14 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 1, afrejst 3, udtraadt 1 (Trykker Hahn i Ribe). Formand: H. F. Rasmussen, Folkebladets Trykkeri, Kolding.

Vejle. 3. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1, afrejst 1.

Aarhus. 3. Kv. 1876. 31 bidragydende Medlemmer (Aarhus 24, Viborg 4, Silkeborg 3. Ny indtraadt 1, tilrejst 1, afrejst 2.

Roskilde. 3. Kv. 1876. 7 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1, tilrejst 2. Formand: A. C. Larsen, Müllers Trykkeri, Roskilde.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Holbæk Sætter Heinrich Hein, født 10. December 1856 i Fredericia, udlært samme Sted (Eibeschütz's Trykkeri) 15. April 1876. — L. Sønderkjær, Dagbladets Trykkeri i Holbæk.

Den nye tyske Normaltarif.

Det af det tyske Bogtrykkerforbund udarbejdede Udkast til en „almindelig tysk Bogtrykker-Tarif", der af Præsidiet velvillig er blevet os tilstillet, indeholder følgende Bestemmelser:

Satsprisen er pr. 1000 Bogstaver: for Perle 45 og 50 Pfennig* henholdsvis for Fraktur og Antikva, Nonpareille 36 og 40 Pf., Kolonel 34 og 37, Petit, Bourgeois og Korpus 30 og 33, Cicero 34 og 37, Mittel 36 og 40, Tertia 40 og 44, Tekst 45 og 50 Pf. For fremmede Sprog ydes en Godtgørelse af indtil 50 %. — Skydning. For 1000 Skydelinier af Tykkelse mellem Kvartpetit og Halvkorpus betales 50 Pf.; for Skydelinier, der ere tyndere end Kvartpetit eller tykkere end Halvkorpus, samt for Reguletter betales 1 Mark (100 Pf.) pr. 1000. — Døde Kolumnetitler regnes for 1, levende for 2 Linier; levende Kolumnetitler blive under særlige Omstændigheder (t. Eks. Forkortelser, Tal, Kapitæler osv.) at beregne som 3 eller flere Linier. — Spaltesats beregnes efter gennemgaaende Brede (Paketsats efter Spaltebrede). — Blandet Sats godtgøres: for enkelt Blanding med 20, 15, 10 og 5 %, naar den vedkommende Skrift udgør henholdsvis $^1/_8$, $^1/_{16}$, $^1/_{32}$ og $^1/_{64}$ af Arket, for dobbelt Blanding 25, 20, 15 og 10 % og for tredobbelt 30, 25, 20 og 15 %; oftere blandet Sats godtgøres efter Overenskomst. — Tabellarisk Sats beregnes efter den fremherskende Skriftart og — naar Talsatsen er den overvejende — efter Frakturalfabet. Tabeller med vertikale Streger beregnes som kompres Sats. Godtgørelsen udgør fra 25—300 %, alt efter Satsens Beskaffenhed og ifølge nærmere angivne Regler. — For Talsats beregnes, naar den udgør mindst $^1/_{32}$ af Arket, en Godtgørelse af 5 %, for $^1/_{16}$ 10 %, for $^1/_8$ 15 % og for $^1/_4$ 25 %. Ren Talsats saa vel som saadan Sats, af hvilken over Halvdelen bestaar af Tal, beregnes som Fraktur og godtgøres med 75 %. — Ved Abbreviatursats ydes en Godtgørelse af 5 % for hver 50 Forkortelser pr. 1000 Bogstaver. — Fortløbende Sats, i hvilken Sted- og Egennavne eller usammenhængende Ord (Register, Navnefortegnelse, Statistiker osv.) indtage en lige saa stor eller større Plads end Teksten, godtgøres med 10 %. — Stavelsesats (Eks.: Ar-bej-de, Be-vis) godtgøres med 15 %. — Spatieret Sats beregnes dobbelt. — Poesi betales som Prosa. — Marginalier indtil en Brede af 9 Bogstaver beregnes som hørende til Formatet. Bredere Marginalier beregnes efter deres Skriftart og Linietal og med en Godtgørelse af 100 %,

* 100 Pf. = 87 Ø.

for saa vidt de falde ind under Bestemmelsen om smalle Formater; desuden betales for Justering 1 Mk. (87 Ø.) pr. Ark. — Enhver Underlægning godtgøres med 2 Pf. — Enhver i et Værk forekommende mindre Skriftart beregnes særlig. — For smalle Formater forhøjes Satsprisen pr. 1000 Bogstaver med: 100 %, naar Linien indeholder 10—14 Bogst., 50 % for 15—19 Bogst. pr. Linie, 25 % for 20—24 Bogst., 20 % for 25—30 Bogst., 15 % for 31—35, 10 % for 36—40 og 5 % for 41—50 Bogst. pr. Linie. Glat (ikke tabellarisk) Sats i Tabeller beregnes efter denne Paragraf, naar Linien ikke indeholder under 31 Bogstaver. — Ombrækning beregnes saaledes: enspaltet Folio 75 Pf., Kvart 100, Oktav 125, Duodez 175 og Sedez 225 Pf. pr. Ark. For Ombrækning af flerspaltet Sats beregnes en Ekstra-Godtgørelse af 75 % pr. Spalte. Ovenstaaende Betaling formindskes med 50 %, naar Satsen sættes kolumnevis, men naar Sætteren dog maa udføre forskellige Biarbejder, hvortil hører Deblokering af Kolumnetitler samt Omskydning (d. v. s. naar et Værk, for at spare Ombrækningen, præsteres paa den Maade, at flere Afdelinger paabegyndes samtidig, hvorved de paagældende Arbejder nødvendiggøres). Den her nævnte Godtgørelse ydes imidlertid kun, forsaavidt 2 Sættere ere beskæftigede ved dette Arbejde. Ombrækning fra et Format til et andet godtgøres med 50 %. — Korrektur. Sætteren er forpligtet til at korrigere de af ham selv forskyldte Fejl i 1ste Korrektur samt egne Fejl i 2den Korrektur, dog kun forsaavidt de have været noterede i 1ste Korektur. Alt Øvrigt godtgøres. — For slet Manuskript beregner Sætteren en Godtgørelse i Forhold til Gennemsnitsfortjenesten. — Specialsats. Hoved-, Smuds- og Dedikationstitler samt dertil hørende Vakats beregnes efter den i Værket fremherskende Skriftart, hvorimod Afdelings- og Smudstitler tilligemed Vakats saavelsom Slutningsvakats beregnes efter den vedkommende Afdelings Kegelpris. Begyndelses- og Udgangskolumner beregnes helt og medregnes ved alle eventuelle Forhøjelser i Satsprisen. Træsnit betales derimod kun efter Tekstskriftens almindelige Bogstavpris, naar de optage hele Kolumnebreden (ɔ: naar ingen Tekst findes ved Siderne). Indhold, Fortale og Indledning gælde for særlige Afdelinger og beregnes som saadanne efter deres Skriftart. Overtager Huset Sætningen af Hovedtitlen, tilkommer Vakaten den beregnende Sætter. — For Gibsstereotypsats forhøjes Prisen, saafremt stereotyperet Sats benyttes til Aflægning, med 10 % pr. 1000 Bogst. — Opsøgen af Materiale, Indlægning af ny Skrift saavelsom Aflægning i ganske tomme Kasser betales pr. Time. — For Benyttelsen af usystematisk Materiale godtgøres Sætteren, forsaavidt derved opstaar Tidsspilde. — Til Oprømning efter et Værks Fuldendelse er Sætteren ikke forpligtet.

(Sluttes.)

Korrespondance.

Næstved. Følgende Tilkendegivelse, dateret den 29. April, ere vi anmodede om at optage: Ærede Præsident! Af „Typograf-Tidende“ for 15. April ere Forbundsmedlemmerne her i Næstved komne til Kundskab om, at „Dagens Nyheders“ Sættere atter have vist deres Troskab mod Forbundet paa en værdig Maade, idet de have opsagt deres Pladser for ikke at arbejde sammen med Ikke-Forbundsmedlemmer. Med denne Handlemaade for Øje have samtlige Medlemmer i den herværende Stedforening besluttet at tilkendegive disse Kolleger vor Tak for deres kraftige og bestemte Optræden i denne Sag, da vi fuldstændig billige deres brugte Fremgangsmaade.

Samtlige Forbundsmedlemmer i Stedforeningen i Næstved.

Kolding, 1. Maj. (Fjerdingaarsberetning.) Forholdene her i Byen ere i det forløbne Fjerdingaar ikke undergaaede nogen væsenlig Forandring for de to Trykkeriers Vedkommende, nemlig d'Herr. Bergs og Hejmanns. I det første er jo Tarifen forlængst indført, og i det andet eksisterer endnu det saa ofte paatalte og meget beklagelige Børnearbejde, for hvis Afskaffelse der næppe er Noget at gøre foreløbig — men maaske kan Bogtrykkerdagen tjene til at bringe Lys i dette kaotiske Mørke. I det tredje Trykkeri her, Hr. B. Møllers Enkes, er Alt derimod ikke ved det Gamle, og Forandringen er desværre ingenlunde til Forbundets Bedste. Den forhenværende Forpagter af „Varde-Posten“, Ulrik Petersen, har jo allerede en rum Tid arbejdet i dette Trykkeri som en Slags Faktor (uden Faktorat!), og da han som bekendt ikke tidligere har været Medlem af Forbundet, er han gentagne Gange bleven dette præsenteret med Forespørgsel om, hvor vidt han kunde have Lyst til at lade sig foreslaa til Medlem, men han har hver Gang givet undvigende Svar, hvilke omsider ere blevne betragtede som ensbetydende med et Afslag. Men ikke nok dermed! Trykkeriet, der kun omfatter et Forbundsmedlem, er for ganske nylig bleven forstærket med endnu et Ikke-Medlem, nemlig Cohn fra Ringkøbing, saa Sagerne stiller sig jo her temmelig bedrøvelig. Dog, i den Sag lader der sig vel nok Noget udrette; den har allerede samme Dag, som den blev bekendt her, været Genstand for en ivrig Drøftelse i Stedforeningen, men noget endeligt Resultat er endnu ikke fremkommen. — Hvad Stedforeningens Kasse angaar, da har den i indeværende Fjerdingaar været i stadig Bedring; fra svindsottig Patient gik den langt om længe over til at blive Rekonvalescent, og da først den var kommen saa vidt, gik den hurtig over til blomstrende Sundhed. I første Fjerdingaar var Tilstrømningen af rejsende Kolleger fra Tyskland saa stor, at hvert Medlem ved Kvartalets Udgang maatte betale 1 Krone for at dække Underballancen; men i andet Fjerdingaar gik det dog noget bedre, idet det ved Regnskabets Opgørelse viste sig, at Medlemmerne ikke alene slap fri for Ydelsen af Ekstrabidraget, men at der endogsaa var en Kassebeholdning til Stede af — 67 Øre, hvilket Beløb saa i tredje Fjerdingaar er vokset op til ca. 7 Kr., hvad der i Betragtning af Koldings Beliggenhed som Grænseby og de deraf flydende store Viatikums-Udbetalinger maa betragtes som overmaade godt. — I de Kolding underlagte Byer er der sket nogle Forandringer, som ikke maa forbigaas. Ribe var i de to første Fjerdingaar repræsenteret ved 3 Medlemmer, men det ene, Maskinmester Hahn, udtraadte 1. Januar. I Ringkøbing og Fredericia er der endnu kun 1 Medlem i hver By, og for Middel-

farts Vedkommende er Forbundet ganske uddød, idet det ene Medlem, som siden Forbundets Dannelse har været der, nu er bortrejst og ikke blevet erstattet med noget nyt Forbundsmedlem. Men gaar det tilbage paa det ene Sted, gaar det til Gengæld fremad andre Steder. Varde, som i Følge de tidligere tilvejebragte Oplysninger ikke beskæftigede nogen Typograf, har nu taget et meget stærkt Tilløb til at indhente det Forsømte, idet der hos Hr. Helms nu arbejder to Typografer, og disse have begge, hvad bedre er, indmeldt sig i Forbundet — den ene, der nylig har udlært hos Hertz i Vejle, gennem Stedforeningen i Vejle, den anden, der er ældre, men som først i den sidste Tid er kommen tilbage fra et fleraarigt Ophold i Udlandet, gennem Bestyrelsen for den herværende Stedforening. Blive disse to Kolleger optagne, hvad der vel nok kan siges at være sandsynlig, vil Afdelingen „Typografia" i Kolding komme til at bestaa af følgende Medlemmer: Kolding 8, Ribe 2, Varde 2, Ringkøbing 1 og Fredericia 1, i Alt 14. — Paa den først i April afholdte lovbefalede Generalforsamling foretoges Valg af en Formand, ved hvilket Typograf H. F. Rasmussen i „Folkebladets" Trykkeri erholdt 4 Stemmer og den afgaaede Formand (Løye) 3, medens den ottende Stemme stod alene. Rasmussen var saaledes valgt og har fra 1. April overtaget Formandsposten. Endvidere vedtoges det paa nævnte Generalforsamling at forhøje Kontingentet til Stedforeningens Viatikumskasse fra 10 til 15 Øre ugenlig, navnlig af Hensyn til den forestaaende Udgift til den Delegerede til Bogtrykkerdagen. —e.

□ **Odense,** 2. Maj. Ved en i den herværende Stedforening afholdt Generalforsamling den 24. April blev Dagsordenen for Bogtrykkerdagen sat under Diskussion. Med Hensyn til Punkt 4, en for hele Danmark gældende Tarif, udspandt der sig en længere Forhandling, hvoraf nærmest fremgik, at man vel ønskede en saadan gennemført, men for Provinsernes Vedkommende maatte de særlige stedlige Forhold tages med i Betragtning, saa at det stod Foreningerne frit for, med Forbundets Understøttelse, at søge den gennemført, hvor man ansaa det for muligt, men for Øvrigt at overlade det til Stedforeningerne selv at ordne deres Arbejdsvilkaar. Oprettelsen af en Rejse- og Arbejdsløshedskasse, mente man, stod i nøje Forbindelse med det foregaaende Spørgsmaal, og man ansaa derfor ikke en saadan for nødvendig. En Alderdomsforsørgelseskasse ønskede man gerne oprettet; men med Hensyn til Sygekassers Indrettelse og Forbindelse fastholdt man, at hvor saadanne allerede fandtes, maatte det staa Vedkommende frit for at være i disse eller at indtræde i en fælles for hele Forbundet. Hvad Punkt 6, Lærlingespørgsmaalet, angik, kom det ikke til nogen egenlig Forhandling, da Tiden var for langt fremrykket, men hele Dagsordenen vil blive underkastet en ny Behandling i Mødet den 12. Maj, hvor en Afsending til Bogtrykkerdagen bliver at vælge.

Forskelligt.

Det nye Lovforslag for den københavnske Forening. Vi henlede Opmærksomheden paa den i Anledning af dette Lovforslags Behandling indkaldte Generalforsamling til i Aften og kunne ikke nokkom opfordre Medlemmerne til at give talrigt Møde. Ved Gennemlæsningen af Forslaget vil man komme til Erkendelse om, at det for Københavns Vedkommende danner et Supplement til Forbundets Indretning, og at det i saa Henseende byder en fast og stærk Organisation, som kan yde betryggende Solidaritet, hvilken i lige Grad gælder saa vel en Overholdelse af Forbundets Forpligtelser som en Hævdelse af dets Ret. Saaledes berører Forslaget meget nøje hver Enkelt, og dets Ophøjelse til Lov har en direkte Indvirkning paa hans Tilværelse som typografisk Arbejder. Saa vist som dette er sandt, saa vist bør ogsaa Ingen undlade at møde for at afgive sit Votum.

Tyskland. Den Kommission, som det er blevet overdraget at underkaste den tyske Normaltarif en Revision, begynder sine Møder den 18. Maj, og som en Følge heraf træder Bogtrykkerdagen sammen allerede den 24 Maj, altsaa 5 Dage tidligere end anført i forrige Numer.

Sætterlønnen i New-York. Før Borgerkrigen var Beregningen i New-Yorks Bogtrykkerier 32 Cents pr. 1000 m og den faste Løn 11—12 Dollars. I 1869 fastsattes Betalingen pr. 1000 m til 53 Cents og de visse Penge til 20—28 Dollars. Efter at denne Ordning nu har bestaaet i 7 Aar, ere Principalerne, efter hvad „Ann. d. Typ." beretter, komne til den Anskuelse, at de ikke længere se sig i Stand til at betale en saa høj Arbejdspris, ligesom Bladet finder at selve Arbejderne ville have Fordel af en Nedsættelse. Derimod forlyder Intet om, hvorvidt New-Yorks Typografer ere af samme uforgribelige Mening.

Kuriosum. Med Udskrift „Hr. R. P. Jensen, St. Regnegade 17, 3. Sal, København" og mærket Ringkøbing Poststempel er hertil indkommet et Brev, hvis hele Ordlyd er denne: „For en duelig Maskintrykker, der tillige kan sætte, er en Plads ledig i Ringkøbing Amts Bogtrykkeri straks". Hverken Afsenderens Navn eller noget som helst Andet staar anført i Brevet, men da det formodenlig er Hensigten, at Indholdet skal publiceres, efterkomme vi gerne Ønsket herom.

Som Afsendinge til Bogtrykkerdagen henledes Opmærksomheden paa følgende Kolleger:
E. Bestle („Dagstel.'s Tr.).
P. Christensen (Jørgensen & Ko.s Tr.).
A. J. P. Dahlquist (Ferslews Tr.).
A. F. Decher (Jørgensen & Ko.s Tr.).
Chr. Ewald (Lunos Tr.).
P. Frantzen (Schultz's Tr.).
Ludv. V. Hansen (Lunos Tr.).
N. Hansen (Thieles Tr.).
J. C. Henriksen.
Th. Jørgensen (Jørgensen & Ko.s Tr.).
C. Lassen (Thieles Tr.).
Carl Madsen („Berl. Tid.s" Tr.).
A. L. Mortensen („Dag. Nyh.s" Tr.).
Marius Nielsen (Schultz's Tr.).
Fred. Olsen (Bordings Tr.).
Emil Petersen („Dagbl.s" Tr.).
Wm. Petersen (Cohens Tr.).
Thorv. Sørensen (Schultz's Tr.).
Flere Medlemmer.

Den typografiske Forening.

Overordenlig Generalforsamling
afholdes i Foreningslokalet i Aften Kl. 9 præcise.

Dagsorden:

Forhandling og Vedtagelse af „Forslag til Love for den typografiske Forening i København".

Bestyrelsen.

Følgende **Ændringsforslag** ere stillede til de forelagte Love:

Af A. Jensen (Fjeldsøe & Gandrups Tr.):

Til § 5. I 2. og 3. Linie efter Ordet „Tillidsmand" indsættes Ordene: „der tillige er Inkassator".

Til § 6. I første Stykke, 2. Linie, forandres Tallet „10" begge Steder til „15", og i tredje Stykke, 2. Linie, forandres Tallet „6" til „8".

Til § 7. De to første Linier i første Stykke forandres saaledes: „Inkassatoren, der i Følge § 5 tillige er Tillidsmand, opkræver hver Uge Medlemsbidraget og indsender Beløbet hver fjerde Uge" o. s. v. — Sidste Stykke af samme Paragraf udgaar.

Til § 15. I første Stykke, 1. og 2. Linie, udgaa Ordene: „og Bogtrykkeriejere".

Af A. J. Broen, A. Bøttcher, O. Hammann, C. A. Hansen, E. Heinemann, S. Kisum, V. Lund og O. V. Wriedt (Henriksens Tr.):

§ 7 vedrørende: „Kontingentet opkræves ugenlig samtidig med, at Bladet afleveres som Kvittering for Medlemsbidraget. Tillidsmanden indsamler Medlemmernes Bidrag i de resp. Trykkerier til Budet og giver Kassereren Meddelelse om Af- og Tilgang". Med Vedtagelsen af dette Forslag opnaar Foreningen den Fordel: 1) at den ugenlig inkasserer ca. 100 Kr., og 2) at de i Øvrigt temmelig vidtløftige og indviklede Love, f. Eks. § 14, andet Stykkes sidste Punktum, samt hele tredje Stykke, simplificeres.

Af Samme tilføjes: „Det er vor Fortrøstning, at der paa Generalforsamlingen vil fremkomme flere andre Ændringsforslag, saa at det bliver nødvendigt at nedsætte et nyt Udvalg til Drøftelse af de indkomne Ændringsforslag, hvorved navnlig §§ 16 og 23 ville blive overflødige."

Valget til Bogtrykkerdagen.

I Henhold til Forbundskundgørelse af 4. April d. A. vil den københavnske Stedforening have at vælge 18 Afsendinge til Bogtrykkerdagen, hvilket Valg er udskrevet til Lørdag den 13. Maj. Valget sker ved, at der i Løbet af næste Uge udsendes Stemmesedler, hvorpaa der er opført Rubriker til 18 Navne og til den Stemmegivendes Underskrift; Stemmesedlerne afleveres samme Dags Aften i Foreningslokalet, hvor de optælles i Medlemmernes Overværelse. Valgbar er ethvert Medlem med Undtagelse af Præsidenten og Hovedkassereren. For Øvrigt henholdes til Forbundslovene. Bestyrelsen.

Baseler-Strejken i Schweiz.

Medlemmerne anmodes om at indsamle Bidrag til Baseler-Kollegerne, der have en haard Kamp at bestaa mod Principalerne. Beløbene — f. Eks. 25 Øre af hver — bedes derpaa snarest muligt tilstillede Kassereren. I forrige Uge er afsendt 140 Franks.

Bestyrelsen.

Roskilde-Sammenkomsten.

Med i Aften udløber Fristen til at tegne sig til denne Sammenkomst, som finder Sted i Morgen otte Dage. En Del Medlemmer have allerede tegnet sig.

Bestyrelsen.

I Aften, Kl. 8½, Bestyrelsesmøde i Foreningslokalet. Formanden.

Typografernes Sangforening.

Det paa den sidst afholdte Generalforsamling nedsatte Udvalg indkalder til Tirsdagen den 9. Maj, Kl. 9½, en ekstraordinær Generalforsamling, der afholdes i Foreningens Lokale, Boldhusgade 1, Stuen.

Der foreligger:

1) Forslag af Udvalget angaaende Foreningens fremtidige Virksomhed og eventuelt
2) Valg af Bestyrelse.

1. Maj 1876. P. U. V.
Th. Nielsen.

Brevkasse.

Hr. Typograf Hartwich. Der henligger et Brev til Dem hos Redaktionen.

Hr. H. Warberg i Svendborg. Næste Gang.

Typografiske Kundgørelser.

J. B. Meyer,

Flensborg, Grosse Strasse 548.

Hovedagentur for Hurtigpressefabriken **Frankenthal** (Albert & Co.), anbefaler sig d'Herr. Bogtrykkere ved Bestillinger af Hurtigpresser, Pakpresser, Satinérmaskiner etc. under gode Betingelser.

Et Par Sætterpladser,
der frembyde stadigt Arbejde, ere ledige i København. R. P. Jensen anviser.

3 Typografer
(en Metteur, en Trykker, der tillige kan deltage i Avissætning, og en Sætter) søges til et Provinsblad medio Juni. Dette Blads Redaktør anviser.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 19. | København, den 13. Maj 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Roskilde. 3. Kv. 1876. Summa 8 Kr. 10 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Kolding Sætter *Joseph Elias Abraham Cohn*, født i Fredericia den 29. Decbr. 1855, udlært den 1. Januar 1876 i „Vardepostens" Trykkeri i Varde. — *H. F. Rasmussen*, „Folkebladets" Trykkeri, Kolding.

I Vejle Sætter *Niels Peter Adolf Madsen*, født den 12. Oktober 1848 i Vejle, udlært i Hertz's Trykkeri samme Sted den 22. Marts 1848. Ikke tidligere Forbundsmedlem; har sidst arbejdet i det Schultziske Trykkeri i København. — *S. V. Hansen*, Horsensvejen 448, Vejle.

I Nakskov Redaktør *Jul. Jensen*, Ihændehaver af „Nakskov Avis"s Trykkeri, og Sætter *Jens Alfred Hansen*, født i Nakskov den 20. April 1858, udlært 1. Maj 1876 i Kjeldskovs Enkes Trykkeri samme Sted. — Faktor *L. Larsen*, „Nakskov Avis"s Trykkeri, Nakskov.

I Aarhus Sætter *N. P. Nielsen*, udlært i Hjørring. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *Jul. Stæhr*, „Amtstidenden"s Trykkeri, Aarhus.

Før Bogtrykkerdagen.

(Af A. L. Mortensen.)

Tiden, da Bogtrykkerdagen, denne i vort Land hidtil enestaaende Forsamling, skal møde og paabegynde sine Arbejder, nærmer sig med stærke Skridt, uden at dette dog endnu — med Undtagelse af en orienterende Artikel af Redaktionen — har givet Anledning til nogen Diskussion i Bladet, hvilket ikke noksom kan beklages, da det efter min Opfattelse vil være en Hovedbetingelse for et godt Udbytte af Forhandlingerne, at de Sager, der ligge nærmest, i Forvejen blive drøftede, for at Meningerne kunne klares og de Delegerede kunne faa et bestemt Indtryk af de Stemninger, der ere de herskende blandt Kollegerne, hvem de repræsentere, og paa hvis Vegne de handle.

Forfatteren af disse Linier har allerede i længere Tid ventet paa, at dygtigere Kræfter end hans vilde aabne denne Diskussion, men da dette endnu ikke er sket, da de Mange, der langt mere udtømmende vilde kunne behandle de forskellige Spørgsmaal, have bevaret en haardnakket Tavshed, saa har han i Sagens Interesse besluttet at bryde denne, gaaende ud fra, at det kun gjaldt at faa Diskussionen i Gang.

Det kan naturligvis ikke være Meningen, at *kun* de Sager, der ere opførte i Forbundskundgørelsen om Bogtrykkerdagens Sammenkaldelse, ville komme paa Dagsordenen, ti der er foruden disse ikke saa faa andre, som man, hvis Tiden blot tillader det, maa søge at faa bragt under Forhandling, da der jo vil hengaa et betydeligt Tidsrum mellem hver Bogtrykkerdag. Jeg vil nu først omtale to Spørgsmaal, der henhøre under Forbundets Grundlov, samt et, der bliver at behandle under Tarifsagen, og til Slutning omtale en Sag, der ikke er opført paa Dagsordenen.

Maa man arbejde sammen med Ikke-Forbundsmedlemmer eller maa man ikke? Det er et Principspørgsmaal af en saa særdeles stor Betydning, at dets Afgørelse vil faa en overvejende Indflydelse paa, ad hvilken Vej Forbundet i Fremtiden skal gaa frem, og paa den Kraft, som det vil være i Stand til at udfolde. Ti hvad er det, der i saa høi Grad lammer Kollegerne i Tyskland og andet Steds, og som gør, at saa mange af deres Bestræbelser, i Stedet for at krones med Held, faa et ulykkeligt Udfald, andet, end at der findes saa mange Typografer, der med Tilsidesættelse af deres egne og deres Kollegers Interesser, holde sig udenfor Forbundet og mangen Gang ligefrem arbejde imod det. Skulle vi nogensinde komme saa vidt, at Forbundet her hjemme gennem sin Organisation paa en tilfredsstillende Maade skal kunne løse de Opgaver, det har sat sig, da maa nødvendigvis den Paragraf optages i Forbundets Love: Intet Forbundsmedlem maa, under Straf af Udelukkelse, arbejde sammen med Ikke-Forbundsmedlemmer. Hvis dette ikke sker, maa vi udsætte os for, at en lunken Underfundighed i et maaske afgørende Øjeblik ødelægger alt det, hvorfor vi gennem lange Aar have arbejdet; — lad os huske paa, at hvem der ikke er med os, er mod os. Forbundet er nu stærkt nok til at føre denne Sag igennem, og efter min Opfattelse bør det ikke undslaa sig derfor.

Er det nuværende Kontingent af 10 Øre ikke for lavt, og vilde det ikke være rigtigt, at ethvert Forbundsmedlem fik Bladet gratis mod at betale et højere Kontingent? Til dette Spørgsmaals Besvarelse vil jeg stille et motiveret Forslag, som jeg beder enhver Kollega om at tage under Overvejelse. Jeg vil nemlig foreslaa, at Forbundet overtager Bladet, som for Øjeblikket udgives af den københavnske Stedforening, og at det forhøjer sit Kontingent til 20 Øre, mod at ethvert Medlem faar Bladet gratis. Det kan nemlig ikke siges at være ganske rigtigt, at medens i Køben-

havn Enhver modtager og af sit Kontingent betaler Bladet, saa er dette en frivillig Sag i Provinserne; det bør gøres ens for Alle. Forbundet maa, for at komme i Besiddelse af Anseelse og Styrke nok til at kunne se Fremtiden i Møde uden Frygt, og navnlig for at kunne yde arbejdsløse Kolleger Understøttelse, have Penge, og Forhøjelsen vil for de Provinskolleger, der hidtil have været Holdere af Bladet, kun udgøre 10 Øre maanedlig. Samtidig vil jeg foreslaa, at den københavnske Stedforening nedsætter sit Kontingent fra 15 til 10 Øre, hvad den meget godt, ja endog med Fordel kan gøre, naar Forbundet overtager Bladet; det samlede Kontingent i København vil derved udgøre 30 Øre, altsaa kun en Forhøjelse af 5 Øre ugenlig.

(Sluttes.)

Den nye tyske Normaltarif.

(Sluttet.)

Bestemmelser angaaende Avissats. (Opstillede i Berlin.) Blade og Tidsskrifter, der udgaa 1-12 Gange ugenlig, beregnes i Almindelighed som Værksats med følgende Modifikationer: Ikke regelmæssig forekommende *skudt Sats* beregnes efter Pladsen. — *Spaltet Sats* (ved Anbringelse af Klichés, Klammer, Streger, Kvadrater o. s. v.) godtgøres med 50, 100 à 150 %. — *Blandet Sats* beregnes med en Forhøjelse af 50 %, naar en eller flere i Teksten spredte Skrifter udgøre fra en Tredjedel indtil Halvdelen af Satsen, eller naar denne i samme Grad indeholder Tal, spærret eller abbrevieret Sats. Mindre blandet Sats (naar fremmede Skrifter indtage fra $^1/_6$ indtil $^1/_3$ af Satsen) godtgøres med 25 %. — Bekendtgørelser beregnes efter det Rum, de indtage, og den Skrift, der almindelig benyttes som Avertissementsskrift. Smalt Format godtgøres. Overtallige Halvpetit og derover regnes for en Linie. — Klichés beregnes efter Pladsen, naar ingen Sats er anbragt ved Siderne; i modsat Fald forhøjes Betalingen med 10 %. Fylder Satsen i enspaltede Bekendtgørelser ikke Halvdelen, ydes en Godtgørelse af 25 %. For flerspaltede Bekendtgørelsers Vedkommende nedsættes de to sidste Positioner med Halvdelen. Staa to eller flere Klichés parallelt, eller anbringes Sats paa begge Sider af Klichéen, betragtes Satsen som spaltet. — Streger, Indfatningsstykker etc. godtgøres saaledes, at der for hver Siderand i Spaltebredes Højde saa vel som for større Begyndelsesbogstaver beregnes en Linie. — For Aflevering af hvert Stykke Sats beregnes Sætteren en Linie; udgør Stykket kun 6 Linier eller derunder, eller er Satsen skudt, beregnes yderligere to Linier. — Paa følgende i et Blad forekommende Specialsats have udelukkende de beregnende Sættere Krav: Inserater, Digte, Klichés, Rubriker, staaende saa vel som regelmæssig tilbagevendende Sats, naar Forandringer ere foretagne deri, Uge-, Vejr-, Torve- og Kursberetninger. — Bekendtgørelser, der senere forlanges genoptagne, beregnes som ny Sats. — Aflægning af Tabeller, Bekendtgørelser etc. er Sætteren kun forpligtet til at besørge, naar samme ikke have været optagne oftere end én Gang.

Almindelige Bestemmelser. *Arbejdstiden* er 60 Timer ugenlig. Falder denne mellem Kl. 9 Aften og 6 Morgen, beregnes herfor saa vel som for Søn- og Helligdagsarbejde en Forhøjelse af 50 %. — *Overarbejde* beregnes dobbelt. — Principalen forbinder sig til fuldt ud at beskæftige den hos ham arbejdende Sætter og for Tidsspilde at yde ham Erstatning efter Gennemsnitsfortjenesten. Sætteren er paa sin Side forpligtet til at overholde Arbejdstiden samt til at levere ordenligt, regelret Arbejde. Har Sætteren uden begrundet Undskyldning forsømt en eller flere Arbejdstimer, er Principalen berettiget til at erholde disse erstattede ved Ekstratimer. — Den gensidige Opsigelsestid er 14 Dage. — Minimum af visse Penge er 20 Mk. (= 17,40 Kr.). — Har en Sætter kun erholdt midlertidigt Arbejde, taber han ikke Retten til fuld Beskæftigelse, hvorimod Opsigelsesfristen kun er 3 Dage. — *Udbetalingen af Arbejdslønnen* finder Sted ugenlig og indenfor Arbejdstiden.

Bestemmelser for Maskinmestre. Ingen Maskinmester er forpligtet til at passe flere end én Maskine; forlanges dette, erholder han et Tillæg af 25 %. Til at oplære en Lærling er Maskinmesteren kun forpligtet, naar samme er ansat ved hans Maskine. — Til Transportering af Forme, Fugtning, Overskæring og Tælling af Papir, Vaskning af Forme, Paalægning og Fratagning etc. er Maskinmesteren ikke forpligtet. — Er Maskinmesteren under Maskinens Gang beskæftiget andet Steds, da er han ikke ansvarlig for Uheld ved Maskinen eller Uregelmæssighed i Trykningen. — Forlanges Paalægning eller Punktering af en Maskinmester, ydes ham en Forhøjelse af 25 % af Lønnen. — Ingen Maskinmester er forpligtet til Tilretning ved en ham ikke tilhørende Maskine eller til at udskære Billeder. Blive disse givne ham med hjem, beregnes Tiden dobbelt. — I Øvrigt gælde baade for Trykkere og Maskinmestre Sættertarifens „almindelige Bestemmelser".

Korrespondance.

Svendborg, 4. Maj. Da Hr. Bogtrykker *Assam* i forrige Nr. af dette Blad (Nr. 17) beklager sig over, at jeg i min Fjerdingaarsberetning skulde have rettet flere „usandfærdige" Angreb imod ham, saa tillader jeg mig at fremsætte Efterstaaende til Belysning af Hr. Assams Indlæg. — Hvad Hr. A.'s Forsvar for sin Overtrædelse af Fabrikloven angaar, da glæder det mig, at han indirekte erklærer sig skyldig i en saadan Overtrædelse, idet han indrømmer, at han har givet sine Lærlinge Ekstraarbejde mod Betaling. Det vilde dog vist være en Urimelighed at antage, at Hr. A.'s Lærlinges *ordinære* Arbejdstid ikke skulde have saa stor en Udstrækning, som Fabrikloven over Hovedet tillader, og Loven siger rent og tydeligt, at unge Mennesker under 18 Aar ikke maa benyttes til Arbejde mere end 12 Timer i Døgnet, hvoraf endog de 2 Timer skulle være Hviletid, samt at disse 12 Timer skulle falde mellem om Morgenen og om Aftenen. Loven spørger ikke om Betaling — en Overtrædelse er en Overtrædelse, enten den er betalt eller ej. Og da Hr. A. fremfører, at det kun er i de sidste 2 Maaneder, at ovennævnte Ekstraarbejde har fundet Sted, saa skal jeg herved erklære, *at jeg ved egen Ed og ved Vidner vil bekræfte, at Hr. A.'s Lærlinge baade i Januar og Februar have arbejdet med fuld Kraft ved*

Kassen mellem Kl. 10 og 11 om Aftenen. (Det sker nemlig saa aabenlyst, at man kan se det fra Gaden.) — Hvad nu „Madslugningsspørgsmaalet" angaar (der for Øvrigt for Middagsmadens Vedkommende staar uimodsagt), saa tør jeg rigtig nok ikke anse min Kilde for mere paalidelig end Hr A.'s, og jeg skal derfor om Frokosten og Vesperkosten gerne tilbagekalde mine Ord. — Hr. A.'s Lovtale over sig selv med Hensyn til sin Omhu for sine Lærlinges Uddannelse lyder meget kønt; det er blot Skade, at vistnok kun Faa tro den. Havde Hr. A. i Stedet for den Passus: „Jeg har ladet det være min Hovedopgave med mine Lærlinge at uddanne dem til duelige Typografer" — skrevet saaledes: „Jeg har ladet det være min Hovedopgave med mine Lærlinge at tjene saa mange Penge som muligt, og til den Ende sørget for, at de i den kortest mulige Tid kunne opstable saa stort et Antal Linier til min Avis som muligt", — saa er jeg vis paa, at mange Flere havde troet derpaa. At der blandt Landets dygtigste Typografer findes flere, der ere udgaaede fra Hr. A.'s Bogtrykkeri, tør jeg ikke betvivle, men jeg tillader mig at tro, at de have erhvervet den største Del af deres Dygtighed, efter at de have forladt Hr. A. Jeg kender flere af Hr. A.'s forhenværende Lærlinge, blandt dem en, der, naar han faar et Stykke skrevet Manuskript, udbryder: „Uh! er det skrevet!", og som, naar der bliver ham leveret en Regningsblanket til Sætning, siger, kløende sig bag Øret: „Aa, maa jeg ikke hellere være fri, for jeg véd ikke, hvordan jeg skal bære mig ad!" Disse Kendsgerninger tale dog ikke saa overdrevent stærkt for Hr. A.'s Samvittighedsfuldhed ved Antagelse og Oplæring af Lærlinge. Hr. A. maa dog ogsaa „i sin 54aarige Virksomhed i Typografiens Tjeneste" have samlet saa megen Erfaring, at han kan indse, at Antallet af hans Lærlinge taler imod ham; ti hvorledes skulle Lærlingene, naar deres Antal er ligt eller overstiger Typografernes — og det har det, saa vidt mig bekendt, gjort indtil i Aar eller Slutningen af i Fjor —, kunne faa den nødvendige faglige Uddannelse? Jeg talte i min Fjerdingaarsberetning i Øvrigt ikke om faglig, men om aandelig Uddannelse, som f. Eks. ved at lade Lærlingene besøge en teknisk Skole. — At Hr. A. finder Forbundets Dannelse o. s. v. tidssvarende, er meget muligt, men at Forbundet i ham har en uforsonlig Fjende, det beviser forskellige Omstændigheder, som det vilde blive for vidtløftigt her nærmere at udvikle. — Hr. A.'s Beklagelse over Bladets „Besudling med Bagvaskelser" vil jeg ikke videre omtale; kun tilføjer jeg, at dette og Udtrykket „usandfærdige" om bevislige Paastande ere Fornærmelser, for hvilke jeg maaske ogsaa let kunde faa „Kalumnianten" dømt. — Sluttelig skal jeg kun bemærke, at det er mig rasende ligegyldigt, om Hr. A. vil „værdige" mig et Svar eller ej, og for ikke at staa som en „unavngiven Indsender", tegner jeg *H. Warberg.*

Slagelse, 7. Maj. Hr. Redaktør! I den herværende Stedforening af Forbundet har der i disse Dage fundet en Optagelse Sted, som jeg — og maaske Flere — er imod. Sagen forholder sig i Korthed saaledes: Da Stedforeningen blev dannet, begærede En, der har udlært som Stentrykker, sig optaget som Medlem af Forbundet, men paa Grund af et Par Typografers Protest blev der ikke noget af Optagelsen. Forlangendet blev denne Gang begrundet paa, at han ved Siden af sin Virksomhed som Stentrykker var beskæftiget som Trykker ved Bogtrykker-Maskinen. Jeg troede nu, at Vedkommende havde opgivet sit Ønske om at indtræde i Forbundet, men paa Stedforeningens sidste Møde fremkom der fra ham en skriftlig Anmodning om Optagelse, ledsaget af et af Faktoren i det paagældende Trykkeri udstedt Lærebrev for ham som Typograf, og hans Optagelse blev ogsaa vedtaget. Hvad Lærebrevet angaar, da er man jo nødt til at respektere det, eftersom det er udstedt af en Fagmand, men fra det typografiske Standpunkt tager det sig unægtelig besynderligt ud, at Forbundet, som jo er dannet med det Formaal at varetage Typografernes Interesser, paa denne Maade kan optage den første den bedste „Overløber", naar han staar med et „Lærebrev" i Haanden, udstedt af vedkommende Principal eller Faktor. Forbundet vil sandsynligvis herefter, naar det skal handle konsekvent, komme til at optage flere af den Slags „Typografer". Jeg tror derfor, at jeg imødekommer flere Kollegers Ønske ved at nedlægge en Protest imod flere saadanne Optagelser i Forbundet; ti skal dette varetage Typografernes Interesser paa en Maade, som vi Alle kunne være tjente med, saa maa man ikke lade Bihensyn spille nogen Rolle ved saadan Leilighed, men man skal handle som Typograf — og kun som saadan.

C. Bressendorf.

Forskelligt.

Valget til Bogtrykkerdagen har fremkaldt et livligt Røre over Alt i Forbundet. I Provinserne har man, efter hvad der meddeles os, flere Steder holdt Prøvevalg, og i København er Valgkampen gaaende; ikke mindre end 5—6 Løbesedler angaaende Kandidater ere her udgaaede til Trykkerierne.

Sangforeningen. Det Udvalg, der den 18. April blev nedsat for at tage Foreningens uheldige Stilling under Overvejelse, havde til i Tirsdags indvarslet en Generalforsamling, hvor det foreslog at genoptage Virksomheden i Foreningen, hvilken havde været suspenderet siden den Tid. Udvalget havde nu sikret sig nogle Yderstemmer (1. Tenor og 2. Bas), og Forsamlingen gik enstemmig ind paa, at Sangøvelserne fortsættes med en Begrændsning af de aktive Sangeres Tal, eftersom Læreren maatte bestemme, saaledes at der kommer til at bestaa en fast tre- eller firedobbelt Kvartet. Derpaa foretoges Valg af en Bestyrelse, og hertil valgtes de 2 forrige Bestyrelsesmedlemmer *Th. Nielsen* (Kasserer) og *P. Frantzen* samt *Jul. Andersen.*

Bogtrykkerisalg. Det af afdøde *Chr. Simonsen* her i København oprettede Bogtrykkeri, som nærmest var beregnet paa Udførelse af Akcidensarbejder, er i disse Dage afhændet til Typograf *Chr. Birch.*

Da det maa anses for at være af særdeles Betydning at faa saadanne Mænd valgte til Delegere, om hvilke der er Grund til at antage, at de med Interesse og Nidkærhed ville varetage det nævnte Tillidshverv,

anmode vi vore ærede Kolleger om at tage Hensyn til nedenstaaende Liste, ved hvis Affattelse der er taget Hensyn til de forskellige i Anledning af Valget omsendte Navnelister.

Samtidig bede vi de Herrer, hvis Navne vi have tilladt os at opstille, om at modtage eventuelt Valg.

P. O. Bergenholz (Schultz).
Rud. Böhm (Thiele).
Em. Christensen (Salomon).
P. Christensen (Jørgensen & Ko.).
A. F. Decker (Jørgensen & Ko.).
Chr. Ewald (Luno).
R. Foltmar (Schjellerup).
J. P. Frandsen (Schultz).
N. Hansen (Thiele).
N. D. Hansen (Krigsministeriets Tr.).
J. C. Henriksen (Joh. L. Lund).
H. C. Jacobsen (Adresseavisen).
A. Jensen (Fjeldsøe & Gandrup).
A. L. Mortensen (Dag. Nyheder).
J. F. Møller (Joh. L. Lund).
N. Nielsen (Dags-Telegrafen).
Fr. Olsen (Bording).
Thorv. Sørensen (Schultz).

Flere Typografer.

Som Repræsentanter til Bogtrykkerdagen for Københavns Vedkommende ere 30 Medlemmer blevne enige om at stemme paa følgende Kolleger:

Olavesen (Ferslew).
Tømmerup (do.).
Lindberg (Luno).
Ewald, Chr. (do.).
Tverskou (Eltong).
Truelsen, T. P. V. (Adresseavisen).
Foltmar (Schjellerup).
Hansen, N. (Thiele).
Lassen, Chr. (do).
Christensen, P. (Jørgensen & Ko.).
Decker (do.).
Bergenholz (Schultz).
Christensen, Chr. (Jørgensen & Knudtzon).
Petersen, Wm. (Cohen).
Petersen, Em. (Dagbladet).
Olsen, V. (do).
Grøndahl (Berlingske Tidende).
Calmar (do.).

(Underskrifterne ere til Eftersyn hos Bestle i „Dags-Telegrafen"s Sætteri).

For at forebygge Misforstaaelse underrettes herved om, at den af 30 Medlemmer udsendte Liste angaaende Valget til Bogtrykkerdagen ikke er „Dags-Telegrafens" Sættere alene, men at 13 af disse ikke have underskrevet den. *Flere Medlemmer.*

Hr. Redaktør! Foranlediget ved, at „Flere Medlemmer" i 6te Maj-Numeret af „Typograf-Tidende" have henledt Opmærksomheden ogsaa paa mig som en af vor Stedforenings Afsendinge til Bogtrykkerdagen, beder jeg Dem give mig Plads i Tidenden for den Erklæring, at jeg ikke ønsker at modtage et saadant Valg. Ærbødigst

Carl Lassen.

Den typografiske Forening.

Den overordenlige Generalforsamling fortsættes i Aften Kl. 9 med Lovenes Behandling og begynder med Afsnittet D.

Følgende **Ændringsforslag** ere stillede:

Af *C. Bynck* (Cohens Tr.):

Til § 10. I 3. Linie „. . . med kortere Varsel" sættes Komma, og der tilføjes: „dog ikke senere end 3 Dage forud".

Til § 17. Paragrafens Begyndelse forandres saaledes: „Naar et Medlem 3 Gange har været udtraadt af Foreningen og dog er forblevet indenfor dennes Omraade (de i § 16, sidste Stykke, nævnte Tilfælde af Fritagelse betragtes ikke som Udtrædelse), kan Bestyrelsen udelukke ham af Foreningen. Han skal dog have Ret til at appellere til Generalforsamlingen, som da afgør Sagen. Desuden bliver et Medlem at udelukke, naar det bevises, at han har gjort sig skyldig i grove Forseelser mod Foreningen eller dens Grundsætninger. Slige Tilfælde af Udelukkelse afgøres af den først paafølgende Generalforsamling. Grunden til Udelukkelse" o. s. v. (Paragrafens øvrige Ordlyd).

Bestyrelsen.

Valget til Bogtrykkerdagen.

Medlemmerne erindres om, at Stemmesedlerne afleveres saa betids som muligt i Foreningslokalet.

Bestyrelsen.

Baseler-Strejken i Schweiz

er endnu i fuld Gang. Bidrag modtages fremdeles af Kassereren. Bestyrelsen.

Roskilde-Sammenkomsten.

Afrejsen sker Kl. 9 Morgen med Masnedsund-Toget.

Bestyrelsen.

Brevkasse.

Hr. M. K. i København. Næste Gang.
Hr. V. H. i Vejle. Ligeledes.

Typografiske Kundgørelser.

En Sætter
søger en varig Akcidensplads i et større Trykkeri, helst i København, eller som Ombrækker i et Provinsblad. Billet, mrkt. „1846", bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Maskintrykker.
En duelig og velanbefalet Trykker (Maskinmester) søger Plads i en Provinsby. Man behage at henvende sig til Redaktør *R. P. Jensen* i København.

Maskinmester.
En dygtig Maskinmester kan straks faa Plads i Schultz's Bogtrykkeri, Niels Juelsgade 12.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 20. | København, den 20. Maj 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Roskilde. Paa en den 15. d. M. sammenkaldt ekstraordinær Generalforsamling valgtes til Formand *C. F. J. Printzlau,* Adresse: Müller'ske Trykkeri.

Aalborg. 3. Kv. 1876. 26 bidragydende Medlemmer (Aalborg 14, Frederikshavn 3, Thisted 4, Hjørring 5). Ny indtraadt 5, afrejst 2, udelukket 1 (Sætter M. J. F. Christensen, Bog Nr. 22 København). Hjørring udgør fra 1. April en selvstændig Stedforening.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Aalborg. 3. Kv. 1876. Summa 35 Kr. 20 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Nyborg Sætter *August Ludvig Findling,* født i Nyborg den 17. Oktober 1856, udlært samme Sted den 1. April 1876. — *P. L. Erichsen,* Stiftstrykkeriet i Odense.

Almindelige Bemærkninger med Hensyn til Bogtrykkerdagen.

Den store Dag nærmer sig med hurtige Skridt; i Dag om fjorten Dage tager den sin Begyndelse; en Drøftelse af de Spørgsmaal, der skulle forelægges Bogtrykkerdagen, vilde derfor, naar den skulde foretages gennem nærværende Tidende, langtfra blive udtømmende; det er heller ikke en saadan, vi her ville indlede, det er ganske almindelige Bemærkninger, vi ville tillade os at fremsætte.

Vi kunne ikke undlade at advare mod at nære altfor sangvinske Forhaabninger til Bogtrykkerdagen, man maa i den Henseende helst i sine Betragtninger være saa ædruelig som mulig, og det nytter ikke, at man lever i Fantasiens Verden og ser Alt, som det skulde være, men overser, hvorledes det er. Vi have haft Lejlighed til at høre enkelte Kollegers Udtalelser med Hensyn til Bogtrykkerdagen, Udtalelser om det Meget og det Gode, som denne skulde udrette, men som dog efter vor Mening vare langt fra Virkelighedens Rige. Gør man sig saa overordenlige Forventninger, udsætter man sig saare let for Skuffelser; jo mere man nedstemmer Forventningerne, jo mindre kunne da Skuffelserne blive, hvis der saa overhovedet bliver Tale om saadanne.

At denne Sammenkomst har sin store Betydning, kan ikke nægtes; den Omstændighed, at Repræsentanter for alle danske Typografer samles for at opnaa et fælles Resultat, har noget Tiltalende ved sig; man kan jo derved, hvis Alt gaar godt, komme til Klarhed over, hvad det er, Typograferne ville, men for at dette kan ske, er rigtignok én Ting nødvendig, og det er egenlig herpaa, vi ville henlede Opmærksomheden.

Beskedenhed og Tilbageholdenhed ere til passende Tid og Lejlighed fortræffelige Egenskaber, dog kunne de ogsaa undertiden være mindre heldige, og særligt ved en Lejlighed som Bogtrykkerdagen; det er ikke nødvendigt, at de, om hvem man véd, hvad de ville, trække store Veksler paa Bogtrykkerdagens Tid; men derimod er det nødvendigt, at *Provinsernes* Delegerede udtale sig og give tilkende, hvad *de* ville, for at netop Udfaldet kan blive et Udtryk for, hvad Danmarks Typografer ville. En Del ere sandsynlig bange for den københavnske Kritik, den ubarmhjertige Kritik, der som oftest opholder sig ved det mindre Heldige, men lader det virkelig Gode nændset; denne Kritik bør man imidlertid ikke tage Hensyn til — den er nu en Gang uundgaaelig; men derimod har det Betydning, at Provinsianernes Ønsker, selv maaske udtalte i en mindre heldig Form, komme til at ligge klart for. Vi have ingen Grund til at overse Provinssætterne, de have Krav paa at blive betragtede som Standsfæller, som Ligestillede af os, og det er Noget, Enhver véd, der har taget Del i Foreningslivet, at flere af de virksomste Medlemmer i vor Forening netop ere Provinsianere og ofte ved flere Møder have afgivet værdifulde Bidrag til de foreliggende Sager. Det bede vi Provinskollegerne lægge Mærke til og huske paa, at de ikke komme til os som Underordnede, men derimod som Sideordnede, og at deres Stemmer ere lige saa gode som vore. Det er vort Haab, at alle de Delegerede paa selve Bogtrykkerdagen kunne mødes som Ligestillede, fuldt bevidste, hvad de skulle varetage. *Der* haabe vi ogsaa, man vil udtale, hvad man har paa Hjerte, og *der* haabe vi endelig, at man vil drøfte de foreliggende Sager uden al Lidenskabelighed og saa vidt muligt undgaa Personligheder. Lad os ikke glemme, at det er den *første* danske Bogtrykkerdag, der skal holdes, og at *hvad* der sker, og *hvorledes* det sker, kan betragtes som et Varsel om, hvad der *vil* ske! —x—

Før Bogtrykkerdagen.

(Af A. L. Mortensen.)

(Sluttet.)

Burde man ikke ved Tarifsagens Afgørelse saa vidt muligt søge at fjærne enhver Fordring paa Fordelsats, som Sætterne hidtil have haft Ret til, og derimod

stræbe hen til Opnaaelsen af en højere Satspris? — Efter min Opfattelse vilde dette være det Heldigste, endskønt der jo her kan siges Meget baade for og imod; men jeg vil dog spørge Enhver: Hvad er det, der som en Kræftbyld har tæret paa det typografiske Samfundslegeme og bragt Kollegerne til snart at overse, snart at misunde hinanden, som har forhindret, at Arbejderne i vore større Trykkerier nogensinde have kunnet blive enige om en fælles Optræden i en eller anden Sag, som de dog alle burde have været lige villige til at tage sig af? Har det ikke sin Aarsag i den Kendsgerning, at der er saa stor Forskel paa de Vilkaar, under hvilke de forskellige Sættere i det samme Trykkeri virke, og at mangen dygtig Typograf, som udfører saadanne Arbejder, der udkræve baade Intelligens og Omtanke, langtfra faar dette betalt i Forhold til den Tid, det kræver, og den Dygtighed, det fordrer, og heller ikke faar nogen Godtgørelse i fordelagtig Sats, medens Andre, der ikke have mere og ofte langtfra saa stor Adkomst til Begunstigelse, bestandig staa med Arbejder, der fordre mindre Dygtighed og dog lønne sig langt bedre. Hvis dette Forhold ikke ligefrem opfordrer til Servilisme og slavisk Underdanighed, saa véd jeg ikke, hvad der gør det. Og naar Principalerne klage over, at Nutiden skaber saa faa virkelig intelligente og dygtige Typografer, saa vil jeg tillade mig at rette det Spørgsmaal til de Herrer: „Hvor vil De forlange, at Nogen skal søge at erhverve en Dygtighed, som kun bringer Vedkommende, der er i Besiddelse af den, et ligefremt Tab! Hvorfor betaler De de vanskeligste Arbejder forholdsvis slettest, medens det Modsatte burde være Tilfældet? Naar De ikke ansporer Dygtigheden ved Belønning, saa kan De heller ikke vente, at den vil komme til Stede". Det er af de her anførte Grunde, at jeg vil opfordre den Forsamling, der skal tage Tarifsagen under Overvejelse, til at stræbe hen til 1) at faa gennemført en saa høj Satspris, at en Typograf, der sætter 10,000 Bogstaver daglig med 10 Timers Arbejdstid, kan tjene mindst 20—22 Kroner i Ugens 6 Arbejdsdage, 2) at stryge alle de Punkter, hvori der gøres Fordring paa Titler, Fakats o. s. v., 3) at faa ethvert Arbejdes Betaling fastsat efter den Tid, det optager, at faa Betalingen for fremmede Sprog forhøjet og saa vidt muligt fastslaaet faste Regler, hvor der i den nugældende Tarif staar „efter Overenskomst". Tillige vilde det vistnok være rigtigt at faa udarbejdet en særlig Afdeling, gældende for Bladene, saaledes at f. Eks. alle Morgenbladene kom til at arbejde under samme Vilkaar; ti Typograferne maa gøre Alt for at afvæbne de Beskyldninger, der undertiden fremkomme om, at de begunstige enkelte Blade og forfølge andre. Med Hensyn til Tarifen vil jeg endnu, da der ved dens Affattelse vistnok vil blive draget Paralleller med den i de sidste Numre af dette Blad meddelte tyske Bogtrykker-Tarif, henlede Opmærksomheden paa, at Satsprisen i denne er sat saa lavt, fordi man er gaaet ud fra, at Forholdene, Livsfornødenhedernes Pris etc. paa de forskellige Steder i Tyskland ere meget forskellige, saa at hvad der er en rigelig Betaling det ene Sted, bliver altfor lav paa et andet; men i „Korrespondent" siges det udtrykkelig som Svar paa Anker, der ere gjorte over den lave Arbejdspris, at man har sat denne saaledes for at afvæbne alle dem, der hidtil have sagt, at de ikke kunde være Medlemmer af Forbundet, fordi de ikke saa sig i Stand til, der hvor de vare, at faa Arbejdet saaledes betalt, som Tarifen foreskriver. Nu er Prisen sat *saa lavt*, at Ingen *kan* arbejde billigere; derimod vil der paa de allerfleste Steder være at fastslaa et betydeligt Lokal-Tillæg (Local-Zuschläge), og Ingen kan derfor i Fremtiden af den ovenanførte Grund unddrage sig for at være Medlem. At der ogsaa hos os kan være Hensyn at tage overfor Provinsbyerne, skal ikke fragaas, men dette gælder dog her i langt ringere Udstrækning end i Tyskland.

Jeg kommer nu til den sidste Sag, jeg ønskede at bringe under Overvejelse, og det er: *Kan ikke den forestaaende Bogtrykkerdag vedtage Oprettelsen af et Fælles-Trykkeri i København samt udstæde Opfordring til Forbundsmedlemmerne om at tegne sig for en eller flere Aktier?* Dette er ogsaa en Sag af stor Vigtighed, og her gælder det gamle Ord, at „Godt begyndt er halvt fuldendt"; lad os tage kraftig fat paa Værket, haabende paa et godt Udfald, og sikkerlig vil det lykkes. Fra flere højtagtede Kollegers Side har jeg hørt den Paastand blive fremsat, at vi ikke maa begynde herpaa, før Tarifspørgsmaalet er bragt til Ende, men uden at kunne slutte mig dertil. De gaa nemlig ud fra, at det i Tilfælde af en Arbejdsnedlæggelse altfor meget vilde lamme vor økonomiske Kraft, hvis en Del af vor Kapital var anbragt i et Fælles-Trykkeri, medens jeg er mest tilbøjelig til at antage, at under en saadan Eventualitet vilde Trykkeriet i Længden kunne hjælpe os langt mere end Pengene, og herfor taler ogsaa den Kendsgerning, at man i Basel, paa samme Tid som Arbejdsnedlæggelsen er i fuld Gang, af al Kraft arbejder paa at oprette et Fælles-Trykkeri. Jeg vil ogsaa her stille et bestemt Forslag, for at Medlemmerne ved deres Diskussioner kunne have et bestemt Udgangspunkt: Anlægs- og Driftskapital fastsættes til 20,000 Kroner, for hvilke der udstædes 400 Aktier à 50 Kr.; Forbundet har à priori Ret til at tegne sig for saa mange Aktier, som det maatte ønske (ligesom det ogsaa bør have Ret til, efterhaanden at indløse samtlige Aktier til pari Kurs), derefter kunne Stedforeningerne og de enkelte Medlemmer tegne sig, maaske med den Indskrænkning, at intet enkelt Medlem maa have over 4 Aktier. Aktiekapitalen bliver at indbetale fra 1. September d. A., for Københans Vedkommende i maanedlige Rater og for Provinsernes Vedkommende kvartalsvis, saaledes at det hele Beløb er indbetalt til September 1877, til hvilken Tid Bogtrykkeriet begynder sin Virksomhed. Tegningen maa være sluttet til 1. Avgust d. A., og der skal da af Aktietagerne vælges en Bestyrelse, hvoraf dog Forbundspræsidenten og Hovedkassereren bør være fødte Medlemmer. For Øvrigt bør en Aktionær kun have én Stemme, hvad enten han har en eller flere Aktier. Tillige har jeg tænkt mig Arbejdsforholdene i Trykkeriet ordnede saaledes, at den højeste Rente, der af Overskudet maatte udredes til Aktionærerne, var 5 pCt., medens Resten dels henlagdes til et Reservefond og dels som Præmie blev at fordele blandt de i Trykkeriet Arbejdende i Forhold til deres Fortjeneste.

Idet jeg slutter, vil jeg endnu en Gang anbefale disse Forslag til alle Forbundsmedlemmers Overvejelse samt bede dem fremkomme med deres Anskuelser desangaaende.

Korrespondance.

V. H. Vejle, 7. Maj. I Dag vare samtlige herværende Medlemmer samlede for at drøfte Bogtrykkerdagens Dagsorden. Meningerne vare temmelig ens, og Stemningen var en saadan, som den, i alt Fald efter min Mening, bør være blandt *alle* Typografer. Angaaende *Forbundsgrundloven* udtaltes der bl. A., at det vilde være overflødigt for os saa vel som for enhver Stedforening at indlade sig paa en udførlig Diskussion om dette Emne, da Bogtrykkerdagen bedst ordnede dette store Spørgsmaal, idet Stedforeningerne maatte have fuld Tillid til deres Repræsentanter. De Punkter, hvorom der egenlig var nogen Meningsforskel, angik *Sygekasser*, hvilke helst burde udelukkes fra Forbundet og være dette uvedkommende, da der flere Steder i Provinserne vare heldigere Betingelser til Stede for at sikre sig Understøttelse, end Forbundet kan tilvejebringe. Med Hensyn til *Lærlingespørgsmaalet* fastholdt Alle, at der bør virkes hen til Fagprøvers Aflæggelse, dog saaledes, at Stedforeningerne indbyrdes afgøre, hvorvidt den Udlærte er kvalificeret til Optagelse i Forbundet, ikke alene med Hensyn til Dygtighed i Faget, men ogsaa med Hensyn til Opførsel, og at Optagelsen sker med tre Fjerdedele af Stemmerne for sig.

Kolding, 13. Maj. Til Valget af en Repræsentant til Bogtrykkerdagen var her 13 stemmeberettigede Medlemmer (8 i Kolding og 5 udenbys — Christensen i Varde er bortrejst, hvorhen vides ikke, uden at være bleven Forbundsmedlem), og af disse afgave 4 udenbys (Fredericia ikke) og 7 indenbys (Formanden ikke) deres Stemmer. Udfaldet af Stemmegivningen var, at Formanden valgtes enstemmig. — Diæterne til Repræsentanten blev i et tidligere Møde fastsat til 15 Kr., der udredes med 10 Kr. af den stedlige Kasse og 1 Kr. af hvert udenbys Medlem. — Da *Cohn* havde afgivet en tilfredsstillende Erklæring til Stedforeningen, vedtoges det enstemmig at anbefale ham til Optagelse i Forbundet. *H. F. Rasmussen*,
p. t. Formand i „Typografia".

A. Aarhus, 14. Maj. Paa den til i Fredags (Bededag) indvarslede Generalforsamling i den herværende Stedforening toges først Bestemmelse om et Pengebeløb til de to Afsendinge til Bogtrykkerdagen. Dernæst skredes til Valget af disse, men forinden Afstemningen fandt Sted, udspandt der sig en længere Diskussion, og navnlig skete der adskillige Forespørgsler til de opstillede Kandidater, F. H. Andersen og Julius Stæhr i Amtstidendens Trykkeri samt Nielsen i Stiftstrykkeriet, for at faa deres Stilling at vide til Dagsordenens forskellige Punkter, hvilke Forespørgsler de besvarede. Ved Afstemningen (Stemmesedler fra Viborg og Silkeborg vare forud indtrufne) afgaves 26 Stemmer; *F. H. Andersen* og *Julius Stæhr* valgtes, den Første enstemmig og den Sidste med 13 St. (Nielsen havde 8 St.). Efter at Generalforsamlingen var endt, tilbragte man nogle Timer sammen i Selskabelighed, og her udbragtes Skaaler for de to valgte Afsendinge, for Bogtrykkerdagen, for Forbundet, for R. P. Jensen o. s. v. Alle skiltes med det Haab, at Bogtrykkerdagen maa bringe et godt Udbytte for Typografiens Udøvere.

Nykøbing, 14. Maj. I Anledning af Bogtrykkerdagens Indkaldelse samledes Typograferne i Nykøbing Stedforening Lørdag den 6. Maj. De Bogtrykkerdagen foreliggende Spørgsmaal sattes punktvis under Drøftelse, og Valg af en Afsending foretoges. Resultaterne af Drøftelsen og Udfaldet af Valget fremsendes herved den ærede Præsident. — Hvad først angaar *Forbundets Grundlov*, mener man, at den provisoriske Lov, som har bestaaet siden Forbundets Dannelse, kan lægges til Grund for den, da den i sin Helhed har vist sig temmelig fyldestgørende, dog ønsker man gerne, at Medlemmerne indbyrdes knyttedes fastere sammen. — Vi kom dernæst til Spørgsmaalet om *Valg af Præsident, Forbundskasserer og Kontroludvalg*. Vor nuværende Præsidents Virksomhed omtaltes med udelt Velvilje, og Alle vare enige om, at saa længe han vedblev at nære samme Interesse for vor Velfærdssag, som han hidtil havde gjort, kunde der ikke være Tale om at sætte nogen Anden i hans Sted. Man sætter her sit Haab til Præsidentens Genvalg. Det Samme gælder om den nuværende Forbundskasserer. Til Kontroludvalget ønsker man naturligvis energiske Mænd og trofaste Kolleger. — *Tarifspørgsmaalet* fik en temmelig alsidig Drøftelse. Man fandt det tidssvarende at forsøge indført en for hele Landet gældende Tarif og i denne at afhjælpe de mange Mangler, som findes i den nugældende, særlig med Hensyn til de Steder, hvor denne foreskriver „efter Overenskomst", da man betragter disse „Overenskomster" som sideordnede med „Nul". Ligeledes ønskedes der fastsat Priser for de forskellige Akcidensarbejder, som jævnligen forefalder. Sluttelig gjordes der opmærksom paa den store Uretfærdighed, der ligger i Bestemmelsen om Forskellen i Satsprisen for „skrevet og trykt Manuskript". — Oprettelsen af en *Alderdomsforsørgelseskasse* var man enig om at støtte efter bedste Evne, da man mente, at den vilde kunne bringe Typograferne i Almindelighed en god Støtte paa deres gamle Dage. Ligeledes tilraadede man en *Rejse- og Arbejdsløsheds-Kasse*. Stedlige Sygeforeninger, fandt man, burde oprettes over Alt indenfor Forbundets Omraade, og et æret Medlem paaviste ved Eksempel, hvor lidet et Kontingent der behøvedes til saadanne Kasser. — *Lærlingespørgsmaalet* fik den omhyggeligste Drøftelse, idet næsten Alle havde nogle Bemærkninger at gøre om denne Sag. Det fremhævedes, at det blev en meget vanskelig Opgave for Forbundet at indskrænke Lærlingeantallet paa de Steder, hvor Trykkerierne udelukkende drives ved Hjælp af saadanne, saa længe som Principalen kunde vedblive at erholde Lærlinge, og at Forbundet her kun har ét Vaaben: Fabrikloven. Det maa altsaa være enhver Typografs Pligt over Alt, hvor han kommer, at efterse, hvorledes denne bliver overholdt. Saaledes løde de Udtalelser, til hvilke man sluttede sig. Indførelsen af Dueligheds-prøver ansaa man som meget ønskelig. — Efter at have drøftet ovennævnte Spørgsmaal, skredes til Valg. Af de 10 tilstedeværende Medlemmer afgave 8 deres Stemmer, hvorved 6 Stemmer faldt paa Hr. *Henrichsen*, Maribo, som saaledes erklæredes valgt.

Paa Bestyrelsens Vegne
Aage Jordan.

= **Næstved**, 14. Maj. I Forgaars var Bogtrykkerdagens Dagsorden til Forhandling i Stedforeningen. Diskussionen, der indlededes af Formanden, var livlig, og samtlige Medlemmer deltoge i den. Uden at gaa meget i Detaillen, kom man dog paa det Rene med Foreningens Anskuelser om de forskellige Punkter. Angaaende Valget af Præsidium var der kun én Mening, nemlig at genvælge de Samme. Man var enig om Ønskeligheden af en for hele Danmark gældende Tarif, dog med Forbehold af, at deri tages Hensyn til de stedlige Forhold i Provinserne. Saa godt som uden Bemærkninger sluttede man sig til Oprettelsen af en Rejse- og Arbejdsløshedskasse, hvorimod Enkelte ømmede sig lidt ved Udsigterne til de Udgifter, der ere forbundne med Alderdomsforsørgelseskassen og Sygekassen, men Ingen var dog afgjort imod disse Kasser. Lærlingespørgsmaalet kom kun flygtig paa Tale, men denne Sag tilligemed de andre ville blive genoptagne i et senere Møde. Ved Valget til Bogtrykkerdagen fik Formanden, J. Boesen, og L. A. Svendsen lige mange Stemmer, men ved Omvalget valgtes *L. A. Svendsen* til Afsending med overvejende Flertal.

*Roskilde, 16. Maj. Den af den herværende Stedforening berammede Sammenkomst af de sællandske Typografer fandt Sted i Søndags, og nogle og Tredive havde fulgt Indbydelsen; fra Slagelse og Ringsted var man mødt talrigt, hvorimod København var forholdsvis svagt repræsenteret. Klokken omtrent halv elleve vare Alle samlede til en Frokost i „Hôtel Postgaarden", hvor Stedforeningens Formand bød de Fremmede Velkommen, og straks efter besaa man Domkirken med dens Kongegrave, her behagelig afbrudt af Hr. Professor *Mathisson-Hansons* mesterlige Orgelspil. Uagtet Regnvejret begav hele Selskabet sig derefter til den en Fjerdingvej her fra Byen beliggende Boserup Skov, hvor der gjordes et Par Timers Ophold, som tilbragdes med Afsyngelsen af nogle Sange og anden Skæmt. Kl. 5½ var Selskabet atter samlet i „Hôtel Postgaarden" til et muntert Fællesmaaltid. „Poul Strange" havde leveret en kvik Sang til Forbundet, „Petit Nr. 5" gjorde sig lystig over Tiderne i en Vise, og med Skaaler for Forbundet o. s. v. gik Tiden hurtigt, indtil Lokomotivets Piben varskoede om at holde sig rede til Afgang med Banen i de forskellige Retninger. Sidst, Kl. 9½, tog de københavnske Kolleger afsted. Det hele Arrangement gjorde for Øvrigt Roskilde-Foreningen al Ære. — Jeg kan tillige meddele, at *Oluf Rasmussen* i Müllers Trykkeri er valgt til Foreningens Afsending til Bogtrykkerdagen.

Forskelligt.

Dansk Repræsentant paa den tyske Bogtrykkerdag. Som det danske Forbunds Afsending til den tyske Bogtrykkerdag, der aabnes paa Onsdag i Leipzig, afrejser Hr. Typograf *Olavesen* i Morgen eller i Overmorgen.

Den typografiske Forening.

I Aften Kl. 9 afholdes Møde i Foreningslokalet. Diskussionsemne: *Bogtrykkerdagens Dagsorden.*

Bestyrelsen.

I Henhold til de nye Loves §§ 4 og 6 udskrives herved Valg af et sjette Bestyrelsesmedlem og det staaende Udvalg, der bestaar af 10 Medlemmer og 10 Suppleanter, hvilket Valg fordrer absolut Majoritet, og hvorfor der maa afgives Stemme paa 20 Navne. Stemmesedler, der ere indrettede hertil, medfølge nærværende Numer. Det bemærkes, at den udfyldte Stemmeseddel afleveres Lørdag Aften den 27 d. M. i Foreningslokalet til et af Bestyrelsens Medlemmer, *eller* indsendes forinden forseglet til Formanden, *eller* overleveres forseglet til Budet, som samme Dag bringer Tidenden.

Baseler-Strejken i Schweiz

er endnu i fuld Gang. Bidrag modtages fremdeles af Kassereren.

Bestyrelsen.

Brevkasse.

Flere Korrespondenter. Pladsen tillader os ikke at optage samtlige til nærværende Numer indkomne Korrespondancer.

Den første danske Bogtrykkerdag.

I Henhold til Forbundskundgørelse af 4. April d. A. angaaende Bogtrykkerdagens Indkaldelse er fastsat følgende **Program:**

Lørdag den 3. Juni. Kl. 2 Efterm. aabnes Bogtrykkerdagen i Thuns Lokaler, Hj. af Amaliegade og Sct. Annæplads; derefter Forhandling. Kl. 9 Aften: Besøg af Provinskollegerne i Foreningslokalet (Kücker, Ny Østergade).

Søndag den 4. Juni. Kl. 10 Form.: Forhandling i Thuns Lokaler. Kl. 2 Efterm.: Diner i Thuns Restavration. Kl. 4 Efterm.: Forhandling i Thuns Lokaler.

Mandag den 5. Juni. Kl. 10 Form.: Forhandling i Thuns Lokaler. Kl. 2 Efterm.: Bogtrykkerdagen sluttes. Om Eftermiddagen: Udflugt pr. Jernbane; Fest paa Jægersborg.

Til Dineren (Pris pr. Kuvert, indbefattet Vin, 3 Kr.) maa man tegne sig forud og inden Torsdag den 1. Juni, Aften. Udflugten Mandag Eftermiddag, der er arrangeret med Musik for Damer og Herrer, koster 4 Kr. pro persona, deri indbefattet Befordring med Jernbanen og Festmaaltid (3 Retter og Vin), og Tegning maa finde Sted inden den 27. Maj, Aften. Lister til Tegning er fremlagt i Foreningslokalet og ere til Stede hos Bestyrelsens Medlemmer. Det bemærkes, at for at kunne skaffe et Arrangement med Jernbanebestyrelsen fordres betids Underretning om Deltagelse, og at de nærmere Klokkeslet for Udflugten senere ville blive opgivne.

Bogtrykkerdagens Forhandlinger stenograferes og kunne overværes af Forbundsmedlemmer.

De Afsendinge, som maatte ønske bestilt Bolig forud, bedes derom at gøre Anmeldelse til Bestyrelsen nogle Dage forud. Andre Provinskolleger, som i de Dage besøge København, kunne arrangere dem paa samme Maade, og disse anmodes tillige om at give Underretning til Bestyrelsen om eventuel Deltagelse i Udflugten.

København, den 18 Maj 1876.

Bestyrelsen
for
„Den typografiske Forening".

Typografiske Kundgørelser.

Fejl Hat.

Ved Mødet sidste Lørdag i Foreningens Lokale er en Hat bleven forbyttet. Fejlen bedes berigtiget gennem denne Tidendes Ekspedition.

En duelig og velanbefalet **Trykker** (Maskinmester) søger Plads i en Provinsby. Man behage at henvende sig til Redaktør *R. P. Jensen* i København.

Plads for **en Akcidenssætter** er ledig i vort Bogtrykkeri. Ugenlig Løn 18 Kr. — Betaling for Overarbejde efter Overenskomst.

Thillerup & Tychsen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 21. | København, den 27. Maj 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Valget til Bogtrykkerdagen. Samtlige Stedforeninger have foretaget Valg, og Resultatet er følgende:

København.

Ved første Valg blev afgivet 345 gyldige Stemmesedler. Valgte bleve: *P. Christensen* (308 St.), *N. Hansen* (307), *Wm. Petersen* (302), *Chr. Ewald* (267), *Emil Petersen* (266), *Rud. Foltmar* (257), *N. C. Olavesen* (231), *Fred. Olsen* (228), *A. F. Decher* (211), *J. C. Henriksen* (207), *A. L. Mortensen* (183) og *J. I. P. Frantzen* (176). Ved bundet Omvalg blev afgivet 311 gyldige Stemmesedler, og valgte bleve: *G. Lindberg* (274), *H. V. Tverskou* (174), *Charl. Thomsen* (167) og *V. A. J. Tømmerup* (160). Her mangler to Afsendinge.

Roskilde.

Oluf Rasmussen, valgt med 4 St. af 7 afgivne Stemmer.

Ringsted.

S. K. Johansen (Formand), enstemmig valgt.

Slagelse.

H. Køster (Formand), enstemmig valgt.

Næstved.

L. A. Svendsen, valgt ved bundet Omvalg.

Hillerød.

L. Monsen, valgt med 6 St. af 8.

Holbæk.

L. Sønderkjær (Formand), enstemmig valgt.

Nakskov.

H. P. C. Nordlunde, enstemmig valgt.

Nykøbing p. F.

H. P. Henrichsen (Maribo), valgt med 8 St. af 10.

Odense.

P. L. Erichsen (Formand), valgt med 10 St. af 13.

Svendborg.

H. P. Warberg (Formand), enstemmig valgt.

Kolding.

H. F. Rasmussen (Formand), enstemmig valgt.

Vejle.

Vilh. S. Hansen (Formand), valgt med 5 St. af 7 (2 stemte ikke).

Horsens.

L. P. Larsen, valgt med 5 St. af 8.

Aarhus.

F. H. Andersen (enstemmig) og *Julius Stæhr* (Formand, 13 St.). 26 St. afgaves.

Randers.

H. Hansen (Formand), enstemmig valgt.

Aalborg.

J. Møller, valgt med 16 St. af 19.

Hjørring.

J. P. Hansen, enstemmig valgt.

København. 3. Kv. 1876. 446 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 29, afrejst 11, udtraadt 7, udslettede 15 (død 1).

Kvittering for Forbundsbidrag.

København. 3. Kv. 1876. Summa 575 Kr. 20 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Slagelse Maskintrykker *Frits Ludvig Lie*, født i Kolding d. 10. Maj 1852, udlært i „Slagelseposten" Trykkeri d. 1. Maj 1876, og Sætter *Jens Hansen Riis*, født i Rønne d. 9. Marts 1846, udlært samme Sted i April 1864 i M. Wolffs Trykkeri. — *H. Køster*, „Sorø Amtstidendes" Trykkeri i Slagelse.

I Roskilde Trykker *Ludvig August Philip*, født i Helsingør d. 23. April 1842, udlært hos S. Oettinger i København, og Sætter *Georg Christensen*, født i Roskilde d. 29. Januar 1849, udlært samme Sted (Müllers Trykkeri) 1867. Ingen af dem tidligere Forbundsmedlem. — *Printzlau*, Müllers Trykkeri i Roskilde.

Udkast til Forbundets Grundlov.

Organisation.

§ 1.

„Almindeligt dansk Typograf-Forbund" omfatter alle de i den danske Stat oprettede typografiske Lokalforeninger.

Formaal.

§ 2.

Forbundets *Formaal* er at fremme tidssvarende Forbedringer i Faget, baade i aandelig og materiel Henseende.

Grundbestemmelser.

§ 3.

Enhver stedlig Forening er berettiget til at opstille saadanne Statuter, som findes at være i Overensstemmelse med de tilstedeværende ejendommelige Forhold, dog gaar forud for disse Forbundets Grundlov og de lovmæssige Bestemmelser, som for Øvrigt maatte træffes

af Forbundsstyrelsen, — ingen Indskrænkning heri kan finde Sted. Bogtrykkerdagens Beslutninger maa under ingen Omstændigheder hverken udtrækkes, ændres eller indskrænkes.

§ 4.

Under Forbundets Lovgivning henhøre indtil videre følgende Anliggender:

a) Arbejdspriser;
b) Arbejdstid, i Særdeleshed Søndagsarbejde;
c) Lærlingevæsenet;
d) Understøttelseskassevæsenet;
e) Oprettelsen af Fællestrykkerier;
f) Statistiske Oplysninger, Faget vedkommende;
g) Repræsentation af Forbundet i Udlandet.

§ 5.

Forbundets Lovgivning bliver udøvet af Bogtrykkerdagen.

Udvalg.

§ 6.

Et *Udvalg* paa 7 Medlemmer vælges, deraf de 5 af den københavnske Forening og af Foreningerne i Aarhus og Odense hver et Medlem. Henholdsvis vælges lige saa mange Suppleanter.

Dette Udvalgs fornemste Opgave er at vaage over Forretningsførelsen og at assistere Præsidiet, af hvilket det i det Mindste hver Maaned modtager en Beretning om Tildragelser i Forbundet, om hvilket det da danner sig en Mening og fremsætter mulige Indvendinger paa vedkommende Sted. Udvalgets øvrige Anliggender ere: Raadslagning angaaende Uddelingen af Understøttelser, Fastsættelse af Lønninger til Forbundets Embedsmænd, Vedtagelsen af Rejser paa Forbundets Bekostning, Prøvelse af Fjerdingaars-Regnskaberne samt Modtagelse af Klager over Administrationen.

Udvalget giver sig selv en Forretningsorden, der dog, set hen til, at alle Udvalgsmedlemmer ikke ere paa samme Sted, ikke maa lægge Hindringer i Vejen for en hensigtsmæssig Administration.

Præsidium.

§ 7.

Forbundets *Ledelse* har Sæde i København og bliver udøvet:

a) ved en *Præsident*, der optræder i Forbundets Sted og repræsenterer det saa vel indad som udad til; han har Ret til at fordre en stræng Udøvelse af de gældende Love, for hvis Overholdelse det paaligger ham at drage Omsorg;

b) ved en *Afstemning* i særlig vigtige Tilfælde, hvor Administrationen for at undgaa Beskyldning for en egenmægtig Handlemaade ikke selv tør tage Beslutning; for Foreningerne uden for København afgive Formændene hver en Stemme, for den køberhavnske Forening dennes Bestyrelse med lige saa mange Stemmer, som Foreningen tæller 50 Medlemmer, saaledes, at hvert stemmeberettigede Bestyrelsesmedlem uafhængigt af det andet kommer til at afgive sin Kvota (de Stemmer, der ere tilovers ud over Kvotienten, fordeles ved Lodtrækning);

c) ved en *Kasserer*, som bliver valgt af den københavnske Forening.

§ 8.

Præsidenten, hvis Valg er gældende fra den ene ordenlige Bogtrykkerdag til den anden, har at indkalde Bogtrykkerdagen, lede dens Forhandlinger, i Forening med Udvalget at udfærdige de vedtagne Love og at lade samme forkynde i Forbundets Organ. De nødvendige Forordninger, der direkte angaa Bogtrykkerdagens Lovgivning, maa medundertegnes af Udvalgets Formand, naar de skulle have Gyldighed.

Kassereren er underkastet den københavnske Forenings umiddelbare Kontrol, og denne Forening har derfor at garantere Kassen. Samtlige Indtægter og Udgifter maa kun ske med Præsidentens Samtykke.

Bogtrykkerdag.

§ 9.

Bogtrykkerdagen fremgaar af almindelige og direkte Valg ved skriftlig Afstemning. Dens Forhandlinger ere offenlige og skulle foreligge for Medlemmerne i et stenografisk Referat.

§ 10.

Bogtrykkerdagen indkaldes ordenligvis hvert tredje Aar. En overordenlig Bogtrykkerdag kan indkaldes paa Initiativ af Præsidenten, eller naar tre eller flere Foreninger, der tilsammen tælle mindst 50 Medlemmer, indgive et motiveret Andragende derom, men Flertallet af Forbundets Medlemmer skulle dog først ved en almindelig Afstemning erklære sig derfor. Mindst to Maaneder før den ordenlige Bogtrykkerdags Afholdelse offenliggøres Dagsordenen, hvorimod den overordenlige kun fordrer en Maaned. Forhandlingsgenstande kunne kun indgives af Foreningerne eller af Præsidenten og Udvalget.

§ 11.

Afsendingene vælges af Foreningerne, en af hver, naar Medlemsantallet ikke overstiger 25, men naar en Forening overstiger dette Tal, vælges en for hver 25 Medlemmer (13 og derover regnes for fulde 25). Valget sker ved absolut Stemmeflerhed, og eventuelt finder bundet Omvalg Sted.

De Afsendtes Rejseomkostninger bestrides af Forbundskassen, og Diæterne udredes af de enkelte Foreninger.

§ 12.

Bogtrykkerdagen prøver Gyldigheden af sine Medlemmers Valg, bestemmer sin Forretningsorden samt udnævner en Vicepræsident og to Sekretærer for den Tid, Forhandlingerne vare. Den fatter Beslutning med simpel Stemmeflerhed, naar undtages Lovforandringer, der udfordre to Tredjedele af de afgivne Stemmer for at blive vedtagne. Bogtrykkerdagen kan ogsaa beslutte, at samtlige Forbundsmedlemmer stemme over en Sag.

§ 13.

Til Bogtrykkerdagens Forretninger høre: Valg af en Præsident og en Stedfortræder for denne; endelig Afgørelse af Besværinger, der fra Forbundsstyrelsens Side ere indkomne over de enkelte Foreninger eller omvendt; Godkendelse af Regnskaberne; Myndighedsoverdragelse angaaende Gensidighedsoverenskomster med udenlandske Foreninger; Bestemmelser af Forbundsbidragets Størrelse; Grundlovens Forklaring og Forandring; Beslutninger over indkomne Andragender, samt Valg af Samlingssted for den næste Bogtrykkerdag.

Gensidighed.

§ 14.

Et Medlem af en stedlig Forening bliver, naar han flytter til et andet Sted, at betragte som ligeberettiget med de øvrige Medlemmer, naar han blot har opfyldt sine Forpligtelser mod den Forening, hvoraf han sidst har været Medlem. Han har intet Indskud o. s. v. at udrede.

Medlemmernes Legitimation.

§ 15.

Ethvert Forbundsmedlem modtager ved Optagelsen et Eksemplar af den stedlige Forenings Love og ved sin Afrejse en Bog med Forbundets Grundlov samt Kvitteringstabeller for Medlemsbidrag og Viatikum tilligemed Rubriker for andre Kassebidrag, som det maatte anses for hensigtsmæssigt at indrette. Denne Bog tjener i enhver Henseende som Legitimation og sikrer fuldstændig Gensidighed hos de bestaaende stedlige Foreninger. Bogen udstædes af den Forening, hvor Medlemmet først er optaget, og han maa paa et bestemt Sted i Bogen underskrive en Erklæring om, at han anser Forbundets Grundlov som gældende for

Tillæg til Nr. 21 af „Typograf-Tidende“.

Korrespondance.

Slagelse, 6. Maj. Hr. Redaktør! I Anledning af en fornylig her stedfunden Optagelse af et nyt Forbundsmedlem, er Hr. *C. Bressendorf* i Nr. 19 af „Typ.-Tid.“ fremkommen med nogle Bemærkninger, der formodenlig skulle betragtes som en „Indsigelse“; de ere jo rigtignok hverken det Ene eller det Andet, men da de dog maaske kunde bidrage til at stille den herværende Stedforenings Interesse for Typografien og Forbundet i et misligt Lys, er jeg som Stedforeningens Formand nødt til at udbede mig Plads for et Par Modbemærkninger. — Til Stedforeningen indkom der nemlig for kort Tid siden en skriftlig Begæring fra Maskintrykker i „Slagelse-Postens“ Trykkeri, Hr. *F. L. Lie*, om Optagelse i Forbundet; han motiverede sin Begæring ved en Henvisning til Forbundslovene, der bestemmer, at „enhver Udøver af Typografien kan blive Medlem af Forbundet“, samt fremlagde samtidig et af Hr. Faktor *H. Olsen* udstedt Lærebrev. Hr. Bressendorf indrømmer selv, at han er nødt til at *respektere* dette — han har altsaa ikke Noget at udsætte paa Vedkommendes faglige Dygtighed. Naar jeg hertil føjer, at den Paagældende udøver Typografien *ligestillet med enhver anden Typograf*, og at han altid har vist sig som en brav Kollega, saa indser jeg ikke, hvilke Grunde — naar undtages personlige —, der skulde have bevæget den herværende Stedforening til at formene ham Optagelse i Forbundet. Dette er efter min Mening ikke saa stærkt, at det har Raad til at kaste Vrag paa alle „fremmede Kræfter“, der gaa over i Typografiens Tjeneste, paa Alle, der ikke ere saa at sige „fødte“ Typografer, og det vilde vel være for meget at forlange, at Forbundet ved Optagelsen af ny Medlemmer skulde være nødt til at raadspørge de ældre Medlemmers Smag og personlige Tilbøjeligheder, naar der ellers ikke forelaa Noget, der kunde være til Hinder for en Optagelse. At den her omhandlede Maskintrykker tidligere har lært som Stentrykker, er dog virkelig ingen Grund til derfor at formene ham Adgang til Forbundet, da da der blandt dettes Medlemmer og Typografiens Udøvere i det Hele taget findes Mænd, der tidligere have indtaget højst forskellige Livsstillinger, saasom Kontorister, Bogbindere, Skomagere, Murhaandlangere osv. Hvis Hr. B. altsaa af Princip er en saa ivrig Modstander af saadanne „fremmede Kræfter“, er det „for Principets Skyld“ beklageligt, at han ved de mange tidligere Lejligheder, hvor dertil har været Anledning, ikke har fundet sig beføjet til at lade sin Stemme høre. — Hr. B. bemærker til Slutning, at man i Sager vedrørende Typografien og Forbundet *ikke* bør lade sig lede af Bihensyn, og heri er jeg fuldstændig enig med ham; men naar han af Stedforeningens 7 Medlemmer er *den Eneste*, der har Noget at bemærke mod den skete Optagelse, saa er denne Omstændighed just ikke det stærkeste Bevis for, at *han* ved sin Optræden i denne Sag *ikke* har ladet sig lede af Noget, der kunde ligne „Bihensyn“.

Ærbødigst
H. Køster.

Roskilde, 24. Maj. I den herværende Stedforenings Møder har det Beklagelige i, at ikke alle Roskilde-Typograferne vilde slutte sig til Forbundet, i den senere Tid flere Gange været omtalt, og da der navnlig her forelaa vægtige Grunde til at søge at faa denne Tilstand hævet, bragtes dette Spørgsmaal atter frem i et Møde, som var sammenkaldt i Mandags Aftes. Det vedtoges da af de 3 i Hr. Müllers Trykkeri arbejdende Forbundsmedlemmer, *Rasmussen, Larsen* og *Printzlau*, at de den næste Dag vilde opsige deres Pladser og fastholde denne Opsigelse, saafremt Ikke-Forbundsmedlemmerne, Dhrr. *L. A. Philip* og *G. Christensen*, vedblivende vægrede sig ved at gaa ind i Forbundet. Efter at derpaa Stedforeningen havde godkendt det Vedtagne, Præsidiets Kendelse var indhentet, og dette tillige var anmodet om at tage de nødvendige Forholdsregler, overbragtes Hr. Müller i Gaar en af de 3 nævnte Medlemmer underskreven Erklæring, som gik ud paa, at da de ikke længere vilde og kunde arbejde sammen med Dhrr. L. A. Philip og G. Christensen (denne Sidste bekendt for sin ivrige Modstand mod og Udtalelser om Forbundet og dets Præsident), saafremt disse ikke indmeldte sig i Forbundet, saa maatte de med passende Varsel opsige deres Pladser i hans Trykkeri. Hr. *Müller*, der saa vidt vides aldrig har modarbejdet Forbundet, fandt ogsaa *tildels* denne Fordring billig. Da Formanden nu om Eftermiddagen fik Meddelelse om, at de nævnte to Herrer havde besluttet sig til Indmeldelse i Forbundet, sendtes han af Stedforeningen til København for at raadføre sig med Præsidenten angaaende Hr. G. Christensens Optagelse. Man bestemte sig derpaa til, at Hr. Christensen ikke kunde optages, førend han i en tilfredsstillende Erklæring havde tilbagekaldt sine saavel nu som tidligere brugte Udtalelser mod Forbundet. I Eftermiddags tilstillede han imidlertid Stedforeningen Følgende:

> Undertegnede, der herved tilbagekalder ethvert Ukvemsord eller enhver Trusel, jeg maatte have brugt, saa vel overfor Forbundet og dets Præsident som overfor mine Kolleger, ønsker sig optaget som Medlem i Forbundet, hvilket jeg beder Foreningens Formand at foranstalte. *G. Christensen.*

Da denne Erklæring af alle Stedforeningens Medlemmer fandtes tilfredsstillende, vedtoges det at anbefale ham til Optagelse, saafremt ikke Indsigelse sker fra anden Side. Forhaabenlig er vel denne Strid saaledes *foreløbig* endt. —*u.*

J. Aalborg, 24. Maj. I Olufsens Trykkeri, hvor Dagbladet „Nordjydsk Folkeblad“ trykkes, opstod i Gaar en Strid mellem Principalen og Typograferne, som dog endte lige saa hurtigt, som den begyndte. Grunden hertil var den sædvanlige: for lidt Arbejde og for Lidt for Arbejdet. Satsprisen var tidligere 29 Øre pr. 1000 Alfabet, men da det jævnlig følтes, at der ikke var Arbejde nok til Deling mellem de 6 Sættere i Bladet, og da Bersonalet desuagtet forstærkedes med en Lærling, saa maatte man søge at raade Bod paa disse Ulemper, hvorfor der i en Skrivelse til Hr. Bogtrykker *Olufsen* fremsattes en Tarif, der i det Væsenlige var overensstemmende med den af „Dagens Nyheders“ Sættere i København gennemførte og ligesom denne fastsatte 32 Øre pr. 1000 Alfabet. Efter at Præsidentens Erklæring var indhentet, anmodede man Hr. *Olufsen* om at give Svar inden tre Dages Forløb, og nogle faa Timer efter svarede han, at han ikke saa sig i Stand til at lade Satsprisen gaa højere end til 31 Øre, hvorimod han gik ind paa alle de øvrige Punkter. Sætterne vare imidlertid, da de nu havde gjort Alvor af Sagen og havde Tilsagn om Forbundets Understøttelse i Tilfælde af en Konflikt, fast bestemte paa ikke at slaa Noget af; ti det var deres fulde Overbevisning, at Fordringerne bleve gjorte med al den Hensynstagen som vel muligt. Resultatet af Hr. *Olufsens* Afslag til Avissætterne var derfor, at Hr. *Olufsen* straks efter fra samtlige i hans Trykkeri arbejdende Typografer (naturligvis alle Forbundsmedlemmer) modtog en Opsigelse, og det bevirkede, *at Hr. Olufsen en halv Time efter indrømmede Sætterne, hvad de ønskede.* Det var jo saaledes atter et Bevis for, hvilken Indflydelse Forbundet har, og hvilken Betydning man tillægger det at komme i Konflikt med samme. — Med Hensyn til Bogtrykkerdagens Dagsorden, da have vi her i Stedforeningen ved forskellige Lejligheder drøftet den, og de fremkomne Udtalelser kunne maaske

udtrykkes i følgende Punkter (hvilke man naturligvis overlod Afsendingen saa vidt muligt at støtte): 1) Genvalg af Præsident og Kasserer, 2) Indførelse af en Fællestarif, gældende for hele Landet og bindende for alle Forbundsmedlemmer, 3) Aflæggelse af Fagprøver for Lærlinge, 4) Ønskeligheden af en Alderdomsforsørgelseskasses Oprettelse samt en nær Tilslutning mellem Sygekasserne i København og Provinserne. For at det sidste Punkt skal kunne naas, var man dog fuldstændig paa det Rene med, at der yderligere maa bidrages af Medlemmerne, forinden man kan vente at opnaa Nogetsomhelst i denne Retning. Som Afsending til Bogtrykkerdagen er valgt Hr. Faktor *Møller*.

Forskelligt.

Fra Leipzig tilskrives os under 24. d. M., at der til den tyske Bogtrykkerdag, som aabnedes i Onsdags, var mødt 50 Delegerede. Den danske Afsending blev hilset med Udmærkelse. Den nedsatte Tarifkommission havde forhandlet i 8 Dage, uden at der endnu var opnaaet Enighed; det hedder, at Principalerne gør alt muligt for at „knibe ud".

„Typografiske Meddelelser" er Navnet paa et norsk Fagblad, der hver fjortende Dag udgives af „Kristiania typografiske Forening", og hvis første Numer udkom Lørdag den 22. April. Indholdet godtgør, at Bladets Formaal er at varetage de typografiske Arbejderes Interesser, og vi ønske de norske Kolleger alt Held med deres Foretagende. Redaktionen er anonym.

Fra Schweiz. Arbejdsnedlæggelsen i Basel er endnu bestandig vedvarende, dog i formindsket Maalestok, idet der af de 60 Forbundsmedlemmer, som nedlagde Arbejdet, nu kun er 19 tilbage i Byen, hvoraf de 14 ere gifte. Principalerne holde deres Trykkerier i Gang ved Hjælp af Ikke-Forbundsmedlemmer, og hvor stor Tilgangen af disse har været, kan ses deraf, at da der af Principalerne blev oprettet en Understøttelseskasse for Ikke-Forbundsmedlemmer, indmeldte der sig 50. I ugenlig Understøttelse til de Strikende har man hidtil kunnet udbetale omtrent 600 Franks, hvilket bliver ca. 20 Kr. til hver. Forresten arbejdes der nu med fuld Kraft paa at faa et Fælles-Bogtrykkeri oprettet, men om denne Plan allerede nu er realiseret, og paa hvilket Stadium Sagen i det Hele staar, se vi os ikke i Stand til at meddele, da de indløbne Efterretninger ere saare sparsomme.

Galanteri mod Pressen. Mikadoen af Japan har bevist den japanesiske Presse en sjælden Opmærksomhed, idet han har forordnet, at Journalisterne over Alt i hele Japan skulle være fuldstændig fritagne for at betale Porto.

Den typografiske Forening.

Til Bogtrykkerdagen vil i Begyndelsen af næste Uge blive udskrevet et Erstatningsvalg for Hr. *N. D. Hansen*, som ikke modtager det paa ham faldne Valg.

Bestyrelsen.

I Aften Kl. 9 afholdes Møde i Foreningslokalet. Diskussionsemne: *Bogtrykkerdagens Dagsorden.* — Kl. 11: *Overordenlig Generalforsamling.*

Bestyrelsen.

Baseler-Strejken i Schweiz

er endnu i fuld Gang. Bidrag modtages fremdeles af Kassereren.

Bestyrelsen.

Indtil den 25. Maj er der til Baseler-Kollegerne indkommet følgende Bidrag: Nielsen & Lydikes Tr., 1—5 Bidrag, 20 Kr. 50 Øre; Jørgensen & Larsens Tr., 1—5 Bidrag, 19 Kr. 50 Øre; Thieles Tr., 1—5 Bidrag, 25 Kr.; Hoffensbergs Tr., 1—3 Bidrag, 9 Kr. 25 Øre; Salomons Tr., 1—4 Bidrag, 15 Kr. 50 Øre; Schultz's Tr., 1—4 Bidrag, 33 Kr.; Dagens Nyheders Tr. 6 Kr.; Ferslews Tr., 1—3 Bidrag, 4 Kr.; Carl Lunds Tr. 1—3 Bidrag, 2 Kr. 50 Øre; Cohns Tr., 1—3 Bidrag, 15 Kr. 75 Øre; Oetttingers Tr. 1 Kr 25 Øre; Joh. L. Lunds Tr. 1 Kr.; Lunos Tr. 4 Kr. 28 Øre; Adresseavisens Tr. 3 Kr 25 Øre; Valentin & Lunds Tr., 1—2 Bidrag, 6 Kr. 75 Øre; Sivertzens Tr. 2 Kr.; Th. Nielsens Tr., 1—2 Bidrag, 1 Kr.; Kleins Tr. 1 Kr. 75 Øre; Dagstelegrafens Tr., 1—2 Bidrag, 13 Kr. 10 Øre; fra Næstved 2 Kr. 50 Øre; fra Frederiksborg, 1—2 Bidrag, 4 Kr.; fra Nykøbing paa Falster 5 Kr. 50 Øre; fra Aalborg Stiftstidendes Tr. 4 Kr. 25 Øre; fra Slagelse Stedforening 8 Kr.; fra Fakse 2 Kr.; fra Ringsted Stedforening 3 Kr. Ialt 214 Kr. 63 Øre. — Den 1. Maj afsendt til Basel 140 Franks = 102 Kr. 20 Øre, den 16. Maj 100 Franks = 73 Kr. Omkomstninger til begge Afsendelser 1 Kr. 98 Øre. Ialt 177 Kr. 18 Øre. I Behold 37 Kr. 45 Øre.

L. D. Berg.

Det maa i høj Grad beklages, at nogle Medlemmer i dette Øjeblik, hvor Typograferne staa i Begreb med at vise, hvad de have opnaaet ved sig selv, have fundet det passende at fremkomme med et Forslag om at lade Typograferne officielt repræsentere ved Social-Demokraternes Grundlovsfest. Det vilde vistnok gøre et alt andet end behageligt Indtryk paa vore Kolleger i Provinserne, om vi nu pludselig „forandrede Signalerne" og slog ind i en Retning, som vi — hvad der ogsaa, naar vort Forbund er blevet omtalt af Udenforstaaende, er blevet fremhævet — hidtil have holdt os borte fra. Efter vor Mening vilde det være en Prostitution, om det nævnte Forslag blev vedtaget, og vi opfordre derfor dem af vore Kolleger der ere enige med os, til at møde paa Generalforsamlingen i Aften.

Flere Medlemmer.

Opfordring!

Som det vil være vore ærede Kolleger bekendt, strejker de københavnske Bagersvende for Tiden i et Antal af *ca. 500*. Det vil ligeledes være bekendt, at de Fordringer, hvis Ikke-Opfyldelse har været Anledning til Strejken, ere saa rimelige, at det vilde være en Skam, om Strejken af Mangel paa Understøttelse skulde mislykkes.

I Betragtning heraf ere vi Undertegnede blevne enige om at henvende os til ærede Kolleger med Anmodning om at træde hjælpende til, for at *den Part kan vinde Sejren, som efter Sagens hele Beskaffenhed ubetinget bør vinde den.*

Dhrr Inkassatorer eller en anden Kollega bedes velvilligt indsamle event. Bidrag førstkommende Lørdag Aften og derefter indsende dem til en af Undertegnede.

København, den 24. Maj 1876.

Rud. Böhm. (Thiele.)	*Rud. Foltmar.* (Schjellerup.)	*J. P. Frantzen.* (Schultz.)
A. Th. Jensen. (Fjeldsø & Gandrup.)	*Emil Marrott.* (Cohen.)	*A. L. Mortensen.* (Dagens Nyheder.)
J. F. Møller. (Johan L. Lund.)	*L. A. Nielsen.* (Joh. L. Lund.)	*Ludv. Petersen.* (Schultz.)
V. Rosberg. (Th. Nielsen.)		*Ch. Thomsen.* (Luno.)

Rettelse.

I Hr. H. Warbergs Artikel i Nr. 19 mod Hr. Bogtrykker Assam i Svendborg bedes rettet: 2. Side, Sp. 2, 8. L. f. n. skal det hedde: „falde mellem Kl. 5 om Morgenen og Kl. 8 om Aftenen".

Brevkasse.

Hr. Oluf Lund i Slagelse. Formandens Redegørelse for Optagelsen tør anses for at være fyldestgørende.

Hr. Ch. Thomsen i København. Den Sag finder sin mest passende Afgørelse i et Foreningsmøde-

Redaktør: R. P. Jensen. — Trykt hos Th. Nielsen.

sig. Naar han tiltræder en ny Plads, maa han levere Bogen til vedkommende Forenings Formand eller Kasserer, som da efterser eller opbevarer den.

Bidrag.

§ 16.

Det regelmæssige Bidrag bestemmes forud af enhver ordenlig Bogtrykkerdag og maa af de forskellige Foreningers Bestyrelse indsendes til Præsidiet hvert Fjerdingaar (inden Slutningen af Januar, April, Juli og Oktober Maaneder). Pengene sendes direkte til Kassereren, Regnskabsberetningerne direkte til Præsidenten.

Arbejdsløshed og Sygdom fritage for ethvert Bidrag.

§ 17.

Naar der stilles Krav til Kassen, som de ordenlige Bidrag ikke ere tilstrækkelige til at udrede, er Præsidenten i Forening med Udvalget bemyndiget til at udskrive det hertil fornødne overordenlige Bidrag, og enhver Stedforening har punktlig at efterkomme Udskrivningen.

Understøttelser.

§ 18.

Naar et Medlem enten paa Grund af Fastholden ved Forbundets Grundlov eller ved hvilken som helst Forurettelse, der lader sig konstatere, nødsages til at nedlægge Arbejdet, er han berettiget til Understøttelse. Det paaligger vedkommende Forenings Bestyrelse straks at foretage den fornødne Undersøgelse, og vedtager Foreningen at yde Understøttelse, gives Meddelelse herom til Præsidenten, som straks har at anvise Understøttelsen, saafremt der da ikke skulde foreligge tvingende Grunde, der vilde gøre saadan Anvisning uforsvarlig. Har en Strid derimod større Dimensioner, f. Eks. angaar Arbejdspriser, Principet Forbunds- eller Ikke-Forbundsmedlem o. s. v., saa at den kommer til at omfatte et forholdsvis stort Antal Medlemmer, har vedkommende Stedforening straks at indsende en Beretning om Sagernes Stilling til Præsidenten saa betids, at han kan tage de nødvendige Forholdsregler, og eventuelt at andrage om Præsidentens Mellemkomst, hensynsvis personlig Nærværelse. Uden vedkommende Stedforenings og Præsidentens Tilladelse tør ingen Arbejdsnedlæggelse finde Sted, og naar disse Forskrifter ikke iagttages, kan der ikke gøres Fordring paa nogen Understøttelse.

Den ugenlige Understøttelse fastsættes af Udvalget efter Præsidentens Indstilling og varer 8 Uger; Medlemmer, som ikke ved særegne Forhold ere bundne til Stedet, maa lade sig nøie med Reisepenge, hvis Størrelse nærmere bestemmes af vedkommende Forening mod Udvalgets Billigelse. I disse Bestemmelser kunne finde Undtagelser Sted, naar Forholdene maatte gøre det nødvendigt, men dog ikke mod Præsidentens Vilje.

Modtagerne af Understøttelse har at udstæde Kvittering for Beløbet, og denne bliver da at tilstille Præsidenten.

Bilæggelse af Stridigheder.

§ 19.

Uenighed mellem Præsident og Udvalg eller mellem disse og enkelte Foreningers Bestyrelser finder sin Afgørelse af Bogtrykkerdagen, som sidste Instans.

Stedforeningerne.

§ 20.

Saa snart der paa ét Sted findes fem eller flere Medlemmer, danne de en Stedforening og udnævne den fornødne Styrelse. Det er ikke tilladt at oprette flere end en Forening paa hvert Sted. Tilrejsende Forbundsmedlemmer ere forpligtede til at tiltræde den bestaaende Stedforening.

§ 21.

Steder med færre end fem Medlemmer have hver for sig at overdrage Forretningernes Førelse til en Tillidsmand og slutte sig derpaa til en nærliggende Stedforening. Saadanne Steder kunne kun forandre Domicil med Præsidentens Samtykke.

§ 22.

Foruden de i § 4 nævnte Grundsætninger har Stedforeningerne at henvende deres Opmærksomhed paa Kollegialitetens og Moralens Fremme, saa at ingen Samarbejden med Ikke-Forbundsmedlemmer finder Sted, paa et fast Sammenhold i alle Forhold, gensidig Understøttelse o. s. v. Deres Virksomhed maa tillige gaa ud paa at paavirke Medlemmerne i intellektuel Henseende.

§ 23.

Mindst en Gang hvert Aar holdes i Stedforeningen en Generalforsamling, hvor de lokale Anliggender blive afgjorte. I Særdeleshed paaligger det denne at foretage Valg paa Bestyrelse samt at prøve Regnskaberne.

§ 24.

Bestyrelsen har at sørge for Bidragenes regelmæssige Indsendelse til Forbundskassereren (se § 16), Affattelse af Foreningsberetninger, Medlemfortegnelser o. s. v. og er i det Hele ansvarlig over for Præsidiet.

§ 25.

Mindst en Gang hvert Fjerdingaar maa Medlemmerne samles for at udveksle Meninger om lokale og almindelige Forbundsanliggender, og et Uddrag af vedkommende Forhandlingsprotokol bliver fjerdingaarlig at indsende til Præsidenten.

§ 26.

Ved Optagelsen af Medlemmer maa der tages Hensyn til, om Vedkommende har afviklet sine Forpligtelser over for den Forening, hvoraf han sidst var Medlem, og bevislig ikke har gjort sig skyldig i nogen Mislighed, hvorfor han allerede maatte være udelukket.

§ 27.

Naar et Medlem udtræder frivilligt, har han ved Genindtrædelsen at efterbetale de indtil den Tid til Forbundskassen resterende ordenlige og overordenlige Bidrag.

§ 28.

Direkte Udelukkelse af Forbundet kan kun ske som Følge af bevislige grove Forseelser imod dets Grundsætninger, underfundig Adfærd o. s. v. Vedkommende Stedforening har Ret til at vedtage Udelukkelsen ved Stemmeflerhed, men maa da først indhente Præsidentens Indvilligelse, og denne har at undersøge Sagen. Bliver nu Udelukkelsen besluttet, maa Vedkommendes Navn offenliggøres i Forbundets Organ. Det staar den Udelukkede frit for at henvende sig med Besværinger til Bogtrykkerdagen, men dennes Dom er i alt Fald afgørende.

§ 29.

Genoptagelse af en Udelukket kan kun ske efter en skriftlig Ansøgning fra denne, men fordrer forinden Præsidentens Undersøgelse og Indvilligelse. Den Genoptagne har at efterbetale sin Gæld til Kassen samt det ordenlige og overordenlige Forbundsbidrag for den Tid, i hvilken han har været udelukket.

Forbundets Organ.

§ 30.

Alle Forordninger, der blive udstædte som Følge af Bogtrykkerdagens Beslutninger, offenliggøres af Præsidenten i Forbundets Organ, „Typograf-Tidende", og disse Forordninger have den samme bindende Kraft som selve Lovene.

Enhver Stedforening er forpligtet til at holde mindst et Eksemplar af Organet, hvis Abonnement udredes af den stedlige Forenings Kasse.

Til de forestaaende Valg tillade vi os at anbefale følgende Kolleger:

Bestyrelsesmedlem:

P. Christensen (Jørgensen & Ko.).

Staaende Udvalg:

Medlemmer:

Dahlqvist (Ferslew).
Decher (Jørgensen & Ko.).
Foltmar (Schjellerup).
Grøndahl (Berl. Tid).
Mortensen, A. L. (Dag. Nyh.).
Olavesen (Ferslew & Ko.).
Olsen, Fr. (Bording).
Petersen, Em. (Dagbladet).
Sørensen, Th. (Schultz).
Thomsen, Ch. (Luno).

Suppleanter:

Christensen, E. M. (Salomon).
Frantzen, P. (Schultz).
Hansen, N. D. (Krigsm. Tr.).
Jacobsen, H. C. (Adresseav.).
Jacobsen, K. (Schultz).
Nielsen, M. (Schultz).
Olsen, V. (Dagbladet).
Sørensen, Em. (Nielsen & Lüdiche).
Tverskou (Eltong).
Tømmerup (Ferslew & Ko.).

Erstatningsvalg til Bogtrykkerdagen:

H. C. Jacobsen (Adresseav.).

Flere Medlemmer.

Undertegnede Medlemmer anbefale vore ærede Kolleger til Valgene Lørdag Aften at stemme paa Hr. **P. Christensen** (Jørgensen & Ko.) som Bestyrelsesmedlem og Hr. **H. C. Jacobsen** (Adresseavisen) som Delegeret til Bogtrykkerdagen.

„Dagbladet"s Sætteri, den 26. Maj.

Fr. Jørgensen. *M. Mogensen.* *Emil Petersen.*
P. T. Severin. *J. H. Theemann.* *C. Andr. Milne.*
V. Olsen. *L. Prieme.* *E. Sick.*
J. V. Winkelmann.

I Anledning af Valget paa et sjette Bestyrelsesmedlem tillade vi os at henlede Opmærksomheden paa Hr. *R. Foltmar*, om hvem vi har Grund til at antage, at han denne Gang vil modtage Valg.

Nogle Medlemmer.

Den første danske Bogtrykkerdag.

I Henhold til Forbundskundgørelse af 4. April d. A. angaaende Bogtrykkerdagens Indkaldelse er fastsat følgende **Program:**

Lørdag den 3. Juni. Kl. 2 Efterm. aabnes Bogtrykkerdagen i Thuns Lokaler, Hj. af Amaliegade og Sct. Annæplads; derefter Forhandling. Kl. 9 Aften: Besøg af Provinskollegerne i Foreningslokalet (Kücker, Ny Østergade).

Søndag den 4. Juni. Kl. 10 Form.: Forhandling i Thuns Lokaler. Kl. 2 Efterm.: Diner i Thuns Restavration. Kl. 4 Efterm.: Forhandling i Thuns Lokaler.

Mandag den 5. Juni. Kl. 10 Form.: Forhandling i Thuns Lokaler. Kl. 2 Efterm.: Bogtrykkerdagen sluttes. Om Eftermiddagen: Udflugt pr. Jernbane; Fest paa Jægersborg.

Til Dineren (Pris pr. Kuvert, indbefattet Vin, 3 Kr.) maa man tegne sig forud og inden Torsdag den 1. Juni, Aften. Udflugten Mandag Eftermiddag, der er arrangeret med Musik for Damer og Herrer, koster 4 Kr. pro persona, deri indbefattet Befordring med Jernbanen og Festmaaltid (3 Retter og Vin), og Tegning maa finde Sted inden den 27. Maj, Aften. Lister til Tegning er fremlagt i Foreningslokalet og ere til Stede hos Bestyrelsens Medlemmer. Det bemærkes, at for at kunne skaffe et Arrangement med Jernbanebestyrelsen fordres betids Underretning om Deltagelse, og at de nærmere Klokkeslet for Udflugten senere ville blive opgivne.

Bogtrykkerdagens Forhandlinger stenograferes og kunne overværes af Forbundsmedlemmer.

De Afsendinge, som maatte ønske bestilt Bolig forud, bedes derom at gøre Anmeldelse til Bestyrelsen nogle Dage forud. Andre Provinskolleger, som i de Dage besøge København, kunne arrangere dem paa samme Maade, og disse anmodes tillige om at give Underretning til Bestyrelsen om eventuel Deltagelse i Udflugten.

København, den 18. Maj 1876.

Bestyrelsen
for
„Den typografiske Forening".

Typografiske Kundgørelser.

En duelig og velanbefalet **Trykker** (Maskinmester) søger Plads i en Provinsby. Man behage at henvende sig til Redaktør *R. P. Jensen* i København.

Plads for **en Akcidenssætter** er ledig i vort Bogtrykkeri. Ugenlig Løn 18 Kr. — Betaling for Overarbejde efter Overenskomst.

Thillerup & Tychsen.

Hurtigpresse

ønskes.

En stor, brugt, men god Maskine ønskes tilkøbs i Slutningen af Sommeren paa favorable Vilkaar. Billet mrkt. *„Hurtigpresse 01032"* med udførlige Oplysninger bedes indlagt i *Aug. J. Wolff & Ko.s Annoncebureau, Skindergade Nr. 2.*

2 Bogtryk-Jernpresser,

1 stor og god, Trykformat 19" til 26", og 1 lille, Format 9" til 10", kunne erholdes tilkøbs hos Bogtrykker *A. Bachhausen* i Horsens.

(Wa. 01012.)

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Forbunds-Regnskab

for

1. Juli 1875—31. Marts 1876.

Trykt hos Th. Nielsen.

Indtægts-Bilag.	Indtægt.	Kroner.	Øre.	Kroner.	Øre.
	Juli Kvartal 1875.				
1	Stedforeningen i Nykøbing paa Falster	13	90		
2	do. Slagelse	6	50		
3	do. Næstved	12	20		
4	do. Horsens	7	90		
5	do. Nakskov	5	„		
6	do. Kolding	22	10		
7	do. Veile	10	60		
8	do. Aarhus	29	80		
9	do. Aalborg	19	30		
10	do. København	447	10		
11	do. Odense	23	90		
				598	30
	Oktober Kvartal 1875.				
1	Stedforeningen i Slagelse	7	„		
2	do. Nykøbing paa Falster	13	30		
3	do. Hillerød	7	90		
4	do. Nakskov	5	50		
5	do. Randers	6	70		
6	do. Horsens	7	80		
7	do. Vejle	10	40		
8	do. Roskilde	6	„		
9	do. Aarhus	37	60		
10	do. København	503	90		
11	do. Holbæk	9	80		
12	do. Næstved	13	50		
13	do. Aalborg	27	50		
14	do. Ringsted	7	80		
15	do. Svendborg	7	60		

Udgifts-Bilag.	Udgift.	Kroner.	Øre.	Kroner.	Øre.
1	Trykning af 50 Breve	5	50		
2	Obligationskasse	10	„		
3	Afsendt til Strejken i Ringkøbing . . .	40	„		
	Porto og Kvittering	„	20		
4	Afsendt til Strejken i Ringkøbing . . .	30	„		
	Porto og Kvittering	„	12		
5	Afsendt til Strejken i Ringkøbing . . .	18	„		
	Porto og Kvittering	„	12		
6	Præsidentens Løn fra den 1. Juli til den 31. December 1875	300	„		
7	Kassererens Løn fra den 1. Juli til den 31. December 1875	50	„		
8	Præsidentens 2 Rejser til Næstved og Hillerød	20	„		
9	Porto, Telegrammer etc. for Halvaaret fra den 1. Juli til den 31. December 1875	35	„		
1	En linieret Folio (Kassebog)	4	25		
2	En do. do. (Forhandlingsprotokol . . .	2	75		
3	Præsidentens Løn fra den 1. Januar til den 31. Marts 1876	150	„		
4	Kassererens Løn fra den 1. Januar til den 31te Marts	50	„		

16	do.	Odense	20		700	50

Januar Kvartal 1876.

1	Stedforeningen i	Nakskov	8	„		
2	do.	Hillerød	9	40		
3	do.	Svendborg	8	50		
4	do.	Nykøbing paa Falster	13	50		
5	do.	Horsens	9	„		
6	do.	Ringsted	7	80		
7	do.	Slagelse	9	10		
8	do.	Holbæk	9	40		
9	do.	Randers	8	40		
10	do.	Vejle	13	30		
11	do.	Næstved	8	80		
12	do.	Aarhus	37	70		
13	do.	Kolding	18	30		
14	do.	Odense	23	50		
15	do.	Roskilde	8	10		
16	do.	Kolding for Oktober Kvartal 1875	21	40		
17	do.	Aalborg	35	20		
18	do.	København	529	10		
19	do.	København, Restance fra Oktober Kvartal	46	10		
					824	60
				Summa Indtægt . .	2123	40

5	Præsidentens Udgifter paa en Reise til Hillerød	6	„	
6	Præsidentens Udgifter til Porto og Telegrammer fra den 1. Januar til den 31. Marts 1876	17	„	
				738 94
		Summa Udgift . .		738 94
		Kassebeholdning den 31. Marts 1876 .		1384 46
		Ballance . .		2123 40

København, d. 30. Maj 1876.

L. D. Berg,
Kasserer.

Regnskabet gennemgaaet og befundet rigtig, Kassebeholdningen efterset og befunden rigtig.

København, d. 1. Juni 1876.

Paa Kontroludvalgets Vegne:

N. Hansen,
Formand.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 22. | København, den 3. Juni 1876. | 3. Aarg.

☞ **Hermed følger som Tillæg Forbundsregnskabet 1. Juli 1875—31. Marts 1876.**

Forbundsmeddelelser.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Helsingør Sætterne *L. H. Andersen*, født i Helsingør d. 12. Septbr. 1847, udlært d. 15. Juli 1866 samme Sted (Grüner & Søns Trykkeri), *P. C. Petersen*, født i Helsingør d. 23. Avgust 1844, udlært d. 15. Juli 1865 samme Sted, og *F. V Bøttcher*, født i Helsingør d. 23. Decbr. 1854, udlært d. 15. April 1874 samme Sted. Alle i Henr. Donatzkys Trykkeri. — *L. D. Berg*, St. Regnegade 17, København.

„Fanespørgsmaalet".

I Lørdags otte Dage blev der i et af *den typografiske Forenings* Maanedsmøder af et Medlem, Hr. *Foltmar*, rettet et Spørgsmaal til Bestyrelsen om, hvorvidt den samstemmede i, at Foreningen ved sin Fane lod sig repræsentere og saaledes blev Deltager i den af de „frie" Fagforeningers Centralbestyrelse arrangerede Grundlovsfest ved den slesvigske Sten. Dette saa vel som andre Medlemmer, der den Aften havde Ordet, pointerede, at der ikke maatte kunne være Noget til Hinder for, at Typograferne sammen med andre Arbejdere festligholdt en saadan national Festdag, som den 5. Juni er, eller, som det oftest hed, deltoge i en „Arbejderfest". *Formanden* svarede *benægtende* paa dette Spørgsmaal. Han fremhævede, at den her nævnte Fest ikke fremstod som nogen almindelig Folkefest, men som en Partifest, en Fest, hvis Indbydere udelukkende tilhørte et og samme bestemt udpræget politisk Parti, og da det Hverv, som af Medlemmerne var overdraget Bestyrelsen, bød denne at holde ethvert politisk Partispørgsmaal fjernet fra Foreningens Virksomhed, uanset hvilket Parti det end galdt, saa maatte heraf ogsaa følge, at den ikke kunde give sit Samtykke til Foreningens Deltagelse i Grundlovsfesten ved den slesvigske Sten. Dette Svar tilfredsstillede ikke Forespørgeren, og han bebudede nu en overordenlig Generalforsamlings Sammenkaldelse paa Forlangende fra Medlemmers Side. Fra dette Øjeblik var „Fanespørgsmaalet" rejst. En stærk Agitation blev sat i Gang for at skaffe sig Flertal paa Generalforsamlingen, som ogsaa blev forlangt sammenkaldt af 41 Medlemmer, og det blev mere og mere klart, at det mindre galdt om at fejre den nationale Festdag end om at inddrage *den typografiske Forening* som en Bestanddel af det social-demokratiske Parti*. Generalforsamlingen afholdtes i Lørdags og var meget talrig besøgt, henved halvtredje Hundrede Medlemmer gav Møde. Hr. *Foltmar* optraadte som Ordfører for de Medlemmer, der havde forlangt Forsamlingen sammenkaldt, og — meget rigtigt! — han anbefalede at fejre Grundlovsdagen sammen med de andre københavnske Fagforeninger, da derved gaves Typograferne en passende Lejlighed til at vise en Tilnærmelse til disse, „at vise, hvor vi høre hjemme", hvornæst han forelagde en Resolution, som udtalte, at *den typografiske Forening* beslutter at deltage i „Arbejderfesten". Straks derefter fik Hr. *P. Christensen* Ordet og foreslog at stanse Forhandlingerne ved at indbringe følgende motiverede Dagsorden:

> „Da den foreliggende Sag maa anses at være af en politisk Natur og saaledes er Foreningen uvedkommende, og da Foreningens Repræsentation i Henhold til Lovene er et administrativt Anliggende, vedtager Generalforsamlingen at annulere Dagsordenen, idet den opfordrer Bestyrelsen til som hidtil at holde ethvert politisk Partispørgsmaal fjærnet fra Foreningens Virksomhed."

Om Fortsættelse af selve Sagens Behandling (Dagsordenen) udspandt der sig nu et Ordskifte, hvorom der, efter at det havde varet et Kvarters Tid, paa 15 Medlemmers Forslag enstemmig blev forlangt Afslutning. Derefter blev Dagsordenen *vedtagen med over 200 Stemmer mod nogle og tredive.*

Denne Afgørelse af Sagen tør anses at være den mest korrekte. Ved Dagsordenens Vedtagelse blev det slaaet fast, at ethvert politisk Partispørgsmaal skal holdes fjærnet fra Foreningens Virksomhed, og der er Intet, der bedre har bevist Nødvendigheden heraf end netop selve Generalforsamlingen, hvor Modsætningerne i de forskjellige politiske Anskuelser ret kom til at vise sig. Typograferne kunne blive enige om at varetage deres materielle Interesser efter en fælles Plan, men Enhver især vil beholde sine Anskuelser om denne eller hin politiske Lære ukrænket, *og disse bør ogsaa gensidig respekteres* — det er Alt, hvad der kan forlanges. Derfor sige vi rent ud, at slige Bestræbelser som de, man har været Vidne til de sidste 14 Dage, er et Attentat paa det Sammen-

* Her kunde nævnes en „privat" Skrivelse, som Medlemmerne i et Trykkeri fandt det passende at udsende, men den er bedst tjent med at gaa i Glemsomhed.

hold, det Broderskab, som ved Forbundets Dannelse er skabt mellem Typograferne, og bringe kun — Opløsning, derpaa Véklage og tilsidst Fordømmelse over de Skyldige.

Til Spørgsmaalet om et Fælles-Trykkeri.

Hr. Redaktør. Som et Bilag til Forslaget om Oprettelsen af et Fælles-Bogtrykkeri i Kjøbenhavn, turde det maaske være mig tilladt at anføre følgende Beslutninger, som paa forskellige Tidspunkter ere vedtagne i Schweiz af de derværende Kolleger:

Ved Generalforsamling i 1873 vedtoges efter en lang Diskussion følgende Resolution:

„Det schweiziske Typograf-Forbund beslutter:

a) Oprettelsen og Driften af Fælles-Bogtrykkerier vil være til Fordel for Bogtrykkeri-Industrien og tjene til Forbedring af Typografernes Kaar;

b) Typograf-Forbundet erklærer sig villig til at yde saadanne Foretagender finansiel Bistand, saaledes, at det, hvor der er Tale om et blot Aktieselskab af Typografer (uden Obligationer), vil tegne sig for 10 pCt. af Aktiekapitalen, og hvor der er Tale om Selskaber, hvis Grundfond bestaar af Aktier og Obligationer, vil det, foruden at tegne sig for 10 pCt. af Aktiekapitalen, overtage en Rentegaranti af 5 pCt.;

c) paa Grundlag af disse Beslutninger bliver der af Forbundet at udarbejde en Lov, som skal bestemme, hvorledes det skal deltage i disse Bogtrykkeriers Administration. Denne Lov vil være at fremlægge til Medlemmernes Godkjendelse."

Paa en Generalforsamling, som Lørdagen den 6te Maj d. A. afholdtes af Stedforeningen i Basel, vedtoges følgende Beslutning:

„Sektionen i Basel af det schweiziske Typograf-Forbund beslutter Oprettelsen af et Fælles-, eventuelt Forbunds-Bogtrykkeri, forsaavidt Forbundet vil gribe Initiativet i denne Sag, som for os er bleven et Eksistensspørgsmaal."

Derpaa følger der Bestemmelser om Nedsættelsen af et Udvalg til at træffe de fornødne Forholdsregler.

Naar man nu erindrer, at den Gang, denne Beslutning toges, havde Arbejdsnedlæggelsen allerede varet i 6 Uger, saa vil man indse, af hvilken Betydning det vilde have været, om der allerede før Arbejdsnedlæggelsen skete havde eksisteret et Fælles-Trykkeri og hvormegen Nød et saadant vilde have kunnet afhjælpe. At Sagen ikke er kommet videre siden 1873, da den først anførte Beslutning vedtoges, skyldes væsenlig den Omstændighed, at der i Schweiz har gjort sig to Retninger gældende, som vel begge vilde have Fælles-Bogtrykkerier oprettede, men medens den ene forlangte, at de med Tiden skulde gaa over til at blive Forbundets Ejendom, vilde den anden, at Forbundet skulde bidrage til Oprettelsen og derefter sørge for, at de kom til at tilhøre de enkelte Medlemmer, som havde pekuniær Evne og Interesse nok til at bære et saadant Foretagende Følgerne af denne Splittelse ere de sædvanlige: Da ingen af Parterne havde kunnet sætte sin Mening igennem blev hele Sagen stillet i Bero og først nu, da Nødvendigheden kræver det, er den atter blevet draget frem. Der turde heri ligge en Lærdom for os, og det tør vel under alle Omstændigheder forudsættes, at denne Sag vil blive underkastet en grundig Drøftelse paa Bogtrykkerdagen, Noget, der jo efter Udkastet til Forbundets Grundlov ikke kan ske, naar Sagen ikke indbringes enten af Præsidenten og Udvalget eller af en Forening, og jeg vil derfor henstille til den ærede Præsident og Udvalget at bringe dette Spørgsmaal frem, da det jo nu er for sént til at nogen Forening kan tage sig af det. *A. L. M.*

Korrespondance.

Slagelse, 30, Mai. Hr. Redaktør! Tør jeg i Anledning af Formanden for den herværende Stedforening, Hr. Køsters, Indsigelse mod mine Bemærkninger om en Stentrykkers Optagelse i Forbundet udbeder mig Plads for Følgende? Naar den ærede Formand finder sig foranlediget til at besvare mine Bemærkninger, skønt „de hverken ere det Ene eller det Andet", skal jeg i al Ydmyghed kun udtale som min Mening, at hver den, som kan stave og lægge sammen og nogenlunde forstaa, hvad han læser, ikke kan være i Tvivl om, at de indeholde en Protest. Naar Hr. K. særlig lægger Vægt paa, at Hr. Lie i sin Begæring om Optagelse henviser til Forbundslovene, der efter hans Mening hjemler enhver Udøver af Typografien Ret til Optagelse, er det mig ikke muligt i disse at finde en eneste Paragraf, der omhandler, hvem der kan optages eller ikke optages, og endnu ere vi ikke komne saa vidt her i Slagelse, at vi have selvstændige Love for Stedforeningen; men selv om man nu gaar ud fra, at der findes en saadan Paragraf i Forbundslovene, saa minder Hr. *Lies* Fortolkning meget stærkt om den velvise Dommer i Vessels „Smeden og Bageren", der intet Sted i Loven fandt det udtrykkelig forbudt „at rette Smed for Bager". Meningen med en saadan Paragraf maatte dog aabenbart være den: at sikre Forbundet imod, at Uvedkommende optages i det, og naar man gaar ud fra denne eneste rimelige Fortolkning, kan man fornuftigvis ikke være i Tvivl om, at det i tvivlsomme Tilfælde er vedkommende Stedforenings Pligt at gøre den Paagældendes Kvalifikationer til Genstand for en nærmere Undersøgelse — hvad have vi ellers de lokale Bestyrelser til? Men skønt det omhandlede Tilfælde efter min fulde Overbevisning er mere end tvivlsomt, har en saadan Undersøgelse ikke fundet Sted, — Hr. Stentrykker *Lie* er glat væk gaaet igennem ved Hjælp af den Attest, Hr. Faktor *Olsen* har meddelt ham. „Men", vil man sige, „naar Hr. *Olsen* har givet Vedkommende Attest for, at han er i Besiddelse af en Typografs Dygtighed, saa skylder man Hr. *Olsen* at tro paa hans Erklærings Sandhed". Ja, der ligger Humlen begraven! Jeg for mit Vedkommende kan nu ikke værge mig mod en Mistanke om, at Hr. *Olsen* har udstedt denne fatale Attest for at sikre det af ham bestyrede Trykkeri en billig Arbejdskraft, som jo opnaas derved, at Hr. *Lie* vekselvis fungerer som Stentrykker og Bogtrykker. Dette har efter min Mening været Hr. O.'s Bevæggrund, men ingenlunde at berige det typografiske Samfund med en dygtig Typograf. Der er i Sandhed ingen som helst Fare for, at

Hr. O. falder Typograferne i Armene af bare Kjærlighed. For 2 Aar siden opsagde han to Typografer i „Slagese-Posten"s Bogtrykkeri, fordi de i en privat Sammenkomst havde talt med hinanden om, paa hvilken Maade de bedst skulde kunne faa deres beskedne Ugeløn — 7 Rd. — forhøjet. Vedkommende Typografer* kunde ikke komme til noget Resultat og besluttede derfor at stille Sagen i Bero — altsaa foreløbig at lade sig nøie med de 7 Rd. De troede selvfølgelig nu, at den hellige Grav var vel forvaret, og bleve derfor ikke lidet overraskede, da Hr. *O.* 8 Dage efter opsagde dem med den Bemærkning, at han „ikke i „*sit*" (o: Aktieselskabets) Arbejde vilde have Folk, der vare misfornøjede". Fremdeles har Hr. *O.* gjort det til Koutume i „sit" Trykkeri at Sætterne — dreje Maskine! Dette som Bidrag til Attestudstederens Karakteristik. — Naar Hr. *Køster* gør gældende at Hr. *Lie* „udøver Typografien ligestillet med enhver anden Typograf", saa tillader jeg mig at være af en anden Mening, eftersom Hr. *Lie* virker i „Slagelse-Posten"s Trykkeri i følgende tre Egenskaber: som „Stentrykker, som Maskin-„dreier" og som Maskin-„mester" — saavidt mig bekendt, høre de to førstnævnte ikke med til Typografien. — Hr. *K.* kunde have sparet sig sin Beklagelse over, at jeg ikke ved „mange Lejligheder, hvor der har været Anledning dertil", har udtalt mig imod Hr. *Lies* Optagelse i Forbundet, ti allerede forinden Hr. *K.* blev Medlem af den herværende Stedforening har jeg bestemt udtalt mig imod denne Optagelse paa Grund af *Lies* mangelfulde Kvalifikationer. — Hvad de „personlige" Hensyn, som Hr. *K.* hentyder til, angaar, saa er det virkelig meget muligt, at saadanne gøre sig gældende i nærværende Sag, men det turde i saa Fald være afgjort, at Hr. *K.* giver de personlige Hensyn en fejl Adresse. Personlig talt, er det mig den ligegyldigste Ting, om Hr. Stentrykker *Lie* er Medlem af Typografsamfundet eller ikke; naar jeg har protesteret imod hans Optagelse, har min Bevæggrund dertil kun været Interesse for den Stand, jeg tilhører, og skønt det ganske vist kan tage sig mistænkeligt ud for Udenforstaaende, at jeg staar alene mod mine herværende Kolleger i denne Sag, saa lever jeg dog indtil videre tilfreds i den Tro, at Flertallet af upartiske Kolleger, som kendte de herværende Forhold paa nært Hold, vilde slutte sig til min Opfattelse. For Øvrigt har jeg selvfølgelig Intet at indvende imod, at Folk fra alle Livsstillinger slaa sig paa Typografien; jeg skal villig anerkende Saadanne som Kolleger og Medlemmer af Forbundet — *notabene:* naar de ere i Besiddelse af en Typografs Dygtighed. Men jeg vil ganske vist aldrig være med til at optage i vort Samfund — der fornuftigvis kun bør omfatte *Typografer* — enhver Herodes, hvis eneste Adkomst til at erkendes for Typograf beror paa en Attest fra en eller anden Pilatus.

Med Agtelse:
C. Bressendorf.

Kolding. (To Trykkerier, „Vardepostens" og „Koldingpostens", underlagte Kolding Stedforening.) 1. „Vardeposten"s Trykkeri. Herfra udgaar 3 Gange ugentlig en 3-spaltet Avis. Arbejdskraften ved dette Trykkeri er: Hr. Borgerskolelærer Kjeldt, dennes Frue og dennes Søsterdatter. — 2. „Koldingposten"s Trykkeri. Herfra udgaar daglig en 4-spaltet Avis, foruden at der udføres en Del Akcidensarbejde. Arbejdskraften ved dette Trykkeri er: 3 Sættere, 1 Sætter-Trykker og 1 Sætter-Maskindrejer samt 2 Skolepiger og 3 Skoledrenge, der anvendes som Sættere. Dette Trykkeri er der al Anledning til at henlede den ærede Arbejdsinspektørs Opmærksomhed paa for den sidstnævnte Arbejdskrafts Vedkommende. —*F.*—

* De arbejde nu i København, hvor de upaatvivlelig ere kendte af mange Kolleger som dygtige og paalidelige Mænd.

Forskelligt.

Brasilien. (Efter et Brev til „Korresp.") Kun faa Steder hersker der saa elendige Trykkeriforhold som her, hvor der ganske vist er Nok at bestille, men saare Lidet at fortjene. Af Skribenter og „Digtere" findes her en uhyre Mængde, ti da det Portugisiske er et melodiøst Sprog og rigt paa Rim, saa tror enhver ung Mand sig at være født til Digter. For at tilfredsstille denne Trang eksisterer her flere saakaldte literære Selskaber, hvoraf ikke saa faa udgive Revuer, der ofte indeholde fabelagtige Ting. De Foredrag og Taler, der holdes i disse „literære Selskaber", tjene i Reglen kun til at konstatere deres Forfatteres Galskab, men blive alligevel modtagne med stormende Bifald, især naar de lovsprise Brasilien som det første Land i Verden og dets Indvaanere som den mest dannede Nation, maaske næst efter Franskmændene, som her sættes særdeles højt og fremfor nogen Anden blive tagne til Mønster. Desværre lykkes det saa slet hvor det gælder at tilegne sig Franskmændenes Dyder; ti medens Franskmændene virkelig kunne gælde som Mønstre paa Flid, saa ere Brasilianerne kun i Stand til at være Mønstre i en stik modsat Retning, nemlig paa Dovenskab. Hvis Talen derimod er om at efterligne de Franskes mere uheldige Retninger, navnlig deres Partilidenskab, da lader Brasilianerne Intet tilbage at ønske, og heri maa Grunden søges til den forholdsvis store Mængde politiske Blade, som findes over. Alt, selv i den mindste Ravnekrog, og hvis Indhold er saa slet som vel muligt; sjeldent indlade de sig paa nogen Forhandling om Principer, men naar Talen drejer sig om Personligheder, saa ere de med. — Sammenhold mellem Kollegerne findes ikke her, og da man i det frie Amerika ikke kender til noget Lærlingesystem, saa lader Enhver, som blot er i Stand til at gribe et Par Bogstaver, sig kalde Typograf; behager „Geschäften" ham ikke længer, griber han til en anden. I Bladene bliver der sædvanligt arbejdet til langt ud paa Natten, men uden nogen som helst Godtgørelse. At trykke betragtes som den simpleste Ting af Verden, hvortil der ikke udkræves den ringeste Uddannelse — naar man blot véd, hvorledes Bengelen paa en Haandpresse skal trækkes over, saa er man „Trykker". Opvalsningen regnes som et særegent Fag, hvis Dyrkere for det Meste ere Negere. Hvorledes Trykningen er, vil Enhver vel kunne slutte sig til. Maskintrykningen staar paa det samme Trin, forresten findes der kun faa Maskiner. Om en Forbedring af disse elendige Forhold er der kun ringe Haab; ti af Bøger bliver her saa godt som ingen trykt,

og paa Grund af Bladenes store Antal er deres Bestaaen saa vaklende eg usikker, at de ikke byde deres Arbejdere den ringeste Sikkerhed — hver anden Dag gaar der et ind — og der findes da heller ikke her til Lands mere kreditløse Folk end Bogtrykkere og Bladredaktører.

Tyskland. Det senest ankomne Numer af „Korrespondent" giver ikke nærmere Efterretninger om *den tyske Bogtrykkerdags* Forhandlinger. Det Eneste, vi finder, er, at Bogtrykkerdagen næsten enstemnig har vedtaget Indrettelse af en Understøttelseskasse for arbejdsløse Medlemmer. — Forbundets Tarifforslag er af Kommissionen vedtaget med alle Stemmer mod en og i en saadan Skikkelse, at, om end Tarifen ikke, som „Korresp." udtrykker sig, svarer til de Forventninger, man havde stillet til den, saa er den dog meget antagelig. — Det tyske Præsidium har udskrevet et overordenligt Forbundsbidrag af 50 Pfennige ugenlig paa ubestemt Tid for at lette Indrettelsen af Arbejdsløshedskassen.

Ny Skrivemaskine. Der er for 2 Aar siden i Amerika opfundet en Skrivemaskine, som synes at ville blive en farlig Konkurrent for den Malling-Hansenske Skrivekugle, idet den beskrives som endnu hensigtsmæssigere end denne, og der skal allerede i Amerika være 25,000 af disse Maskiner i Brug, ligesom den ogsaa har begyndt at vinde Udbredelse i England. For kort Tid siden indeholdt saaledes „Times" en lang Beskrivelse af den, hvoraf det fremgaar, at Maskinen nærmest har Form som en Symaskine, ligesom den da ogsaa bliver fabrikeret hos et Symaskine-Firma, Remington & Søn, Ilion, New-York, det samme Firma, som ejer de berømte Geværfabriker. Selve Apparatet indtager kun en ubetydelig Plads. Arbeidet udføres med begge Hænder, omtrent paa samme Maade, som naar man spiller paa et Klaver, og med nogen Øvelse kan der skrives 75 Ord i Minuten, medens man paa almindelig Vis vanskelig bringer det videre end til at skrive 15—30 Ord i Minuten.

Bladredaktrice, Enkefru Kirfel i Ahrweiler (Tyskland) blev den 7. April dømt til 6 Maaneders Fængselsstraf for et Digt, der var optaget i det af hende udgivne „Ahrweiler Volksblatt", og som var befunden at indeholde Majestætsfornærmelser. Anklagede forsvarede sig selv. Stakkels Dommere!

En aarlig Præmieuddeling er anordnet af de typografiske Foreninger i Lima og Peru. Præmierne ere indrettede for Sættere, Trykkere og Bogbindere. For den bedste Sats tilkendes en Guldmedaille, for den bedste Trykning og Indbinding Sølvmedaille. Prisdommerne bestaa af tre Sættere, en Trykker og en Bogbinder.

Ny Digeltryks-Maskine. Fra D'hrr. Klein, Forst & Bohns Efterfølger i Johannisberg, hvis Hurtigpresser ogsaa her i Byen ere vel bekendte, er der udgaaet en ny Slags Hurtigpresse, Lilleput-Maskine kaldet, der samtidig med alle de Fordele, som de amerikanske Digeltrykspresser frembyde, er i Stand til at tage et betydeligt større Format end disse, nemlig almindelig Konceptpapir, og med endnu større Lethed lader sig benytte af en Person. Prisen er 1600 Mark (ca. 1300 Kroner.

Til Bagerstrejken

er indkommet: Lunos Tr. 5 Kr. 35 Øre, Schultz's Tr. 4 Kr. 30 Øre, „Dagstelegrafen"s Sætteri 5 Kr. 10 Øre, Henriksens Tr. 2 Kr. 75 Øre, „Dagens Nyheder"s Tr. 2 Kr., Fjeldsøe og Gandrups Tr. 2 Kr., Jørgensen & Ko.'s Tr. 2 Kr., Th. Nielsens Tr. 2 Kr., Sivertsens Tr. 2 Kr., Cohens Tr. 2 Kr., Guldbrandsens Tr. 1 Kr. 35 Øre, Salomons Tr. 1 Kr., Schellerups Tr. 50 Øre, J. N. 50 Øre, L. A. Nielsen 25 Øre; ialt 33 Kr. 10 Øre, som ere indbetalte.

Bidrag modtages fremdeles, saalænge Strejken varer.

Rud. Böhm. (Thiele.)	*Rud. Foltmar.* (Schjellerup.)	*J. P. Frantzen.* (Schultz.)
A. Th. Jensen. (Fjeldsø & Gandrup.)	*Emil Marrott.* (Cohen.)	*A. L. Mortensen.* (Dagens Nyheder.)
J. F. Møller. (Johan L. Lund.)	*L. A. Nielsen.* (Joh. L. Lund.)	*Ludv. Petersen.* (Schultz.)
V. Rosberg. (Th. Nielsen.)		*Ch. Thomsen.* (Luno.)

Udflugten til Jægersborg.

Adgang fra Københavns Banegaard (Hovedstationen) med det ordinære Tog Kl. 3, 25 M. Deltagerne anmodes om at møde senest Kl. 3 for at modtage Billetter, hvilke udleveres af den tilstedeværende Bestyrelse, mod Forevisning af Adgangskort.

I Jægersborg Kl. 6: Festmaaltid.

Efter Bordet Musik og Dans.

Opbrud til Charlottenlund Station, hvorfra Jernbanebilletter forud ere sikrede, sker ved Midnatstid; det bestemte Klokkeslet bekendtgøres i Jægersborg.

NB. Adgangskort til Festen faas i Thuns Lokale til de Tider, hvori Bogtrykkerdagen forhandler, samt i Foreningslokalet Lørdag Aften.

Bestyrelsen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. s. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 23. | København, den 10. Juni 1876. | 3. Aarg.

Den første danske Bogtrykkerdag

aabnedes Lørdag Eftermiddag Kl. 3 og sluttedes Mandag Middag Kl. 1, efter at den i de tre Dage havde benyttet 18 Timer til Forhandling. Enhver af Forbundets Stedforeninger havde skikket saa mange Afsendinge, som der var givet dem Ret til. Først naar Forhandlingerne foreligge trykt — hvad der ventelig vil ske i Løbet af en 14 Dages Tid —, vil der for os være Opfordring til at underkaste disses Resultat en Undersøgelse; i Dag er det tilstrækkeligt at notere, at man fra Jylland, Fyen, Lolland, København o. s. v. med lige megen Alvorsaand har lagt den sidste Haand paa Forbundets Organisation og under de øvrige Forhandlinger været gennemtrængt af det Ansvar og den gensidige Respekt, som behøvedes, for at Bogtrykkerdagen kunde indtage sin Plads som Forbundets øverste Myndighed. Aanden i den første danske Bogtrykkerdags Forhandlinger staar som en vejledende Stjerne for ethvert Forbundsmediem! —

Til Underretning for vore Læsere skulle vi referere Bogtrykkerdagens Beslutninger, idet vi for Øvrigt maa henvise til Referatet af selve Forhandlingerne, og tillige skynde vi os at give Beretning om de Festligheder, som knytte sig til Bogtrykkerdagen.

* * *

Forbundets Grundlov vedtoges (se næste Numer af Tidenden).

Tarifen. *Bogtrykkerdagen maa principielt træffe Afgørelse om Indførelse af en for hele Landet gældende Tarif og eventuelt bestemme Tidspunktet herfor, en Tarif, som Medlemmerne forpligte sig til fra et saadant nærmere bestemt Tidspunkt at overholde i alle dens Bestemmelser. Eventuelt: Nedsættelse af en Kommission.* (For Bogtrykkerdagen forelaa et af Bestyrelsen for den københavnske Forening nylig indgivet Kompromis-Forslag, hvori Satsprisen er opført med 35 og 38 Øre, Ombrækkerpenge fastsat, Oprømning ordnet, Tidsspilde og Ventetid godtgjort samt Forpligtelse til at overholde Arbejdstiden skærpet.)

Bogtrykkerdagen vedtog, „at der nedsættes en Kommission, bestaaende af 5 Medlemmer, med det Hverv at føre Underhandlingerne med Foreningen af danske Bogtrykkere tilende. I Tilfælde af, at Kommissionen opnaar Overenskomst med nævnte Forening, paalægges det Præsidiet at iværksætte en almindelig Afstemning i Forbundet, og Vedtagelse eller Forkastelse med simpel Flerhed er afgørende. I andet Fald overlader Bogtrykkerdagen det til Kommissionen at tage Beslutning, og denne har Lovskraft, naar den er vedtagen ved en almindelig Afstemning".

Endvidere vedtoges: „Hvis Kommissionen ikke inden 4 Maaneder fra den 1. Juni at regne har kunnet føre Sagen til en Afslutning, betragtes dette som et Afslag paa en Overenskomst fra Principalforeningens Side."

Forbunds- eller Ikke-Forbundsmedlemmer. *Bogtrykkerdagen tager under Overvejelse, om det er hensigtsmæssigt, at den fastslaar et bestemt Tidspunkt, fra hvilket Samarbejde af Forbundsmedlemmer med Ikke-Forbundsmedlemmer ikke længere kan tillades. Eventuelt: Beslutning.*

Følgende Beslutning vedtoges:

„Bogtrykkerdagen paalægger herved som en Pligt alle Forbundets Medlemmer med hele den Kraft, der staar til deres Raadighed, at gennemføre Princippet: „Ingen Samarbejden med Ikke-Forbundsmedlemmer", og kun da midlertidig at udsætte dette Princips Gennemførelse, naar det i Øjeblikket maa anses som ligefrem uigennemførligt. Tillige paalægges det Præsidenten og Udvalget bestandig at arbejde med dette Formaals Gennemførelse for Øje og at støtte enhver Bevægelse i denne Retning paa det Allerkraftigste."

Gensidighed med Udlandet. *Bogtrykkerdagen overdrager Forbundspræsidenten at afslutte gensidige Overenskomster med typografiske Foreninger i Udlandet, dog kun med Udvalgets Billigelse.* Vedtoges.

Lærlingespørgsmaalet. Bogtrykkerdagen vedtog følgende Beslutninger:

1. Der nedsættes en Kommission paa 5 Medlemmer, til hvem denne Sags videre Fremme overlades. Det paalægges Kommissionen særlig at arbejde hen til:
   a) at der under Principalforeningens Medvirkning indføres Fagprøver, der paa en fyldestgørende Maade kunne konstatere, at den Udlærte saa vel i Teori som i Praksis er i Besiddelse af de Kundskaber og den Dygtighed, som udfordres for at være Typograf;
   b) at der inden 1. Januar 1877 i enhver Stedforening er valgt enten en eller flere Typografer, som i Forening med et lige saa stort Antal Principaler have at overvære disse Fagprøver samt at udstæde Lærebrev, naar Prøven er bestaaet;
   c) at, hvis i en enkelt Stedforening Principalerne ikke ville give deres Tilslutning, vælge Typograferne blandt deres Kolleger Mænd til at overvære denne;
   d) at der fra den 1. Januar 1877 ingen ny Udlært optages i Forbundet, før Fagprøven er bestaaet;
   e) at der med Principalforeningen opnaas Overenskomst om, at dens Medlemmer ikke tage nogen

efter 1. Januar 1877 udlært Typograf i Arbejde, før han har forevist sit Lærebrev.

2. Bogtrykkerdagen paalægger herved alle Forbundsmedlemmer at vaage over Fabriklovens Overholdelse, og naar Overtrædelse kan bevises, da straks at gøre Anmeldelse herom til Præsidenten, som i Forening med Udvalget derpaa har at foretage det videre Fornødne".

Rejse-, Arbejdsløsheds-, Syge- og Alderdomsforsørgelseskasser. *Bogtrykkerdagen maa principielt træffe Afgørelse om, hvorvidt den finder en snarlig Grundlæggelse af Forbundskasser til Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, Sygdom og Alderdom for nødvendige eller ikke.*

Bogtrykkerdagen vedtog:

„Til at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse og derefter at fremkomme med aldeles bestemt udarbejdede Lovforslag angaaende Arbejdsløsheds- og Alderdomskasser beslutter Bogtrykkerdagen at nedsætte en Kommission paa 5 Medlemmer. For at saadanne Forslag kunne faa Lovskraft foreskriver Bogtrykkerdagen en almindelig Afstemning under Iagttagelse af følgende Bestemmelser:

1) Kommissionsforslagene tilligemed Motiver blive aftrykte i Forbundsorganet, og Stedforeningerne blive opfordrede til at indsende afvigende Forslag til Forbundspræsidenten.

2) Forbundspræsidenten redigerer de forskellige Forslag og sender dem i en ordnet Redaktion til Optagelse i Organet.

3) Foreningerne raadslaa i dertil indkaldte Forsamlinger om de enkelte Forslag, afstemme over dem, og det nøjagtige Stemmetal for hvert Forslags Vedkommende opgives.

4) Det afgørende Resultat af Afstemningerne er simpel Flerhed af de Medlemmer, som have afgivet Stemme."

Forbundsbogtrykkeri. Følgende vedtoges:

„Bogtrykkerdagen beslutter Oprettelsen af et Fælles- event. Forbundsbogtrykkeri i København, hvis Anlægs- og Driftskapital fastsættes til 20,000 Kr., for hvilke der udstædes 400 Aktier à 50 Kr. Forbundet har à priori Ret til at tegne sig for saa mange Aktier, som det maatte ønske (ligesom det ogsaa bør have Ret til efterhaanden at indløse samtlige Aktier til pari Kurs), derefter kunne Stedforeningerne og de enkelte Medlemmer tegne sig, maaske med den Indskrænkning, at intet enkelt Medlem maa have over 4 Aktier. Aktiekapitalen bliver at indbetale fra 1. September d. A., for Københavns Vedkommende i maanedlige Rater og for Provinsernes Vedkommende kvartalsvis, saaledes at det hele Beløb er indbetalt ti September 1877, til hvilken Tid Bogtrykkeriet begynder sin Virksomhed. Tegningen maa være sluttet til 1. Avgust d. A., og der skal da af Aktietagerne vælges en Bestyrelse, hvoraf dog Forbundspræsidenten og Hovedkassereren bør være fødte Medlemmer. Hvis Overskudet overstiger 5 pCt., deles det Overskydende mellem Bogtrykkeriets Reservefond og Forbundskassen.

Forbundsbidraget. Det vedtoges, at det regelmæssige Bidrag, fra 1. Juli d. A. at regne, fastsættes til 25 Øre ugenlig, hvoraf de 15 Øre tilflyde Hovedkassen, de 5 Øre henlægges til Arbejdsløshedskassen og de andre 5 Øre til Alderdomskassen for at lette disse to Kassers Grundlæggelse.

Organet. Bogtrykkerdagen vedtog, at ethvert Medlem gratis faar et Eksemplar af „Typograf-Tidende", og at Udgifterne dertil udredes af Hovedkassen.

Endvidere vedtoges:

„Bogtrykkerdagen udtaler det Ønskelige i, at Bladet overgaar til Forbundet, og overdrager Præsidiet at indlede Underhandlinger desangaaende med den københavnske Stedforening samt eventuelt at afslutte et Køb."

Præsident. *R. P. Jensen* valgtes enstemmigt.

Tarifkommissionen: *P. Christensen, Chr. Ewald, N. Hansen, Wm. Petersen* og *Præsidenten.*

Lærlingekommissionen: *P. Christensen, A. L. Mortensen, N. C. Olavesen, Emil Petersen* og *Præsidenten.*

Kassekommissionen: *A. F. Decher, Th. Jørgensen, G. Lindberg, N. C. Olavesen* og *Tømmerup.*

* * *

Bogtrykkerdagen førte sine Forhandlinger i en større Sal, hvor der var hensat et stort ovalt Bord, som akkurat gav Pladser for samtlige 36 Afsendinge og Præsidenten, og i Baggrunden af Salen stod Fanen (med Gutenberg efter Thorvaldsen) plantet. Ved Siden havde den stenografiske Referent og „Korrespondents" officielle Referent Plads. Som Tilhørere indfandt sig Tid efter anden flere københavnske Kolleger, ligesom der ogsaa bemærkedes nogle Provinskolleger, fra Jylland endog 2—3. — Efter at første Samling var hævet Lørdag Eftermiddag Kl. 7, indfandt Afsendingene, de københavnske betegnet ved et rødt Baand i Knaphullet og de provinsielle ved et hvidt, sig henad Kl. 9 i den københavnske Forenings Lokaler, hvor der var arrangeret *en selskabelig Sammenkomst* under Medvirkning af *Typografernes Sangforening;* inden Kl. 10 var Deltagernes Antal saa stort, som Lokalerne kunde rumme. Først afsang Sangforeningen (under Hr. *Jælnigens* Ledelse) en Velkomstsang (af *Vilh. T.*) til Provinskollegerne, hvorefter Bestyrelsesmedlem *Chr. Ewald* bød dem Velkommen i et „Leve Provinskollegerne", som besvaredes med rungende Hurra. Paa disses Vegne takkede *Henrichsen-Maribo* (den ældste Kollega fra Provinserne) med et Leve for Københavnerne. Efter at Sangforeningen endnu havde foredraget en Sang, udbragte Bestyrelsesmedlem *Wm. Petersen* et Leve for Forbundet, hvortil var skrevet en Sang af *F. F. S.* Og nu fulgte Skaalerne Slag i Slag: for Bogtrykkerdagen (hvorfor *Fr. Olsen* takkede i en med Opmærksomhed hørt Tale), for Præsidenten, for Kasserer L. D. Berg, for Sangforeningen o. s. v. Indtil Kl. 12—1 vedvarede den livlige Sammenkomst og sluttedes med et Par Sanges Afsyngelse af Sangforeningen.

Ved *Dineren* Søndag Middag fandt *N. C. Olavesen* (den danske Afsending til den tyske Bogtrykkerdag) Lejlighed til at overbringe en Hilsen fra de tyske Kolleger til det danske Forbund, hvilken han sluttede med at udbringe et Leve for det tyske Forbund. Her talte endvidere *Henrichsen-Maribo* for „Enigheden i det Store, om end Modsætninger i det Smaa", *Hansen-*

Vejle for „de Principaler, der ere *med os*“, og *Præsidenten* for P. L. Erichsen, Odense Stedforenings brave Afsending, hvis Fødselsdag det var paa denne Dag.

Næste Dag (Mandag) samledes henved halvandet Hundrede Damer og Herrer ved Jernbanegaarden for at deltage i Udflugten til Jægersborg. Kl. 3,25 afgik Deltagerne med Toget til Gentofte, hvorfra de i Procession med Musik og Fanen i Spidsen marscherede til Jægersborg, en Snes Minuters Gang. Straks efter Ankomsten her begyndte det at trække op i Luften til Regn, men ikke desto mindre besluttede man sig til at gaa til Bords i Haven. Paa den københavnske Stedforenings Vegne bød *Wm. Petersen* Selskabet Velkommen, og Talernes Række aabnedes af *P. Christensen*, der talte for Forbundet, hvortil Sangen var forfattet af *F. F.* Taleren vilde holde sig til den smukke Sangs første Ord: „Hvad er et Forbund?“ For et Aar siden var vort Forbund kun en Tanke, og det fejler næppe, at den af Mange blev anset for en vild Tanke, opstaaet hos nogle urolige Hoveder, og at al denne Talen om Enighed og Sammenslutning blev betragtet for tomme Fraser. *Nu* er Tingen imidlertid anderledes. Tanken er bleven til Virkelighed, til en uimodsigelig Virkelighed: Forbundet omfatter den langt overvejende Del af Danmarks Typografer, og *han*, der maaske den Gang blev anset for det mest urolige Hoved, staar nu i Spidsen for Forbundet, støttet af sine Kollegers Tillid. Men selv nu er der Mange, som ikke ret have Indseende af, hvad Forbundet er, selv nu kan man ofte høre det Spørgsmaal: Hvad er Forbundet? Nogle synes, at det er *for* rødt, Andre, at det ikke er rødt *nok;* Nogle betragte det som en Grænse, indenfor hvilken man kan tumle sig saa galt, man lyster, Andre anse det for en Tvangsanstalt, i hvilken der lægges Baand paa den frie Vilje. Nej, først naar man naaer den Dag, da Mange af dem, som nu ere imod os, med Glæde arbejde Haand i Haand sammen med os, da ikke blot Ledelsen er god, men hvert eneste Medlem er paa det Rene med, hvad der er Forbundets Opgave, og til enhver Tid véd, hvad hans Pligt og hvor hans Plads er, den Dag, da alle danske Typografer danne ét stærkt og enigt Samfund, der i fuld Bevidsthed om sin Styrke vil vide at hævde sine Rettigheder og i fuld Bevidsthed om sit Ansvar med ærlig Vilje vil opfylde sine Forpligtelser — først *da* er Forbundet, hvad det *bør* være. Det er Maalet, der maa tilstræbes. Med Ønsket om, at dette Maal maa naas, og i det Haab, at disse Dages Samarbejden har bragt os et mægtigt Skridt frem ad Vejen til dette Maal, beder jeg dem Alle tømme en Skaal og udbringe et rungende Leve for vort Forbund. Forbundet leve! — Forsamlingen gav sit Bifald til Kende i levende Hurraraab. — *N. C. Olavesen* fik nu Ordet for at tale for Bogtrykkerdagen (Sangen af *C. L.*). Han hentydede til, at enhver af de Tilstedeværende vel har oplevet enkelte Dage, paa hvilke de se tilbage med Glæde og optegne i deres Bevidsthed som en Mærkedag. Vor Bogtrykkerdag er jo i og for sig en Mærkedag, men det er ogsaa en Dag, vi kunne se tilbage paa som bærende i sig Spiren til meget Godt, og vi kunne glæde os ved den: den Alvorsaand, den Fordragelighedens Aand, hvoraf dens Forhandlinger bære Præget, vil altid staa levende for os. Denne Fordragelighedens Aand ville vi medbringe til vore resp. Foreninger og til vore Sysler. En Dag som denne, der kan fremvise saa meget Godt, og som vil staa frisk og lysende for os, en saa godt tilendebragt Dag fortjener et Leve. Den første danske Bogtrykkerdag leve! — En føje Tid efter lød fra Orkestret *Typografernes Polka. Warberg-Svendborg:* Den Skaal, som nu følger i Rækken, bør være for Forbundets Præsident, R. P. Jensen. Jeg er saa fri at tage Ordet for denne, fordi jeg føler Trang til at tolke vor Tak til ham. Han har allerede gjort saa Meget for den typografiske Stand, at vi aldrig kunne gengælde ham det; han har ikke skyet personlige Ofre for vor fælles Sag, og naar jeg til Tak for denne hans Virksomhed føjer Forvisningen om, at han vil fortsætte den med usvækket Iver, saa tror jeg, at en yderligere Motivering ikke behøves. Leve Forbundets Præsident, R. P. Jensen! — *Dirigenten* oplæste et Lykønskningstelegram fra 11 danske Kolleger i Kristiania. — Sangen for Kvinden (af *C. T.*) blev afsungen og modtoges med Bifald. *Andersen-Aarhus:* Det er vanskeligt efter en saa smuk Sang at udtale Noget, der bedre og skønnere kan tolke de Følelser, enhver Mand bør nære over for Kvinden:

„. . . hun vor Sjæls Gudinde,
Vore Længslers, vore Ønskers Maal!“

Det er Kvinden, som ved et Smil, ved et Blik kan smelte vort Hjertes Is og bøje Iden til det Gode; *hende* er det, som, naar Sorgens og Modgangens tunge Sky lejrer sig over vort Hoved, ved et Ord, ved et Smil, ved et ømt og kærligt Blik kan bortvejre denne Sky og paany give os Lyst og Mod til med Haab at gaa Fremtiden i Møde; *hende* er det, som kan begejstre os til Stordaad og vinke vort Hjerte til Alt, hvad der er ædelt og skønt, rent og helligt. Derfor, saa længe som Dannebroge vajer i gamle Danmark, saa længe de friske Bøgeskove bekranse Danmarks Kyster, saa længe Bølgen ruller imod Stranden, og saa længe Hjertet slaar trofast i enhver Mands Bryst, — saa længe skal Kvinden staa som det Maal og det Lys, der vinker os fremad til det Ædle, Gode og Skønne. En Skaal og et Leve for hver trofast Dannekvinde i Almindelighed og for de her tilstedeværende københavnske Kvinder i Særdeleshed! — Efter at Sangen for „Vor Grundlov“ (af *Vilh. T.*) var afsungen, talte *N. Hansen.* Han udviklede, at vi Typografer havde dobbelt Anledning til Jubel paa en Dag som 5. Juni, der ikke alene er Danmarks Grundlovsdag, men som nu ogsaa var bleven Typografernes Grundlovsdag, og heri saa han et godt Varsel. Vor Grundlov giver os Rettigheder, men byder ogsaa Pligter, og derfor er den netop skikket til, at vi paa den kunne bygge vore andre Love til Held og Gavn for vort Samfund. At ogsaa vor Grundlov i Begyndelsen vil blive betragtet med forskellige Blikke, tør vel ikke benægtes, men det er dog mit faste Haab, at Alle i vort Samfund tilsidst ville samle sig om den, og at Ingen i Fremtiden vil kunne famle, naar han stedse har den for Øje. Derfor et Leve for vor Grundlov! — Nu blev „sidste Sang“ (af *F. F.*) afsungen, og *A. F. Decher* fik Ordet, idet han af Sangens Ord tog Anledning til at tale om Minderne, som man endnu beholdt tilbage. Han henvendte sig

først til de tilstedeværende Provinskolleger og bad dem om, at de, naar de vare komne hjem, ville mindes disse Dage og de Ord, der ere blevne udtalte, at de i deres Foreninger ville lægge særlig Vægt paa at fremhæve de Beslutninger, som ere fattede, og fortælle Medlemmerne, hvorledes Bogtrykkerdagen har virket, saaledes at disse kunne faa Indtrykket af, at Forbundet nu véd, hvad det vil; dernæst henvendte han sig til de københavnske Kolleger og til Alle, som i det Hele taget havde haft Noget med disse Dages Virksomhed at gøre, og anmodede ogsaa dem om at bevare Mindet i deres Erindring. Sluttelig henvendte han sig til alle Tilstedeværende, hvem han bad at mindes denne Fest, som blev holdt i Anledning af den første danske Bogtrykkerdag. Minderne leve! — Hermed var den officielle Del af Festen tilende. Under de sidste to Taler var Regnen allerede begyndt saa smaat at falde, uden at man dog lod sig genere deraf, Stemningen var livlig, og Talerne fortsattes. *Dirigenten* (Wm. Petersen) talte specielt for alle Kolleger fra Provinserne, som havde beæret Festen med deres Nærværelse; *Henrichsen-Maribo* udbragte et Leve for Normændenes, de Danskes og Typografernes Grundlovsdag; *Dirigenten* erindrede Digterne, der ved deres smukke Sange havde bidraget til Forsamlingens festlige Præg; *A. L. Mortensen* henvendte sig til Afsendingene om, at *de* særlig mindes Bogtrykkerdagen ved at foranstalte udført et Mindeblad med samtlige deres Portræter, hvornæst han gik over til at foreslaa et Mindebæger for Kong Frederik d. 7de. Nu begyndte Regnen at falde stærkere; de sidste Par Talere vare hørte med nogen Uro, og der var ikke Andet at gøre end hæve Bordet, til Uheld for den animerede Stemning, som havde begyndt at skaffe sig Indgang, og til Uheld for de ikke Faa, som — brændte inde med mangt et Ord. Imidlertid fortsattes Festen under Tag med Musik, Dans og anden Lystighed. Ved Punchebollen faldt igen flere Udtalelser, hvoraf vi skulle fremhæve *A. L. Mortensens* Skaal for Provinskollegerne, hvem han bad om at medbringe hjem Københavnernes hjerteligste Hilsen, „med den Forsikring, at lige saa fast, som vi stole paa dem, lige saa trygt kunne de ogsaa under alle Omstændigheder stole paa os", en Skaal, hvorfor *Johansen-Ringsted* takkede, idet han erklærede, at enhver Udsættelse paa de københavnske Kolleger var gjort til Skamme for stedse. Om nu end Festen i det Hele led et Tab ved at blive forstyrret af Regnen, saa gik det dog livligt til, og dertil bidrog ikke lidet den Imødekommenhed, som vistes Selskabet af Værten, Hr. *D. Hansen*, saa at det kan siges, at af de mange Tusinder, der paa Grundlovsdagen vare valfartede ud i Københavns Omegn, bleve ingen Selskaber saa lidt medtagne af Regnvejret som Typografernes.

Opfordring

til de Delegerede fra Bogtrykkerdagen.

I Samklang med et almindeligt udtalt Ønske om at faa tilvejebragt et „Mindeblad fra den første danske Bogtrykkerdag", tillade Undertegnede sig herved at opfordre enhver Delegeret til at overlade os sit Portræt, som, hvis det ønskes, atter skal blive tilbagesendt. Portræterne samt Meddelelse om, hvorvidt der ønskes et eller flere Eksemplarer af Mindebladet, hvis Pris ikke vil overstige 4 Kr., bedes tilsendte Typograf *A. L. Mortensen*, St. Pouls Kirkeplads 120, København.

København, den 5. Juni.

F. H. Andersen, Aarhus. — *A. L. Mortensen*, København.

Samtlige Dagbladssættere

opfordres herved til at give Møde i Morgen (Søndag), Form. Kl. 10½, Sangforeningens Lokale (Boldhusgade Nr. 1) for at tage under Overvejelse, hvorvidt en for alle Københavns Dagblade enslydende Tarif vil være heldig og praktisk gennemførlig. Hvis dette Spørgsmaal besvares bejaende, vil der blive at tage Bestemmelse om, hvorledes et Udvalg til at udarbejde en saadan Tarif, der senere vil være at overdrage Tarifkommissionen til Gennemførelse, skal vælges.

Talrigt Møde ønskes.

København, den 10de Juni.

Emil Pedersen. — *A. L. Mortensen.*

Da det kun kan være gavnligt, at Tarifkommissionen faar nøjagtig Besked om hvad Dagbladssætterne ønske gennemført, vil jeg støtte Opfordringen om talrigt Møde. *R. P. Jensen.*

Typografernes Sangforening.

Øvelserne fortsættes *Tirsdag den 13. Juni*, Kl. 9 Aften. *Bestyrelsen.*

Brevkasse.

40 Medlemmer i København. Den indsendte Protest skal blive optagen i næste Numer.

Typografiske Kundgørelser.

Hurtigpresse
ønskes.

En stor, brugt, men god Maskine ønskes tilkøbs i Slutningen af Sommeren paa favorable Vilkaar. Billet mrkt. *„Hurtigpresse 01032"* med udførlige Oplysninger bedes indlagt i *Aug. J. Wolff & Ko.s Annoncebureau, Skindergade Nr. 2.*

2 Bogtryk-
Jernpresser,

1 stor og god, Trykformat 19" til 26", og 1 lille, Format 9" til 10", kunne erholdes tilkøbs hos Bogtrykker *A. Bachhausen* i Horsens. (Wa. 01012.)

En Plads

for en flink Sætter er ledig i et københavnsk Trykkeri. *R. P. Jensen* anviser.

En duelig og velanbefalet **Trykker** (Maskinmester) søger Plads i en Provinsby. Man behage at henvende sig til Redaktør *R. P. Jensen* i København.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 24. | København, den 17. Juni 1876. | 3. Aarg.

Almindeligt dansk Typograf-Forbunds Grundlov.

Saaledes vedtagen paa den første Bogtrykkerdag.

Organisation.

§ 1.

„Almindeligt dansk Typograf-Forbund" omfatter alle de i den danske Stat oprettede typografiske Lokalforeninger.

Formaal.

§ 2.

Forbundets *Formaal* er at fremme tidssvarende Forbedringer i Faget, baade i aandelig og materiel Henseende.

Grundbestemmelser.

§ 3.

Enhver stedlig Forening er berettiget til at opstille saadanne Statuter, som findes at være i Overensstemmelse med de tilstedeværende ejendommelige Forhold, dog gaar forud for disse Forbundets Grundlov og de lovmæssige Bestemmelser, som for Øvrigt maatte træffes af Forbundsstyrelsen, — ingen Indskrænkning heri kan finde Sted. Bogtrykkerdagens Beslutninger maa under ingen Omstændigheder hverken udtrækkes, ændres eller indskrænkes.

§ 4.

Under Forbundets Lovgivning henhøre indtil videre følgende Anliggender:

a) Arbejdspriser;
b) Arbejdstid, i Særdeleshed Søndagsarbejde;
c) Lærlingevæsenet;
d) Understøttelseskasseväsenet;
e) Oprettelsen af Fællestrykkerier;
f) Statistiske Oplysninger, Faget vedkommende.

§ 5.

Forbundets Lovgivning bliver udøvet af Bogtrykkerdagen.

Udvalg.

§ 6.

Et *Udvalg* paa 7 Medlemmer vælges, deraf de 5 blandt og af den københavnske Forenings Medlemmer, og blandt og af Foreningerne i Aarhus og Odense hvert Sted et Medlem. Henholdsvis vælges lige saa mange Suppleanter.

Dette Udvalgs fornemste Opgave er at vaage over Forbundets Administration og modtager i saa Henseende hver Maaned en Beretning om Tildragelser i Forbundet. Præsidenten har i alle ekstraordinære Tilfælde (til Eksempel: Forandringer i Forholdet til Ikke-Forbundsmedlemmer, Arbejdsstansninger, Spørgsmaal om Udelukkelse, Genoptagelse af Udelukkede o. s. v.) at indhente Udvalgets Samtykke, forinden *endelig* Bestemmelse træffes. Udvalgets øvrige Anliggender ere: Raadslagning angaaende Uddelingen af Understøttelser, Fastsættelse af Lønninger til Forbundets Embedsmænd, Vedtagelse af Rejser paa Forbundets Bekostning og Prøvelse af Fjerdingaars-Regnskaberne.

Udvalget vælger sig en Formand, der tillige er Vicepræsident og som saadan træder i Præsidentens Sted, naar denne har faaet Forfald. Det bestemmer selv sin Forretningsorden, der dog, set hen til, at alle Udvalgsmedlemmer ikke ere paa samme Sted, ikke maa lægge Hindringer i Vejen for en hensigtsmæssig Administration. I saadanne Tilfælde, hvor en hurtig Afgørelse kræves, ere de 5 københavnske Medlemmer berettigede til at tage Beslutning, og derefter have de at tilstille de to udenbys Medlemmer Meddelelse om Sagen samt at udbede sig en Erklæring om denne.

Præsidium.

§ 7.

Forbundets *Ledelse* har Sæde i København og bliver udøvet:

a) ved en *Præsident*, der optræder i Forbundets Sted og repræsenterer det saa vel indad som udad til; han har Ret til at fordre en streng Udøvelse af de gældende Love, for hvis Overholdelse det paaligger ham at drage Omsorg;

b) ved en *Kasserer*, som bliver valgt af den københavnske Forening.

I særlig vigtige Tilfælde, hvor Administrationen og Udvalget ikke selv tør tage Beslutning, foranstalter Præsidiet en *Afstemning*, ved hvilken Formændene for Stedforeningerne udenfor København afgive hver en Stemme, medens den københavnske Stedforenings Bestyrelse deltager i Afstemningen med lige saa mange Stemmer, som Foreningen tæller 50 Medlemmer, saaledes, at hvert stemmeberettigede Bestyrelsesmedlem uafhængigt af det andet kommer til at afgive sin Kvota (de Stemmer, der ere tilovers ud over Kvotienten, fordeles ved Lodtrækning).

Ved mulig indtræffende Vakance i Præsidentposten, og naar den næste Bogtrykkerdag ligger saa fjærn, højst et halvt Aar, at dette Mellemrum ikke bør udfyldes af Vicepræsidenten, har Udvalget i Forbindelse med Vicepræsidenten snarest muligt at lade foretage Valg paa en Præsident. Dette Valg sker ved skriftlig Afstemning, saaledes, at hver Forening udenfor København afgiver en Stemme for hver 25 Medlemmer ved sin Formand, og at den københavnske Forening ved sin Bestyrelse afgiver saa mange Stemmer, som Foreningen tæller 50 Medlemmer, saaledes at hvert Bestyrelsesmedlem for sig afgiver den eller de Stemmer, som han ved Fordeling eller Lodtrækning — naar saadant bliver nødvendigt for det overskydende Antal — maatte være berettiget til. Et Antal Medlemmer af 25 eller derover regnes lig 50. Præsidentens Valg fordrer en Tilslutning af $^3/_4$ af de afgivne Stemmer.

§ 8.

Præsidenten, hvis Valg er gældende fra den ene ordenlige Bogtrykkerdag til den anden, har at indkalde Bogtrykkerdagen, lede dens Forhandlinger, i Forening med Udvalget at udfærdige de vedtagne Love og at lade samme forkynde i Forbundets Organ. De nødvendige Forordninger, der direkte angaa Bogtrykkerdagens Lovgivning, maa medundertegnes af Udvalgets Formand, naar de skulle have Gyldighed.

Kassereren er underkastet den københavnske Forenings umiddelbare Kontrol, og denne Forening har derfor at garantere Kassen. Samtlige Indtægter og Udgifter maa kun ske med Præsidentens Samtykke (se § 6).

Bogtrykkerdag.

§ 9.

Bogtrykkerdagen fremgaar af almindelige og direkte Valg ved skriftlig Afstemning. Dens Forhandlinger ere offenlige og skulle foreligge for Medlemmerne i et stenografisk Referat.

§ 10.

Bogtrykkerdagen indkaldes ordenligvis hvert tredje Aar. En overordenlig Bogtrykkerdag kan indkaldes paa Initiativ af Præsidenten eller Udvalget, eller naar tre eller flere Foreninger, der tilsammen tælle mindst 50 Medlemmer, indgive et motiveret Andragende derom, men Flertallet af Forbundets Medlemmer skulle dog først ved en almindelig Afstemning erklære sig derfor. Mindst to Maaneder før den ordenlige Bogtrykkerdags Afholdelse offenliggøres Dagsordenen, hvorimod den overordenlige kun fordrer en Maaned. Forhandlingsgenstande kunne kun indgives af Foreningerne eller af Præsidenten og Udvalget.

§ 11.

Afsendingene vælges af Foreningerne, en af hver, naar Medlemsantallet ikke overstiger 25, men naar en Forening overstiger dette Tal, vælges en for hver 25 Medlemmer (13 og derover regnes for fulde 25). Valget sker ved absolut Stemmeflerhed, og eventuelt finder bundet Omvalg Sted.

De Afsendtes Rejseomkostninger bestrides af Forbundskassen, og Diæterne udredes af de enkelte Foreninger.

§ 12.

Bogtrykkerdagen prøver Gyldigheden af sine Medlemmers Valg, bestemmer sin Forretningsorden samt udnævner en Vicepræsident og to Sekretærer for den Tid, Forhandlingerne vare. Den fatter Beslutning med simpel Stemmeflerhed, naar undtages Lovforandringer, der udfordre to Tredjedele af de afgivne Stemmer for at blive vedtagne. Bogtrykkerdagen kan ogsaa beslutte, at samtlige Forbundsmedlemmer stemme over en Sag.

§ 13.

Til Bogtrykkerdagens Forretninger høre: Valg af en Præsident; endelig Afgørelse af Besværinger, der fra Forbundsstyrelsens Side ere indkomne over de enkelte Foreninger eller omvendt; Godkendelse af Regnskaberne; Myndighedsoverdragelse angaaende Gensidighedsoverenskomster med udenlandske Foreninger; Bestemmelser af Forbundsbidragets Størrelse; Grundlovens Forklaring og Forandring; Beslutninger over indkomne Andragender, samt Valg af Samlingssted for den næste Bogtrykkerdag.

Gensidighed.

§ 14.

Et Medlem af en stedlig Forening bliver, naar han flytter til et andet Sted, at betragte som ligeberettiget med de øvrige Medlemmer, naar han blot har opfyldt sine Forpligtelser mod den Forening, hvoraf han sidst har været Medlem. Han har intet Indskud o. s. v. at udrede.

Medlemmernes Legitimation.

§ 15.

Ethvert Forbundsmedlem modtager ved Optagelsen et Eksemplar af den stedlige Forenings Love og ved sin Afrejse en Bog med Forbundets Grundlov samt Kvitteringstabeller for Medlemsbidrag og Viatikum tilligemed Rubriker for andre Kassebidrag, som det maatte anses for hensigtsmæssigt at indrette. Tillige maa denne Kvitteringsbog (event. Kvitteringsseddel) være forsynet med Paategning om, at Ihændehaveren har afviklet sine Forpligtelser over for det Trykkeri, hvori han sidst har arbejdet; har han været eneste Typograf i samme, medbringes en Erklæring fra Trykkeriets Ejer eller Bestyrer. Denne Bog tjener i enhver Henseende som Legitimation og sikrer fuldstændig Gensidighed hos de bestaaende stedlige Foreninger. Bogen udstædes af den Forening, hvor Medlemmet først er optaget, og han maa paa et bestemt Sted i Bogen underskrive en Erklæring om, at han anser Forbundets Grundlov som gældende for sig. Naar han tiltræder en ny Plads, maa han levere Bogen til vedkommende Forenings Formand eller Kasserer, som da efterser og opbevarer den.

Bidrag.

§ 16.

Det regelmæssige Bidrag bestemmes forud af enhver ordenlig Bogtrykkerdag og maa af de forskellige Foreningers Bestyrelse indsendes til Præsidiet hvert Fjerdingaar (inden Slutningen af Januar, April, Juli og Oktober Maaneder). Pengene sendes direkte til Kassereren, Regnskabsberetningerne direkte til Præsidenten.

Arbejdsløshed, Sygdom og Værnepligts Aftjening fritage for ethvert Bidrag.

§ 17.

Naar der stilles Krav til Kassen, som de ordenlige Bidrag ikke ere tilstrækkelige til at udrede, er Præsidenten i Forening med Udvalget bemyndiget til at udskrive det hertil fornødne overordenlige Bidrag, og enhver Stedforening har punktlig at efterkomme Udskrivningen.

Understøttelser.

§ 18.

Naar et Medlem enten paa Grund af Fastholden ved Forbundets Grundlov eller ved hvilken som helst Forurettelse, der lader sig konstatere, nødsages til at nedlægge Arbejdet, er han berettiget til Understøttelse. Det paaligger vedkommende Forenings Bestyrelse straks at foretage den fornødne Undersøgelse, og vedtager Foreningen at yde Understøttelse, gives Meddelelse herom til Præsidenten, som straks har at anvise Understøttelsen (se dog § 6). Er en Strid af en saadan Beskaffenhed, at den kommer til at omfatte et forholdsvis stort Antal Medlemmer, har vedkommende Stedforening straks at indsende en Beretning om Sagernes Stilling til Præsidenten, saa at han kan tage de nødvendige Forholdsregler, og eventuelt at andrage om Præsidentens Mellemkomst, hensynsvis personlig Nærværelse. Uden vedkommende Stedforenings og Præsidentens Tilladelse tør ingen Arbejdsnedlæggelse finde Sted (jfr. § 6), og naar disse Forskrifter ikke iagttages, kan der ikke gøres Fordring paa nogen Understøttelse.

Den ugenlige Understøttelse fastsættes af Udvalget efter Præsidentens Indstilling og varer 8 Uger; Medlemmer, som ikke ved særegne Forhold ere bundne til Stedet, maa lade sig nøje med Rejsepenge, hvis Størrelse nærmere bestemmes af vedkommende Forening med Udvalgets Billigelse. I disse Bestemmelser kunne finde Undtagelser Sted, naar Forholdene maatte gøre det nødvendigt, men dog ikke mod Præsidentens Vilje.

Modtagerne af Understøttelse har at udstæde Kvittering for Beløbet, og denne bliver da at tilstille Præsidenten.

Bilæggelse af Stridigheder.

§ 19.

Uenighed mellem Præsident og Udvalg eller mellem disse og enkelte Foreningers Bestyrelser finder sin Afgørelse af Bogtrykkerdagen, som sidste Instans.

Stedforeningerne.

§ 20.

Saa snart der paa ét Sted findes fem eller flere Medlemmer, danne de en Stedforening og udnævne den fornødne Styrelse. Det er ikke tilladt at oprette flere end en Forening paa hvert Sted. Tilrejsende Forbundsmedlemmer ere forpligtede til at tiltræde den bestaaende Stedforening.

§ 21.

Steder med færre end fem Medlemmer have hver for sig at overdrage Forretningernes Førelse til en Tillidsmand og slutte sig derpaa til en nærliggende Stedforening. Saadanne Steder kunne kun forandre Domicil med Præsidentens Samtykke.

§ 22.

Mindst en Gang hvert Aar holdes i Stedforeningen en Generalforsamling, hvor de lokale Anliggender blive afgjorte. I Særdeleshed paaligger det denne at foretage Valg paa Bestyrelse samt at prøve Regnskaberne.

§ 23.

Bestyrelsen har at sørge for Bidragenes regelmæssige Indsendelse til Forbundskassereren (se § 16), Affattelse af Foreningsberetninger, Medlemfortegnelser o. s. v. og er i det Hele ansvarlig over for Præsidiet.

§ 24.

Mindst en Gang hvert Fjerdingaar maa Medlemmerne samles for at udveksle Meninger om lokale og almindelige Forbundsanliggender, og et Uddrag af vedkommende Forhandlingsprotokol bliver fjerdingaarlig at indsende til Præsidenten.

§ 25.

Ved Optagelsen af Medlemmer maa der tages Hensyn til, om Vedkommende har afviklet sine Forpligtelser over for den Forening, hvoraf han sidst var Medlem, og bevislig ikke har gjort sig skyldig i nogen Mislighed, hvorfor han allerede maatte være udelukket.

§ 26.

Naar et Medlem udtræder frivilligt, har han ved Genindtrædelsen at efterbetale de indtil den Tid til Forbundskassen resterende ordenlige og overordenlige Bidrag.

§ 27.

Direkte Udelukkelse af Forbundet kan kun ske som Følge af bevislige grove Forseelser imod dets Grundsætninger, underfundig Adfærd o. s. v. Vedkommende Stedforening har Ret til at vedtage Udelukkelsen ved Stemmeflerhed, men maa da først indhente Præsidentens Indvilligelse (jfr. § 6), og denne har at undersøge Sagen. Bliver nu Udelukkelsen besluttet, maa Vedkommendes Navn offenliggøres i Forbundets Organ. Det staar den Udelukkede frit for at henvende sig med Besværinger til Bogtrykkerdagen, hvis Dom i hvert Fald er afgørende

§ 28.

Genoptagelse af en Udelukket kan kun ske efter en skriftlig Ansøgning fra denne, men fordrer forinden Præsidentens Undersøgelse og Indvilligelse (jfr. § 6). Den Genoptagne har at efterbetale sin Gæld til Kassen samt det ordenlige og overordenlige Forbundsbidrag for den Tid, i hvilken han har været udelukket.

Forbundets Organ.

§ 29.

Alle Forordninger, der blive udstædte som Følge af Bogtrykkerdagens Beslutninger, offenliggøres af Præsidenten i Forbundets Organ, „Typograf-Tidende", og disse Forordninger have den samme bindende Kraft som selve Lovene.

Enhver Stedforening er forpligtet til at holde mindst et Eksemplar af Organet, hvis Abonnement udredes af den stedlige Forenings Kasse.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. I Henhold til Grundlovens § 6 paalægges det herved Stedforeningerne for København, Aarhus og Odense at foretage Valg af *Forbundsudvalget*, hvilket maa være tilendebragt saa betids, at Præsidiet kan have Underretning derom inden 1. Juli d. A.

Det regelmæssige *Forbundsbidrag* er fra 1. Juli d. A. at regne af Bogtrykkerdagen fastsat til 25 Øre ugenlig, og hvert Medlem vil fra samme Tid gratis modtage et Eksemplar af *Typograf-Tidende*. Første forhøjede Bidrag erlægges Lørdag den 8. Juli.

Inden Fredag den 30. Juni vil Stedforeningernes Bestyrelser hver for sig have at rekvirere hos Tidendens Ekspedition: Hr. *L. D. Berg*, st. Regnegade 17, saa mange Eksemplarer, som vedkommende Forening tæller Medlemmer, med Opgivelse af det Antal, der ønskes sendt til underliggende Byer, samt af Adressaten, og Eksemplarerne blive da direkte og franko tilsendte i Korsbaand. Forandringer i Tallet af Eksemplarer (Af- og Tilgang) bedes stadig meddelte Ekspeditionen, dels for at intet Medlem skal mangle sit Blad og dels for at ingen Eksemplarer skulle gaa til Spilde, og Bestyrelserne anbefales i saa Henseende at benytte sig af Korrespondancekort. Der tages kun Hensyn til de Rekvisitioner, som komme fra en Bestyrelse, og fra underliggende Byer eller et enkelt Medlem kan der derfor ikke gøres direkte Henvendelse til Ekspeditionen.

Forbundspræsidiet:

R. P. Jensen.

Forskelligt.

Fra Schweiz er der gennem „Helvetia Typographia" indløbet Meddelelse om, at Arbejdsstansningen i Basel nu maa betragtes som ophørt. Den største Del af Forbundsmedlemmerne har forladt Byen og faaet Arbejde andet Steds, og af de Faa, der endnu ere tilbage, ville de Fleste kunne beskæftiges i Produktionstrykkeriet. Tillige findes en hjertelig Tak til enhver Kollega, som har ydet Bidrag til de Arbejdsløse.

Følgende to *„Protester"* ere sendte os til Optagelse i Tidenden:

Protest.

Undertegnede Typografer nedlægge herved Protest mod et Inserat, der findes i Tillæg til „Typograf-Tidende"s Nr. 21, saalydende:

„Det maa i høj Grad beklages, at nogle Medlemmer i dette Øjeblik, hvor Typograferne staa i Begreb med at vise, hvad de have opnaaet ved sig selv, have fundet det passende at fremkomme med et Forslag om at lade Typograferne officielt repræsentere ved Social-Demokraternes Grundlovsfest. Det vilde vistnok gøre et alt andet end behageligt Indtryk paa vore Kolleger i Provinserne, om vi nu pludselig „forandrede Signalerne" og slog ind i en Retning, som vi — hvad der ogsaa, naar vort Forbund er blevet omtalt af Udenforstaaende, er blevet fremhævet — hidtil have holdt os borte fra. Efter vor Mening vilde det være en Prostitution*, om det nævnte Forslag blev vedtaget, og vi opfordre derfor dem af vore Kolleger, der ere enige med os, til at møde paa Generalforsamlingen i Aften."

Vi kunne ikke se Andet, end at Ordet **Prostitution** i den Forbindelse, hvori det er brugt, indeholder en Fornærmelse imod de Typografer, der slutte sig til det social-demokratiske Arbejderparti, og vi haabe, at de Mænd, der under Mærket „Flere Medlemmer" ikke have undset sig for at udslynge en saadan Fornærmelse, heller ikke ville undse sig for aabent at træde frem og motivere det brugte Udtryk.

Endelig beklage vi, at Redaktionen af „Typograf-Tidende" uden *Redaktionsbemærkning* har optaget det nævnte Inserat.

København, den 8. Juni 1876.

N. Nielsen. L. A. Nielsen. Vilh. N. Jensen. J. V. Hansen. J. P. Petersen. Joh. Lund. V. Hansen. P. Brusen. R. Madsen. Wiinblad. F. Schliemann. M. Weber.

* Udhævet af Indsenderne.

J. P. Frantzen. Emil Marott. J. P. Christensen. Rud. Böhm. Chr. Mathiesen. Julius Gravesen. Carl Jørgensen. Emil Sørensen. Emil Bondesen. Arnold W. Schmidt. Max Krausz. Jørgen Lie. C. Ebbesen. A. Th. Jensen. Vilh. Aug. Bang. Franz Jürgenz. Ludv. Petersen. H. P. Nielsen. J. C. Jørgensen. Rud. Foltmar. E. Heinemann. A. Böttcher. C. A Hansen. O. Wriedt. J. F. Møller. J. F. Jensen. V. Sparvath. O. Sørensen. L. Kruse. O. Hammann. Kisum.

* * *

Da det muligvis kunde være af Interesse for ærede Medlemmer af Foreningen at faa løftet en Flig af det Mørke, hvori Noten til Artiklen „Fane-Spørgsmaalet" er indhyllet, og da paa den anden Side ingen af d'Hrr., der have underskrevet omtalte private Skrivelse, er sig noget Urigtigt bevidst og altsaa heller ikke anser det for „bedst at det gaar i Glemsomhed", er jeg af d'Hrr. Underskrivere bleven anmodet om at offenliggøre denne „private" Skrivelse, som gik umiddelbart forud for den ekstra-mærkværdige Generalforsamling, idet jeg samtidig skal benytte Leiligheden til at udtale min Tak til den ærede Overbringer af denne kostbare Nyhed til Redaktionen og tillige tolke min Tak for den Beredvillighed, hvormed denne straks vidste at gøre Brug deraf. *Em. Bondesen.*

Den lyder saaledes:

(Privat!) Saafremt De er af den Anskuelse, at vor Fane er bedre paa sin Plads ved Arbejdernes Grundlovsfest — ialtfald ved Toget gennem Byen — end ved en Udflugt, hvori sansynligvis kun en ringe Del af Københavns Typografer deltage — anmodes De om at virke for, at de Typografer paa Deres Trykkeri, som er af samme Mening, møde paa Generalforsamlingen for at støtte Sagen.

Em. Bondesen. C. L. C. Ebbesen. Julius Gravesen. Ludv. Hansen. C. L. Jørgensen. M. Krausz. J. Lie. M. Petersen. C. Petersen. C. Revell. A. W. Schmidt. Em. Sørensen.

* * *

Med Hensyn til den første „Protest" skulle vi bemærke, at Forudsætningen med denne er fejl; ti Dhrr. „Flere Medlemmer" have nævnt Ordet „Prostitution" i Forbindelse med Foreningen, medens de selvfølgelig ikke kunne udtale nogen Dom om, til hvilken politisk Partifest de forskellige Typografer ville slutte sig Grundlovsdagen, da det ikke vedkom dem, og følgelig have vi heller ikke haft Anledning til at anvende nogen Censur. Til den anden „Protest" have vi ingen Bemærkning at føje. *Red.*

Den typografiske Forening.

Repræsentantskabsmøde den 31. Maj.

Efter Dagsordenen foretoges:

1. Bevilling af Diæter til Foreningens Afsendinge til Bogtrykkerdagen. Der blev frembragt Forslag om 10, 12 og 15 Kr. Forslaget om 15 Kr. støttedes af *Foltmar* og *Bestle*, medens de 10 Kr. anbefaledes af *Mortensen* og *Decher*. Forslaget om de 12 Kr. sattes under Afstemning, og dette *vedtoges* derpaa.

2. Optagelse af Medlemmer. Følgende optoges: A. Sørensen (Carl Lund); F. Schliemann (W. Herdahl); Julius Hendrik Nielsen (Græbe); P. W. Sönnichsen (Dags-T.); Aug. Andersen, L. D. Petersen, Theodor Johannes Nicolaus Biel (Thiele); Theodor Christian Madsen (Cohn); Hermann Nielsen (Græbe); G. R. Loug (Adresseavisen); Jens Løngaard (Sivertzen); Konstantin Knudsen, Bredahl, Nikolai H. Nielsen, Johannesen (Luno); Koch, Th. Lind (Trier); Guldbrandsen, G. A. Petersen (Dags-T.); Salvorsen, Weber (Schultz); Fritz Sander (Jørgensen & Ko.); Jens Peter Jensen (Hendriksen); J. C. Henrichsen, A. L. Nielsen (Joh. L. Lund); J. K. Rasmussen (Salomon); Peter Christensen (Fjeldsøe); C. Petersen, O. V. Hansen, A. V. Lindgreen, J. F. Jensen, H. C. V. Nielsen (Hoffensberg); Alfred Tiedje (Græbe); N. P. Juhl, H. C. Olsen (Schultz); Max Krausz (Nielsen & Lydike); Rasmus Jochumsen (Jørgensen & Ko.); V. N. Jensen (Joh. L. Lund).

Fraværende *uden* anmeldt Forfald: Jakobsen, Kr., Jørgensen, Th., Nielsen, Rud., Sørensen, Emil, og Sørensen, Th.

R. Foltmar. *Ch. Thomsen.*

Generalforsamling.

Til i Aften (Lørdag), Kl. 10, indvarsles herved en **overordenlig Generalforsamling** med følgende Dagsorden:

1. Forstaaelse af Lovenes § 6, første Stykke, og § 11 (angaaende Valgmaaden til det staaende Udvalg og Revisorerne).

2. *Eventuelt:* a) det i Tidenden for 20. Maj udskrevne Valg af det staaende Udvalg annulleres; b) Ændring af § 6, første Stykke, og § 11.

3. Lovenes § 14, første Stykke, anden Linie: „15" forandres til „10". *Bestyrelsen.*

Baseler-Strejken i Schweiz.

Siden forrige Kundgørelse ere følgende Bidrag indkomne: Hillerød Stedforening (3., 4. og 5. Bidrag) 8 Kr. 75 Øre; Dagstelegrafens Tr. (3. Bidrag) 4 Kr. 60 Øre; Jørgensen & Knutzons Tr. 2 Kr.; Triers Tr. 2 Kr.; Schultziske Tr. (5. Bidrag) 4 Kr. 80 Øre; Morgenbladets Tr. (3. Bidrag) 2 Kr. 25 Øre; Jørgensen & Ko.s Tr. (6. Bidrag) 2 Kr.; Thieles Tr. (6. Bidrag) 1 Kr. 25 Øre; Nestved Stedforening (2. Bidrag) 1 Kr.; Oettingers Tr. (2. Bidrag) 1 Kr. 50 Øre; Horsens Stedforening 4 Kr.; Adresseavisens Tr. 2 Kr; Henriksens Tr. 7 Kr. 25 Øre og Nielsen & Lydickes Tr. (6. Bidrag) 10 Kr.; i Alt 53 Kr. 40 Øre. Med det tidligere Indkomne 268 Kr. 3 Øre. Dermed ophører Indsamlingen. *L. D. Berg.*

Brevkasse.

J. Christensen, Aarhus. Pladsen tillader os ikke at optage Deres Artikel endnu denne Gang, men Ingen skal komme Dem i Forkøbet.

Flere Korrespondenter. Saa snart Pladsen tillader.

Typografiske Kundgørelser.

Typograf som Kompagnon.

Til at deltage i Styrelsen af et flere Aar gammelt, større Provinsblad med tilhørende større, vel assorterede Bogtrykkeri ønsker den nuværende Ejer og Redaktør en helst typografisk uddannet Kompagnon, som er i Stand til at indskyde 18—20,000 Kr. i Foretagendet. Billet mrkt. „Kompagnon 01121" bedes sendt til *Aug. J. Wulff & Ko.s Annoncebureau, København K.*

En duelig Maskintrykker,

der er villig til at deltage i Avissats, søger Plads straks. Billet, mrkt. „Maskintrykker", befordres af denne Tidendes Ekspedition.

En Sætter

kan om en otte Dages Tid faa Plads i det ny oprettede Trykkeri i Faaborg. Man henvender sig til *R. P. Jensen.*

Typograf *Chr. Schjøtt*, der for ca. 3 Aar siden har arbejdet i Chr. Bechs Enkes Bogtrykkeri i Holbæk, bedes opgive sin Adresse til Redaktør *Bønnelycke* i Holbæk.

2 Bogtryk-Jernpresser,

1 stor og god, Trykformat 19" til 26", og 1 lille, Format 9" til 10", kunne erholdes tilkøbs hos Bogtrykker *A. Bachhausen* i Horsens.

(Wa. 01012.)

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 25. | København, den 24. Juni 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Svendborg Sætter *Oscar Olaf Constantin Thejll*, født den 14. Juni 1848, udlært i det herværende Assamske Trykkeri 1870. Tidligere Forbundsmedlem, udtraadt den 22. Jan. d. A. — *Warberg*, Petersens Trykkeri i Svendborg.

I Odense Sætter *Jens Ludvig Petersen*, født den 31. Jan. 1829 i København, udlært samme Sted 1849 (hos S. L. Møller). I de sidste 19 Aar haft Ophold i Haderslev, ikke tidligere Forbundsmedlem. — *P. L. Erichsen*, Stiftsbogtrykkeriet, Odense.

Efter Bogtrykkerdagen*.

(Af J. Christensen, Aarhus.)

Efter at den første Bogtrykkerdag nu er sluttet og dens enkelte Medlemmer igen ere spredte over hele Danmark, er der flere Ting, som give Anledning til Betragtning. Jeg vil og kan ikke tilbageholde mine Betragtninger; ti, kunne de end ikke gøre nogen Gavn, Skade ville de næppe volde. Derfor beder jeg den ærede Redaktion om at yde mig Plads for Efterfølgende.

Det er i og for sig en Glæde, at den første danske Bogtrykkerdag har været samlet, og at den har debatteret de forskellige Sager af større Interesse, men en endnu større Glæde føler jeg ved at erfare Resultaterne af denne første Samling; Hovedresultatet er godt og maa paaskønnes af Enhver, der føler varmt for vort Forbund, og om end den Ene eller den Anden undtagelsesvis kan have Noget at indvende mod dette eller hint, saa staar det dog under alle Omstændigheder fast, at hvad der er sket i Dagene fra 3. til 5. Juni *maa* gavne os i Fremtiden, naar de vedtagne Beslutninger paa en moden, besindig og bestemt Maade føres ud i Livet. Jeg vil dermed sige, at al Tvivlraadighed, al Mistanke og alle smaalige Hensyn maa kastes bort, naar vi om kort Tid staa derved, at Bogtrykkerdagens Vilje skal ske Fyldest; ti uden at vi bortkaste denne skadelige Ballast, bliver Udførelsen ikke, som den *burde* være. Man kan vel nok bringe Noget ud i Livet, selv om de nævnte Onder hænge ved som et Slæbetræ, men hvorledes bliver dette? Halvt og ufuldstændigt, ja endog tildels forfejlet. Men skal der virkes Noget til det fælles Gavn, og skal Bogtrykkerdagen have den Indflydelse paa vor sociale Stilling i Samfundet, som jeg og sikkert Enhver venter, da maa Sagen tages med fast Haand og gennemføres i alle sine Konsekvenser, og ikke nok med, at Viljen er god, men Evnen bør være tilsvarende stor, hvad den ogsaa *kan* være, derfor borger vor hele kompakte Organisation. Hvad det nu først og fremmest kommer an paa, er, at vi hver især have en urokkelig fast Tillid til Forbundet som Helhed, og at de enkelte Medlemmer føle sig forvissede om hverandres Trofasthed og Udholdenhed. Ere disse Betingelser til Stede, da kan der udrettes meget Stort og Godt. Gaa vi derimod og skotter til hverandre for at se, om Naboen har gjort et Skridt lige saa langt som mit, da avle vi derved Mistænksomheden, og denne Udyd medfører igen en Mængde andre Ting; nej, Aabenhjertighed maa vi gaa frem med, og vi ville finde, at Styrken er stor og uovervindelig. Lad saa ogsaa en Enkelt falde fra, enten det nu er „Principer" eller „Følelser", som paaskynde ham dertil, saa faar han gaa sin egen Vej, — det er kun et Tidsspørgsmaal, der derved bliver afgjort, ti man kan være forvisset om, at før eller senere vilde han dog alligevel være falden fra. Vel indrømmer jeg, at der maa gøre sig Hensyn gældende, men man maa vogte sig for, at disse blive saa mange, at derved det egenlig Tilsigtede gaar tabt. Ved Gennemførelsen af Tarifsagen, som nu er given i en Kommissions Hænder, vil vel nærmest de mange „Hensyn" stikke Hestefoden frem, og her vil jeg netop advare mod at lade Følsomheden spille en altfor stor Rolle, ti denne Følsomhed er noget af det Værste at faa udryddet. „Ja," siger en slig „Hensynstager", „vi have en saa herlig Principal som nogen; skulle vi stille os paa Bagbenene mod ham?" Dertil vil jeg svare med det Spørgsmaal: Kan Nogen leve af Herligheden? — En anden „Hensynstager" indvender: „Ja, det kunde jo være godt nok at fortjene lidt Mere, men Manden kan ikke taale at give højere Arbejdspris, han sidder smaat i det." Tror De, højstærede „Følsomme"! at Deres Vært nedsætter Deres Husleje, fordi De og Familie næppe har fra Haand og i Mund? Nej. Al Følsomhed fordømmer sig selv og maa ubetinget bortkastes. — Saa vil jeg se hen til os selv. Forbundet har lige fra dets Fødsel haft sine Modstandere blandt vore Egne; heldigvis er Tallet paa slige Folk ikke stort, og det bliver mindre og mindre, men hvorfor skulle vi skjule for os selv, at der i vort Forbund dog altid findes Nogle, der maa henregnes til Tvivlernes og de Ustadiges Tal, og at der blandt disse igen findes Enkelte, der ere de mest bitre Modstan-

* Nærværende Artikel ønskede Forfatteren optagen i forrige Numer, men Pladsen tillod det ikke. Red.

dere, selv uvisse om, af hvilke Grunde. Jeg har saaledes netop i de Dage, da Bogtrykkerdagen var samlet, set En — jeg vil kalde ham „Administrator", denne Benævnelse passer lige saa godt som enhver anden — ved Talen om Bogtrykkerdagens Virksomhed paa den mest modbydelige Maade trække paa Smilebaandet for derved at tilkendegive sin Ringeagt for den „Tingest". Denne Slags Folk kan man vel ikke paabyde Agtelse, men Forbundet kan fortjene denne, og det kan lære dem Respekt. Derfor vil Forbundet vinde Meget, uendelig Meget, ved en fast og korrekt Gennemførelse af Bogtrykkerdagens Beslutninger.

Dermed skal jeg indskrænke mig for denne Gang. Senere tør jeg maaske ulejlige Redaktionen og Læserne med nogle Betragtninger over de enkelte Punkter, som bleve behandlede paa Bogtrykkerdagen.

Tarif for Avissats.

Som vore Læsere vistnok ville have lagt Mærke til, have Københavns Bladsættere nedsat et Udvalg, hvis Opgave det skulde være at udarbejde et „Udkast til Bestemmelser for Avissats", der senere som et særligt Afsnit skulde tilføjes den almindelige Normal-Tarif. Dette Udvalg har nu tilendebragt sine Arbejder og affattet nedenstaaende Udkast, som efter at være vedtaget paa et almindeligt Møde af Bladsættere vil blive tilsendt den af Bogtrykkerdagen nedsatte Tarifkommission til videre Fremme.

1. *Satsprisen.*
   a) Sætningen af Blade, der udkomme daglig eller flere Gange ugenlig, betales med 38 Øre pr. 1000 Bogstaver for Fraktur og 40 Øre for Antikva efter Alfabetberegning.
   b) Skudt Sats beregnes efter Højden.
   c) Ren Talsats godtgøres med 100 pCt.
   d) Blandet Talsats godtgøres, naar over Tredjedelen er Tal, med 50 pCt., naar over Sjettedelen er Tal, med 25 pCt. Naar over Halvdelen af Teksten er Tal, beregnes den som ren Talsats.
   e) Skematisk Sats godtgøres med 100 pCt. eller sættes efter Tid.
   f) Bekendtgørelser beregnes efter den Plads, de indtage.
   g) Klichés beregnes efter Pladsen.
   h) Blandet Sats i Teksten godtgøres med 50 pCt., naar en eller flere fremmede Skrifter udgøre over Tredjedelen af Teksten; udgøre de over Sjettedelen, er Godtgørelsen 25 pCt.
   i) Spatieret Sats godtgøres med 100 pCt.
   j) For Leveringer paa under 10 Linier beregner Sætteren sig en Linies Godtgørelse; skal der passes Linie, beregnes to Linier.
2. *Visse Penge.*
   Naar der af Beregningssætterne fordres Arbejde udført efter Timebetaling, er denne 66 Øre.
3. *Korrektur.*
   Den i Løbet af Dagen indleverede Korrektur udleveres umiddelbart efter Sætningens Ophør; den senest indleverede Korrektur inden en halv Times Forløb. For saadanne Rettelser, som ikke skyldes Sætteren, betales Godtgørelse efter den Tid, de medtage, med 66 Øre pr. Time.
4. *Arbejdstid.*
   a) Den daglige Arbejdstid er 10 Timer.
   b) Falder denne efter Kl. 9 Aften, betales Tiden fra Kl. 9—12 med 1 Kr. 50 Øre foruden Satsprisen. For Tiden efter Kl. 12 godtgøres 50 Øre pr. $^1/_2$ Time.
   c) For Tidsspilde, Venten paa Manuskript, Korrektur etc. betales Godtgørelse med 66 Øre pr. Time.
   d) Har Sætteren uden Grund forsømt en eller flere Arbejdstimer, er Principalen berettiget til at fordre Godtgørelse ved Ekstratimer.
5. Den gensidige Opsigelsestid er 14 Dage.

Korrespondance.

Hillerød, 12. Juni. I Gaar afholdtes i Stedforeningen en ekstraordinær Generalforsamling, hvor der blandt andre Sager blev forhandlet om en Ekstrabevilling af 10 Kr. til den herfra afsendte Delegerede til Bogtrykkerdagen, hvilket vedtoges, og dernæst foretoges Valg af en ny Bestyrelse. Et Medlem foreslog, at Formands- og Kassererposten skulde henhøre under én Person; dette vedtoges enstemmigt, og valgt blev *Thr. Monsen* med alle Stemmer. — Over Forholdene her skal jeg give et kort Overblik. I Hansons Trykkeri er foregaaet en Forandring, idet Hr. Faktor *Laur. Madsen* er bortrejst, og i hans Sted er ankommet Hr. Faktor *Claudi*, der er Forbundsmedlem. Beregningen er 30 Øre pr. Tusind (Alfabet); men da her ikke er tilstrækkeligt Manuskript til de 4 Sættere foruden en Dreng, der sætter Fraklipningsføljetonen, saa opnaa Sætterne ikke større Fortjeneste end 18 à 19 Kr., og Arbejdet foregaar om Dagen vekselvis med Sætning og Aflægning fra Kl. 8 med 1$^1/_2$ Time Middag til Kl. 6. — I Folketingsmand *Bergs* Trykkeri, der bestyres af Hr. *Drakenberg*, ere Forholdene endel mørkere. Beregningen er 27 Øre (Alfabet), men da Sætterne her have fuld Beskæftigelse fra 8—8 og desuden have endel Fordelsats, saa bliver Forholdet, hvad Fortjenesten angaar, noget bedre end i det Hansonske; men Hr. Drakenberg sætter Kronen paa sin Virksomhed ved sit Personales Beskaffenhed, idet han foruden en Sætter og en Sætter-Trykker anvender 4 Lærlinge, hvoraf den ene, der i typografisk Henseende er et rent Monstrum, vistnok skal have *udlært* til Nyaar 1877. *

København, 21. Juni. (Meddelt.) Firmaet *Hoffensberg, Jespersen & Fr. Trap* havde i Søndags indbudt samtlige Medarbejdere i deres Etablissement til en lille Skovtur. Kl. 11$^1/_2$ Form. tog man herfra med Jernbanen til Klampenborg, hvorfra Turen gik til Raavad. Efter at have hvilet sig lidt ud i det Grønne, tog man Plads ved de veldækkede Borde i Pavillonen, hvor Hr. *Hoffensberg* bød Gæsterne Velkommen til denne den første selskabelige Sammenkomst, som han haabede skulde blive efterfulgt af mange flere, ikke alene om Sommeren, men ogsaa om Vinteren. Efter at en Sang til Firmaet var afsunget, henvendte Hr. *Jespersen* et Par Ord til Medarbejderne, idet han udtalte, at naar vi i Dag vare samlede, var det ikke alene for at berede os og dem en Glæde, men tillige for at lære hverandre nøjere at kende og slutte os fastere til hinanden, end det daglige Samarbejde paa

Købmagergade formaaede at føre til. Der fulgte nu en Række Taler og Sange, hvoraf maa fremhæves en af Hr. *Finken* for Direktør Hoffensberg, med Ønsket om, at det Firma, han stod i Spidsen for, en Gang i Tiden maatte blive det største i København, hvortil Hr. *Hoffensberg* bemærkede, at det ikke saa meget kom an paa at blive det største, men derimod det bedste, ikke alene i København, men ogsaa i hele Norden. Litograf *Jensen* talte for et godt Forhold mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne. Hr. *Trap* udbragte en Skaal for Damerne med Ønsket om, at naar vi næste Gang vare samlede, vi da ikke maatte savne dem, som Tilfældet var i Dag. Stemningen var ved Bordet bleven en Del oplivet, og under skæmtefuld Tale og muntre Sange marscherede man nu til Fortunen og derfra til Hr. Hoffensbergs Landsted *„Aageshøj"* i Ordrup, hvor Resten af Aftenen tilbragtes sammen med hans Familie. Stemningen var ogsaa her særdeles livlig, og Taler og Sange vekslede stadig, hvoraf navnlig et Potpourri til forskellige Melodier gjorde velfortjent Lykke. Kl. omtrent 10 brød man op for atter med Jernbanen at begive sig til København. Hele Turen var særdeles vellykket, og Alle vare enige om at have tilbragt en fornøjelig Dag sammen, hvortil ogsaa Dhrr. Principalers Imødekommenhed og Ligefremhed for en Del havde bidraget.

—*n.*

Forskelligt.

Dødsfald. I forrige Uge døde pludselig her i København Bogtrykker *Chr. Jørgensen*, Redaktør og Udgiver af „Lolland-Falsters Stiftstidende". Han blev ramt af et apoplektisk Tilfælde under en Spadseretur i Frederiksberg Have, hvor han fandtes henliggende i en bevidstløs Tilstand, og derfra indbragtes han til Frederiks Hospital, hvor han kort efter opgav Aanden uden at være kommen til Bevidsthed. Den Afdøde, der blev 61 Aar gammel, har været Medlem saa vel af Folketinget som Landstinget; han var en meget agtet og afholdt Mand og sand Menneskeven, hvorfor endog vi kunne give mere end et Bevis, og som Bogtrykkeriejer fulgte han med Interesse og Sympati den typografiske Arbejderbevægelse.

Nye Provinstrykkerier. Fra 1. Juli begynde to nye Provinstrykkerier deres Virksomhed i Provinserne, det ene i *Skanderborg* ved Hr. *Oluf H. Jørgensen*, tidligere Medarbejder i „Morgenbladet", og det andet i *Faaborg* ved Hr. Typograf *Julius Nehm*. Fra begge Trykkerier vil udgaa Aviser af politisk Indhold og i venstresindet Retning.

I det sidste Nr. af „Typograf-Tidende" er „Oppositionen" traadt i Gevær i Anledning af vort lille Inserat i Bladets Nr. 21. Vi have i Forbigaaende sagt ikke kunnet frigøre os for den Tanke, at det er det eklatante Nederlag, „Oppositionen" led i Fanesspørgsmaalet, der har foranlediget den til nu af vort lille Inserat at lave et „Nachspiel". Havde Dhrr. faaet Deres Vilje, havde de vist i deres Seirs- og Glædesrus ikke værdiget os eller vort Inserat en Tanke.

Hvad nu selve „Protesten" angaar, saa er det jo kun et enkelt Ord i vort Inserat, der er faldet Dhrr. for Brystet, nemlig vor Anskuelse om, at det vilde være en *Prostitution* for „Den typografiske Forening", hvis den lod sig officielt repræsentere ved Social-Demokraternes Grundlovsfest. Naar vi sige, at vi naturligvis intet Øjeblik have villet fornærme „de Typografer, der slutte sig til det social-demokratiske Arbejderparti", have vi virkelig lagt al den Balsam paa Dhrrs. blødende Saar, som vi ere istand til. Vi fastholde paa det Bestemteste den af os udtalte Mening, at det vilde have været en Prostitution for Foreningen, om en forsvindende Del af dens Medlemmer havde faaet sat et Forslag igennem, der vilde have givet det Udseende af, at „Den typografiske Forening" havde kastet sig i Armene paa en Retning, som Flertallet af Medlemmerne ikke slutter sig til. Og for at forhindre dette var det, vi opfordrede vore Meningsfæller til at møde paa Generalforsamligen.

Dhrr. „Protesterende" opfordre os endvidere til at „træde frem". Vi skulde gerne efterkomme Dhrr.s Ønske, hvis vi turde tro, at vore Navne vilde give vore Bemærkninger mere Vægt overfor „Oppositionen". Dermed tør vi imidlertid ikke smigre os; og til at tilfredsstille en — forresten let forklarlig — Nysgerrighed hos Dhrr. finde vi ingen Anledning. Vi haabe, at Dhrr. ikke tvivle om, at vi virkelig eksistere, — det skulde da være en Enkelt af dem, som paa „Fane-Generalforsamlingen" drev sin Vantro saa vidt, at han gentagende tvivlede om Nærværelsen af de 14 Medlemmer, der havde underskrevet Begæringen om Afslutning. Vi kunne i hvert Fald forsikre Dhrr. om, at naarsomhelst den nu „organiserede" Opposition skulde forsøge at bringe „Den typografiske Forening" til at skeje ud, kan den altid gøre sikker Regning paa vor Nærværelse.

Endnu Et. Da Dhrr. af „Oppositionen" ere saa villige til at protestere, undrer det os virkelig, at de ikke have fundet Anledning til at sætte sig i Bevægelse i Anledning af et — ogsaa anonymt — Referat af den oftnævnte „Fane-Generalforsamling", som et Par Dage efter dennes Afholdelse fandtes i „Social-Demokraten", og som i den Grad vrimlede dels af Overdrivelse, dels af ligefremme Usandheder, at ethvert hæderligt Medlem af „Oppositionen" efter vor Mening burde skamme sig derover, da Referatet aabenbart hidrørte fra et Medlem af denne. Slige Vaaben vidne ikke om den Sags Godhed, hvorfor man kæmper.

Flere Medlemmer.

Forbundet.

Medlemmerne af *Lærlingekommissionen* og af *Kassekommissionen* anmodes om at møde til konstituerende Forsamlinger førstkommende Mandag Aften Kl. 8½ i Kückers Lokale.

Præsidenten.

Den typografiske Forening.

Da der i Lørdags ikke var det i Henhold til Lovenes § 12 tilstrækkelige Antal Medlemmer til Stede, for at den indvarslede Generalforsamling kunde fatte

Beslutning, indkaldes herved paany en **overordenlig Generalforsamling** til Lørdag den 24. d. M., Aften Kl. 10½.

Dagsorden:

1. Forstaaelse af Lovenes § 6, første Stykke, og § 11 (angaaende Valgmaaden til det staaende Udvalg og Revisorerne).

2. *Eventuelt:* a) det i Tidenden for 20. Maj udskrevne Valg af det staaende Udvalg annulleres; b) Ændring af § 6, første Stykke, og § 11.

3. Lovenes § 14, første Stykke, anden Linie: „15" forandres til „10".

* * *

I Henhold til Forbundskundgørelse i Tidendens Nr. 24 udskrives herved Valg af 5 Medlemmer og 5 Suppleanter til **Forbundsudvalget,** den Del, som den københavnske Stedforening har at besætte. Stemmesedler, indrettede til 10 Navne (5 Medlemmer og 5 Suppleanter), medfølge nærværende Numer af Tidenden, og de bedes afleverede Lørdag Aften den 1. Juli i Foreningslokalet til et af Bestyrelsens Medlemmer, *eller* indsendes forinden forseglet til Formanden, *eller* overleveres forseglet til Budet, som samme Dag bringer Tidenden.

Endvidere udskrives Valg af en **Forbundskasserer** (Grundlovens § 7 b), hvortil er opført en Rubrik paa medfølgende Stemmeseddel.

* * *

§ 5 i Stedforeningens Love bestemmer: „Som raadgivende Forsamling til Foreningens Ledelse vælger hvert Trykkeri, der tæller Medlemmer, en **Tillidsmand.** Hvor der kun er et Medlem, er dette Tillidsmand. Tillidsmanden kan kun vælges med absolut Majoritet og i Tilfælde af Omvalg ved bundet Valg — Stemmelighed i Trykkeriet finder sin Afgørelse i Forsamlingen . . . Dagbladstrykkerier regnes som et Trykkeri for sig." I Henhold til nærværende Lovbestemmelse anmodes de forskellige Trykkeriers Medlemmer om at foretage dette Valg inden *Lørdag den 1. Juli, hvilken Dags Aften Kl. 10 de valgte Tillidsmænd anmodes om at give Møde i Foreningslokalet.* Inkassator- og Tillidsmandsposterne kunne være forenede hos et Medlem (jfr. Lovenes § 7). Medlemmerne lægges paa Sinde at foretage Tillidsmandsvalget fuldstændig lovmæssigt, og da denne Forsamling kan faa stor Betydning, bedes man i hvert Trykkeri om at medgive sin Tillidsmand et Valgbrev, der angiver, at han er valgt af Flertallet, og som er underskrevet af samtlige Trykkeriets Medlemmer. Naar Omskiftning af en Tillidsmand finder Sted, maa man iagttage denne administrative Bestemmelse. Listen over Tillidsmændene er ikke bestemt til Offenliggørelse.

København, den 20. Juni 1876.

Bestyrelsen.

Samtlige Bladsættere

indvarsles herved, i Overensstemmelse med den ved det sidste almindelige Møde tagne Beslutning, til et Møde, som afholdes i Restavratør Thuns Lokale førstkommende Søndag, Formiddag Kl. 9 præcise, for at behandle og eventuelt at vedtage Udvalgets Tarifforslag, som findes meddelt her i Bladet.

Udvalget.

Baseler-Strejken i Schweiz.

Endvidere er indkommet følgende Bidrag: Aarhus 10 Kr., Slagelse 6 Kr. Med det tidligere Indkomne i Alt 284 Kr. 3 Øre. Den 21. d. M. afsendt 145 Frks. = 105 Kr. 85 Øre. Indsamlingen er saaledes sluttet.

L. D. Berg.

Dhrr. Delegerede fra Provinserne,

som endnu ikke have indsendt deres Portræter, bedes snarest at sende disse til Typograf A. L. Mortensen, St. Povls Kirkeplads Nr. 120, Stuen.

F. H. Andersen. Aarhus. — *A. L. Mortensen.* København.

Til Bagerstrejken

er indvidere indkommet: Thieles Tr. 7 Kr., Schultz's Tr. 2. Bidrag 6 Kr., „Dag. Nyh."s Tr. 2. Bidrag 1 Kr, Joh. L. Lunds Tr. 1 Kr. 50 Øre, Cohens Tr. 2. Bidrag 2 Kr., Schjellerups Tr. 2. Bidrag 50 Øre, i Alt 18 Kr.; med det tidligere Indkomne, 33 Kr. 10 Øre, nu 51 Kr. 10 Øre.

R. Foltmar.

Brevkasse.

† i Slagelse. Korrespondancen maa vente til næste Gang.

H. J. i København. Nej. Der mangler endnu flere Skemaer, som ikke ere tilbagesendte.

Typografiske Kundgørelser.

Typograf som Kompagnon.

Til at deltage i Styrelsen af et flere Aar gammelt, større Provinsblad med tilhørende større, vel assorterede Bogtrykkeri ønsker den nuværende Ejer og Redaktør en helst typografisk uddannet Kompagnon, som er i Stand til at indskyde 18—20,000 Kr. i Foretagendet. Billet mrkt. „Kompagnon 01121" bedes sendt til *Aug. J. Wulff & Ko.s Annoncebureau, København K.*

2 Bogtryk-Jernpresser,

1 stor og god, Trykformat 19" til 26", og 1 lille, Format 9" til 10", kunne erholdes tilkøbs hos Bogtrykker *A. Bachhausen* i Horsens.

(Wa. 01012.)

En duelig Maskintrykker,

der er villig til at deltage i Avissats, søger Plads straks. Billet, mrkt. „Maskintrykker", befordres af denne Tidendes Ekspedition.

En Maskintrykker

kan faa Plads i Jylland. Billet, mrkt. „111", sendes til denne Tidendes Ekspedition.

En **Trykker** (Maskinmester) fra Provinserne ønsker sig en Plads i København. Anvises af

R. P. Jensen.

Typograf *Chr. Schjøtt*, der for ca. 3 Aar siden har arbejdet i Chr. Bechs Enkes Bogtrykkeri i Holbæk, bedes opgive sin Adresse til Redaktør *Bønnelycke* i Holbæk.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 26. | København, den 1. Juli 1876. | 3. Aarg.

Fra Tyskland.

I.

Den tyske Bogtrykkerdag og dens Beslutninger.

I Dagene fra den 24. til den 27. Maj samledes i Leipzig Repræsentanter for de ca. 7000 Typografer, hvoraf det tyske Forbund nu bestaar, for, som vi tidligere have omtalt, at faa endelig fastslaaet den Tarif, hvorefter der i Fremtiden skal arbejdes af ethvert Forbundsmedlem, samt for at tage Bestemmelse om flere andre vigtige Samfundsspørgsmaal, hvoraf i Særdeleshed maa fremhæves Oprettelsen af Arbejdsløsheds- og Alderdomsunderstøttelseskasser. Vi skulle nu i kort Uddrag meddele de vigtigste Resultater, som ikke alene ville have en stor og vedvarende Betydning for Tysklands Typografer, men som ogsaa ville øve en ingenlunde ringe Indflydelse paa de typografiske Arbejderes Stilling i de Tyskland nærmest liggende Lande og ikke mindst paa os.

Oprettelsen af en Understøttelseskasse, hvis Virksomhed skulde omfatte ethvert *arbejdsløst* Medlem og træde i Stedet for den nylig indrettede Rejsekasse, besluttedes enstemmigt. For dens Virksomhed gaves følgende Regler: 1. Understøttelsens Størrelse: a) til de Medlemmer, der i mindst 26 Uger have betalt Bidrag til det tyske Typografforbunds Kasse (dette kan ogsaa ske i Form af Indskud) udredes 1 Mark 25 Pf. pr. Dag; b) til alle andre Medlemmer af Forbundet eller ligeberettigede Foreninger udredes 3 Mark. 2. Understøttelsens Varighed: a) paa Stedet 10 Uger, b) paa Rejse 40 Uger; c) Medlemmer, som i 10 efter hinanden følgende Uger have faaet Understøttelse paa et Sted og derefter begive sig paa Rejse, modtage Understøttelse endnu i 30 Uger; d) de Medlemmer, der i 10 efter hinanden følgende Uger have modtaget Understøttelse paa Stedet eller i 26 Uger paa Rejse, maa, før de atter kunne faa Understøttelse, udrede 26 ugenlige Bidrag; — i begge Tilfælde have de dog Krav paa den under 1b omtalte Rejsehjælp. 3. Det Medlem, der bevislig ved egen Skyld eller paa Grund af ligefrem Ubrugbarhed er bleven arbejdsløs, udbetales ingen Understøttelse, og det Samme gælder for et Medlem, som uden gyldige Grunde vægrer sig ved at modtage en det anvist Plads, eller som paa Anmeldelsesdagen endnu ikke har betalt samtlige Forbundsbidrag. 4. Et Medlem, som frivillig forlader sin Plads, har kun Fordring paa Rejsehjælpen under 1b. Fremdeles skal det fastslaas, hvor mange Dage Rejsen fra det ene Udbetalingssted til det andet kan vare, og herefter bliver da Rejsehjælpen at udbetale. — Med Hensyn til *Normaltarifen* vedtog Bogtrykkerdagen: 1) Tarifen skal indføres umiddelbart efter den almindelige Afstemning, og efter 1. Januar 1877 maa intet Forbundsmedlem arbejde paa andre Betingelser end de i Tarifen fastslaaede. 2) Ved Fastsættelsen af Lokaltillægget maa der i første Række tages Hensyn til Huslejen paa vedkommende Sted, saa at Minimumet af visse Penge kun maa anses for tilstrækkeligt paa saadanne Steder, hvor den aarlige Leje for en Familiebolig ikke overstiger 120 Mark. 3) For at iværksætte Tarifens almindelige Gennemførelse kan Forbundsstyrelsen udskrive en overordenlig Skat. — Endvidere toges den Beslutning om Optagelse af Medlemmer, at hvem der ikke 6 Uger efter endt Læretid har tiltraadt Forbundet, maa for hver Maaned, hvori han ikke har været Medlem, efterbetale 50 Pf. som Indskud, hvilket ogsaa gælder for dem, som komme fra Udlandet. — Stuttgart genvalgtes til Sæde for Forbundsudvalget, og som Samlingssted for den næste Bogtrykkerdag valgtes Hamborg. — Der var stillet forskellige Andragender til Fordel for Produktionsforretninger, men disse bleve afslaaede.

II.

Arbejdsstansning i Berlin.

I denne By har der i længere Tid bestaaet højst uheldige Forhold, og det i flere Retninger. Blandt disse maa særlig nævnes den Omstændighed, at der indtil for ikke lang Tid siden bestod en særlig typografisk Forening, der opstillede sig i Modsætning til Forbundet, og som fik sin væsenligste Betydning derved, at den fraterniserede med Principalerne, som tilmed havde Overhaand i Ledelsen. I Længden kunde dette Forhold rimeligvis ikke bestaa, ti da Principalerne paa en altfor grundig Maade benyttede sig af disse Ikke-Forbundsmedlemmer til at bekæmpe Forbundet, fik disse Øjnene saa meget op, at de havde Syn paa Grundreglen „Noget for Noget“, og de anmodede derfor Principalerne om til Gengæld at yde forskellige smaa Villigheder: en Prisforhøjelse o. s. v. Men nu vare Principalerne ikke hjemme, slet ikke; Saadant kunde der aldrig være Tale om, og dermed var da ogsaa Venskabet forbi. Det store Forbund tog sig denne Misalliance og dens Følger til Indtægt, bebrejdede Berliner Ikke-Forbundsmedlemmerne deres Uklogskab, idet det foreholdt dem, at de nu ikke havde Andet at gøre end at kaste sig i dets Arme. I Berlin tæller Forbundet noget over 1200 Medlemmer, medens det kan antages, at 5—600 Typografer staa udenfor. Det er den her nævnte Modforening, som rigtignok nu er gaaet i Stykker, og en Del Arbejdsløshed, som væsenlig have bidraget til de uheldige

Forhold i Berlin. For en fjorten Dages Tid siden meddelte Fagbladene, at Berlinerne havde forkastet den af Tarifkommissionen vedtagne og af Bogtrykkerdagen godkendte Normaltarif, medens Efterretningerne for Øvrigt med Bestemthed gaa ud paa, at en Godkendelse af Tarifen i det hele Tyskland kan anses som sikker. Saa bringer Telegrafen i Onsdags den noget overraskende Efterretning, at der i Berlin har fundet *„en næsten almindelig Arbejdsstansning af Sætterne Sted“*, og at det er tvivlsomt, hvor vidt de større Blade ville være i Stand til at udkomme (efter „Berl. Tid.“). Hvorledes Forholdene have udviklet sig i de sidste Dage, som ere gaaede forud for denne Begivenhed, kunne vi ikke sige; det sidste Numer af „Korrespondent“, som vi have modtaget, er fra i Onsdags, og hverken det eller foregaaende Numre have stillet en saa betydelig Begivenhed i Udsigt, hvorfor vi da heller ikke kunne frigøre os for den Tanke, at der foreligger en indisciplineret Handling. Imidlertid kan man faa ud af Efterretningerne, hvad Stridens Kærne egenlig er. „Journal für Buchdruckerkunst“ antyder vel, at Grunden til en Strid maa søges deri, at Typograferne i Berlin have forkastet den af Bogtrykkerdagen godkendte Tarif, medens Principalerne der have vedtaget den, men Bladet kan ikke skjule, at Vedtagelsen staar i Forbindelse med en Nedsættelse af Lokaltillæget til 20 pCt. (hidtil har Tillæget været 33⅓ pCt.), og „Korrespondents“ Meddeler siger da ogsaa, at hele Striden drejer sig om Lokaltillægets Størrelse, som Principalerne ville reducere. En saadan Reduktion kan ganske vist finde Sted, uden at dette er stridende mod Tarifen, der ikke indlader sig paa at angive nogen bestemt Størrelse for Lokaltillæget, men at der samtidig fra Principalernes Side er vist en Vilkaarlighed mod Typograferne, som kan have bragt disse i en opirret Stemning og opfordret dem til at sætte Magt imod Magt, afgiver følgende, fra en Del navngivne berlinske Principaler udgaaet Opfordring tydeligt Bevis paa: „Herved have vi den Ære at underrette Dem om, at der den 17. Juni maa finde en formel Opsigelse Sted pro 1. Juli, for at Engagementet i Anledning af den i Leipzig opstillede ny Tarif og de dermed i Forbindelse staaende Bestemmelser om Lokaltillæg og Avissats kan blive fornyet paa Grundlag af Bogtrykkertarifen og træde i Kraft fra 1. Juli.“ At dømme efter denne Opfordring maa det vistnok kunne siges, at det i Realiteten er Principalerne, som have stanset Arbejdet ved at sætte Typograferne Stolen for Døren, idet det er deres Hensigt at oktroiere et Lokaltillæg. Over for en saadan Handling maa sættes en tilsvarende Magt, og er slige Hensigter Aarsagen til, at Typograferne ere komne Principalerne i Forkøbet med Arbejdsstansningen, da hviler Ansvaret for den nuværende Situation i Berlin paa Principalerne.

I det Hele ere Forholdene i Tyskland meget usikre. I *Wien* staa Sagerne omtrent som i Berlin, men her er man kun kommen til en partiel Arbejdsstansning, og Udsigterne ere ogsaa mere lyse, da Wiener-Typograferne staa mere fast sammensluttede end Berlinerne. I næste Numer skulle vi give en udførlig Meddelelse em Wiener-Bevægelsen. Vi ville haabe, at det maa lykkes den tyske Forbundsstyrelse ved en klog Optræden at afværge den indtraadte Situations Farlighed, og at det i samme Grad maa lykkes for den at føre Forbundet i Kamp, om saa skal være, med Fasthed og Energi som at holde enhver fordærvelig og opbrusende Optræden tilbage. Vi danske Typografer kunne ikke se til med Ligegyldighed.

Korrespondance.

† **Slagelse,** 11. Juni. Ved et i Gaar Aftes i den herværende Stedforening afholdt Møde, hvortil Medlemmerne vare mødte fuldtalligt, foretoges: *Maskintrykker F. L. Lies Optagelse i Forbundet.*

Formanden meddelte, at der var fremkommet 2 Indsigelser; den første var fra Hr. C. Bressendorf og var delt i to Afsnit; det første af disse havde han besvaret i Tidenden, det andet skulde han her kortelig gennemgaa, for saa vidt det angik Sagen. Hr. B. havde i dette stærkt pointeret Vigtigheden af at kunne „stave og lægge sammen“, en Idræt, som Form. maatte betragte som et tilbagelagt Stadium, ihvorvel han indrømmede, at Hr. B. maaske havde længere Øvelse deri end han; Hr. B. maatte dog alligevel have stavet fejl, naar han ikke i Lovene kunde finde nogen Bestemmelse, der berettigede Lies Optagelse; § 3 i Forbundets Stedforeningslove, der maatte betragtes som gældende, saa længe ikke Andet var vedtaget, bestemmer uden noget yderligere Forbehold, „at enhver Udøver af Typografien kan blive Medlem af Forbundet, saafremt han ikke tidligere havde været udelukket andet Steds“. Det var for Øvrigt unødvendigt at dvæle længere ved Hr. B.'s med Selvmodsigelser spækkede Indsigelse; B. erklærer jo selv, 1) at Lies Optagelse er ham en ligegyldig Sag, og 2) at han ikke har Noget imod, at Folk af alle Livsstillinger slaa sig paa Typografien; hvad vil han saa egenlig? Det Eneste, der i Hr. B.'s Indsigelse havde nogen Vægt med Hensyn til den foreliggende Sag, var B.'s Benægtelse af Lies Duelighed som Fagmand. Form. opfordrede Hr. Faktor H. Olsen til at udtale sig om dette Punkt. — *H. Olsen* erklærede, at naar han havde udstedt Lærebrevet til Lie, maatte dette jo være nok; han var vis paa, at Lie med Hensyn til faglig Dygtighed kunde stille sig ved Siden af saa mangen En, der tror sig kvalificeret til at kritisere Andres Dygtighed, medens han dog selv turde være den, der mest trængte til at lære Noget. For Øvrigt vilde han ikke have Noget med B. at bestille. Enhver af de Tilstedeværende anede jo nok, at B. ikke selv havde skrevet Indsigelsen, men at denne var forfattet af en Udenforstaaende, et Ikke-Forbundsmedlem, der gennem Hr. B. havde faaet Lejlighed til at give en mere hadsk end sanddru Fremstilling af Arbejdsforholdene i det af ham bestyrede Trykkeri; han maatte beklage, at et Forbundsmedlem vilde lade sig bruge som Tolk for Ikke-Forbundsmedlemmers Anskuelser. — *C. Bressendorf* maatte paa det Bestemteste hævde, at Indsigelsen var hans eget Produkt. For Øvrigt henholdt han sig til sin Indsigelse og vilde paa det Kraftigste protestere mod Lies Optagelse i Forbundet, da han ingenlunde var nogen dygtig Trykker; den typografiske Stand kunde kun være tjent med dygtige Medlemmer; han

kunde ikke respektere Hr. Faktor Olsens Lærebrev. Dette sit Standpunkt maatte han fastholde. — *O. Lund* vilde heller ikke beskylde Hr. B. for *selv* at have skrevet sin Indsigelse. „Hænderne ere Jakobs, men Røsten er Esaus". For Øvrigt kunde han ikke anse B.'s Protest som Andet end Udtryk for personligt Had, thi den manglede al Berettigelse; han dadlede skarpt B.'s Optræden, som lidet stemmede med den Aand, der burde besjæle Forbundets Medlemmer, og sluttede sig til de øvrige Kolleger. — *Bressendorf* maatte atter gøre opmærksom paa, at det var ham selv, der havde skrevet Indsigelsen. For Øvrigt fastholdt han sin en Gang udtalte Mening. — *Form.* bemærkede, at det ikke vedrørte Sagen, *hvem* der havde skrevet Indsigelsen; Hr. B. stod som Underskriver, og naar han vilde bære Æren, maatte han jo ogsaa bære Ansvaret — Efter at to af de Tilstedeværende, der havde lært som Maskintrykkere og altsaa maatte betragtes som Sagkyndige, havde udtalt sig anerkendende om Lies Duelighed som Fagmand, medens Bressendorf protesterede og fremdeles fastholdt sit Standpunkt, gik man over til Behandlingen af den anden Indsigelse, der var fremkommen fra Hr. *A. E. Larsen,* Thieles Bogtrykkeri, København, og var af aldeles privat Natur. *Lie* var i denne sigtet for, at han, event. en anden navngiven Typograf, for 2 Aar siden, altsaa længe før Forbundet blev dannet, skulde have gjort sig skyldig i en aldeles ukollegial Opførsel under en paatænkt Strike; denne Indsigelse, som blev oplæst, var affattet i temmelig stærke Udtryk. — Skønt *Form.* fandt, at Forbundet hverken kunde være forpligtet til eller kompetent til at undersøge de Mænds private Fortid, der melde sig til Optagelse, havde han dog troet i dette særegne Tilfælde at burde indhente en Erklæring fra den Mand (Hr. Faktor Olsen), der alene kunde afgøre, om Lie havde nogen Skyld i det, hvorfor han var sigtet. Denne Erklæring, som Form. oplæste, fritog fuldstændig saavel Hr. Lie som den Anden for al Skyld med Hensyn til det paaankede Forhold, og *H. Olsen* tilføjede, at denne Sag jo allerede en Gang tidligere havde været fremdraget af Hr. Bressendorf, der havde modtaget fyldestgørende Erklæring desangaaende, og Indsigelsen kunde altsaa kun betragtes som et fortsat Udtryk for den personlige Uvilje, hvormed Hr. B. beærede Lie. *Bressendorf* kunde, idet han fastholdt sit Standpunkt, heller ikke finde denne Erklæring fyldestgørende; naar det hverken var den Ene eller den Anden af de to Sigtede, saa vilde han have at vide, *hvem* det var; før han fik dette at vide, kunde han paa ingen Maade erkende Erklæringen for gyldig. *H. Olsen* fandt sig ikke beføjet til at tilfredsstille Hr. B.'s Videbegærlighed. — Efter at flere Medlemmer havde haft Ordet for ved fornuftige Grunde at bringe Hr. Bressendorf bort fra sit en Gang indtagne Standpunkt — hvilket han imidlertid ufortrødent fastholdt — skred man til Afstemning, hvorved *J. F. Lies* Optagelse i Forbundet *enstemmig* vedtoges. C. Bressendorf stemte ikke. — Idet jeg fremsender dette endelige Resultat, nærer jeg det Haab, at enhver Udenforstaaende, det være sig paa nært eller langt Hold, vil vide at give de Bihensyn, der i denne Sag maa antages at have gjort sig gældende, den rigtige Adresse.

§ —, 29. Juni. I Fredags afholdt Stedforeningen en Generalforsamling. I Stedet for Hr. Køster, der rejser bort fra Byen, valgtes til Formand *J. Riis* i „Slagelsepostens" Trykkeri, og Regnskabet for April Kvartal blev efterset og godkendt. Foreningen tæller 8 Medlemmer.

—*u.* **Roskilde,** 24. Juni. I Anledning af, at den herværende Stedforening atter skal skifte Formand, idet den hidtilværende (C. F. J. Printzlau) nu forlader Byen, var her i Aftes sammenkaldt en Generalforsamling, hvor tillige flere andre Sager bleve behandlede. Først afgjordes et indre Spørgsmaal om Indtrædelsespenge, hvornæst Stedforeningens Afsending til Bogtrykkerdagen, *Oluf Rasmussen,* aflagde en kort Beretning om dennes Beslutninger, medens han for Øvrigt henviste til det fuldstændige Referat af Forhandlingerne, som senere vil udkomme. Det tredje Punkt paa Dagsordenen var Fastsættelsen af det ugenlige Bidrag. Hidtil har dette her i Stedforeningen udgjort 25 Øre, nemlig 10 Øre til Forbundet, 10 Øre til Viatikumskassen og 5 Øre til Stedforeningen; men da nu det ugenlige Bidrag fra 1ste Juli af Bogtrykkerdagen er fastsat til 25 Øre, besluttedes det fra samme Dato at ophæve den hidtil bestaaende Viatikumskasse, hvorimod Medlemmerne herefter i Lighed med flere Stedforeninger udrede Viatikummet for hver enkelt rejsende Kollega, som maatte komme, samt vedblivende at betale 5 Øre til Stedforeningskassen; Bidraget vil saaledes fra 1. Juli blive 30 Øre ugenlig Til Slutning foretoges Valg af en ny Formand, ved hvilket Typograf *L. Nielsen* (Jul. Christjansens Tr.) erholdt 6 St. og saaledes valgtes. Roskilde Stedforening omfatter nu samtlige Typografer samt Bogtrykker Jul. Christjansen. Paa dennes Bogtrykkeri er, i Følge Meddelelse fra Tillidsmanden, for nogen Tid siden indført fast Arbejdstid, 10 Timer daglig, og med Undtagelse af de mindre heldige Lærlingeforhold, som selv i de sidste Dage for det ene Trykkeries Vedkommende er forøget, men som forhaabenlig snart atter vil faa Ende, synes Roskilde at være godt paa Vejen fremad.

A. **Aarhus,** 25. Juni. Den herværende Stedforening afholdt i Dag sin ordenlige halvaarlige Generalforsamling, paa hvilken Regnskabet for det forløbne Aar fra 1. Juli 1875 til 1. Juli 1876 fremlagdes revideret og godkendtes. Aaret havde medført en Underballance af 1 Kr. 8 Øre — Underballance maa i det Hele tilskrives den forholdsvis betydelige Udgift til Diæter for de to Afsendinge til Bogtrykkerdagen, hvilken udgjorde 60 Kr. —, men dette er jo ikke for Noget at regne. Dernæst foretoges Valg paa tre nye Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for de efter Tur fratrædende samt paa et Medlem af og Suppleant i Forbundsudvalget. Den hidtil værende Formand, *Julius Stæhr,* frabad sig bestemt Genvalg trods flere til ham rettede Opfordringer, og i hans Sted valgtes da Maskintrykker *Harald Jensen* i Amtstidendens Trykkeri som Formand; *F. H. Andersen* („Amtstidendens" Tr.) og *A. Hansen* („Jyllandspostens" Tr.) genvalgtes henholdsvis som Kasserer og Medbestyrer. Til Medlem af Forbundsudvalget valgtes *Julius Stæhr* med 14 af 27 afgivne St. J. Christensen fik 12 St.); til Suppleant valgtes *A. Hansen.*

= —, 26 Juni. Det vil erindres, at den ene Afsending her fra Aarhus, *Julius Stæhr,* paa Bogtrykker-

dagen udtalte sig om Ønskeligheden af en typografisk Sammenkomst her i Byen under Udstillingstiden. Der er desværre ingen Udsigt til, at denne Sammenkomst vil komme i Stand, hvad saa meget mere maa beklages, som der her frembød sig en ypperlig Leilighed til en saadan Sammenkomst navnlig af jydske Kolleger. Det er vistnok nærmest de dermed forbundne Udgifter, som have bevirket, at Julius Stæhr ikke faar sit Ønske opfyldt.

□ **Odense**, 29. Juni. Stedforeningen har i Henhold til Forbundspræsidiets Kundgørelse valgt *P. L. Erichsen* til Medlem af Forbundsudvalget. Til i Aftes var her indvarslet et Møde af samtlige Typografer i Odense for at forsøge Muligheden af, at Foreningen kunde komme til at omfatte dem alle, men kun tre Ikke-Forbundsmedlemmer gav Møde. Uagtet man ikke var i Stand til at angive nogen fyldestgørende Grund til ikke at indmelde sig, saa vandtes der dog ikke Noget ved Mødets Sammenkaldelse.

Forskelligt.

Nyt Trykkeri. I Landsbyen *Herning* paa Jyllands Hede vil der — saaledes meddeles os — fra Oktober blive oprettet et Trykkeri af Bogtrykker og Redaktør *A. K. Jensen* i Vejle. Som bekendt er der i en Del Aar fra Herning udgaet en Avis, hvis Trykning i de første Aar udførtes i Silkeborg og senere er sket i Vejle. I det Hele vil vistnok dette ny Trykkeri nærmest blive en Filial af Jensens Trykkeri i Vejle.

Den typografiske Forening.

En overordenlig Generalforsamling

indvarsles til Lørdag den 8. Juli, Aften Kl. 10½.

Dagsorden:

1. Forstaaelse af Lovenes § 6, første Stykke, og § 11 (angaaende Valgmaaden til det staaende Udvalg og Revisorerne).
2. *Eventuelt:* a) det i Tidenden for 20. Maj udskrevne Valg af det staaende Udvalg annulleres; b) Ændring af § 6, første Stykke, og § 11.
3. Lovenes § 14, første Stykke, anden Linie: „15" forandres til „10".

En anden overordenlig Generalforsamling er forlangt afholdt af 47 Medlemmer, men da det, som udtalt af enkelte af dem, virkelig ikke har været deres Mening at faa den forlangte Generalforsamling afholdt, men at faa nogle Forslag behandlede paa den af Bestyrelsen krævede Generalforsamling, udvides Dagsordenen til at omfatte Følgende:

Forslag af *Rud. Böhm, R. Foltmar, J. P. Frantzen, J. F. Jensen* og *J. F. Møller:*

1. Lovenes § 6, 1ste Stykke, foreslaas saaledes affattet: „Et staaende Udvalg har den bevilgende Myndighed. Dette Udvalg bestaar af 10 Medlemmer, der vælges for et Aar ad Gangen ved Generalforsamlingen i 2det Halvaar. De 10, som derefter have de fleste Stemmer, staa som Suppleanter; dog kan intet Valg anses for gyldigt, medmindre den Valgte har mindst 50 Stemmer. Valget foregaar" osv. indtil Ordene: „og Suppleanter", hvilke Ord udgaa.
2. I § 8, 3die Linie, indskydes efter „almindelige Fag-" Ordene: „og Forenings-" osv.
3. § 10 foreslaas saaledes: „De ordenlige Generalforsamlinger indvarsles mindst 14 Dage forud, medens de overordenlige Generalforsamlinger kunne sammenkaldes med 8 Dages Varsel og i særdeles paatrængende Tilfælde med kortere Varsel, dog ikke under 24 Timer. Indvarslingen" osv.
4. § 11 foreslaas affattet saaledes: „Til den ordenlige Generalforsamling i første Halvaar vælges Bestyrelsen og 3 Revisorer, samt for disse sidste endvidere 3 Supplenter. Valget af Revisorer foregaar paa samme Maade som Valget af det staaende Udvalg (§ 6). Regnskabet" osv. indtil Ordet „nøiagtig", hvilket forandres til „kritisk" og fremdeles §'en ud indtil Ordene: „eller det staaende Udvalg", hvilke udgaa.
5. Endvidere foreslaas: Det til det staaende Udvalg samt Suppleanter sidst foretagne Valg annulleres.

* * *

Det erindres, at **Tillidsmændene** ere indvarslede til at møde i Foreningslokalet i Aften Kl. 10.

København, den 29. Juni 1876.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Sangøvelserne ere ophørte indtil videre.

Bestyrelsen.

Til Bagerstrejken

er indvidere indkommet: Dagstelegrafens Personale 2 Kr. 16 Øre, F. 25 Øre, i Alt 2 Kr. 41 Øre; med det tidligere Indkomne 53 Kr. 51 Øre. *R. Foltmar.*

Brevkasse.

Hr. **Joseph Cohn i Aarhus.** Deres indsendte Stykke er af et altfor personligt Indhold. Det paaklagede Forhold maa kunne blive ordnet paa en bedre og mere hensigtsmæssig Maade.

Hr. **Fr. J.-H. i Bergen.** Tak for Deres Meddelelse. Lovene skulle blive Dem sendte. Det er et Spørgsmaal, om Dele af Norge kunne komme i nærmere Forbindelse med det danske Forbund, men lige meget vil en Forening være til megen Nytte.

8-8 i København. Referatet om Skovturen skal blive optaget i næste Numer.

Et Medlem af „Oppositionen" i København. Polemiken om Fanespørgsmaalet maa være sluttet. Deres Berigtigelse hører forresten ind under samme Kategori som „Protesten".

Typografiske Kundgørelser.

2 Sættere

kunne faa Plads i en Provinsby, den ene i Jylland og den anden paa Fyn.

R. P. Jensen.

En Maskintrykker

kan faa Plads i Jylland. Billet, mrkt. „111", sendes til denne Tidendes Ekspedition.

En **Trykker** (Maskinmester) fra Provinserne ønsker sig en Plads i København. Anvises af

R. P. Jensen.

2 Bogtryk-Jernpresser,

1 stor og god, Trykformat 19" til 26", og 1 lille, Format 9" til 10", kunne erholdes tilkøbs hos Bogtrykker *A. Bachhausen* i Horsens.

(Wa. 01012.)

En duelig Maskintrykker,

der er villig til at deltage i Avissats, søger Plads straks. Billet, mrkt. „Maskintrykker", befordres af denne Tidendes Ekspedition.

Typograf som Kompagnon.

Til at deltage i Styrelsen af et flere Aar gammelt, større Provinsblad med tilhørende større, vel assorterede Bogtrykkeri ønsker den nuværende Ejer og Redaktør en helst typografisk uddannet Kompagnon, som er i Stand til at indskyde 18—20,000 Kr. i Foretagendet. Billet mrkt. „Kompagnon 01121" bedes sendt til *Aug. J Wulff & Ko.s Annoncebureau, København K.*

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 27. | København, den 8. Juli 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. Til Medlemmer af Forbundsudvalget ere valgte i København: *A. F. Decher, Carl Lassen, N. C. Olavesen, Fred. Olsen* og *Emil Petersen* (Suppleanter: *E. Bestle, H. C. Jakobsen, Maxen, A. L. Mortensen* og *Th. Sørensen*); i Aarhus: *Jul. Stæhr* (Suppleant: *A. Hansen*), i Odense: *P. L. Erichsen* (Suppleant: ———). Til Forbundskasserer er valgt *L. D. Berg.*

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

I *Faaborg* er oprettet en Stedforening, der tæller 6 Medlemmer. Til Formand er valgt *Oluf Lund.*

Nykøbing p. F. 4. Kv. 1876. 9 bidragydende Medlemmer (Nykøbing 8, Maribo 1). Afrejst 2.

Randers. 4. Kv. 1876. 5 bidragydende Medlemmer. Afrejst 1.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Nykøbing p. F. 4. Kv. 1876. Summa 13 Kr.

Randers. 4. Kv. 1876. Summa 7 Kr. 10 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I København Sætter *Johan Fleinrich Gemynthe,* udlært d. 20. Maj 1873 i Ringsted (Schou'ske Trykkeri), ikke tidligere Forbundsmedlem, og *Fritz Peter Jakobsen,* født den 11. Oktober 1857 i Aarhus, udlært den 24. Juni 1876 i København (Th. Nielsens Trykkeri). — *L. D. Berg,* st. Regnegade 17.

I Viborg Sætter *L. F. Fønsch-Larsen,* født i Sønderborg og udlært samme Sted 1863 hos Grim, sidst arbejdet i Tyskland, hvor han forskellige Steder har været Forbundsmedlem, og Sætter *C. O. Thyregod,* født 1857 i Ans pr. Viborg, udlært i Ringkøbing (Jørgensens Trykkeri) den 1. November 1874, tidligere Forbundsmedlem dels i København, dels i Aarhus. Begge nu i Stenersens Trykkeri i Viborg. — *H. Jensen,* Amtstidendens Trykkeri i Aarhus.

Fra Tyskland.

III.

Arbejdsstansningen i Wien.

I Wiens typografiske Arbejdsforhold hersker for Øjeblikket en næsten kaotisk Tilstand. Principalerne have allerede for længere Tid siden opsagt den hidtil gældende Tarif i den Hensigt at iværksætte en almindelig Lønningsreduktion, og udarbejdede derpaa en Tarif, som de forlangte, at Typograferne skulde gaa ind paa. Disse have imidlertid paa det Bestemteste vægret sig herved samt fastholdt, at der skulde forhandles paa Grundlag af den indtil 1. Juli bestaaende Tarif, hvilket Principalerne imidlertid ikke have villet. At det er en Umulighed at føre en Forhandling med noget Resultat, naar der ikke en Gang kan opnaas Enighed om Grundlaget, er en Selvfølge, og jo nærmere man betragter denne Sag, jo mere faar man Indtrykket af en i høj Grad hensynsløs Optræden fra Principalernes Side; ti de forlange ikke alene en Lønningsnedsættelse, men de forlange tillige, at Typograferne skulle gaa ind paa at arbejde under en aldeles ny Tarif, ved hvis Affattelse de ikke have haft et Ord at sige, og som naturligvis tillige i enhver Retning er ufordelagtigere for dem end den tidligere. Naar man læser de forskellige Beretninger, kan man endog ikke frigøre sig for den Tanke, at Flertallet af Principalerne helst ser, at der slet ingen Tarif eksisterer, men at Enhver kan betale efter eget Forgodtbefindende, idet de gaa ud fra, at da der i de sidste Aar har været en Del ledige Kræfter tilstede, saa vil den ene Typograf gensidig underbyde den anden blot for at faa Sysselsættelse, naar der slet ingen tarifmæssige Bestemmelser gives. Tillige synes det, som om der mangler Wiener-Kollegerne en hel Del i Retning af en fast Organisation, hvilket selvfølgelig i høj Grad vanskeliggør deres Stilling.

Paa en Generalforsamling, der afholdtes den 15. f. M. og var besøgt af 1200 Typografer, vedtoges to Resolutioner, hvori det udtales, at Wiens Typografer ville opbyde Alt for at forhindre, at der skulde komme en Periode, i hvilken man ikke havde nogen Tarif, samt at de ventede af enhver Kollega, at han vilde underordne sine egne Interesser det Heles Vel og kun arbejde hos de Principaler, der vare villige til at betale efter den gældende Tarif, eller saadanne Principaler, der vare villige til at gaa ind paa en Tarif, udarbejdet af Principaler og Typografer i Fællesskab. Samtidig fandtes der i Bladet „Vorwärts" følgende Opraab til Kolleger i Østerrig og Udlandet: „I Løbet af 14 Dage staar en Arbejdsnedlæggelse af Wiens Typografer for Døren. Arbejderne ville gøre endnu et sidste Forsøg paa at undgaa denne, men skulde ogsaa dette mislykkes, saa vil et stort Antal Kolleger være tvungne til at nedlægge Arbejdet, naar de ikke fuldstændig skulle opgive Medbestemmelsesretten ved Værdiansættelsen af deres eget Arbejde og fuldstændig overgive sig til Principalernes Vilkaarlighed. Vel har en Del af de herværende Kolleger, hvis Fortjeneste satte dem i

Stand dertil — for Mange var det med den allerede nu saare ringe Fortjeneste, der undertiden gik over til total Mangel paa Indtægt, aldeles umuligt — sammensparet saa Meget, at de ikke ere udsatte for øjeblikkelig Nød, men da man ikke kan forudse, i hvilket Omfang og hvor længe Arbejdsstansningen vil vare, saa anraabe vi herved de udenforstaaende Kolleger om Hjælp, for at det kan blive os muligt at holde ud i Kampen for vor Eksistens. Wiener-Kollegerne have stedse været rede til at bringe Ofre, naar det har kommet an paa at understøtte en retfærdig Kamp med materielle Midler. Vor Kamp imod en Lønningsnedsættelse kan vistnok ikke anses som uretfærdig, og vi stole derfor med fuldstændig Tillid paa en almindelig Understøttelse."

Senere meddeles det, at 20 af de større og største Trykkerier ere gaaede ind paa Typografernes Fordring: at betale efter den gamle Tarif, indtil man kunde komme overens om en ny. Andre derimod have erklæret ikke at ville give efter, deriblandt det kejserlig-kgl. Bogtrykkeri, som i det Hele synes at staa meget fjendtlig overfor Arbejderne. Et Trykkeri har selv udarbejdet en Tarif, som kun skal gælde for det alene, medens atter et andet er gaaet ind paa at arbejde efter Principalernes Tarif, saaledes som denne er opstillet, og det uagtet det synes, som om selv Flertallet af Principalerne har opgivet dens Gennemførelse. Den sidst indløbne Efterretning, dateret 21de Juni, er kort men fyndig og lyder saaledes: „Den fredelige Bilæggelse af Tarifstriden er bleven umulig. Kampen bliver os paatvungen; Principalerne ville ikke Freden; vi have kun Valget mellem to Ting: betle eller kæmpe, altsaa — *kæmpe vi.*" — I de Trykkerier, hvor en Overenskomst ikke har kunnet tilvejebringes, skal over 200 Sættere have nedlagt Arbejdet.

De tyske Principalblade staa langtfra paa Wiener-Principalernes Side i denne Kamp, idet de beklage deres hele Fremgangsmaade, samt foreslaa den nu vedtagne tyske Normaltarif som et Grundlag for en fremtidig Samarbejden.

Efterskrift. „Korrespondent" for 5. Juli indeholder en længere Korrespondance fra Wien, der uden at meddele noget egenligt Nyt gør Rede for de Aktstykker, der ere udvekslede mellem begge Parter. Situationen er tilstrækkelig forklaret i Ovenstaaende.

IV.

Tarifstridighederne.

Den i vort forrige Numer meddelte Oversigt af Arbejdsstandsningen i Berlin viser sig i det Hele at stemme med, hvad der senere er foregaaet. Det, hvorom Striden nu over Alt i Tyskland vil dreje sig, er Lokaltillægenes Størrelse, og man kan være temmelig sikker paa, at Arbejdsstansningen i Berlin, som er sket i denne Anledning, ikke vil blive enestaaende. I det sidste Øjeblik før Bladets Slutning have vi modtaget „Korrespondent" for 5. Juli, og de Efterretninger, som deri indeholdes, lyde alt andet end fredelige. Fra Berlin hedder det vel, at tre af de større Trykkerier (deriblandt „Nordd. allg. Zeitungs" og „Vossische Zeitungs") med omtrent 200 Sættere ere gaaede ind paa Tarifen med 33⅓ pCt. Lokaltillæg, men tillige meddeles, at der er omsendt et af *49* Bogtrykkeriejere underskrevet Cirkulære, hvori de opfordre deres Kolleger til ikke uden Tvang at udbetale Typograferne deres Tilgodehavende, naar disse uden Opsigelse forlade deres Pladser. Kampen føres saaledes haardnakket fra Principalernes Side. Men de tyske Kolleger staa fast sammensluttede i deres Forbund. Den 30. f. M. afholdtes i Berlin et almindeligt Møde, som var besøgt af over *1400* Typografer, og her optoges *en bloc* 221 nye Medlemmer i Forbundet. Fra Leipzig er der allerede tilsendt de arbejdsløse Kolleger i Berlin 5000 Mark, og „Korresp." bebuder i en Redaktionsartikel Udskrivning af en almindelig Skat, som bliver at paaligne med 5 Pf. for hver Mark ugenlig Fortjeneste. Redaktionen motiverer Udskrivningen af denne Skat, idet den siger, *at Typograferne aldrig kunne gaa ind paa en Nedsættelse af Lokaltillægene, da man i selve Tarifen paa flere Punkter har indvilliget i Nedsættelser.* — I Frankfurt have Sætterne besluttet sig til at forhøje Lokaltillæget til 25 pCt. (tidligere var det 20 pCt). — For Øvrigt skulle vi anbefale Kollegerne at modtage med Forsigtighed de Efterretninger, som Dagbladene bringe, idet disse tidt meddeles uden virkeligt Kendskab til Forholdene. For Øjeblikket anføres officielt i „Korresp.", at Tarifstridighederne kun endnu ere komme til Udbrud i Berlin og Wien, og at mindre Stridigheder ere udbrudte i Hamborg og Stargand i Pommern.

Generalforsamlingen.

Som det er Medlemmerne af *den typografiske Forening* bekendt, skal der i Aften for tredje Gang i Løbet af en Maaned afholdes en overordenlig Generalforsamling for at faa vedtaget nogle Ændringer til Lovene. Dette er en Mærkelighed, som man ikke skulde tro kunde finde Sted blandt Typograferne nu til Dags, naar man tænker paa, at det angaar Ting, som berøre Medlemmerne saa temmelig nøje, og at der er mange Sager, og da først og fremmest Valget af det staaende Udvalg, som venter paa denne Generalforsamling. Man skulde tro, at Medlemmerne *nu* maatte have faaet et saa klart Syn paa, hvad der er til deres eget Vel, at de, saa snart der blev indvarslet til Møde, allesammen vilde komme. Dette er desværre ikke Tilfældet. At der er Mange, som ikke synes om, at der allerede nu skal foretages Forandringer i de fornylig vedtagne Love, kan man nok forstaa; men naar de véd, at det gælder om Forandringer, som ere nødvendige, for at Lovene kunne blive det rette Udtryk for den Organisation, som er traadt i Virksomhed ved Forbundet, saa turde Bestyrelsen ogsaa haabe, at Medlemmerne saa hurtigt som muligt vilde afgøre dem. Der er ogsaa dem, som spørge, hvorfor disse Bestemmelser ikke bleve indførte i Lovene ved deres Behandling; men heri have Medlemmerne selv en meget væsenlig Skyld, idet de burde have været saa meget med, at en Bestemmelse som den til § 6 om det staaende Udvalg ikke var bleven udeladt, da det kun skete ved, at Bestyrelsen, og særlig Formanden, ved Omredaktionen af Lovene efter Repræsentantskabets Behandling havde overset,

at den ikke var kommen med*. Ganske vist har Formanden ogsaa bidraget til at gøre Sagen værre ved uden videre i Redaktionen at tilføje en meget væsenlig Bestemmelse til den nævnte § 6**, men naar saa Bestyrelsen efter at være bleven gjort opmærksom paa Fejlen sammenkalder en Forsamling for at faa Sagen ordnet, *saa* skulde og burde Medlemmerne have mødt for at vedtage eller forkaste denne Redaktion; men — de foretrak at nyde den smukke Sommeraften i det Frie og lade Forening være Forening. Ganske vist mødte der en Del, men ikke nok til at tage Beslutning, og hvem var det, der mødte? Det var væsenlig den saakaldte „*Opposition*" (Medlemmerne véd naturligvis, at den typografiske Forening ogsaa er bleven velsignet med en saadan Indretning), og Dhrr. mødte aldeles ikke for at faa Sagen afgjort. Nej! Generalforsamlingen skulde annulleres, fordi den var for sent indkaldt. Dhrr. fik imidlertid ikke den Fornøjelse, da der som sagt ikke mødte det beslutningsdygtige Antal Medlemmer. Saa skulde den jo være næste Lørdag, og samtidig dermed vilde „Oppositionen" (!) have en anden overordenlig Generalforsamling, for nu vilde de dog vise Bestyrelsen, at den nok skulde komme til at sammenkalde den med et Varsel, som Dhrr. fandt kunde være passende. Men hvad sker? Bestyrelsens Generalforsamling bliver sammenkaldt igennem Tidenden, men til „Oppositionens" do. hører man ikke et Muk. Saa kom Aftenen, hvor Sagen skulde afgøres. Ethvert Medlem, som endnu lever i Illusionen om at vække Kollegerne til at møde paa en Generalforsamling en Sommeraften, troede naturligvis, at „i Aften bliver der overvældende fuldt" (ligesom paa „Fane-Generalforsamlingen"), men man blev sørgelig skuffet. Der mødte ca. 60, og her fik „Oppositionen" igen Overvægten med tre Stemmer. De gode Folk, som ere meget lette at fornærme, formodenlig i Bevidstheden af den vigtige Stilling, de indtage i Foreningen, lod det straks regne ned over Bestyrelsen, fordi den ikke havde taget deres Forslag med paa Dagsordenen; de fortalte den mærkværdige Historie, at det ikke var deres Mening at faa nogen Generalforsamling, og de gjorde det, endskønt det stod med tydelige og klare Ord i deres Skrivelse til Bestyrelsen (som Formanden oplæste). Dhrr., som havde en Anelse om, at de havde Flertallet, kunde nu ikke modstaa Fristelsen til at levere Bestyrelsen en lille „Tak for sidst", som enkelte af de mere underordnede Størrelser af „Partiet" saa kløgtig udtrykte sig, men opstillede en „motiveret" Dagsorden, hvorefter Generalforsamlingen udsattes. Jeg kan ikke huske, hvorledes dette Aktstykke i sin Helhed lyder, men hvis Medlemmerne møde i Aften, ville de forhaabenlig kunne faa det at høre af Forhandlingsprotokollen. Behandlingen af denne „Dagsorden" foretoges paa samme Maade som den, der blev den mindeværdige Dagsorden fra Fanegeneralforsamlingen til Del (hvilken Dagsorden i Parentes bemærket endnu tynger som en Mare paa de gode „Fanemænd"): kort Diskussion, Afslutning forlanges, og — den „motiverede" Dagsorden vedtoges med 31 St. mod 28. Dermed var den Historie ude, og det var rørende at se, hvilken sød, uskyldig Glæde der lyste ud af Øjnene paa de gode „Oppositionsmænd" for den Sejr, de havde vundet (det gaar saa sjeldent paa). — Læserne maa undskylde, at det Omrids, jeg her har givet af denne Sags Gang, er bleven temmeligt langt, men jeg har fundet det rigtigst at fremstille Forholdet for Medlemmerne saaledes, som det er, da der ellers ikke er givet noget Referat, og jeg skal nu fatte mig i Korthed. Hvorfor jeg nærmest har skrevet Nærværende, er for at rette en indtrængende Opfordring til Medlemmerne om at møde fuldtallig i Aften. De maa huske paa, at en saadan Haandfuld Medlemmer som dem, der nu mene, at de ere Udtrykket for en Opposition, kan bringe Forstyrrelse ind i Foreningen, naar de faa Lov til at raade alene, og det have de faaet Lov til to Gange; jeg vil ikke haabe, at det skal ske tredje Gang. Mød Allesammen! — først og fremmest de Unge, hvis Pligt det er at møde for at varetage deres Interesser paa en Maade, som baade de selv og deres ældre Kolleger kunne være tjente med, og dernæst de Gamle, hin faste Stok, der rykkede frem den Gang, da Oppositionen vilde rykke ud med Fanen. Mød Allesammen! og lad os endelig en Gang faa Ende paa dette overflødige Vrøvl og denne latterlige Modstand af Oppositionen overfor ethvert Forslag, som kommer fra Bestyrelsen —, dermed er Forbundet, vor Forening og vi selv bedst tjente. —*p.*

* Det gaar virkelig ikke an at gøre Bestyrelsen eller Formanden ansvarlig for Handlinger, hvori denne eller dem begge ere blevne overstemte. Red.

** Formanden har kun her givet en Fortolkning, som næppe kunde være anderledes, naar den da ikke skulde gaa imod, hvad Alle ere enige om, nemlig at Valget ikke skal kunne være gyldigt med hvilken som helst Minoritet. Red.

Korrespondance.

København, 26. Juni. (Meddelt.) For nogen Tid siden fejrede Bogtrykker *S. Oettinger* sit 25aarige Jubilæum som Bogtrykker. I den Anledning indbød han samtlige Arbejdere i sin Forretning til en Skovtur. Mandagen den 19de samledes man derfor hos Principalen til den fastsatte Tid, nemlig Kl. 12 Middag; udenfor hans Ejendom holdt tre Køretøjer, som skulde befordre Deltagerne, hvis Antal beløb sig til ca. 25. Et Kvarterstid efter satte Vognene sig i Bevægelse, og nu gik Turen først til Skodsborg, hvor der paa Hotellet indtoges en splendid Middag. Principalen bød her Gæsterne Velkommen i nogle velvalgte Ord, hvori han bl. A. ytrede, at han allerede længe havde ønsket at kunne samles med sine Arbejdere til et festligt Lag; men at det var blevet udsat, havde sin Grund i, at han vilde vente, til Skoven var iklædt sin festlige Dragt, for derved muligvis at forskaffe sine Arbejdere en endnu større Fornøjelse. Til Slutning udtalte han sin Tilfredshed med sine Arbejdere. For dette Velkommen takkede Typograf *H. Jensen* ved at udbringe Principalens Skaal. Derefter bleve de i Dagens Anledning forfattede Sange efterhaanden afsungne. Principalens Broder, *L. Oettinger,* der som forhenværende Typograf deltog i Festen, talte for de typografiske Arbejdere, idet han udviklede, hvorledes Fagets Dyrkere for en Snes Aar siden havde maattet kæmpe for deres Eksistens. Sætterne vare den Gang ikke alene daarligt lønnede, men de vare endog ofte udsatte for Arbejdsløshed; det var den Gang en sand Lykke for en ledig Sætter, at han, efter at have været uden Arbejde ofte i flere Maaneder, atter kunde faa Kondition. Det glædede ham, at Tiderne nu havde forandret sig saaledes, at, medens det før ligefrem ansaas for en Begunstigelse, at en Sætter fik Arbejde, er Forholdet nu det stik modsatte. Efter endnu at

have givet nogle morsomme Skitser til Bedste fra Datidens typografiske Historie, sluttede han sit livlige og interessante Foredrag med at udbringe et Leve for Typograferne. Herfor takkede Typograf *Hansen-Heyde* ved paa disses Vegne at udbringe en Skaal for L. Oettinger. Efter at endnu nogle Taler vare holdte, sluttedes „den alvorlige Del" af Festen, og der toges nu med Kraft fat paa den gemytlige. Efter Bordet promenerede man en halv Timestid. Derpaa steg man atter til Vogns, og nu gik det til Raadvad, hvor der serveredes Kaffe. Her tilbragtes Tiden med forskellige Forlystelser. Nu gik Turen ad Eremitagen til „Bakken" med dens mange Seværdigheder. Paa Vejen dertil blev der „bairet" ved „Kirsten Pil". Da man atter brød op, kørtes der til Principalens Landsted, „Skovlyst", hvor man ankom omtrent Kl. 9. Her indtoges Aftensmaaltidet, hvorefter der serveredes Punsch. I den gladeste Stemning, vedligeholdt med Sang, Musik og Taler, gled Tiden hen til Kl. 12. Derefter sluttedes denne glade Sammenkomst, der hele Tiden havde været begunstiget af det smukkeste Vejr. Med et rungende Hurra for Principalen og hans Familie kørte man nu til Københavh, hvor man skiltes med de skønneste Erindringer om denne sjeldne og smukke Fest. — Den 25. Juni fejrede Bogtrykker *Oettinger* sit Sølvbryllup, i hvilken Anledning han som et synligt Tegn paa det gode Forhold, der eksisterer mellem Principalen og hans Arbejdere, af disse modtog en smuk Krystal-Konfektskaal med Sølvfod.* *8-8.*

Aalborg, 6. Juli. Stridigheder ere opstaaede i Stiftstrykkeriet. Kollegerne advares mod Tilgang.

Forskelligt.

Den første almindelige jydske Industriudstilling aabnes i *Aarhus* den 13. d. M. „Hors. Av." meddeler Navnene paa de udnævnte Dommere, og heraf ses, at til at bedømme Udstillingsgenstandene under 2den Klasse, der omfatter Arbejder af Papir, Bogtrykkerarbejde, Stentryk, Fotografi og Malerarbejde, har man valgt Universitetsbogbinder *Clément* i København, Landskabsmaler *Fritz* i Aarhus, Boghandler *Mansa* i Randers, Apotheker *Meyer* i Aarhus og Fotograf *Chr. Neuhaus* i Københavh. Altsaa en Bogbinder, en Maler, en Boghandler, en Apotheker og en Fotograf ere satte til at bedømme Bog- og Stentrykarbejder! — Hvis de Herrer skulde give en teknisk kyndig Begrundelse af deres Dom, hvorledes mon de saa vilde skille sig ved den? Vi tro, at de frasagde sig Bestillingen.

Den almindelige tyske Normaltarif er nu vedtagen af 402 Principaler mod 32 og af 3551 Typografer mod 1300. Flertallet af Berliner-Sætterne stemte imod den, nemlig 861 Nej mod 782 Ja. I Hamborg blev der afgivet 161 Nej og 169 Ja, saa det har ikke været langtfra, at den ogsaa her var bleven forkastet.

Bogtrykkertyper som Vraggods. Fra det forulykkede Dampskib „L. J. Bager"s Vrag bliver der ved Dykkeres Hjælp stadig opfisket en stor Del forskellige Sager af Skibets Ladning. I den sidste Tid er der saaledes opfisket og bragt i Land *et stort Parti Bogtrykkertyper*, som mærkelig nok ere aldeles ubeskadigede.

* Uagtet vi fuldt ud erkende, at slige Sammenkomster mellem Principaler og Arbejdere ere nyttige og medhjælpe til en god Forstaaelse under det daglige Samarbejde, hvorfor de ogsaa ved offenlig Meddelelse bør fremdrages som efterlignelsesværdige Eksempler, saa maa vi dog gøre opmærksom paa, at minutiøse Referater herom ikke i Reglen ville kunne faa Plads i Tidenden. Vi have ikke Noget imod at lade nærværende Referat faa Plads som en Undtagelse. Red.

Opfordring.

I Henhold til omstaaende Efterretninger opfordre vi herved samtlige Forbundsmedlemmer til at yde deres Understøttelse til de arbejdsløse Kolleger i Tyskland. Den Sag, de forfægte, er ogsaa vor Sag. Hvem véd, naar Turen kommer til os! — Indsamlingen maa foregaa over hele Forbundet og foretages hver Lørdag, indtil Bekendtgørelse om dens Ophør udgaar; i Københavns Trykkerier anmodes Tillidsmændene og i Provinserne Stedforeningernes Bestyrelser om at faa den sat i Gang. Hr. Forbundskasserer *Berg* modtager derefter de indkomne Bidrag.

Red. af „Typ.-Tid.".

Den typografiske Forening.

En overordenlig Generalforsamling

indvarsles til i Aften Kl. $10^1/_2$. Dagsordenen se forr. Nr.

Medlemmerne gøres opmærksom paa, at Betalingen af det forhøjede Bidrag begynder med i Dag (28. Uge). Det ugenlige Bidrag er herefter *35 Øre* (15 Øre til Forbundskassen, 5 Øre til Arbejdsløshedskassen, 5 Øre til Alderdomsforsørgelseskassen og 10 Øre til Stedforeningens Kasse) *Bestyrelsen.*

Brevkasse.

M. i København. Deres Artikel om den af nogle Medlemmer anvendte Valgmaade paa Forbundsudvalget skal blive optagen næste Gang.

* **i København.** Vi beklage, at vi ikke ere i Stand til at optage Deres Korrespondance denne Gang.

Flere Brevskrivere. Det er Bogtrykkerdagens Beslutning, at der fra 1. Juli skal indbetales 25 Øre ugenlig til Forbundet, hvoraf de 10 Øre blive at henlægge til de to Hjælpekasser, for at de kunne blive saa meget desto lettere at bringe i Virksomhed; Viatikum udredes som hidtil indtil videre. Kommissionen arbejder allerede rask.

Hr. **Joseph Cohn i Aarhus.** Deres Breve og det indsendte Stykke skulle blive sendte til Formanden i Aarhus med Henstilling til Bestyrelsen der om, hvorvidt den vil foretage sig Noget i den vedkommende Sag. I Tidenden faar paa ingen Maade Sligt Plads, enten De saa tror, at det er til „vort eget Bedste" eller ej.

Typografiske Kundgørelser.

Typograf som Kompagnon.

Til at deltage i Styrelsen af et flere Aar gammelt, større Provinsblad med tilhørende større, vel assorterede Bogtrykkeri ønsker den nuværende Ejer og Redaktør en helst typografisk uddannet Kompagnon, som er i Stand til at indskyde 18—20,000 Kr. i Foretagendet. Billet mrkt. **„Kompagnon 01121"** bedes sendt til *Aug. J Wulff & Ko.s Annoncebureau, København K.*

3—4 Sætterpladser,

dels i København, dels i Jylland, ere ledige. Man henvende sig til *R. P. Jensen.*

En Maskintrykker

kan faa Plads i Jylland. Billet, mrkt. „111", sendes til denne Tidendes Ekspedition.

Ein tüchtiger solider Setzer, der der deutschen und dänischen Sprache mächtig, findet dauernde Condition. Anerbietungen mit Gehaltsforderung an *C. F. Mohr*, Univ.-Buchdr., Kiel.

Hurtigpresse- og Illustrationstrykker.

En duelig, paalidelig og ordenlig Hurtigpressetrykker, der tillige er kendt med Illustrationstryk, kan faa en fordelagtig Plads i en af Mellemsverigs største Byer. Billet, mrkt. 895, med nøjagtige Oplysninger om, hvor han har været, og Kopi af Anbefalinger, modtager dette Blads Ekspedition.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 28. | København, den 15. Juli 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. I. Efter at Præsidiet har modtaget følgende Skrivelse:

„Til
Præsidiet for almindeligt dansk Typograf-Forbund!

For at den mellem Forbundet og mig opstaaede Konflikt kan blive hævet, afgiver jeg herved den Erklæring, at jeg vil lønne de i mit Trykkeri arbejdende Typografer efter den til enhver Tid gældende Tarif, ligesom jeg har opsagt Typograferne Geisler og Eriksen, der for Tiden arbejde i mit Officin, til Fratrædelse med 3 Maaneders Varsel, — hvilket er de to Fordringer, som Præsidiet har stillet til mig.

Ringkøbing, den 25. Juni 1876.

J. J. Jørgensen.“

erklæres den under 30. Oktober f. A. paabudte Blokade af Ringkøbing Amtstrykkeri for hævet (jfr. Grundlovens § 6).

II. Arbejdsstansning i „Faaborg og Sallings nye Dagblads“ Trykkeri i Faaborg. *Trykkeriet er blokeret* (jfr. Grundlovens § 6).

København, den 14. Juli 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Nakskov. 4 Kv. 1876. 6 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 2, tilrejst 1, afrejst 3.

Horsens. 4. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 2, afrejst 2.

Odense. 4 Kv. 1876. 14 bidragydende Medlemmer (Odense 12, Nyborg 2). Ny indtraadt 1, afrejst 4.

Hjørring. 4 Kv. 1876. 5 bidragydende Medlemmer. Ingen Forandring.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Nakskov. 4 Kv. 1876. Summa 8 Kr. 80 Øre.
Horsens, 4 Kv. 1876. Summa 10 Kr. 90 Øre.
Odense. 4. Kv. 1876. Summa 20 Kr.
Hjørring. 4 Kv. 1876. Summa 6 Kr. 50 Øre.
Slagelse. 4 Kv. 1876. Summa 9 Kr. 70 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I København Sætter *Ferdinand Philipsen,* født i København den 31. Decbr. 1851, udlært i Hamborg den 1. Januar 1870. Tysk Forbundsmedlem, indtraadt i Hannover den 10. Juni 1875. — *L. D. Berg,* st. Regnegade 17.

I Ribe Maskintrykker *August Ferdinand Christian Hahn,* født i Wiesbaden den 19. Oktober 1828, udlært samme Sted (Schellenbergs Trykkeri) Mikkelsdag 1847. Har tidligere været Forbundsmedlem, men udtraadte frivillig sidste Nytaar. — *H. F. Rasmussen,* Folkebladets Trykkeri, Kolding.

I Aarhus Maskintrykker *August Vilhelm Andreas Andersen,* født i København den 25. Oktbr. 1855, udlært samme Sted (Græbes Trykkeri) den 15. April 1876. Tidligere Forbundsmedlem, nu i Kondition hos Bogtrykker Nielsen i Aarhus. — *H. Jensen,* Amtstidendens Trykkeri, Aarhus.

Tarifstriden i Tyskland.

I Leipzig er den nye Tarif nu bleven indført med det hidtilværende Lokaltillæg af 16⅔ pCt.; Principalerne vilde gerne have afrundet det til 15 pCt., men lod dog denne Plan fare, for — som det hedder i „Ann. d. Typ.“ — „ikke at forstyrre den fredelige Forstaaelse“. I Essen og Altenburg er Tarifen ligeledes gaaet igennem med det hidtilværende Lokaltillæg af henholdsvis 25 og 8½ pCt. I Frankfurt er det endnu ikke kommet til noget Resultat; Sætterne holde vedblivende paa Lokaltillægets Forhøjelse fra 20 til 25 pCt., medens det nu ogsaa meddeles, at Principalerne ville have Tillæget nedsat til 10 pCt. Endvidere er der udbrudt en Strid i et Par Trykkerier i Stuttgart, hvilken har haft deres Lukning til Følge. Men Hovedkampen er fremdeles staaende i Berlin, og Sagerne her befinde sig endnu paa samme Standpunkt. Principalerne fortælle triumferende, at de Strikendes Pladser allerede ere udfyldte, men paa samme Tid søge de ikke mindre end 500 Sættere*, saa slige Sejrsbudskaber ere vel omtrent af samme Beskaffenhed som dem, der i denne Tid daglig indløbe fra Tyrkiet og Serbien. Imidlertid er Kampen haard

* Paa det danske Omraade have Berliner-Principalerne ogsaa deres Garn ude. Vi skulle saaledes henlede Opmærksomheden paa et Avertissement, der flere Gange har været indrykket i „Berl. Tid.“, og som er saalydende: „Typografer til Avis- og Akcidens-Sætning, som ville modtage varigt Arbejde paa de Betingelser, som ere ansatte i den tyske Bogtrykkertarif med den af de berlinske Principaler indrømmede Forhøjelse af 25 pCt. for Avissætning, bedes uden Forespørgsel straks at rejse til Berlin og henvende sig til Gebr. Grunert i Junkerstrasse 16, hvor der straks vil blive anvist Plads. Rejsepengene godtgøres efter at have tiltraadt Pladsen.“ Avertissementet er skrevet fiffigt nok, men alligevel lader Ingen sig fange i det Garn.

for vore berlinske Kolleger, *og vi gribe Lejligheden til at erindre om vor Opfordring i forrige Numer om at yde dem Understøttelse over hele Forbundet.* Fra Tarif-Kommissionen i Berlin er tilsendt os et Opraab, hvori den gør opmærksom paa, at Sætterne navnlig i Bladene allerede ere gaaede ind paa en Lønningsnedsættelse af mindst 12—15 pCt. før der blev Tale om en Nedsættelse af Lokaltillæget, og det hedder til Slutning: „Kolleger i Ind- og Udlandet! Forbunds- og Ikke-Forbundsmedlemmer! Det ligger klart for Dagen, at Berlin nu ligesom Leipzig for 3 Aar siden maa tage imod det Stød, som vore overmodige Modstandere føre imod vort Forbund. Synker Berlin med Lokaltillæget, da vil det være let andre Steder at faa det endnu mere reduceret og maaske ganske at bortkaste det, ja, endog Opretholdelsen af vor med saa store Ofre gennemførte Normaltarif vil være et Spørgsmaal, og en tarifløs Tid stiller sig i Udsigt. Vi ere overbeviste om, at Ingen af Eder vil dette! Vi anraabe Eder om moralsk og materiel Understøttelse i den Overbevisning, at vi ikke forgæves have banket paa, ti vore Interesser ere nøje forbundne. Hold Tilgangen borte, hvor det er Eder muligt, og understøt os i Kollegialitetens og Menneskelighedens Navn med alle til Eders Raadighed staaende Midler! *700* Brødre og 500 Familier, der friste et kummerligt Liv, anraabe Eder om kraftig Hjælp!“

I Wien synes Kampen at antage større Dimensioner. Et Telegram til „Korresp.“ melder saaledes i Tirsdags, at 120 Sættere i det kejs.-kongl. Trykkeri have opsagt deres Pladser. For Øvrigt er Situationen uforandret.

Korrespondance.

Faaborg, 8. Juli. D'hrr. Jernstøbere *Brødrene Jensen* have her i Byen oprettet et Bogtrykkeri for ved Udgivelsen af en Avis, „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad“, at have et Skjold mod den offenlige Mening her i Byen, der var D'hrr. *Jensen* stærkt imod. Til at bestyre dette Trykkeri og forestaa Avisens Redaktion havde de engageret Hr. *Julius Nehm,* der igen havde antaget 2 Sættere og en Sætter-Trykker. Da disse ankom om Mandagen (den 25. Juni), som Avisen skulde udkomme om Lørdagen, vare Reoler, Kasser, Skrift og Maskine, disse til et Blads Udgivelse saare nødvendige Genstande, endnu ikke ankomne, medens Trykkerilokalet til Gengæld var aldeles overfyldt med Kakkelovne, der i denne Sommertid turde betragtes som overflødige Rekvisiter. Trykkeriet ankom imidlertid efterhaanden i Ugens Løb, men kun sparsomt; 1/4-Petit Skydelinier, Kvadrater og Halvgevierter glimrede helt og delvis ved deres Fraværelse, og de faa Titelskrifter, der fandtes, maatte sættes op af Pakkerne af Mangel paa Kasser. At disse Forhold maatte hæmme den fulde Udvikling af Sætternes Arbejdskraft, følger af sig selv, og deres Virksomhed, for at Bladet kunde udkomme i rette Tid, blev ogsaa tilfulde anerkendt af Hr. *Nehm,* medens D'hrr. Jernstøbere, der jo ikke havde Fagkundskab nok til at sætte sig ind i Forholdene, fra første Færd af optraadte paa en saa brutal og hensynsløs Maade baade overfor *Sætterne* og *Bestyreren,* at den ene af disse fandt sig beføjet til at rejse allerede efter 8 Dages Forløb og uden at sige til. Da der herved blev gjort et Skaar i den allerede i Forvejen ringe Arbejdskraft, opfordrede Hr. *Nehm* de to Tilbageværende til at arbejde nogle Timer hver Dag over Tiden mod Ekstrabetaling, hvilket de ogsaa beredvillig efterkom, saaledes at Bladet udkom hver Dag, om end lidt senere end ønskeligt. Da Lørdag kom, forlangte Hr. *Nehm* hos D'hrr. Jernstøbere Betalingen for Overarbejdet, men Hr. *Jensen* erklærede, *„at han ikke vilde betale en Skilling for Overarbejde, og at han, hellere end at betale Noget, vilde lukke Trykkeriet straks“.* Da Bestyreren, Hr. *Nehm,* bragte Sætterne denne Besked og samtidig erklærede, at han *ikke kunde skaffe* Sætterne deres retmæssig fortjente Penge, og at Foretagendet vel om faa Dage alligevel vilde briste, fandt Sætterne: at enhver yderligere Forhandling herved var afskaaren, at de maatte anse sig løste for enhver Forpligtelse lige over for D'hrr. Jernstøbere, og at de ved at blive længere maaske vilde udsætte sig for yderligere pekuniære Tab. Som Følge heraf bleve Sætterne enige om straks at nedlægge Arbejdet, saa meget mere, som Hr. Jernstøberens upassende Optræden lige over for Hr. *Nehm* lod befrygte, at det snart vilde gaa over til Haandgribeligheder, medens Hr. *Nehm* derhos fandt Sætternes Beslutning korrekt, idet han erklærede, at han under lignende Omstændigheder maaske vilde have gjort det Samme. Sætterne *nedlagde altsaa Arbejdet* og rejste straks, idet de som Forbundsmedlemmer og pekuniært forurettede ikke kunde se nogen anden Udvej. — Det vilde med Hensyn til denne Sag være ønskeligt, om Forbundet tog Anledning til at vise D'hrr. Jernstøbere, at de ikke kunne behandle Typograferne paa samme Maade, som de pleje at behandle deres øvrige Folk. *K.*

Efterskrift. En Konference, som Præsidenten i Forgaars Aftes havde med Forbundsudvalget, og hvorved vare til Stede to af Sætterne og Hr. Jernstøber *C. Jensen* (af Firmaet *Brødrene Jensen*), har ført til Trykkeriets Lukning foreløbig (se foranstaaende Forbundskundgørelse). Sandsynligheden taler for Trykkeriets Aabning igen om nogle faa Dage. *Red.*

København, 14. Juli. Vort Organs Redaktion henvender sig til mig med den Forespørgsel, om jeg vil indskrive mig som fast Medarbejder; jeg indvilliger heri, men kun paa den Betingelse, at man ikke forlanger Mere af mig, end hvad jeg som Iagttager ser og hører, nemlig, at jeg slet og ret indskrænker mig til at være Tidendens københavnske Referent, og hvis den ærede Redaktion ikke skulde være tilfreds med mig, behøver den blot at sige til, — jeg trækker mig da beskedent tilbage. Jeg har ingen Mening og vil heller ikke have nogen; jeg taler om Tingen, som den er i sig selv, uden at forsøge nogen Tænke- eller Forestillingsmaade, ti jeg vil gerne tækkes Alle — ogsaa „Oppositionen“. — — — *„Oppositionen“!* — Ja, der er Noget, som kaldes „den typografiske Forenings Opposition“, og om den skal jeg begynde min Korrespondance i Dag. Det var den 8. Juni i dette Aar, da læste man i „Social-Dem.“ et Avertissement, hvori Typograferne bleve indbudte til et Møde om Aftenen for at danne en Opposition i *den typografiske Forening,* henved 60 gav Møde (man har

fortalt mig, at deriblandt var et Par „oppositionelle“ Trykkere, som ikke vare Foreningsmedlemmer, men man skal nu ikke tro Alt, hvad man hører). Der stod, saa vidt jeg erindrer, kun tre Ting paa Dagsordenen; den ene var at faa vedtaget og underskrevet en Protest mod Ordet „Prostitution“, fordi man deri saa „en Fornærmelse mod de Typografer, der slutte sig til det social-demokratiske Arbejderparti“, og henved fyrgetyve saadanne Social-Demokrater eller „Oppositions“-mænd underskrev Protesten; den anden Ting var, om det kunde anses for ønskeligt nu at danne en „Opposition“, og det var man endvidere enig om — d. v. s. en tredive Stykker vare enige derom, ti de andre Tredive saa bare til —, og den tredje Ting var at vælge en Bestyrelse, et Udvalg, eller hvad det nu officielt hedder, for den oprettede „Opposition“, og ogsaa det skete. Men nu var Spørgsmaalet: Hvad skal „Oppositionen“? Ja, se der stod man! Og man kom da heller ikke ud af Kniben denne Aften, men Bestyrelsen skulde klare de Ærter og forelægge et Program i næste Møde*. Dette holdtes otte Dage efter (den 15. Juni), og kun „Oppositionens“ Medlemmer havde Adgang; forrige Gang stod Mødet aabent for Alle. Programmet forelagdes og vedtoges saalydende: „1. Det vil være Oppositionen magtpaaliggende at vaage over og hævde, at *den typografiske Forenings* Love, i alle deres Bestemmelser, blive overholdte og ske Fyldest. 2. Den vil fremme og støtte ethvert Forslag, som tilsigter Fagets Udvikling og Fremskridt i frisindet Retning. 3. Den vil virke hen til en bedre Økonomi i Foreningen. 4. Den vil modsætte sig enhver Vilkaarlighed og ethvert Overgreb, som maatte fremkomme enten fra Bestyrelsen eller fra enkelte Medlemmers Side. 5. Den vil til foranstaaende Øjemeds Opnaaelse ved Valg i Foreningen virke for saadanne Mænds Valg, hvis Anskuelser ere en Borgen for, at de typografiske Velfærds-Interesser ville blive varetagne.“ Jeg synes, at det er et brillant Program. I det Trykkeri, hvori jeg er, vare vi da ogsaa straks enige om at melde os Allesammen ind i „Oppositionen“, og vi vare Alle af den Mening, at de Mænd, der havde sat sig i Spidsen for dette Foretagende, fortjente enhver Kollegas Tak og Paaskønnelse; men saa høre vi pludselig, at nogle Kolleger, som ere meget respektable og have en respektabel Mening, blive nægtede Optagelse, og det, endskønt vi turde paastaa om dem, *at* de ville „vaage over og hævde“ *den typografiske Forenings* Love, *at* de ville „frisindet“ Udvikling og Fremskridt, *at* de ville spare, *at* de ville modsætte sig enhver Vilkaarlighed og ethvert Overgreb, selv fra Medlemmers Side, og *at* de kun ville give deres Stemme ved Valg i Foreningen til saadanne Mænd, som havde gjort sig fortjente til en Tillidspost. Det gjorde os bange — ikke for „Oppositionen“, nej, men for, at vi ogsaa skulde blive nægtede Optagelse, og det, mente vi, vilde være saa flavt, da vi dog vare de fem Punkter hengivne med Hud og Haar. Der blev saaledes ikke Noget af Indmeldelsen, og det var saa meget mere kedeligt, som der blev fortalt os de nydeligste Ting om „Oppositionens“ Virksomhed; t. Eks. skulde den have opdaget, at alle *den typografiske Forenings* Penge vare opbrugte af Bestyrelsen paa en Skovtur, og det hed sig ogsaa, at man skulde faa mere Løn, naar man blot meldte sig ind. Saa træffer det sig, at der til Lørdag den 17. Juni af *den typografiske Forenings* Bestyrelse er indvarslet en overordenlig Generalforsamling for at faa nogle tvivlsomme Lovbestemmelser afgjorte; det glædede mig at se, at „Oppositions“mændene gav brav Møde, men alligevel var der for Faa til Stede, for at Beslutning kunde fattes. Det undrede mig forresten her at høre af „Oppositions“mænd, som det er „magtpaaliggende at vaage over og hævde“ Lovene „i alle deres Bestemmelser“, at en Generalforsamling skulde kunne udnævne sine Embedsmænd uanset de mødende Medlemmers Antal, skønt § 12 siger, at den kun er „beslutningsdygtig, naar mindst en Ottendedel af Foreningens Medlemmer afgiver Stemmer“. Men jeg blev endnu mere forundret næste Lørdag, hvortil Generalforsamlingen var indkaldt paany. Et Par Snese „Oppositions“mænd havde nemlig forlangt en overordenlig Generalforsamling indkaldt „i Følge Lovenes § 10“ og opført dens Dagsorden, men man erklærede nu, at Meningen var *ikke* at faa nogen Generalforsamling, og at Bestyrelsen, særlig Formanden, dog maatte kunne begribe saa Meget — altsaa vide, at de mente det stik Modsatte af, hvad de forlangte. Og da de, efter at have givet denne sindrige Fortolkning af deres Forlangende, i samlet Antal af 31 Mand ynkelig ombragte Generalforsamlingen ved en „Dagsorden“, steg min Forundring til det Højeste. Men jeg var dog heldigvis ikke saa dum som Bestyrelsen; jeg indsaa straks, at det var i Overensstemmelse med „Oppositionens“ Program, Punkt 1 og 4, der fortælle om at „vaage over“ og „hævde“ Lovene og om at modsætte sig „Vilkaarlighed“ og „Overgreb“ fra „Medlemmers“ Side. Nu kom den tredje Lørdag — atter Generalforsamlingen. „Oppositions“mændene vare mødte mere brav end nogensinde, men ikke brav nok til, at et eneste af deres Forslag bleve vedtagne, og det syntes jeg ikke om, ti deres ene Forslag vilde virkelig „Fremskridt“ (se Programmets Punkt 2); det var nemlig Forslaget om, at Revisionen skulde være „kritisk“, og at de, der bevilge Pengene, skulde være Revisorer — altsaa: man skulde kritisk revidere sig selv. Formanden sagde rigtignok samme Aften, at noget Medlem umuligt kunde stemme for dette Forslag, men jeg syntes, at „Oppositions“-mændene nok kunde stemme for det. — Jeg har som sagt ingen Mening, men alligevel tør jeg sige, at der fra „Oppositionen“ rent og klart foreligger en Virksomhed, som den kan se tilbage paa, og det uagtet den kun er 6 Uger gammel. Hvad den ellers har foretaget sig, véd jeg ikke, og jeg kan derfor ikke heller referere Noget derom. Kun har jeg ladet mig fortælle, at den i de aller sidste Dage har set sig nødsaget til at ekskludere nogle af dens Medlemmer, men om det er sandt, véd jeg ikke; jeg kan godt forstaa, at den kunde gøre det, ti „Oppositionen“, som „vaager“ over Lovenes Overholdelse, kan nmulig se

* Min Sidemand paa Mødet, en fuldtro „Oppositions“mand, havde i samme Øjeblik, som Programmet fik denne Afgørelse, § 1 færdig; den lød saaledes: „Enhver Typograf, der forpligter sig til at være af en anden Mening end R. P. Jensen og hans Parti, kan blive Medlem af „Oppositionen“. Han mente, at denne Affattelse vilde være bleven vedtagen uden Afstemning.

paa, at et af dens Medlemmer gaar hen og stemmer som det skete ved Forbundsudvalgets Valg, nemlig at stemme paa den samme Mand baade til Medlem og Suppleant, da han dog umulig kan være begge Dele. *Obs.*

Forskelligt.

Fra Basel. Præsidiet har modtaget følgende Skrivelse, dateret den 15. Juli 1876:

Ærede Kolleger!

Eders sidste Sending af 22. Juni til Beløb af 145 Frks. have vi modtaget og udtale herved i den her bestaaende Sektions Navn vor forbindtligste Tak for den offervillige Understøttelse fra vore danske Kolleger. Maatte det være os forundt, i Tilfælde af Trang til Understøttelse, paa en lige saa rigelig Maade at gengælde Eders Kollegialitet.

Vort Foretagende med et Fællesbogtrykkeri er saa godt som sikret, den nødvendige Kapital er næsten tegnet, og de faa Aktier, som endnu ikke have funden nogen Køber, ville forhaabenlig snart finde en saadan. Næste Søndag vil den konstituerende Forsamling af Aktionærer tage Beslutning om Foretagendets Begyndelse.

Udelukkelsen af Forbundsmedlemmer fra de herværende Principalers Side vedvarer endnu. Af de 15 Konditionsløse ville vel enkelte finde Plads i Fællesbogtrykkeriet.

Med den hjerteligste kollegiale Hilsen!

I „Typografias" Navn:
E. P. Aurasz,
Præsident.

Fra Flensborg tilskrives os under 9. Juli af Formanden for Forbundskredsen Slesvig-Holsten, at Universitetsbogtrykkeriet i Kiel (C. F. Mohr) er blokeret af det tyske Forbund, og vi maa derfor bestemt fraraade at modtage den her i Tidenden averterede Plads.

Eksisterer Voldgiftsretten endnu, og hvad tager den sig for? Dette Spørgsmaal fristes man uvilkaarligt til at gøre, naar en Sag har lagt for i over et halvt Aar og endnu ingen Afgørelse har funden. Det var vel neppe Meningen den Gang, denne Institution blev oprettet, at den skulde være et „Omsvøbsdepartement", for hvilket Sager bleve indankede for at begraves eller skydes ud i en fjærn Fremtid, men snarere, at de der skulde finde en *hurtig* Afgørelse. Naar nu en saadan ikke finder Sted, hvis er saa Skylden? Jeg véd ikke, om det skyldes noget enkelt Medlem af Retten, at en Sag paa en saa utilbørlig Maade udsættes fra Møde til Møde, og sluttelig aldeles „syltes", idet intet Møde afholdes for at bringe den til Ende; men det forekommer mig, at den ærede Formand for Voldgiftsretten, hvis Pligt som saadan det dog maa være at søge at bringe de foreliggende Sager til Resultat for derved at værne om dens Anseelse og Avtoritet, i saa Tilfælde burde træde mere aktivt op og søge at paavirke et saadant Medlem, som ved Undskyldninger af den ene eller den anden Art søger at holde sig borte fra dens Møder og derved forhindrer den fra at arbejde. Det er dog klart, at skal Voldgiftsretten have nogen Indflydelse, da maa den arbejde hurtigt; kan den ikke det, taber den sin Betydning og er overflødig. *e—l.*

Paa Mødet i „den typografiske Forening" den 1. Juli fremkom jeg med nogle Udtalelser angaaende Tillidsmandsvalget i det Schultziske Trykkeri. Paa Foranledning skal jeg tillade mig at gøre opmærksom paa, at naar jeg har brugt Udtrykket „daarlige Forbundsmedlemmer" ell. Lign. om de 17, som stemte imod mig, har det ikke været min Hensigt at udtale nogen Dom om, hvorvidt d'Hrr. overhovedet ere gode eller daarlige Medlemmer; jeg har kun, *med Hensyn til det omhandlede Spørgsmaal*, villet antyde, at det maatte betragtes som stridende imod gode Forbundsmedlemmers Pligter at sætte sig op imod en Majoritet, ligegyldig om denne var lille eller stor. *For saa vidt* der i mine Ord har ligget nogen anden Betydning, tilbagekalder jeg dem.

Jeg kunde for Øvrigt have Lyst til at fremkomme med Adskilligt betræffende det omhandlede Valg, men paa Grund af Tillidsmandsinstitutionens mere private Karakter egner det sig vel næppe for en offenlig Drøftelse. *J. P. Frantzen.*

Den typografiske Forening.

I Henhold til Lovenes §§ 6 og 11 udskrives herved til *Lørdag den 22. d. M.* Valg af 10 Medlemmer til *det staaende Udvalg* og af *tre Revisorer.* Stemmesedler, der ere indrettede hertil, medfølge nærværende Numer. Det bemærkes, at den udfyldte Stemmeseddel afleveres samme Lørdag Aften i Foreningslokalet til et af Bestyrelsens Medlemmer, *eller* indsendes forinden forseglet til Formanden, *eller* overleveres forseglet til Budet, som samme Dag bringer Tidenden.

Et Eksemplar af *de nye Love* omdeles samtidig med dette Numer til ethvert Medlem.

I Aften, Kl. 9½, *Maanedsmøde.* Diskussion om de tyske Tarifstridigheder.

Kassereren modtager i Aften *Bidrag til de tyske arbejdsløse Kolleger* i Foreningslokalet.

Bestyrelsen.

Brevkasse.

De manglende Korrespondancer maa vente til næste Gang.

Typografiske Kundgørelser.

Hurtigpresse- og Illustrationstrykker.

En duelig, paalidelig og ordenlig Hurtigpressetrykker, der tillige er kendt med Illustrationstryk, kan faa en fordelagtig Plads i en af Mellemsverigs største Byer. Billet, mrkt. 895, med nøjagtige Oplysninger om, hvor han har været, og Kopi af Anbefalinger, modtager dette Blads Ekspedition.

Typograf *J. Larsen,* der arbejdede i Rigsdagens ekstraordinære Samling 1875, anmodes om at aflevere den Bog, han har laant, til *C. Bocksen,* Schultz's Officin, Niels Juels Gade Nr. 12.

Ein tüchtiger solider Setzer, der der deutschen und dänischen Sprache mächtig, findet dauernde Condition. Anerbietungen mit Gehaltsforderung an *C. F. Mohr,* Univ.-Buchdr., Kiel.

Maskin- & Pressefarver, Valsemasse, Patent og Lischkes, **Skrifter** fra Schelter & Giesecke, **Maskiner & Presser.**

Komplette Bogtrykkerier etableres.

Vilh. Sander.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 29. | København, den 22. Juli 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Næstved. 4 Kv. 1876. 9 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 2, afreist 2.

Svendborg. 4 Kv. 1876. 5 bidragydende Medlemmer (Svendborg 4, Rudkøbing 1) Tilrejst og afrejst 1 i Rudkøbing.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Næstved. 4. Kv. 1876. Summa 8 Kr. 30 Øre.
Svendborg. 4. Kv. 1876. Summa 6 Kr. 40 Øre.
Ringsted. 4. Kv. 1876. Summa 7 Kr. 80 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I København Trykker *Kr. M. Keller* (tidligere Forbundsmedlem); Sætter *Alfred Charles Alexander Jensen* (Jørgensen & Ko.s Tr.); Trykker *P. Rasmussen* (Volkersens Tr.); Sætter *C. F. Christensen* (tidligere Forbundsmedlem) og Trykker *L. Andersen* (udlært hos Oettinger for 6 Uger siden), begge i Henriksens Trykkeri; Sætter *F. P. Schulze* (tysk Forbundsmedlem) i Cohens Trykkeri; Sætter *A. M. V. Møller* (udlært i Lunos Trykkeri) i Triers Trykkeri; Sætter *F. J. Petersen* (tidligere Forbundsmedlem) i Græbes Trykkeri; Sætterne *Th. J. N. Biel* og *C. A. Christensen* i Thieles Trykkeri; Sætter *Bernh. Weiss,* født i Pest den 22. Juli 1875 (tysk Forbundsmedlem), i Nielsen & Lydickes Trykkeri; Sætter *Julius Sørensen,* udlært den 24. Juni 1876, i Schiellerups Trykkeri; Sætter *Wilh. Reckinger,* født i Køln 1848, udlært samme Sted den 10. Maj 1871 (tydsk Forbundsmedlem), i Salomons Trykkeri. — *L. D. Berg,* st. Regnegade 17, København.

I Ringsted Sætter *Hans Peter Jensen,* født i København 1857, udlært i Schous Trykkeri i Ringsted 1876. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *S. K. Johansen,* Zahles Trykkeri, Ringsted.

Tarifstriden i Tyskland.

De Efterretninger, som i Løbet af denne Uge ere indløbne hertil, indeholde intet Nyt af særlig Betydning, idet Situationen saavel i Berlin som i Wien uforandret er den samme, men hvis man efter, hvad der foreligger, vil forsøge paa at drager Slutninge med Hensyn til det endelige Resultat af Kampen, da kunne disse ikke blive ubetinget gunstige for Typografernes Sag, navnlig hvad *Wien* angaar. Først og fremmest mangler det her paa Organisation og Enighed, Noget, der er aldeles nødvendigt, naar en Strike skal lykkes. Saaledes er der ikke faa Trykkerier, hvor kun Halvdelen eller endnu færre af de der arbejdende Sættere har stanset Arbejdet, medens Resten er bleven paa sin Plads. For et Par Aar siden, hedder det endvidere, lykkedes det Dagbladssætterne at faa Søndagsarbejdet afskaffet, men nu er det syvende Numer atter begyndt at udkomme, rigtignok blot, efter hvad Redaktionerne have erklæret, „saa længe den tyrkiske Krig varer", og deri have Sætterne maattet finde sig. I Øvrigt har Arbejdsstansningen i Wien ingenlunde det Omfang som i Berlin, idet alle Bladene paa to nær vedblive at betale efter den gamle Tarif, ligesom de fleste af de større Trykkerier, deriblandt ogsaa det kejserlige, da det kom til Stykket, ere gaaede ind paa det Samme; i Alt er der for Øjeblikket 400 arbejdsløse Typografer i Wien Hvad *Berlin* angaar, da udgaar, om end med nogen Begrænsning, alle de Blade, hvis Sættere have nedlagt Arbejdet, takket være Lærlinge og saadanne Kolleger, der ikke skamme sig ved at arbejde paa deres egen og deres Brødres Ruin, og da den allerstørste Del af Pressen ved lange Artikler har ophidset det med de virkelige Forhold ukendte Publikum mod Typograferne og fremstillet dem som „uforskammede Socialister", der ville tiltrodse sig en uforholdsmæssig stor Fortjeneste, saa finder det sig uden Knurren i de Mangler, som Bladene paa Grund af Arbejdsstansningen lide af. Fagskolerne for Lærlinge ere blevne lukkede baade i Berlin og Wien for „ikke at hindre Arbejdet", og de ulykkelige Drenge maa hænge i de to Tredjedele af Døgnet; dog have de berlinske Avtoriteter nu fundne sig foranledigede til at skride ind mod dette Uvæsen. Foruden at udstæde Bekendtgørelser lade Principalerne talrige Agenter rejse omkring i Tyskland for at skaffe yderligere Arbejdskraft, baade Lærlinge og Sættere. Ved deres lokkende Tilbud om Plads for 300 Sættere er det lykkedes dem at drage 252 til Berlin, men kun de 222 have taget Arbejde, medens de 30 ere rejste bort igen. Det er, som *Dagbladet* for et Par Dage siden meddelte, saaledes rigtigt, at der er antaget c. 200 nye Sættere, men dette Blad tager fejl, naar det tror, at „Bladenes Sætterpersonale nu næsten er fuldtalligt"; ti Arbejdsstansningen omfatter endnu 700 Typografer, og der skal adskillige flere end 700 „Schustere" til at erstatte dem, hvorfor 200 *plus* nogle Lærlinge kun holde Bladene gaaende paa Pumperne. Men hvad der stærkere end noget Andet lader Vægtskaalen synke til Fordel for Arbejdsgiverne, er den næsten totale Forretningsløshed, der for Tiden hersker i Berlin; de kunde aldrig have valgt et heldigere Øjeblik til at føre det alt længe forberedte Slag mod Typograferne og deres Forbund, og de ere da ogsaa i enhver Henseende den angribende Part. Alt i Alt faar man ud, at Principalernes Hensigt er at gøre Skruen „endeløs". Skal det lykkes? *Vi gentage Opfordringen om at yde Kollegerne kraftig Understøttelse.*

Fra de øvrige Byer lyde Beretningerne fredeligt, hvad man jo kun kan glæde sig over. I *Dresden* er den nylig vedtagne Tarif fremdeles indført med et Lokaltillæg af $16^2/_3$ pCt. og i *Hannover* med 15 pCt.; det synes, som om man i *Frankfurt* definitivt er kommen overens om at beholde de hidtil gældende 20 pCt. Det tyske Forbund har udskrevet en overordenlig Skat, som hver Uge giver et Beløb af 15,000 Mark.

Korrespondance.

* **Aalborg**, 18. Juli. Det er 6—7 Uger siden, at Personalet i Stiftstrykkeriet, der ejes af Enkefru *Rée* og bestyres af Hr. *Carlsen*, androg om at faa Ugelønnen forhøjet med 2 Kr. (Lønningerne vare da saaledes, at vistnok Tre havde 16 Kr., En 17 Kr., En 18 Kr. og En 20 Kr.). Som Følge heraf blev der indhentet nogle Oplysninger om, hvorledes Forholdene vare andre Steder, og Huset kom da til Kundskab om, som Ejerinden selv skriver, at i Rigsdagstrykkeriet, hvor Sætterne, efter hvad hun havde erfaret, vare de bedst (!) gagerede i København, havde disse kun 18 Kr. ugenlig, hvorfor hun henstillede til Bestyreren, hvorvidt han maatte finde Anledning til at bevilge Andragendet om Lønningsforhøjelse. Disse Oplysninger fra Ejerinden ansaa vi ikke for paalidelige, og vi forhørte os derfor hos Præsidenten, som ogsaa gav dem et Dementi, foruden at han noterede Lønningerne i et Par Hovedstadstrykkerier. Man fastholdt altsaa Fordringen om Lønningsforhøjelse. Uagtet man gerne ønskede Beregning indført, saa vilde saadant ikke være tilraadeligt uden samtidig at faa garanteret en Minimumsfortjeneste, ti hvor der som i dette Trykkeri er et misligt Forhold tilstede mellem Antallet af Typografer og Lærlinge (6 Typografer, en kvindelig dito, 3 mandlige og 4 kvindelige Lærlinge), vilde Resultatet naturligvis blive, at Sætterne knap kunne tjene Føden, da jo Lærlingene og et Par Sættere paa fast Ugeløn som Husets nærmeste Tjenere først skulle forsynes med Arbejde. Her bør endvidere bemærkes, at Trykkeriet tæller 4 Forbundsmedlemmer og 2 Ikke-Forbundsmedlemmer. Endelig kom der Svar fra Bestyreren paa Andragendet. De 2 Ikke-Forbundsmedlemmer, der i Forvejen havde de højeste Lønninger, fik den attraaede Forhøjelse, men de 3 Forbundsmedlemmer, Sætterne med de 16 Kr. om Ugen, bleve *nægtede* den, idet Svaret indeholdt den betydende Bemærkning, at *„man ikke vilde lade sig foreskrive Noget, men lønne, som man fandt for godt“*. Man vil altsaa trodse vort Forbund! — Straks opsagde de 2 Forbundsmedlemmer deres Pladser, hvorpaa der blev givet Tidenden Meddelelse om det Passerede med Anmodning om det Ønskelige i, at Tilgang til Trykkeriet blev vanskeliggjort. Af flere Grunde blev Sagen ikke bragt frem i Foreningen.

—, 19. Juli. I denne Tidendes Nr. 27 fandtes en Meddelelse herfra, saalydende: „Stridigheder ere opstaaede i Stiftstrykkeriet. Kollegerne advares mod Tilgang.“ Som Følge heraf har Undertegnede modtaget følgende Skrivelse fra Hr. Redaktør *Carlsen*, Stiftstrykkeriets Bestyrer: „Da jeg har bragt i Erfaring, at De er Ophavsmand til en i „Typograf-Tidende“ Nr. 27 for 8. ds. indeholdt Meddelelse, dateret „Aalborg, den 6. Juli“, maa jeg ved Nærværende anmode Dem om i nævnte Organ at berigtige den i Forbindelse med en Advarsel givne falske Fremstilling af Stiftsbogtrykkeriets Forhold, da jeg i modsat Fald agter paa Firmaets Vegne at lade Dem sagsøge som den, der ved usande Relationer har søgt at skade eller fortrædige Firmaet.“ Paa denne Skrivelse har jeg svaret, at jeg ikke har skrevet ovennævnte Meddelelse, og at det vel ikke kan være Hr. *Carlsens* Mening at ville sagsøge mig for, hvad jeg privat har skrevet til Præsidentens Underretning angaaende Forholdene i Stiftstrykkeriet. Jeg har nemlig skrevet flere Breve til Præsidenten, men der er formodenlig ikke blevet taget megen Notits af dem, da deres Indhold ikke har været bekræftet af den herværende Stedforenings Bestyrelse, hvilket imidlertid har sin Grund i, at Formanden, i alt Fald tilsyneladende, har tabt al Interesse for *vor* Sag, idet han, skønt han var mellem dem, der gjorde Fordring paa en Forhøjelse, som blev afslaaet, fandt sig i at indordne sig under de gamle Betingelser, og han hæmmede saaledes den Tanke hos os at faa Trykkeriet blokeret, da man ikke vilde gaa ind paa at yde en tidssvarende eller tarifmæssig Betaling. Dersom nu ikke et af de herværende Forbundsmedlemmer har tilsendt vort Organ den omtvistede Meddelelse, da véd jeg ikke bedre, end at Redaktionen af mine Breve har draget den Slutning, at her var opstaaet en Strid mellem Principalen og Typograferne, og jeg kan heller ikke indse, hvorledes Nogen med Rette kan bruge en bedre Benævnelse. Er det ikke en Strid, naar jeg vil have 18 Kr., medens min Principal kun vil give mig 16 Kr., og jeg deraf tager Anledning til som Forbundsmedlem at opsige min Plads for at fremtvinge bedre Lønningsvilkaar for Forbundet? Man kunde maaske rette Udtrykket „Strid“ til „Uenighed“. Lad gaa! — lad der saa „være opstaaet Uenighed“. Hvad den anden Del af Meddelelsen: „Kollegerne advares mod Tilgang“ angaar, da skal jeg indrømme, at den maaske havde været overflødig, naar kun Arbejdsvilkaarene vare blevne fremsatte paa den *rette* Maade, ti de vilde have været *advarende* nok, saa at yderligere Advarsel ikke behøvedes, og jeg skal derfor *nu* vise Hr. *Carlsen* den Imødekommenhed at opfordre de af mine Kolleger, der efter at være sat tilbørligt ind i Forholdene endnu maatte have Lyst til at underordne sig disse, til at søge de ledigblevne Pladser i Aalborg Stiftsbogtrykkeri. Her arbejder for Tiden 5 Typografer (Faktoren og Maskintrykkeren iberegnede), hvoraf kun de 2 ere Forbundsmedlemmer, 3 Drenge, en kvindelig Udlært samt 4 andre Kvinder, der endnu ere i Lære, og, efter hvad jeg fra sikker Kilde har erfaret, ere de 2 bortrejste Forbundsmedlemmer blevne erstattede med 2 Piger til. Endvidere bemærkes med Hensyn til Fabriklovens Overholdelse, at der i Trykkeriet føres en Liste over Overarbejde, hvorpaa hele Personalet, der for en stor Del bestaar af unge Mennesker under 18 Aar, staar anført for Arbejde ud over den i Fabrikloven tilladte Arbejdstid. *N. L. Christensen.*

Faaborg. Den Sandsynlighed, som vi i forrige Numer udtalte for, at Jernstøberne *Brødrene Jensens* Trykkeri igen vil blive aabnet om nogle faa Dage, lader til at skulle falde bort. Af Forbundspræsidiet er stillet tre Fordringers Opfyldelse for Trykkeriets Aabning: 1) Indførelse af en tarifmæssig Arbejdsordning, 2) Betaling for det af de to Sættere udførte Overarbejde og 3) Forbundet ydes Erstatning for den til Sætterne udbetalte Understøttelse. Trykkeriets Bestyrer, Hr. *Nehm*, har i Begyndelsen af denne Uge været i København for at føre yderligere Underhandlinger med Præsidiet, men disse ere blevne uden Resultat, og det lader nu til, at Jernstøberne have tabt Lysten til at være Bogtrykkere, idet Beretninger til os gaa ud paa, at de søge at afhænde Trykkeriet eller overdrage det til Andre. Imidlertid har Trykkeriets Virksomhed været standset i de sidste 14 Dage med Undtagelse af, at der skal være udkommet et Par halve Numer af Avisen, som Hr. *Nehm* har besørget. At Jernstøberne ikke have ladet Noget være uforsøgt for at skaffe sig Arbejdskraft trods Forbundet, derom vidne flere Meddelelser til os, men, saa vidt os bekendt, have de hidtil ikke haft Held med sig; den sidste Efterretning fra Faaborg modtog vi i Forgaars ad telegrafisk Vej, og da var Blokaden fuldstændig vedholdende.

Hr. Redaktør! Intet er fuldkomment i denne Verden, og det vilde da ogsaa være for Meget forlangt, at Hr. *J. P. Frantzens* Erklæring i Tidendens forrige Numer skulde have denne Egenskab; men en lidt mindre intetsigende Erklæring turde man dog nok have ventet af ham. Jeg skal for det Første blot paapege, at Hr. F. taler om de 17, som stemte *imod* ham, medens han egenlig burde tale om de 17, som stemte *for* en anden, æret Kollega. Men dernæst erklærer han, at, „naar jeg (F.) har brugt Udtrykket „daarlige Forbundsmedlemmer“ ell. Lign. om de 17, har det ikke været min Hensigt at udtale nogen Dom (!!) om, hvorvidt Dhrr overhovedet ere gode eller daarlige Medlemmer, jeg har kun, *med Hensyn til det omhandlede Spørgsmaal*, villet antyde, at det maatte betragtes som stridende mod gode Forbundsmedlemmers

Pligter at sætte sig op imod en Majoritet, ligegyldig om den var stor eller lille.“ Men ved at henvende sig til de 17 med Bebrejdelsen giver Hr. F. denne en fejl Adresse, idet de 17 netop anerkendte Hr. F.s Valg, hvilket tydeligt nok fremgik af, at de den paagældende Lørdag, efter forgæves at have søgt at formaa Hr. F. til at trække sig tilbage for en Kollega, der muligvis kunde somle *alle* Stemmer om sig, forlod Forsamlingen med den Indrømmelse, at Hr. F. selvfølgelig var valgt. En Kollega, som ikke betragtede Hr. F.s Valg for gyldigt, var derimod *en af Hr. F.s egne Vælgere*, altsaa en af Majoriteten. — At intet Valgbrev blev udfærdiget, vil man vel ikke være saa taabelig at lægge de 17 til Last, — det var jo Noget, som laa i Majoritetens Hænder. — Det vil formentlig heraf ses, at Betegnelsen af de 17 som „daarlige Forbundsmedl.“, selv *„med Hensyn til det omhandlede Spørgsmaal“*, er mildest talt aldeles umotiveret og Hr. F.s Erklæring saa intetsigende, at man meget godt kunde have sparet ham Ulejligheden med Affattelsen af den.

Til Slutning ytrer Hr. F. „Lys til at fremkomme med Adskilligt betræffende Tillidsmandsvalget i Schultz's Trykkeri“, men finder det, „paa Grund af Tillidsmandsinstitutionens mere private Karakter ikke egnet til offenlig Drøftelse“, uagtet det i typografiske Kredse har været et meget drøftet Æmne. I Haabet om, at Hr. F. maa faa denne sin „Lyst“ styret, lever

Deres

Thorvald Sørensen.

Hr. Redaktør! Der er i den seneste Tid her i „Tidenden“ blevet optaget flere Artikler, som paa en nærgaaende og sandhedsfordrejet[1]) Maade har søgt at sætte „Oppositionen“ i et saa ufordelagtigt Lys som vel muligt, saa at man som „tro“[2]) Foreningsmedlem kan have Betænkelighed ved at slutte sig til den. Da jeg nu tør haabe, at Redaktionen ikke stiller sig partisk[3]) overfor de „interesserede Parter“, men ogsaa vil give Plads for nogle Udtalelser fra et Medlem af „Oppositionen“, saa skal jeg tillade mig at imødegaa nogle af de ærede Indsenderes „loyale“ Betragtninger.

Hr. —p. er den, som først har „begaaet sig“ i en længere Artikel om den nu tilendebragte Generalforsamling. I Artiklens Begyndelse beklager han sig over, at Medlemmerne ikke ere tilstrækkeligt med; den ene Generalforsamling indvarsles efter den anden, og hvem møder? Ikke stort Andre end „Oppositionen“. Man maa som Følge deraf slutte, at denne har større Interesse for Foreningens Anliggender end de, som kun give Møde, naar der paa Dagsordenen staar et „Knaldspørgsmaal“[4]) som f. Eks. Fanens Deltagelse i Grundlovsfesten.

Hr. —p. ser i „Oppositionen“ et „Parti“, som paa enhver Maade vil Foreningens Bestyrelse til Livs; den har „samfundsopløsende“ Tendenser, den kan bringe Forstyrrelse i Foreningen, ja der er endog tidligere i Tidenden alluderet til, at „Oppositionen“ vil splitte Foreningen ad, for paa Ruinerne af den at proklamere „Socialdemokratiet“[5]); kort og godt: „Oppositionen“ vil „revolutionere“. Naar man nu sammenholder de forskellige Udtalelser med det Program*, som „Oppositionen“ har sat sig, vil man komme i en betænkelig Forlegenhed med at bevise sine Paastande. Nej, Sagen er den, at man saa grumme gerne vil blive i den gamle Slendrian[6]); enhver af Bestyrelsens Handlinger maa ikke underkastes nogen Kritik[7]); enhver Vilkaarlighed skal man rolig finde sig i[8]); enhver Bestræbelse for at bringe en bedre Økonomi til Veje i Foreningen[9]), saa at Udgifter og Indtægter nogenlunde ballancere[10]), er Noget, man ikke skal bekymre sig om; man skal være „loyal“, ligesom Hr. *Obs.*, „der ikke har nogen Mening og heller ikke vil have nogen“.

Men, vil man spørge, hvorfor er det nødvendigt at *organisere* en Opposition, en Forening i Foreningen? Ethvert Medlem, som har Anker at fremføre, vil blive hørt, og ere disse begrundede, vil der blive raadet Bod derpaa. Ganske rigtigt; hvis man kunde slaa sig til Ro dermed. Men, naar man nu kender lidt til vort „Foreningsliv“, naar man ser Utilbøjeligheden til at møde paa Generalforsamlinger, selv hvor det gælder de bedste og vigtigste Interesser[11]), og møder man saa endelig en Gang, saa er det ikke for gennem en Diskussion at komme til Klarhed om, hvilket Standpunkt man bør indtage i den foreliggende Sag, det er for megen Ulejlighed; nej, det er ulige lettere straks at tage sit Parti og stemme for *Alt*, hvad der kommer fra Bestyrelsen; ti denne er i Følge sit Mandat „en Avtoritet“, og enhver saadan maa man ubetinget have Tiltro til; det er logisk![12]) — Det drejer sig mindre, om den Sag eller det Forslag, der foreligger, kan have nogen Betydning for Foreningen og dens Medlemmer; nej, man maa fornemlig se hen til, hvilke Personer det er, der fremsætter dem, og er det nu En, som er saa „uheldig“ at være faldet i Bestyrelsens Unaade, saa er man sikker paa, at Forslaget, i hvor rigtigt det end kan være, vil blive forkastet, og det med „Glans“[13]), det vil sige: med adskillige spydige Bemærkninger af Nogle, som ikke have faaet Ordet, men trodsende al Forretningsorden raaber, stamper, udbryder i skraldende Latter o. Lign., hvorved Generalforsamlingen faar en vis „Dyrehavs“-Kolorit. Alt Saadant bør man loyalt finde sig i.[14])

Hermed være dog ikke sagt, at enhver Sag som „Oppositionen“ fremkommer med, straks skal godkendes; den kan lige saa vel som Bestyrelsen have et fejl Syn paa, hvad der kan tjene til Foreningens Gavn og Bedste; men det gælder om at drage de bedste Momenter frem og deraf danne det, som skal være en Rettesnor for Foreningens Formaal og Virksomhed. En „minutiøs“ Opposition, som hænger sig i Bagateller, vil aldrig kunne finde Tilslutning og vil ogsaa være skadelig.[15])

Naar Hr. —p. sluttelig saa rørende og indtrængende opfordrer de Unge og „Ubefæstede“[16]) til at møde talrigt, ligesom ogsaa de Gamle, „den faste Stok“, til at rykke frem for at gøre Ende paa det „overflødige Vrøvl“, og dernæst tilføjer, „at dermed er Forbundet, Foreningen og „vi selv“ bedst tjente“, saa er det Noget, som jeg kan være aldeles enig med Hr. —p. i, blot han vilde nærmere betegne, hvad han anser som „overflødigt Vrøvl“; skal det: at værne om Foreningens Love og paatale mulige Krænkelser af disse[17]), ligesom overhovedet at deltage i Forhandlingerne paa Foreningens Møder[18]), betegnes som „overflødigt Vrøvl“, saa er det et Spørgsmaal, om Forbundet, Foreningen og „vi selv“ ere tjente dermed. Følgen deraf vilde blive, at man inden føje Tid kunde sige Farvel til Forbund og Forening, og den loyale Hr. —p. kunde da med uforstyrret Ro og i den salige Bevidsthed, at der ikke længere eksisterede nogen Haandfuld „Oppositionsmænd“, tage sig en „General-Lur“.

---

* Obs., som i sidste Nr. har været saa venlig at meddele det, har dog gjort sig skyldig i en slem Fejltagelse, idet Punkt 1 blev betydelig forandret og slet ikke kom til at lyde saaledes, som han har refereret.

1) Hvor har det „sandhedsfordrejet“ staaet?
2) Hvorfra er det Citat laant.
3) Er De, Hr. Foltmar, trods hvad De har skrevet, nogensinde nægtet Optagelse af et Inserat?
4) Hvorfra er det Citat laant?
5) Hvor har en slig Hentydning staaet at læse?
6) Hvad for en Slendrian?
7) Hvem har sagt det?
8) Hvem har gjort sig skyldig i Vilkaarlighed?
9) Naar har Bestyrelsen ikke haft Foreningens økonomiske Vel for Øje.
10) I hvilket Halvaarsregnskab har der ikke været Balance?
11) Hvilke vigtige Spørgsmaal have staaet paa Dagsordenen, uden at Medlemmerne have givet talrigt Møde?
12) Hvilke Medlemmer tør De, Hr. Foltmar, beskylde for Sligt?
13) Hvilket „rigtigt“ Forslag, stillet af Andre end Bestyrelsen, er blevet forkastet?
14) Hvem er det, som i Forsamlinger have benyttet sig af Udtryk, de maatte tilbagekalde?
15) Naar er „Oppositionen“ eller tidligere dens Mænd fremkommet med et Forslag, der kunde være „Rettesnor for Foreningens Formaal og Virksomhed“?
16) Hvorfra er det Udtryk laant?
17) Hvem har krænket Lovene?
18) Er der blevet nægtet noget Medlem Deltagelse i Foreningens Møder?

„*Obs.*“ optræder mere som Referent end som Polemiker; han har ingen Mening og vil ikke have nogen, han ser paa Tingen, som den er, han forsøger ikke nogen Tænke- eller Forestillingsmaade, han vil tækkes Alle — en vanskelig Ting! — endogsaa Oppositionen! Og saa kører han afsted med baade Løst og Fast, og det paa en for en Referent lidet heldig Maade — ti for at kunne referere maa man have Fakta at holde sig til, bevislige Fakta, og ikke et Sammensurium af Sandhed og Usandhed, ikke et Referat, som støtter sig paa, hvad man faar at høre paa anden og tredje Haand, men paa virkelige Fakta, ved personlig Tilstedeværelse paa de Møder, man vil referere. *Obs.* falder da ogsaa af og til ud af Referentrollen og forsøger sig i en Tænke- eller Forestillingsmaade, som ikke er i „Oppositionens“ Favør, hvilken vist heller ikke skøtter synderlig om *Obs.s* „Tækkelse“. Naar *Obs.* hentyder til, at der i de seneste Dage skal være ekskluderet flere Medlemmer, da er det en „Historie“, som ligner det Øvrige, *Obs.* opvarter med. Der er Ingen bleven ekskluderet; man har kun undersøgt et enkelt Medlems Forhold til Oppositionen, og dette Medlem er senere udtraadt af denne.[19])

Det fremgaar saa vel af Hr. —p.s Artikel som af *Obs.s* Referat, at ihvorvel man vil gøre „Oppositionen“ saa ubetydelig og intetsigende som mulig, saa har man dog en Fornemmelse af, at den kan udøve en betydelig Indflydelse paa Foreningens Udvikling og Virksomhed, og jeg kan forsikre D'hrr. om, at der fra „Oppositionens“ Side vil blive gjort, hvad der overhovedet kan gøres, for at faa Københavns Typografer med til at faa nogen Mening om og til at udvikle deres Tænke- og Forestillingsmaade vedrørende deres sande og virkelige Interesser.[20]) *R. Foltmar.*

Det vil være den ærede Bestyrelse bekendt, at „den typografiske Forenings Opposition“ blandt andre Opgaver ogsaa har den: at vaage over, at Foreningens Love overholdes. Angaaende dette Punkt kan der næppe opstaa nogen Meningsforskel — derom maa jo alle Medlemmer være enige —, og vi skal derfor tillade os at henlede den ærede Bestyrelses Opmærksomhed paa Lovenes § 2, Punkt a, hvori det hedder, at en af de ledende Grundsætninger til at befordre Medlemmernes *aandelige* og *materielle* Interesser er: „Afskaffelse af alt regelmæssigt Søn- og Helligdagsarbejde“. Denne Bestemmelse traadte i Kraft allerede ved Lovens Vedtagelse. Desuagtet arbejdes der endnu hver Søndag i flere af Københavns Bogtrykkerier, og det gør os ondt at maatte tilføje, at selv Bestyrelsesmedlemmer, som dog maa være særlig kaldede til at vaage over Lovenes Haandhævelse, jævnlig overtræde ovennævnte Grundsætning. Uden her at ville indlade os i nogen Diskussion om Søndagsarbejdets større eller mindre Skadelighed, skal vi indskrænke os til at opfordre den ærede Bestyrelse til ad *administrativ* Vej hurtigst mulig at træffe Foranstaltninger til Opfyldelsen af Lovens Bestemmelser.

Ovenstaaende Udtalelse, som *enstemmig* er vedtagen paa et af den typografiske Opposition afholdt Møde, bedes indrykket i det først udkommende Nr. af „Typ.-Tid.“

København, den 18. Juli 1876.

R. Böhm. *R. Foltmar.* *J. P. Frantzen.*
J. F. Jensen. *J. F. Møller.*

---

19) Vil De, Hr. Foltmar, ikke gøre Dem Umage for at finde noget virkeligt „Løst“ i „Obs.“s Iagttagelser?

20) Hvilke ere Typografernes sande og virkelige Interesser?

Til Forstaaelse af nærværende Stykke have vi anset det fornødent at gøre disse 20 Spørgsmaal, som vi opfordre Hr. Foltmar eller, hvis han ikke kan, en af hans Fæller til at besvare. Naar Besvarelsen foreligger, vil det vise sig, om der er Sandhed i Citatet „overflødigt Vrøvl“, om man skulde sige „Farvel“ til Forbund og Forening, hvis „Oppositionen“ ikke vaagede over dem begge, og om Hr. Foltmars „Forsikringer“ have Noget at betyde eller ej. Red.

---

45 Interessenter i de forenede Hjælpekasser tillade sig herved at opfordre ærede Medinteressenter til ved det forestaaende Valg af en 1ste Direktør at afgive deres Stemme for Hr. Bogtrykker *Sally B. Salomon.*

(Underskrifterne ere til behageligt Eftersyn i det Schultziske Bogtrykkeri).

Opfordring.

Vi Undertegnede tillade os at opfordre vore Kolleger, *hvis* de have besluttet at besøge *Industriudstillingen i Aarhus*, til at indtræffe dertil **Søndag den 13. August.** Idet vi saaledes blive samlede, føre vi Samkvem med hverandre og stifte personligt Bekendtskab til Befæstelse af de Baand, som knytte os sammen, hvorfor vi ere af den Mening, at denne Dag, tilbragt i Fællesskab, vil blive en baade behagelig og betydningsfuld Dag for os Alle.

H. Jensen, Aarhus. *H. F. Rasmussen,* Kolding. *L. P. Larsen,* Horsens.
E. O. Paludan, Viborg. *Vilh. S. Hansen,* Vejle.

Brevkasse.

M. i København. Pladsen tillader os ikke at optage Løbesedlen, hvorfor heller ikke den anden os tilstillede Løbeseddel optages.

Flere Korrespondenter. Pladsen er fremdeles kneben.

Typografiske Kundgørelser.

Maskin- & Pressefarver, Valsemasse, Patent og Lischkes, **Skrifter** fra Schelter & Giesecke, **Maskiner & Presser.**

Komplette Bogtrykkerier etableres.

Vilh. Sander.

3—4 Sættere

søge Plads dels i København, dels i Provinserne. Man henvender sig til *R. P. Jensen.*

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.

og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.

Prøvebøger, Priskuranter etc. franko.

Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.

Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 30. | København, den 29. Juli 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Nyborg Sætter *Peter Frederik Ritz,* født i Middelfart den 20. Avgust 1845, udlært i Kolding den 20. Sept. 1866. Tidligere Forbundsmedlem, udtraadt den 1. Oktober 1875. — *P. L. Erichsen,* Stiftstrykkeriet, Odense.

I Aarhus Faktor *J. H. J. Langmack,* født 1847, udlært i København (Thieles Trykkeri) 1866, nu i „Jyllandspostens" Trykkeri. Tidligere Forbundsmedlem. — *H. Jensen,* Amtstrykkeriet, Aarhus.

Fagskolen for Bogtryklærlinge i Wien.

Spørgsmaalet om Oprettelse af en Fagskole for Bogtryklærlinge i København staar paa Dagsordenen. Klart og bestemt foreligger først for Typografernes Vedkommende Bogtrykkerdagens Beslutning om Indførelse af Fagprøver, hvilke skulle stilles som Betingelse for, at en Udlært kan blive Forbundsmedlem og faa Arbejde hos et Medlem af Principalforeningen, og dernæst er det ingen Hemmelighed, at de ledende Mænd blandt Bogtrykkeriejerne med megen Interesse omfatte en Reform af Lærlingevæsenet, navnlig i Retning af en bedre Uddannelse. Men ikke nok hermed: man har paa begge Sider praktisk sat Sagen i Gang, Typografernes ved at nedsætte en Kommission, der i Henhold til Bogtrykkerdagens Beslutning skal søge Samarbejden med Principalforeningen, og denne ved paa sin sidste Generalforsamling at fatte Beslutning om Oprettelse af en Fagskole, der kan træde i Virksomhed til Efteraaret, medens saaledes Forberedelserne hertil maa foreligge allerede nu. Man skulde vel derfor synes, at det havde ingen Fare med Gennemførelsen af denne for det typografiske Fag saa vigtige Sag, men det er ingenlunde Tilfældet, den er ikke kommen længere end netop til den første Begyndelse, med andre Ord: Sagen er endnu ikke kommen saa vidt, at de med dens Gennemførelse forbundne Vanskeligheder, der endog ere meget betydelige, have vist sig. For ret at faa et Indblik heri og for at kunne vide rigtig Besked med, hvad en typografisk Fagskole egenlig er, vil det ikke være uden Interesse at stifte nærmere Bekendtskab med *Fagskolen i Wien,* der, saavidt os bekendt, er den ypperste i sit Slags.

I 1872 vare Forholdene i Wien ligesom de have været hos os de sidste 3—4 Aar. De stedse stigende Konjunkturer fremkaldte en udvidet Virksomhed i Bogtrykindustrien, saa at flere ældre Trykkerier forøgede deres Produktionsevne, medens en Del nye Trykkerier opstod, og dette havde naturligvis til Følge et forøget Behov af Arbejdskraft; men man var ikke nøjeseende med, hvorledes Behovet blev tilfredsstillet, det galdt kun om at hjælpe sig frem, og man antog paa Maa og Faa Lærlinge uden at bekymre sig om, hvorvidt disse vare skikkede til at ernære sig ved Faget eller ej, ti der som her besidder den fra Skolen udskrevne Lærling i Almindelighed kun en ringe Del af de Kundskaber, som kunne gøre ham til en duelig Typograf. Heraf maa nærmest udledes Grunden til, at en stærk Agitation for Oprettelsen af en særskilt Skole for Bogtryklærlinge i Wien tog sin Begyndelse, og da den østerrigske Principalforening dannedes i December 1872, toges ogsaa Lærlingespørgsmaalet under alvorlig Overvejelse. Et Forslag blev snart fremsat; det gik ud paa at dele Wien i 5 Distrikter og at oprette en Fagskole i hvert Distrikt med Undervisning 3 Dage i Ugen, nemlig Tirsdag og Torsdag Aftener fra Kl. 6 til 8 og alle Søndag Formiddage fra Kl. 9 til 11, samt indeholdt desuden *et detailleret Udkast til Lærlingevæsenets Ordning i det Hele.* Principalforeningens Organ anbefalede dette Forslag og understøttede det ved flere oplysende og opmuntrende Arlikler, ligesom Typograferne gennem deres Organ paaskyndede dets snarlige Fremme. Den 25. Maj 1873 havde Principalforeningen en Generalforsamling, og her besluttedes det nu, at en Fagskole i Lighed med Forslaget snarest skulde oprettes, saa at om muligt Undervisningen kunde tage sin Begyndelse de første Dage af Oktober samme Aar. Til at sætte Skolerne i Gang og besørge deres Anliggender valgtes et Skoleraad, som bestod af 15 Medlemmer, valgte dels af Principal- og Faktorforeningerne og dels af Wiener-Typografernes Forening. Men nu optaarnede Vanskelighederne sig. Man vilde gerne have Fagskolerne oprettede, man var lige ivrig i Udtalelser om Ønskeligheden deraf, men da det kom til Stykket, viste man alligevel Utilbøjelighed til at deltage i Sagen, en Utilbøjelighed, som er godt kendt i København. Typograferne fik som sædvanlig Skylden: Utilbøjeligheden skulde nemlig skrive sig fra, at disse ved Lærlingevæsenets Ordning gjorde Fordring paa en Bestemmelse om, at Lærlingene kun maatte antages i et begrænset Antal i Bogtrykkerierne. Lad nu *det* staa, som Manden sagde om Rundetaarn. Imidlertid tabte Interessen for at faa Fagskolerne i Gang sig Dag for Dag blandt Wiens Bogtrykkere, og Skole-

raadets Bestræbelser stødte over Alt paa Besværligheder. Desuagtet konstituerede Skoleraadet sig og valgte Bogtrykker *Fr. Gerold* til Formand; et ikke lidet Antal Lærlinge anmeldtes til Optagelse, og ved den anden Sammenkomst, som Raadet havde, var Antallet endog vokset til 411. Ved den tredje Sammenkomst beskæftigede Raadet sig med Organisation, Anskaffelse af Lokaler og Lærere o. s. v. Længere kom man ikke; et Ophold indtraadte, som varede til Begyndelsen af November 1873, og først da holdt Skoleraadet sin næste Sammenkomst, hvorved det tillige skiftede Formand, idet Bogtrykker *Wilhelm Köhler* traadte i Fr. Gerolds Sted. Nu tvivlede man om, at samtlige Principaler efter saa lang Tids Forløb vilde holde deres indgaaede Forpligtelser, og hertil kom, at Spørgsmaalet om Lokaler endnu var svævende, ligesom Sagen i det Hele ikke havde gjort nogen Fremgang; ja, man var lige ved at lade den helt falde, idet man under de forandrede Forretningsforhold (det var i Børskrisens Tid) ikke troede paa Muligheden af at opretholde Organisationen i den tiltænkte Udstrækning. Dette foraarsagede, at de Delegerede fra Typografernes Forening fremkom med et Forslag om, at Undervisningen skulde meddeles i et og samme Lokale, at Lærlingene derfor burde inddeles i 6 Klasser, og at hver Lærling en Dag i Ugen helt og holdent skulde være fritaget for Arbejde i Trykkeriet. Skoleraadet vedtog for sit Vedkommende Forslaget og overgav det til Afgørelse i Principalforeningen. Men medens alt dette stod paa, var der ogsaa opstaaet Strid om Sagens økonomiske Side, og dermed forsvandt enhver Mulighed for, at Principaler og Typografer i Forening (med Faktorerne havde det mindre at sige) kunne gennemføre Oprettelsen af en Fagskole. Typograferne vare derfor betænkte paa selv at tage Sagen i deres Haand og udarbejdede en Skoleordning, men den kom dog ikke længere end paa Papire. Principalforeningen overdrog igen sin Bestyrelse at udarbejde et Forslag, denne Gang til Grundlæggelse af *Læreværksteder*, og paa dette Grundlag skulde den hos Ministeriet ansøge om en for dette Foretagende tilstrækkelig Statsunderstøttelse. Dette Forslag blev af Fagskolens virkelige Venner betragtet som at begrave Sagen, de tabte Taalmodigheden og besluttede endelig at gøre Alvor af den. Der dannede sig nu en provisorisk Komité for Oprettelse af en Fagskole, bestaaende af Bogtrykkerne *R. Brzezowski, G. Gistel, F. Jasper, W. Köhler* og *A. Pietz*. Komitéen fik snart udarbejdet Reglement og Læreplan, som den tilsendte vedkommende Myndigheder; disse godkendte begge Dele med nogle smaa Forandringer, og under 30. Decbr. 1874 bifaldt de, at en Fagskole aabnes i den protestantiske Bygning for Haandværkslære i Wien. Der medgik saaledes 2 Aar, inden Planen kom til Udførelse, og det er interessant at mærke sig alle de Besværligheder, som den i al den Tid var underkastet, hvilke endog flere Gange truede med at gøre den til Intet. Man ser, hvad Udholdenhed kan udrette!

Vi skulle nu nærmere omtale Fagskolens Reglement og Læreplan samt meddele, hvorledes Undervisningen i Øvrigt er ordnet. (Fortsættes.)

Tarifstriden i Tyskland.

Sagerne i *Berlin* ere ikke undergaaede synderlig Forandring. Et Par Firmaer have indvilliget i at betale 33⅓ pCt. Lokaltillæg, og derefter ere alle de tidligere Typografer igen indtraadte i deres Pladser, men de Arbejdsløses Antal er dog endnu 700, hvoraf 500 ere Familieforsørgere. I hvilken Grad den jammerligste og mest kortsynede Selvkærlighed er den herskende Egenskab hos en Del af Tysklands Typografer, viser sig derved, at der nu har meldt sig 400 Sættere i de blokerede Trykkerier, og blandt disse findes der kun ganske faa Berlinere, Resten er kommen lig Aadselsgribbe fra alle Tysklands Egne for at modarbejde deres egne Kolleger. Man kan ikke Andet end undre sig over, at Indseendet af, at Enighed og fælles Solidaritet er Typografernes bedste Vaaben mod Principalernes Anmasselser, endnu ikke er trængt stærkere igennem hos Folk, som saa ofte og saa haardt have maattet føle, hvad det er at staa aldeles vaabenløs over for Undertrykkelse og Hensynsløshed. Det synes endvidere, som om der finder en Del Udmeldelser af det tyske Forbund Sted paa Grund af den udskrevne overordenlige Skat, i hvilken Anledning *Korrespondent* i en Redaktionsartikel lægger samtlige Typografer paa Sinde, at uden en almindelig og virksom Understøttelse vil det være umuligt for Styrelsen over Alt at sætte Tarifen igennem med et passende Lokaltillæg, og Bladet slutter med at bemærke, at man ved i Øjeblikket at spare en Mark i Kontingent for Fremtiden berøver sig selv en Thaler i ugenlig Fortjeneste. Som en Modsætning til Berlin lyde Meddelelserne fra det øvrige Tyskland meget gode; Tarifen med tidligere Lokaltillæg gaar over Alt igennem, fra en Mængde Byer har man Efterretning herom. Selv i *Wien* gaar det nu bedre end i Berlin, skønt det samme Virvar endnu er uforandret raadende der.

Teknik.

Meget gerne henlede vi vore Læseres Opmærksomhed paa omstaaende Avertissement fra Hr. *Vilh. Sander*. Hr. *Sander* har i flere Aar ført Bogtrykartikler i sin Forretning, hvilke altid have nydt fortjent Omtale, og nu har han udvidet den til at omfatte alle Utensilier til Brug for Bogtrykkere. Komplette Bogtrykkerier indretter Firmaet efter Bestilling paa kort Tid, og det er ikke uden Betydning for Grundlæggelsen af et Trykkeri, at det ved at benytte danske Snedkere letter en hensigtsmæssig Indretning af Kasse- og Reolsystemet. Firmaet har selv en Fabrik i Virksomhed for Farver og Valsemasse, hvilken sidste endog er anbefalet foruden af Flere af de renommerede Bogtrykfirmaer *Fogh* i Horsens og *O. C. Olsen & Ko.* i København. Skrifterne ere fra Dhrr. *Schelter & Giesecke* i Leipzig, der ikke alene fører elegante Ting, men arbejder efter en fortrinlig gennemført systematisk Ordning, hvilken dette Skriftstøberfirma støtter ved Udgivelsen af et teknisk Skrift, som udkommer heftevis og uddeles gratis til Bogtrykkeriejere. Den i udenlandske Fagblade rosende omtalte *Gordons* „Franklin Diegeltryk-Akcidenspresse“, som navnlig kan anvendes med Fordel i Provinstrykkerier, har Hr. *Sander* i sin

Forretning. Vi kunne ikke tro Andet, end at det er i Dhrr. Bogtrykkeriejeres egen Interesse, om en Forretning som Hr. *Sanders* kan trives her paa Pladsen; nu ere Forholdene store nok dertil.

Korrespondance.

A. **Nykøbing p. F.,** 10. Juli. Stedforeningen afholdt i Lørdags sit fjerdingaarlige Møde, paa hvilket Regnskabet fremlagdes og godkendtes. Derefter foretoges Valg af Bestyrelse. Formanden og Kassereren vilde ikke modtage Genvalg, skøndt det ikke manglede paa indtrængende Opfordringer. Til Formand valgtes *Aage Jordan,* Folketidendens Trykkeri, til Viceformand *C. J. Jensen,* Stiftstrykkeriet (den hidtil værende Formand), og til Kasserer *A. Hansen*, Stiftstrykkeriet.

V. **Hjørring,** 11. Juli. Den herværende Stedforening afholdt i Aftes sin Generalforsamling, hvor alle Medlemmer vare til Stede. Regnskabet fremlagdes og godkendtes, hvorefter den hidtil værende Formand, Faktor *de Lemos,* genvalgtes. Senere samledes man om et Bæger, afsang fædrelandske og andre Sange samt udbragte Skaaler for Præsidenten, Forbundet o. s. v.

E. O. **Viborg,** 25. Juli. Hos Hr. *Stenersen* i Viborg arbejder for Tiden 3 Typografer: Larsen, Olsen og Thyregod, som *nu* alle ere Medlemmer af Forbundet, samt 2 kvindelige Sættere og 1 Lærling. I de 2—3 sidste Maaneder eller maaske noget længere har Arbejdstiden i dette Trykkeri været fra Morgen Kl. 4—5 uden Middagsfrihed (Kosten faas hos St.) til Kl. 9, 10—11 Aften — ja, enkelte Gange endog til Kl. 4—5 Morgen, samt omtrent hele Søndagen, *uden at der herfor er ydet nogen Ekstrabetaling.* (Ugelønnen er for de 2 Typografers Vedkommende Kost, Logis og 10 Kr., og for den tredjes Vedkommende Kost, Logis og 8 Kr.) Da *Larsen* i Gaar var bleven ked heraf og fordrede en Forandring i disse alt andet end behagelige Forhold, paaberaabte Hr. *Stenersen* sig, at der *dog* ikke var arbejdet *nok* af ham (L.), og herover opstod da en Ordstrid, under hvilken Hr. St. tog L. i Brystet og erklærede, at han nu skulde *„smides ud"*, hvilket dog ikke lykkedes, da Larsen, som søgte at forsvare sig mod Angrebet, var St. overlegen i Kræfter, hvorimod L. tilbød at ville forlade sin Plads straks, da han dog ikke kunde udholde dette Arbejde ret længe alligevel. Han nedlagde da Arbejdet straks, og da han gik, var Stenersens sidste Ord til ham, „at han nu kunde hilse sine *Kolleger,* at han var bleven smidt ud af hans Trykkeri", hvilket jo, som sagt, ogsaa kun forhindredes ved L.s Overlegenhed. Hr. Stenersen haanede gentagende Gange under denne Strid baade hans (L.s) Kolleger og Forbundet i meget høj Grad. *Olsen* havde givet Larsen Haanden paa, at han vilde handle ligesom L., naar *han* vilde paatale Sagen, men da Tiden kom, holdt han sig nevtral ligesom Thyregod.

Faaborg, 25. Juli. Hr. Redaktør *R. P. Jensen!* I „Typ.-Tid." Nr. 28 findes en Korrespondance fra Faaborg, af hvilken man synes at forstaa, at jeg var *fuldt vidende om,* at Sætterne rejste bort, og at jeg *„fandt deres Beslutning korrekt"*. Dette er imidlertid en Fejltagelse, *idet ingen af Dhrr. Sættere have omtalt til mig, at de vilde rejse,* og jeg kunde da ikke finde en Beslutning korrekt, naar jeg endnu ikke kendte den. Ved min Nærværelse i København for kort siden traf jeg en af de bortrejste Sættere, hvem jeg gjorde opmærksom paa det Fejlagtige i Korrespondancen. Han indrømmede det og skrev i min og Fleres — deriblandt Hr. Præsidentens — Nærværelse en Rettelse, hvori han paa samtlige bortrejste Sætteres Vegne erklærede, *at ingen af dem havde opsagt deres Pladser til mig.* Rettelsen blev derpaa overgivet til denne Tidendes Redaktør med Anmodning om at lade den indrykke i det først udkommende Numer af „Typograf-Tidende". Da jeg imidlertid ikke finder den i det mig i Gaar tilsendte Numer 29, og da jeg bestemt ønsker at blive holdt uden for Sagen *Brødrene Jensen kontra de bortrejste Sættere,* er De nok saa god, Hr. Redaktør, at optage denne Skrivelse i det først udkommende Nr. af „Typ.-Tid.".* Ærbødigst

Julius Nehm.

Faaborg. Meddelelser til os gaa ud paa, at Blokaden af *Brødrene Jensens* Trykkeri er brudt af en Tysker (Ikke-Forbundsmedlem) ved Navn *Martini* og af den bekendte *Eriksen* fra Ringkøbing. Vi komme næste Gang ind paa denne forresten morsomme Sag. Jernstøberne have mange Genvordigheder endnu at gennemgaa.

Den typografiske Forening.

Til det i Lørdags foretagne Valg af **det staaende Udvalg** indkom 244 gyldige Stemmesedler, og 81 var saaledes Census for at kunne blive valgt. Valgte bleve Følgende: *Emil Christensen* (182 St.), *A. L. Mortensen* (165 St.), *H. C. Jakobsen* (163 St.), *E. Bestle* (159 St), *Thorvald Sørensen* (155 St.), *Dahlquist* (151 St.), *Alb. Christensen* (145 St.), *Maxen* (144 St.) og *R. Jakobsen* (138 St.) samt *Fred. Olsen* eller *Schnell,* der hver havde 118 St. Som *Suppleanter* bliver at opføre foruden en af de to Sidstnævnte *Decher* (111 St.), *Foltmar* (97 St.), *J. F. Jensen* (87 St.), *J. C. Henriksen* (86 St.), *R. Böhm* (84 St) og *J. P. Frantzen* (82 St.).

Til **Revisorer** valgtes *G. Lindberg* (179 St.), *Chr. Christensen* (158 St.) og *Vilh. Bau* (145 St.).

* * *

Den ordentlige Generalforsamling afholdes *Lørdag den 12. August, Aften Kl. 10,* i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1. Formanden giver den lovbefalede Udsigt over Foreningens Tilstand og Virken m. m. i det forløbne Halvaar.
2. Regnskabets Godkendelse.

(Se Lovenes § 13.)

* * *

Følgende **Forskrifter** med Hensyn til Lovenes Overholdelse bedes iagttagne:

1. Nylig Udlærte eller nylig i Kondition Ankomne blive straks at underrette om Foreningens Bestaaen

* Naar den her omtalte Erklæring ikke er bleven optagen i Tidenden, saa er Grunden den, at man fordrede den tilbage for ikke at blive optagen. Red.

og dens Bestræbelser for at bevirke deres Indtrædelse i Foreningen (§ 14).

2. *Indmeldelse* i Foreningen sker ved det paagældende Trykkeris Inkassator, og Vedkommende maa da til denne opgive sit fulde Navn, Fødested med Dato og Lærested med Dato, samt endvidere maa der sørges for, at Indmeldelsen er ledsaget med saadanne Tilføjelser, der kunne give Oplysning om den Indmeldtes Forhold til Forbundet, være vejledende med Hensyn til hans Identitet og fremhjælpe mulige Indvendinger mod Optagelsen. Inkassatoren har at sørge for, at Indmeldelsen kommer Kassereren i Hænde snarest muligt; det anbefales ham at benytte Budene, som bringe Tidenden, eller Korrespondancekort (§ 14). Tyske Kolleger, der legitimere sig med tysk Forbundsbog, anses som Medlemmer uden Optagelse.

3. *Efterbetaling* fordres til *Foreningen* for den Tid, man har opholdt sig indenfor dens Omraade uden at være Medlem, hvad der gælder saavel for første Indtræden som for Genindtrædelse, og til *Forbundet* fordres Efterbetaling for ny Indtraadte fra 1. Januar 1876, for Genindtrædende alle fra Udtrædelsesdagen forfaldne Forbundsbidrag og for tilrejsende Forbundsmedlemmer forfaldne Bidrag, som deres Forbundsbog maatte udvise. Opfyldelsen af disse Efterbetalingsforpligtelser bedes nøje paaset fra Dato (§§ 14 og 15).

4. Naar et Medlem er *fritaget for Bidrag* i Henhold til § 15, sidste Stykke, opføres han paa Betalingslisterne, og i saa Henseende gives en Betegnelse i hans Ugerubrik.

5. *Af- og Tilgang* anmodes Dhrr. Inkassatorer om at føre nøjagtig, ligesom de bedes om at give Kassereren fornøden Underretning om *Udmeldelse* og om *Udslettelse med Restance*, hvilket opføres under Rubriken „Afgang". Da § 14 paabyder, at Udslettelse med Restance skal offenliggøres i „Typ.-Tid.", anmodes tillige Inkassatorerne om at aflevere deres Bidragslister snarest muligt til Kassereren.

6. *Restancer* ud over Inkassatorens 4-ugenlige Regnskabsaflæggelse kunne *ikke* finde Sted (§ 14).

7. Bestemmelsen i § 7 om *Kvitteringsseddel* fra Trykkeri til Trykkeri bedes *nøje* overholdt. Formularer til Kvitteringssedler ville blive omdelte i den første Del af næste Uge, og saavel af disse som Eksemplarer af Lovene anmodes Inkassatorerne om at gøre Reklamation hos Kassereren.

8. Tilrejsende Forbundsmedlemmer have, saa snart de ere traadte i Kondition, at *aflevere* deres Forbundsbog til Formanden. Ethvert Medlem, der ikke ved sin Afrejse sørger for at faa sin Bog udleveret, *maa tage mod Følgerne.* Kun mod Kvitteringsseddel fra det Trykkeri, hvori man sidst har haft Kondition, kan Bogen udleveres af Formanden.

9. Dhrr. Inkassatorer anmodes om at være økonomiske ved Rekvisitionen af det Antal Eksemplarer af Tidenden, som Trykkeriet maatte have Brug for.

10. Bogtrykkerdagens Beslutning: „... at det er ethvert Forbundsmedlems Pligt med hele den Kraft, der staar til dets Raadighed, at gennemføre Princip et: „Ingen Samarbejden med Ikke-Forbundsmedlemmer"" — *indskærpes.*

11. *Tillidsmændene opfordres til at have deres Opmærksomhod henvendt paa disse Forskrifters Overholdelse.*

12. De under den københavnske Stedforening hørende sællandske Byer have at iagttage ovenstaaende Forskrifter, dog under Reservation af Lovenes Afsnit K.

13. *Formanden* træffes hver Søgnedag fra Kl. 1 til 3 Eftermiddag og *Kassereren* fra Kl. 4 til 5 Eftermiddag. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Deltagerne i Turen til Holte o. s. v. gøres opmærksomme paa, at Samlingsstedet er ved Hovedstationen Kl. 9¼. *Bestyrelsen.*

Ikke-Forbundsmedlemmer gøres herved bekendt med, at jeg i ingen som helst Henseende kan være dem behjælpelig som Pladssøgende, og at det saaledes vil være forgæves at henvende sig til mig.
R. P. Jensen.

Da Regnskabet over de indkomne Bidrag til afdøde Typograf *Schou-Rinds* Enke ønskes sluttet, bedes man hurtigst muligt returnere de udsendte Cirkulærer til *Elvius' Bogtrykkeri.*

Da vi have bragt i Erfaring, at flere Typografer i København agte at være i Aarhus den 13. d. M., ville disse maaske give os Meddelelse herom inden næste Uges Udgang, da derved Logis o. s. v. i Forvejen kan sikres af Kollegerne i Aarhus. *Red.*

Brevkasse.

Hr. **R. Foltmar.** Naar De ikke vil besvare de 20 Spørgsmaal gennem Tidenden, er der ingen Anledning til her at udtvære denne Sag. Det er vor Overbevisning, at De, naar De gør Henvendelse derom til Bestyrelsen, kan faa Spørgsmaalene sat paa Dagsordenen i et Diskussionsmøde.

Hr. **C. F. Hansen**, forhen i **Middelfart.** Brev henligger til Dem hos Redaktionen.

Flere Korrespondenter. Undskyld, at Korrespondancerne maa vente til næste Gang.

Typografiske Kundgørelser.

Carl Buch,
FLENSBORG, Angelbogade 634.
Hoved-Agentur
for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.
og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**
anbefaler:
Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.
Prøvebøger, Priskuranter etc. franko.
Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

Maskin- & Pressefarver, Valsemasse, Patent og Lischkes, **Skrifter** fra Schelter & Giesecke, **Maskiner & Presser.**
Komplette Bogtrykkerier etableres.
Vilh. Sander.

3—4 Sættere
søge Plads dels i København, dels i Provinserne. Man henvender sig til
R. P. Jensen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 31. | København, den 5. Avgust 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Næstved. Stedforeningens Bestyrelse bestaar af Dhrr. *A. L. Svendsen* (Formand) og *R. K. Petersen* (Kasserer), Begge i Petersens Trykkeri.

Horsens. Ved det sidst foregaaede Nyvalg af en Formand er *L. P. Larsen* valgt, Adresse: Foghs Trykkeri.

Slagelse. Stedforeningens Formand er *J. Riis,* „Slagelsepostens" Trykkeri.

Hillerød. Til Formand er valgt *Chr. Louw,* Hansonske Trykkeri.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Kolding Sætter *Christian Krüger,* født i Kolding den 17. Juli 1858, udlært den 31. Juli 1876 i Kolding. — *H. F. Rasmussen,* „Folkebladets" Trykkeri, Kolding.

Fagskolen for Bogtryklærlinge i Wien.

(Fortsættes.)

Reglement.

Fagskolens Formaal er at understøtte Bogtryklærlinge i deres videre Uddannelse, i Særdeleshed med Hensyn til Faget. Til Opnaaelsen af dette Formaal meddeles Undervisning i følgende Emner: *a)* i det tyske Sprog (Grammatik, Ortografi og Stiløvelser); *b)* i fremmede Sprog, fortvinsvis Begyndelsesgrundene herfor; *c)* i Stenografi; *d)* i Læsning af Manuskript, Korrektur og dennes Tegn; *e)* i Grundreglerne for Sætning og Trykning efter de bedste Lærebøger og støttet ved praktiske Eksempler; *f)* om Materialet i et Bogtrykkeri samt dets praktiske Anvendelse; *g)* i Bogføring, lempet for Faget, med dertil hørende Beregninger; *h)* i Frihaandstegning.

Omkostningerne ved Fagskolen bestrides: *a)* ved Bidrag fra Bogtrykkeriejerne, som for hver Lærling, der deltager i Undervisningen, betale 1 Fl. om Maaneden; *b)* ved Gaver.

Fagskolens Bestyrelse udøves af en Skolekomité, hvilken blandt dens egne Medlemmer og for et Aar ad Gangen vælger Formand, Kasserer og Sekretær. Denne Komité fører Opsigt med Skolen, antager, efter afæsket Udtalelser fra vedkommende Myndigheder, Lærere og fastsætter i Samraad med disse Læreplanen.

Ved en Lærlings *Optagelse* i Skolen udfordres: *a)* at han er fyldt 14 Aar, og at han har de for Undervisningen nødvendige Forkundskaber; *b)* Skoleafgiftens Erlæggelse forud for et Fjerdingaar; *c)* Lærerens Erklæring om, at der ingen Hindring foreliggger for Lærlingens Besøg af Skolen i mindst 1 Aar. — Før Optagelsen i Skolen aflægger Lærlingen Løfte om Flid og Lydighed.

Lærlingene *inddeles* efter deres Forkundskaber i *Klasser* paa højst 50 Lærlinge, og derefter retter Undervisningen sig. Disse Klasser kunne igen deles i *Underafdelinger.* Undervisningen fastsættes og ordnes gennem en *særskilt Læreplan.*

Tiden for Undervisningen er i Almindelighed Søgnedags Aftener fra Kl. 6 til 8 og Søndag Formiddage fra Kl. 9 til 11. Et Skema giver nærmere Bestemmelser herom.

Ved Slutningen af hvert Skoleaar foregaar en *Klassifikation* af Lærlingene, hvilken Lærerne bestemme. Efter et sluttet Skolekursus faar Lærlingen et Afgangsbevis.

Med Hensyn til *Disciplinen* i Skolen bestemmes, at enhver Lærling er forpligtet til stræng Lydighed og Agtpaagivenhed over for Lærerne, at han punktlig indfinder sig ved Forelæsningerne, og at han følger Undervisningen med Flid og Opmærksomhed. — Skolemateriel, som ved Lærlingens Skødesløshed bliver beskadiget, maa han selv erstatte.

Efter hver Forelæsning betegnes i Lærlingens *Kontrolbog,* at han har været nærværende ved Forelæsningen, og ved Maanedens Slutning undersøger Læreprincipalen (event. Andre) Bogen og undertegner sit Navn.

De *Straffe,* som kunne idømmes Lærlingen, naar han forser sig mod de paabudte Forskrifter, ere følgende: 1) Tilrettevisning af Læreren med eller uden Anmærkning i Kontrolbogen; 2) skriftlig Meddelelse til Læreprincipalen (event. Andre), at Lærlingen har forset sig; 3) Beslutning af Skolekomitéen om Forvisning fra Skolen paa kortere Tid eller for bestandig.

Kun paa Begæring af Principalen og i saadanne Tilfælde, som ikke indvirke synderligt paa Skolegangen, kan Lærlingen paa kortere Tid *fritages for at besøge Skolen;* dog maa Komitéen underrettes herom i Tide.

Lærlinge, som gentagne Gange have gjort sig skyldige i Forsømmelse, ligesom ogsaa saadanne, der under Forelæsningerne ikke bevare en skikkelig Opførsel, kunne ved Komitéens Beslutning blive *forviste.* Naar en saadan Beslutning bliver fattet, underrettes Læreprincipalen (event. Andre) snarest muligt derom.

(Fortsættes.)

Jernstøberne og Trykkeriet i Faaborg.

Et Telegram, som Forbundspræsidenten modtog i Mandags fra Faaborg, indeholdt den Meddelelse, at der Lørdag den 29. Juli var sket et Brud mellem Jernstøberne *Brødrene Jensen* og Redaktør *Nehm*, hvilket Brud havde ført til, at Hr. *Nehm* samme Dag fratraadte som Redaktør af „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad" samt som Bestyrer af Jernstøbernes Trykkeri. Denne Meddelelse kom ikke uventet — man havde ventet den for længe siden —, og med Hr. *Nehm* forsvandt den sidste Rest af respektabel Arbejdskraft, som Trykkeriet indtil videre kan gøre Regning paa. Efter de Meddelelser, der ere komne os i Hænde, skulle vi, som bebudet i forrige Numer, give et lille Bidrag til dette Trykkeris Karakteristik i Almindelighed og dets Ejeres i Særdeleshed.

Som allerede meddelt i en Korrespondance fra Faaborg til „Typ.-Tid." blev Trykkeriet oprettet og Bladet sat i Gang for at danne en Modvægt mod den offenlige Mening i Faaborg, der er Jernstøberne svært imod. Om Grunden til, hvorfor Firmaet er saa ilde anset i dets hjemlige By, skulle *vi* ikke indlade os paa; i Faaborg skal der ikke være Mange, som vægre sig ved at give enhver Oplysning i saa Henseende. Før Bladet udkom, var det sagt til Publikum, at efter den 1. Juli skulde *Den* og *Den* stilles i Gabestokken, saa skulde *den* offenlige Institution drages frem, saa *den* og dernæst *den* — alt naturligvis ved Hjælp af „Indsendere", der skjulte sig bag et Par Bogstaver, og som alle, formedelst deres mærkelige Lighed i Tankegangen, havde et og samme Syn paa alle mulige Personer og Sager, det nemlig, at *Ingen* og *Intet* duede, og derfor skulde Alt i Avisen! — Naa, de gode Faaborgere glædede sig. „Det bliver Løjer," sagde de, og saa lo de saa løjerligt og sagde lidt efter: „Hvad mon den anden Avis vil sige til det?" — „Den *skal* Intet sige, den skal *væk!*" lød Svaret, og saa trak der en Storm op, det begyndte at tordne og lyne, saa Folk blev bange; de kunde ikke høre, hvad de selv sagde, og løb hjem og lukkede deres Vinduer; men *andre* Folk i Byen (Prokuratorerne o. desl.) gned sig i Hænderne over de gode Høstudsigter! — Imidlertid skulde Bladet dog have en *Redaktør*, det kunde ikke være Andet; et Blad uden Redaktør var lige saa umuligt som at lege Skjul paa Nørrefælled. Man havde i Forvejen indset dette, og de fornødne Skridt vare gjorte for at faa Fingre i et saadant fysisk-geometrisk Legeme. Dette havde dog ikke været nogen let Sag; ti Bladet skulde hverken være *højre* eller *venstre*, heller ikke midt imellem, men det skulde kæmpe for *Sandhed og Ret*. Da imidlertid *Venstrepolitiken* af Mange anses for at kaste Mest af sig i disse Tider, skulde Bladet *nærme* sig Venstre, hvilken Nærmelse saa blev kaldt *moderat Venstre*. Ved at engagere Hr. Typograf *Nehm* som Redaktør troede man at have fundet et saadant Tankens Ideal; man trak Renter paa hans Ungdom og mulige Uerfarenhed, og han satte sit Navn paa Bladet som Redaktør. Endelig kom den *1. Juli*, der, som man véd, efterfulgtes af de bekendte Dage. Faaborgerne lo ikke mere saa løjerligt, men satte et pudseløjerligt Ansigt op og spurgte: „Hvor blive Løjerne af?" — „Vent bare — de komme nok!" — Og saa kom de. — Den ottende Julidag var en varm Dag. Hen ad Aften trak det op til Uvejr, og da Kl. var lidt over syv, rasede det med Heftighed. Tordenen rullede stadig over *Overarbejdspenge;* Lynet slog gentagne Gange ned paa et Kontorbord, dog uden at gøre Skade, og der hørtes en Røst, som kendtes at være Hr. Jernstøber + Bogtrykker *Erik Jensens*, og som udtalte Ordene: *„Jeg giver dem ihke en Skilling mere! Ere de ikke tilfredse med det, de faa, lukker jeg Trykkeriet paa Mandag!"* — Derved blev det. Mandag kom, og *Sætterne rejste deres Vej*. „Paa Grund af indtrufne Omstændigheder" kom Bladet ud som Halvark. Endelig kom da Løjerne; de mest løjerligste Rygter løb fra den ene Ende af Byen til den anden. Nogle paastode, at *Tordenen* var faret over Sætterne, og at de vare ramte af *Lynet*, saa de vare forsvundne; Andre sagde hviskende — og de smilte saa løjerligt derved, for Uvejret var endnu i Nærheden —, at Sætterne vare *bestukne* og derpaa stukne af, et fælt Rygte, som tog til, da man fik at vide, at Politiet Natten mellem Fredag og Lørdag havde konfiskeret en Trætavle, der var ophængt paa en Lygtepæl tæt ved Bogtrykker *Deichmanns* Bolig, og som havde omtrent følgende Inskription: *„Naa, Fatter! det kneb nok med at faa de tre Bogtrykkersvende til at rejse. Slap Du med 100 Kr. til hver? — Men hvorfor tog Du ikke Redaktøren med? Var Fyren Dig for kostbar? Du skulde have budt ham Datteren din og Lidt til. Men, det er sandt, Du maa spare! Husk paa, at Mutter snart skal have en Lille! — P. S. Efter hvad vi høre, er Fyren nok gaaet i Tøjet. Du er dog en dygtig Karl, Fatter!"* — Ja, det var, som om den Onde var faret i det Hele. Man havde Tilbud fra andre Sættere om Plads i Trykkeriet, man telegraferede straks, og Svar indløb, men — forgæves! Hvor man spejdede: i Syd, Øst, Nord eller Vest — over Alt *Forbundet* og atter *Forbundet*. Udgiveren af Bladet, Hr. *Chr. Jensen*, begav sig paa Rejse til København, hvor han henvendte sig til Forbundsstyrelsen, og han fik da nøjagtig Besked om Grunden til Sætternes Bortrejse, den nemlig, at *de vare nægtede Penge, som de havde arbejdet for*. Hr. *Chr. J.* blev nu klog paa det Hele og udtalte, at det kunde han ikke sige Noget til, *da det var Broderen, som havde nægtet at betale Sætterne;* han ønskede dog gerne Sagen ordnet, udbad sig Betingelserne herfor, og med dem i Lommen rejste han igen hjem til Faaborg. Her fik Hr. *Erik J.* den samme Besked af Bestyreren, Hr. *Nehm*, nemlig, at Sætterne vare bortrejste, fordi de vare nægtede Overarbejdspenge, som Bestyreren med Hr. *Erik J.s* Samtykke havde tilsagt dem, en Besked, som foraarsagede, at den bekendte Torden atter brød løs, ledsaget af den lynende Erklæring, *at han (Erik J.) ikke skyldte Sætterne Noget, og at det aldrig var sagt til ham, at Sætterne skulde have Betaling for Overarbejde.* Dette Lyn har dog ikke slaaet ned noget Sted. Imidlertid kom Hr. *Chr. J.* tilbage fra København med Forbundets Betingelser for at faa Striden bilagt, men om disse erklærede Hr. *Erik J., at han aldrig vilde gaa ind paa dem.* Samme Aften (den 15. Juli) drog Hr. *Erik J.* paa Rejse for at hverve Sættere. Dagen efter rejste

Bestyreren efter en Konference med Hr. *Chr. J.* til Københavnen for om muligt at faa Betingelserne for Trykkeriets Aabning formindskede hos Forbundspræsidiet, men han opnaaede naturligvis Intet og rejste tilbage med uforrettet Sag. Hr. *Erik J.* derimed havde haft et vist Udbytte af sin Rejse, men man siger ogsaa, at han var vidt udrejst. En Person ved Navn *August Martini*, som kalder sig Maskinmester, havde han i Haderslev faaet fat i. Denne „Maskinmester" stod ved Kassen, da Bestyreren vendte tilbage fra Københavnen. Under den Samtale, som Hr. *Nehm* derpaa havde med Hr. *Erik J.*, erklærede denne, at han vilde give Guld til de Sættere, der vilde træde ud af Forbundet; han søgte forgæves at faa Hr. *Nehm* til at træde ud. Med Tordenstemme gentog han Erklæringen, at før skulde han kaste hele Trykkeriet i Søen, end han gik ind paa Forbundets Betingelser; han havde nu antaget den bekendte *Eriksen* fra Ringkøbing, og maaske kom *Geisler* ogsaa (!). Disse Tre ere nu ikke værd at spilde et Ord paa. Derimod bør det omtales, at Hr. *Nehm* ved Samarbejden med de To kom til at staa i en ubehagelig Situation som Forbundsmedlem betragtet, men efter at Præsidenten personlig havde talt med ham, maa det siges, at han ikke har kunnet handle anderledes, end han har gjort. — Efter at Bladet „paa Grund af disse indtrufne Omstændigheder" havde været saa godt som helt stanset i 14 Dage, udkom igen første Numer Fredag den 21. Juli med den Erklæring, at Udgiverne „haabe nu, at Bladet skal udkomme regelmæssigt, skønt de endnu ikke have faaet det fornødne Personale". Mangelfuldt udkom Bladet den følgende Uge indtil i Lørdags, da det mistede sin Redaktør og Trykkeriet sin Bestyrer, idet Hr. *Nehm* trods indgaaede skriftlige Betingelser af Hr. *Erik Jensen* blev frataget al Myndighed i sidstnævnte Henseende. De Ukvemsord, som Hr. *Erik J.* medgav Hr. *Nehm* fra Faaborg, ere saa slemme, at de ikke tage sig ud paa Tryk. Et Numer skal igen være udkommet i Mandags med de samme Feuilleton-Kolumner som i Lørdags, da der i disse skal være indløbet nogle Fejl, hvorfor de bleve gentagne. Ved indeværende Uges Begyndelse var Personalet altsaa „Maskinmesteren" *Martini* og — *Eriksen*. — Søndag Morgen var den sidste Historie naturligvis Byen rundt, og efter Forlydende blev der bragt Dhrr. Jernstøber-Bogtrykkere et Hurra udenfor deres Vinduer. Hvad Hr. *Nehm* agter at foretage sig videre i denne Sag, er os ikke bekendt, men vi haabe, at han fører den *derhen*, hvor den hører hjemme, og at han da indretter sine Fordringer ikke alene efter de pekuniære Tab, han har lidt ved dette Foretagende, men at han tager den hensynsløse og brutale Opførsel, der stedse er udvist imod ham, fuldt med deri. Og Jernstøberne ville vi tilraade, at de erindre sig *Forbundets* Tilværelse — det gør de bedst i.

Men vi ere endnu ikke færdige med Dhrr. *Brødrene Jensen*. Foruden at optræde som Bogtrykkere, Avisudgivere og i disse Dage vel ogsaa som Redaktører have de ogsaa Agentur for *„Alt til Trykkeriet henhørende"*. Som det eneste Fagblad her i Landet skulle vi ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa Firmaets Avertissement i „Berlingske Tidende"; det er virkelig kosteligt. De Maskiner, som Firmaet har i Agentur, „have mange Fortrin fremfor andre hidtil kendte Maskiner; de ere simple i Konstruktion, hvorved det er let at passe dem, og meget lette at trække, en voksen Dreng paa 12—13 Aar kan trække en temmelig stor Maskine; dertil ere de meget billige, mindst 20 pCt. billigere end andre Maskiner, man har her i Bogtrykkerierne". Prægtige Maskiner! Det hedder fremdeles: „Køberne kunne bedst selv bedømme Maskinerne ved at se dem opsatte og arbejde, hvilket kan ses her paa vor Fabrik og flere Steder her i Landet, hvor de ere anskaffede i det sidste Aar." „Ligeledes modtage vi," staar der at læse, „Bestilling paa Skriftkasser, Reoler og Alt til Trykkeriet henhørende, der leveres 25 pCt. billigere, end man her har kunnet faa det til." For at Dhrr. *Brødrene Jensen* ikke skulle faa saadanne Uheld, som de have haft i Egenskab af Bogtrykkere, Avisudgivere etc., skulle vi gøre dem opmærksom paa, at det er forbunden med stor Vanskelighed at drive Humbug med Bogtrykutensilier; ti for det Første egne disse sig ikke dertil, og for det Andet blive Forhandlerne heraf set paa Fingrene af en Fagpresse, som ikke findes for noget andet Fag.

Tarifstriden i Tyskland.

De Meddelelser, der i Løbet af sidste Uge ere indløbne fra Berlin og Wien, lade ingen Tvivl tilbage om, at Typograferne maa opbyde Alt for at holde Kampen gaaende, idet den nuværende Forretningsløshed staar som Principalernes mest frygtelige Allierede. Hvis de tyske Holleger kunne gaa frelst ud over „Agurketiden", kan derimod Vægtskaalen snart synke til den anden Side; ti om end Principalerne for Øjeblikket have Overtaget, saa er det dog vist, at deres Forretninger befinde sig i en svækket Tilstand, som bliver dobbelt trykkende, naar der lægges Beslag paa dem til en større Virksomhed. Det er derfor ogsaa betegnende nok, at Principalerne søge at bilde Publikum ind, at Typograferne nu atter ville have en Forhøjelse af $8^1/_3$ pCt., medens Striden gælder det stik Modsatte. Den hele Situation er saaledes, *at det nu mere end nogensinde maa være enhver dansk Kollegas Pligt at yde Berlinerne al den Understøttelse, han formaar, da de ellers ville være udsatte for den haardeste Nød.*

Korrespondance.

M. **Aalborg**, 21. Juli. Paa en ekstraordinær Generalforsamling, der afholdtes i Aftes, valgtes til Bestyrelse for Stedforeningen Dhrr. *J. Møller* (Formand), *Aug. Bang* og *A. Drachmann* i Stedet for Dhrr. L. Jensen og Lautherborn, der ønskede at fratræde.

F. **Kiel**, 22. Juli. Da det i den sidste Tid tvende Gange er forekommet, at danske Kolleger (Forbundsmedlemmer) have taget Kondition i de her af det tyske Forbund lukkede Trykkerier, skal jeg nævne disse: *J. F. Mohr* (Universitätsbuchdruckerei), *Schmidt & Klannig*, *Fienecke & Schnachel* og *Jensen* („Kieler Zeitung"). I førstnævnte Trykkeri bliver der ikke betalt efter Tarifen, og man skal derfor ikke lade sig

føre paa Glatis, naar denne Herre, om end paa nok saa glimrende Betingelser, søger Sættere i „Berl. Tid.“. Ved vor Mellemkomst er det lykkedes os at faa disse Tvende til igen at forlade deres Kondition.

*København, 3. August. *Typografernes Sangforening* var i Søndags ude til en Skovtur, hvori Fyrgetyve, dels Damer og dels Herrer, deltoge. Med Helsingørstoget Kl. 9½ gik Turen til Holte, hvor Frokosten indtoges; derefter gik man tilfods til Søllerød, og her tilbragtes Tiden med Liv og Lystighed; nu og da bleve Sange afsungne, og deriblandt „to smaa Idyler, tilegnede Typografernes Sangforening af *Vilh. T.*“ Efter at være returneret tilbage til Holte tog Selskabet med Jernbanen til Gentofte, hvorfra det spadserede til Jægersborg. Her var der først Fællesspisning, hvorpaa man bænkede sig om Punschebollen, og nu gik det livlig med Taler og Sang (en af *F. F.* i Dagens Anledning forfattet Sang blev her afsungen). Af Talerne skal nævnes for Foreningen og dens Bestyrelse, for Æresmedlemmerne (Dhrr. *Auener* og *Trolle*, der vare til Stede), for Præsidenten, for Principalerne, for Damerne, for „den gode Aand“, for Digterne (Dhrr. *Vilh. T*[ømmerup] og *F. F*[oss]) o. s. v., o. s. v. Kl. 12½ kørte Selskabet med Vogne til København. — Alle vare vistnok enige om at have tilbragt en behagelig Dag, og jeg tror ogsaa, at Alle vare enige om det Besynderlige i, at ikke flere Medlemmer benyttede Lejligheden til at deltage i den vel arrangerede Tur.

Forskelligt.

Arbejdstilsynet. Under 30. Juni har Indenrigsministeriet resolveret, at de Bog- og Stentrykkerier, i hvilke der for Tiden arbejdes med Haandpresse, udgaa af det af Arbejdsinspektionen udøvede Tilsyn med Fabriker og fabrikmæssig drevne Værksteder. — Vi antage, at Ministeriet ved at fatte denne Beslutning har troet, at det ikke kan bringe de *kun* med Haandpresse drevne Trykkerier ind under Loven, ti det maatte da vide, at disse Trykkerier ikke ere mindst farlige for unge Menneskers og Børns Opdragelse og Sundhed. Men til hvilken Kategori høre nu Trykkerier med Haandpresse og f. Eks. en Diegeltryksmaskine? Her trænges maaske ogsaa til en Resolution. Mon man bestemt tør paastaa, at Ministeriet ikke tilsidst „resolverer“, at ingen Trykkerier ere underkastede Arbejdstilsyn? Man er nu kommen ind paa en Skraaplan.

Typografernes Sangforening.

Bestyrelsen har fra Komiteen for Opførelsen af en Statue for Tyge Brahe modtaget en Anmodning til Foreningen om tilligemed Maler-Sangforeningen at assistere ved Statuens Afsløring, der finder Sted Tirsdag den 8. ds.

Det vilde være meget ønskeligt, om denne Anmodning til Foreningen kunde faa et fyldigt Svar derved, at saa mange af Dhrr. Sangere som muligt gav Møde til denne Højtidelighed.

Prøve finder Sted Søndag den 6. ds., Kl. 5 Efterm., i Hr. Nærums Lokale, St. Købmagergade 52, 1. Sal.

5. August 1875. *Bestyrelsen.*

Den typografiske Forening.

Den ordentlige Generalforsamling,
der er indvarslet til Lørdag den 12. d. M., **udsættes** til **Lørdag den 19. d. M., Aften Kl. 10.**

Bestyrelsen.

Sammenkomsten i Aarhus.

De ærede Stedforeninger bedes inden Torsdag den 10. d. M. at meddele til Undertegnede Antallet af Besøgende, hvad Tid disse ankomme, og hvor længe de agte at blive i Aarhus, samt hvorvidt man ønsker, at der skal sørges for Logis.

Programmet er bestemt saaledes:

Formiddagen anvender Enhver for sig til Besøg Udstillingen o. s. v.

Kl. 3 samles man i „den folkelige Forsamlingsbygnings“ Hôtel paa Østergade til en Udflugt til Ris Skov. (Her løses samtidig Billet til Fællesspisningen af dem, der ville deltage deri.)

Kl. 7½ Fællesspisning i „den folkelige Forsamlingsbygning“ à 2 Kr. pr. Kuvert. *H. Jensen,*
Amtstrykkeriet, Aarhus.

Det henstilles til de, der agte at deltage i *Turen til Aarhus*, om de ville komme til Stede i Foreningslokalet i Aften, for at der om muligt kan blive taget Bestemmelse om en fælles Rejseplan. Se i Øvrigt foranstaaende Kundgørelse fra Aarhusforeningens Formand. *Red.*

Bidrag til Berliner-Strejken.

Ugen 9.—15. Juli. Jørgensen & Ko.s Tr. 5 Kr., Thieles Tr. 6 Kr., Cohens Tr. 6 Kr. 50 Øre, Hoffensbergs Tr. 2 Kr. 30 Øre, „Dagstel.“s Tr. 3 Kr. 25 Øre, Schultz's Tr. 7 Kr. 35 Øre, „Dag. Nyh.“s Tr. 3 Kr., Triers Tr. 4 Kr. 25 Øre, Nielsen & Lydickes Tr. 7 Kr. 75 Øre, Th. Nielsens Tr. 1 Kr., Valentin & Lunds Tr. 4 Kr. 50 Øre, Guldbrandsens & Ko.s Tr. 1 Kr. 75 Øre, Horsens Stedforening 5 Kr.

Ugen 16.—22. Juli. Cohens Tr. 6 Kr. 35 Øre, Jørgensen & Ko.s Tr. 4 Kr. 75 Øre, Carl Lunds Tr. 75 Øre, Græbes Tr. 1 Kr. 25 Øre, Berlingske Tr. 2 Kr., Hoffensbergs Tr. 2 Kr. 15 Øre, „Dagstel.“s Tr. 4 Kr. 35 Øre, Thieles Tr. 6 Kr., Schultz's Tr. 4 Kr. 25 Øre, Ferslews Tr. 1 Kr. 70 Øre, Joh. L. Lunds Tr. 1 Kr. 50 Øre, Nielsen & Lydickes Tr. 4 Kr. 75 Øre, Nykøbing F. Stedforening 10 Kr., Aarhus Stedforening 6 Kr.

Ugen 23.—29. Juli. Berlingske Tr. 2 Kr., Carl Lunds Tr. 75 Øre, Guldbrandsen & Ko.s Tr. 1 Kr. 75 Øre, Hoffensbergs Tr. 2 Kr. 15 Øre, Schultz's Tr. 6 Kr. 50 Øre, Triers Tr. 2 Kr. 25 Øre, „Dagbl.“s Tr. 4 Kr. 50 Øre, Oettingers Tr. 2 Kr. 50 Øre, Thieles Tr. 5 Kr. 75 Øre, „Dagstel.“s Tr. 3 Kr. 25 Øre, Cohens Tr. 6 Kr. 35 Øre, Lunos Tr. 5 Kr. 5 Øre, Jørgensen & Ko.s Tr. 4 Kr. 50 Øre, Aarhus Stedforening 6 Kr. 35 Øre.

Ugen 30. Juli—5. Avgust. Berlingske Tr. 2 Kr., R. P. Jensen 1 Kr., Jørgensen & Ko.s Tr. 4 Kr. 25 Øre, Quist & Ko.s Tr. 2 Kr. 25 Øre, Th. Nielsens Tr. 1 Kr., Hoffensbergs Tr. 2 Kr. 15 Øre, Thieles Tr. 5 Kr. 50 Øre, Triers Tr. 2 Kr. 25 Øre, Cohens Tr. 4 Kr. 85 Øre, Jørgensen & Knutzons Tr. 3 Kr., Schultz's Tr. 6 Kr. 50 Øre. Ferslews Tr. 1 Kr. 40 Øre, Joh. L. Lunds Tr. 1 Kr., Adresseavisens Tr. 2 Kr. 75 Øre, „Dag. Nyh.“s Tr. 5 Kr. 50 Øre, Fakse 1 Kr., Aalborg Stedforening 4 Kr. 50 Øre.

I Alt indkommet 218 Kr. *L. D. Berg,*
Kasserer.

Brevkasse.

N—n i Jylland. Referatet af Bogtrykkerdagens Forhandlinger kan ventes omdelt om 14 Dage. Der arbejdes nu uafbrudt paa det i Trykkeriet.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 32. | København, den 12. Avgust 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Kolding. 4 Kv. 1876. 15 bidragydende Medlemmer (Kolding 7, Fredericia 1, Ribe 3, Ringkøbing 3, Varde 1). Ny indtraadt 1, afrejst 4.

Vejle. 4. Kv. 1876. 10 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 2, tilrejst 2, afrejst 2.

Aarhus. 4. Kv. 1876. 31 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 2, tilrejst 1, afrejst 3.

København. 4. Kv. 1876. 472 bidragydende Medlemmer (København 468, Fakse 1, Helsingør 3). Forandringer, se Stedforeningens Lokalmeddelelse.

Hillerød. 4. Kv. 1876. 7 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 2, afrejst 2, udtraadt 1 (Trykker Møller).

Kvittering for Forbundsbidrag.

Kolding. 4 Kv. 1876. Summa 20 Kr. 50 Øre.
Vejle 4 Kv. 1876. Summa 12 Kr. 60 Øre.
Aarhus. 4 Kv. 1876. Summa 35 Kr. 70 Øre.
København. 4. Kv. 1876. Summa 593 Kr. 72 Øre.
Hillerød. 4. Kv. 1876. Summa 10 Kr. 30 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Ringkøbing Maskintrykker *Djalmar August Adolph Samuelsen,* født i København den 21. Marts 1858, udlært den 17. Juni 1876 i Henriksens Trykkeri samme Sted, og Sætter *Jørgen Edvard Jørgensen,* født i Bogense den 11. Oktober 1857, udlært samme Sted Paaskelørdag d. A. — *H. F. Rasmussen,* „Folkebladets" Trykkeri, Kolding.

Sætter *Martin Svendsen,* udlært hos Christjansen den 26. Juli 1876. — Maskintrykker *Hartmann,* udlært i Leipzig (ikke tysk Forbundsmedlem). — Sætter *H. P. Petersen,* udlært i Ærøskøbing hos Andersen. — *L. D. Berg,* st. Regnegade 17, København.

Nogle Bemærkninger angaaende Forholdene i Berlin.

Striden mellem Typograferne og Principalerne i Tysklands to store Byer, Berlin og Wien, vedvarer stedse uden nogen Udsigt til en snarlig Afgørelse, idet Principalerne, langtfra at give efter, tvertimod, begunstigede af den store Arbejdsmangel, der i flere Aar har hersket i Tyskland, nu søge at rette det længe forberedte, afgørende Slag mod det tyske Forbund. Den Krise, som nu er fremkommen i Berlin, er ikke fra Principalernes Side uoverlagt eller uforberedt. Allerede i Foraaret 1874 søgte nogle af Berlins Trykkeriejere i Forbindelse med de alt dengang temmelig talrige Typografer, der ikke vare i Forbundet, at danne en Forening, som skulde være en Modvægt mod Forbundet. Denne Forening kom ogsaa i Stand under Navn af „Berliner-Buchdruckerverein" og naaede endog ved de i denne Forening værende Principalers „kraftige" Understøttelse at faa sit eget Organ; den satte sig derpaa i Forbindelse med forskellige Foreninger og Trykkerier i Tyskland, som vare udtraadte af Forbundet, og forpligtede de Principaler, der vare Medlemmer af den, til ikke at engagere Forbundsmedlemmer, samt udbetalte et særskilt Viatikum til rejsende Ikke-Forbundsmedlemmer; — den søgte, kort sagt, paa enhver Maade at svække Forbundets Indflydelse i Berlin, og den har væsenlig bidraget til, at den nuværende Krise er indtraadt. Det indbyrdes Forhold mellem Medlemmerne i denne Forening var, som man kan tænke sig, ikke synderlig godt, og den Bestemmelse i dens Love, at en Principal skulde være Formand, bidrog næppe til at hæve Aanden. Det gik imidlertid nogenlunde godt, saa længe Principalerne respekterede Tarifen og dens Bestemmelser, men efterhaanden som Foreningen tiltog og Principalerne derved følte deres Stilling sikret, begyndte de at røre ved forskellige Punkter i Tarifen, som vare dem særlig ubehagelige, navnlig Bestemmelserne om Lokaltillæget og Godtgørelsen for Overarbejde. Dette vilde imidlertid en Del af de i Foreningen værende Typografer ikke finde sig i, og Freden var da forbi. Ved Indførelsen af den nye Normaltarif kom det til et endeligt Brud, idet som bekendt Principalerne fordrede Lokaltillæget betydelig nedsat. Følgen heraf var, at en Del, men langt fra alle Medlemmer af denne Forening, søgte sig optagne i Forbundet, og de bleve det ogsaa *en bloc;* men den Sæd, som Foreningen havde udsaaet, har nu baaren sin Frugt, ti Splittelsen mellem Typograferne i Berlin er for Øjeblikket ikke ringe. Det er beklageligt, at saa mange Typografer, som Tilfældet er nu, ikke have noget bedre Begreb om deres Pligt eller deres egen personlige Fordel, end at de ikke undse sig ved at modarbejde Kolleger, der med store pekuniære Opofrelser kæmpe for det fælles Bedste; men vi ville dog haabe, at en kraftig Optræden fra Forbundets Side i Forbindelse med en forhaabenlig snarlig indtrædende bedre Tilstand paa Arbejdsmarkedet vil bringe Sagen til et for

Typograferne heldigt Resultat, og det er tillige at forudsætte, at Forbundet saa vil vide at ramme dem, der ere Skyld i den nuværende Konflikt, paa en saadan Maade, at de ikke oftere ville optræde imod dets Beslutninger. Vi ville haabe, at Forbundet faar Revanche.

Vi danske Typografer kunne ikke staa uvirksomme og betragte denne Kamp, ti hvad der nu kæmpes for i Berlin, berører os og vort Forbund paa en saadan Maade, at vi absolut maa træde til og efter Evne *kraftig* støtte vore Kolleger. Den Kamp, som nu føres der, kan maaske snart blive overført til os, og den Revision af vor Tarif, som vi fordre, og som er aldeles nødvendig, kræver, at vi, for nogenlunde at være sikret under enhver Eventualitet, maa understøtte Andre for selv at kunne vente Hjælp; men det vil da ogsaa med Sikkerhed kunne forudsiges, at det tyske Forbund da vil understøtte os kraftigt. Vi have ganske vist begyndt en Indsamling i dette Øjemed, men Resultatet heraf har endnu været meget ubetydeligt; den Sum, der efter 4 Ugers Forløb er indkommen, er saa lille, at det næsten er Ironi at afsende den som en Hjælp. Naar man efterser Listerne over de indkomne Bidrag, synes det, som om kun enkelte Trykkerier rigtig have indset Sagens Betydning og derfor *hver Uge* bidraget ret klækkeligt, medens derimod andre enten helt have undladt at yde deres Skærv eller ogsaa kun gjort det en enkelt Gang; dette Sidste er bl. A. Tilfældet med et af de største Trykkerier her i Byen. Bladsætterne synes, paa en enkelt Undtagelse nær, heller ikke at have ydet et saadant Bidrag, som man efter deres bedre Lønningsvilkaar maatte have ventet, og ganske mærkværdigt er det at se, at Folk, som ellers raabe højst om det Nødvendige i at hjælpe Strikende, og hvis Navne man kan træffe saa vel under Opraab i socialistiske Blade som paa Indbydelser i vort eget Organ om at hjælpe Strikende, der staa Typograferne fjærnt, f. Eks. Bagere og Andre, aldeles glimre ved deres Fraværelse. Det er nødvendigt at træde kraftigere til og ikke lade det bero ved at sende Berliner-Kollegerne vore gode Ønsker, men ogsaa vor Skærv maa følge med, og naar jeg nu til Slutning udtaler det Haab, at den næste Liste over indkomne Bidrag vil fremvise et heldigere Resultat end den foreliggende, gør jeg det med den Overbevisning, at de danske Typografer ikke ville staa tilbage for andre Kolleger, naar det for Alvor gælder om at hjælpe, hvor det er nødvendigt.

e—l.

Korrespondance.

Nykøbing p. F., 8. Avgust. Ifølge Stedforeningens Love afholdtes det sædvanlige Maanedsmøde i Lørdags Aftes. hvorved Hr. *Aage Jordan* fra „Folketidenden“ for første Gang fungerede som Formand. Da der ikke var Noget paa Dagsordenen, med Undtagelse af en kort Beretning om Forholdene i de forskellige Trykkerier her i Stiftet, gik Alt i Begyndelsen meget roligt, men efterhaanden udartede det til Personligheder, med *Jordan* paa den ene Side og alle de andre Medlemmer paa den anden (Chr. Nielsen i „Folketidenden“ og P. Olsen i „Stifts-Tidenden“ vare ikke til Stede). Efterhaanden blev Diskussionen saa varm, at Hr. *Jordan* saa sig nødsaget til at nedlægge sin Formandspost (det vilde han forresten allerede ved forrige Møde, da han blev valgt), hvad ingen af Medlemmerne havde Noget imod. Derefter foretoges Valg paa et Bestyrelsesmedlem i Stedet for Jordan, og dertil valgtes Maskinmester *Andresen* i „Folketidenden“ med 6 St. imod 1 (Jordan). Da i Følge Lovene Bestyrelsen selv konstituerer sig, overtog den forrige Formand (i sidste Kvartal Viceformand *C. P. Jensen* atter Formandsposten. Dagen efter modtog Formanden fra Hr. *Jordan* følgende Skrivelse:

Til
Formanden for den typografiske Stedforening
i Nykøbing p. F.

Herved tilsender jeg den ærede Formand Erklæring om, at jeg fra Lørdag den 12. Avgust ophører at være Forbundsmedlem, idet jeg udtaler: Saa snart jeg kommer til et arbejde andet Steds, saaledes at jeg kan være Forbundsmedlem uden at være i Stedforeningen i Nykøbing p. F., er det min Agt igen at indtræde. Ærbødigst

Aage Jordan.

Endskønt denne Skrivelse kan betragtes som en Fornærmelse lige over for Stedforeningen, saa tror dog Meddeleren af disse Linier, at de Medlemmer, som vare til Stede ved Mødet, tager dem det ganske let. Jeg skal ikke indlade mig paa Enkelthederne, da det bliver for vidtløftigt, førend at jeg bliver nødsaget dertil, og det bliver jeg sandsynligvis. T.

Forskelligt.

„De forenede Hjælpekasser“. I Stedet for Bogtrykker *Græbe* sen. er Bogtrykker *Sally B. Salomon* valgt til Overdirektør for Kasserne.

En iondhldsrig Almanak. En østerrigsk Forlægger annoncerer om en Vægalmanak for Aaret 1877, som vll fordunkle Alt, hvad man hidtil har set i den Retning. Foruden Dato skal den indeholde Dagenes Navn og for hver Dag et „gyldent Tankesprog“; indtil og med Slutningen af Juni Maaned endvidere et Kursus i moderne Sprog, saa at man begynder 1. Januar og punktlig fortsætter saaledes, at man efter første Halvaar skal have lært at tale seks forskellige Sprog, og i samme Tid meddeles Schillers samtlige Digte. Fra 1. Juli til Aarets Slutning meddeles Jules Vernes sidste Roman, en Oversættelse af de i det tyske Sprog oftest forekommende fremmede Ord og et Uddrag af Verdenshistorien fra Carl den Stores Tid til Slutningen af Aaret 1876, Bagsiderne skulle indeholde et Kursus i Mytologi og Geografi, en juridisk Haandbog samt Raad og Anvisninger i Kogekunst og Husholdning. Men dette er endnu ikke Alt: Bladene ere saaledes præparerede, at de i Sommermaanederne ved at dyppes i Vand kunne anvendes til Fluepapir og fra Oktober til April benyttes til Cigaretter.

En berejst Typograf. I et tysk-amerikansk Blad, som udkommer i New-Orleans, arbejdede i Følge „Correspondent“, indtil for kort Tid siden en i Norge født Typograf, *Wilhelm August Keil*, der kom i Lære som Trykker 1813, blev udlært 1818 og derefter gik paa Vandring. Han gennemrejste derefter

Tyskland, Italien og Schweiz samt besøgte Siebenbürgen, Warschau og Konstantinopel. Keil deltog 1830 i den polske Frihedskamp, og efter at hau i 1852 var kommen til Amerika, hvor han har besøgt alle større Stæder, lod han sig under Borgerkrigen optage i Nordstaternes Armé og gjorde hele Krigen med. Efter dens Slutning greb han atter til Vinkelhagen og fejrede i 1868 sit 50-aarige Sætter-Jubilæum. Han har nu forladt Orleans for at rejse til Filadelfia-Udstillingen, og han er, trods sine 76 Aar, ikke svagere, end at han kan gøre hele Rejsen til Fods. Det er en Overlevering fra den gamle „Burschentid".

Den typografiske Forening.

Den ordentlige Generalforsamling afholdes **Lørdag den 19. Avgust, Aften Kl. 10,** i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1. Formanden giver den lovbefalede Udsigt over Foreningens Tilstand og Virken m. m. i det forløbne Halvaar.
2. Regnskabets Godkendelse.
3. Forslag af *R. Böhm, R. Foltmar, J. P. Frantzen, J. F. Jensen* og *J. F. Møller* m. Fl.:

I Lovenes § 8, 3. Linie, indskydes efter „almindelige Fag" Ordene „og Forenings-".

4. Forslag af *Bestyrelsen:*

Generalforsamlingen vedtager, at „Typ.-Tid." med Aktiva og Passiva overtages af Forbundet fra 1. Juli d. A. paa følgende Betingelser:

a) at Tidendens Udgivelse og Redaktion er i København;
b) at Forbundsudvalget antager og afskediger Redaktøren samt bestemmer alt Nærmere med Hensyn til Udgivelsen, hvilken i det Hele er undergivet Udvalgets Kontrol;
c) at disse Bestemmelser kun kunne forandres af en Bogtrykkerdag. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Tirsdag den 22 Avgust, Kl. 9½, afholdes den halvaarlige Generalforsamling i Foreningens Lokale, Boldhusgade 1, Stuen.

Der foreligger:

1) *Kassereren* afgiver Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.

2) Valg paa et Bestyrelsesmedlem i Stedet for Hr. *Frantzen.*

København, den 11. Avgust 1876.

Bestyrelsen.

Bidrag til Berliner-Strejken.

Ugen 6.—12. Avgust. Lunos Tr. 7 Kr. 50 Øre, Berlingske Tr. 2 Kr. 35 Øre, „Dagbladets" Tr. 3 Kr., Triers Tr. 2 Kr. 25 Øre, Nielsen & Lydiches Tr. 9 Kr. 75 Øre, Carl Lunds Tr. 75 Øre, Hoffensbergs Tr. 2 Kr. 15 Øre, Cohens Tr. 4 Kr. 35 Øre, Thieles Tr. 5 Kr., Schultz's Tr.* 7 Kr. 10 Øre, „Dagstel."s Tr. 8 Kr. 5 Øre, Eltongs Tr. 2 Kr. 25 Øre, Valentin & Lunds Tr. 2 Kr. 75 Øre, Salomons Tr. 3 Kr. 75 Øre, Slagelse Stedforening 6 Kr., Petersens Tr. i Nestved 4 Kr., Aarhus Stedforening 12 Kr. 24 Øre. Ialt 84 Kr. 24 Øre.

Med det tidligere Indkomne 304 Kr. 24 Øre.

L. D. Berg,
Kasserer.

* Ved en Fejlskrivning er Bidraget fra Schultz's Tr. for 16.—22. Juli opført med 4 Kr. 25 Øre i Stedet for **6** Kr. 25 Øre.

Under min Fraværelse fra Lørdag til Tirsdag Aften bedes man at henvende sig til Kasserer *L. D. Berg.*

R. P. Jensen.

Forandringer i „Den typografiske Forenings" Medlemsbog i første Halvaar 1876.

Nye Medlemmer.

Viggo Andersen, Aug. Andersen, R. Th. Andersen, Bredahl, J. P. Christensen, Peter Christensen, F. V. Fjeldsøe, A. E. Friis, Finken, L. E. Gæde, N. Gunst, Guldbrandsen, Græby, H. A. Hansen, O. V. Hansen, H. Hansen, H. L D. Hagen, Th. Hess, J. C. Jensen, N. J. Jantzen, H. Jensen, J. F. Jensen, Rasmus Jochumsen, N. P Juhl, Johansen, J. P. Jensen, Fritz Jacobsen, R. V. Koch, Køhn, Konstantin Knudsen, Max Krause, C. M. Krebs, Lauschmann, Jørgen Lie, Jens Løvgaard, A. V Lundgreen, G. R. Long, C. C. Mortensen, Milne, M. A. Mogensen, C. F. W. Müller, N. F. Nielsen, Nikolai H. Nielsen, H. C. V. Nielsen, J. Hermann Nielsen, C. V. Nielsen, H. P. Nielsen, A. T. Olsen, H. P. Olsen, A. Olsen, D. M. E. Petersen, P. Ludvig Petersen, L. S. Petersen, G. A. Petersen, C. Petersen, C. Revel, N. J. Rasmussen, J. K. Rasmussen, Chr. Schiødt, A. O. Sørensen, Sparvath, Salvorsen, P. W. Sønnichsen, Johan Fritz Sander, F. Schliemann, Alfred Tiedje, Winblad, L. M. Weber.

Bortrejste.

Aug. Andersen, Bressendorff, Emil Bondesen, P. V. Bergh, Bredahl, R. Carlsen, C. Dein, Freyer, Gornitzka, Ludv. V. Hansen, Fred. C. Hansen, J. C. Hansen, Hannemann, J. C. Jensen, Johansen, Køhn, Max Krause, C. M. Krebs, Jørgen Lie, Monzen, J. Nehm, Nordlunde, Pankert, R. P. Petersen, Ruff, F. A. Rasmussen, Maximilian Sach, Chr. Schiødt, C. A. Wehage, Warberg.

Udslettede med Restance.

O. Andersen, C. F. Christensen, M. Christensen, Ebbesen, Th. Frederiksen, A. E. Friis, J. F. Hansen, Carl Hansen, N. Hansen, H. Hansen, V. N. Jensen, R. V. Kock, Th. E. Lund, P. G. Lydike, G. Lassen, C. F. W. Müller, C. J. F. Nielsen, A. Nielsen, V. Salomon.

Udmeldte.

F. A. Christoffersen, P. E. Groskopf, L. Hauerberg, Hudtloff, A. Jensen, Vald. Jørgensen, A. Kayser, E. Køhlert, Sophus Løvgreen, Muhle, A. K. E. Müller, Jacob Nielsen, H. C. V. Nielsen, A. Olsen, P. E. Petersen, C. R. Svendsen, Chr. Svendsen, M. Truelsen, Udbye, A. Weel.

Døde.

Jens Bruun, F. Jørgensen, Mockwitz.

Medlemsantallet den 30. Juni: **468.**

„Den typografiske Forenings“ Regnskabs-Oversigt for Halvaaret 1. Januar—30. Juni 1876.

	Kr. Øre.	Kr. Øre.
Indtægt.		
Medlemmernes Bidrag for 27 Uger	3005. 15	
Abonnement paa „Typ.-Tid.“ i Januar og April Kvartaler	342. 75	
Tilbagebetalt af Forbundet de til Præsidentens Organisationsrejse udlagte	500. —	
Overskud fra Maskeraden	134. 80	
Strøms Afbetaling i Halvaaret . .	56. 24	
Betaling for Avertissementer . .	12. 66	
Renter af 1600 Kr.	32. —	
3 Obligationer af Østifternes, lydende paa 200 Kr. pr. Stk.	600. —	
		4683. 60
Indtægt . .		4683. 60
Udgift.		
Faste Understøttelser.		
Jensens Enke, 6 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	36. —	
Guldbrandsens Enke, 4 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	24. —	
Michelsens Enke, 4 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	24. —	
Mine Kiøpping, 1 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	6. —	
Busch, 4 Kr. mdlg. i 6 Mdr . .	24. —	
Grundtvig, 3 Kr. mdlg. i 6 Mdr. .	18. —	
Madsens Enke, 1 Kr. 66 Øre mdlg. i 6 Mdr.	9. 96	
Brincks Enke, 2 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	12. —	
Veickerts Enke, 1 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	6. —	
Juel, 2 Kr. mdlg. i 6 Mdr. . . .	12. —	
Neyes Enke, 5 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	30. —	
Corvinus, 1 Kr. mdlg. i 6 Mdr. .	6. —	
Duus, 4 Kr. mdlg. i 6 Mdr. . . .	24. —	
Risenberg, 1 Kr. mdlg. i 6 Mdr. .	6. —	
Burhennes Enke, 5 Kr. mdlg. i 2 Mdr.	10. —	
Andersens Enke, 5 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	30. —	
Barnevitz's Enke, 1 Kr. mdlg. i 6 Mdr.	6. —	
Møller, 3 Kr. mdlg. i 6 Mdr. . .	18. —	
Teudt, 5 Kr. mdlg. i 6 Mdr. . . .	30. —	
		331. 96
Andre Understøttelser.		
A. J. G. Holm, Rejsehjælp . . .	4. —	
Katarine Hansen til Datterens Konfirmation	15. —	
C. V. Nielsens Kone, Decbr. 1875 Januar 1876 à 50 Øre	1. —	
Bressendorff, Rejsehjælp . . .	10. —	
L. A. Nielsen, Rejsehjælp	10. —	
P. W. Bergh, øjeblikkelig Hjælp .	10. —	
C. V. Nielsens Kone, for Februar og Marts à 50 Øre	1. —	
Maximilian Sack, Rejseunderstøttelse	10. —	
Enken Leonora Emilie Hansen . .	8. —	
C. V. Nielsens Kone	4. —	
Axel Larsson, Rejsehjælp	4. —	
C. V. Nielsens Kone. for April og Maj	1. —	
H. Køhn, Rejsepenge	4. —	
J. P. Jensen, do.	4. —	
		86. —
At overføre . .		417. 96

	Kr. Øre.	Kr. Øre.
Overført . .		417. 96
Forskellige Udgifter.		
Leje af Lokale for Foreningen hos Restavratør Kücker fra 1. Januar til 30. Juni à 18 Kr. pr. Maaned	108. —	
Leje af Lokale til en Generalforsamling og 2 Extramøder	8. —	
Administration (Formanden for 1ste Halvaar 10 Kr., Kassereren for do. 6 Kr. 36 Øre)	16. 36	
Tidsskrifter og Bladhold	29. 50	
Budeløn	17. 96	
Avisernes Afhentning	12. —	
Bogtrykkerarbejde	167. 50	
Typograf-Tidende: Redaktionshonorar for 26 Nr. à 8 Kr. pr. Nr. . .	208. —	
Trykning af 26 Nr. . .	567. 50	
Godtgørelse for Petit og Overarbejde	17. 50	
Xylograferet et komisk Billede	8. —	
Budeløn for Ombæring af 26 Nr.	75. 28	
50 Ark Korsbaand til Tidendes Forsendelse med Posten	13. —	
		889. 28
Indbunden Typograf-Tidende for 1875 1 Kr. 50 Øre, do Archiv f. Buchdruckerkunst 2 Kr. . . .	3. 50	
Diæter til 18 Delegerede i Anledning af Bogtrykkerdagen	216. —	
Medlemsbidrag til Forbundet for Januar Kvartal	526. 50	
Do. til do. for April do.	582. 32	
Do til do. Restance for Oktober Kvartal 1875	44. 40	
Do. til do. do. for Januar do. 1876	8. 80	
Formandens Honorar for 1ste Halvaar 1876	100. —	
Kassererens do. for 1ste do. do. .	100. —	
Indkøbt 3 Stkr. Kreditforenings-Obligationer, lydende paa 200 Kr. Stykket	551. 5	
		3381. 17
Udgift		3799. 13
Indtægt		4683. 60
Overskud		884. 47
Kassebeholdning fra forrige Halvaar + Strøms Afbetaling i dette Halvaar		2042. 20
		Kr. 2926. 67
Status den 30. Juni 1876:		
Obligationer	2200. —	
Strøms Bevis	123. 36	
Kassebeholdning (Kontant og i Bikuben)	603. 31	
		2926. 67

Bestyrelsen.

Ovenstaaende Regnskab er af Undertegnede revideret og befundet at være i Orden. Kassebeholdning og Værdipapirer eftersete.

København, i August 1876.

Vilh. Bau. **Chr. Christensen.** **G. Lindberg.**

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 33. | København, den 19. Avgust 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Aalborg. 4. Kv. 1876. 20 bidragydende Medlemmer (Aalborg 13, Frederikshavn 3, Thisted 4). Afrejst 1.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Aalborg. 4. Kv. 1876. Summa 25 Kr. 70 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Faaborg Sætter *Carl Frederik Hansen*, født den 20. Sept. 1845, udlært i Storehedinge den 1. Jan. 1865 hos Sigfred Olsen. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *P. L. Erichsen,* Stiftstrykkeriet, Odense.

I Skive Sætter *S. Hansen*, født i Skjærup ved Vejle den 11. Juli 1846, udlært hos Hertz's Enke i Vejle den 9. Oktb. 1865. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *H. Jensen,* Amtstrykkeriet, Aarhus.

Fagskolen for Bogtryklærlinge i Wien.

(Fortsat — se Nr. 31.)

Læreplan.

Den for Skolen udarbejdede Læreplan inddeler Lærlingene i tre Afdelinger, og i hver af disse er Undervisningen ordnet paa følgende Maade:

1. Afdeling.

1) *Tysk.* Formaalet er at øve Lærlingen i at læse og skrive Modersmaalet rigtigt. Den grammatikalske Undervisning omfatter enkelt og sammensat Sats. Saa vel ved Læse- og Skriveøvelser som ved Udarbejdelsen af skriftlige Opgaver meddeles Undervisning i Ortografi og Stil.

2) *Læsning af Manuskript og Korrektur.* Ved Læsning af Manuskript begyndes først med tydelige Haandskrifter, og senere gaar man over til sværere, hvis Dechiffrering fordrer et mere vant Øje; derved lærer Lærlingen sig til med Lethed at opfatte det Karakteristiske i hver Haandskrift. For samtidig at kunne sysselsætte alle Lærlingene haves altid et tilstrækkeligt Antal Manuskripter. — Korrekturlæsningen deles i Foredrag over Korrektur med dens Tegn og i skriftlige Øvelser, ved hvilke sidste hver Lærling faar et ukorrigeret Aftryk, som det paalægges ham at gennemlæse og med det Samme at vedtegne Fejlene. Senere revideres Korrekturen af Læreren.

3) *Fransk.* Lærlingene bibringes Begyndelsesgrundene i dette Sprog, idet der tages særligt Hensyn til Læsningen, og Undervisningen omfatter derfor foruden Grammatiken ogsaa Reglerne for Læsning, Deling af Ord og Læren om Akcenter.

4) *Grundreglerne for Sætning.* Den teoretiske Undervisning heri har til Hensigt at komplettere, hvad Lærlingen indhenter under Arbejdet. Forelæsningerne begynde med Læren om det typometriske System, derefter udvikles Sætterkassernes Indretning og Materialet til Sætningen, og de sluttes med Reglerne for Værk-, Avis- og Akcidenssætning.

5) *Grundreglerne for Trykning.* I Lighed med Sætningen skal ogsaa her den teoretiske Undervisning lægges til den praktiske. Derfor meddeles et grundigt Kendskab til Formatlavning, Tilretning, Slutning og Vaskning af Forme, Behandling af Valser og Farver; derefter forklares det System, som ligger til Grund for Haand- og Maskinpresser, samt Uligheder, Mangler og Fortrin mellem de almindeligst forekommende Bogtrykpresser og disses Behandling.

2. Afdeling.

1) *Tysk.* Idet Undervisningen slutter sig til den i 1. Afdeling, lægges her fortrinsvis Vægt paa at øve Lærlingen i paa egen Haand at besvare skriftlige Opgaver, og derfor forklarer Læreren Formen for skriftlige Arbejder, fornemmelig med Hensyn til Faget.

2) *Læsning af Manuskript og Korrektur.* Undervisningen sker paa samme Maade som i 1. Afdeling, men foruden Læsning af Manuskript og Korrektur i Modersmaalet forekommer tillige lignende Læsning i fremmede Sprog.

3) *Begyndelsesgrundene i de slaviske Sprog.* Læse- og Skriveøvelser foretages, og tilsidst øves i Læsning af Manuskript.

4) *Fransk.* Paa Grundlag af, hvad der i 1. Afdeling er indhentet, fortsættes Undervisningen her.

5) *Undervisning i Sætning og Trykning.* Reglerne for Sætning og Trykning af Akcidenser indprentes og ved Forevisning og Forklaring af mønsterværdige Arbejder søges at udvikle den typografiske Smag.

6) *Materialkendskab.* De af Sættere og Trykkere daglig anvendte Materialier og deres Tilvirkning eller Tilberedelse forklares her. For Sætteren udvikles saaledes, hvorledes Skrifterne støbes, for Trykkeren Farvernes Tilberedning, Valsemassens Bestanddele og Valsens Støbning, Papirets Fugtning m m. Hensigten med denne Undervisning er at bringe Lærlingen til at kunne skelne mellem godt og daarligt Materiel.

3. Afdeling.

1) *Tysk.* Undervisningen i denne Afdeling har fortrinsvis til Formaal yderligere at øve Lærlingen i paa egen Haand at besvare skriftlige Opgaver i Modersmaalet og derved at have til Vejledning og Mønster de bedste hjemlige Forfattere.

2) *Fremmede Sprog.* De i begge de foregaaende Afdelinger erhvervede Kundskaber i det franske Sprog tjene her til Grundlag for Tilegnelsen af Grundelementerne i Italiensk, Engelsk og Latin. Hertil slutte sig de græske og orientalske Alfabeter med Læseøvelser.

3) *Læsning af Manuskript og Korrektur.* I denne Afdeling forelægges Lærlingen de sværeste Manuskripter saa vel i Modersmaalet som i fremmede Sprog, hvorved Læreren forklarer deri forekommende videnskabelige Udtryk og fremmede Ord samt søger i det Mindste delvis at gøre Emnet begribeligt.

4) *Bogholderi.* Undervisningen i dette Emne lægges saaledes efter Faget, at Lærlingen sættes i Stand til at kunne føre og afslutte dertil hørende Regnskaber.

5) *Frihaandstegning og Stenografi.* Med Undervisning i Tegning er Hensigten at vække Lærlingens Smag og Skønhedssans, og med Undervisning i Stenografi at lære ham at læse og sætte efter denne Metode skrevet Manuskript, hvilket i den senere Tid synes at komme mere og mere i Brug.

6) *Sætning og Trykning.* Denne sidste Klasses Undervisning i begge disse Emner har til endeligt Maal at gøre Lærlingen skikket til selvstændigt Arbejde saa vel i Sætning af Værker og Akcidenser som i paa egen Haand at kunne passe saa vel Haand- som Maskinpresser.

— Den for Undervisningen anslaaede Tid udgør om Ugen 2 Timer for Tysk og 1 Time for alle de øvrige Emner i Skolens tre Afdelinger.

* * *

Efter saaledes at have opregnet de forskellige Emner, Skolen har opført paa sit Skema, og hensat dem hver paa sit Trin i Afdelingerne, skulle vi fremdrage et Par af dem, som med Hensyn til Undervisningens Ordning have medført de største Besværligheder.

Ved Undervisningen i en Skole, som har til Formaal at lægge Grunden til Uddannelse af Typografer, er det naturligt, at det Faglige maatte blive det sværeste Problem at løse, og saaledes var det ogsaa her. Til Brug for den sproglige Undervisning gives let fattelige Metoder og vel skrevne Lærebøger at følge, medens Læreren til Form for sine Foredrag kan benytte det, som findes i en og anden mer eller mindre god Haandbog i Faget, men med største Delen er han dog henvist til sin egen Hjælpsomhed. Det er derfor forklarligt, at der blev foretaget mangt et Eksperiment, som ved nærmere Prøvelse viste sig som upraktisk og maatte efterfølges af et bedre.

Blandt de faglige Undervisningsopgaver, hvis Løsning medførte størst Besværlighed i Begyndelsen, var den, hvorledes Læsning af Manuskript og Korrektur skulde ordnes. Til Korrekturen var det ikke vanskeligt at anskaffe et brugeligt Materiale ved at besørge et saa stort Oplag af samme Eksemplar, at det svarede til Lærlingenes Antal; ti ved at Læreren oplæste Manuskriptet højt for Lærlingene, kunde disse gøre de nødvendige Ændringer i et for hver af dem liggende Korrekturaftryk. Men langt vanskeligere stillede Sagen sig ved Læsning af Manuskript. Et stort Antal Haandskrifter vare anskaffede fra forskellige Forfattere, men ved deres Uddeling fik naturligvis enhver Lærling helt og holdent et uensartet skrevet Manuskript. Naar en af Lærlingene skulde læse højt det ham givne Manuskript, vare alle de andre uden Sysselsættelse, medens deres Opmærksomhed ikke lod sig koncentrere paa det for dem liggende Manuskript, da samtidig et andet Blad skulde danne Emnet for Undervisningen. Denne Uensartethed blev imidlertid afhjulpen paa følgende Maade: en Serie Manuskripter blev udtagen, hvilken — i stigende Skala fra Kancellistil til nær nok ulæselige Haandskrifter af Videnskabsmænd — egnede sig til at øve Lærlingen i Læsningen af alle Slags uensartede Manuskripter; denne Serie blev nu fotograferet og overført paa Sten samt trykt i et tilstrækkeligt Antal Eksemplarer. Det er maaske første Gang, at Fotografien er bleven benyttet i skolastisk Øjemed, og den, som véd, hvilke Besværligheder der ere forbundne med Haandskrifters Mangfoldiggørelse, maa erkende Nytten af Foto-Litografiens Opfindelse. Det lader sig vel gøre at mangfoldiggøre Haandskrifter ved at avtografere dem, men i saa Fald maa samtlige de Herrer Avtorer skrive deres Manuskripter med kemisk Blæk, og man opnaar saa heller ikke at faa medtaget afdøde Forfatteres Haandskrifter, der paa sin Tid have været en Skræk for alle Sættere og Korrekturlæsere. Saaledes have de vordende Sættere virkelig godt af at stifte Bekendtskab med afdøde Molbechs Manuskript. (Sluttes.)

Korrespondance.

Aarhus, 14. Avgust. (Udstillingen — Besøg af Typografer.) Et Besøg i „den første almindelige jydske Industriudstilling i Aarhus 1876", som det officielt hedder, er ikke meget lønnende for en Typograf. Med hele Massen af Anmeldere kunne vi være enige om, at Aarhus kan være stolt af at huse en Udstilling, der foruden at være smukt arrangeret indeholder mange gode Frembringelser paa Industriens Omraade, og vi kunne som enhver god Aarhusianer være med til at fryde os over det her i Byen herskende Udstillingsliv, der *en miniature* næppe staar tilbage for det i Filadelfia, men ved at stifte nærmere Bekendtskab med 2. Klasse, hvori er optaget de grafiske Konster, maa vi som Kritiker gøre en Undtagelse for disses Vedkommende med den almindelige Dom, hvad der da heller ikke kan bringe os i Opposition til de mange højtærede Samtidige, der i samme Ærinde som vi have besøgt Udstillingen, eftersom de have foretrukket at lade, som om de slet ikke have bemærket grafisk Arbejde, og derfor tiet rent stille herom. 2. Klasse omfatter Arbejder af Papir, Bogtrykarbejde, Stentryk, Fotografi og Malerarbejde; de to sidste Brancher ere os som Fagblad uvedkommende, og med Hensyn til Papirarbejder skulle vi blot nævne, at Skriv- og Trykpapir er udstillet fra *M. Drewsen & Søn* (Cand. pharm. N. Strøyberg) i Silkeborg og

Dalum Papirfabrik ved Odense. Udelukkende *litografiske Arbejder* ere udstillede af *P. M. Fiskbæk* og *J. A. Krum* i Aalborg, *D. O. F. Lind* i Aarhus samt *Ludv. Lorias Stentrykkeri* (W. Petersen) og *N. Schmidt* i Randers. Af disse ere *Krum*, *Lind* og *Schmidt* blevne belønnede med „Hæderlig Omtale", endskønt det har været os en Umulighed at opdage, hvorfor de to andre litografiske Udstillere ikke ere blevne tilkendte den samme Prisbelønning; ti samtlige udstillede Arbejder ere Hip som Hap og helt ubetydelige: nogle Regningsblanketter og Vinetiketter o. s. v., saaledes som man finder de første i enhver Handelsbod og de sidste paa enhver Flaske sur Vin. Undtagelsesvis findes nogle enkelte Prospekter, hvoraf den prisbelønnede Linds af Udstillingens Portal forekommer os at være mest slet udført. Af *Bogtrykarbejdet* falder Aarhus-Firmaet *Brødrene Backhausens* Udstilling mest i Øjnene; den er net arrangeret og bestaar af Bog- og Stentrykarbejder samt Prøver af Stereotypi og Galvanoplastik. Firmaet kan vel ikke opvise noget virkelig solidt Stykke Bogtrykarbejde, men de udstillede Sager røbe dog Smag og respektabel Udførelse, og at dømme efter den fremlagte Prøvebog af Skrifter bestræbe det sig for at indtage en værdig Plads blandt Landets Forretninger af lignende Beskaffenhed. Det er al Anerkendelse værd, at Firmaet har modstaaet Fristelsen til at overdænge sit Udstillingsskab med smagløse Etiketter og forkludrede Adressekort, saaledes som de findes rundt omkring, medens det med Flid har fremstillet et Par ret nette Afficher, nogle vel udførte Kort over Aarhus By og Omegn samt over Udstillingen, et Par smukke Titler m. m. Det vilde kun være i sin Orden, om der anvendtes lidt mere Flid paa Trykningen, ti den er ikke god. De udstillede Sager ere tilkendte Broncemedaille. Fremdeles er Bogtrykarbejde udstillet af *A. Backhausen* i Horsens, *F. V. Backhausen* i Holstebro, *Th. Stenersen* i Viborg, Adjunkt *J. Hoffmeyer* (Jyllandsspostens Trykkeri) i Aarhus og *C. Jensen* i Randers (*J. A. Stegemann* i Ribe staar opført i Katelogen, men hans „Prøver af Bogtryk" ere intet Steds at finde). Af disse Udstillere sætte vi Bogtrykker *Jensens* Sager fra Randers højst, men i det Hele kunne ingen af Udstillerne gøre Fordring paa særlig Opmærksomhed, da alt Arbejdet er meget maadeligt, stundom smagløst sat og gennemgaaende slet trykt; blandt *Stenersens* Prøver findes saaledes en Bog, hvor Trykningen har slaaet igennem paa de fleste Sider. At Adjunkt og Bogtrykker *Hoffmeyer* er bleven belønnet med „Hæderlig Omtale", kan kun begribes, naar man véd, at Hr. *Hoffmeyer* er Redaktør af „Jyllandsposten", og at man har sat alene Ikke-Fagmænd til at bedømme Arbejde, som de ikke forstaa sig paa. Dermed have vi udtømt os om de Udstillingsgenstande, der komme ind under vort Omraade; de bidrage ikke til at hæve den danske Bogtrykindustri. Endnu skulle vi dog nævne en Genstand, som vi ere stødte paa under 1. Klasse (Skolemateriel og Skolearbejder), nemlig en paa *Thaning & Appels* Forlag udgiven „Skriftlæsningsbog for Skolen og Hjemmet" af *P. A. Holm* og *C. A. Thyregod*. Bogen indeholder en avtografisk Samling af Haandskrifter fra Forfattere og Digtere, der foruden at være af almindelig Nytte til Skolebrug ogsaa særlig er at anbefale Bogtryklærlinge, som have ondt ved at komme ud af det ved Læsning af Manuskript. Lige fra den mest tydelige Haandskrift og til temmelig svært læselige giver Samlingen Prøver; blandt disse kunne de færreste Lærlinge læse Manuskripter fra Pastor Rørdam, Stiftsprovst Damgaard, Pastor V. Birkedal, Provst P. V. Becker o. Fl.

I Anledning af Udstillingen var et større Antal Typografer, dels fra København og dels fra Jyllands forskellige Byer, i Gaar indtrufne til Aarhus, hvilket Sammentræf skyldtes Formanden i Aarhus i Forening med 3—4 af Formændene for andre jydske Stedforeninger. Allerede Lørdag Morgen vare Københavnerne landede i Aarhus, og samme Aften fandt en gemytlig Samværen Sted, men den egenlige Sammenkomst var i Gaar. Efter at Udstillingen var besøgt, tog man til Ris Skov, hvorfra returneredes Kl. 7; derefter var Fællesspisning i Forsamlingsbygningens store Sal og „Kommers", som Tyskerne sige, indtil langt ud paa Aftenen under idelig Afveksling af Taler og Sang. Af Talerne skulle vi nævne for Forbundet, for Præsidenten (der var til Stede), for Aarhus-Foreningen og dens Bestyrelse, for de københavnske Kolleger, for samtlige Stedforeningers Bestyrelser, for Tarifkommissionen o s. v. Af *F. H. Andersen* var skrevet en Velkomstsang og en Sang for Bogtrykkonsten, af *F. F.* „en københavnsk Vise, fabrikeret i Jylland", og af *(J. Christensen?)* følgende morsomme Vise:

Naar jeg har faaet lidt godt at drikke,
Jeg altid sære Syner faar,
Men dog vil jeg haabe, at jeg ikke
Som Klairvoyante derfor staar.
Nej, tværtimod mit Syn det naar
Ej hen til det, som forestaar,
Men er Refleks af det, der er passert.

Her i vort Jylland ej vi savner
Mærkværdighed i snesevis,
Og derfor jeg raader hver Københavner,
Se De Dem om til billig Pris.
Kommer De til **Varde** jumpende,
Skal De se, kommer Mutter med „Klumperne"
Og viser Dem endogsaa „Rællikerne".

I **Ringkøbing** vil De vistnok finde
Spor af Blokaden, véd jeg ret;
Men ej vil jeg paastaa, det er et Minde,
Som klæder Byen vid're net. —
Men, Herregud, er han og lidt „sejg",
Svend **Geisler** finder nok den Vej,
Der fører ham ind i vor Forbunds-Havn.

Og endelig rejs ned til **Vejle**,
Det er ej nogen farlig Vej,
— De kommer derned foruden at sejle, —
Og Turen er ej spildt, nej, nej!
Seks, otte Drenge ser De der,
Pas paa, der kommer vistnok flere,
Hvis ikke Døren snart bli'er smækket i.

Hvis De endnu flere Steder vil søge
At finde lidt mærkværdigt Nyt,
De nok Deres Kundskab kan forøge
Og skal just ikke blive snydt.
I **Aalborg**, **Hjørring**, **Frederikshavn**,
De finder „Kvinderne" gør Gavn
Som „Stempelsnappere", jo den er stiv.

Nu tror jeg, vi rejse lidt til Fyn,
Det gavner svært at se sig om;
Det Sted, vi vil søge, det er Byen,
Hvor Jernstøberne slaar om.

Der anlagt blev et Trykkeri,
Men Sætterne fik Nykker, de
Stak a', og Trykkeriet er nu blokeret.

Det „Jernstøber-Bogtrykkeri" vil ikke
Bemænge sig med Forbunds-Folk,
Derfor **Carl Erichsen** nu kan drikke
Det fynske Øl som ægte Tolk
For slet og usselt Broderskab,
Vi træffe nok en Gang den F . . . —
Og lønner ham med knusende Foragt.

Nu tror jeg, vi Næsen vil hjemad vende
Og drikke os et lille Glas
I Haab om, at ikke den Slags Svende
Maa gøre os for megen Spas. —
Vi drikke for et bedre Maal,
Vi drikke vil en Forbunds-Skaal
For godt, for enigt, ægte Sammenhold!

† **Ringkøbing**, 15. Avgust. I Dag er der for første Gang i længere Tid arbejdet med fuld Kraft i *Jørgensens* Trykkeri af Forbundsmedlemmer. I Stedet for at indføre Beregning lønner Ejeren med 18 Kr. i visse Penge. Om dette gaar i Længden, er meget tvivlsomt.

Fra **Faaborg** meddeles os, at *Geisler* nu har indfundet sig i *Brødrene Jensens* Trykkeri. Foruden ham findes her nu Blokadebryderne *Martini* og *Eriksen* samt en Sætterske, en Smedesvends Kone. „Lige mødes gerne", sa'e Fanden til Kulsvieren. I *Deichmanns* Trykkeri er Sætterlønnen bleven forhøjet.

Flensborg. Ved Konditionstilbydelse i Flensborg (C. K. Thillerup's Bogtrykkeri) anmodes Kollegerne om først at henvende sig til Formanden for Forbundskredsen Slesvig-Holsten, *J. Chr. Heismann*, Storegade Nr. 40.

Forskelligt.

Tarifstriden i Tyskland. Meddelelserne fra *Berlin* i den senere Tid ere ikke meget opbyggelige. Fra begge Sider tog man Tilløb til Forhandlinger, og endelig gik ogsaa Typograferne ind derpaa paa Grundlag af 25 pCt.s Lokaltillæg, hvad Principalerne fordrede, men da det kom til Stykke, trak disse sig alligevel tilbage. Typograferne ere komne til Erkendelse om, at det er umuligt *nu* at gennemføre Strejken, og man har derfor besluttet at genoptage Arbejdet efter den af Principalerne oktroierede Tarif (25 pCt.), men det er kun *foreløbigt*, indtil en bedre Tid indtræffer; med andre Ord: *Strejken er udsat.* 4—500 Kolleger gaa endnu ledige, og der er derfor al Grund til at vedblive med Understøttelserne her hjemme. — I *Wien* synes man at klare sig bedre; i alt Fald er der Udsigt til, at en Tarifkommission kommer i Stand.

Til Typograf *Schou-Rinds* Enke er indkommet *87 Kr. 10 Øre*, hvorfor vi aflægge vor Tak.

Specificeret Regnskab skal blive aflagt, saa snart de udsendte Cirkulærer ere returnerede.

København, den 17. Avgust 1876.

F. C. Albøge. Vilh. Aug. Bang. Sofus Løvgren.

Ovennævnte Beløb er mig udbetalt, og aflægger jeg herved min hjerteligste Tak derfor.

Signe Schou-Rind, født *Nielsen.*

Den typografiske Forening.

Den ordenlige Generalforsamling afholdes **Lørdag den 19. Avgust, Aften Kl. 10,** i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1. Formanden giver den lovbefalede Udsigt over Foreningens Tilstand og Virken m. m. i det forløbne Halvaar.
2. Regnskabets Godkendelse.
3. Forslag af *R. Böhm, R. Foltmar, J. P. Frantzen, J. F. Jensen* og *J. F. Møller* m. Fl.:

I Lovenes § 8, 3. Linie, indskydes efter „almindelige Fag" Ordene „og Forenings-".

4. Forslag af *Bestyrelsen:*

Generalforsamlingen vedtager, at „Typ.-Tid." med Aktiva og Passiva overtages af Forbundet fra 1. Juli d. A. paa følgende Betingelser:

a) at Tidendens Udgivelse og Redaktion er i København;
b) at Forbundsudvalget antager og afskediger Redaktøren samt bestemmer alt Nærmere med Hensyn til Udgivelsen, hvilken i det Hele er undergivet Udvalgets Kontrol;
c) at disse Bestemmelser kun kunne forandres af en Bogtrykkerdag. *Bestyrelsen.*

Ved en Fejltagelse fra min Side er Hr. Lydicke i Stedet for at være udmeldt, blevet udslettet med' Restance. *M. Petersen,*
Inkassator.

Bidrag til Berliner-Strejken.

Fra 13.—19. Avgust. Berlingske Tr. 2 Kr. 25 Øre, Ferslew & Ko.s Tr. 1 Kr. 70 Øre, Th. Nielsens Tr. 1 Kr., Triers Tr. 2 Kr. 25 Øre, Hoffensbergs Tr. 3 Kr. 15 Øre (heri indbefattet 1 Kr. fra Besøget paa Rosenborg), Sivertzens Tr. 2 Kr., Thieles Tr. 5 Kr., Schultz's Tr. 6 Kr. 50 Øre, Lunos Tr. 6 Kr. 20 Øre, Henriksens Tr. 3 Kr., Dagens Nyheders Tr. 5 Kr. 50 Øre, Cohens Tr. 4 Kr. 50 Øre, Adresseavisens Tr. 2 Kr. 75 Øre. Ialt 45 Kr. 90 Øre.

Med det tidligere Indkomne 350 Kr. 14 Øre.

Den 12. Avgust afsendt som 1. Bidrag til Berlin 300 Rmk. = 267 Kroner.

Brevkasse.

P. i Viborg. De stillede Spørgsmaal skulle snarest blive besvarede, saa at Sagen kan blive bragt i Orden. En Rejse til Viborg af Præsidenten i den Anledning er næppe nødvendig.

H. i København. Som De vil have set, er der i forrige Numer hentydet til, hvad De ræsonnerer over. Ja, det er rigtigt: Et er at raabe højt, et Andet at kunne udrette Noget.

r. e. n. Redaktionen kan af Princip ikke optage anonyme Bidrag. Deres versificerede Karakteristik af den saakaldte „Opposition" er forresten træffende nok; men er det Ulejligheden værd?

N. H. i København. Saa maa man møde i et tilstrækkeligt Antal paa Generalforsamlingen i Aften. De kan jo omtrent slutte Dem til, hvor mange Stemmer der behøves.

J. J. Nielsen i Kristianssand. Tak! Tidenden skal blive Dem sendt.

En sort Silkehat,

vistnok en Aarhus-Kollegas, er bleven *forbyttet* ved Sammenkomsten i Aarhus. Forbytningen bedes godhedsfuldt berigtiget hos Typograf *H. Hansen*, „Dagbladets" Trykkeri i Randers.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 34. | København, den 26. Avgust 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Bidragene for April Fjerdingaar tilligemed Beretning bedes snarest muligt indsendt derfra, hvor dette endnu ikke er sket.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Roskilde. 4. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 2, tilrejst 1, afrejst 2.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Roskilde. 4. Kv. 1876. Summa 9 Kr. 90 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Odense Sætter *Peter Bent le Fevre,* født den 28. Juni 1847, udlært i November 1865 i Chr. Milos Officin i Odense. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *P. L. Erichsen,* Stiftstrykkeriet, Odense.

Fagskolen for Bogtryklærlinge i Wien.

(Sluttet.)

Det fremgaar af Skolens Læreplan, at et forholdsvis stort Antal Timer ere forbeholdte Sprogundervisningen, i Særdeleshed Modersmaalet, samt Øvelsen i Læsning af Manuskript og Korrektur. Disse Timer ansaa man nemlig som de vigtigste ved Undervisningen i en Fagskole for Typografers Uddannelse; Sætterens hele Virksomhed beror meget væsenlig paa hans Dygtighed til at læse Manuskript, og derfor fordres en flersidig Dannelse og Intelligens, Kundskab om en Mængde tekniske Udtryk og i Sproget forekommende fremmede Ord. Undervisningen i disse Emner staar saaledes i indbyrdes Forbindelse; ti det fornemste Vilkaar for at kunne opnaa Færdighed i Læsningen af forskellige Manuskripter er Sprogkundskab, og herved bliver da særskilt at lægge Vægt paa Studiet af Modersmaalet. Ved Skolens Indvielse ytrede Læreren i Fransk, Hr. *Nagel,* sig meget træffende om den Nytte, det er for Sætteren, at han er i Besiddelse af Sprogkundskab.

„Det er naturligt," sagde Hr. *Nagel,* „at enhver Fagskole maa uddanne sine Elever i det vedkommende Fag, og at der saaledes i Læreplanen optages de Emner, som henhøre under den af Lærlingen valgte Industrigren. Ved en Fagskole for Bogtryklærlinge bør sikkert Sprogstudiet staa i første Række, idet netop dette Emne bedst lægger Grunden til Uddannelsen af en indsigtsfuld og dygtig Typograf, og særlig med Hensyn til Sætteren er det en Nødvendighed, at han kender sit eget Modersmaal, ligesom det ogsaa er en Velgerning for ham, om han tillige er noget hjemme i fremmede Sprog. Afset fra, at Kundskaben i fremmede Sprog beriger vor Viden, udvider vor Synskreds, tillader os Omgang med Fremmede, — giver den Typografien positive Fordele af uskattelig Værd. Det er Bogtrykkonstens Udøvere, som give Verden Meddelelse om saa vel den snilde Forfatters Granskninger som den sindrige Opfinders Værk, og lige saa lidet som en Eftersnakker formaar sandt og tro at gengive Skaldens Idé, saafremt han ikke selv er gennemtrængt af dennes Tanker, lige saa lidet kan et korrekt Arbejde udgaa fra en ukyndig Sætters Haand. Det er Korrekturlæserens Sag, siges mangen Gang, og det er sandt nok; men hvem er Korrekturlæseren? — ingen Anden end den forudgaaende indsigtsfulde Sætter. — Blandt det 17de og 18de Aarhundredes Lærde glimrer en hel Række af Navne paa Bogtrykkere og Korrekturlæsere, hvilke gælde som Avtoriteter i Latin, Græsk og Hebraisk, medens man i vore Dage ikke sjelden finder Korrekturlæsere, der leve i Tvedragt med deres eget Modersmaal. Men ogsaa den nyere Tid har Mænd at opvise i vort Fag, hvilke med Hæder have tjent sit Aarhundrede og sin Nation. Saaledes erindre vi os Benjamin Franklin, Lynafiederens Opfinder, den simple Sætter, der i sit 23de Aar lærde sig selv Fransk, Italiensk, Spansk og ogsaa Latin, der ved sin Flid og Ihærdighed tilegnede sig saa megen Viden, at han var en af sin Tids lærdeste Mænd og mest omtalte Skribenter, samt sluttelig svingede sig op til at blive en af Amerikas største Statsmænd og Politikere, hvis Navn til umindelige Tider skal bevares med Agtelse; — hans Landsmand Horace Greely, som, efter at han havde ombyttet Vinkelhagen med Pennen, grundede den største Journal i Verden, „New-York Herald", og blev opstillet som Kandidat til Præsidentposten i de forenede Stater; — Beranger, den populære Visedigter; — Proudhon, den fremtrædende Skribent, — og flere Andre, hvilke alle ved deres Flid og deres Studier bleve udmærkede Mænd."

Den i Korthed skildrede wienske Fagskole har nu virket snart i syv Fjerdingaar, og den har afgivet de bedste Resultater baade for Lærlingen og Principalen. Skulde det være umuligt at tilvejebringe en saadan Skole i København? Vi tro det ikke. Vel vil dens

Oprettelse og Virksomhed i Begyndelsen maaske koste ikke saa smaa pekuniære og personlige Opofrelser, men de udlagte Penge ville komme tilbage med Renter, og de Mænd, der fremhjælpe Værket, ville have gjort sig hæderlig fortjente. Ti den bedste Borgen for en heldig Udvikling af Bogtrykfaget, baade i industriel og social Henseende, er, at dets Udøvere ere intelligente og dannede Mænd.

Korrespondance.

* **København**, 23. Avgust. I Lørdags Aftes afholdt *den typografiske Forening* sin ordenlige Generalforsamling for det forløbne Halvaar. Paa Dagsordenen stod først de to Punkter: Formandens lovbefalede Halvaarsudsigt og Regnskabets Godkendelse, hvorom Dirigenten, Hr. *Decher*, tillod en Forhandling under Et. *Formanden* udtalte om Foreningens Virksomhed i Halvaaret, at den hovedsagelig havde været optaget af Foreningens *Reorganisation* i Overensstemmelse med Forbundets Grundlov; denne Sag havde saaledes været behandlet i syv Repræsentantskabsmøder og fem Generalforsamlinger, efter at den forud havde foreligget i flere Bestyrelsesmøder. Han ventede, at de nye Love ville svare til deres Bestemmelse; de vare ikke endnu helt gennemførte, men de skulle blive det, naar Forbundspræsidiet fremkommer med de nye og holdbare Forbundsbøger, ledsagede af dertil hørende Forordringer, hvad der maa ske inden Udløbet af nærværende Regnskabs-Fjerdingaar I det Hele havde hver Lørdag Aften med Undtagelse af tre været optaget af forskellige Anliggender (se Bekendtgørelser herom i Tidenden), og desuden var der benyttet tre ekstraordinære Aftener til to Repræsentantskabsmøder og en Generalforsamling, altsaa kom en Forhandlingsaften paa hver Uge. Dette vilde han særlig fremhæve, ti lagde man dertil den daglige Administration, som udfoldes særlig af Formanden og Kassereren og af Bestyrelsen i Almindelighed, turde det siges, at her forelaa et virksomt Halvaar. Den Sag, som dernæst mest havde berørt Foreningen, var *Tarifrevisionen*, hvilket Spørgsmaal blev rejst af Bestyrelsen allerede i Slutningen af forrige Halvaar, og i Forbindelse hermed vilde han nævne Dagbladssætternes Bevægelse straks efter Bogtrykkerdagen; men herom maatte han indskrænke sig til at udtale, at Resultatet — Sagen, der nu er gaaet over til Forbundet, er ikke længer særlig Foreningens — vil komme til at foreligge om føje Tid, og man vil da faa Lejlighed til at bedømme denne Gren af den tilbagelagte Virksomhed. Af *Stridigheder* er kun at nævne en i „Dagens Nyheders" Trykkeri, hvilken snart bilagdes; men det kan tilføies, at det næppe var blevet derved, om en Tarifrevision ikke havde stillet sig i Udsigt. *Bogtrykkerdagen* maa nævnes som en Begivenhed af særlig Betydning for Foreningen, idet dens Afholdelse først og fremmest er en Frugt af den stedlige Virksomhed i København, og dernæst fordi den samledes her; det er ikke mindst mærkeligt, at den ikke staar opført paa Stedforeningens Regnskab med en eneste Øres Udgift. Endvidere bemærkede han, at *Tarifbevægelsen i Tyskland* i en meget væsenlig Grad berører vor Stilling her hjemme; denne er vel ikke bleven svækket deraf, men den kunde ikke sige sig fri for Indvirkning. Derefter opgjorde Taleren Foreningens *Status*, der viste et Overskud af 884 Kr. 47 Øre, men dette turde dog ikke anses som virkeligt. For at faa det virkelige Overskud frem, maa de ekstraordinære Poster uddrages, saa at Regnskabet i alle sine Poster bliver helt ordinært. Saaledes er der ekstraordinært udredet til Bogtrykkerarbejde ca. 100 Kr. og til Bogtrykkerdagens Delegerede 216 Kr., saa at Overskudet ordinært vilde være stegen til 1200 Kr., men herfra maa igen drages den overordenlige Indtægt 500 Kr., som af Forbundet er tilbagebetalt Foreningen, hvorfor Overskudet reduceres til ca. 700 Kr Fradrages nu fremdeles 100 Kr., fordi Indtægten af Medlemsbidraget er opført med 27 Uger, medens Udgifterne kun med 26, saa bliver det virkelige Overskud ca. 600 Kr., et finansielt Resultat, der er bedre end noget tidligere Halvaars. Foreningens Formue, der ved forrige Halvaars Opgørelse var 2098 Kr. 44 Øre, er nu 2926 Kr. 67 Øre. Yderligere i Regnskabets Detailler skulde Taleren ikke gaa. Forandringerne i Halvaarets Løb have været, at 68 ere ny indtraadte, 30 bortrejste, 20 udmeldte (mest Trykkere), 19 udslettede med Restance og 3 døde. Medlemsantallet er 468. — Fra de Medlemmers Side, hvis Standpunkt i Foreningen har sit Udspring fra Fanespørgsmaalets Afgørelse, rejstes nu et Odskifte, der *pro primo* viste *deres* Følelser over for Bestyrelsen, specielt Formanden, og *pro secundo* skulde lægge for Dagen deres gode og vindende Hensigter at ville indføre Besparelse „i Retning af en god Økonomi med Foreningens Midler", hvad der fandt bestemt Udtryk i en til Vedtagelse paa Generalforsamlingen stillet Resolution. Der blev rettet gentagende Opfordringer om at paavise, ved hvilke Poster der lod sig indføre Besparelser, men man havde ikke andre at nævne end — Formandens Lønningspost paa 100 Kr. Ordskiftet var i det Hele Skolefukseri, og et nærmere Referat er derfor overflødigt. Resolutionen blev *forkastet*. En Udtalelse om det Ønskelige i, at Bekendtgørelser angaaende Foreningens Møder saavidt muligt skulle optages i to efter hinanden følgende Numre af Tidenden, blev naturligvis vedtagen. Derpaa forelaa det af Bestyrelsen underskrevne, af de valgte Revisorer, Dhrr. *Vilh. Bau*, *Chr. Christensen* og *G. Lindberg* nøjagtig gennemsete og med deres Navnes Underskrift for Rigtighed attesterede Regnskab til Godkendelse; 51 stemte for Godkendelsen, *medens henved 40 slet ikke afgav Stemme* — Generalforsamlingen var besøgt af ca. 90. Da Lovenes § 12 fordrer, at en Ottendedel af Foreningens Medlemmer (59) skal afgive Stemme, naar gyldig Beslutning kan tages, kunde altsaa de Fyrge forhindre en Afgørelse, og det gjorde de. Dette kunde nu forresten være ligegyldigt — kende vi Medlemmerne ret, skulle de nok sørge for at faa Regnskabet vedtaget —, men det var uhyggeligt, at Dhrr. *Vilh. Bau* og *G. Lindberg* (Christensen var fraværende paa en Rejse) bragtes til *at nedlægge deres Tillidsposter som Revisorer i samme Øjeblik*. Naa, det kan der raades Bod paa! — Derefter kom et Forslag af Dhrr. *R. Böhm*, *R. Foltmar*, *J. P. Frantzen*, *J. F. Jensen* og *J. F. Møller* om at faa indskudt et

Ord i Lovenes § 8 til Behandling; ved Afstemningen blev det *forkastet*. Paa *Formandens* Forslag vedtog man nu at hæve Generalforsamlingen. Forslaget om Tidendens Overdragelse til Forbundet vil saaledes komme til at foreligge paa næste Generalforsamling.

Forskelligt.

Fra Aarhus - Sammenkomsten. Følgende smukke Velkomstsang blev afsungen ved Fællesmaaltidet:

Velkommen hid hver Typograf
Til Festlighed og Glæde,
Velkommen hid til Vennelag
Med Broderaand til Stede;
Velkommen hid her til vor Kyst
Trindt om fra Landets Egne, —
Velkommen juble vi med Lyst,
Det skal vort Maal betegne.

Velkommen juble vi i Sang,
Naar vi tilsammen mødes,
Velkommen juble vi hver Gang
En ædel Tanke fødes.
Velkommen juble stedse vi,
Naar Kunstens Fane vinker,
Velkommen, naar der lægges bi,
Hvor Hjerteflaget blinker.

Velkommen da, hver Kunstens Søn,
I Dag paa Glædens Grændse,
Hvor Livets Sorg og Kampens Døn
En Stund vi ej vil ændse.
Velkommen til vor Arne hen,
Hvor Broderhjertet lever;
Velkommen her, hver ædel Ven,
Hver Kunstens tro Haandhæver.

F. H. Andersen.

Nyt Fugteapparat. God Fugtning af Papiret er som bekendt af stor Betydning for at kunne tilvejebringe et godt Tryk, og man har længe forsøgt at konstruere et formaalstjenligt Apparat til dette Arbejdes Fuldførelse. Nu har i Følge „Oest. B.-Z." en Hr. *Munier* (Paris, Rue de Cherche-Midi 19) opfundet en Fugtemaskine, som fuldstændig svarer til sin Hensigt og kun koster 275 Franks.

Ny Gaskraftmaskine. Det Behov, der er for en virkelig praktisk Motor for mindre Maskiner, har i den senere Tid foranlediget Mange til at forsøge det afhjulpet. Af alle hidtil anvendte Maskiner af denne Art har Gaskraftmaskinen den bedste Fremtid for sig. Hidtil har den lidt af mange Svagheder, som hindre dens almindelige Brugbarhed, og blandt disse kan i første Række nævnes den for høje Pris og det næsten utaalelige Bulder, den foraarsager. Disse Svagheder skulle være afhjulpne ved en ny Konstruktion af Ingeniør *C. F. Müller* i Stuttgart, hvis Maskine, efter hvad „Ann. d. Typ." vil vide, arbejder stille, er billig og let at flytte.

Ny typografisk Literatur. *Neues Handbuch der Buchdruckerkunst*, von *J. H. Bachmann*. Weimar, 1876. Pris: 6 Kr. — *Typographisches Jahrbuch*. Herausgegeben unter Mitarbeiterschaft fortschrittlicher Fachgenossen, von *F. R. Hoffmann*. Erstes Bändchen. Breslau, 1876. Pris: 1 Kr. 80 Øre. — Transactions and Collections of the American Antiquarian Socity. (Printed for the Socity.) Volume V: *The history of Printing in America*, with a Biography of Printers, and an account of Newspapers. In two volumes. By *Isaiah Thomas*. Second edition. Vol. I. (Albany, N. J. Joel Munsell, Printers 1874. Med et Portræt. Pris 22 Kr. 70 Øre. — *„Gutenberg, Fust und Schöffer"*, er Titlen paa et Pragtværk, som udgives fra Adolf Langes literær-artist. Anstalt i Darmstadt. Værket, udstyret med 20 Konstbilag, er beregnet at udkomme i 10 Hefter à 1 Kr. — Af *„The Invention of Printing"* af *Theo. L. de Vinne* (Francis Hart & Ko.s Forlag i New-York) er første Hefte nylig udkommet. — *Handbuch der Galvanoplastik* von *G. Kaselowski*. Pris: 4 Kr. 80 Øre. — *Vejledning ved Korrekturlæsning*, af *F. R. Friis*. En Haandbog for Forfattere, Korrektører og Typografer. Med en Korrekturprøve. 94 Sider i 8vo. Pris 1 Kr. 50 Øre.

Nye Sættemaskiner. „Neue freie Presse", der som bekendt benytter Hattersleys Sættemaskine, skriver: „Hattersleys Sætte- og Aflæggemaskine er hidtil den bedste af disse Maskiner, men den er dog ikke vel anvendelig, fordi den arbejder meget uregelmæssigt. For nærværende Tid er i London en ny Sættemaskine snart færdig, og den skal virkelig være praktisk og arbejde med fuldkommen Sikkerhed." Vi ville se det, før vi tro derpaa. — Det hedder ogsaa, at en ny Sættemaskine, hvis Konstruktion helt og holdent afviger fra alle forudgaaende, skal være opfunden af *Corey* i Filadelfia.

Skrivekonstens Ælde. Under Titel „Neue Untersuchungen über die Entstehung der Buchstabenschrift und die Person des Erfinders" er der for nylig i Wien udkommen en Bog, i hvilken Moses bliver tilskreven Æren for Bogstavskriftens Opfindelse, idet han jo paa Sinai Bjerg opskrev de ti Bud.

Benjamin Franklins Bogtrykpresse. Paa Udstillingen i Filadelfia har Hr. *J. B. Murray* udstillet den Bogtrykpresse, hvorpaa *Benjamin Franklin* 1725—1726 arbejdede hos Watt i London; den staar ved Siden af Hoes nyeste Konstruktion af Bogtrykmaskiner for endeløst Papir. Paa Hr. Murrays Foranstaltning afstodes Franklins Presse af Harrild & Søn i London til Staden Filadelfia paa det Vilkaar, at en vis Sum skulde afgives til „Printers Pension Corporation", for deraf at danne et Pensionsfond for trængende Bogtrykkere under Navn af „Franklins Pension". Denne Sum er dog aldrig bleven udredet. Pressen deponeredes i Nationalinstitutet i Washington. Efter dette Instituts Ophør blev Pressen hensat i Patentbureauets Modelkammer, og blev, da Ingen forlangte den udleveret, der staaende, indtil Murray godtgjorde sin Ejendomsret til den.

Udmærkelse. I Følge „Jmprimerie" er Faktoren hos Cayer & Ko. i Paris, *Hyppolet Matabon*, for et Bind Digte: *„Après la journée"*, af *Academi française* blevet tilkendt en Pris af 1500 Frks. Matabon kom i Lære som Sætter i 13 Aars Alderen. I sin Fritid har han skrevet flere Ting, som have vundet Anerkendelse i den snævre Kreds, der har lært dem at kende.

Den typografiske Forening.

En overordenlig Generalforsamling afholdes **Lørdag den 2. September, Aften Kl. 10,** i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1. Godkendelse af Regnskabet for det sidst forløbne Halvaar.

2. Forslag af *Bestyrelsen:*

Generalforsamlingen vedtager, at „Typ.-Tid." med Aktiva og Passiva overtages af Forbundet fra 1. Juli d. A. paa følgende Betingelser:

a) at Tidendens Udgivelse og Redaktion er i København;

b) at Forbundsudvalget antager og afskediger Redaktøren samt bestemmer alt Nærmere med Hensyn til Udgivelsen, hvilken i det Hele er undergivet Udvalgets Kontrol;

c) at disse Bestemmelser kun kunne forandres af en Bogtrykkerdag.

3. Forslag af *A. L. Mortensen:*

Generalforsamlingen beslutter at oprette et Bibliotek til gratis Afbenyttelse for Medlemmerne, saaledes at Bogudlaanet kan tage sin Begyndelse den 1. November. Der bevilges hertil straks 200 Kr.

Talrigt Møde.

* * *

Det staaende Udvalg

afholder Møde i Aften Kl. 9 i Foreningslokalet.

Bestyrelsen.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes *Onsdag den 30. August,* Aften Kl. 9 præcise, i Pilestræde Nr. 32 (Hr. Restavratør Køhlerts Lokale).

Der foreligger:

Regnskabets Godkendelse.

3 Andragender om Understøttelse.

København, den 19. August.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Tirsdagen den 22. ds. afholdtes **den halvaarlige Generalforsamling,** hvorpaa der blev foretaget:

1) *Kassereren* afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.

2) Til Bestyrer i Stedet for Hr. *Frantzen* valgtes Hr. *L. H. Hansen.*

Foreningens Sangøvelser genoptages *Lørdagen den 2. September, Kl. 9 Aften,* i Foreningens nye Lokale: Hjørnet af Gl. Strand og Højbroplads Nr. 12, 2. Sal (forhen Baron Gedalias Ejendom), hos Hr. Restavratør *Christensen,* og ville de ligesom i forrige Aar blive ledede af Hr. Organist *Nebelong.*

Indmeldelse i Foreningen kan ske enten gennem en af undertegnede Bestyrere eller paa Mødeaftenerne i Foreningens Lokale. Dhrr., der maatte ønske at deltage i Sangøvelserne, bedes give Møde Lørdagen den 2. September, Kl. 9, for at blive prøvede.

25. Avgust 1876.

Jul. Andersen, Ferslews Bogtrykkeri. — *L. H. Hansen,* „Adresseavisens" Sætteri.

Th. Nielsen, St. Regnegade 26.

Dhrr. københavnske Delegerede fra Bogtrykkerdagen, hvis Portræter endnu ikke ere aftagne, bedes give Møde hos Hr. Fotograf *Lønborg,* Amagertorv Nr. 6, i Morgen Kl. 11—2 *A. L. Mortensen.*

Bidrag til Berliner-Strejken.

Fra 19.—25. Avgust. Guldbrandsens Tr. 3 Kr. 50 Øre, Berlings Tr * 2 Kr. 45 Øre, Triers Tr. 2 Kr. 25 Øre, Carl Lunds Tr. 75 Øre, Dagbladets Tr. 3 Kr. 20 Øre, Nielsen & Lydickes Tr. 10 Kr., Jørgensen & Kos Tr. 12 Kr. 25 Øre, Hoffensbergs Tr. 2 Kr., Schultz's Tr. 6 Kr. 25 Øre, Cohens Tr. 4 Kr. 25 Øre, Thieles Tr. 4 Kr. 50 Øre, Lunos Tr. 3 Kr. 5 Øre, Adresseavisens Tr. 3 Kr. 75 Øre, Dag.-Tel.s Tr. 7 Kr. 80 Øre, Petersens Bogtrykkeri i Næstved 3 Kr., Aarhus 6 Kr. 10 Øre, 3 Typografer i Nakskov 3 Kr. Ialt 78 Kr. 10 Øre.

Med det tidligere Indkomne 428 Kr. 24 Øre.

* I Bekendtgørelsen angaaende Bidrag til Berliner-Strejken fra 12.—19. Avgust staar Berlingske Tr. opført med 2 Kr. 25 Øre i Stedet for 2 Kr. **35** Øre.

Typografiske Kundgørelser.

Typograf.

En hurtig og akkurat *Avissætter* søger Plads til 1. Oktober eller November. Den Søgende er fri for Militærtjeneste. Billet mrkt. „Avissætter" bedes tilsendt „Typ.-Tid.".

En Sætter

søger en varig *Akcidensplads* i et større Trykkeri, helst i København, eller som *Ombrækker* i et Provinsblad. Billet, mrkt „1846", bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.

og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.

Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.

Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 35. | København, den 2. September 1876. | 3. Aarg.

Forslag til Almindelig dansk Sætter-Tarif.

(Saaledes vedtaget af Principalernes og Typografernes Delegerede i Tarifkommissionen.)

I. Om Sætningen og de dermed i Forbindelse staaende tekniske Arbejder i Almindelighed.

§ 1. Til Beregning af Satsprisen, som sker pr. Ark eller pr. 10 Stkr. à 50 Linier af den Skriftsort, hvormed vedkommende Værk sættes, anvendes Alfabetsystemet. Opstillingen af Alfabetet sker saaledes:

Fraktur:

abcdefghijklmnopqrſtuvxyzæ̃abcdefghijklmnopqrſtuvxyzæ̃a

Antikva:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ̃abcdefghijklmnopqrstuvx;

Græsk:

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψ̃αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψ

Naar der efter Rækkefølgen i Alfabetet ikke er tilstrækkelig Plads i Linien for det sidste Bogstav, men dog Plads selv for det smalleste Skrifttegn, saa regnes dette for det følgende Bogstav.

Et halvt Hundrede Bogstaver eller derover regnes for et fuldt Hundrede, men under et halvt Hundrede bortfalder.

Ethvert Stykke Skydelinie tælles for et Bogstav.

Pagina regnes for en Linie, levende Kolumnetitel for to, hvad enten denne sættes straks eller tilføjes i Korrekturen.

§ 2. Prisen for *Fraktur* er 33 Ø., for *Antikva* 35 Ø. pr. 1000 Bogstaver.

Nonpareille betales med 4 Ø. mere pr. Tusind.

Græsk betales med 50 Ø. pr. Tusind.

Latin, Islandsk og Svensk forhøjes med 15 pCt., Fransk, Engelsk og Tysk med 10 pCt.

Andre fremmede Sprog, hebraisk og anden orientalsk Sats samt Nodesats beregnes efter Overenskomst.

§ 3. Blandet Sats. Ved blandet Sats forstaas saadan, i hvilken der findes to Skriftarter i samme Linie. Naar en Ottendedel af Arkets Linieantal eller af 500 Linier er blandet, forhøjes Satsprisen med 10 pCt. pr. 1000 Bogstaver. Naar Satsen er flere Gange blandet eller den enkelte Blanding forekommer udover Halvdelen, godtgøres den efter Overenskomst.

§ 4. Spatieret Sats beregnes dobbelt.

§ 5. Enhver i et Værk forekommende *mindre Skriftsort*, f. Eks. Anmærkninger og Noter, beregnes særlig efter dens Satspris.

§ 6. Talsats, tabellarisk, matematisk og *kemisk Sats* betales enten efter Overenskomst eller efter Timeberegning.

§ 7. For *Sats af Poesi* paa et Format af 18 Ciceros Bredde og derover finder en procentvis Formindskelse i Betalingen Sted i Forhold til, hvad Teksten indtager i den længste Linie i et Ark eller 500 Linier; dog sker ingen Formindskelse, naar den længste Linie fylder fire Femtedele af Formatet. — *Sats af Løsørekatalog* fradrages 10 pCt. i Satsprisen, naar Formatet er over 12 Ciceros Bredde.

§ 8. Marginalier indtil en Bredde af to Cicero regnes sammen med Kolumnens Bredde. Bredere Marginalier gives passende Godtgørelse.

§ 9. Enhver *Over-* eller *Underlægning* godtgøres med 1 Øre.

§ 10. Smalle Formater godtgøres, naar der gaar indtil 15 Bogstaver i Linien med 20 Øre pr. Tusind, naar der gaar 16—25 Bogstaver 10 Øre, og naar der gaar 26—35 Bogstaver 5 Øre.

§ 11. Korrektur. Sætteren er forpligtet til at korrigere de af ham selv forskyldte Fejl i to Korrekturer. For omvendte Bogstaver, for at udskyde til Korrektur flere end to Gange, for at ilægge Format samt for at rette uforskyldte tidsspildende Presserevisioner godtgøres Sætteren.

§ 12. Manuskriptet bør med Hensyn til Interpunktion og Ortografi være affattet efter Forfatterens Ønske før Sætteren modtager det. Naar Manuskriptet er utydeligt, uordenligt eller væsenlig forvansket ved Rettelser, er Sætteren berettiget til Godtgørelse.

§ 13. Ombrækning beregnes saaledes: enspaltet Folio 50 Øre, Kvart 75 Øre, Oktav 100 Øre, Duodez 150 Øre og Sedez 200 Øre pr. Ark. Flerspaltet Sats godtgøres yderligere med 25 pCt. pr. Spalte. Godtgørelse for Ombrækning betales i alle Tilfælde.

§ 14. Ved *Mangel af Materiale*, og det saaledes paabydes Sætteren at skaffe dette til Veje, godtgøres hans deraf flydende Tidstab, ligesom overhovedet enhver uforskyldt Tidsspild erstattes.

§ 15. Til *Oprømning* efter et Værks Fuldendelse er Sætteren ikke forpligtet. Derimod er han forpligtet til at levere de nødvendige Kasser tilbage i samme Stand, som han har modtaget dem.

§ 16. For medhjælpsvis Arbejde faar Sætteren 50 Øre i særlig Godtgørelse, naar han i den Anledning er nødt til at lægge af eller rømme op, og saafremt Prisen for vedkommende Arbejde ikke beløber sig til mindst 4 Kr.

§ 17. *Arbejdstiden* er 10 Timer daglig, foruden Spisetiderne. Regelmæssigt Søn- og Helligdagsarbejde kan ikke finde Sted; forlanges imidlertid Arbejde paa Søn- og Helligdage, godtgøres dette med 50 pCt. Overarbejde godtgøres med dobbel Betaling indtil Kl. 12, Natarbejde efter denne Tid med tredobbel Betaling. Principalen forbinder sig til fuldt ud at beskæftige den hos ham arbejdende Sætter og for Tidsspilde at yde ham Erstatning. Sætteren er paa sin Side forpligtet til at overholde Arbejdstiden og at levere ordenligt og regelret Arbejde. Har en Sætter uden begrundet Undskyldning forsømt en eller flere Arbejdstimer og ikke i Ugens Løb præsteret mindst 40 Tusind Bogstaver, bøder han i første Tilfælde med 40 Øre for hver Time (en halv Time regnes ikke, men over en halv Time regnes for en hel), og i sidste Tilfælde har han intet Krav paa Opsigelsesfrist.

§ 18. *Timebetalingen* for Korrektur, uforskyldt Tidsspilde o. s. v. er 40 Øre.

§ 19. *Den gensidige Opsigelsestid* er, saafremt der ikke herom er truffen nogen særlig Overenskomst, 8 Dage. Opsigelsen kan kun ske en Lørdag, og er denne en Helligdag, gælder den nærmest foregaaende Arbejdsdag.

II. Om Avissats i Særdeleshed.

§ 1. Ved Sætningen af daglig udkommende Aviser er *Satsprisen* pr. 1000 Bogstaver 36 Øre for Fraktur og 38 Øre for Antikva efter Alfabetberegning.

§ 2. *Bekendtgørelser* beregnes efter den Plads, de indtage. Komplicerede Bekendtgørelser godtgøres ekstra. *Klichés* beregnes ligeledes efter Pladsen.

§ 3. *Skudt Sats* beregnes efter Højden.

§ 4. *Ren Talsats* beregnes dobbelt. Naar over Halvdelen af Teksten er Tal, beregnes Satsen som ren Talsats. *Blandet* Talsats godtgøres: naar over Tredjedelen er Tal, med 50 pCt., og naar over Sjettedelen er Tal, med 25 pCt.

§ 5. *Blandet Sats* i Teksten godtgøres med 50 pCt., naar en eller flere fremmede Skrifter udgøre over Tredjedelen af Teksten; udgøre de over Sjettedelen, er Godtgørelsen 25 pCt.

§ 6. *Spatieret Sats* beregnes dobbelt.

§ 7. For *Leveringer paa under 10 Linier* beregner Sætteren sig en Linies Godtgørelse; skal der passes Linie, beregnes to Linier.

§ 8. *Korrektur.* Den i Løbet af Dagen indleverede Korrektur udleveres umiddelbart efter Sætningens Ophør og den senest indleverede inden en halv Times Forløb; i modsat Fald godtgøres Ventetiden. For saadanne Rettelser, som ikke skyldes Sætteren, betales Godtgørelse.

§ 9. *Arbejdstiden* er daglig 10 Timer foruden Spisetiderne. Arbejde efter Kl. 9 Aften betales ekstra: fra Kl. 9 til 12 med 1 Kr. 50 Øre og efter Kl. 12 med 50 Øre pr. ½ Time foruden Satsprisen. For Forsømmelse fra Sætterens Side uden begrundet Undskyldning bødes paa samme Maade og med samme Timebetaling, som han har Ret til Godtgørelse for Ventetid, Tidsspilde o. s. v.

§ 10. Timebetalingen for Tidsspilde, Ventetid, Korrektur o. s. v. er 50 Øre pr. Time.

§ 11. I Øvrigt ere alle i nærværende Tarifs første Afsnit forekommende Bestemmelser at anvende, naar dertil maatte være Anledning.

§ 12. Dette Afsnit (om Avissats) kan ved privat Overenskomst, eftersom de lokale Forhold maatte tale derfor, *modificeres i Trykkerier udenfor København og i Avistrykkerier i København, naar det kun gælder Aftenblade; dog kan den almindelige Satspris* (Afsnit 1, § 2) *ikke underskrides.*

III. Tillæg.

Ovenstaaende Tarif træder i Kraft fra 1. Januar 1877 og kan kun opsiges med 3 Maaneders Varsel. Saa længe den bestaar i anerkendt Virksomhed fra begge Sider, forpligte saavel Principaler (Foreningen af danske Bogtrykkere) som Typografer (Almindeligt dansk Typograf-Forbund) sig til i Et og Alt at respektere dens Gyldighed, hvilken Forpligtelse godtgøres ved den resp. Bogtrykkeriejers egen Underskrift og for Typografernes Vedkommende ved den paagældende Stedforenings-Bestyrelses Underskrift.

Mulig opstaaende Tvistigheder angaaende enkelte Bestemmelser i Tarifen finde deres Afgørelse af Voldgiftsretten.

Voldgiftsretten, der har Sæde i København, bestaar af 2 Bogtrykkeriejere og 2 Typografer samt lige saa mange Stedfortrædere for disse, der vælges henholdsvis af Bogtrykkerforeningen og den københavnske Stedforening, hvilke 4 Medlemmer igen vælge en Opmand, som afgørende kan dømme Parterne imellem i Tilfælde af Stemmelighed. Hvad enten Tvistighederne forekomme i København eller i Provinserne, afgøres de af Retten. Det overlades til denne selv at bestemme sin Forretningsorden. De for Retten nødvendige Udgifter udredes af Bogtrykkerforeningen og Typograf-Forbundet med Halvdelen hver.

IV. Midlertidig Bestemmelse.

Foranstaaende Tarif med Tillæg skal godkendes af Bogtrykkerforeningen paa en af denne indvarslet Generalforsamling og af Typograf-Forbundet ved almindelig Afstemning blandt dets Medlemmer, saaledes at Resultatet samtidig bliver at offenliggøre af begge Parter i „Typograf-Tidende“ for Lørdag den 16. September d. A. Vedtagelse eller Forkastelse sker *en bloc.*

Motiver.

Idet Tarifkommissionen herved forelægger for Dhrr. Bogtrykkeriejere og Dhrr. Typografer ovenstaaende Tarifforslag, skulle vi med Hensyn til Sagen i hele sin Almindelighed kortelig motivere Forslagets Forelæggelse i den nu af Kommissionen vedtagne Skikkelse.

Det var bekendt, at Typograferne ønskede betydelige Forbedringer indførte ved en Revision af den nugældende Tarif, og fra Bogtrykkeriejernes Side erkendtes, at saadanne Forbedringer burde efterstræbes. Modsætningerne vare saaledes ikke absolute, og dette

maatte paalægge begge Parter i Kommissionen at søge tilvejebragt en billig Overenskomst. Med denne Opgave for Øje begyndte Kommissionen sit Arbejde.

I Principet var man enig om, *at* den Tid, som for en almindelig Sætter kan antages at medgaa til Udførelsen af et Arbejde, bør være bestemmende for dettes Betaling, *at* Sætteren bør have betalt *alt* Arbejde, som han udfører, med særlig Godtgørelse for ethvert dermed forbundet uforskyldt Tidstab, som ekstraordinært maatte indtræffe, *at* han, saa længe han har Plads i et Trykkeri, bør sikres Fortjeneste til alle Tider paa Arbejdsdagen, og *at* ethvert Krav, der stilles til hans Arbejdskraft udenfor den forskriftsmæssige Arbejdstid, ogsaa særlig godtgøres ham; — fremdeles: *at* Arbejdsbetalingen endog kun delvis ikke bør baseres paa Fordelssats, og *at* Sætteren bør være forpligtet til at overholde den i Trykkeriet forskriftsmæssige Arbejdstid samt at præstere et nærmere bestemt fastsat Minimum af Arbejde i Ugens Løb. Kort sagt: *man var enig om, at disse Rettigheder betinge disse Forpligtelser* og *omvendt.* Paa Grundlag af denne principielle Opfattelse maatte den hidtil gældende Tarifs enkelte Bestemmelser revideres. At der derimod med Hensyn til Enkelthederne har gjort sig forskellige Meninger gældende, er naturligt.

Medens Typografernes Delegerede fremkom med den tidligere Fordring om Satsprisens Forhøjelse til 35 og 38 Øre, tilbød Bogtrykkeriejernes Delegerede kun 30 og 32 Øre (nu 26 og 28 Øre). Typograferne kunde ikke afvise den Indvending, at en *for* stor Forhøjelse mulig vil bevirke en Formindskelse i Forbruget til ikke mindst Skade for Sætterne selv, men paa den anden Side vare de i Stand til at hævde, at Livsfornødenhedernes Pris krævede mindst 20 Kr.s ugenlig Fortjeneste for et antagelig præsteret Arbejde. Man mødtes paa Halvvejen og fastsatte 33 og 35 Øre, hvad der for præsteret 60,000 Bogstaver i Ugen giver en Fortjeneste af en Snes Kroner.

Opnaaelsen af denne Forhøjelse i Satsprisen medførte, at Typograferne maatte give Slip paa den hidtil gældende Tarifs § 12 (Betalingen for Titler, Fagkolumner etc.), hvad der ogsaa allerede i Principet var fastslaaet.

Som nye Paragrafer fremtræde §§ 13, 14, 15 og 16, der henholdsvis fastsætte Betaling for Ombrækning og for Materiales Tilvejebringelse, fritage for enhver som helst Oprømning og bestemme Godtgørelse for medhjælpsvis Arbejde, samt § 7, der paabyder en Formindskelse i Satsprisen for Poesi og Løsørekatalog, naar Formatbredden udgør et vist Maksimum. Endvidere ere §§ 18 og 19 nye og forekomme som en Selvfølge. § 17, der ligeledes er ny, er en af Tarifens vigtigste Paragrafer, hvis Motivering kan henføres under Kommissionens Forhandlingsgrundlag. De øvrige Paragrafer i Tarifens første Afsnit have ikke været Genstand for saadanne Forandringer, at de behøve særlig at nævnes.

Afsnittet om Avissats faar sin bedste Begrundelse derved, at saa godt som alle dets enkelte Bestemmelser have faaet Hævd i de københavnske Morgenblades Trykkerier, ligesom det ogsaa slutter sig nøje til første Afsnit. Kun til §§ 1 og 12 bliver der særlig at lægge Mærke. § 1 fastsætter en Satspris af 3 Øre mere pr. Tusind for Avissats end for Værksats, men denne Bestemmelse er i Henhold til § 12 kun absolut gældende for de københavnske Morgenblade, som efter en strængere Maalestok end andre Arbejder stille Krav til Sætterens Arbejdskraft, og det bør ogsaa bemærkes, at denne Merbetaling kun er Halvdelen af, hvad der nu ydes, nemlig gennemsnitlig 32 Øre for Avissats mod 26 Øre for Værksats. § 12 betoner endvidere, at den i hele Danmark gældende Normal-Satspris bliver 33 og 35 Øre.

Det tredje Afsnit (Tillæg) fastsætter saadanne Regler, som i Forbindelse med Voldgiftsrettens Myndighed sikkert ville kunne forebygge mulige Konflikter. Hvad Voldgiftsrettens Sammensætning angaar, da afviger den kun for saa vidt fra den nuværende, som der paabydes Stedfortrædere for Medlemmerne, men den vigtigere Bestemmelse er indført, at Rettens Myndighed strækker sig over hele Landet.

Fjerde og sidste Afsnit paabyder for begge Parter en Afgørelse af Tarifforslaget, forinden den ene Part kender Udfaldet af den anden Parts Afstemning, hvorved formentlig vil opnaas, at Parterne hver for sig frit og uden tilfældige Bihensyn ville kunne træffe den endelige Afgørelse. At Kommissionen har foreskrevet Vedtagelse eller Forkastelse *en bloc*, maa sikkert billiges, naar man ikke skulde udsætte sig for en resultatløs Afgørelse.

I det Hele have begge Parter maattet resignere paa flere Punkter for at opnaa Overenskomst, men taget alle Hensyn med i Betragtning kan Kommissionen enstemmig anbefale nærværende Tarifforslag som en billig Overenskomst til Vedtagelse saavel af Bogtrykkerforeningen som af Typograf-Forbundet.

Tarifkommissionen, den 11. Avgust 1876.

Paa Bogtrykkeriejernes Vegne:
O. C. Olsen.

Paa Typografernes Vegne:
R. P. Jensen.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. (*Almindelig Afstemning i Forbundet.*) I Følge Meddelelse fra Tarifkommissionen og i Henhold til Bogtrykkerdagens Beslutning i Tarifsagen (jfr. Grl. § 12) forordnes herved en almindelig Afstemning over det i nærværende Numer af „Typograf-Tidende" aftrykte „Forslag til almindelig dansk Sætter-Tarif". Enhver Stedforenings Bestyrelse vil saaledes have at foranstalte denne Afstemning skriftlig blandt Foreningens Medlemmer saaledes, at der, idet Afstemningen er *en bloc*, afgives et Ja eller Nej med Navns Underskrift. Resultatet maa tilmeldes Præsidiet inden Torsdag den 14. September.

København, den 31. Avgust 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Forskelligt.

Dødsfald. Bogtrykker *Just Thiele*, Deltager i Firmaet H. H. Thiele, er i Onsdags afgaaet ved Døden, henved 53 Aar gammel. Vi skulle nærmere omtale dette Dødsfald. — Medejer af Adresseavisen, Etatsraad *L. G. Manthey*, er ogsaa i disse Dage afgaaet ved Døden i en Alder af 80 Aar.

Nyt illustreret Blad. Flere Provinsblade meddele, at Hr. *Richard Kaufmann*, der er bekendt som Oversætter og Novellist, fra 1. Oktober d. A. vil begynde Udgivelsen af en illustreret Tidende af samme Størrelse som den nuværende, men efter en anden Plan. Bladets Eksistens skal være sikret for tre Aar.

Et Avertissement læses i „Dagstelegrafen" for i Onsdags saa lydende: „En Typograf (Ikke-Forbundsmedlem) søger Plads som Redaktør og Bestyrer af et Provinsblad. De nødvendige medhjælpende Kræfter udenfor Forbundet haabes at kunne skaffes til Veje. Billet o. s. v." — Det lader til, at den Pladssøgende har „gode" Anbefalinger.

Den typografiske Forening.

En overordenlig Generalforsamling

afholdes **Lørdag den 2. September, Aften Kl. 10,** i Foreningslokalet.

Dagsorden:

1. Godkendelse af Regnskabet for det sidst forløbne Halvaar.
2. Forslag af *Bestyrelsen:*

Generalforsamlingen vedtager, at „Typ.-Tid." med Aktiva og Passiva overtages af Forbundet fra 1. Juli d. A. paa følgende Betingelser:

a) at Tidendens Udgivelse og Redaktion er i København;
b) at Forbundsudvalget antager og afskediger Redaktøren samt bestemmer alt Nærmere med Hensyn til Udgivelsen, hvilken i det Hele er undergivet Udvalgets Kontrol;
c) at disse Bestemmelser kun kunne forandres af en Bogtrykkerdag.

3. Forslag af *A. L. Mortensen:*

Generalforsamlingen beslutter at oprette et Bibliotek til gratis Afbenyttelse for Medlemmerne, saaledes at Bogudlaanet kan tage sin Begyndelse den 1. November. Der bevilges hertil straks 200 Kr.

Talrigt Møde. *Bestyrelsen.*

* * *

I Medfør af Forbundskundgørelse af 31. Avgust d. A. vil der være at foretage **en almindelig Afstemning** her i Stedforeningen over det af Tarifkommissionen forelagte **Tarifforslag.** Stemmesedler, hvorpaa findes Rubriker til **Ja** eller **Nej** samt Navns Underskrift, medfølge nærværende Numer af Tidenden. Den udfyldte Stemmeseddel bedes afleveret til vedkommende Trykkeris Tillidsmand inden Tirsdag den 12. September, Aften Kl. 6, hvorefter Tillidsmændene ville have at indsende Stemmesedlerne forseglet til Formanden inden Onsdag den 13. September, Aften Kl. 8. *Bestyrelsen.*

Det staaende Udvalg

holder Møde i Aften *Kl. 9* i Foreningslokalet. — Dagsorden: Forretningsordenens Vedtagelse.

Medlemmerne bedes at møde alle og *præcise*, for at Sagen kan blive afgjort inden Generalforsamlingens Begyndelse. *A. F. Decher,*
Udvalgets Formand.

* * *

Tillidsmændene

indkaldes til et overordenligt Møde førstkommende Mandag Aften, Kl. 9 præcise, i Foreningslokalet. **Forhandlingerne ere af megen Vigtighed.** — De Trykkerier, som endnu ikke have valgt Tillidsmænd, anmodes om at foretage dette Valg i Henhold til Lovene og at give Formanden Meddelelse derom ledsaget af Valgbrev i det Mindste inden Mødets Begyndelse. Ingen, der ikke har bragt sit Valgbrev i Orden, kan deltage i Mødet. *Bestyrelsen.*

* * *

Maanedsmøde

afholdes i Foreningslokalet Lørdag den 9. Sept., Aften Kl. 10. Emne: *Tarifforslaget.* *Bestyrelsen.*

* * *

Udslettet med Restance.

C. Andersen (Louis Kleins Tr).

Forbundet.

Efter Anmodning af den herværende Stedforenings Bestyrelse og i Overensstemmelse med Præsidentens Ønske anmodes **Forbundsudvalgets** Medlemmer om at overvære det til Mandag Aften indvarslede Tillidsmandsmøde. Udvalget bedes om at give Møde **Kl. 8** for i Forvejen at behandle Forretningsordenen.

A. F. Decher,
Formand.

Typografernes Sangforening.

Paa Grund af Generalforsamlings Afholdelse i „Den typografiske Forening" Lørdag den 2. September, udsættes **Sangøvelsernes Genoptagen** til *Lørdag den 9. September, Kl. 9 Aften.*

Bestyrelsen.

Bidrag til Berliner-Strejken.

Fra 26.—31. Avgust. Berlingske Tr. 2 Kr. 45 Øre, Ferslews Tr. 1 Kr. 70 Øre, Thieles Tr. 2 Kr. 25 Øre, Guldbrandsens Tr. 1 Kr. 50 Øre, Jørgensen & Ko.s Tr. 4 Kr., Th. Nielsens Tr. 75 Øre, Cohens Tr. 4 Kr. 45 Øre, Hoffensbergs Tr. 4 Kr. 50 Øre, Thieles Tr. 4 Kr. 50 Øre, Schultz's Tr. 6 Kr. 75 Øre, Lunos Tr. 2 Kr. 30 Øre, Dagens Nyheders Tr. 4 Kr. 75 Øre. Nakskov Stedforening 2 Kr. Ialt 41 Kr. 30 Øre.

Med det tidligere Indkomne 469 Kr. 54 Øre.

Den 1. September afsendt 2. Bidrag til Berlin 200 Rmk. = 178 Kr.

Brevkasse.

Emil M. Som De ser, er Pladsen optagen af vigtigere Ting. Vi kunde ønske en Samtale med Dem angaaende Deres Bemærkninger.

Chr. Chr. Hvor gerne vi end ville, saa kunne vi ikke; men senere — De kan jo faa Manuskriptet tilbage.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 36. | København, den 9. September 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

I den følgende Uge vil den stenografiske Beretning om Bogtrykkerdagens Forhandlinger blive tilsendt samtlige Stedforeninger i samme Antal Eksemplarer og paa samme Maade som Tidenden. Skulde derfor Opgivelserne angaaende denne ikke være nøjagtige, bedes man i Løbet af et Par Dage at give Underretning derom, for at Eftersending kan undgaas.

Bidragene for April Fjerdingaar tilligemed Beretning bedes snarest muligt indsendt derfra, hvor dette endnu ikke er sket.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Holbæk Maskinmester *Jens Nielsen,* født den 1. Novbr. 1854 i Vejle, udlært i Oktober 1873 i Bechs Trykkeri i Holkæk. Ikke tidligere Forbundsmedlem, har været Solda indtil nu efter Lejren. — *L. Sønderkjær,* Willadsens Trykkeri i Holbæk.

I København 1) Trykker *Gustav Schmidt,* født i København den 13. Jan. 1852, udlært samme Sted (W. Herdahls Trykkeri) 1871; ikke tidligere Forbundsmedlem. 2) Sætter *Sigmundur Gudmundsson,* født 1853, udlært 1. April 1876 i Reykjavik (Regeringstrykkeriet). 3) Sætter *Carl Andreas Andersen,* født 11. Sept. 1843, udlært 1862 i København (Bianco Lunos Trykkeri); tidligere Forbundsmedlem. 4) Sætter *A. Andresen,* født i Kristiania 1856. — *L. D. Berg,* st. Regnegade 17, København.

Forkastes Tarifen?

En af de mest alvorlige Afgørelser, som nogensinde kunne komme til at foreligge i det typografiske Fag, skal træffes i næste Uge: den mellem Bogtrykkerforeningens Bestyrelse og Typografernes udvalgte Mænd indgaaede Overenskomst om en ny Sættertarif skal af begge Parter *god*kendes eller *under*kendes. Ser man nu nøje paa Sagen, synes den Retning, i hvilken Afgørelsen maa ske, ikke at være tvivlsom, og hvorfor? — *fordi en Godkendelse fremstaar som en Selvfølge.* Typograferne have ved Bogtrykkerdagen sendt deres Delegerede med uindskrænket Fuldmagt, og Bogtrykkeriejerne have i en Generalforsamling haft Lejlighed til at drøfte Sagen, hvoraf Resultatet blev, at de *enstemmig* vedtog at afgive den Erklæring til Typograferne, *„at den* (Bogtrykkerforeningen) *ved sin Styrelse vil søge at komme til en billig Overenskomst, idet man erkender, at en Forbedring bør efterstræbes"* (Skrivelse af 2. Juni). Det vilde saaledes være meningsløst, om Typograferne nu underkendte den af dem selv givne Fuldmagt, og der er ligefrem kun sket, hvad Bogtrykkerforeningen selv har udtalt i sin Erklæring, nemlig, at Styrelsen paa dens Vegne skulde søge at faa en Overenskomst bragt i Stand med Typograferne. Altsaa — Tarifforslagets Vedtagelse er en Selvfølge.

Men alligevel er der Rygter i Omløb om Tarifens Forkastelse, som sikkert ikke ere grebne aldeles ud af Luften. Det hedder, at Boghandlerne sætte sig imod en Vedtagelse, at de ville gøre Skrue og ikke lade Noget trykke, dersom Rogtrykkeriejerne gaa ind paa Tarifen; det siges, at den foreskrevne *en bloc*-Vedtagelse er en Urimelighed, som man ikke vil finde sig i, og at der ingen Grund er for Bogtrykkeriejerne til at gaa ind paa dette eller hint Punkt o. s. v. At Enkelte saaledes søge at mane Bussemænd frem og med al mulig Opfindsomhed lede om Punkter for at kunne agitere for en Forkastelse, er saare rimeligt, ti nu er der pludselig paakommet dem en Alvor i Tingene, som de næppe tænkte paa, da de stemte for Erklæringen til Typograferne; men at disse Enkelte skulde kunne bevirke en Forkastelse, kan ingenlunde staa til Troende. Det er vist nok, at der ikke hører megen Vanskelighed til for en Bogtrykkeriejer eller Typograf at faa Noget at udsætte, ti et Punkt er gunstig for den ene Part og ugunstig for den anden, et andet Punkt er modsat, men det er forbundet med stor Vanskelighed at paastaa, at Parterne hver for sig ikke skulde have anstrængt sig for at opnaa de bedste Resultater i sin Favør; det er meget muligt, at en eller anden Forlægger kan være saa naiv, at han truer med Skrue, men dette kan sikkert ikke gøre Indtryk paa den overvejende og fornuftigere Del af Bogtrykkeriejerne, som meget godt véd, at en Forlægger ikke holder op med at udgive Bøger, saa længe Boghandlermarkedet udvides i Størrelse, og Paastanden om det Urimelige, der skal ligge i en *en bloc*-Vedtagelse, vil næppe blive tagen til Følge af de rettænkende Bogtrykkeriejere, der huske tilbage paa den Tid, da Typograferne i Thuns Lokale kæmpede indbyrdes for at efterkomme den forrige Tarifkommissions Bydende om Vedtagelse *en bloc,* hvad Bogtrykkeriejerne den Gang hævdede og Typograferne ogsaa underkastede sig. Men der er endnu noget mere Væsenligt, der taler mod en Forkastelse. Vil Bogtrykkerforeningen underkende den Overenskomst,

som dens Styrelse i Henhold til dens egen Erklæring til Typograferne er gaaet ind paa, og saaledes ved en Forkastelse give sin Styrelse et Mistillidsvotum? Vil Bogtrykkerforeningen fremkalde en tarifløs Tilstand, der skaber Usikkerhed i Forretningerne lige til Forfatter og Forlægger? Vi tro det ikke. Naar derfor Spørgsmaalet: *„Forkastes Tarifen?“* i disse Dage lyder fra saa mange Læber, kan der fornuftigvis kun svares: *„Det er ikke sandsynligt!“*

Vi have en Gang tidligere citeret, hvad Dr. *E. Brockhaus* i Leipzig udtalte ved Tarifstridens Bilæggelse i Tyskland 1873: „Vort Fag,“ sagde han, „er det første, der har haft Mod til for Alvor at søge Arbejderspørgsmaalet løst.“ Trods de for Tiden herskende slette Tilstande i Tyskland staa denne store og fremragende Bogtrykkeriejers Ord endnu i Hævd. Den tilkommende Uge skal vise, om vi danske Udøvere af Typografien kunne gøre hans Ord til vore; man er nær derved, og følger Bogtrykkerforeningen sin Bestyrelse, Dhrr. Bogtrykkeriejere *O. C. Olsen, Sally B. Salomon, F. Dreyer* og *Jakob Græbe*, kan det typografiske Fag vise Vej for andre Fag her hjemme.

Fra Verdensudstillingen i Filadelfia.

(Tildels efter „Ann. d. Typ.“ af A. L. M.)

Det er forholdsvis kun Lidet, vore Dagblade meddele om den Udstilling, som i denne Sommer er aabnet hinsides Atlanterhavet, og man kan naturligvis heller ikke undre sig over, at hvad der sker saa langt borte, ikke vækker den livlige Interesse, som naar Talen har været om en Verdensudstilling i Paris eller Wien. Imidlertid turde der dog, ogsaa for vort Fags Vedkommende, være Anledning til at beskæftige sig lidt mere med den, og jeg haaber derfor ikke at trætte „Typograf-Tidendes“ Læsere, naar jeg her omtaler et Par af de mest interessante Afdelinger paa de grafiske Fags Omraade. Vort eget kære Fædreland er der her ikke megen Anledning til at tale om; det spiller i endnu højere Grad end paa de tidligere Verdensudstillinger en saare kummerlig Rolle og maatte vist nok langt hellere rent have ladet være at udstille end at gøre dette paa en saa ufyldestgørende Maade, som nu er sket. Af typografiske Arbejder er der, saa vidt mig bekendt, ikke udstillet et eneste, i al Fald har jeg intet Steds set dem omtalt; det er i saa Henseende gaaet tilbage med os, ti paa Arbejder-Industriudstillingen i London 1870 vare baade Thieles og Bianco Lunos Bogtrykkerier repræsenterede og opnaaede begge „Hæderlig Omtale“.

Tyskerne have i det Hele heller ikke synderlig Glæde af at være med paa Verdensudstillingen; de af dem udstillede Sager blive ofte betegnede som smagløse og tillige dyre, og Ingen har været stærkere i deres Fordømmelsesdomme over dem end netop deres egne Landsmænd, de i Amerika bosatte indvandrede Tyskere, som havde troet, at det „grosse Vaterland“ ogsaa paa denne Valplads, hvor de forskellige Landes Kunst og Snille kæmpe om Prisen, skulde staa som Sejrherre med Palmer i Hænderne; de bleve derfor bittert skuffede ved snarere at se Tilbagegang end Fremskridt, og have som sagt givet denne Skuffelse Luft paa en alt andet end broderlig Maade. I én Retning er man dog temmelig enig om at skænke Tyskland Prisen, og det er netop i den grafiske. Den tyske Bogudstilling er 64 Fod lang og 32 Fod bred, og man har endda beklaget sig over, at denne Plads var altfor ringe. 147 Firmaer fra de forskellige Egne have givet Møde, og navnlig paa fortrinlige Landkort skal Udstillingen være meget rig; selve Udstillings-Kataloget, som er udgivet af de forenede tyske Boghandlere, har vakt en ikke ringe Opsigt for sin typografiske Udstyrelse; det er trykt med latinske Typer, hvilket overhovedet er Tilfælde med største Delen af de videnskabelige Værker, der i de senere Aar ere udkomne i Tyskland. Alle Brancher af grafisk Konst ere repræsenterede: ypperlige Træsnit, Kobberstik, Staalstik, Litografi samt Farvetryk, Olietryk og fotografiske Afbildninger, hvilke sidste med stort Held ere anvendte ved Illustreringen af flere betydelige Værker. Blandt de udstillede Bøger indtager en „Poleorthographica“ (Læren om Oldsager og gamle Skrifter), som er udkommen hos Fischer i Cassel, en meget høj Rang; dette Værk bestaar af 22 Bd., koster 2000 Mark (1760 Kroner) og skal være af største Interesse for enhver Oldgransker. Blandt andre fortrinligt illustrerede Værker skulle vi især nævne „Die National-Costüme aller Völker und die deutschen National-Costüme“, „Hillebrandts Aquarelle“, Carl Werners „Nil-Bilder“ og en Mængde Illustrationer til tyske klassiske Værker. Men det Bedste af det Hele er dog de geografiske Kort, og paa dette Omraade indtager Justus Perthes i Gotha den første Rang. Her er Kort og Atlasser af alle Slags i Verdens forskellige fremragende Sprog, og den Mangesidighed og Nøjagtighed, som her udfoldes, er storartet. Hvad der giver den tyske Bog-Udstilling en langt større Tiltrækningskraft end noget andet Lands, er den Omstændighed, at Publikum ikke, hvad der ellers overalt er Tilfældet, maa nøjes med gennem Glasruder at betragte Bøgernes prægtige Indbinding, nej, der er anbragt talrige bekvemme Siddepladser, en Delegeret fra de tyske Boghandlere, som er det engelske Sprog mægtig, fungerer som Bibliotekar, meddeler efter Evne enhver Oplysning og udleverer Bøgerne til Eftersyn for de Besøgende. Medens Kejser Petro af Brasilien opholdt sig i Filadelfia, viste han en stor Interesse for denne Udstilling, som da ogsaa frembyder alt det, der maa bringe en videbegærlig Mands Hjerte til at banke; ti enten han spurgte om Grammatiker i Sanskrit eller om Specialkort over Jordens mest afsides liggende Egne, saa kunde man bringe ham det. En ubehagelig Omstændighed er imidlertid den store Glemsomhed, som det amerikanske Publikum er i Besiddelse af, naar det gælder om at tilbagelevere Bøgerne; en Dag hændte det saaledes, at to elegant klædte Damer bortfjernede sig hver med et Bind kostbare Musikalier under Armen, og da de bleve indhentede af den Opsynshavende, undskyldte de sig med, at de blot havde tænkt at tage disse Bagateller med „zum Andenken“.

(Sluttes.)

Korrespondance.

* **København**, 6. September. Den københavnske Forenings overordenlige Generalforsamling i Lørdags var besøgt af over halvandet Hundrede Medlemmer. Regnskabet blev nu godkendt med alle Stemmer mod 1 (en Snes Medlemmer afholdt sig fra at stemme ligesom sidst). „Typograf-Tidendes" Overdragelse til Forbundet med Aktiva og Passiva vedtoges enstemmigt. Derimod fandt man det ikke tilraadeligt at gaa ind paa A. L. Mortensens Forslag om for Øjeblikket at bevilge en Sum til det paatænkte Biblioteks Iværksættelse, da Tarifsagen meget let kunde komme til at lægge Beslag paa enhver kontant Beholdning i Kassen, og man indskrænkede sig derfor til at nedsætte et Udvalg. Ved Generalforsamlingens Slutning forefaldt en meget skarp personlig Episode i Anledning af nogle brugte Udtalelser i „Oppositionen". — I Mandags Aftes vare Tillidsmændene sammenkaldte til en Raadslagning, som overværedes af Forbundsudvalget. Der skal være faldet flere skrappe Udtalelser.

Forskelligt.

Fra Tyskland lyde Efterretningerne bestandig mere og mere ugunstige. Der synes saaledes at være udbrudt en ikke ringe Misstemning i Berlin mod Forbundsledelsen, som har givet sig Luft paa forskellige Maader, ved Resolutioner etc. I en saadan hedder det bl. A.: „I Betragtning af, at Forbundspræsidenten, Hr Härtel, uden Hensyn til de Midler, man havde at raade over, ganske roligt har lagt Planen til en almindelig Strike i Tyskland" o. s. v., o. s. v. — „udtaler Berliner-Foreningen i Dag sin retfærdige Mistillid til ham, erkender hans Mangel paa Interesse for sine Kollegers Sag og tilbageviser de Beskyldninger, der ere gjorte mod Bestyrelsen for den berlinske Forening." Denne Resolution blev før dens Vedtagelse indsendt til Forbundsudvalget, som jo fører Kontrol med Præsidentens Handlinger, men blev energisk tilbagevist i en længere Skrivelse fra dette, af hvilken det tilstrækkelig fremgaar, at samtlige de Beskyldninger, der i Resolutionen udslynges mod Præsidenten, ere ubevislige og for største Delen ligefrem blottede for al Sandhed. Navnlig fremhæver Udvalget den kolossale Mangel paa Underordnelse under Organisationen, som Berliner-Foreningen har gjort sig skyldig i ved ikke at indhente Præsidiets Tilladelse, før den begyndte Striken; hermed falder da ogsaa Skylden for dette uheldbringende Foretagende tilbage paa Foreningen selv, og det ser virkelig underligt ud, at Berliner-Foreningen vil give Præsidenten et Dadelsvotum, fordi den selv har gjort sig skyldig i en Dumhed ved paa et saa uheldigt Tidspunkt at begynde en Strike. Det kan snarere bebrejdes Præsidenten, at han ikke i første Øjeblik traadte op med al den Myndighed, som er givet ham, for at afværge Følgerne af det uheldige Skridt. Den Bebrejdelse, der vistnok med størst Ret kan gøres Præsidiet, er, at den overordenlige Skat af 2 Mk. (= 1 Kr. 72 Øre) ugenlig er sat altfor højt, idet det har vist sig, at mange Kolleger ligefrem ikke have været i Stand til at svare saa Meget, og at der i det Hele taget til Rejse- og Arbejdsløsheds-Understøttelser medgaar saa uhyre Beløb, at det tilsidst bliver umuligt at tilvejebringe dem, men denne Bebrejdelse falder atter tilbage paa Bogtrykkerdagen, som har fastsat Understøttelsernes Størrelse. At Præsidiet imidlertid har indset det Grundede i disse Klager, viser sig derved, at det efter at have forringet Understøttelserne har nedsat den overordenlige Skat fra 2 til 1 Mk. Dette har nu Berlinerne taget meget ilde op, da de saa ikke kunne faa den hidtil udbetalte Strike-Understøttelse, og de have derfor udstædt en Opfordring om at sende frivillige Bidrag direkte til Berlin. Her er Trangen til Hjælp bestandig lige stor, hvortil vel ikke lidet bidrager en Kendsgerning, som den derværende Kasserer har anført, nemlig, at Mange betragte Forbundet som en Malkeko og ligefrem søge at udbytte det. *Der er saaledes endnu næppe Grund til at stanse med Bidragene i det danske Forbund.* — For at raadslaa om den Situation, hvori Forbundet for Øjeblikket befinder sig, skal der nu sammentræde en Samling af Delegerede, hvoraf de 10 største Kredse vælge hver sin, og det tør vel saaledes ventes, at Forbundsledelsen inden føje Tid bliver Herre over Situationen.

En Udtalelse om Forbundet. „Arbejderen" indeholdt for en Maaneds Tid siden en Artikel med Overskrift „Arbejderne og Arbejdet", hvori Typograf-Forbundet særlig gøres til Genstand for Omtale. Vi skulle aftrykke et Par Citater af denne Artikel. Efter at Bladet har udtalt, at den faglige Organisation, saaledes som den er bleven sat i Værk af de socialistiske Foreninger, er fejlagtig, idet man har ladet Hovedsagen, selve Arbejdsforholdet, falde eller i ethvert Tilfælde kun indrømmet det en underordnet Plads og derimod saa godt som udelukkende trukket Foreningerne over i politisk Virksomhed, fortsætter det: „Et Eksempel paa, hvad der kan udrettes, naar man udelukkende holder sig de faglige Interesser for Øje, afgiver det typografiske Forbund. Der er næppe noget Arbejdsfag, som i de seneste Aar har opnaaet saa mange og væsenlige Forbedringer i de Vilkaar, hvorunder der arbejdes, som Typograferne, baade i Henseende til Lønningsforbedringer som ogsaa i Henseende til Begrænsning af Arbejdstid m. v. Om end de opnaaede Resultater for en Del have deres Grund i den stærke Efterspørgsel efter Arbejdskraft, som i de sidste Aar har været betegnende for det typografiske Marked, kan der dog ingen Tvivl være om, at saafremt der ikke imellem Arbejderne havde hersket en saa fast og indarbejdet Sammenslutning, vilde det ikke blot tilnærmelsesvis være lykkedes at sætte de Fordringer igennem, som i den seneste Tid ere fremkomne snart i en, snart i en anden Retning, og som alle ere blevne indrømmede. Overfor de socialistiske Foreninger kan dette tjene til Bevis paa, at man kommer længst ved at holde sig til det egenlige Arbejdsforhold og ikke blande uvedkommende Momenter ind deri; ti det maa siges til Ære for det typografiske Forbund, at det har holdt sig borte fra Alt, hvad der ikke vedkom de faglige Interesser, og i det Hele ikke har villet have Noget at skaffe med Socialdemokraterne. Der har været Lejligheder, hvor der har været holdt en Art Styrkeprøve i Forbundet paa, hvor stor Tilslutning den socialdemokratiske Fraktion havde blandt dets Medlemmer, t. Eks. ved

den sidste Grundlovsfest, hvor nogle af Forbundets Medlemmer vilde, at man med sin Fane skulde slutte sig til de socialistiske Foreninger, men det viste sig, at disse Anskuelser vare aldeles i Mindretal, og den lille, yderliggaaende Opposition, som findes i Forbundet, har lige saa lidt ved nogen anden Lejlighed kunnet sætte sine Ønsker igennem. Saaledes som det typografiske Forbund er ordnet, kan man ikke Andet end yde det Anerkendelse for at besidde en ualmindelig fast Organisation; og det kan i denne Henseende opstilles som et Forbillede for andre Arbejdsfag. De Beslutninger, som ere blevne fattede af Forbundet, har man forstaaet at føre igennem med Energi og Dygtighed; det har ikke ved disse Lejligheder, som ellers andet Steds saa ofte, været Tilfældet, at man i det sidste Øjeblik er faldet fra og har splittet sig i Smaapartier; man har forstaaet at holde tæt sammen, og heri har Forbundet søgt sin Styrke; men et saadant Resultat vilde aldrig være bleven naaet, dersom man saaledes som de socialdemokratiske Foreninger havde blandet uvedkommende Spørgsmaal ind og endogsaa gjort disse til Hovedsagen." Bladet henleder derefter Opmærksomheden paa det Farlige, der kan ligge i, om Typograferne stillede deres Fordringer for højt, idet Omsætningen derved vilde formindskes. „Det humane Hensyn," siger Bladet, „kan ikke lades ude af Betragtning, og der er en vis Grænse, under hvilken man ikke bør gaa ned, nemlig den, som er nødvendig til Livets Ophold" . . . „men man maa ogsaa vide at stanse ved den naturlige Grænse, som findes saavel for den høje som for den lave Løn" . . . „Selv under forbigaaende heldige Forhold bør man ikke spænde Buen altfor højt, ti naar Nedgangen kommer, vil dette blive saa meget desto føleligere" . . . „og i det hele Forhold er da i Virkeligheden kommen en Art Krig, hvorunder det ikke saa nøje regnes med de Vaaben, der benyttes" . . . „For at undgaa en saadan Tilstand bør Arbejderne forstaa at begrænse sig, selv i det Øjeblik, hvor de tro sig at være Situationens Herrer" . . . „Den Fare ligger naturligvis altid i en god Organisation, at den kan friste til Misbrug; men her er det, at Besindighed og Klogskab maa træde til, ti en hvilken som helst Organisation er aldrig stærkere eller fastere, end at den kan sprænge sig selv i Luften ved uklog Benyttelse."

Den socialistiske Bladliteratur er bleven forøget med et nyt Ugeblad, betitlet „Ad Køkkentrappen" og er Organ for Tjenestefolk.

Opfordring.

I det staaende Udvalgs Møde den 26. Avgust fremkom Forslag om at bevilge 20 Kroner til Anskaffelsen af et *Mindeblad* i Anledning af den første danske Bogtrykkerdag til Ophængning i Foreningens Lokale, og som skulde indeholde Portræterne af de Delegerede paa denne. Udvalget fandt, at det vilde være smukkere, om dette Beløb kunde tilvejebringes ad Frivillighedens Vej, i Stedet for at tage Beløbet af Foreningens Kasse, og vi skulle derfor tillade os at rette en Opfordring til Medlemmerne om at yde et Bidrag til denne smukke Tankes Virkeliggørelse. — Bidragene ville kunne indbetales til Tillidsmændene paa Trykkerierne, og skulle vi gøre opmærksom paa, at naar blot Halvdelen af Medlemmerne gav hver 10 Øre, vilde Beløbet være til Stede. — Regnskab vil senere blive aflagt. *Det staaende Udvalg i „den typografiske Forening".*

Den typografiske Forening.

I Medfør af Forbundskundgørelse af 31. Avgust d. A. vil der være at foretage **en almindelig Afstemning** her i Stedforeningen over det af Tarifkommissionen forelagte **Tarifforslag.** Stemmesedler, hvorpaa findes Rubriker til **Ja** eller **Nej** samt Navns Underskrift, ere omdelte til samtlige Medlemmer. Den udfyldte Stemmeseddel bedes afleveret til vedkommende Trykkeris Tillidsmand inden Tirsdag den 12. September, Aften Kl. 6, hvorefter Tillidsmændene ville have at indsende Stemmesedlerne forseglet til Formanden inden Onsdag den 13. September, Aften Kl. 8. *Bestyrelsen.*

* * *

Maanedsmøde

afholdes i Foreningslokalet i Aften Kl. 10. Emne: *Tarifforslaget.* *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Sangøvelserne tage deres Begyndelse i Aften *Kl. 9 præcise* i det nye Lokale hos Restavratør Christensen paa Hj. af Gl.-Strand og Højbroplads 12, 2. Sal.

9. Sept. 1876. *Bestyrelsen.*

Bidrag til Berliner-Strejken.

Fra 31. Avgust til 8. September. Valentin & Lunds Tr. 2 Kr. 75 Øre, Berlingske Tr. 2 Kr. 45 Øre, E. Glies 1 Kr., Cohens Tr. 3 Kr. 85 Øre, Hoffensbergs Tr.* 2 Kr., Thieles Tr. 4 Kr., Lunos Tr. 2 Kr. 30 Øre, Schultz's Tr. 6 Kr. 10 Øre, Dagens Nyheder 2 Kr. 25 Øre. Ialt 26 Kr. 70 Øre.

Med det tidligere Indkomne 496 Kr. 24 Øre.

* I sidste Nr. er Hoffensbergs Tr. opført med 4 Kr. 50 Øre i Stedet for 2 Kr.

Brevkasse.

Hr. **Oscar Larsen.** Næste Gang.

Hr. **N. N.** Præsidentens Portræt vil næppe blive at købe.

Typografiske Kundgørelser.

En yngre Sætter

ønsker snarest mulig Plads i et Provins-Bogtrykkeri. Billet, mrkt. „15", bedes sendt til Hr. *R. P. Jensen.*

En god Illustrationstrykker

ønsker Plads. Man behage at henvende sig til *R. P. Jensen.*

Erklæring.

At jeg agter at sagsøge Hr. *A. F. Decher* for hans ved Mødets Slutning d. 2. Sept. imod mig brugte ærerørige Udtalelser, bekendtgøres herved.

6/9 76. *J. F. Jensen.*

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Ekstra-Nr. | København, den 16. September 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Den i Følge Forbundskundgørelse af 31. f. M. foretagne Afstemning over „Forslag til almindelig dansk Sætter-Tarif" har givet følgende Resultat: 429 svarede Ja, 16 Nej. Forbundet har saaledes **vedtaget** Tarifforslaget.

„Foreningen af danske Bogtrykkere" afholdt i Torsdags Aftes Generalforsamling. Præsidenten har under 15. d. M. (i Gaar) modtaget følgende Skrivelse:

„Paa den i Gaar Aftes afholdte Generalforsamling i Foreningen af danske Bogtrykkere, hvor „Forslag til almindelig dansk Sætter-Tarif" forelaa til Behandling **en bloc**, besluttedes Forkastelse af Forslaget. Det vedtoges derefter, at Foreningens Styrelse i den nærmeste Fremtid skulde udarbejde et nyt Forslag til en Tarif, som da vil blive tilstillet den typografiske Forening.

Paa Styrelsens Vegne
ærbødigst
Sally B. Salomon."

Bogtrykkerforeningen har saaledes **forkastet** Tarifforslaget.

København, den 16. September 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Forbundsudvalget og Tarifkommissionen har gjort sig bekendt med Udfaldet af Afstemningen over Tarifforslaget i „Foreningen af danske Bogtrykkere". Efter nøje Overvejelse ere vi komne til det Resultat, at den Stilling, som fra begge Parters Side er bleven fastslaaet ved Tarifforslagets Underskrift, maa bevares, og at den nævnte Forening ikke har ladet Andet tilbage for Forbundet, end at dets Medlemmer ved en solidarisk Optræden maa søge at hidføre en for det tilfredsstillende Løsning af Tarifspørgsmaalet.

København, den 16. September 1876.

P. Christensen. A. F. Decher. Chr. Ewald. N. Hansen.
R. P. Jensen. Carl Lassen. Olavesen. Frederik Olsen.
Emil Petersen. Wm. Petersen.

Et overordenligt Bidrag af 1 Kr. ugenlig udskrives herved i Forbundet (jfr. Grl. § 17). Bidragene blive at indbetale ugevis til Forbundskassereren, og Bidragslister, der særlig ere indrettede hertil, ville blive omsendte til Stedforeningerne hurtigst muligt. Første overordenlige Bidrag er at indbetale for i Dag (Lørdag).

København, den 16. September 1876.

R. P. Jensen, Præsident. **A. F. Decher,** Forbundsudvalgets Formand.

Den typografiske Forening.

Tillidsmændene indkaldes til Møde førstkommende Onsdag Aften Kl. 9 præcise.

Bestyrelsen.

Indsamling af Bidrag til Berliner-Strejken sluttes.

Bestyrelsen.

Det ordenlige Numer af Tidenden for i Dag udkommer Tirsdag.

Red.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 37. | København, den 20. September 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Kvittering for overordentlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 16. September:

Nestved. Summa 7 Kr.

Situationen.

I forrige Numer skrev vi, at Tarifens Vedtagelse af Principalforeningen maatte anses som sandsynlig, og vi begrundede denne Antagelse. Vel vidste vi, at Tarifforslaget vilde støde paa megen Modstand, der voksede, efterhaanden som Afgørelsens Time nærmede sig — om al den Murren, al den Agitation, som dreves, fik vi Meddelelse —, men at det alligevel skulde blive forkastet, stillede sig for os som en Urimelighed; det vilde virkelig have været en Fornærmelse mod Principalforeningen og særlig mod dens Styrelse, om Typografernes Organ havde fordristet sig til at fremkomme med en saadan Sigtelse. Imidlertid — *Principalforeningen forkastede Tarifforslaget.* Just som begge Parter ere blevne enige ved deres valgte Tillidsmænd, just som enhver fornuftig Mand skulde tro, at Sagen i Realiteten var bragt i Orden, og at kun Formaliteter stod tilbage, blive Typograferne pludselig vaer, at de staa overfor en Forening, som først ligefrem desavouerer sine egne Ord, sine egne Handlinger, og derefter forbinder sig med Bladudgivere, Boghandlere o. s. v. for at kunne bekæmpe Typograferne og knuse deres Organisation. *Det er Situationen!* — Typografernes Forbund optager Kampen. Men forinden denne tager sin Begyndelse, trænger Forhandlingernes Gang til fuld Belysning. Enhver Kollega og enhver Udenforstaaende skal sættes i Stand til at dømme om, hvem der har fremkaldt den nuværende Situation og saaledes bærer Ansvaret. Vi skulle derfor skride til en fuldstændig Redegørelse.

Under 27. November f. A. aabnede „Den typografiske Forenings" daværende Bestyrelse (Dhrr. *R. P. Jensen, L. D. Berg, Dahlquist, N. Hansen* og *Wm. Petersen*) Forhandlingerne om Nedsættelse af en blandet Tarifkommission ved følgende Skrivelse til Bestyrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere":

„Det kan næppe være undgaaet den meget ærede Bestyrelses Opmærksomhed, at den fra Nyaar gældende Tarif lider af betydelige Mangler. Vi tage vist næppe fejl; naar vi tro, at det ligger Bogtrykkerforeningen lige saa meget paa Sinde som Typografforeningen at faa disse Mangler afhjulpne, og derfor fremsætte vi paa „Den typografiske Forenings" Vegne den Anmodning til „Foreningen af danske Bogtrykkere", *at den vil medvirke til Nedsættelse af en Tarifkommission".*

Den ærede Bestyrelse vil maaske synes, at der er hengaaet en altfor kort Tid, forinden man igen beskæftiger sig med Tarifsagen, en Indvending, vi maaske maatte tage til Følge, hvis der ikke nu var kommet den ny Omstændighed til, at der af begge Foreninger er etableret en Voldgiftsret. At det er begge Parters Hensigt at indrette Voldgiftsretten til en Institution, der kan dømme i alle forekommende Stridigheder, og hvis Domfældelser Alle uvægerlig have at følge, anse vi for en Selvfølge, men for at Retten kan blive en saadan Institution er det nødvendigt, at den faar saa fyldige Retsregler som muligt at dømme efter. Saadanne ere ikke til Stede i den nuværende Tarif, men det kan næppe blive noget uoverkommeligt Arbejde at tilvejebringe dem, naar man kun med gensidig Imødekommenhed vil tage Sagen under Overvejelse.

Vort Forslag til den ærede Forening er derfor, at der i den nærmeste Tid nedsættes en Tarifkommission, bestaaende af ti Medlemmer, hvoraf hver Forening vælger Halvdelen. — Vi udbede os hos den ærede Bestyrelse, at den velvillig vil tilsende os Meddelelse om det Resultat, som Foreningen maatte komme til med Hensyn til denne vor Anmodning."

Den 31. December s. A. tilskrev Bogtrykkerforeningen Følgende:

„I Anledning af den ærede Bestyrelses Skrivelse af 27. November d. A. udbede vi os meddelt, hvilke Punkter i Tarifen den væsenligt maatte ønske ændrede, forinden vi kunne forelægge de Herrers Skrivelse paa vor Forenings Generalforsamling, der vil blive afholdt i Januar eller Februar Maaned n. A.

P. S. V.

Sally B. Salomon."

Herpaa svarede Typografforeningen den 15. Januar:

„I Følge Skrivelse af 31. December f. A. ønsker den ærede Bestyrelse i Henhold til vor Anmodning om en Tarifkommissions Nedsættelse Meddelelse om, hvilke Punkter i Tarifen vi væsenligt maatte ønske ændrede. Som direkte Svar herpaa tillade vi os at henlede Opmærksomheden paa §§ 10 og 13 — to af Tarifens betydeligste Paragrafer —, der kun meget undtagelsesvis have formaaet at skaffe sig Indgang. Denne Ulempe, formene vi, saa godt som umuliggør Voldgiftsrettens Virksomhed over for Stridsspørgsmaal, der maatte falde ind under disse to Bestemmelser.

Hvilke Opgaver den eventuelle Kommission ellers maatte finde sig beføjet til at løse, bør vel rigtigst overlades til den selv; i alt Fald fordriste vi os ikke til at opstille nogen Forhandlingsbasis uden i Samraad med den ærede Bestyrelse.

Ærbødigst

R. P. Jensen,

Formand.

L. D. Berg. Dahlquist. N. Hansen. Wm. Petersen."

Først den 30. Marts d. A. indløb fra Bogtrykkerforeningen Svarskrivelse, saalydende:

„De Herrers Skrivelse fra resp. November f. A. og Januar d. A. meddelte vi vore Kolleger paa Generalforsamlingen af danske Bogtrykkere, der afholdtes den 14. ds. Med Stemmeflerhed vedtoges det at fraraade en ny Tarifkommissions Nedsættelse, idet man gik ud fra samme Anskuelse, som de Herrer have omtalt, at Tarifen endnu kun har bestaaet en kort Tid, og at det derfor ikke vilde være ønskeligt allerede nu at foretage Ændringer i samme. Skulde de Herrer imidlertid fastholde Nødvendigheden af en Revision af den gældende Tarif eller Indførelse af en ny, skal Styrelsen tillade sig at foreslaa de Herrer at udarbejde et saadant Forslag; vi skulle da beredvillig sammenkalde vore Kolleger og, saafremt de Herrers Forslag i det Væsenlige antages, foranledige vor Del af et Fællesudvalg nedsat for at komme til et endeligt Resultat.

Paa Styrelsens Vegne:
Sally B. Salomon."

Denne Skrivelse gav Typografforeningen Anledning til under 4. April at meddele Følgende:

„Om vi end maa beklage det Resultat, som Foreningen er kommet til paa Generalforsamlingen den 14 f. M., undervurdere vi ingenlunde de Herrers Bestræbelser og imødekommende Tilsagn. Nødvendigheden af en Tarifrevision maa vi imidlertid fastholde, uden at vi dog derfor se os i Stand til straks at fremkomme med bestemte Forslag, da Sagen derved vilde blive bragt over i et nyt Stadium, som kun kunde virke foregribende paa mulige Forhandlinger. At vi fremdeles skulde kunne vægre os ved at besørge bestemt formulerede Forslag fremsatte, er dermed ikke vor Mening, men vi tro, at en snævrere Forhandling vil være frugtbringende, forinden saadanne fremkomme fra nogen af Siderne. Derfor skulle vi tillade os at foreslaa den højtærede Bestyrelse at deltage med os i en Sammenkomst, som vi ville have den Ære at arrangere, saasnart vi herpaa have modtaget Svar.

Paa Bestyrelsens Vegne:
R. P. Jensen.

Wm. Petersen."

Svaret meddeltes den 5. Maj:

„Som Svar paa de Herrers Skrivelse af 4. April d. A. meddeles herved, at Styrelsen har anmodet Hr. *O. C. Olsen* om at mødes med de Herrer for at erfare, hvad der ønskes foretaget i Anledning af de gjorte Forslag til Forandringer i Tarifen.

Paa Styrelsens Vegne:
Sally B. Salomon."

Den 22. Maj havde „Den typografiske Forenings" Bestyrelse sit første Møde med Hr. *O. C. Olsen.* Forhandlingerne bleve nu drevne med Kraft for at hidføre et Resultat inden Bogtrykkerdagen traadte sammen den 3. Juni. Hr. *Olsen* blev enig med Bestyrelsen om et Tarifforslag (se Bogtrykkerdagens Forhandlinger, Side 31—33); han reserverede sig vel sine Medbestyreres og i det Hele Bogtrykkerforeningens Beslutning, men for sit Vedkommende fandt han dette Forslag antageligt, hvad i Øvrigt ogsaa fremgik af Anmærkningerne. Den 1. Juni afholdtes en overordenlig Generalforsamling i Bogtrykkerforeningen for at tage Beslutning om Forslaget. Næste Dag modtog „Den typografiske Forenings" Bestyrelse følgende Skrivelse:

„Paa Styrelsens Vegne undlader jeg ikke at meddele, at vi efter at have modtaget de Herrers Udkast til Tarifændringer have sammenkaldt en ekstraordinær Generalforsamling den 1. Juni og forelagt denne bemeldte Udkast. Fra et af de tilstedeværende Medlemmers Side fremsattes følgende Forslag til en motiveret Dagsorden, som ~~enstemmig~~ vedtoges: „Idet Generalforsamlingen erklærer, at det fremkomne Forslag fra „Den typografiske Forening" er saa vidtløftigt og Principalerne saa ubekendt, at det vil være umuligt straks at sætte sig ind i alle Forslagets Detailler, skal „Foreningen af danske Bogtrykkere" dog afgive den Erklæring, *at den* **ved sin Styrelse*** *vil søge at komme til en billig Overenskomst, idet man erkender, at en Forbedring bør efterstræbes.*"

Paa Styrelsens Vegne
Sally B. Salomon."

Saaledes fremmet forelaa Tarifsagen paa Bogtrykkerdagen. Denne behandlede den med megen Tilbageholdenhed, idet ikke en eneste Taler tvivlede om, at Bogtrykkerforeningens *enstemmig* afgivne Erklæring ~~ikke~~ var alvorlig ment, og det burde de da heller ikke have gjort. Den nedsatte en Kommission for at føre Forhandlingerne til Ende med Bogtrykkerforeningens Bestyrelse.

Kort Tid efter optog Kommissionen Forhandlingerne med Hr. *O. C. Olsen* **paa Bestyrelsens Vegne.** Her kan ikke foreligge nogen Misforstaaelse; ti paa Kommissionens bestemte Forespørgsel svarede Hr. *Olsen* ligesaa bestemt, at han havde Fuldmagt til at føre Forhandlingerne, og at de Afgørelser, han traf med Kommissionen, vare bindende for den hele Bestyrelse. Noget Andet kunde da heller ikke godt tænkes, naar Bestyrelsen skulde udføre Bogtrykkerforeningens *enstemmig* udtalte Vilje. Altsaa begge Parter førte Forhandlinger med hinanden for at faa tilvejebragt „en billig Overenskomst", som Principalerne selv bestemte i deres Erklæring, og det skulle vi ikke undlade at fremhæve, nemlig, at Principalerne have al Grund til at være tilfreds med deres Kommissarius, idet han ikke et eneste Øjeblik undlod at varetage deres Interesser paa en fyldig og virkningsfuld Maade. Den af Principalerne *enstemmig* attraaede Overenskomst *„ved deres Bestyrelse"* opnaaedes. Typografernes Delegerede kom overens med Hr. *Olsen* om Tarifforslaget, saaledes som det er forelagt; begge Parter vare enige om Motivernes Affattelse og tiltraadte dem. Kun Underskriften manglede endnu. Forinden Hr. *Olsen* beseglede Overenskomsten med denne, ønskede han dog at indhente sine Medbestyreres Erklæring, og dette skete. Imidlertid foretog Hr. *Olsen* en Udenlandsrejse, og, da Typografernes Delegerede dreve paa Sagens endelige Afslutning, medens hans Medbestyrere gjorde Indvendinger over for adskillige Punkter, bestemtes det, at Afslutningen kunde ske under hans Fraværelse. Et Par Dage efter udbad Bogtrykkerforeningens Formand, Hr. *Sally B. Salomon,* sig det endnu ikke underskrevne Tarifforslag tilsendt i 35 Eksemplarer, hvilket blev efterkommet, men straks gjorde Formanden for Typografernes Delegerede, Hr. *R. P. Jensen,* ham opmærksom paa, at Forslaget, i Følge hvad der var vedtaget, maatte modtage Underskrift, forinden det kunde omdeles til den ene eller anden Forenings Medlemmer. Efter at en halv Snes Dage yderligere vare forløbne, tilsendte Hr. *Jacob Græbe* Typografernes Formand de 35 Eksemplarer tilbage uden Ændringer; han skrev: „Idet jeg hermed **paa Styrelsens**

* **Udhævelserne ere af os.**

Vegne* fremsender et underskrevet Eksemplar af Tarifforslaget, udbeder jeg mig de medfølgende Eksemplarer paatrykt de Delegeredes Navne og tilbagesendt mig." — Nu var Sagen sluttet. Bogtrykkerforeningens *enstemmig* afgivne Erklæring, at den *„ved sin Styrelse"* vil søge at komme til en Overenskomst, var fyldestgjort: Typograferne vare komne overens med deres Styrelse om en ny Tarif; man motiverer fra begge Sider Overenskomsten og attesterer den med Navns Underskrift. Men hvad sker? Det Utrolige, at man *forkaster* Tarifen! — Lige saa vist som Ingen formaar at rokke ved denne Fremstillings Korrekthed, lige saa vist ligger der i Forkastelsen fra Principalernes Side en Desavouering af egne Ord og egne Handlinger, forbundet med en — om end noget skjult — Tilkendegivelse af, at man vil forsøge Benyttelsen af Magt for at oktroiere en Tarif. — *Det er Situationen!*

Det hedder rigtignok i Principalernes Skrivelse, at de have vedtaget, „at Foreningens Styrelse i den nærmeste Fremtid skal udarbejde et nyt Forslag til en Tarif, som da vil blive tilstillet den typografiske Forening", men den Vedtagelse har vistnok ikke synderlig at betyde; ti hvad vil det sige, at den Styrelse, som Typograferne have forhandlet med siden 27. Novbr. f. A., og som har sluttet Forhandlingerne med en Overenskomst om Tarifen, skal udarbejde og forelægge et nyt Tarifforslag? Det er ubegribeligt. Maaske man tror at kunne trække Sagen ud til 27. November næste Aar, *men saa tager man fejl.*

Tarifens Forkastelse efter Alt, hvad der er gaaet forud, er for Forbundet et Slag paa Øret; det har kun Valget mellem to Ting: at forsvare sig eller vende det andet Øre til. Forbundets ledende Mænd have talt. Vi ville forsvare os, sige de; „den Stilling, som fra begge Parters Side er bleven fastslaaet ved Tarifforslagets Underskrift, maa bevares". Vi ville kæmpe for vor Tarif! — *Det er Situationen!*

Men der er ogsaa Noget at kæmpe for; ti det gælder vor Tarif, der er Fundamentet for vor Organisation, vor Tilværelse. Kampen koster store pekuniære Ofre, den kræver personlig Opofrelse. Vi véd Alle, at vi staa over for en Koalition af Bogtrykkeriejere, Bladudgivere og Boghandlere, men den Koalition skal sprænges, eller der skal gaa Forretninger til Grunde. Forbundets ledende Mænd staa trofast Side om Side; man véd, at de ikke handle i Overilelse, men kun efter nøje Overvejelse, og naar Enhver især indtager en disciplineret Holdning og ofrer pekuniært, hvad der forlanges af ham, men som ikke er Mere, end hvad han kan overkomme, saa skal det vise sig, at Forbundet er stærkt nok til at træde i Skranken til Forsvar for sine Medlemmer, og at man med Tryghed kan tage Plads i de Kæmpendes Rækker; det skal vise sig, at Forbundet ved sig selv alene besidder en Kraft, som Principalforeningen næppe hidtil har haft nogen Anelse om. Og det er en saadan Optræden, Bogtrykkeriejerne fordre af deres Arbejdere, dersom disse skulle bevare deres Anseelse som Mænd. Lad derfor Kampen ikke antage nogen Bitterhed, men lad den blive ført med den største Hensynsfuldhed! Det er gavnligt for Fremtiden, og det skylder Enhver sig selv. Fra Forbundsstyrelsens Side tør det ventes, at den vil vide at træde op, naar Tid er; den vil sikkert give Principalerne Lejlighed til at forelægge deres nye Tarifforslag, naar de da skynde sig lidt, og i omvendt Forhold til, hvad der er sket i Principalforeningen, ville de danske Typografers Optræden være en ligefrem Selvfølge. Deres Fordringer ere anerkendte og begrundede af selve Principalforeningens Bestyrelse. Mere kan ikke forlanges. — *Det er Situationen!*

Efterskrift. Principalforeningens Formand, Hr. *Sally B. Salomon,* vil i et Stykke nedenfor vise, at *en bloc*-Vedtagelsen er Skyld i Tarifens Forkastelse, og anfører i saa Henseende nogle Udsættelser, der skulle bevise dette. Men hvorfor er Hr. *Salomon* ikke kommen med sine Indvendinger saa betids, at de, om der havde været Grund dertil, vare blevne tagne til Følge? Man vil vel snart blive bekendt med Dhrr. Principalers Tarifforslag, og det vil da være interessant at se, hvorledes Hr. *Salomon* har tænkt sig sine Indvendinger formede i Forslaget. Nogle Smaaforandringer og Omposteringer kunne jo altid foretages, men i det Hele og Store have Typograferne afdisputeret Principalerne Tarifen, saaledes som den har foreligget.

* Fremhævet af os.

Angaaende Tarifforslaget.

Som Dhrr. Typografer have set af „Typograf-Tidende" af 16. ds, har den saakaldte Principalforening forkastet „Forslag til almindelig dansk Sætter-Tarif"; de ville maaske ogsaa have lagt Mærke til, at i den Skrivelse, de derom fik af os, var Udtrykket *„en bloc"* fremhævet, ti denne Fordring: *en bloc*-Vedtagelsen, umuliggjorte Forslagets Vedtagelse. Jeg skal tillade mig at vise: hvorfor?

Som Basis for den ny Beregning skulde Paketsats og Ombrækning indføres; men allerede i § 1 (om Beregning) hedder det: sker pr. Ark eller pr. Stk., — det er altsaa et Blandingssystem. § 2: „Prisen for..." her er glemt at tilføje: for Sats og *Aflægning,* hvilket ikke er omtalt med et Ord i hele Forslaget; Aflægningen skal dog vel betales og kan fradrages Satsprisen? §§ 5, 8 og sidste Passus af § 1: Pagina høre hen under § 13 (Ombrækning). § 7: Paa Poesi gives kun Rabat paa alm. Sats, naar Formatet er 4 Liggende, eller naar den længste Linie ikke fylder $^4/_5$ af Formatet; ved disse 2 Bestemmelser gøres i de fleste Tilfælde Indrømmelsen illusorisk. § 11 maa for Beregningssætteren ophøre med 2. Linie, Resten sorterer under Ombrækning. § 13: Slutningen, „Ombrækning betales i alle Tilfælde", maa forandres til: „Naar flere end 2 Sættere ere i et Værk, beregnes den her fastsatte Ombrækningsbetaling, for 2 Sættere det Halve; én Sætter brækker ikke om og kan altsaa heller ikke faa Betaling derfor. § 17: Overarbejde til Kl. 12 forandres til ekstra 50 pCt., efter Kl. 12 til dobbel Betaling. Den tilbudte Garanti for Sætterens Forsømmelse i Arbejdstid er ikke tilfredsstillende. § 18: Timebetalingen maa (som i den nugældende Tarif) forandres til: efter Vedkommendes Gennemsnitsfortjeneste,

maaske med et Tillæg af 10 pCt., naar det kun er en eller flere enkelte Timer.

Avissats. Naar Avissætning skal sluttes Kl. 9 Aften, er der ingen Anledning til at betale mere derfor end for almindelig Sats; Avissætterne ville dog tjene ganske betydeligt ved den høje Ekstrabetaling efter Kl. 9 (§ 9), hvilken Ekstrabetaling jeg foreslaar til 66 Øre pr. Time til Kl. 12, efter den Tid med 50 Øre pr. Halvtime. Hvorfor skudt Sats (§ 3) skal betales efter Højden, d. v. s. med et Tillæg af 25 pCt., indser jeg ikke. Hovedprincipet maa *nu* være, at Avissats betales lig alt andet almindeligt Arbejde, og at alt andet Arbejde betales efter Tarifens § 10 (s. § 18 i Værksats).

Tillæget (Voldgiften). „Hvad enten . . ." maa udgaa; der kan næppe paalægges de københavnske Principaler et saadant Mandat. *Sally B. Salomon.*

Et Alvorsord til Dhrr. Principaler.

Altsaa Tærningen er kastet og Krigen er erklæret! — Det er det Budskab, som i et Ekstranumer af „Typograf-Tidende" blev bragt til alle danske Typografers Kundskab. Et nyt Slag i Ansigtet have vore „humane" og „menneskekærlige" Principaler føjet til alle de øvrige; en ny Ignorering, en ny Umyndighedserklæring har man vovet at byde os, maaske i det Haab, at Typograferne atter denne Gang — lige som alle de foregaaende — kysse „Riset" og putte Forhaanelsen i Lommen.

Dette Haab nære, som sagt, sandsynligvis Dhrr. Principaler, men denne Gang tage de sikkert fejl. Det korte, affejende Svar, som „Foreningen af danske Bogtrykkere" har givet vort Forbund, idet den blot kort og godt underrettede os om, at det havde behaget den uden videre at forkaste Tarifen, og at den som en særdeles Naade havde besluttet at udarbejde en Tarif — rigtignok uden nogensomhelst Opfordring om Medvirkning fra Typografernes Side, ti dette vilde naturligvis stride mod Dhrr. Principalers Traditioner, som de hidtil nøjagtig have fulgt, nemlig at forkaste Alt, hvad der fremkom fra vor Side, dernæst selv, sandsynligvis i Bevidstheden om: „Vi alene vide, hvad der tjener til Eders sande Bedste!" udarbejdet Noget, der skulde være Indrømmelser, men i Virkeligheden Intet har været, og derpaa kastet det hen for Fødderne af „Slaverne" med et „Tag det eller Intet", — dette Svar, siger jeg, har Forbundspræsidiet mødt med et energisk og fast Gensvar, nemlig: Udskrivning af et overordentligt Bidrag af en Krone pr. Forbundsmedlem.

Den tilkastede Handske er altsaa optaget; men før Fjendtlighederne aabenbart have taget deres Begyndelse, før den endelige Krigserklæring endnu er udstædt fra vor Side — Dhrr. Principaler have jo udstædt deres —, skal jeg dog tillade mig i det sidste Øjeblik at rette et Alvorsord til Dhrr. Principaler, nærmest fordi jeg tror, at de have handlet uden ret at betænke, hvilke Følger deres Umedgørlighed kan have, og hvilken Situation de selv ville være Skyld i at have skabt. Endnu er det Tid at overveje, og endnu er det Tid at forandre Taktik!

Til den Ende skal jeg tillade mig at minde om den særegne Stilling, det typografiske Fag lige fra Begyndelsen af den socialistiske Bevægelse her i Landet har indtaget lige overfor denne Bevægelse, der — det nytter ikke at nægte det — er Kapitalens og Arbejdsgivernes værste og mægtigste Fjende, og som i et Tilfælde som her, hvor Principalerne aldeles ikke ville imødekomme deres Arbejderes begrundede Fordringer, *er fuldstændig berettiget.*

Det typografiske Fag har fuldstændig isoleret sig fra denne Bevægelse, det har hidtil fordømt dens Lederes Færd. Men ligger det ikke nær at antage, at naar Dhrr. Principaler, som de nu have gjort Begyndelsen til, tilbagestøder den Haand, som Typograferne have rakt dem til en venlig og mindelig Afgørelse af vort Livsspørgsmaal: „vore slette økonomiske Kaars Forbedring", at de da ligefrem *tvinge* Typograferne over i Socialdemokratiets stedse voksende Rækker? — Enhver, som nogenlunde er i Stand til at kunne og vil se, maa indrømme mig, at dette absolut vil blive Konsekvensen heraf. Der bestaar allerede i det typografiske Forbund et, om endnu kun lille, Mindretal, hvis Maal er Tilslutning til de frie Fagforeninger. Dette Mindretal vil med en rivende Hast blive et overvældende Flertal i det Øjeblik, at Principalerne erklære os en Krig paa Kniven.

Ville Dhrr. Principaler have vundet Noget derved? Nej, sandelig ikke! Fra at have at gøre med en venlig stemt og medgørlig Forening ville Principalerne for Fremtiden faa at forhandle med en hensynsløs og altid paa Krigsfod staaende Forening, der bliver hundrede Gange farligere og vanskeligere at bekæmpe end den nuværende, idet den vil kunne gøre Regning paa Millioner af Arbejderes Sympati og pekuniære Bistand i alle Lande. Vi staa ved en Krisis i den typografiske Udviklings Historie, og Dhrr. Principaler er det, i hvis Haand det er lagt, om de ville forebygge denne og give den nuværende Situation et Udseende, som absolut kun kan være i deres egen Favør.

Hvorledes end Udfaldet bliver, er det min Overbevisning, at vi Typografer med Rolighed kunne afvente det store Publikums Dom, da enhver retsindig og upartisk Mand, der har Spor af Kendskab til vort skadelige og aandsfortærende Arbejde, og som véd, med hvilken ringe Gage Fagets Udøvere ere aflagte, vil indrømme vore Fordringers *fulde* Berettigelse. *S. K.*

* * *

Ovenstaaende Artikel have vi ikke villet nægte Optagelse, skønt vi i det Væsenlige ikke dele dens Indhold. Forfatterens Trusel om, at hvis Principalerne ikke imødekomme Typograferne i Tarifsagen, blive disse til Socialister, vil, ere vi bange for, have den modsatte Virkning af, hvad han har tænkt sig, og med al Respekt for ham, saa ville vi dog i det Hele gøre ham opmærksom paa, at han ikke ser klart i det af ham omhandlede Forhold. *Red.*

Typografiske Kundgørelser.

En Kompagnon,

der er uddannet i Bogtrykfaget, søges til et godt indrettet og omtrent nyt Bogtrykkeri i København, som er i god Drift. En Kapital af omtrent 3000 Kr. er fornøden. Billet, mrkt. „Kompagnon", besørger denne Tidendes Ekspedition.

En yngre, dygtig Sætter

kan i Slutningen af denne Maaned faa Plads som Faktor i et Provinstrykkeri. Til samme Tid kunne to flinke Typografer faa Plads. Reflekterende bedes **hurtigst muligt** indlægge Billet, mrkt. R. K., paa dette Blads Kontor.

En Faktorplads

er ledig for en duelig Typograf i Midten af næste Maaned. *R. P. Jensen* besætter Pladsen.

En Sætter-Trykker,

som kan trykke paa Maskine, kan faa Plads i Slutningen af denne Maaned. Reflekterende bedes indlægge Billet, mrkt. R. K., **hurtigst muligt** paa dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 38. | København, den 27. September 1876. | 3. Aarg.

Kolleger!

Nu skulle Kræfterne prøves!
— de Kræfter, vort Forbund har samlet —
prøves i Kamp, — i Kamp for vort Velfærd!

Nu maa i Gerningen vises
med Alvor, hvad Læben før tolked'. —
Styrken i Enighed være vor Magt!

Kolleger! For lysere Fremtid
til Kamp vi os sammen maa slutte!
Have ej næppe vi tjent til vort Brød?!

Ere vi Mænd, — mon vi da skulle
længer om Smulerne trygle?
Nej, Taalmodet har Ende! Nu Haardt vi
mod Haardt maa fremtidig sætte!

Fremad! Ej splittes vor Enighed —
lig en Lavine den stadig vil vokse,
tiltage brat i Kraft og i Vælde,
Hindringer rydde, besejre hver Modstand!

Op da, Kolleger! Sejr er vort Løsen!
Op da, Enhver, der vort Forbund ej sviger!
Op til en Dyst for vor Stilling at bedre!
Vor Sag er retfærdig. — Kamp da og Sejr!

***

„Ogsaa Modparten skal høres!"

Hr. Redaktør!

Medens Deres Fremstilling af Tarifsagens Gang i de historiske Data er paaskønnelsesværdig korrekt og ligefrem minutiøst godt fremdraget af Hukommelsen, er det højst besynderligt, saa løst og vaklende Deres Betragtninger over Sagens Resultat sættes frem, og det er dog Pointet. Hvorledes kunde De, der i højere Grad end nogen Anden synes at kende alle disse Forholds nærmere og fjærnere Omstændigheder (endog som „Murren" og „Agitation") finde Resultatet saa „utroligt"? Er det da noget Nyt, at en nok saa vel prøvet Udvalgsbetænkning gaar i Hundene, naar den for en større Forsamlings mere eller mindre partiske Domstol skal vejes, før den træder ud i Virkeligheden? — og er det noget Nyt for Dem, at der netop i denne Sag findes 2 Partier af saa skærende Modsætning, at det ene paa ethvert Punkt bliver ydende og det andet paa ethvert Punkt nydende? Er det endvidere noget Nyt for Dem, at „Dansk Bogtrykkerforenings" Medlemmer som fuldt selvstændige Mænd af moden Alder og med store Interesser ikke saadan uden videre give Nik til hvad der kræves? — Hvis ikke, falder det „Utrolige" noget sammen med Hensyn til Generalforsamlingens Handlemaade, og tilbage bliver kun, hvad der kunde sluttes af Styrelsens Holdning; i dette Spørgsmaal er mit Forsvar det mest gyldige og netop *det*, der er disse Liniers Hensigt.

Som aktivt Medlem af Styrelsen for „D. Bogtr.-Foren." blev den Ulejlighed at forhandle om Tarifspørgsmaalet læsset paa mine Skuldre ogsaa sidste Gang; jeg modtog Arbejdet som en Pligt og gik til Sagen med det sikre Haab at kunne nedstemme Fordringerne henimod det Maal, der delvis var sat mig som Grænse ved Forhandlingerne. Der slöges vel ogsaa af, jeg tør næsten sige paa alle Punkter, men ikke altid i tilstrækkelig Grad, netop i det mest kildne Spørgsmaal, og hvorfor? (jeg paatager mig hele Ansvaret!) fordi det er passeret, at Fordringernes Nødvendighed blev motiveret med: Økseskaft. Jeg tager Dem, Hr. *R. P. Jensen*, til Vidne paa, at det er sket, og jeg har Deres gentagne Billigelse af det Tilladelige i, at jeg af den Grund lod mig „paaoktroiere" Beslutninger, som ellers aldrig havde fundet Plads i Udkastet. Min personlige Stilling til Tarifspørgsmaalet i Almindelighed var og er, at der paa Basis af en fornuftig Arbejdstid med forpligtende Arbejdsmængde kunde ydes væsenlige Fordele til Sætterne, og mit Arbejde havde derfor til Formaal at bringe disse Fordele ned til et antageligt Lavmaal, men Resultatet forfejlede jeg — jeg paatager mig hele Ansvaret! — Styrelsen selv kunde ikke følge mig (*det* véd De jo!), og jeg bar altsaa ene Forslaget ind for Generalforsamlingen. Brevet, der af Hr. Græbe (Sekretæren) blev underskrevet paa Styrelsens Vegne, fik kun denne Form for at vise det fælles Ansvar for mit Navns Underskrift under min Fraværelse — ikke videre. Er der heri Noget, der kan berettige til at gaa bagover af Forskrækkelse? Det „Utrolige", der er passeret, er et Mareridt ligesom Deres Formodninger om „Koalition af Bladudgivere, Boghandlere og Bogtrykkeriejere", om „Benyttelse af Magt", om „Foreningens Desavouering af Ord og Handlingerne" o. s. v. (der arbejdes jo netop paa de Forbedringer, der bør efterstræbes!). Husk endelig paa, at Defensiven altid er vor; men jeg skal dog lægge til, at denne defensive Alliance er formeret i en Kolonne, der ikke frygter et Angreb. Hele Affæren er dog sluttelig ikke saa himmelraabende rædsom, som Deres Artikal lader ane, saalænge der er Udsigt til en mindelig Ordning endnu. — Disse Linier kun for at følge Sandheden i Deres Overskrift; jeg skal vel vogte mig for at komme ind paa en Diskussion, der efter samme

Numer af Bladet at dømme vilde drage ind i et Uføre af Artikler som *Sally B. Salomons* ilfærdige private Meninger og den Daarekistesnak, der slutter Bladet med en Bemærkning, som korrekt nok tager sig ud som Beskrivelsen af en tyk Streg over hele Stadsen.

O. C. Olsen.

* * *

I det Hele henholde vi os til Artiklen i forrige Numer og indskrænke os til Bemærkninger *dér*, hvor disse kunne give større Klarhed i Spørgsmaalet. — Det er fejl at sige, at den ene Part paa ethvert Punkt kun er ydende og den anden ligeledes paa ethvert Punkt kun nydende; ti er Typografen ved sit Arbejde ikke en *ydende* Part — hvad er saa Ydende i Bogtrykproduktionen? — Pointet i Hr. *Olsens* Tilsvar er, at det er ham, kun ham alene, der skal hæfte for Tarifforslagets Underskrift. Vi kunne ikke gaa ind herpaa. *R. P. Jensen* vidste, at Styrelsen maaske modstræbende vilde følge Hr. *Olsen*, men han havde dog al Grund til at tro, at den gjorde det, og som yderligere Bevis herfor, end hvad der meddeltes i forrige Numer, skal anføres, at naar Forslaget, som Hr. *Olsen* og Typograferne alt vare blevne enige om, ikke blev underskrevet før hans Afrejse, var det netop begrundet i, at de tre øvrige Bestyrelsesmedlemmer skulde gives Tid til, inden Underskriften paafulgte, at faa de Ændringer foretagne, som de havde antydet; de ændrede ikke, som bebudet, Forslaget, men sendte det uden Tilføjelse eller Forklaring til Typograferne, skønt der jo var truffen Aftale om at føre Forhandlingerne videre under hans Fraværelse. Hr. *Olsen* vil sikkert saaledes give os Ret i, at om end *R. P. Jensen* vidste, at hans Medbestyrere havde rejst Betænkeligheder mod Forslaget, maatte han *(J.)* dog antage, at den Hr. *Olsen* en Gang givne Fuldmagt havde bragt dem til at lade disse Betænkeligheder falde, hvad der da ogsaa fulgte saa temmelig af sig selv. Just i samme forbindende Forhold, som Styrelsen stod i til sin Befuldmægtigede, stod ganske vist ikke Generalforsamlingen til Styrelsen, men i Henhold til det meddelte Aktstykke af 2. Juni havde Medlemmerne dog en moralsk Forpligtelse til at følge sin Styrelse, og vi tør paastaa, at af ti Foreninger vilde i saadant Tilfælde højst én have handlet som Principalforeningen. — Det er rigtigt, at *R. P. Jensen* misbilligede en paastaaelig, lidet medgørlig, haardfør Argumentering („Økseskaft") under Forhandlingerne, men Hr. *Olsen* bedes tilgive den; vi kunne forsikre, at den ikke skyldtes Mangel af Respekt for ham, men Ivrighed og sand Interesse for at røgte et paataget Hverv. Tarifforslagets Motiver give al anden fornøden Oplysning om denne Del af Forsvaret. — Hr. *Olsen* udtaler rigtignok, at Formodningen om Koalition o. s. v. er et „Mareridt", men straks efter følger, at der bestaar en defensiv Alliance, som er formeret i en Kolonne — hvad er da det? Det synes os, som om Hr. *Olsen* selv bekræfter Formodningen. Selvfølgelig kunne vi ikke indvende Noget imod, at Principalerne „formere sig i en Kolonne, der ikke frygter et Angreb", men vi have blot villet gøre vore Kolleger opmærksom derpaa. — „Hele Affæren er dog sluttelig ikke saa himmelraabende rædsom, som Deres (vor) Artikel lader ane", — „der arbejdes jo netop paa de Forbedringer, der bør efterstræbes" — udtaler Hr. *Olsen*. Nu faar man at se! — Som sagt, vi henholde os i Et og Alt til Artiklen i forrige Numer. *Red.*

Angaaende Tarifsagen.

Hr. Redaktør! I det sidst udkomne Nr. af „Typ.-Tid." findes en Artikel, imod hvis Indledning og Konklusion jeg ikke *vil* polemisere; derimod være det mig tilladt at belyse lidt de offenliggjorte Aktstykker.

Den 27. November fremhævede „Typ.-F." i sin Skrivelse til vor Forening, at den fra Nyaar gældende Tarif led af betydelige Mangler, som man ønskede afhjulpne ved en Tarifkommission, ved en Samarbejden med Bogtrykkerforeningen, idet *man dog indrømmede, at der var hengaaet en altfor kort Tid for at bedømme denne.* Det var navnlig den etablerede Voldgiftsret, der skulde mangle „saa fyldige Retsregler som muligt at dømme efter".

Den 31. December udbad Bogtrykkerforeningen sig meddelt, hvilke Punkter i Tarifen man ønskede ændrede.

Den 15. Jan. svarede „Typ. F.", at det væsenlig var § 10 (Korrektur) og § 13 (Prisen for Sats og Aflægning) man ønskede at forhandle om.

Den 30. Marts svarede Bogtrykkerforeningen herpaa, at den ikke kunde anse det for ønskeligt allerede nu at foretage Forandringer i Tarifen, der kun havde bestaaet saa kort Tid, og fraraadede en ny Tarifkommissions Nedsættelse; man anmodede „Typ. F.", dersom den fastholdt Nødvendigheden af en Tarifrevision, da at fremkomme med Forslag dertil, som vi saa skulde behandle.

I Skrivelse af 4. April fastholdt „Typ. F." sine Fordringer og foreslog os at udnævne Delegerede til en Samarbejden.

Den 5. Maj meddelte vi „Typ. F.", at vi havde udnævnt Hr. *Olsen „for at erfare, hvad der ønskes foretaget i Anledning af de gjorte Forslag til Forandringer i Tarifen".*

Og *nu* — først nu i Kommissionen stilles Fordring om en Forhøjelse af *33—50 pCt.* paa Satsprisen. Nu er der ikke længer Tale om, at Voldgiftsretten ikke havde „Retsregler"; *nu* vil man — ja! hvad vil man ikke?

Hertil skal jeg indskrænke mig nu; jeg beder blot bemærket, at min Underskrift ikke er som Bogtrykkerforeningens Formand. Ærb.

Sally B. Salomon.

* * *

Meget rigtigt! Hr. *Olsen* skulde ved sin første Forhandling med Typograferne erfare, hvad der ønskedes foretaget i Anledning af Tarifsagen; ti disse havde vægret sig ved paa egen Haand at opstille nogen Forhandlingsbasis (se Skr. af 15. Jan.) Hr. *Salomons* Belysning mangler Fortsættelse. *Red.*

Et Alvorsord til Kolleger.

Krigen er erklæret! — For første Gang have Principalerne ytret Lyst til at prøve Kræfter med det danske Typograf-Forbund, men den nærmeste Fremtid

vil forhaabenlig vise, at det tillige var et sidste Forsøg, da „brændt Barn skyr Ilden".

Men hvorledes er nu Stemningen blandt Typograferne? Ja, i de første Dage var den jo lidt vel „mat", men saa snart det om Lørdagen udkomne Ekstranumer havde meddelt Typograferne, hvilken Stilling Bestyrelsen og Forbundsudvalget havde indtaget, den eneste Stilling, der fornuftigvis kunde være Tale om at indtage, indtraadte der en betydelig Bedring; vel blev Stemningen ikke „animeret", men det er ogsaa heldigt; en stærk Opbrusning i Begyndelsen faldes der i Reglen hurtig af paa, hvorimod den rolige Overvejelse af Forholdene og den rolig tagne Beslutning at ville optage Kampen og holde ud er langt at foretrække.

Styrelsen har ikke behøvet at ordne sine Tropper; de ere saa godt som alle paa deres Plads. Den har begyndt med at udskrive et overordenligt Bidrag af 1 Kr., og derved vil der paa kort Tid i Forbindelse med den fornødne Enighed være Chancer nok for et godt Udfald. Vel kan det siges, at Tiden kunde være heldigere o. s. v., men saa maa det ogsaa erindres, at et Forbund, der er saa godt organiseret som vort, der har saa faa Fagfæller udenfor, maa kunne udrette Underværker, *naar hver Mand gør sin Pligt!*

Og tror man nu, at Principalforeningen eller den Koalition, der er dannet for at knuse Forbundet, har en skrækindgydende Magt? Jeg tror Nej! Lad de Herrer have Penge — saa have de heller ikke mér! Enighed skal de ikke have Skyld for at besidde, det skulde da være om at „komme først til Mølle" for at faa Arbejdskraft, naar det kniber.

Saaledes synes altsaa Tilstanden før Fjendtlighedernes Begyndelse at være upaaklagelig. Vel spores der Frafald enkelte Steder, men det maa ikke betragtes som en Betænkelighed; det er godt, at slige „forvildede Faar" forsvinde. Naar man vilde udspekulere deres Beskaffenhed som Arbejdere, saa vilde man — i Almindelighed — faa at se, at der gaar saa mange flere end Tolv paa et Dusin, at de forholdsvis gør ringe Skade. Nu at gaa nærmere ind paa deres Bevæggrunde til at tage det „fornuftige" Parti, tillader hverken Tiden eller Bladets Plads. Ufatteligt — maaske fatteligt, naar man var *à jour* med deres Aandsretning — er det imidlertid, at Folk have været Medlemmer af Foreningen eller Forbundet i længere Tid uden — som det synes — at vide, hvad der har været tilsigtet med hele dette store Foretagende. Mere ufatteligt er det, at i et Trykkeri (Kleins), der paa Grund af usle Arbejdsvilkaar for ikke lang Tid siden har været „blokeret", har hele Personalet udmeldt sig. Hvorledes skal man forklare sig dette? Skulde Forholdene være blevne saa meget bedre dér, at der ikke behøves anden Tarif end den, Principalen finder det mest passende i sit Kram at lave? Det tror jeg ikke. Nej, Sagen er den, at disse Folk ere „svensk" anlagte; et godt Ord og et Glas daarligt Øl, og saa gaa de paa igen med Glans — om det skal være for 5 Øre pr. Tusind! Man maa nu ikke misforstaa mig: „Svenskerne" ville nok „ha'e Mere", naar de kunne faa det ad fredelig Vej; naar den Tid kommer, at Principalerne af deres „gode" Hjerte tilbyde deres Arbejdere bedre Vilkaar, saa vil der blive fortræffelige Kampfæller af de nu saa miskendte Genier.

Naa, denne Frafalden har som sagt ingen væsenlig Betydning; et Par Stykker mere eller mindre i Rækkerne har Intet at sige. Enhver Typograf med Hoved paa det rette Sted maa være sig bevidst, at Forbundet staar paa et aldeles retfærdigt og hensynsfuldt Grundlag; Forbundet vil ikke være alene bestemmende om Arbejdsprisen, det tillader Principalerne at være medbestemmende, — men Forbundet kan ikke tillade Principalerne at være Eneherskere paa et Omraade, hvor *det Modsatte burde være Tilfældet.* Enhver, der ikke er forblindet af sin egen Uvidenhed, maa kunne indse, at den Tarif, der forlanges gennemført, ikke er ublu over for Principalen eller paa nogen Maade kan siges at „skade Konsumen" — Konsumen kan godt taale, at der ydes lidt Mere, end hvad der akkurat gaar op i Sulteføde.

Idet jeg slutter, skal jeg lægge alle Kolleger et Alvorsord paa Sinde: *Forbundet staar og falder med Tarifen!* For Enhver, der kender den „gode, gamle Tid", da der ikke var noget Foreningspunkt for Typograferne, og Typografen som Følge deraf maatte finde sig i alle Vilkaarligheder, hvis han ikke vilde foretrække at „gaa straks", vil det være let at indse, at *Forbundets Bevarelse er en Livssag* — det koste, hvad det vil! Og dem, der ikke kunne indse dette, kunde have godt af at blive „stegte i deres eget Fedt". Kolleger! Lad os holde sammen, optræde med Værdighed og Energi og ofre beredvilligt! Hver den, der falder fra, giver Principalerne Anledning til et Smil og et Skuldertræk, men *hver den, der staar fast, aftvinger Principalerne Agtelse.* *J. F.*

Korrespondance.

København, 8. September. *(Forbundet kontra „Schustere".* — Indsendt.) I Thieles Trykkeri findes en Trykker-Faktor, som hedder *Krause.* Denne Mand, der næppe er synderlig kendt blandt Typograferne i Almindelighed, synes at skulle blive en Berømthed i dette Trykkeri. Det vilde være Synd og Skam, om man beskyldte ham for at være i Besiddelse af Dannelse eller Hensynsfuldhed overfor Medarbejdere, ja, det vilde virkelig være en Fejltagelse; det véd Trykkerne særdeles godt, især de yngre, som ikke formaa at hamle op med ham i disse Egenskaber. Havde han nu endda indskrænket sig til at anvende dem overfor Trykkerne, men det har han ikke kunnet; ti for nogle Dage siden maatte Sætterne ogsaa undgælde, idet han overlegent lod dem vide ved to af dem, at Alt, hvad Sætterne lavede, var noget „Svineri", og specielt skulde disse to Sættere ved Udskydning have fejlet. Arbejdet blev nøjere efterset, og det viste sig nu, at „Svineriet" laa ikke hos Sætterne men hos Trykkerne. Det er en Selvfølge, at slige Udtalelser maatte vække stærk Utilfredshed blandt Sætterpersonalet. Just i de samme Dage udgik i Trykkeriet et „Cirkulære" saa lydende: „Alle og Enhver advares mod en Køter, lydende Navnet „Slagteren", som er sluppen løs og udbreder „Svineri" omkring sig." Besynderligt nok klagede Trykker-Faktoren til Sætter-Faktoren over dette „Cirkulære"*, hvad

* Man maa erindre, at Hundeforbudet endnu ikke var hævet.

der naturligvis kun kunde tjene til Morskab, og da Trykker-Faktoren just ikke forener Skarpsindighed med hans øvrige Egenskaber, søgte man lejlighedsvis at gøre ham dette begribeligt, t. Eks. ved en „Skrabe-Koncert“ o. s. v. Kort før denne „Ballade“ havde jeg med Trykker *N. P. Nielsen* haft en Ordstrid, som endte med, at jeg, efter at Hr. *Nielsen* havde fornærmet mig, kaldte ham for en „Schuster“, ja, jeg kom endog for Skade at udtale, at alle Typografer, som ikke vare i Forbundet, ere „Schustere“. Hr. *Nielsen* fortalte dette til sine Trykker-Kolleger, af hlvike de fleste kunne henføres under denne Kategori. Man blev fornærmet. Dhrr. *N. P. Nielsen* og *Friberg*, to „undersaatlige“ Mennesker, meldte det Passerede til deres Faktor (Krause). Denne gik igen til sin Herre og Mester og anklagede mig: jeg udbredte Idér, der vare skadelige for hans Trykkeris Bestaaen; han (K.) fortalte endvidere den „Skandale“, der var overgaaet ham i Sætterriet med Hensyn til „Skrabe-Koncerten“ o. s. v.; — om han samtidig oplyste, at hvad der var forefaldet, kun var en Revanche, tør paa ingen Maade staa til Troende. Dagen efter kom Sætter-Faktoren, Hr. *Petersen*, til mig med den Besked, at han „paa Befaling af Hr. *Thiele* skulde sige mig op“; Grunden dertil vidste Hr. *Petersen* ikke, da han Intet havde at udsætte paa mig, og jeg henvendte mig derfor til Hr. *Thiele* selv for at faa den at vide. Svaret lød: „De har ikke opført dem ordenlig, og navnlig har De fornærmet Trykkerne.“ (Stakkels „Schustere“, som ikke kunne forsvare sig selv!) Hr. *Thiele* sluttede med den for mig lidet opbyggelige Oplysning: „De skulde tage Dem i Agt, ellers kunde de muligvis faa en Dragt Prygl!“ Jeg kom til at tænke paa de Krauseske Egenskaber, da disse Ord lød for mine Øren. — Man („Schusterne“) opnaaede saaledes at faa hævnet sig paa Sætterne (Forbundsmedlemmerne) ved, at jeg blev jaget bort fra min Plads. Den Skade, jeg derved har lidt, har jeg overmaade nemt ved at bære; men hvad jeg vil fremhæve som det Bedste ved Sagen, er, at Hr. Krause er begyndt at blive — høflig.

Oscar Larsen.

Hr. Redaktør! Da den Anskuelse synes at gøre sig gældende i nogle Trykkerier, at Erlæggelsen af det overordenlige Bidrag er en *frivillig* Sag, vil jeg med Deres Tilladelse henlede Opmærksomheden paa § 17 i Forbundets Grundlov, saa at altsaa Betalingen af dette Bidrag bliver en *Pligt* for ethvert Medlem, dersom han ikke vil udsætte sig for Konsekvenserne af Bogtrykkerdagens Beslutning angaaende Samarbejde med Ikke-Forbundsmedlemmer. Dette være kun sagt, for at ikke de Herrer senere skulle komme til at fortryde et uoverlagt Skridt.

Deres ærb.

M.

Vi finde Anledning til at erklære, at skønt vi i det Hele taget bærer Ansvaret for Tidendens Indhold, saa maa vi dog forbeholde os, at kun de Artikler, der enten ikke ere undertegnede eller undertegnede med „Red.“, gøres til Et med vore Anskuelser og Meninger.

Red.

Den typografiske Forening.

En Adresse til Arbejderkommissionen, hvori anmodes om, at Kommissionen vil underkaste „Almindelig dansk Velfærdsforenings“ (P. F. Lundes) Forslag til en Ordning af Arbejderforholdene her i Landet en grundig Prøvelse og derefter foranstalte Resultatet offenliggjort, henligger til Underskrift i Foreningslokalet efter Anmodning af den nævnte Forenings Bestyrelse.

Bidrag til Berliner-Strejken.

Fra 9. til 15. September. Berlingske Tr. 2 Kr. 35 Øre, Sivertsens Tr. 1 Kr., Guldbrandsens Tr. 1 Kr. 75 Øre, Ferslews Tr. 1 Kr. 40 Øre, Cohns Tr. 3 Kr. 75 Øre, Dagbladets Tr. 4 Kr. 35 Øre, Nielsen & Lydikes Tr. 4 Kr. 75 Øre, Schultzs Tr. 5 Kr. 80 Øre, Hoffensbergs Tr. 2 Kr., Thieles Tr. 4 Kr., Jørgensen & Ko.s Trykkeri 8 Kr. 25 Øre, Nykøbing p. F. Stedforening 10 Kr. Ialt 49 Kr. 40 Øre.

Med det tidligere Indkomne 545 Kr. 64 Øre.

I Nr. 35 er Nakskov Stedforening opført med 2 i Stedet for 4 Kr.

Hermed ophører Indsamlingen.

Rettelser. I Artiklen „Situationen“ i forrige Numer staar anført Side 2, Spalte 2, Linie 2 og 3: „enstemmig vedtoges“, hvilket rettes til: „vedtoges med alle Stemmer mod en“. — I samme Spalte, Linie 18, skal Ordet „ikke“ udgaa.

Brevkasse.

(!) i Flensborg. Næste Gang. Vi ere Dem taknemlig, dersom De vil være vor Korrespondent. Hilsen og Tak!

Typografiske Kundgørelser.

Hr. Typograf *R. P. Petersen* vil gøre sig meget forbunden ved at opgive sin Adresse til Skrædermester

R. Clausen,
Nestved.

En Kompagnon,

der er uddannet i Bogtrykfaget, søges til et godt indrettet og omtrent nyt Bogtrykkeri i København, som er i god Drift. En Kapital af omtrent 3000 Kr. er fornøden. Billet, mrkt. „Kompagnon“, besørger denne Tidendes Ekspedition.

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.

og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.

Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.

Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i Københavns. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 39. | København, den 30. September 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Omstændighederne paabyde, at den Reorganisation af Forbundets Administration, som bør ske efter Grundloven (nye Forbundsbøger, Regnskabs-Skemaer o. s. v.), og som vilde være at foretage i disse Dage, udsættes indtil videre. — Stedforeningernes Bestyrelser anmodes om nøje at mærke sig *alle* de Typografer, der ikke ere delagtige i at indbetale det overordenlige Bidrag til Forbundskassen, saa at en Oversigt let lader sig skaffe til Veje, naar det maatte ønskes.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblads" Trykkeri er *blokeret.*

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 16. September:

Nykøbing p. F. 9 Kr., Slagelse 8 Kr., Hillerød 6 Kr., Horsens 7 Kr., Randers 3 Kr., Ringsted 6 Kr., Vejle 8 Kr., Aalborg 10 Kr., Svendborg 3 Kr., Frederikshavn (Aalborg) 1 Kr., København 322 Kr.

For Lørdag den 23. September.

Nestved 6 Kr., Nykøbing p. F. 9 Kr., Slagelse 8 Kr., Hillerød 5 Kr., Horsens 8 Kr., Ringsted 6 Kr., Vejle 8 Kr., Aalborg 10 Kr., Frederikshavn (Aalborg) 1 Kr., København 300 Kr.

Et Par velmente Ord til de københavnske Typografer.

Af „Typograf-Tidende" har jeg erfaret, at der forberedes en stor Arbejdsnedlæggelse i den nærmeste Fremtid, og at der er udskrevet et ugenligt Bidrag for at holde Strejken vedlige, naar den er paabegyndt. Som gammel Typograf anser jeg mig ikke uberettiget til ogsaa at udtale en Mening i denne Sag, om den end gaar i en modsat Retning af den, som udtaler sig i det nævnte Blad; de ophidsende, anonyme Artikler lader jeg ude af Betragtning, de have et altfor ungdommeligt Præg til, at en alvorlig Mand kan have Lyst til at imødegaa dem.

En stor Del af Dhrr. Typografer vil ikke være ubekendt med, at der i England i en lang Række af Aar har bestaaet *„Trades unions"*, der understøttede Arbejderne i Kamp mod Arbejdsgiverne, og i flere Tilfælde med et heldigt Resultat. Ved at bestaa i en Række af Aar var der opsparet betydelige Kapitaler (Millioner af Kroner), men ved de gentagne *frugtesløse Strejker i de sidste Aar ere disse store Kapitaler nu opbrugte.* I Amerika har der bestaaet lignende Foreninger, men de ere i en almindelig Opløsning, idet Medlemmerne træde ud massevis, fordi Kasserne ikke have set sig i Stand til at opfylde de Krav, der stilledes til dem. Og hvorledes er det nu nylig gaaet i Berlin? Det véd enhver af de Herrer. De betydelige Kapitaler opbrugtes, og Sætterne maatte falde til Føje. Kunne de Herrer virkelig for Alvor tro, at Resultatet vil blive anderledes i København? Er det saa stor en Kunst at sætte, at der ikke i Løbet af en Maaned kan oplæres en Del yngre Mennesker til Avissats f. Eks., eller tror man virkelig at kunne bygge paa Enighed mellem Hundreder? Avispladserne eftertragtes af de Fleste, og Mange vilde gribe Lejligheden til at opnaa en saadan Plads. Man vil desuden lige saa godt kunne faa *fremmede* Sættere som fremmede Formere, Bagere o. s. v. Det danske Bogmarked er saa vel forsynet, at man ikke absolut trænger til nye Bøger hver Juletid; Publikum, som skal betale de forøgede Produktionsomkostninger, er interesseret i, at Bogprisen ikke bliver for høj, og derfor vil det støtte Arbejdsgiverne, ti det ligger i Sagens Natur, at dersom en Strejke lykkes én Gang, er Fristelsen nær til at gentage denne om kort Tid, man har jo et nærliggende Eksempel med Tarifen. At Bogprisen fra Oplysningens Standpunkt betragtet holdes saa lav som muligt, er et ikke uvigtigt Moment.

Der er en gammel statsøkonomisk Regel, som end ikke den nyere Tids Arbejderbevægelse har rokket, og det er, at Prisen staar i Forhold til Efterspørgslen. Er der Arbejde i Overflødighed, saa er det en naturlig og given Ting, at Arbejderen benytter den gunstige Chance og søger at faa Arbejdslønnen forhøjet, og det vil næsten altid lykkes; men skorter det paa Arbejde, ikke blot i det enkelte Land, men i hele den civiliserede Verden, saaledes som det for Øjeblikket er Tilfældet, saa er det en uheldig Tid at fremkomme med store Fordringer, ti der er én Magt, som er stærkere end alle nok saa godt begrundede og betryggede Forbund, og det er *Nøden.* Naar Ugerne blive til Maaneder i den tvungne eller frivillige Arbejdsløsheds Periode, naar ingen Udvandring hjælper, fordi der ingen Steder er Trang til fremmede ledige Hænder, da kommer Betænksomheden tilbage; man foretrækker et mindre vellønnet Arbejde fremfor intet Arbejde eller fremfor at ty til privat eller offenlig Understøttelse.

Læg mine Ord paa Sinde! — jeg staar udenfor Striden og er for min Person uinteresseret i dens Udfald, men det skulde smerte mig, om det gode Forhold mellem Arbejder og Arbejdsgiver skulde gaa til Grunde i den bebudede Kamp. Det var uheldigt af

Tarifkommissionen at forlange Vedtagelse eller Forkastelse *en bloc,* ti som ethvert menneskeligt Arbejde maatte Forslaget have sine Mangler, disse kunde have været afhjulpne ad Overenskomstens Vej, og Sætterne vilde sikkert have opnaaet bedre Arbejdsvilkaar, naar de opskruede Fordringer om Overarbejde vare blevne ændrede.

Endnu et Par Ord, inden jeg lægger Pennen. I samme Blad har en Indsender betegnet Sætterarbejdet som et „*aandsfortærende*" Arbejde. I 45 Aar har jeg næsten daglig staaet ved min Kasse, og hvis Sætning er saa aandsfortærende, saa gaar det med den som med Kaffen, betragtet som Gift: den virker langsomt. Den, der med *Kærlighed* omfatter sit Arbejde, for ham er det ikke aandløst; han er Forfatterens Hjælper i mange Smaating: ved Interpunktionen, ved at ombytte et mindre velvalgt Ord med et andet o. s. v., han interesserer sig for Arbejdets Fremme, hjælper til for at skaffe det en god Udstyrelse, f. Eks. ved en forstandig Deling af Ordene o. m. A. Af ethvert Skrift, med Undtagelse af Matematik, samler Sætteren smaa Bidrag til sin Viden, hvilke fæstne sig bedre i Hukommelsen, fordi de komme ad Sætningens langsomme Vej; Aflægningen er en god Tid for Tænkning — medens jeg lagde af, udarbejdede jeg de Bøger, jeg har skrevet —, og endelig Korrekturen — hvilket interessant Arbejde at ændre sine egne og Forfatterens Skrøbeligheder, uden at det mærkes! — Sættemaskinens Opfinder, den geniale, brave og dygtige Sætter *Chr. Sørensen,* har mange Gange sagt til mig, naar vi i de tidlige Sommermorgener stod ved vort Arbejde: „Jeg véd ikke, at man kan have det bedre, end ved at staa her og sætte!" Vil Nogen beskylde ham for at have været aandssløv?

Maribo, den 27. September 1876.

J. R. Dein,
Bogtrykker og Boghandler.

* * *

Naar Hr. Bogtrykker *Dein* henvender et Ord til Typograferne, er han vis paa at blive hørt, men han maa da ogsaa vente at blive modsagt, og der er Meget i hans Ord, der trænger til Modsigelse.

Hr. *Dein* vil i Hovedsagen give Typograferne en Advarsel mod at gøre Strejke for at gennemføre Tarifen, og for dem opruller han da nogle Billeder, som de — saaledes synes hans Mening at være — skulde være forblændede nok til ikke at se eller letsindige nok til ikke at paaagte. Vi kunne forsikre Hr. *Dein* om, at de Mænd, der staa i Spidsen for det typografiske Forbund — og de bære fortrinsvis Ansvaret for den nuværende Situation —, have god Kendskab til de engelske *Trades unions* og deres Tilbagegang samt til Arbejdsløsheden i Amerika, ligesom de have vidst at forskaffe sig et grundigt Indblik i den sidste, for Typograferne uheldige Berliner-Affære, og desuden bede vi Hr. *Dein* være overbevist om, at de have saa megen Indsigt i Statsøkonomien, som behøves for at vide, at Forbruget er en Faktor, som væsenlig indvirker paa Produktionen. Men hvad Betydning have de af Hr. *Dein* anførte uheldige Følger for os, naar de hjemlige Forhold i Modsætning til Udlandets vise en Fremgang? Og Bogtrykindustrien her i Landet er i stadig Fremgang. F. Eks.: Fra 1. Oktober begynde tre nye Trykkerier deres Virksomhed i Provinserne (et i Køge, et i Horsens og et i Odder ved Aarhus), de to med hvert et Dagblad, og i København vil to nye Trykkerier blive sat i Gang inden Nyaar, ligesom her med Oktober Fjerdingaars Begyndelse udkommer 5—6 Ugeblade mere end hidtil; derimod er det ikke at opdage, at et eneste Blad eller Tidsskrift vil ophøre at udkomme. Naar det nu saaledes er vitterligt, at vort Fag er i Fremgang som Følge af et forøget Forbrug, hvad skulde der saa være i Vejen for, at Typograferne faa bragt deres Betaling for Arbejdet op til at staa lige med f. Eks. Tyskland, hvor Bogtrykforretningen alt andet end florerer? Typograferne her hjemme ville nemlig efter Tarifen, som Principalerne forkastede, ikke faa en saa høj Betaling, som gives i Berlin *efter* Nedsættelsen. Alle Mennesker tragte jo efter større Indkomster, og det vilde sikkert være fejl af Typograferne, om de ikke gjorde det Samme. Et Sted siger rigtignok Hr. *Dein*, at et Moment i Tarifsagen er, at „Bogprisen fra Oplysningens Standpunkt betragtet" kan holdes saa lav som mulig; ja, det er godt nok, men naar Typograferne sørge for deres egen Oplysning, saa er det tilstrækkeligt, det er for meget forlangt, at de ogsaa skulle gøre det for Andre ved at levere gratis Arbejde Hvorfor falder det forresten Ingen ind at forlange den utidige Beskyttelsestold paa Papir og alle Bogtrykutensilier hævet for at skaffe billig Folkelæsning? Det var der dog Mening i, og den vilde rigelig opveje Typografernes Lønningsforhøjelse. Som sagt, Produktionen kan taale den Forhøjelse, som Typograferne fordre, uden at foraarsage en Stansning i Forbruget, og intet Hensyn kan afholde dem fra at sætte den igennem — *hvis de kunne.*

Hr. *Dein* mener nu, at Typograferne ikke kunne sætte Tarifen igennem ved Strejke, men at det vil gaa os i København ligesom Kollegerne i Berlin. Her maa vi tilbageholde en Bevisførelse, som for Øjeblikket kunde blive altfor interessant for Principalerne at se paa Prænt; men vi skulle dog modsige de Grunde, som *han* mener at hindre Gennemførelsen ved Strejke. Hr. *Dein* opkaster det Spørgsmaal, om det er saa stor en Kunst at sætte, at man ikke i Løbet af en Maaned kan oplære en Del yngre Mennesker til Avissats. Vi ville svare med at spørge Hr. *Dein:* Hvor skal alle de unge Mennesker komme fra, og hvad bliver der af Aviserne med deres Abonnenter i den Maanedstid? Der er vel Udsigt til, at Aviser med faa Abonnenter kunne gøre Forretning, men mon Aviserne med de mange Abonnenter ville synes om det? Nej, det betaler sig ikke, og derfor indstiller man heller ikke Bladene en Maaned. — Hr. *Dein* spørger fremdeles saa forbavset, om man virkelig tror at kunne bygge paa Enighed mellem Hundreder; hvorfor ikke? — det betaler sig, man gør en god Forretning, og desuden tillader Forbundet ikke Uenighed, det Forbund, som er en absolut Nødvendighed. — Naar Hr. *Dein* dernæst nævner Avispladserne som særlig skikkede til at bevirke Frafaldne, saa skulle vi blot gøre ham opmærksom paa, at den Slags Pladser ikke er synderlig søgt for Øjeblikket. — Desuden gaar Hr. *Dein* ud fra de uheldige Former- og Bagerstrejker her hjemme og mener, at

ligesom fremmede Formere og Bagere medvirkede til at ødelægge Strejken for disse Arbejdere, saaledes ville fremmede Sættere ødelægge Strejken for os. Denne Grund vilde maaske vise sig holdbar, dersom der ikke var den store Forskel, at medens Formerne og Bagerne ikke ere organiserede hverken hjemme eller i Udlandet, saa staa Typograferne ikke alene hjemme men ogsaa i Udlandet omsluttede af en fast Organisation og — hvad der er fuldt saa vigtig — med en betydelig Fagpresse til deres Raadighed, saa at der kun vil hengaa Timer, inden enhver Typograf lige ned til den tyrkiske Grænse kan vide nøjagtig Besked om en Strejke i København. — Endelig kommer Hr. *Dein* til Bogmarkedet, som efter hans Mening kan undvære Typograferne i alt Fald denne Jul over. I det Hele har Bogmarkedet ikke stor Betydning under en Strejke; det er Blade, Tidsskrifter, Avtoritets- og merkantile Arbejder, som paatrængende fordre Udførelse og derfor hovedsagenlig virke paa Trykkeriernes Drift, saa for den Sags Skyld kunne Forlæggerne gøre, som de selv lyste. Men Forlæggerne *kunne* ikke suspendere deres Virksomhed; de kunne for en kort Tid disponere anderledes til Besvær for Typograferne, det er det Hele. Her i København hører man ofte, at hvis Tarifen gaar igennem, ville Forlæggerne ikke lade trykke, men lade Værkerne henligge. Det er dog en Latterlighed at maa høre paa Sligt! Forlæggere som Dhrr. *Hegel* og *Reitzel* ere, skønt Indehavere af store Forretninger, rene Nulliteter i Tarifstriden; vil *Hegel* ikke tage en Forfatters Arbejde paa Forlag, saa er der en Anden, som gør det, og faar *Reitzel* det Indfald at opsætte Udgivelsen af H. C. Andersens Skrifter til næste Aar, saa er der Ingen, som bryder sig derom. Forlæggernes Stilling overfor Publikum er en anden end Typografernes; disse kunne *trods* Publikum regulere Satsprisen, fordi de indbyrdes have udelukket Konkurrencen, men hines Forretninger, der ikke kunne frigøre sig for Konkurrence, blive tvertimod regulerede *af* Publikum. Dette *vil* have sit Behov tilfredsstillet og tager intet Hensyn til indbyrdes Kævl mellem Bogtrykkeriejerne og Typograferne; men skulde det virkelig tage Parti, saa er det vor Overbevisning, at det bliver for Typograferne, saa sandt som disse endnu med fuld Ret kunne benytte Hr. *Deins* egne Ord fra 1848 som Overskrift til deres Fordringer: *ikke at betale Sætterens Tid er Tyveri.*

Vi tro hermed at have modsagt Hr. *Dein* i alt Væsenligt, idet vi tilføje, at Kærnepunktet i Tarifstriden er, *at Typograferne fra at være et Nul ville kæmpe sig op til at blive en Faktor i Produktionen uden Tilsidesættelse af andre Faktorers Ret*, og det sker med en Bevidsthed, som gør Formaninger, Advarsler, sørgelige Billeder om Nød o. s. v. overflødige. Som enhver Mand i det store Menneskesamfund arbejde Typograferne for Fremgang i deres økonomiske Stilling og benytte kun tilladelige Midler, det tør Ingen dadle dem for eller fraraade dem.

Hr. *Dein* maa nu ikke tro, at vi et Øjeblik skulde tvivle om, at hans Ord ere velmente, og vi ville paa ingen Maade afvise dem som grundløse, men vi ville tillade os at mene, at Hr. *Dein* er Skuepladsen for fjærn til ret at kunne se Tingenes virkelige Tilstand, — derom vidner hans Indvending mod *en bloc*-Afgørelsen og den Betydning, han synes at tillægge Fordringen i Tarifen om Godtgørelse for Overarbejde; ti det vil sikkert vise sig, at den Hindring for Tarifens Vedtagelse, som Principalerne saa stærkt have fremhævet ved *en bloc*, kun er et Paaskud, hvorunder de egenlige Realitetsgrunde skjule sig, og Bestemmelsen om Overarbejde kan kun tillægges en underordnet Betydning.

Til den sidste Del af Hr. *Deins* Ord have vi ingen Bemærkninger at gøre. *Red.*

---

†

Bogtrykker Just Thiele

var født den 5. Oktober 1823. Næst den Berlingske tilhørte han den ældste nulevende Bogtrykkerslægt her i Landet. Hans Bedstefader var *Johan Rudolph Thiele*, som 1748 fra Tyskland kom til København, hvor han 1770 købte det Heidenske Bogtrykkeri, hvilket han Aaret derefter ved Giftermaal forenede med det Borupske Bogtrykkeri; en Broder til denne Thiele var *Frederik Vilhelm Thiele*, der 1781 ligeledes blev Bogtrykker, hvormed han dog ophørte 1797. J. R. Thieles ældste Søn og den nylig afdøde Just Thieles Fader var *Hans Henrik Thiele*, som fra 1818, da Faderen døde, fortsatte Bogtrykkeriets Drift indtil sin Dødsdag, der indtraf 1839. Medens J. R. Thiele saaledes er den egenlige Grundlægger af Bogtrykkeriet, er det dog kommet til at bære H. H. Thieles Navn, som det hidtil har bevaret.

Just Thiele var 16 Aar gammel, da hans Fader døde (1839); han blev sat i Bogtryklære tilligemed hans to Aar yngre Broder, *Andreas Thiele*, først begge som Sættere, men *Just* tabte snart Interessen for Vinkelhagen og foretrak Træpressen, ved hvilken han følte mere Lyst til at trække paa Bænglen. Denne hans specielle Forkærlighed for Trykningen og for dens Udøvere bevarede han, som bekendt, usvækket til det Sidste. Paa den Tid førte Onkelen, Etatsraad *F. W. Thiele*, Tilsyn med Forretningen, der da beskæftigede tre Haandpresser og henved en Snes Mennesker. Efter endt Læretid (1844) rejste „Trykkeren“ og „Sætteren“ til Udlandet for at opnaa en videre Uddannelse i Faget. Efter at have opholdt sig halvandet Aar i Leipzig hos F. A. Brockhaus vare de 2—3 Maaneder i Prag, besøgte derpaa Wien og vendte tilbage til København i Avgust 1846. I den Tid, Brødrene havde været fraværende, var det gaaet tilbage med Trykkeriet — Personalet var indskrænket til 4 à 5 Personer —, men det bar et anset Navn, deres Onkeler kunde yde dem pekuniær Hjælp, og Tiden var dem gunstig; Friheds-aaret 1848 brød frem, med det faldt den Spændetrøje, som havde været paalagt Skrive- og Trykkefriheden, det var ret en ypperlig Tid for en virksom og duelig Bogtrykker at virke i: Folk skulde have trykt. Hvad Under derfor, at det gik fremad med det Thieleske Bogtrykkeri under en saa kyndig og rastløs Ledelse som *Just Thieles*. 1848 anskaffedes den første Hurtigpresse fra König & Bauer i Tyskland, 1852 var der Brug for nok en Maskine, og saaledes har Firmaet udvidet sig, saa at det nu har en 10 Hesteskraft Maskine, der sætter i Gang 14

Hurtigpresser foruden en Mængde andre Special-Maskiner. Den sidst ankomne af disse, en hydraulisk Presse til Presning af Papir, skulde det dog ikke forundes ham at se traadt i Virksomhed.

Det er vistnok, at Thieles Bogtrykkeri i Løbet af et Fjerdedels Aarhundrede har udviklet sig til en efter vore Forhold meget betydelig Bedrift, og Sjælen i denne har *Just Thiele* været. Han var selv en meget duelig Træsnittrykker, og for kun faa Aar tilbage bar saa godt som alle Illustrationsarbejder det Thieleske Navn paa Trykkerstedet; men hvad der sikkert har bidraget mest til Firmaets betydelige Fremgang, er den Akkuratesse og Omsorg for Arbejdet, som altid har været herskende indenfor Trykkeriets Enemærker, og saaledes ser man da ogsaa, at saa godt som alt Trykningsarbejde vedrørende Obligationer, Aktier, Postmærker, Stempelmærker, Seddelpenge o. s. v. er udgaaet herfra. I det Hele kan det siges, at *Just Thieles* Virksomhed ikke alene har baaret Frugter for hans eget Firma, men den har tilmed efterladt Spor i den samlede Bogtrykindustri; den staar i sidstnævnte Henseende som Fortsættelse af afdøde *Bianco Lunos*, præget af en vis Soliditet i Modsætning til dennes Flothed.

I længere Tid havde *Just Thiele* lidt af en uhelbredelig Sygdom, som han tilsidst maatte bukke under for; den 30. f. M. endte han sit rastløse Liv, en Maanedstid før han vilde have fyldt sit 53de Aar. Af de typografiske Arbejdere blev han vurderet som en honnet og rettænkende Mand, og han havde vistnok ogsaa som kun Faa Begreb om, hvad Arbejde er; men dermed tør ingenlunde forbindes, at han tillige var bleven gennemtrængt af de Tidens Krav, som uundgaaelig ere blevne stillede fra deres Side, eller at han har vidst, hvad *det* Arbejde er, som ikke hører ind under en Bogtrykkeriejers og ikke er støttet af en hundredaarig Forretning.

Korrespondance.

(!) **Flensborg**, i September. Vi skulle i Dag, med „Typograf-Tidendes" Advarsel mod at tage Plads i *C. K. Thillerups* Trykkeri for Øje, lidt nærmere omtale en dansk Kollegas Forhold i dette Trykkeri. Sætter *Knud Sørensen* fra Kolding har nemlig overfor Hr. *Thillerup* fortalt forskellige Ting om vort Forbund, der nærmest maa betragtes som Bagvaskelser, hvoraf vi især skulle fremhæve, at han har udtalt til Hr. *Th.*, at efter 1. Januar 1877 turde intet Forbundsmedlem mere arbejde sammen med Ikke-Forbundsmedlemmer. Hos Hr. *Th.* konditionerede paa denne Tid 3 Forbundsmedlemmer, og Følgen af Hr. *Sørensens* usandfærdige Erklæring var, at Principalen i en Skrivelse overlod en anden Kollega, *Pedersen*, Valget mellem at træde ud af Forbundet eller forlade Trykkeriet. Han foretrak selvfølgelig det Sidste. Det andet derværende Medlem, Hr. Maskinmester *Møller*, der kort i Forvejen var valgt til Medlem af Foreningsstyrelsen, blev af Hr. *Th.* opfordret til enten at nedlægge denne Post eller ligeledes forlade Trykkeriet, og han benyttede nu denne gunstige Lejlighed til at vende Forbundet Ryggen. Den herværende Forening afholdt i denne Anledning en overordenlig Generalforsamling, som besluttede, at Kredsforstanderen, Hr. *Heismann*, skulde søge at opnaa en personlig Samtale med Hr. *Th.* Endvidere blev det enstemmig besluttet at ekskludere *Sørensen* paa Grund af hans ukollegiale Handlemaade. Som et Bidrag til den nævnte Herres Karakteristik kan det anføres, at han, da Kassereren, Hr. *Köhler*, bebrejdede ham hans Adfærd, svarede: „Jeg tænker ikke paa at blive længe her, og selv om de udelukke mig, saa vil jeg dog blive genoptaget med aabne Arme i Danmark!" Vi have imidlertid Grund til at vente noget Andet af vore danske Kolleger, som nok ville vide at gøre Hr. *Sørensen* hans Standpunkt klart. Samtalen med Hr. *Th.* førte ikke til noget Resultat, idet han ikke vilde afgive en bestemt Erklæring om, hvor vidt han i Fremtiden vilde beskæftige Forbundsmedlemmer eller ikke, og Styrelsen har derfor besluttet, at ingen Forbundsmedlemmer herefter maa tage Plads hos denne Principal, før dens Indvilligelse deri er indhentet. Ikke desto mindre har et andet dansk Forbundsmedlem taget Arbejde hos ham, hvorom vi ved Lejlighed nærmere skal tale.

Efterskrift.

Ved Bladets Slutning erfare vi, at det af Bogtrykkeriejerne bebudede Tarifforslag kan ventes forelagt Typograferne i den tilkommende Uge. For saa vidt er Situationen uforandret. I *København* have flere Trykkeriers Personaler i denne Uge holdt private Møder for at styrke Sammenholdet og en fast Optræden, og i det Hele er man rolig fattet overfor enhver Eventualitet. Fra *Provinserne* ere talrige Skrivelser indløbne til Præsidenten, der give Meddelelse om et fast Sammenhold og Offerberedvillighed. I Næstved Stedforening have saaledes samtlige Medlemmer paa en Generalforsamling besluttet „at tilkendegive Præsidiet deres Anerkendelse af dets energiske Optræden i Tarifsagen samt deres Beredvillighed til efter yderste Evne at støtte dets Bestræbelser for at naa det for os Alle saa ønskelige Maal". Med denne Udtalelse falder saa godt som alle Skrivelserne sammen.

Den typografiske Forening.

Restancer i det overordenlige Bidrag bedes snarest indbetalte.

Bestyrelsen.

Det staaende Udvalg

holder Møde *Lørdag den 7. Oktober Kl. 9½ præc.*

Dagsorden:

1. Andragender.
2. Fremlæggelse af Budgettet for 2. Halvaar 1876.

A. F. Decher,
Udvalgets Formand.

Brevkasse.

Man bedes at opgive Hr. Typograf Harald Foghs Adresse til Redaktionen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 40. | København, den 7. Oktober 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. Med „Bogtrykkerforeningen" i Bergen er tilvejebragt Gensidighed angaaende Rejseunderstøttelse, naar den Paagældende kan præstere fornøden Legitimation.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Viborg. En Stedforening er oprettet med *E. O. Palludan* til Formand og *A. Faurschou* til Kasserer. Formandens Adresse: Stiftstrykkeriet.

Randers. 5. Kv. 1876. 3 bidragydende Medlemmer. Udtraadt 2 (C. Jensen og Henri Hansen).

Nakskov. 5. Kv. 1876. 4 bidragydende Medlemmer. Afrejst 1, udtraadt 1 (Redaktør Julius Jensen).

Slagelse. 5. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Tilrejst 1, afrejst 1.

Kvittering for ordenlige Forbundsbidrag.

Randers. 5. Kv. 1876. Summa 14 Kr. 75 Øre.
Nakskov. 5. Kv. 1876. Summa 16 Kr. 25 Øre.
Slagelse. 5. Kv. 1876. Summa 26 Kr. 20 Øre.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 16. September:

Nakskov 4 Kr., Aalborg 4 Kr., København 20 Kr.

For Lørdag den 23. September.

Nakskov 4 Kr., Aalborg 4 Kr., Randers 3 Kr. og København 36 Kr.

For Lørdag den 30. September.

Nakskov 4 Kr., Slagelse 8 Kr., Aalborg 14 Kr. Hillerød 5 Kr., Horsens 8 Kr., Randers 3 Kr., København 257 Kr.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Ringkøbing Maskintrykker *Ernst Avgust Martini,* født den 23. April 1850 i Ansbach (Bayern), udlært samme Sted i Juni 1869. Ikke tidligere Forbundsmedlem. — *H. F. Rasmussen,* Folkebladets Trykkeri, Kolding.

I København Sætter *Charles Peter Christian Schrøder,* født i København den 25. December 1855, udlært Nyaar 1875 samme Sted (Cohens Bogtrykkeri), — tidligere Forbundsmedlem, — og Sætter *Alfred Othar Nielsen,* født i København den 24. December 1857, udlært i Sverig (Lund) den 24. Maj 1876, — ikke tidligere Forbundsmedlem. — *L. D. Berg,* st. Regnegade 17.

Hvad skal det være? — Rigsdagstrykkeriet.

Hvad skal det være? — maa vi nok spørge om. Den 15. f. M. kunde Principalerne ikke blive enige om at vedtage deres Bestyrelses Tarifforslag, og endnu i Dag, tre Uger efter, ere de ikke komne saa vidt, at det af dem bebudede Tarifforslag har kunnet foreligge for Typograferne. Derimod cirkulere Rygterne med Travlhed. Det hedder, at man er gaaet bort fra de saa kaldte „Garantier" fra Typografernes Side, men det kunne vi ingenlunde tro, da de stedse have været opstillede som en uafviselig Fordring; dernæst ville Nogle paastaa, at Satsprisen skal være 28 og 30 Øre, medens Andre dog ville vide, at man senere har betænkt sig og er gaaet op til 30 og 32 Øre, altsaa selv i sidste Tilfælde kommer der for Avisernes Vedkommende en Lønningsreduktion ud af det Hele i Stedet for en Forbøjelse, og det kunne vi da heller ikke tro. Slige Rygter er man imidlertid ikke beredt til at tro paa, men snarere opfordret til at modsige; ti naar Tarifforslaget *endelig* kommer, maa det utvivlsomt ske i en forbedret Skikkelse under Hensyn til de i Afstemningsforslagets Motiver udtalte Grundsætninger. Fornuftigvis er dette det eneste Antagelige; men alligevel ville vel Underrettede med en sand Kulsviertro paastaa, at Rygterne tale Sandhed, og — hvad skal det saa være? — Typograferne maa føle, hvad det er at være de Smaa.

Et Bidrag til Belysning af den nuværende Situation er omstaaende Korrespondance angaaende *Arbejdsforholdene i Rigsdagstrykkeriet,* og skulde Nogen endnu være i Tvivl om Typografernes retfærdige Kamp for deres Tarif, maa den over for saadanne Forhold sikkert forsvinde. Den københavnske Dagbladspresse har stemplet dem som *„uanstændige"*! — Typograferne maa føle, hvad det er at være de Smaa.

Fra Verdensudstillingen i Filadelfia.

(Tildels efter „Ann. d. Typ." af A. L. M.)

(Fortsat — se Nr. 36.)

Det er vanskeligt bestemt at karakterisere den *amerikanske Bogudstilling.* Den viser baade den stærke og svage Side af den nationale Stil. Meget, ja maaske det Meste, er godt og gør det unge Land Ære.

Imidlertid er der dog stor Forskel paa de udstillede Sager, og ikke faa af disse have et vist Umodenhedens Præg. Med Hensyn til Skolebøger indtage Amerikanerne vistnok den første Plads paa hele Udstillingen, i det Mindste hvor der er Tale om en praktisk Grundplan og en hensigtsmæssig Illustration. De store illustrerede Pragtværker staa ikke synderligt tilbage for de franske eller tyske, medens Indbindingen synes at være en heldig Mellemvej mellem tysk og engelsk Metode, og særlig af smukke Lærredsbind findes der en stor Rigdom. Amerikanske Opfindelser ere da ogsaa ofte blevne benyttede, naar det galdt om at fremstille gode Rygge til Bøger og Albums.

En Ejendommelighed for de amerikanske Forhold er den uhyre Produktion af Bibeler og Andagtsbøger. Der er ikke saa faa store Forretninger og Foreninger, der udelukkende have viet deres Kræfter til Fremstillingen af disse Skrifter, og blandt disse indtager det amerikanske Bibelselskab den første Rang. Det har sin egen Afdeling, som bl. A. bestaar af Bibelen, trykt i mere end 200 forskellige Sprog, hvilket bliver meddelt de Besøgende ved et temmelig pralende Opslag; endvidere findes en Masse mindre Skrifter, som Selskabet udgiver til meget billige Priser, og endelig, hvad der ikke maa glemmes, er der udstillet en Samling ældre Bibeler, blandt hvilke især fremhæves et 400 Aar gammelt Eksemplar, som er trykt i Venedig. I en smuk lille Broschure, som gratis uddeles, gives der forskellige Oplysninger om Selskabet, der nu er 60 Aar gammelt, og som i dette Tidsrum med en Udgift af 17,229,142 Dollars har udgivet ikke mindre end 33,125,766 Bibeler, af hvilke noget over de 2 Millioner ere gaaede til Udlandet. Det har udstrakt sin Virksomhed til næsten hele den beboede Verden, selv Siam, Kina, Japan og Øerne i Stillehavet ere ikke forbigaaede. Kun den ringeste Del af de uhyre Udgifter dækkes ved Salget af Bøgerne; det er en storartet Godgørenhed, som er Kilden til hele denne Virksomhed. Foruden dette Selskab har det Pennsylvaniske Bibelselskab givet Møde og har oprejst en særskilt Bygning, hvori der findes Udsalg af Bibelen i 100 Sprog. Naar man nu hertil føjer to saa store Firmaer som *Sewer, Pott & Ko.* og *A. J. Holman & Ko.*, af hvilke det første er den ældste Forlagsforretning i Amerika (det blev grundet 1738), der lige siden deres Oprettelse indtil Dato blot har udgivet gudelige Bøger og Værker, henhørende til Opdragelses- og Undervisningsliteraturen, samt den Mængde af Bøger, som ere udstillede af katolske, metodistiske, presbyterianske og andre religiøse Selskaber, saa faar man først ret Øjet op for den store og gennemgribende Virksomhed, de amerikanske Gejstlige af alle Religionssamfund udøve, og disse danne derved en Modsætning til den gamle Verdens Sjælesørgere, der dog have langt færre pekuniære Vanskeligheder at kæmpe imod, idet de næsten alle blive rigeligt underholdte enten af Staterne eller af store kirkelige Godser, medens den amerikanske Gejstlighed arbejder fuldstændig uafhængig af Staten. Af et stort Firma i Filadelfia er der udstillet en Pragtbibel, som koster 250 Dollars. Dette Firma, *J. B. Lippencott & Ko.*, har for paa en passende Maade at kunne udstille sine egne Bøger ladet forfærdige et prægtigt Skab af mørkt Nøddetræ, som danner en Firkant paa 12 Fod til alle Sider; de afbrudte Hjørner ere formede som Nischer, smykkede med Broncestatuer af Shakespeare, Milton, Byron og Scott; en lille Kuppel, som bærer den amerikanske Ørn, kroner det Hele. Blandt den Mængde Pragtværker, der ere udstillede, skulle vi nævne vor store Landsmands, H. C. Andersens Skrifter, der trone blandt Forfattere som Dickens og Macaulay. Af Musik findes kun Lidet; men i andre Retninger er Udstillingen som sagt saaledes, at den ikke kan Andet end gøre Amerika Ære.

Stor Opmærksomhed vækker Udstillingen af amerikanske Aviser, som findes i en særskilt dertil indrettet Pavillon. Her mødes man straks med Spørgsmaalet: „Do you wish to read a paper from home?“ (Ønsker De at læse en Avis fra Deres Hjemstavn?), og naar man da forlanger et eller andet Blad, saa kan man være vis paa at faa det øjeblikkelig og det oven i Købet det sidst udkomne Numer. Dette er unægtelig storartet, naar man betænker, at der udkommer 8129 amerikanske Aviser, som alle ere repræsenterede. Den første amerikanske Avis udkom i Aaret 1690, men blev snart efter forbudt af Englænderne. For 100 Aar tilbage, paa Uafhængighedserklæringens Tid, udkom i hele Amerika ikke flere end 37 Blade, hvoraf endda de fleste kun udkom én Gang om Ugen, og nu er Antallet vokset til det ovennævnte uhyre Tal. Af alle disse Blade har „New York Sun“ det største Abonnentantal eller i alle Tilfælde det største Oplag, nemlig 140,000. (Forts.)

Teknik.

Opmærksomheden henledes paa omstaaende Kundgørelse fra Dhrr. Snedkermestre *J. J. Nissen* og *Andersen*, der i længere Tid have drevet en Specialforretning i Forfærdigelsen af alt Træarbejde til Trykkeriinventarium. Firmaet, der fører Lager af Reoler, Skriftkasser, Formbræder, Tenakler, Skibe, Stege o. s. v., har leveret Snedkerarbejdet til de fleste her i København i de sidste Aar anlagte Trykkerier. Kassesystemet er det Ferslewske eller rettere det af Hr. Bogtrykker *Ludv. Jørgensen* indførte.

Korrespondance.

Faaborg. Vi have modtaget Meddelelse om, at Jernstøbernes Bogtrykkeri fra i Morgen skal være overdraget i Forpagtning til en Typograf, og at foruden *Martini* ogsaa *Geisler* da forlader Trykkeriet. Vor Formodning om, at Jernstøberne trods Forbundet ikke vedblivende kunde drive Trykkeriet, synes saaledes at bekræfte sig. Der foreligger dog Intet, som tillader Præsidiet at hæve Blokaden af Trykkeriet, og *denne paabydes derfor fortsat* (se Forbundsmeddelelser).

§ **København,** 6. Oktober. Rigsdagen aabnedes som bekendt i Mandags, og samtidig begyndte dets Trykkeri ogsaa sin Virksomhed med 13 Forbundsmedlemmer (10 Beregningssættere, 1 Meteur, 1 Maskinmester og 1 Aftrækker); Faktoren er „Schuster“. Desværre har denne Virksomhed været meget lille, ti Tingene have naturligvis ikke kunnet eller for det

Første kunne ikke forsyne Sætterne med tilstrækkeligt Arbejde, og Principalen — ja, han har stik imod al Forventning aldeles ignoreret de Bestemmelser, som specielt vare fastslaaede for dette Trykkeri, nemlig at der sikredes Sætteren tilstrækkeligt Arbejde eller Ventetiden betalt. Nej, i Aar følger man en anden Taktik; man antager Sættere, og naar de saa komme i Kondition, modtages de med den Besked, at de paa ingen Maade maa vente stadigt Arbejde (men naar der bliver travlt, vil man nok fordre „stadigt Arbejde" af Sætterne, det kan man godt „ta'e Gift paa"). Hvorvidt Principalen i Længden vil staa sig ved at behandle sine Typografer paa denne Maade, skulle vi ikke kunne sige, men det turde dog være et Spørgsmaal, om det ikke vil være vanskeligt — for ikke at sige umuligt — at faa Personalet suppleret, naar Rigsdagens travle Tid kommer, eller naar det nuværende Personale skulde blive ked af Pladserne. I det Hele taget ere Forholdene i Rigsdagssætteriet meget daarlige, men tillige saa bekendte, at vi ikke behøve at gentage dem; det bedste Bevis herfor er, at Sætterne i den nu forløbne Uge kun have tjent imellem 4 og og 7 Kr., og næste Uge tegner ikke bedre, skønt Faktoren stadigt lover, at han skal „gøre hvad han kan" for at skaffe tilstrækkeligt Arbejde. Af den Grund, at Sætterne ikke have tjent Noget — takket være den „humane" Principal —, have de anmodet om at blive fritagne for det overordenlige Kontingent til Forbundet, i det Mindste for den forløbne Uge. Det vilde nu for Resten være Synd og Skam at sige, at Rigsdagssætterne kede sig, ti hvis man blot vil gaa op paa Slottet en Dag, saa vil man vistnok finde, at Sætterne „have nok at gøre": En vasker Vinduer, En fejer sin Gade og en Anden renser den Kasse, han snart haaber at komme til at sætte af, En gør et fortvivlet Forsøg paa at faa den udleverede Vinkelhage til at se lidt mere menneskelig ud o. s. v.; det Kedeligste er, at det slet ikke betaler sig, men — kommer Tid, kommer Raad.

E. **Viborg,** 5. Oktober. Ved Forbundets Dannelse i Fjor Sommer fandtes der ikke saa mange Typografer her i Byen, som der udkræves til en Stedforening, og de herværende Medlemmer bleve derfor underlagte Stedforeningen i Aarhus. Denne Ordning frembød flere Ulemper, f. Eks. ved Afstemninger til de forskellige foretagne Valg, og da der nu i længere Tid har arbejdet 7 Forbundsmedlemmer her, besluttede man at oprette en Stedforening for Viborg, som konstituerede sig paa et Møde den 1. ds. Til Formand valgtes *E. O. Palludan* og til Kasserer *A. Faurschou.* Endvidere vedtog man et Par Bestemmelser (om Udbetaling af Viatikum, Sygehjælp m. m.) og skiltes derpaa med de bedste Ønsker og Forhaabninger om, at Forbundet heldigt maa overstaa den nuværende Krise. — Idet jeg gør Forbundet bekendt med Overstaaende, skal jeg kun tilføje, at Alle fuldstændig billige Præsidentens Optræden og navnlig med stor Fornøjelse have læst hans klare og fyndige Svar til Hr. Deins — iøvrigt vistnok velmente, om end noget naive — Indlæg i Sagen, ligesom vi naturligvis ogsaa ere forvissede om, at Københavnerne ikke foretage det yderste Skridt, en Strejke, uden at være i alt Fald *nogenlunde sikre* paa et heldigt Resultat.

Af et Brev fra Malmø hidsættes her følgende Brudstykke: — — — „Da jeg i Mandags Eftermiddag rejste fra København til Malmø, traf jeg sammen med Typograf *Ebbesen* tilligemed to tyske Kolleger, (Dhrr. *Lauschmann* og *Roth*), hvilke sidste vilde rejse til Stralsund over Malmø, medens Ebbesen fulgte dem paa Vej over Sundet. Ankommen hertil vilde de tyske Kolleger paa Anvisning af mig afhente Viatikum af Rejsekassen, men de fik det Svar, at ingen tysk Typograf fik Viatikum her. Derpaa gik vi hen i det Trykkeri, hvor jeg arbejder; jeg udbad mig Oplysning om, hvilken Grund der var til at nægte tyske Kolleger Rejsepenge, og der svaredes mig, at paa et „allmänt sammenträde" var det blevet vedtaget ikke at give Tyskere Noget, da Kassen saa snart vilde blive tom. Denne Beslutning vedtoges straks efter Berlinerstrikens Udbrud, og det var, fordi der (formodenlig?) ventedes at ville komme flere Tyskere igennem Malmø, end der plejede (!!!). — — — Jeg skal en af de første Dage sende en længere interessant Beretning om de helt ejendommelige Arbejderforhold herovre; der er Meget, kan Du tro, som burde omkalfatres. Malmø trænger i det Hele taget svært til lidt københavnsk Luftning. *L. A. Nielsen.*

Forskelligt.

Norge. For nogen Tid siden meddelte vi, at *den typografiske Forening* i Kristiania havde stiftet et Blad, „Typografiske Meddelelser", der udkommer hver fjortende Dag. At Bladet har fremkaldt noget Liv blandt norske Kolleger, viser sig, og vil man kun fremdeles med Ihærdighed gaa frem mod Maalet, er der intet Spørgsmaal om, at den Famlen, som øjensynlig endnu er herskende, vil fortage sig og give Plads for en planmæssig og sikker Udvikling. Hvad der navnlig endnu fattes den norske Bevægelse, er en Leder; man kan endnu ikke opdage ham, men her ligesom andre Steder ville Begivenhederne utvivlsomt afføde ham. — I *Kristiania* har den derværende typografiske Forening nogen Tid svævet mellem Liv og Død, og om den var faret heden, havde det vistnok været ligegyldigt, ti en anden Forening *maatte* og *vilde* der komme ud af en saadan Katastrofe. Imidlertid beholdt den gamle Forening Livet. Den 9. Septbr. var der paa en Generalforsamling fremsat Spørgsmaal om dens Opløsning eller Bestaaen, men det sidste vedtoges enstemmig. Derefter blev valgt en ny Bestyrelse, som bestaar af Dhrr. *Chr. K. Knudsen* (Formand), *Karl Møller, O. M. Nielsen* og *H. Pflug* (den sidste en dansk Kollega), og en Lovkomite blev dannet af Dhrr. *A. Walle, C. Johnsen, M. Christophersen, H. Vold* og *S. Sørensen.* I „Typografiske Meddelelser" for 23. Septbr. møder Bestyrelsen med sit Program, dog forbeholdende sig nærmere at fuldstændiggøre det, naar Lovkomitéen har endt sine Arbejder. Bestyrelsen vil saa nøjagtig som muligt holde sig til Foreningens Formaal: „at forbinde nyttig Samvirken med selskabelig Omgang", og „til denne Hensigt" har man paatænkt at arrangere nogle Søndagssammenkomster, saa at Foreningen i pekuniær Henseende kan svinge sig op, samt at oprette en typografisk Sangforening; den næste Opgave vil være „at komme

frem til Viatikumskassens heldige Ordning, saaledes at alle disse sædvanlige *„Restancer“* kunne faa en Ende“; Møders Afholdelse en eller to Gange maanedlig, „alt efter Kassens Bestand“, forbeholder Bestyrelsen sig Ret til at bestemme, og sluttelig opfordrer den til Indmeldelse i Foreningen. Saa vidt er man nu kommen i Kristiania. I *Bergen* synes Fremskridtet at være større. Her dannedes den 7. Avgust d. A. „Bogtrykkerforeningen i Bergen“ med et Medlemsantal af 41 (vistnok omtrent alle de Udøvere af Typografien, Bergen tæller); Foreningens Formand er Hr. *B. J. Johannesen.* Foreningens Formaal og hele Indretning har meget tilfælles med den typografiske Forening i Kjøbenhavn i gamle Dage. Bl. A. har den tilvejebragt Orden i Udredelsen af Viatikum: tilrejsende Typografer faa 6 Kr. i Rejseunderstøttelse, naar de kunne legitimere sig som Medlemmer af Foreninger, der have indrettet Viatikumskasse, men mangle de en saadan Legitimation, faa de kun 4 Kr., og tilmed er der sørget for, at et afrejsende Medlem bringer sin Legitimation i Orden hos Formanden. — Som sagt, et begyndende Liv begynder at røre sig blandt Typograferne i Norge, og den Kollega, som efterhaanden formaar at skaffe det Fyldighed og en principfast Retning, have de al Grund til at yde Erkendelse og Tak.

— Det hedder, at Udgiveren af den norske „Ill. Tidende“, Hr. Bogtrykker *H. J. Jensen* i Kristiania, paa Verdensudstillingen i Filadelfia er indstillet til Medaille. Bekræfter det sig, er det Firmaet til megen Ære.

Den tyske Principalforening holdt den 17. f. M. en Generalforsamling i Hamborg, paa hvilken det blev besluttet, at Foreningen skulde gribe Initiativet til en Nedsættelse af Lokaltillæget, eller, som man ogsaa udtrykte sig, paaligne dette efter en mere retfærdig Maade for de større Byers Vedkommende. Man faar nu at se, om de ærede Herrer, som have vedtaget dette, ogsaa ere bestemte paa at føre deres Beslutning igennem med Magt; med det Gode naa de det sikkert ikke, ti det er let at forudse, at en almindelig Arbejdsnedlæggelse vil blive Følgen over Alt, hvor man forsøger derpaa.

Ny Opfindelse. I „Journal für Buchdruckerkunst“ meddeler en Hr. *Liwtschack*, at han har opfundet en Maskine, som i enhver Henseende er praktisk, og som vil sejre i Konkurrencen med enhver Sættemaskine. Dette vil imidlertid ikke sige meget, ti Opfinderen siger selv, at hvor Sættemaskinen endnu, som f. Eks. i *Times'* Bogtrykkeri, er i Brug, da sker dette alene af Pietetsfølelse mod vedkommende Opfinder. Den ny Maskine har løst Opgaven ad den Vej, at den indpræger Bogstaverne i en blød Metalplade, som derefter kan anvendes som Matrise, idet en Afstøbning med stor Lethed kan finde Sted. Maskinen arbejder med stor Hurtighed, 100 Bogstaver i Minuten, og Opfinderen betegner selv sin Opfindelse som epokegørende.

I **Kasan** (Rusland), en Stad med 79,000 Indvaanere, har man nylig begyndt Udgivelsen af den første Avis. Det er en Kvinde, som denne Beslutning skyldes.

Den typografiske Forening.

Restancer i det overordenlige Bidrag bedes snarest indbetalte. *Bestyrelsen.*

Bestyrelsesmøde afholdes i Aften Kl. 8 i Foreningslokalet. *Formanden.*

Det staaende Udvalg
holder Møde *Lørdag den 7. Oktober Kl. 9½ præc.*
Dagsorden:
1. Andragender.
2. Fremlæggelse af Budgettet for 2. Halvaar 1876.

A. F. Decher,
Formand.

Til Hr. Nebelongs **Folke-Koncert** Mandag Aften Kl. 8 er leveret Formanden 30 Billetter til gratis Afbenyttelse for Typografer.

En Adresse til Arbejderkommissionen fra „Almindelig dansk Velfærdsforening“ henligger til Underskrift i Lokalet.

Vi finde Anledning til at erklære, at skønt vi i det Hele taget bære Ansvaret for Tidendens Indhold, saa maa vi dog forbeholde os, at kun de Artikler, der enten ikke ere undertegnede eller undertegnede med „Red.“, gøres til Et med vore Anskuelser og Meninger.

Red.

Typografiske Kundgørelser.

J. J. Nissen og Andersen,
Snedkermestre,
Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
Kjøbenhavn. K.
Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.
Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Hr. Typograf *R. P. Petersen* vil gøre sig meget forbunden ved at opgive sin Adresse til Skrædermester
R. Clausen,
Nestved.

2 Sættere
kunne faa Provinspladser, naar de henvende sig til
R. P. Jensen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i Kjøbenhavn. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 41. | København, den 14. Oktober 1876. | 3. Aarg.

Sætter-Tarif.

Vedtagen af Foreningen af danske Bogtrykkere den 9. Oktober 1876.

§ 1. Fra 1. Januar 1877 indtræder Paketsats og Ombrækning i Stedet for den hidtil gældende Beregning. Satsen leveres i Stykker med det Antal Linier, som Ombrækkeren opgiver til vedkommende Sætter.

Opstillingen af Alfabetet sker saaledes:

Fraktur:

abcdefghijklmnopqrſstuvxyzæ̃abcdefghijklmnopqrſstuvxyzæ̃a

Antikva:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ̃abcdefghijklmnopqrstuvx;

Græsk:

αβγδεζηθικλμνξοπρσστυφχψ̃αβγδεζηθικλμνξοπρσστυφχψ

Naar der efter Rækkefølgen i Alfabetet ikke er tilstrækkelig Plads i Linien for det sidste Bogstav, men dog Plads selv for det smalleste Skrifttegn, saa regnes dette for det følgende Bogstav.

Et halvt Hundrede Bogstaver eller derover regnes for et fuldt Hundrede for hver leveret 500 Satslinier, men under et halvt Hundrede bortfalder.

Ethvert Stykke Skydelinie tælles for et Bogstav.

§ 2. *Prisen for Sats og Aflægning for Fraktur* er 30 Ø., for *Antikva* 32 Ø. pr. 1000 Bogstaver.

Aflægning beregnes til $^1/_4$ af Satsprisen.

Nonpareille betales med 4 Ø. mere pr. Tusind.

Græsk betales med 50 Ø. pr. Tusind.

Latin, Islandsk og Svensk forhøjes med 15 pCt., Fransk, Engelsk og Tysk med 10 pCt.; dog betales ingen Godtgørelse for trykt Manuskript.

§ 3. *Blandet Sats.* Ved blandet Sats forstaas saadan, i hvilken der findes to Skriftarter i samme Linie. Naar en Ottendedel af 500 Linier er blandet, forhøjes Satsprisen med 10 pCt. pr. 1000 Bogstaver. Naar Satsen er flere Gange blandet eller den enkelte Blanding forekommer udover Halvdelen, godtgøres den efter Overenskomst.

§ 4. *Spatieret Sats* beregnes dobbelt.

§ 5. I *Sats af Poesi* paa et Format af 18 Ciceros Bredde og derover finder en procentvis Formindskelse i Betalingen Sted i Forhold til, hvad Teksten indtager i de længste Linier paa et $^1/_2$ Ark eller 250 Linier; *Sats af Løsørekatalog* fradrages 10 pCt. i Satsprisen, naar Formatet er over 16 Ciceros Bredde.

§ 6. Enhver *Over-* og *Underlægning* godtgøres med 1 Øre.

§ 7. *Smalle Formater* godtgøres, naar der gaar indtil 15 Bogstaver i Linien med 20 Øre pr. Tusind, naar der gaar 16—25 Bogstaver 10 Øre, og naar der gaar 26—35 Bogstaver 5 Øre.

§ 8. *Korrektur.* Sætteren er forpligtet til at korrigere de af ham selv forskyldte Fejl i to Korrekturer.

§ 9. *Manuskriptet* bør med Hensyn til Interpunktion og Ortografi være affattet efter Forfatterens Ønske før Sætteren modtager det. Naar Manuskriptet er utydeligt, uordenligt eller væsenlig forvansket ved Rettelser, er Sætteren berettiget til Godtgørelse.

§ 10. *Ombrækning* beregnes saaledes: enspaltet Folio 50 Øre, Kvart 75 Øre, Oktav 100 Øre, Duodez 150 Øre og Sedez 200 Øre pr. Ark. Flerspaltet Sats godtgøres yderligere med 25 pCt. pr. Spalte. Godtgørelse for Ombrækning betales efter den her normerede Betaling, naar flere Sættere sætte paa et Værk; sætte to Sættere paa samme Værk, betales Halvdelen; én Sætter faar ingen Ombrækningspenge.

Pagina regnes for en Linie, levende Kolumnetitel for to, hvad enten denne sættes straks eller tilføjes i Korrekturen.

§ 11. Enhver i et Værk forekommende *mindre Skriftsort,* f. Eks. Anmærkninger og Noter, beregnes særlig efter dens Satspris.

§ 12. *Marginalier* indtil en Bredde af to Cicero regnes sammen med Kolumnens Bredde. Bredere Marginalier gives passende Godtgørelse.

§ 13 *For medhjælpsvis Arbejde* faar Sætteren 50 Øre i særlig Godtgørelse, naar Prisen for vedkommende Arbejde ikke beløber sig til mindst 4 Kr.

§ 14. *Arbejdstiden* er 10 Timer daglig, foruden Spisetiderne. Søn- og Helligdagsarbejde kan ikkun finde Sted efter Overenskomst. Overarbejde godtgøres med en ekstra Betaling af 50 pCt. indtil Kl. 12, Natarbejde efter denne Tid med dobbel Betaling. Principalen forbinder sig til fuldt ud at beskæftige den hos ham arbejdende Sætter og for Tidsspilde at yde ham Erstatning. Sætteren er paa sin Side forpligtet til at overholde Arbejdstiden og at levere ordenligt og regelret Arbejde. Har en Sætter uden begrundet Undskyldning forsømt en eller flere Arbejdstimer og ikke i Ugens Løb præsteret mindst 40 Tusind Bogstaver, bøder han i første Tilfælde med 40 Øre for hver Time (en halv Time regnes ikke, men over en halv Time regnes for en hel), og i sidste Tilfælde har han intet Krav paa Opsigelsesfrist.

§ 15. *Timebetalingen* for Korrektur, uforskyldt Tidsspilde o. s. v. beregnes i Forhold til vedkommende Sætters Gennemsnitsfortjeneste, og med et Tillæg af 10

pCt., naar han ikke timevis har været beskæftiget en halv Dag.

§ 16. *Den gensidige Opsigelsestid* er, saafremt der ikke herom er truffen nogen særlig Overenskomst, 8 Dage. Opsigelsen kan kun ske en Lørdag, og er denne en Helligdag, gælder den nærmest foregaaende Arbejdsdag.

Avissats.

Hovedprincipet bliver: Beregning efter almindelig Sats, naar Arbejdstiden fastholdes fra 9—9; selv om Arbejdstiden antages fra 10—10, bliver det Arbejde, som udføres efter Kl. 9, at forhøje med 50 pCt. Alt ikke almindeligt Arbejde betales efter Bestemmelserne i den almindelige Tarif.

Tillæg.

Ovenstaaende Tarif træder i Kraft fra 1. Januar 1877 og kan opsiges med 6 Maaneders Varsel. Saa længe den bestaar i anerkendt Virksomhed fra begge Sider, forpligte saavel Principaler (Foreningen af danske Bogtrykkere) som Typografer (Almindeligt dansk Typograf-Forbund) sig til i Et og Alt at respektere dens Gyldighed, hvilken Forpligtelse godtgøres ved den resp. Bogtrykkeriejers egen Underskrift og for Typografernes Vedkommende ved den paagældende Stedforenings-Bestyrelses Underskrift.

Mulig opstaaende Tvistigheder angaaende enkelte Bestemmelser i Tarifen finde deres Afgørelse af Voldgiftsretten.

Voldgiftsretten, der har Sæde i København, bestaar af 2 Bogtrykkeriejere og 2 Typografer samt lige saa mange Stedfortrædere for disse, der vælges henholdsvis af Bogtrykkerforeningen og den københavnske Stedforening, hvilke 4 Medlemmer igen vælge en Opmand, som afgørende kan dømme Parterne imellem i Tilfælde af Stemmelighed. Det overlades til Retten selv at bestemme sin Forretningsorden. De for Retten nødvendige Udgifter udredes af Bogtrykkerforeningen og Typograf-Forbundet med Halvdelen hver.

Ovenstaaende Tarif var vedlagt følgende Skrivelse, dateret 12te d. M.:

„Medfølgende Sætter-Tarif, hvis Udarbejdelse er sket efter Generalforsamlingsbeslutning af 14. September d. A., er den 9de ds. vedtagen af Foreningen af danske Bogtrykkere. Idet jeg beder Dem forelægge denne Tarif for Sætterne, skal jeg tillige anmode om, at eventuelle Ændringsforslag maatte blive fremsendt i Løbet af 14 Dage, efter hvilket Tidsrum Foreningen ikke vil anse sig bundet ved sit Forslag, for saa vidt derom fra Typografernes Side ikke skulde være fremkommet Erklæring.

Paa Styrelsens Vegne:

Ærbødigst

O. C. Olsen.“

Til Hr. *R. P. Jensen.*

Den af Bogtrykkerdagen nedsatte Tarifkommission har overvejet sin Stilling til Bogtrykkerforeningens Skrivelse og den denne medfølgende Sætter-Tarif. Den erklærer, at den anser sig forpligtet til over for Bogtrykkerforeningens Bestyrelse at fastholde den indgaaede Overenskomst om det under 11. August forelagte Tarifforslag, støttende sig til de af begge Parter underskrevne Motiver, og at det den af Bogtrykkerdagen givne Mandat heller ikke tillader den at fravige sit ved Tarifforslagets Underskrift indtagne Standpunkt, der er bleven stadfæstet af Forbundet ved den foretagne almindelige Afstemning. Idet vi saaledes afgive denne Erklæring og maa overlade til Forbundsstyrelsen at foretage, hvad den anser for mest tjenlig for Forbundet, er dermed vort Hverv endt.

Tarifkommissionen.

Forbundsmeddelelser.

Faaborg. „Faaborg og Sallings nye Dagblad“s Trykkeri er *blokeret.*

Køge. En Stedforening er oprettet i Køge med *J. P. Frantzen* (Formand) og *J. H. Nielsen* som Bestyrelse. Formandens Adresse: „Østsællands Folkeblads“ Trykkeri.

Nykøbing p. F. 5. Kv. 1876. 9 bidragydende Medlemmer (Nykøbing 8, Maribo 1). Tilrejst 2, afrejst 1, udtraadt 1 (S. A. Jordan).

Kvittering for ordenlige Forbundsbidrag.

Nykøbing p. F. 5. Kv. 1876. Summa 33 Kr.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 16. September:

København 1 Kr., Roskilde 7 Kr., Faaborg 3 Kr., Aarhus 30 Kr.

For Lørdag den 23. September:

København 1 Kr., Roskilde 7 Kr., Faaborg 3 Kr., Aarhus 30 Kr.

For Lørdag den 30. September:

Faaborg 3 Kr., Nykøbing p. F. 9 Kr., Ringsted 6 Kr., Aarhus 28 Kr., Køge 3 Kr., København 52 Kr.

For Lørdag den 7. Oktober:

Nykøbing p. F. 9 Kr., Slagelse 8 Kr., Ringsted 6 Kr., Viborg 7 Kr., Horsens 10 Kr., Aalborg 10 Kr., Hillerød 5 Kr., Randers 3 Kr., Aarhus 17 Kr., Køge 4 Kr., København 245 Kr.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I København 1) Trykker *Jørgen Petersen,* født i Skuldeløv (Sælland) den 9. Maj 1857, udlært i København (Herdahl jun.s Trykkeri) den 1. Oktober 1876; 2) Sætter *Carl Gustaf Forsberg,* født den 22. December 1852 i Jønkøbing, udlært 1869 i Stockholm (kommer fra Norge); 3) Sætter *Christian Peter Theodor*

Langmack, født den 26. Juni 1858 i København, udlært samme Sted (Schultz's Tr.) Mikkelsdag 1876; 4) Trykker *Johan Adam Jüthe*, født i Erfurt 5. Februar 1837, udlært samme Sted 1859 (kommer fra Norge). — *L. D. Berg*, st. Regnegade 17.

Ovenfor blive Typograferne bekendt med tre Aktstykker. Det ene er den af danske Bogtrykkere *vedtagne* Sætter-Tarif, som i Skrivelsen (det andet Aktstykke) gøres om til et *Forslag* til Tarif, man vil staa ved i 14 Dage, og hvortil der — naturligvis! — af Typograferne kan stilles Ændringsforslag. Saa talte Rygterne altsaa Sandhed: man er i Principalforeningen gaaet saa vidt at regulere Satsprisen efter det i København slettest betalte Dagbladsarbejde, nemlig „Morgenbladet"s*, og dette er virkelig halv sørgeligt, halv latterligt, naar man véd, at det er dette Blads Bogtrykker, som har kunnet bringe de andre Dagblades Bogtrykkere til at foretage en saadan Lønningsreduktion En videre Kritik over disse to Aktstykker maa vi i Dag afholde os fra og nøjes med at notere, at Lønningsreduktionen er en for Typograferne formaalstjenlig Foranstaltning fra Principalernes Side, ti vi ere vis paa, at de københavnske Dagbladsbogtrykkere dog tilsidst undse sig ved at bestemme Arbejdsprisen efter „Morgenbladet"s Sætteri. Det tredje Aktstykke er en smuk og præcis holdt Tilkendegivelse fra Tarifkommissionen saavel over for den sidste nye Principal-Tarifudgave som over for Typograferne, til hvilke sidste der indeholdes en Appel om at hævde Overenskomsten, som den har faaet tilvejebragt med Principalforeningens Bestyrelse. Nu er det Forbundsstyrelsen, som har Ordet, og hos den ligger Udøvelsen af Forbundets Vilje.

Korrespondance.

Flensborg, 6. Oktober. Bestyrelsen for Forbundskredsen Slesvig-Holsten saa sig i forrige Maaned nødsaget til at blokere det *Petersen'ske Trykkeri* i Slesvig paa Grund af, at Hr. *Petersen* fuldstændig tilsidesatte den tyske Normaltarifs Bestemmelser og tillige viste sig meget fjendtlig lige over for Forbundet. Dette meddeles herved de danske Forbundsmedlemmer, for at de kunne vide, hvorledes de have at forholde sig til Hr. Petersen (ogsaa tidligere Forbundsmedlem!). Næppe var denne Forholdsregel truffen, før Typograf *Jens Ludvig Petersen* fra København (Forbundsbog Odense Nr. 8) tog Plads her, skønt han i Forvejen saavel her i Flensborg som i Slesvig blev gjort opmærksom paa, at Trykkeriet var blokeret. — Vi vente, at det danske Forbund ikke genoptager ham som Medlem ved hans mulige Tilbagekomst. — Den sidste (!)-Korrespondance herfra indeholder en urigtig Passus, som jeg herved tillader mig at rette. Vedkommende danske Sætter havde faaet Kondition hos Hr. *Thillerup førend* min Notits var bleven offenliggjort i „Typ.-Tid."; da han fik Kundskab om samme, henvendte han sig straks til mig, og da jeg antog, at Hr. *Thillerup ikke* havde Noget imod, at han var Forbundsmedlem, havde jeg heller Intet at indvende imod, at han forblev i sin Plads, eftersom Trykkeriet jo ikke direkte var blokeret for Forbundsmedlemmer. Vedkommende Kollega fortjener saaledes ingen Bebrejdelse. — Ved denne Lejlighed tillader jeg mig at gøre opmærksom paa, at danske Forbundsmedlemmer, som træde i Kondition i Nordslesvig (navnlig i Haderslev), og som ønske at optages i det tyske Forbund, have at henvende sig til Undertegnede. *J. Chr. Heismann*,
Kredsformand,
Storegade Nr. 40.

* I „Morgenbladets" Sætteri er Satsprisen 30 Øre for Fraktur, medens den i de andre københavnske Dagblade er gennemsnitlig 32 Øre.

Forskelligt.

Kvindelige Sættere. Det synes, som om Principalerne i Tyskland, hvor der allerede er saa megen overflødig Arbejdskraft paa Markedet, i den senere Tid arbejde paa at gøre Arbejdsløsheden endnu større, end den allerede er i Forvejen, idet der i flere af Tysklands større Byer oprettes Sætterindeskoler, som uddanne Typografer *en gros*. Det kan ikke Andet end harme enhver Arbejder at læse de Artikler, som de tyske Principalblade i den Anledning indeholde; de gaa nemlig alle ud paa at anbefale den billigere kvindelige Arbejdskraft, hvilket man jo i og for sig maatte finde sig i, dersom Kvindens Arbejde virkelig er *billigere*. Men hvad der er det Harmelige, og vi kunne næsten sige, det Sørgelige, er det Standpunkt, disse Blade — maaske med Undtagelse af „Annalen der Typographie" — indtage over for Arbejderne i det Hele, det uskrømtede Had og den Foragt, der lægges for Dagen over for alle Anstrængelser, som Arbejderne gøre for at hævde deres Selvstændighed og skaffe sig taalelige Livsvilkaar, selv om disse Anstrængelser ere nok saa hæderlige og nødvendige. Grundtonen, der bestandig klinger igennem det Hele, er den, at Arbejderne ere en Vare, som det blot gælder om at skaffe sig saa billig som mulig, at Arbejderne ere en Ting, som ikke maa nære den ringeste selvstændige Følelse, men straks skal finde sig i Alt uden Indsigelse. Man lader aldeles haant om ethvert humant Hensyn, der kunde komme i Betragtning, ja gaar endog saa vidt i Kynisme, at man rent ud erklærer det som en Latterlighed at tage moralske eller sædelige Hensyn; „Deutsche Buchdrucker-Zeitung", en af disse hæderlige Udbredere af den moderne Materialisme og de tyske Principalers officielle Organ, siger som den bedste Undskyldning, „at hvad Flertallet gør, det vil som bekendt ikke komme til at gælde for at være usædeligt". Det er af Flere blevet fremhævet, hvor skadeligt og sundhedsnedbrydende Sætterarbejdet er for unge Piger, det er ligeledes ofte nok paavist, hvor ødelæggende for Moraliteten det er, at Mænd og Kvinder skulle arbejde i samme Lokaler og paa aldeles lige Fod med hinanden, men til dette og meget Andet siges der blot: Det kommer ikke os ved, at en stor Del af Menneskeheden bliver ødelagt, naar vi blot have Fordel deraf. Og naar der spørges: Hvorfor have I uddannet og hvorfor uddanne I endnu bestandig saa mange mandlige Sættere, naar I ikke ville benytte dem? Er det for at gøre en

Mængde Mennesker ulykkelige og tvinge dem til at gaa betlende omkring paa Landevejen for at opretholde Livet? Saa svares der hertil atter: Hvad kommer det os ved; vi se selvfølgelig kun paa det mest Fordelagtige. Det er en mørk Tid for hele den industrielle Verden, og Trykket føles over Alt, om end med forskellig Vægt, men dobbelt tungt bliver det, naar de, i hvis Magt det dog stod at gøre det mere taaleligt, tvertimod søge at gøre det saa føleligt som muligt, og lige saa vist som det er, at et godt Forhold imellem Arbejdere og Arbejdsgivere er et uvurderligt Gode, der er store Ofre værd, men som dog heller ikke maa købes med Opgivelse af Ens hele Selvstændighed, ti denne Pris er for høj, lige saa vist er det, at Forargelsen i denne som i saa mange andre Retninger har sit Udspring — fra oven.

Det tyske Forbund. Den 27. f. M samledes i Leipzig en Delegeret fra hver af de 10 største Forbundskredse for i Forening med Præsidenten at overveje Stillingen i Forbundet og at underkaste dette en Reorganisation. Præsidenten gjorde Forsamlingen bekendt med Forbundets øjeblikkelige Situation og stillede navnlig to Forslag, det ene angaaende Ledelsen, saa at almindelige Afstemninger blive mere raadende end hidtil, og det andet angaaende Rejsekassen. Første Dag blev man enig om fra 1. Novbr. at forhøje det ordenlige Forbundsbidrag til 50 Pf. pr. Uge og fra 1 Oktbr. at nedsætte Rejsepengene til 75 Pf. pr. Dag.

Fagskolen for Bogtryklærlinge i Wien. 2den Aarsberetning for denne Fagskole er nu udkommen, men omfatter dog kun et Tidsrum af 9 Maaneder. Den 26. September var Elevernes Antal 154, som havde hjemme i 23 Bogtrykkerier, og det fremgaar altsaa heraf, at for det store Flertal af Principaler har Skolen ophørt at eksistere. Skolen blev afsluttet 14 Dage tidligere end sædvanlig paa Grund af Typografernes Arbejdsnedlæggelse. Som Undervisningsgenstande for Skoleaaret 1876—77 ere følgende Fag opstillede: for 1ste Klasse: tysk Sprog, Grundregler for Sætning og Trykning, Læsning af Manuskript, Tegning; for 2den Klasse: tysk Sprog, Undervisning i Sætning og Trykning, Materialiekendskab, Læsning af Manuskript og Korrektur, Fransk, samt endvidere for 3dje Klasse: slaviske Sprog, Stenografi og Regning; for 4de Klasse: Engelsk, faglig Bogholderi, Vekselkundskab, Bogtrykkerkunstens Historie. Undervisningen finder Sted Hverdags-Aftenerne Kl. 6—8 samt hver Søndag Formiddag Kl. 9—11.

Social-politisk Forening for Typografer. Efter at den i sin Tid dannede „Den typografiske Forenings Opposition" havde ophørt at leve, indbød i „Social-Demokraten" nogle Typografer, der tildels udgjorde Resten af „Oppositionen", til et Møde i Tirsdags Aftes for at oprette en social-politisk Forening for Typografer. 21—22 Typografer gav Møde. Hr. *R. Foltmar* indledede Forhandlingerne, og Flere deltog i dem, dels for at tale for Foreningens Oprettelse, dels derimod. Tilsidst vedtog man at faa Foreningen etableret; en halv Snes Stykker tegnede sig som Medlemmer, og et Lovudvalg blev nedsat. En ny Slags Forening her til Lands er denne typografiske social-politiske, og oprigtig talt tro vi, at der neppe noget Sted findes et Sidestykke til den; men, det forstaar sig, man kan jo have et skjult Formaal, ti Politiken lader sig ikke praktisk befordre ad faglig Vej.

Morsomt Tilfælde. Der fortælles os, at følgende morsomme Tilfælde er passeret i et herværende Trykkeri: En Dag lagde man Mærke til, at Principalen stillede sig ved Sætterkassen og hemmelighedsfuld begyndte et Sætterarbejde. Da han hen imod Aften var færdig, satte han lige saa hemmelighedsfuld Kolumnen hen i Aftrækkerpressen, skyndte sig at tage et Aftryk og forsvandt med det ind i Kontoret. Dette syntes man at være noget sært, man blev nysgerrig og vilde se, hvad det var. I Skumringen kunde man skimte, at Kolumnen indeholdt Forslaget til foranstaaende Sætter-Tarif; man vilde se bedre, hævede Kolumnen lidt op mod Lyset, og — *Principalernes Tarif gik i Fisk.*

Den typografiske Forening.

Det staaende Udvalg
holder **ikke** Møde før *Lørdag den 21. Oktober.*

A. F. Decher,
Udvalgets Formand.

Tillidsmændene
indkaldes til Møde førstkommende Tirsdag Aften Kl. 9 i Hr. Thuns Lokale, Stuen. *Bestyrelsen.*

Dagbladssætterne

anmodes om at give Møde i Morgen (Søndag) Formiddag *Kl. 11* i Hr. Thuns Lokale, Hjørnet af Amaliegade og Sct. Annæplads, Stuen.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Typografiske Kundgørelser.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,
Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

De Typografer,
som ønske at slutte sig til den nydannede social-politiske Forening for Typografer i Københavns, indbydes til konstituerende Møde førstk. Tirsdag Aften Kl. 9 præcise i Boldhusgade 1, Stuen, hos Restavratør Ulstad.

Dagsorden: Lovenes Vedtagelse og Valg af Bestyrelse. Lovudvalget.

En Sætter.
som ogsaa kan arbejde ved en Hurtigpresse, søger til 1. November eller senere Plads i en Provinsby. Billet. mrkt. A. O., befordrer denne Tidendes Ekspedition.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 42. | København, den 21. Oktober 1876. | 3. Aarg.

Nedenstaaende er i Torsdags afsendt til „Foreningen af danske Bogtrykkere“:

Til

Bestyrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere“.

Den Sætter-Tarif, som „Foreningen af danske Bogtrykkere“ under 12. d. M. har tilsendt Forbundet, kan dette vel ikke modtage, men den er af et saadant Indhold, at der med en god Vilje fra begge Sider formentlig i Mindelighed kan opnaas en tilfredsstillende og varig Løsning af Tarifspørgsmaalet. Forbundet vil derfor gøre yderligere Indrømmelser og forlade Overenskomst-Tarifen for at antage den nu af Bogtrykkerieejerne vedtagne Tarif i den fremsatte Form, idet Stridsspørgsmaalene derved hovedsagenlig indskrænkes til et Par Stykker. Medens man saaledes i formel Henseende helt fraviger sit tidligere indtagne Standpunkt, kan man gaa endnu videre og gøre Indrømmelser ogsaa paa Realitetens Omraade. Den en Gang vedtagne Satspris: 33 og 35 Øre for Værksats og 36 og 38 Øre for Avissats, stiller man Forslag om at nedsætte til henholdsvis 32 og 34 samt 34 og 36, saa at den væsenligste Differents fuldstændig lader sig hæve ved, at Bogtrykkerforeningen strækker sig 2 — to — Øre i Satsprisen. Den foreslaaede Affattelse af Avisafsnittet er ligeledes et Afslag; dels er Afsnittet simplificeret i Formen, dels er realiter Bestemmelsen om, at skudt Sats betales efter Højden, bortfalden og den af Bogtrykkerforeningen attraaede Gennemsnitsfortjeneste som Norm for Godtgørelse for Tidsspilde, Ventetid, Korrektur o. s. v. indsat. At Bogtrykkerforeningen er kommen til at vedtage en Reduktion saavel i Bladsætternes Tusindbetaling som i deres Overarbejdsbetaling, hvilken sidste endog vilde komme til at stille sig betydelig slettere end Værksætternes, har man skellig Grund til at antage for en Fejltagelse, og det Ændringsforslag, man tillader sig at stille, er i Virkeligheden kun en Forhøjelse af 2 Øre pr. Tusind mod, hvad der nu gennemsnitlig ydes, medens det for Øvrigt er i fuld Overensstemmelse med de Arbejdsvilkaar, som nu finde Sted, og som ved deres Hensigtsmæssighed have vundet Hævd. I Principet maa en Merbetaling for Avissats fastholdes, naar ikke Arbejdstiden i de daglige Morgenblade bliver normeret fuldstændig lig med Arbejdstiden for Værksætterne. — De øvrige Ændringsforslag trænge næppe til nogen Forklaring, alene maaske med Undtagelse af Forslaget om Tarifens Uopsigelighed i 3 Aar, hvis Hensigt er at tydeliggøre for Bogtrykkerforeningen, at Forbundet ønsker en Ende paa Tarifstriden, som nu har holdt sig siden Efteraaret 1871, og hvis Vedvaren stadig truer med at forstyrre et godt Forhold mellem Bogtrykkeriejerne og Typograferne.

I Medfør af Ovenstaaende stilles følgende Ændringsforslag:

Til § 1.

Første Stykke* forandres saaledes: „Til *Beregning af Satsprisen,* som sker pr. 500 Linier af den Skriftsort, hvormed vedkommende Værk sættes, anvendes Alfabetsystemet.“

17de Linie: „for hver leveret 500 Satslinier“ udgaar.

Til § 2.

1ste og 2den Linie: „30“ forandres til „32“ og „32“ forandres til „34“.

7de og 8de Linie: „dog . . . Manuskript“ udgaar.

Ny § 4.

„*Talsats.* Ren Talsats beregnes dobbelt (naar over Halvdelen af Teksten er Tal, beregnes Satsen som ren Talsats). Blandet Talsats godtgøres med $33^1/_3$ pCt., naar over Tredjedelen af Teksten er Tal, og med $16^2/_3$ pCt., naar over Sjettedelen er Tal.“

Til § 5.

Paragrafen forandres saaledes: „I Sats af *Poesi* og *Løsørekatalog* paa et Format af 16 Ciceros Bredde og derover fradrages 10 pCt. i Satsprisen.“

Til § 10.

7de og 8de Linie: „én Sætter . . . . ningspenge“ forandres til: „én Sætter i et Værk faar kun Ombrækningspenge, naar der forlanges af ham Ombrækning, som han ikke selv har forskyldt.“

§§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 og 16 forandres henholdsvis til: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 og 17.

---

* Ved at anføre Ændringerne refereres til de paa Bogtrykkerforeningens Foranstaltning trykte Eksemplarer af Tarifen.

Til Afsnittet „Avissats“.

Afsnittet affattes saaledes:

„§ 1. Ved Sætningen af daglig udkommende Aviser er *Satsprisen* pr. 1000 Bogstaver 34 Øre for Fraktur og 36 Øre for Antikva efter Alfabetberegning.

§ 2. *Bekendtgørelser* beregnes efter den Plads, de indtage. Komplicerede Bekendtgørelser godtgøres ekstra. *Klichés* beregnes ligeledes efter Pladsen

§ 3. For *Leveringer paa under 10 Linier* beregner Sætteren sig en Linies Godtgørelse; skal der passes Linie, beregnes to Linier.

§ 4. *Korrektur.* Den i Løbet af Dagen indleverede Korrektur udleveres umiddelbart efter Sætningens Ophør og den senest indleverede inden en halv Times Forløb; i modsat Fald godtgøres Ventetiden. For saadanne Rettelser, som ikke skyldes Sætteren, betales Godtgørelse.

§ 5. Arbejdstiden er daglig 10 Timer foruden Spisetiderne. Arbejde efter Kl. 9 Aften betales ekstra: fra Kl. 9 til 12 med 1 Kr. 50 Øre og efter Kl. 12 med 50 Øre pr. halve Time foruden Satsprisen.

§ 6. *I Øvrigt ere alle i nærværende Tarifs første Afsnit forekommende Bestemmelser at anvende, naar dertil maatte være Anledning.*

§ 7. Dette Afsnit (Avissats) kan ved privat Overenskomst, eftersom de lokale Forhold maatte tale derfor, *modificeres i Trykkerier udenfor Københavns og i Avistrykkerier i Københavns, naar det kun gælder Aftenblade; dog kan den almindelige Satspris* (Afsnit I, § 2) *ikke underskrides.*“

Til Afsnittet „Tillæg“.

1ste Linie: Efter „1877“ sættes Semikolon, og i Stedet for „og kan“ i 2den Linie indsættes: „den er uopsigelig i 3 Aar, og efter dette Tidsrums Forløb kan den . . .“

18de Linie: Ordet „denne“ forandres til „Retten“.

* * *

Idet Forbundsstyrelsen i Henhold til Skrivelse af 12. d. M. sender ovenstaaende Ændringsforslag til Bestyrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere“, udbeder den sig Resultat senest i Dag otte Dage, og den tillader sig samtidig indtrængende at anmode den ærede Bestyrelse om, at der paa den forestaaende Generalforsamling i Bogtrykkerforeningen maa gives et Par Afsendinge fra Forbundet Lejlighed til at forsvare de fremsatte Forslag.

København, den 19. Oktober 1876.

R. P. Jensen,
Præsident.

A. F. Decher,
Forbundsudvalgets Formand.

Forbundsmeddelelser.

Cirkulære Nr. 3 udgaar i Dag til samtlige Stedforeningsbestyrelser.

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad“s Trykkeri er *blokeret.*

Horsens. 5. Kv. 1876. 9 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1, tilrejst 1.

Ringsted. 5. Kv. 1876. 6 bidragydende Medlemmer. Udslettet 1 (H. P. Jensen i Sællandspostens Trykkeri; trods gentagne Paamindelser har han ikke betalt et eneste Bidrag til Forbundet, hverken ordenlige eller overordenlige).

Nestved. 5. Kv. 1876. I Fjerdingaarets Løb er bortrejst 1, tilrejst 2 og udmeldt 2 (Sætter Ludvig V. Hansen og Maskinmester Diad). Ved Fjerdingaarets Slutning var Medlemsantallet 6.

Odense. 5. Kv. 1876. 21 bidragydende Medlemmer (Odense 15, Nyborg 3, Faaborg 3). Ny indtraadt 4, tilrejst 7, afrejst 8. 3 efterbetalt Bidrag for 76 Uger. 1 syg. 5 ikke betalt overordenligt Bidrag; Faaborg har sendt dette direkte til Forbundskassen.

Kvittering for ordenlige Forbundsbidrag.

Horsens.	5. Kv. 1876.	Summa 23 Kr. 25 Øre.
Ringsted.	5. Kv. 1876.	Summa 19 Kr. 50 Øre.
Nestved.	5. Kv. 1876.	Summa 21 Kr. 25 Øre.
Odense.	5. Kv. 1876.	Summa 65 Kr. 5 Øre.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 16. September:
København 3 Kr., Odense 11 Kr.

For Lørdag den 23. September:
København 3 Kr., Odense 11 Kr., Svendborg 3 Kr.

For Lørdag den 30. September:
København 13 Kr., Køge 3 Kr., Nestved 6 Kr., Svendborg 2 Kr., Odense 12 Kr.

For Lørdag den 7. Oktober:
København 65 Kr., Køge 4 Kr., Nestved 6 Kr., Svendborg 3 Kr.

For Lørdag den 14. Oktober:
København 225 Kr., Køge 5 Kr., Slagelse 8 Kr., Nestved 5 Kr., Viborg 8 Kr., Horsens 10 Kr., Nykøbing p. F. 9 Kr.

For Lørdag den 21. Oktober:
Nykøbing p. F. 9 Kr.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Nykøbing p. F. Sætter *Hans Henrik Larsen,* født i Kraghave pr. Nykøbing p. F. den 8. Marts 1857, udlært i Stubbekøbing (hos Slengerik) den 1. Maj 1876; har ikke haft Arbejde fra 1. Maj til 1. Avg. d. A., ikke tidligere Forbundsmedlem, arbejder i „Folketidendens“ Trykkeri. — *C. P. Jensen,* Stiftstrykkeriet, Nykøbing p. F.

I Horsens Sætter *Anton Sophus Olsen Kesler*, født i Frederikshavn den 30. Oktb. 1856, udlært i Hobro (Johansens Trykkeri) den 3. Septbr. 1876. — *L. P. Larsen*, Foghs Trykkeri, Horsens.

I København Sætter *Lauritz Oskar Andersen*, født den 26. Januar 1857, udlært i København (Ernst Lunds Trykkeri) den 7. Oktober d. A. — *L. D. Berg*, Store Regnegade 17.

Stedforeningsbestyrelsernes Adresse.

Aalborg: *J. Møller*, Olufsens Trykkeri.
Aarhus: *Harald Jensen*, Amtstidendens Trykkeri.
Hillerød: *Chr. Louw*, Hansons Trykkeri.
Hjørring: *V. de Lemos*, Vendsyssels Tidendes Trykkeri.
Holbæk: *S. Sønderkjær*, Dagbladets Trykkeri.
Horsens: *L. P. Larsen*, Foghs Trykkeri.
Kolding: *H. F. Rasmussen*, Folkebladets Trykkeri.
København: *R. P. Jensen*, Fortunstræde 4.
Køge: *J. P. Frantzen*, „Østsællands Folkeblads" Trykkeri.
Nakskov: *L. Larsen*, „Nakskov Avis"s Trykkeri.
Nestved: *A. L. Svendsen*, Petersens Trykkeri.
Nykøbing p. F.: *C. P. Jensen*, Stiftstrykkeriet.
Odense: — — —
Randers: *H. Hansen*, Dagbladets Trykkeri.
Ringsted: *S. K. Johansen*, Folketidendens Trykkeri.
Roskilde: *L. Nielsen*, Christjansens Trykkeri.
Slagelse: *J. Riis*, „Slagelsepostens" Trykkeri.
Svendborg: *Warberg*, G. Petersens Trykkeri.
Vejle: *S. V. Hansen*, Horsensvejen 448.
Viborg: *E. O. Palludan*, Stiftstrykkeriet.

* * *

Præsident: *R. P. Jensen*, Fortunstræde 4, København (Telegramadresse: „Jensen, Fortunstræde, København").
Kasserer: *L. D. Berg*, Store Regnegade Nr. 17, København.
Udvalgs-Formand: *A. F. Decher*, Jørgensen & Ko.s Trykkeri, Klareboderne, København.

Korrespondance.

Fra Faaborg meddeles os, at Jernstøberne *Brødrene Jensens* Bladudgiver- og Bogtrykkervirksomhed nu er ordnet saaledes, at Bladet „udgives og redigeres af R. Rasmussen-Egebergh", og at Trykkeriets Firma er kommet til at hedde: „Brødrene Jensens Trykkeri ved Egebergh". At dømme efter den her citerede Form, hvori Trykkerifirmaet angives, ere Dhrr. Jernstøbere fremdeles Trykkeriets Ejere og have antaget Hr. *Egebergh* som en Slags Bestyrer; i alt Fald er denne ikke selv Bogtrykker. Hr. *Rasmussen-Egebergh* har nylig meldt sig ud af Forbundet. Vi mangle Underretning om, hvoraf det øvrige Personale bestaar, men det er vistnok som hidtil sammensat af *Geisler* og to Fruentimmer (dennes Hustru og den tidligere nævnte Smedesvends Hustru); *Eriksen* findes ikke mere i Faaborg, og, som man vil have set under „Forbundsmeddelelser", forlanger *Martini* sig nu optaget i Forbundet i Ringkøbing. Et for nogle Dage siden gjort Forsøg paa at skaffe Arbejdskraft af Forbundet til Trykkeriet mislykkedes. Bladet er indskrænket til at udgaa 4 Gange ugenlig i Stedet for som tidligere 6 Gange. Blokaden vedvarer.

§ **København**, 20. Oktober. *(Rigsdagstrykkeriet.)* Under de Bestræbelser, der ere gjorte i Rigsdagens Trykkeri (ligesom i andre københavnske Trykkerier) for, at Forbundet kan staa sikkert og rede til at møde enhver Eventualitet, er den af Dhrr. *Abildgaard* og *Anton Nielsen* indtagne Stilling, der er alt andet end gunstig for Forbundet, tiltraadt af Ombrækkeren, *Hans Nielsen*, den samme radikale Hans Nielsen, som for nogle Uger siden optraadte som ivrig Fremskridtsmand, behjertet Socialist og virksomt Oppositionsmedlem. Idet vi meddele dette til Underretning for vore Kolleger, skulle vi samtidig notere, at Tillidsmanden i dette Trykkeri skal rømme sin gode(!) Plads, fordi han efter Faktoratets Mening har været for ivrig til at røgte sit Hverv.

Forskelligt.

Det tyske Forbund. Vi skulle i et senere Numer give en udførlig Beretning om Forhandlingerne paa den i Leipzig for nogle Dage siden afholdte Forsamling af Delegerede, hvis Hverv det var at raadslaa om Midler til at bringe Forbundet ud af dets noget uheldige Stilling. Forresten synes Hovedresultatet af de foreliggende Debatter kortelig at kunne sammenfattes deri, at uagtet der vel kan være Ændringer at foretage ved den nuværende Organisation, saa er det dog ikke i denne, at Skylden til de Forbundet overgaaede Uheld ligger; Skylden ligger for en Del i de daarlige Tidsforhold og især hos Medlemmerne selv, der i saa mange Retninger have gjort Brud paa Disciplinen. — I Følge den tyske Bogtrykkerdags Beslutning er der i Forbundet blevet foretaget en almindelig Afstemning om, hvorvidt man vilde gaa ind paa, at de hidtil bestaaende Rejsekasser centraliseredes til en almindelig Understøttelseskasse for Arbejdsløse, hvilken Afstemning har givet det Resultat, at 2185 stemte for og 1542 imod, men da der udfordres et Flertal af to Tredjedele for at sætte Sagen igennem, er denne saaledes falden, og Alt forbliver ved det Gamle.

International Bogtrykkerdag. Centralbestyrelsen for det italienske Typograf-Forbund skal have i Sinde at sammenkalde en international Bogtrykkerdag, som er bestemt til at holde Møde i Schweiz, og hvis Opgave skal være at raadslaa om en for alle Lande ensartet Ordning af det hele Organisationsvæsen, navnlig med Hensyn til Understøttelsesspørgsmaalet.

Bogtrykkerkunstens 400-aarige Jubilæum vil man til næste Aar fejre i England, idet den første Bog blev trykt der i Landet Aar 1477 af *William Caxton*. Her i Danmark kunne vi snart fejre det samme Jubilæum, ti den første i vort Land trykte Bog udgik fra en omrejsende Bogtrykkers Officin i Odense i Aaret 1482.

Gutenbergs Grav. Man har bestandig troet, at Gutenbergs sidste Hvilested var i Franciskanerklosteret i Mainz, men dette har nu vist sig at være en Fejltagelse, idet man i denne Tid ved Eftersøgelse af de gamle Kirkebøger har fundet en Notits, i Følge hvilken Johann Gensfleisch (Gutenbergs Familienavn) ligger begravet i Dominikanernes Kloster.

Papir af Kartoffel- og Roeaffald har man i Følge et tysk Fagblad nu ogsaa begyndt at forfærdige, men dette Produkt skal dog ikke være ganske fejlfrit.

Aviser og Tidsskrifter i London. Efter paalideligt Opgivende beløber Avisernes og Tidsskrifternes Tal i London sig til over otte Hundrede.

Strejke i „Dagstelegrafen". Et Par København-Korrespondenter til flere Provinsblade meddele, at en Strejke i „Dagstelegrafen" er forestaaende, ikke af Sætterne, men af Redaktionspersonalet med Dhrr. Journalister *Meyer* og *Wille* som Førere. Grunden til dette „overraskende" Skridt, som „allerede rygtevis har vakt en betydelig Sensation" (saaledes skriver virkelig en af Korrespondenterne), skal være den, at de nævnte Journalister ikke billige Hr. *Ferslews* sidste Presseforetagende „Nationaltidende", og deres Misfornøjelse skal have kulmineret, da Udgiveren for 3 Uger siden tillige lod en Morgenudgave udgaa af „Nationaltidende", saa at altsaa Hr. *Ferslews* Bladudgiver-Virksomhed omfatter ikke mindre end 3 store Blade foruden den nærmest som Apendiks til „Dagstelegrafen" fremtrædende „Aftenpost". Dhrr. *Meyer* og *Wille* ville nok fremdeles vie deres Kræfter til „Dagstelegrafen" og „Aftenposten", der have henholdsvis 16,000 og 19,000 Abonnenter, men de ville ikke være ufrivillige Medarbejdere ved „Nationaltidendens" Morgen- og Aftenudgave, hvis Abonnentantal ikke er halvt saa mange Hundrede, som de andre to Blade have Tusinde; det vil imidlertid Hr. *Ferslew* gøre dem til, idet han for en væsenlig Del lader „Dagstelegrafens" Stof glide over i „Nationaltidende", hvorved der spares meget betydeligt Sætterarbejde. Man siger, at Personalet er enigt, hvorimod der Intet forlyder om, at Journalisterne her i Byen ville støtte Strejken.

Ny typografisk Literatur. „Real-Lexikon der Buchdruckerkunst und der ihr verwandten graphischen Künste und Gewerbe", von *Aug. Marahrens*. De tre første Hefter ere allerede udkomne. — „Gutenberg, Kalender für die Jünger der Schwarzen Kunst auf 1877", von *Alban Horn* in Zittau. — „Lehrbuch der Chemiegraphie, zum Selbstunterricht", von *Rud. Scherer* in Wien (under Pressen). — „Gutenberg und Erfindung der Buchdruckerkunst", von *Carl Hussar* in Wien (eget Forlag). — „Der Bund- und Bogensats. Praktische Anleitung zur Ausführung einer neuen Methode", von *Louis Ferber* (forlagt af Bogtrykfirmaet *Kieselstein & Gerstung* i Offenbach v. Main).

Den typografiske Forening.

Dhrr. Inkassatorer anmodes om ikke at forsinke Indbetalingen af det overordenlige Bidrag til Kassereren.

Bestyrelsen.

Det staaende Udvalg

holder Møde i Aften Kl. 9½ præcise.

Dagsorden:

1. Andragender.
2. Anden Behandling af Budgettet.

A. F. Decher,
Udvalgets Formand.

Forbundsmedlemmer, der enten ere Udlændinge eller have konditioneret i Udlandet, anmodes om velvillig at give Møde i Aften Kl. 9 i Foreningslokalet.

R. P. Jensen.

Brevkasse.

Hr. Marahrens i Fulda. Tak. Det Forlangte skal blive efterkommet og Tidenden regelmæssig sendt til Fulda.

Typografiske Kundgørelser.

Maskin- og Pressefarver.
Valsemasse, Patent og Lischkes.
Skrifttyper fra Schelter & Giesecke.
Hurtigpresser, Digel- & Hovedtrykmaskiner.
Større Ordres direkte ab Fabrik.
Komplette Trykkerier etableres.

Vilh. Sander,
16. Store Købmagergade 16.

J. J. Nissen og Andersen,
Snedkermestre,
Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
København. K.
Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.
Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Haandpresse.
En aldeles ny Haandpresse (dobb. Postil) — Eickhoffs Fabrik — er til Salg i J. P. Hvidbergs Bogtrykkeri, Nørrevoldgade 8.

En Sætter,
som ogsaa kan arbejde ved en Hurtigpresse, søger til 1. November eller senere Plads i en Provinsby. Billet, mrkt. A. O., befordrer denne Tidendes Ekspedition.

Typograf-Tidende,
Organ for
de typografiske Arbejderes Interesser.
Red. af Typograf R. P. Jensen.
Abonnement tegnes paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i Bogladerne. Prisen er 1 Krone 25 Øre fjerdingaarlig.
Kundgørelser indrykkes for en Betaling af 10 Øre pr. Petitlinie.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Ekstra-Nr. | København, den 27. Oktober 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

I indeværende Uge foreligge følgende Aktstykker i Tarifsagen:

$^{23}/_{10}$ 1876.

I Anledning af Deres Henvendelse til Styrelsen om at tillade Afsendinge fra Typograf-Foreningen at overvære Forhandlingerne paa den forestaaende Generalforsamling angaaende Tarifsagen, skal jeg tillade mig at meddele, at Styrelsen ikke anser sig for berettiget til at give denne Indrømmelse paa Grund af, at lignende Anmodning fra anden Side tidligere har været nægtet af Generalforsamlingen.

Paa Styrelsens Vegne:

O. C. Olsen.

Hr. *R. P. Jensen.*

* * *

25de Oktober 1876.

Typograf-Forbundets Ændringsforslag til den af Foreningen af danske Bogtrykkere vedtagne Sætter-Tarif behandledes paa en ekstraordinær Generalforsamling i Gaar Aftes. Det besluttedes at forkaste Ændringsforslagene *en bloc.*

Dette undlader jeg ikke at meddele til behagelig Efterretning.

Paa Styrelsens Vegne:

Ærbødigst

O. C. Olsen.

Hr. *R. P. Jensen.*

* * *

København, den 26. Oktober 1876.

Til

Bestyrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere".

Den under 16. September 1874 af de københavnske Bogtrykkeriejere og Typografer vedtagne Tarif har jeg herved den Ære paa det danske Typograf-Forbunds Vegne at opsige som ikke mere gældende fra Lørdag den 28. d. M. at regne.

Den ærede Bestyrelse anmodes om at sætte Bogtrykkerforeningens Medlemmer i fornøden Kundskab herom.

Ærbødigst

R. P. Jensen,
Forbundets Præsident.

København. Udbrudet af en almindelig Arbejdsnedlæggelse er uundgaaelig. *Johan L. Lunds* („Folkets Avis"s) og „Dagens Nyheders" Trykkerier ere foreløbig blokerede. Et Bureau for Foreningsanliggender er oprettet i Boldhusgade Nr. 1, Stuen, og aabent hver Dag fra Kl. 10 til 4, første Gang Mandag.

Forbundspræsidiet:

R. P. Jensen.

Stedforeningen „Typografia“ i Kolding.

De udenbys Medlemmer anmodes om herefter at indsende det overordenlige Bidrag hver Ugedag. *Styrelsen.*

Den typografiske Forening.

Indbetalingen af de overordenlige Bidrag til Kassereren bedes at ske meget regelmæssig.

Bestyrelsen.

Tillidsmændene

indkaldes til Møde i Aften (Fredag) Kl. 9 i Foreningslokalet.

Bestyrelsen.

Almindeligt Møde

afholdes i Morgen (Lørdag) Aften Kl. 10 i Foreningslokalet. Formanden giver nogle Meddelelser.

Bestyrelsen.

Tillidsmændene

indkaldes til Møde førstkommende Søndag Formiddag Kl. 11 i Thuns Lokale.

Bestyrelsen.

Det sædvanlige Lørdags-Numer udkommer Mandag.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 43. | København, den 31. Oktober 1876. | 3. Aarg.

Kolleger i Udlandet!

I Aar og Dag have vi ført Forhandlinger med vore Principaler for at tilvejebringe en til Tidsforholdene hensigtssvarende Tarif; vi have indset Nødvendigheden af, at Arbejderne ved Bestemmelsen af deres Arbejdsvilkaar selv maa tale et Ord med.

Det var lykkedes os ved vore Delegerede at tilvejebringe en Overenskomst med Principalforeningens Delegerede i en blandet Tarifkommission, men Principalforeningen forkastede Overenskomsten — ikke en Gang de Mænd, med hvem Overenskomsten var afsluttet, og som indestod for den med Navns Underskrift, have støttet og fastholdt den!

I Stedet for saaledes at se vore billige Fordringer opfyldte, befinde vi os nu overfor en fuldstændig Principal-Koalition, og denne Koalitions Medlemmer have forpligtet sig til under store Bøder øjeblikkelig, i Tilfælde af en Arbejdsnedlæggelse i et af deres Trykkerier, ikke at beholde i Arbejde nogen Typograf, der tager sig den Frihed at være Medlem af hvilken som helst Forening han vil; man vil forbyde os Sammenslutning i vor Forening, man vil knuse denne for at gøre os til vilje- og magtesløse Arbejdsredskaber.

Denne Adfærd fra Principalernes Side har dog til Dato ikke bragt os til at begaa overilede Skridt, tvertimod have vi med en Taalmodighed, der næsten er bleven mistydet, grebet til ethvert Middel for at faa Tarifsagen afgjort i Mindelighed. Vi gik bort fra den Tarif, hvorom begge Parter alt vare blevne enige, og slog af paa flere Punkter, endog paa Satsprisen, men alle vore Forslag bleve forkastede, ikke et eneste Forslag blev vedtaget; summa summarum: man nægtede det Hele *en bloc.*

Vor Stilling er nu den: vi kunne nok faa en Tarif, men en oktroieret Tarif, der tilmed for mange Kolleger bringer en Lønningsreduktion.

Kolleger! I maa kunne forstaa, at denne Behandlingsmaade er saarende for os. Vor Taalmodighed er til Ende; vi ere os bevidste at have gjort Alt for at forebygge Yderligheder, men ogsaa lige saa bevidste ere vi os, at over for Principalforeningens (eller dens Lederes) brutale Opførsel have vi kun følgende Alternativer tilbage: *Selvfornedrelse* eller *Arbejdsnedlæggelse.*

Valget kan ikke være tvivlsomt. I Tillid til vor gode Ret og vor Styrke gribe vi til det sidste Middel, til Arbejdernes *ultima ratio* — til *Strike.*

Krigen er erklæret! — Vore Sager staa godt. Vi gøre Regning paa Eders Sympati og kraftige Bistand! — Kolleger i Udlandet! Antag vor Sag som Eders egen, beskyt os, lad os blive til Del Eders moralske og pekuniære Understøttelse i fuldeste Maal! Vi kunne ikke tro, at I ville tillade, at vort Haab bliver gjort til Skamme.

København, den 28. Oktober 1876.

Det danske Typograf-Forbund:
R. P. Jensen.

P. S. Breve o. s. v. vil man behageligst adressere til *R. P. Jensen* (Fortunstræde 4), Pengebidrag til *L. D. Berg* (Store Regnegade 17).

Forbundsmeddelelser.

Det overordenlige Bidrag forhøjes fra i Dag til **2 Kr.** ugenlig og bliver førstkommende Lørdag at indbetale med dette Beløb (jfr. Grl. § 17).

København, den 30. Oktober 1876.

R. P. Jensen, Præsident. — *A. F. Decher,* Forbundsudvalgets Formand.

Frivillige Bidrag til Understøttelse af Striken i København modtages af Forbundskassereren, Hr. *L. D. Berg,* Store Regnegade 17.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Stedforeningernes Pligter mod Forbundet skærpes. Om Alt, hvad der foregaar, og som berører dets Kamp mod Principalforeningen, maa øjeblikkelig gives Underretning til Præsidiet.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

København. Almindelig Arbejdsnedlæggelse. *Bordings, Calbergs, Cohens, Bianco Lunos, Fjeldsøes, Græbes, Krigsministeriets, J. Henriksens* („Soc.-Dem."s), *Jørgensen & Ko.s, Kellers, Louis Kleins, Quist & Ko.s, Carl Lunds, Ernst Lunds, Johan L. Lunds* („Folkets Av."s), *„Dagens Nyheder"s, Fritz Møllers, Nielsen & Lydiches, Th. Nielsens, Oettingers, O. C. Olsen & Ko.s,*

Schiellerups, Schultz's, Thieles og *Valentin & Lunds* („Morgenbladet"s) Trykkerier ere *blokerede.*

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Aalborg. 5. Kv. 1876. 14 bidragydende Medlemmer (Aalborg 10, Thisted 3, Frederikshavn 1). Afrejst 3, udslettet 1 (A. C. A. Kessler).

Roskilde. 5. Kv. 1876. 8 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1, afrejst 1. I Stedet for L. Nielsen er valgt til Formand *C. Rasmussen* (Adresse: Müllers Trykkeri).

Kvittering for ordenlige Forbundsbidrag.

Aalborg. 5. Kv. 1876. Summa 51 Kr.
Roskilde. 5. Kv. 1876. Summa 25 Kr. 75 Øre.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 16. September:
København 1 Kr., Hjørring 4 Kr.

For Lørdag den 23. September:
København 1 Kr., Hjørring 4 Kr

For Lørdag den 30. September:
København 9 Kr., Roskilde 7 Kr., Hjørring 4 Kr.

For Lørdag den 7. Oktober:
København 9 Kr., Roskilde 7 Kr., Hjørring 4 Kr., Aalborg 1 Kr.

For Lørdag den 14. Oktober:
København 98 Kr., Hillerød 5 Kr, Aarhus 18 Kr., Hjørring 4 Kr., Ringsted 5 Kr., Randers 3 Kr., Aalborg 11 Kr., Svendborg 3 Kr.

For Lørdag den 21. Oktober:
København 283 Kr., Hillerød 5 Kr., Viborg 8 Kr., Køge 5 Kr., Aarhus 13 Kr., Hjørring 4 Kr., Horsens 10 Kr., Randers 3 Kr., Aalborg 10 Kr., Svendborg 3 Kr., Slagelse 8 Kr.

For Lørdag den 28. Oktober:
København 120 Kr. Endvidere „Typografia" i Kolding 100 Kr. som „en lille Begyndelse" og i Forventning af „en kraftig Optræden".

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I København Sætter *Carl Johan Jonsson*, født 1854, udlært hos Norstedt & Sønner i Stockholm — ikke tidligere Forbundsmedlem —, Sætter *Bernhard Nayberg*, født 1846, udlært i Køge — tidligere tysk Forbundsmedlem —, og Sætter *Johan Peter Kjærsgaard*, født i Nestved den 16. December 1859, udlært i Rødby den 20. Oktober d. A. — *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, København K.

Kampens Begyndelse.

Principalforeningen har aabnet Fjendtlighederne — Kampen er i Gang over hele Linien. Særkendet ved denne Kamp er, at det ikke er mod Principalerne i Almindelighed Forbundet kæmper, men mod *Principalforeningen*, der tæller 25 Ejere af københavnske Bogtrykkerier og 6 Ejere af Provinstrykkerier, nemlig i København Dhrr. *Bording*, *Calberg*, *Cohen*, *Dreyer* (Firma: Bianco Luno), *Fjeldsøe*, *Græbe*, *Hansen* (Krigsministeriets Trykkeri), *J. Henriksen*, *Jørgensen & Ko.*, *Keller*, *Louis Klein*, *Levison* (Firma: Quist & Ko.), *Carl Lund*, *Ernst Lund*, *Joh. L. Lund*, *Nielsen & Lydiche*, *Madsen* („Dag. Nyh."s Trykkeri), *Fritz Møller*, *Th. Nielsen*, *Oettinger*, *O. C. Olsen & Ko.*, *Schiellerup*, *Schultz*, *Thiele* og *Valentin & Lund*, — i Provinserne Dhrr. *Fogh* i Horsens, *Eibeschütz* i Fredericia, *Conrad Hansen* i Holbæk, *Hanson* i Frederiksborg, *Stegemann* i Ribe og *Tortzen* i Kallundborg. Vort Blads Læsere kende for en Del de Begivenheder, der ere gaaede forud, inden Kampen kom til Udbrud, men der er Adskilligt, som de ikke kende, og som det er nødvendigt at vide Besked om, naar de skulle bedømme, hvem der har Ret eller Uret, og hvem der bærer Ansvaret for den nuværende Situation.

Man erindrer, *at* Principalforeningen i en Skrivelse af 2. Juni d. A. underrettede Typograf-Forbundet om, at den havde givet sin Styrelse det Hverv at komme til en billig Overenskomst med Forbundet, *at* en saadan opnaaedes og blev fælles motiveret samt bekræftet med Navns Underskrift af begge Parter, og *at* den desuagtet nægtede at godkende den af dens *egne* og Typografernes Delegerede vedtagne Tarif; men man véd ikke, at Foreningen samtidig vedtog Følgende: „I Tilfælde af Strike, saavel partiel som total, fra Sætternes Side, beslutte vi at stanse Arbejdet i vore Trykkerier saavel med de til Forbundet hørende Arbejdere som med dem, der paa hvilken som helst Maade maatte støtte Forbundet i dets Bestræbelser for at fremtvinge en forhøjet Arbejdsløn. Overtrædelse af denne Bestemmelse medfører for den Paagældende en Bøde af 500 Kroner, hvilken Mulkt bliver at forhøje med 100 Kr. for hver Sætter, som en Principal beskæftiger udover et Antal af 5 Sættere, naar disse ere Medlemmer af Typograf-Forbundet." Principalforeningen fragik saaledes først sine Ord til Forbundet, og derefter dannede den en Koalition mod det. Alligevel afventede Forbundet med Taalmodighed det bebudede Tarifforslag; der kom Noget, ikke et Forslag, men en *vedtagen* Tarif, som Foreningen vilde staa ved i 14 Dage. Foreningen udbad sig „eventuelle Ændringsforslag" tilsendte; man vidste, at denne tilsyneladende Forekommenhed kun af Nødvendighed blev vist Forbundet for at dække dens Skingrund, *en bloc*-Afgørelsen, ved Overenskomst-Tarifens Nægtelse, da det næppe lod sig gøre at byde akkurat det Samme, der var anført som eneste Grund til denne, men alligevel gik Forbundet ind paa at stille Ændringsforslag for at forsøge, om det dog ikke skulde være muligt at faa Sagen afgjort i Mindelighed; det gik bort fra den Tarif, hvorom begge Parter alt vare blevne enige, slog af paa flere Punkter, endog paa Satsprisen, og udbad sig Tilladelse til at blive repræsenteret ved et Par Afsendinge for at lette den mindelige Afgørelse. Hvad gjorde saa Principalforeningen? Den nægtede at modtage Afsendingene, den forkastede alle Ændringsforslagene, alle, ikke et eneste blev vedtaget, og dens Bestyrelse — de samme Mænd, som med deres Navns Underskrift stod inde for den afsluttede Over-

enskomst — lod Forbundet „behageligst“ vide, at man for at gøre kort Proces havde behandlet det Hele paa en Slump. Nu havde Forbundet kun Valget imellem at tage, hvad Principalforeningen af sær Naade vilde skænke det, at beholde den gamle ubrugelige Tarif eller at gribe til de yderste Midler. Hvis Forbundet skulde kunne svare til sin Bestemmelse: at hævde for dets Medlemmer, at de fik et Ord med at sige ved Fastsættelsen af deres Arbejdsvilkaar, saa maatte det træde op og fortsætte med at gøre sin Ret gældende ved viljefast Handling der, hvor enhver nok saa indtrængende Anmodning og rimelig Grund havde vist sig aldeles frugtesløs; det havde kun at gøre, hvad dets Medlemmers Selvfølelse bød, nemlig at nægte sin Arbejdskraft paa de af Principalforeningen vilkaarlig fastsatte Betingelser, og den første Handling til Opnaaelsen heraf var Opsigelsen af den hidtil bestaaende Tarif som ikke mere gældende fra i Lørdags.

Dette Skridt satte Principalforeningen i Harnisk; det var ikke længere de to Øre, ikke Tarifdifferencerne, hvorpaa det kom an, men nu kastede man sig med Raseri over Forbundet for i størst mulig Fart at betage Typograferne enhver Evne til at gøre deres Vilje gældende. Styrelsen — bestandig de samme Mænd, som en Gang havde vedtaget Tarifen — maa nu „anse enhver Forhandling med det nævnte Forbund for ophørt, idet den med det Samme maa paabyde Opsigelse af alle Medlemmer af Forbundet Lørdag den 28. Oktober med 8 Dages Varsel“, og desuden erindrer den Medlemmerne om de fastsatte Bøder. I Lørdags Middag begyndte Udryddelseskrigen mod Forbundsmedlemmerne. Hver enkelt Sætter blev forelagt en Seddel, hvorpaa der stod en Opfordring og en Erklæring. Opfordringen var saalydende:

„I Anledning af en fra Forbundspræsidenten modtagen Skrivelse om, at Tarifen af 16. September 1874 er opsagt og ikke længer gældende end til Lørdag den 28. ds., beder jeg Dem meddele, hvorvidt De vedblivende vil arbejde her i Trykkeriet efter den nævnte Tarif og udmelde Dem af Forbundet, eller De vil nedlægge Arbejdet. I første Tilfælde vil De have den Godhed at underskrive nedenstaaende Erklæring og afgive den til mig inden Dags Middag Kl. 12.“

Erklæringens Indhold var dette:

„Undertegnede Sætter, som for Øjeblikket arbejder i [Navn] Bogtrykkeri, afgiver herved den Erklæring, at jeg ikke er Medlem af Typograf-Forbundet, ligesom jeg ogsaa forpligter mig til ikke at støtte det nævnte Forbund, hverken ved Pengebidrag eller paa anden Maade.“

Fordringen om denne Erklærings Underskrift skulde „knuse“ Forbundet, men Principalforeningen opnaaede ikke herved noget synderlig gunstigt Resultat; 15 à 20 Forbundsmedlemmer fandt sig beføjede til at underskrive, de øvrige nægtede det, de vilde hellere forlade deres Pladser end underskrive en slig „Slaveerklæring“, som den benævnes. Det fortjener at bemærkes, at 5—6 af Principalforeningens Medlemmer dog undsaa sig ved at forelægge Erklæringen til Underskrift for deres Arbejdere. Da dette Middel ikke hjalp, har Foreningen forsøgt andre, næsten ethvert tænkeligt har man hørt at skulle være benyttet. Her et Par Prøver, der ere komne os i Hænde, og som vi ville aftrykke uden Kommentar.

Nr. 1.

„Turde vi bede Dem under den herværende Arbejdsnedlæggelse af al Evne at støtte os. Alle herværende Medlemmer af Bogtrykkerforeningen forpligte sig til under en Mulkt af 500 Kroner ikke at antage noget Medlem af Typograf-Forbundet, saa længe Striken vedvarer; kun saadanne Arbejdere, der ikke paa nogen Maade understøtte Arbejdsnedlæggelsen, kunne vedblive at arbejde i vore Trykkerier. Idet vi meddele Dem dette, bede vi os underrettede om, hvorledes Deres Sætteres Forhold til Forbundet er for Øjeblikket, og hvad De agter at foretage til Støtte for vore Bestræbelser for at stanse Striken ved gensidig Udholdenhed.

København, den 28. Oktober 1876.

Paa Styrelsens Vegne

ærbødigst

Fr. Hostrup-Schultz.“

Nr. 2.

„Skønt vi ikke have den Ære at tælle Dem blandt vore Medlemmer, turde vi maaske dog nære det Haab, ikke forgæves at anmode Dem om Assistance under den herværende Arbejdsnedlæggelse. Det er en Selvfølge, at vi ikke herved paa nogen Maade søge at træde hindrende op mod Dem i Deres Virksomhed eller i Forholdet til Deres Arbejdere, men at vi kun ønske, at De ad ren human Vej stræber at modarbejde den skadelige Indflydelse, som Striken har, især paa Arbejderne selv. Dette tænke vi os opnaaet ved, at De alvorlig forestiller Deres Folk, at disse ved at støtte Striken, uden Udsigt til et heldigt Resultat, kun forøger de Arbejdsløses Tab, samtidig med, at deres Bidrag maa betragtes som bortødslede.

København, den 28. Oktober 1876.

Paa Styrelsens Vegne

ærbødigst

Fr. Hostrup-Schultz.“

Saaledes har Principalforeningen begyndt Kampen, hvis Hensigt er tydelig og klar: *Forbundets „Knusning“*. Nu kom Turen til Forbundet at handle. I Lørdags Aftes afholdtes en stor Forsamling, hvor *Præsidenten* under enstemmig Tilslutning erklærede, at Forbundet vil optræde energisk og kæmpe til det Yderste; han gav detaillerede Oplysninger om dets Stilling, talte for en rolig, lidenskabsløs og værdig Kamp, idet Forbundets Styrke gjorde det muligt at føre en saaden, og lagde paa Sinde, at det maaske kunde vare Maaneder, inden Principalforeningen kom til ret at indse det Fornuftige i en hensynstagende og respektfuld Optræden over for Forbundet. I Mandags Morges iværksattes Arbejdsnedlæggelse i *Cohens, Jørgensen & Ko.s, Ernst Lunds, Joh. L. Lunds, Nielsen & Lydiches, O. C. Olsens, Schultz's* (inkl. Rigsdagens Tr.), og *Valentin & Lunds* Trykkerier, hvilken omfatter 125—130 Mand; af disse Firmaer har *Schultz* beholdt 14—16 Ikke-Forbundsmedlemmer, *Valentin & Lund* 5 og *Joh. L. Lund* 6, medens de øvrige Firmaer ere omtrent blottede for Arbejdskraft paa det nær, at der i alle de her nævnte Trykkerier findes ca. 25 Lærlinge. Endvidere ophører Arbejdet for henved et halvt Hundrede Mand paa Lørdag, og den af Principalforeningen iværksatte *Lock-out* naar derved sit højeste Omfang. I næste Numer skulle vi bedre mønstre Kræfterne, der paa begge Sider ere opstillede i Slagorden.

Forbundets Stilling er fortræffelig; dets Organisation virker yderlig paa alle Punkter. I København er Kollegernes Holdning urokkelig fast, og fra Provinskollegerne komme udelukkende gunstige Efterretninger. Man skal ikke tro et Ord af, hvad Journalisterne finde paa at skrive Baade disse, Principal-

foreningen og alle Andre, der staa i Forhold til Typograferne, skulle faa Beviser i Hænde for, at det er lettere sagt end gjort at „knuse“ Forbundet.

Efterskrift. Den i nærværende Numers Tillæg af Forbundsstyrelsen fremsatte Tarif er tiltraadt af „Dagbladets“ Udgivere og „Social-Demokratens“ Bogtrykker. I Gaar Middags modtog Firmaet Ferslew & Ko. en af samtlige Sættere underskreven Skrivelse, hvori de meddelte, „at saafremt Firmaet ikke inden Aften skulde finde sig foranlediget til at underskrive den overleverede Tarif, vil Arbejdet i Sætteriet blive stanset fra i Morgen.“ Firmaet erklærede sig straks villigt til at gaa ind paa Tarifen.

Korrespondance.

Kristiania, 29. Oktober. (Telegr.) Hilsen til de danske Kolleger. Enstemmig Enthusiasme. Understøttelse skal snart følge. Hold bare ud! Underretning om mulig Forandring i Situationen udbedes straks.
Typografiske Forening.

§ **København,** 28 Oktober. *(Rigsdagstrykkeriet.)* Efter at min Korrespondance af 7. Oktober var fremkommen, havde man ventet, at den „humane“ Principal og dito Faktor vilde tage en lille Smule Hensyn til de velbegrundede Klager, men det opdagedes snart, at man havde gjort Regning uden Vært, ti alle de Sættere, man paa nogenlunde mulig Maade kunde faa Fingre i, antoges nu, saa at Personalet snart voksede til en Snes, skønt Flere skyndsomt søgte at faa andre Pladser. Denne Antagelse *en masse* har da ogsaa bevirket — hvad saavel Principal som Faktor maa have kunnet forudse —, at der med denne Uge er indtraadt en fuldstændig Mangel paa Arbejde. Ikke nok hermed, at man lader et *antaget* Personale mangle Arbejde, saa det knap tjener til Føden, men man har oven i Købet søgt at faa lavet en Erklæring, der „paa Foranledning af det Stykke, der fandtes i „Typ.-Tid.“ for Lørdag den 7. ds.“ udtalte, at „saavel Principalen som Faktoren havde opfyldt, *hvad de havde lovet*“, en Erklæring, som næsten lyder tragi-komisk, naar man erindrer, at Sætterne i Rigsdagen den første Uge af Samlingen tjente mellem 4 og 7 Kr. hver, og i denne Uge kun har haft Noget at bestille i to Dage. Imidlertid, da man (Faktoratet) ikke, uagtet alle Trusler og „Bønner i Sandhedens Interesse“, formaaede at faa *samtlige* Sættere til at underskrive, saa kom Erklæringen ikke i „Typ.-Tid.“, men gik „neden om og hjem“. Et af de Forbundsmedlemmer, der „ikke vilde sætte sit Navn under denne „Sandhed med Mortifikation“ (Tilidsmanden), blev af Faktoren i Kampens Hede sagt op, men Opsigelsen toges Dagen efter tilbage („Jeg skal sige Dem, jeg var blot lidt hidsig i Gaar!“ var Faktorens Ord). Hvad nu denne Kollegas Opsigelse angaar, saa blev han først anmodet om at gøre Faktoren den Tjeneste at sige sin Plads op, da han satte „Uro i Sindene“ (det var vistnok kun i Hr. Frederiksens Sind, at der kom Uro!), fordi han indkaldte Personalet til Møder (rigtignok udenfor Trykkeriet), agiterede for Forbundet o. s. v., og endelig fordi „den almindelige Stemning paa Trykkeriet var for, at han skulde forlade dette“. Dette Sidste viste sig imidlertid at være Usandhed, da netop den almindelige Stemning var for, at Tillidsmanden skulde forblive i sin Plads. Han gjorde altsaa ikke Faktoren den Tjeneste at aflevere sin Opsigelse, men fik den derimod given, og man kan nok tænke, at den — med de „gode“ Forhold heroppe for Øje — blev modtagen med Kyshaand. Hvad de Par „Schustere“, to Mand og en Gefrejder, som findes heroppe, angaar, saa leve de et meget idyllisk Liv. Støttende sig til Ombrækkeren Hans Nielsen — dette Navn kan vist ikke nævnes for tidt — nyde de deres Brændevin inde under Kassen, haabende, at en sand „Guldalder“ vil oprinde med det Første; af og til tage de dem en lille „Skraber“ og faa en lille „Basseralle“ af Faktoren, der bl. A. er blevet dydig indigneret over, at „Typ.-Tid.“ („denne løgnagtige Sprøjte“, som han saa smagfuldt udtrykker sig) har turdet kalde ham en „Schuster“ — ja, han talte endog vidt og bredt om at anlægge Sag imod Redaktøren, men det er nok gaaet med denne Sagsanlæggelse, som med ovenomtalte Erklæring og med den hidsige Opsigelse. En anden Erklæring var ligeledes paa Stabelen, men da dens Forløber ikke naaede udenfor Trykkeriet, saa denne knap Dagens Lys; den lød saaledes: „Undertegnede Sættere erklære herved med Haanden paa Hjertet og Piben i Munden, at vi ikke ere blevne lovede stadigt Arbejde, og at *vi heller ikke have faaet noget.*“ — Uagtet her endnu var flere Ting, der kunne trænge til lidt nærmere Belysning, skal jeg dog slutte med det her Anførte, som meddeles Kollegerne, for at de kunne være vidende om, hvad der foregaar „imellem Kulisserne“ paa Slottet.

Den typografiske Forening.

Bureauet

er aabent hver Dag fra Kl. 10 til 4 i Boldhusgade 1.

Det staaende Udvalg

indvarsles til et Møde Torsdag Middag Kl. 1¼ i Bureauets Lokaler.

A. F. Decher,
Udvalgets Formand.

Rettelse. I Tillægget med nærværende Numer er ved en Fejltagelse kommen til at staa „Forslag til“ o. s. v. Disse to Ord udgaa; man kan ogsaa være for høflige.

Brevkasse.

Det bedes undskyldt, at de indsendte Artikler først kunne optages Lørdag.

Hermed et Tillæg.

Typografiske Kundgørelser.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Sluttebord, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

En Korrektur-Rullepresse,

saa god som ny, er til Salg. Den anvises fra denne Tidendes Kontor.

En ny Haandpresse

er til Salg.

Vilh. Sander,

Købmagergade 16, 3. Sal.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 2. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening“ i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Tillæg til Typograf-Tidendens Nr. 43.

Forslag til Almindelig dansk Sætter-Tarif.

(Saaledes fremsat af Typograf-Forbundets Styrelse.)

I. Om Sætningen og de dermed i Forbindelse staaende tekniske Arbejder i Almindelighed.

§ 1. Til Beregning af Satsprisen, som sker pr. Ark eller pr. 10 Stkr. à 50 Linier af den Skriftsort, hvormed vedkommende Værk sættes, anvendes Alfabetsystemet. Opstillingen af Alfabetet sker saaledes:

Fraktur:

abcdefghijklmnopqrſtuvxyzæ̃abcdefghijklmnopqrſtuvxyzæ̃a

Antikva:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ̃abcdefghijklmnopqrstuvx;

Græsk:

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψ̃αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψ

Naar der efter Rækkefølgen i Alfabetet ikke er tilstrækkelig Plads i Linien for det sidste Bogstav, men dog Plads selv for det smalleste Skrifttegn, saa regnes dette for det følgende Bogstav.

Et halvt Hundrede Bogstaver eller derover regnes for et fuldt Hundrede, men under et halvt Hundrede bortfalder.

Ethvert Stykke Skydelinie tælles for et Bogstav.

Pagina regnes for en Linie, levende Kolumnetitel for to, hvad enten denne sættes straks eller tilføjes i Korrekturen.

§ 2. Prisen for Sats og Aflægning er for *Fraktur* 32 Ø., for *Antikva* 34 Ø. pr. 1000 Bogstaver.

Aflægning beregnes til en Fjerdedel af Satsprisen.

Nonpareille betales med 4 Ø. mere pr. Tusind.

Græsk betales med 50 Ø. pr. Tusind.

Latin, Islandsk og Svensk forhøjes med 15 pCt., Fransk, Engelsk og Tysk med 10 pCt.

Andre fremmede Sprog, Hebraisk og anden orientalsk Sats samt Nodesats beregnes efter Overenskomst.

§ 3. Blandet Sats. Ved blandet Sats forstaas saadan, i hvilken der findes to Skriftarter i samme Linie. Naar en Ottendedel af Arkets Linieantal eller af 500 Linier er blandet, forhøjes Satsprisen med 10 pCt. pr. 1000 Bogstaver. Naar Satsen er flere Gange blandet eller den enkelte Blanding forekommer udover Halvdelen, godtgøres den efter Overenskomst.

§ 4. Talsats. Ren Talsats beregnes dobbelt (naar over Halvdelen af Teksten er Tal, beregnes Satsen som ren Talsats). Blandet Talsats godtgøres med $33^1/_3$ pCt., naar over Tredjedelen af Teksten er Tal, og med $16^2/_3$ pCt., naar over Sjettedelen er Tal.

§ 5. Spatieret Sats beregnes dobbelt.

§ 6. Enhver i et Værk forekommende *mindre Skriftsort,* f. Eks. Anmærkninger og Noter, beregnes særlig efter dens Satspris.

§ 7. Tabellarisk, matematisk og *kemisk Sats* betales enten efter Overenskomst eller efter Timebetaling.

§ 8. I Sats af *Poesi* og *Løsørekatalog* paa et Format af 16 Ciceros Bredde og derover fradrages 10 pCt. i Satsprisen.

§ 9. Marginalier indtil en Bredde af to Cicero regnes sammen med Kolumnens Bredde. Bredere Marginalier gives passende Godtgørelse.

§ 10. Enhver *Over-* og *Underlægning* godtgøres med 1 Øre.

§ 11. Smalle Formater godtgøres, naar der gaar indtil 15 Bogstaver i Linien med 20 Øre pr. Tusind, naar der gaar 16—25 Bogstaver 10 Øre, og naar der gaar 26—35 Bogstaver 5 Øre.

§ 12. Korrektur. Sætteren er forpligtet til at korrigere de af ham selv forskyldte Fejl i to Korrekturer. For omvendte Bogstaver, for at udskyde til Korrektur flere end to Gange, for at ilægge Format samt for at rette uforskyldte tidsspildende Presserevisioner godtgøres Sætteren.

§ 13. Manuskriptet bør med Hensyn til Interpunktion og Ortografi være affattet efter Forfatterens Ønske før Sætteren modtager det. Naar Manuskriptet er utydeligt, uordenligt eller væsenligt forvansket ved Rettelser, er Sætteren berettiget til Godtgørelse.

§ 14. Ombrækning beregnes saaledes: enspaltet Folio 50 Øre, Kvart 75 Øre, Oktav 100 Øre, Duodez 150 Øre og Sedez 200 Øre pr. Ark. Flerspaltet Sats godtgøres yderligere med 25 pCt. pr. Spalte. Godtgørelse for Ombrækning betales efter den her normerede Betaling, naar flere Sættere sætte paa et Værk; sætte to Sættere paa samme Værk, betales Halvdelen; og én Sætter faar kun Ombrækningspenge, naar der af ham forlanges Ombrækning, som han ikke selv har forskyldt.

§ 15. Ved *Mangel af Materiale,* og det saaledes paabydes Sætteren at skaffe dette til Veje, godtgøres hans deraf flydende Tidstab, ligesom overhovedet enhver uforskyldt Tidsspild erstattes.

§ 16. Til *Oprømning* efter et Værks Fuldendelse er Sætteren ikke forpligtet. Derimod er han forpligtet til at levere de nødvendige Kasser tilbage i samme Stand, som han har modtaget dem.

§ 17. For medhjælpsvis Arbejde faar Sætteren 50 Øre i særlig Godtgørelse, naar Prisen for vedkommende Arbejde ikke beløber sig til mindst 4 Kr.

§ 18. Arbejdstiden er 10 Timer daglig, foruden Spisetiderne. Regelmæssigt Søn- og Helligdagsarbejde kan ikke finde Sted; forlanges imidlertid Arbejde paa Søn- og Helligdage, godtgøres dette med 50 pCt. Overarbejde godtgøres med dobbel Betaling indtil Kl. 12, Natarbejde efter denne Tid med tredobbel Betaling. Principalen forbinder sig til fuldt ud at beskæftige den hos ham arbejdende Sætter og for Tidsspilde at yde ham Erstatning. Sætteren er paa sin Side forpligtet til at overholde Arbejdstiden og at levere ordenligt og regelret Arbejde. Har en Sætter uden begrundet Undskyldning forsømt en eller flere Arbejdstimer og ikke i Ugens Løb præsteret mindst 40 Tusind Bogstaver, bøder han i første Tilfælde

med 40 Øre for hver Time (en halv Time regnes ikke, men over en halv Time regnes for en hel), og i sidste Tilfælde har han intet Krav paa Opsigelsesfrist.

§ 19. Timebetalingen for Korrektur, uforskyldt Tidsspilde o. s. v. beregnes i Forhold til vedkommende Sætters Gennemsnitsfortjeneste, med et Tillæg af 10 pCt., naar han ikke timevis har været beskæftiget en halv Dag.

§ 20. Den gensidige Opsigelsestid er, saafremt der ikke herom er truffen nogen særlig Overenskomst, 8 Dage. Opsigelsen kan kun ske en Lørdag, og er denne en Helligdag, gælder den nærmest foregaaende Arbejdsdag.

II. Om Avissats i Særdeleshed.

§ 1. Ved Sætningen af daglig udkommende Aviser er *Satsprisen* pr. 1000 Bogstaver 34 Øre for Fraktur og 36 Øre for Antikva efter Alfabetberegning.

§ 2. Bekendtgørelser beregnes efter den Plads, de indtage. Komplicerede Bekendtgørelser godtgøres ekstra. *Klichés* beregnes ligeledes efter Pladsen

§ 3. For *Leveringer paa under 10 Linier* beregner Sætteren sig en Linies Godtgørelse; skal der passes Linie, beregnes to Linier.

§ 4. Korrektur. Den i Løbet af Dagen indleverede Korrektur udleveres umiddelbart efter Sætningens Ophør og den senest indleverede inden en halv Times Forløb; i modsat Fald godtgøres Ventetiden. For saadanne Rettelser, som ikke skyldes Sætteren, betales Godtgørelse.

§ 5. Arbejdstiden er daglig 10 Timer foruden Spisetiderne. Arbejde efter Kl. 9 Aften betales ekstra: fra Kl. 9 til 12 med 66 Øre pr. Time, og efter Kl. 12 med 50 Øre pr. halve Time foruden Satsprisen.

§ 6. Timebetalingen for Tidsspilde, Ventetid, Korrektur o. s. v. beregnes i Forhold til vedkommende Sætters Gennemsnitsfortjeneste.

§ 7. I Øvrigt ere alle i nærværende Tarifs første Afsnit forekommende Bestemmelser at anvende, naar dertil maatte være Anledning.

§ 8. Dette Afsnit (Avissats) kan ved privat Overenskomst, eftersom de lokale Forhold maatte tale derfor, *modificeres i Trykkerier udenfor København og i Avistrykkerier i København, naar det kun gælder Aftenblade; dog kan den almindelige Satspris* (Afsnit I, § 2) *ikke underskrides.*

III. Tillæg.

Ovenstaaende Tarif er uopsigelig til 1. Oktober 1879 og efter denne Tid kan den kun opsiges til hvert Aars 1. Oktober med 6 Maaneders Varsel. Saa længe den bestaar i anerkendt Virksomhed fra begge Sider, forpligte saavel Principaler (Foreningen af danske Bogtrykkere) som Typografer (Almindeligt dansk Typograf-Forbund) sig til i Et og Alt at respektere dens Gyldighed, hvilken Forpligtelse godtgøres ved den resp. Bogtrykkeriejers egen Underskrift og for Typografernes Vedkommende ved den paagældende Stedforenings-Bestyrelses Underskrift.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: Den „typografiske Forening" i København. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 44. | København, den 4. November 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Cirkulære Nr. 4 er udgaaet til Stedforeningernes Bestyrelser.

København. Almindelig Arbejdsnedlæggelse. *Bordings, Calbergs, Cohens, Bianco Lunos, Fjeldsøes, Græbes, Krigsministeriets, J. Henriksens* („Soc.-Dem."s), *Jørgensen & Ko.s, Kellers, Louis Kleins, Quist & Ko.s, Carl Lunds, Ernst Lunds, Lund & Gandrups* („Folkets Av."s), *„Dagens Nyheder"s, Fritz Møllers, Nielsen & Lydiches, Oettingers, O. C. Olsen & Ko.s, Schiellerups, Schultz's, Thieles* og *Valentin & Lunds* („Morgenbladet"s) Trykkerier ere *blokerede.* Endvidere blokeres *Sally B. Salomons* Trykkeri, medens Blokaden af *Th. Nielsens* Trykkeri er hævet.

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Frivillige Bidrag til Understøttelse af Striken i København modtages af Forbundskassereren, Hr. *L. D. Berg,* Store Regnegade 17.

Forbundspræsidiet:
R. P Jensen.

Stedforeningernes Pligter mod Forbundet skærpes. Om Alt, hvad der foregaar, og som berører dets Kamp mod Principalforeningen, maa øjeblikkelig gives Underretning til Præsidiet.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 7. Oktober:

Nakskov 4 Kr., Aarhus 1 Kr.

For Lørdag den 14. Oktober:

Nakskov 4 Kr., København 4 Kr., Roskilde 7 Kr., Aarhus 1 Kr.

For Lørdag den 21. Oktober:

Ringsted 5 Kr., Nakskov 4 Kr., Aarhus 5 Kr., København 31 Kr.

For Lørdag den 28. Oktober:

København 69 Kr., Nakskov 4 Kr., Viborg 7 Kr., Slagelse 8 Kr., Aarhus 16 Kr., Horsens 10 Kr., Nykøbing p. F. 9 Kr.

For Lørdag den 4. November:

Nykøbing p. F. 18 Kr.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Ringkøbing 1) Sætter *Jørgen Engvard Marinus Jensen,* født i Skive den 4. Oktober 1858, udlært hos Tryde i Rønne den 1. Oktober 1876, og 2) Maskintrykker *Hans Thuleborg,* født i Østerlarsker pr. Rønne den 27. Maj 1857, udlært hos Colberg i Rønne den 1. Oktober 1876. — *H. F. Rasmussen,* Folkebladets Trykkeri, Kolding.

Principalforeningen og Forbundet.

Enhver, der er nogenlunde indviet i Forholdene, vil vide, at den Kamp, som nu er kommen til Udbrud mellem Principalforeningen og Forbundet, mindre gælder den omtvistede Tarif end Forbundet selv; man ser ikke saa meget paa at give de to Øre mere, naar det endelig skal være, som paa at gøre denne Indrømmelse over for Forbundet, der forlanger dem. Denne Modstand fra Principalforeningens Side er slet ikke besynderlig, den er naturlig; ti fra det Øjeblik, at Typograferne vise Vilje og Evne til at sætte Prisen paa sit Arbejde, ere de i Produktionen ikke længere en blot og bar Brugsgenstand, som Principalen kan gøre Anvendelse af efter eget Forgodtbefindende, men de optræde i den som en Faktor, hvortil han i sin Bedrift maa tage lige saa meget Hensyn som til Kunden — med andre Ord: der bliver sat en Stopper for den Hverdagssnak: „Jeg kan ikke give mere, fordi jeg ikke faar mere." Hvad der ligger Principalforeningen og Forbundet imellem, er i sin inderste Kærne altsaa et Princip, hvorefter Arbejdslønnen er at afgøre, nemlig det, at Typograferne for sig fordre den samme Ret til at fastsætte denne som Principalerne for sig. Er det nu dadelværdigt, fordømmeligt, umoralsk, at Typograferne forene sig for at gøre denne Ret gældende? Principalerne ere tvungne til at sige Nej; ti de have forenet sig med det samme Formaal. Hvorfor ville de da knuse Typografernes Forbund? Det har *ikke* ved sin Styrelse afsluttet Overenskomster, som det bagefter er gaaet fra; — det har *ikke* tilladt sig at gøre Tilbud, som det ikke har ment med; — det har *ikke* benyttet sig af et saa forkasteligt Middel overfor Principalforeningen som at gøre Forsøg paa betage noget af dets Medlemmer Friheden til at tilhøre hvilken som helst Forening det vil, eller lagt Nogen Hindring i Vejen for at gøre med sine Penge, hvad han vil. Hvorfor — spørge vi atter — skal da Forbundet knuses? Vi kunne forsikre, at Forbundet ikke vil knuse Nogen, selv om det kunde, hverken Principalforeningen eller noget Andet, det vil kun værge om sin Ret og kæmpe for sit Liv, naar det overfaldes. Vi tør dristig udæske Enhver, der vil paastaa, at Forbundet ikke har gjort sit Bedste for at undgaa den nuværende Kamp, eller tidligere und-

ladt at vise Nogen skyldig Respekt og Imødekommenhed. Og dog er det blevet bragt i det uhyggeligste, det mest ødelæggende Forhold til den Forening, som det altid har været det om at gøre at samvirke med til Opnaaelsen af fælles Bedste og til gensidig Forstaaelse. Men hvorledes har da denne Kamp kunnet komme til Udbrud? Er Principalforeningen en kamplysten Forening, der kun vil Kamp for Kampens Skyld? Nej, ikke just det; men Grunden maa søges i, at den har svævet i en Vildfarelse: *den har undervurderet Forbundet.* Denne Vildfarelse har bragt begge Foreninger i et skævt Forhold til hinanden og ført til en Handlemaade, som er saa fristende for den, der tror sig stærk over for den formentlige Svage. Uden en saadan Undervurdering vilde Kampen aldrig være brudt ud.

Med Skuffelse følger Bitterhed — og Bitterhed hersker mellem begge Parter. Vil den snart give Plads for andre Følelser? Vi véd det ikke; men derimod véd vi, at der i Principalforeningen er flere Medlemmer, som ønske Kampen snarlig endt, og som nødig ville undvære deres Medarbejdere, selv om de strængt taget kunne, og vi véd, at det hele Forbund ikke ønsker Kampen fortsat længere end højst nødvendigt — men ogsaa saa længe.

Til Tarifstriden.

Uagtet jeg er udtraadt af „Foreningen af danske Bogtrykkere" som Medlem og som Følge deraf har nedlagt mit Mandat som Formand, tror jeg dog som Forfatter til Udkastet af den nye Sætter-Tarif, at det er min Pligt at forsvare dens Fremkomst, saaledes som den forelaa, og oplyse Motiverne dertil. Dette er Grunden, hvorfor jeg tillader mig at fremsende denne Skrivelse.

Som det maaske erindres, oplyste jeg i det sidste Møde, jeg havde den Ære at overvære, at der i Dagbladet sættes i Gennemsnit af hver Sætter 288 Korpuslinier = 12,096 Bogstaver, uden at nogen af Sætterne nogensinde havde klaget over, at denne Fordring var for høj; naar nu fra 1. Januar 1877 Paketsats indføres i Stedet for Værksats, kan man altsaa ligesaa godt fordre 12,000 Bogstaver af en Paketsætter som af en Avissætter — der bliver jo ingen væsenlig Forskel derimellem. Beregningen af 10,000 Bogstaver har sin Oprindelse fra *n*-Systemet, den Gang fordredes som Gennemsnit af en Sætter 10,000 *n* om Dagen, 12,000 Bogstaver efter Alfabet vil omtrent svare dertil. Naar jeg har foreslaaet 30 og 32 Øre for passende Betaling, har jeg taget Hensyn til, at nu bortfalder en hel Del Arbejde for Sætteren, som han hidtil har maattet udføre: Udskydning, Formatlægning, Opløsning, Revision (nu skal han kun korrigere én Korrektur og sine oversete Fejl i anden Korrektur); trykt Manuskript betales nu ogsaa som skrevet. Jeg tror, at det er saa væsenlige Lettelser for Sætteren, at de nok maatte tages i Betragtning ved Beregningen, men det synes ikke at være gjort ved Fastsættelsen af Satsprisen.

Jeg skal oprigtig tilstaa, at jeg nærede store Betænkeligheder ved at tilbyde 30 og 32 Øre, og *alene* Hensyn til, at vi en Gang havde tilbudt høj Betaling, kunde formaa mig til at fremkomme dermed; den Forhøjelse, der foreslaas, forekommer mig saa høj, at der ikke kan gaas ind derpaa. Der har hele Sommeren været Slaphed i de fleste Bogtrykkerier, og det ser ikke ud til at blive synderlig bedre i den resterende Del af Aaret; desuden er der fremkommet adskillige Tilbud fra Udlandet om at trykke billigere, end vi kunne præstere. Jeg frygter for en væsenlig Formindskelse i Produktionen, naar en saa betydelig Fordyrelse skulde gennemføres. Jeg vil ikke omtale, hvad der forekommer mig fordelagtigst for Sætterne som Helhed betragtet, enten en Del af dem arbejdede til en høj Betaling og en Del spadserede, eller den større Del af dem arbejdede til en nogenlunde rimelig Betaling — *det* vil man næppe tage i Betragtning, uagtet Udlandets o: Tysklands Erfaring burde være et advarende Eksempel.

Jeg vil ikke kritisere de forskellige Punkter — jeg har i det Foregaaende udtalt mig i Almindelighed: de enkelte Punkter kunne være mere ligegyldige.

Ærbødigst

Sally B. Salomon.

Efterskrift. Endnu kun dette: Berlingske Tid.s Sættere, Ferslews Avis-Cyclus's Sættere, Adresseavisens Sættere, Fædrelandets Sættere staa uberørte af hvilken som helst Prisbestemmelse, vi tage; men det bliver vist ikke et Par ubetydelige smaa Blade, hvis Eksistens er mere end tvivlsom, der komme til at fastsætte Prisen for Sætningen i *alle* københavnske Blade — *den* Enhed opnaas ikke. *S.*

* * *

De Indvendinger mod Typografernes Tarif, som Hr. *Sally B. Salomon* her har fremsat, ere gentagne Gange blevne imødegaaede af os, og vi skulle derfor indskrænke os til at notere to Ting. Det er muligt, at der er gjort Tilbud fra Udlandet om Udførelsen af Bogtrykarbejde, og gaa disse ud paa en lavere Pris, saa maa Grunden søges i, at enten forstaa de danske Bogtrykkeriejere ikke at konkurrere med Udlandets eller Beskyttelsestolden paa Papir fordyrer dansk Bogtrykarbejde over for det billigere udenlandske Papir, der indføres toldfrit som Tryksager; ti en billigere Arbejdskraft foraarsager ikke slige Tilbud, eftersom Satsprisen i Tyskland og Sverig-Norge er lige saa høj, som den vil blive her hjemme, selv efter at den af Typograferne forlangte Forhøjelse er indrømmet. Desuden ville vi paastaa, at alle københavnske Dagblade maa finde sig i at betale den i Tarifen normerede Satspris, ti Typograferne have ikke Raad til at afgive Noget af deres Fortjeneste, for at t. Eks. Godsejernes og Bøndernes Organer kunne blive opretholdte.

Red.

Kampen mod Principalforeningen.

I de under Principalforeningen hørende Trykkerier, hvor Arbejdet ikke blev stanset i Mandags, skulle alle de Sættere, der ere Forbundsmedlemmer og saaledes ikke have villet underskrive „Slaveerklæringen", i Aften (Lørdag) forlade deres Pladser. Den af Foreningen iværksatte *lock-out* opgør vi til at omfatte 23 Trykkerier, hvori 173 Forbundsmedlemmer (167 Sættere og 6 Trykkere) have ophørt med Arbejdet

(jfr. blokerede Trykkerier under „Forbundsmeddelelser"); tilbage er bleven 73 Sættere (Ikke-Forbundsmedlemmer) og 71 Lærlinge. Af disse Trykkerier arbejde med saa godt som fuldt Personale *Bordings* (4 S., 2 Lærl.), *Calbergs* (1 S., 2 Lærl.), *Krigsministeriets* (2 S., 1 Lærl.), *Kellers* (1 S., 2 Lærl.), *Louis Kleins* (6 S., 5 Lærl.), *Quist & Ko.s* (4 S., 2 Lærl.), *Carl Lunds* (3 S., 3 Lærl.), *Fritz Møllers* (1 S., 1 Lærl.), *Oettingers* (1 S., 6 Lærl.) og *Valentin & Lunds,* „Morgenbladet"s, (5 S., 2 Lærl.); — i de øvrige Trykkerier er Arbejdskraften saaledes: *Cohens:* 6 Lærl., nedlagt 17 S.; *Bianco Lunos:* 12 S., 12 Lærl., nedlagt 12 S.; *Fjeldsøes:* 1 S., 4 Lærl., nedlagt 3 S.; *Græbes:* 3 Lærl., nedlagt 3 S.; *Jørgensen & Ko.s:* 2 Lærl., nedlagt 15 S.; *Ernst Lunds:* 1 S., 2 Lærl., nedlagt 3 S.; *Lund & Gandrups* („Folk. Av."s): 7 S., 1 Lærl., nedlagt 15 S.; *„Dagens Nyheder"s:* 2(?) S., nedlagt 7 S.; *Nielsen & Lydiches:* 2 S., 2 Lærl., nedlagt 16 S.; *O. C. Olsen & Ko.s:* 1 S., 4 Lærl., nedlagt 7 S.; *Schiellerups:* 0(?), nedlagt 2 S.; *Schultz.s:* (inkl. Rigsdagens): 18 S., 3 Lærl., nedlagt 38 S.; *Thieles:* 4 S., 4 Lærl., nedlagt 19 S. Her er ogsaa medregnet Faktorerne. Af de 6 Trykkere, der have nedlagt, ere de 3 fra Jørgensen & Ko.s Trykkeri og de 3 fra Nielsen & Lydiches Trykkeri. Af Betydenhed for Kampen er saaledes kun især Cohens, Jørgensen & Ko.s, Lund & Gandrups, „Dagens Nyheders", Nielsen & Lydiches, O. C. Olsen & Ko.s, Schultz's og Thieles Trykkerier, i hvilke 8 af Københavns største Trykkerier der kun arbejde 34 Sættere og 22 Lærlinge, medens 134 Sættere her have nedlagt Arbejdet. Det tør antages, at kun meget undtagelsesvis indlader nogen af de arbejdende Sættere sig paa at tage Arbejde i de blokerede Trykkerier udenfor det, han selv arbejder i; kun et Par Eksempler kunne endnu opvises, nemlig at *Bornemann* sen. i Lunos Trykkeri yder Ernst Lund en velvillig Haandsrækning efter Fyraften, hvortil han dog først skal have bekvemmet sig, efter at det var mislykket for ham at faa nogen af de ledig blevne Faktorpladser, og at Krigsministeriet har laant „Folk. Av." en Sætter. Det er ogsaa enestaaende, at den ene Principal har laant sine Lærlinge ud til en anden; kun *Kr. Eriksen* paa Nørrebro har ladet noget af sin Overflødighed falde i *Jørgensen & Ko.s* Skød. *Calberg* vil nok lade sine to Lærlinge besørge Sætningen af „Dag. Nyh."s Feuilleton, men han vil ikke laane dem ud, ti saa er der ikke Noget at tjene ved Arrangementet. Forresten har man gjort smaa Udflugter til de nærmeste Provinsbyer og til Sverig for at faa Sættere samt sat store Forhaabninger til Norge, men — forgæves. Nu har man sine Garn ude i Tyskland, og der er ogsaa et stort Vande at fiske i. Indtil Dato har Forbundet slet ikke Andet at beklage sig over end, *at Fr. Jul. Hansen, F. F. Hansen, Th. Philipsen, Jens Larsen* (fra Odense), *C. O. Andersen* (vistnok en Ikke-Udlært fra Holbæk), *Annerberg* (fhv. Telegrafbud) og *Rasmussen* fra Krigsministeriets Trykkeri have taget Plads i „Folk. Av."s Sætteri, men — det forstaar sig — Sætningen af Bladet er da ogsaa derefter; *at Th. Jensen* (nylig hjemkommen fra Tyskland, hvor han i længere Tid har levet paa det tyske Forbunds Bekostning) og *F. Nehm* tilligemed Trykkerne *Hartmann* (brudt sin Underskrift) og Svenskeren Anderson have paataget sig at udfylde Nielsen & Lydiches store Lokale, og *at* en Fyr ved Navn *Dall* skal producere sig som Sætter i „Dag. Nyh.". Ogsaa med Principalforeningen har Forbundet slet ikke Grund til at være utilfreds; den har kundgjort for sine Kunder, at de maatte undskylde en mangelfuld Besørgelse af Arbejdet, men her imod have et Par af dens Medlemmer protesteret: de skulde nok besørge deres Arbejde uden Stansning, Foreningen kunde lade dem om det, og for Øvrigt skal den have anlagt Proces mod 2—3 Medlemmer for at opretholde Disciplinen. Derimod hører man Intet fra *Trykkerne.* Mon de slet ikke véd, at deres Kolleger kæmpe en Kamp, hvis Udfald berører deres Eksistens i lige saa høj Grad som Sætternes? Der skal være dannet en Trykkerforening; nu kan den faa Lejlighed til at vise, hvad den duer til. Fra *Provinserne* ere Efterretningerne udelukkende gunstige; det lader slet ikke til, at Kollegerne der ville tage til Følge Principalforeningens faderlige og „humane" Raad om at spare deres Penge til Bedste for Københavner-Kollegerne. Her fra faa vi ogsaa Efterretning om, at en stærk Agitation er i Gang for at faa de paa Trykkerierne arbejdende Forbundsmedlemmer afløste af Ikke-Forbundsmedlemmer. En Stedforening, der i Forbundssager just ikke er at spøge med (Køge), afgiver et Eksempel paa, hvorledes man skal behandle den Slags Ting. Et af dens Medlemmer fik Tilbud om en saadan Plads, og efter at Sagen var undergaaet en kort Behandling, voteredes der Kassereren 50 Øre til Afsendelse af følgende telegrafiske Svar: „Hr. N. N. Slig en Plads modtages ikke, selv med 50 Øre Tusindet. Hilsen fra Køge Stedforening. Forbundet leve!" — Her i *København,* Krigsskuepladsen, staa Kollegerne uforandret paa det indtagne Standpunkt; man gør sig fortrolig med, at Kampen vil blive langvarig. Sluttelig have vi at meddele, at foruden de i det foregaaende Numer meddelte Firmaer er nu ogsaa *Adresseavisens* Udgivere gaaede ind paa Forhøjelse (Satspris 36 Øre) og en forkortet Arbejdstid, hvortil Trykkeriets Faktor har ydet en Medvirkning, der som Modsætning til den forhaandenværende Principalstridbarhed gør ham megen Ære.

Korrespondance.

? **Faaborg,** 1. November. I forrige Numer af „Typograf-Tidende" fandtes en Meddelelse, hvori det formodedes, at Personalet i Jernstøbernes Bogtrykkeri i Faaborg bestod af Geisler og dennes Hustru samt Smedesvendens Hustru. Denne Formodning er dog ikke ganske rigtig, idet Geisler, da Egebergh ankom til Trykkeriet, blev udelukket fra dette. Geisler mente dog, trods sin „Udelukkelse", at burde søge Audients paa Trykkeriet hos Egebergh, men dette vilde Jensen ikke vide noget af. Medens Geisler var i sin „ophøjede" Stilling paa Trykkeriet, satte han Jensen Stolen for Døren og „forbød" denne at komme paa Trykkeriet. Derfor har Jensen nu, sagtens af Glæde over sin befriede Stilling, ikke villet tillade Geisler at tale med Egebergh, da han derved maaske kunde gøre en Del Skade. En Proces er naturligvis bleven Enden paa Geislers Opsigelse, da han har været for-

nuftig nok til at faa saadanne Betingelser i Stand, at han var sikret Arbejde der, saa længe „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad“ udgik. Forøvrigt fører Bladet en meget kummerlig Tilværelse; det er jo nu bleven indskrænket til at udgaa 4 Gange om Ugen, hvilket naturligvis yderligere har svækket Abonnentantallet, som i Forvejen var meget lille (efter Sigende ca. 75). — Det nuværende Personale bestaar af: Egebergh, en Amerikaner (Lang) og Sættersken (Smedesvendens Hustru). Lang er for kort Tid siden ankommen hertil fra Chikago og er gentagne Gange bleven underrettet om Forbundets Bestaaen, men han synes ikke at have Lyst til at have noget med det at gøre, saa længe han kan have Arbejde paa Jernstøberens Bogtrykkeri, hvilket for Resten vist ikke varer længe. — Geisler opholder sig endnu her i Byen.

Forskelligt.

Betaler det sig at holde slet lønnede Arbejdere? — Medens vore Principaler her hjemme kun se Fremgang for deres Forretninger deri, at Arbejdernes Løn bliver nedtrykket til det mindst Mulige, og kort efter, at de i Principet have erkendt, at der maatte gøres Noget for at forbedre Arbejdernes Kaar, men alligevel i Praksis ikke undse sig ved at byde en Del af dem en Lønningsreduktion, saa synes det dog, som om det begynder at gaa op for Bogtrykkeriejerne i Tyskland, at det ikke lader sig gøre at bringe Faget til at blomstre ved Hjælp af elendigt stillede og misfornøjede Arbejderes Bistand. Fra Wien skrives saaledes til et af de tyske Principalblade, at uagtet Bogtrykkerne have vundet en Sejr over Typograferne og disse tildels maa finde sig i at tage, hvad hine ville give, saa er det dog langt fra Tilfældet, at Forretningsgangen derfor skulde have forbedret sig. *Med Tarifen er enhver fast Forretningsgang forsvunden, og Smudskonkurrencen trives frodigere end nogensinde.* I Berlin have Principalerne i disse Dage holdt et Møde for at drøfte de paa den almindelige tyske Principalforsamling i Hamborg tagne Bestemmelser, hvoriblandt, som tidligere omtalt, ogsaa fandtes den at virke hen til en yderligere Nedsættelse af Lokaltillægene. Talerne vare næsten enstemmig imod, at en saadan skulde finde Sted, og blandt Udtalelserne skulle vi blot anføre denne: „Med det Nederlag for Øje, som den tyske Industri har lidt i Filadelfia, maa man fastholde, at hvis Bogtrykforretningen igen skal kunne hæve sig, maa der ikke foranlediges yderligere Lønningsnedsættelser, som der er projekteret; ti enhver Nedsættelse vilde kun have til Følge, at man andet Steds gik endnu et Skridt videre, og det vilde saaledes komme til et Kapløb, der maa ende med hele Standens Ruin. Man maatte appellere til Publikum, at det ikke forlangte Urimeligheder, ligesom man vel maatte kunne vente sig af Principalernes Kollegialitet, at de ikke gik under den en Gang fastsatte Minimumstakst.“

Beklageligt. Fra Slesvig skriver en Indsender under 23. Oktober til „Deutsche Buchdrucker-Zeitung“ (Principalernes Organ): Paa Grund af en bedrøvelig Kendsgerning ser jeg mig nødsaget til at paaberaabe Deres Godhed. Vor Principal, Hr. Petersen, har aabnet sit Trykkeri for Forbundsmedlemmer, og da vi her ere 7 Ikke-Forbundsmedlemmer, som ere fast besluttede paa ikke at ville træde ind i Forbundet, saa ere vi Alle blevne opsagte fra vore Pladser. Men hvorhen skulle vi nu vende os i denne slette Tid? Naar De ikke vil være os behjælpelig, staa vi aldeles hjælpeløse, raadvilde og uden noget Udkomme. Til denne Jeremiade føjer Bladet nu en vist nok med et stille Smil skrevet Beklagelse over disse Martyreres ulykkelige Skæbne og tilbyder sig at modtage Tilbud om Pladser til disse standhaftige Godtfolk. Hvorledes denne Sag imidlertid forholder sig, saa kan man dog være temmelig sikker paa, at der er et ikke saa ganske ringe „aber“ ved den.

Leipzigs Udførsel af Bøger, Billeder og Musikalier til de Forenede Stater beløb sig fra 1. Juli 1875 til 31. Juni 1876 til 317,994 Dollars.

Kinesisk Typografi. En lærd Kineser i Shanghai har nylig indrettet et Skriftstøberi for kinesiske Typer. I Løbet af 6 Aar har han beskæftiget sig med at udskære i Træ 5000 Matriser til en mindre og 6000 Matriser til en større Kegle; med den første Skrift har han allerede trykt et Værk. Hvilke Besværligheder det i Øvrigt maa medføre at gøre den kinesiske Typografi fuldkommen, kan man tænke sig, naar man véd, at det kinesiske Sprog har 20,000 Skrifttegn. Skulde han dø, inden han naar saa vidt, skal Sønnen fortsætte Faderens Værk.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Torsdag den 9. November, Aften Kl. 8¾ præcise, afholdes en overordenlig Generalforsamling i Pilestræde 32 (Restavratør Køhlerts Lokale).

Der foreligger følgende af 33 Interessenter indbragte Forslag:

1) *Lovenes § 26:* Bestemmelsen: „og ikke efter det desangaaende udstedte Cirkulære knnne erholde Kondition“, suspenderes paa Grund af Arbejdsnedlæggelse i København, indtil „Typograf-Forbundets“ Præsidium giver Bestyrelsen Underretning om, at Suspensionen kan hæves.
2) *Lovenes § 28:* Denne Paragrafs Fortolkning i Medfør af § 43.

København, den 1. November 1876.

Bestyrelsen.

Den typografiske Forening.

Bureauet

er aabent hver Dag fra Kl. 10 til 4 i Boldhusgade 1.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund“. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 45. | København, den 11. November 1876. | 3. Aarg.

Til Publikum!

Den Strid, der nu finder Sted mellem Typograferne og Bogtrykkeriejerne — eller rettere mellem *Typografforbundet* og *Principalforeningen* —, og som har ført til en *lock-out* fra sidstnævnte Forenings Side, er bleven gjort til Genstand for udførlige Fremstillinger i et Par af Hovedstadens Dagblade, „Dagstelegrafen" og „Dagens Nyheder". Man har givet disse Fremstillinger Prædikatet *„upartiske"*, men vi skulle godtgøre for Publikum, at de ere saa *partiske* som vel muligt, og at man har udeladt de *væsenligste Kendsgerninger* i Striden for at dække *Principalforeningen* og drage den offenlige Mening over paa dens Side.

Det er vanskeligt at sætte Publikum ind i Detaillerne ved Arbejdsforholdet i det typografiske Fag, men vi skulle forsøge at gøre det i korte Træk. I 1871 — det Tidspunkt, hvorfra Bladene begynde deres „historiske" Fremstilling — var en Værksætters Gennemsnitsfortjeneste 5—6 Rd. ugenlig med 12 Timers dagligt Arbejde og en Avissætters 8—9 Rd. med 14—15 Timer, og hertil kom, at Sætteren led under den mest vilkaarlige Arbejdsordning: han maatte saaledes hele Dage i Træk udføre Arbejde med at rette Forfatteres Korrekturer uden at faa en eneste Skilling derfor, spilde sin Tid med at skaffe ham uvedkommende Sats til Side og med at sammenskrabe Materiale til ny forskelligartet Sats uden den ringeste Betaling, kort sagt, de tre Femtedele af Ugen stablede han Bogstaver op til 11—12 Skilling pr. Tusind *n*, og de to Femtedele havde han Arbejde, som man paatvang ham at udføre gratis. For at faa Satsprisen forhøjet og for at faa alt dette Gratisarbejde afskaffet, stillede Typograferne paa den Tid Forslag om en Tarif, der til Betryggelse for begge Parter skulde regulere Arbejdet og fastsætte Priserne; man gik ind paa at forhøje Satsprisen fra 11—12 Skill. til 13—14 Skill., men — afviste Tarifforslaget. I Mellemtiden fra 1871 til 1874 fandt der jævnlig Skærmydsler Sted i Rigsdagens Trykkeri, en Filial af det Schultziske Trykkeri; her vare Arbejdsforholdene ligefrem „uanstændige" — saaledes bleve de offenlig benævnte af en af Københavns største Bogtrykkere —, idet Sætterne kun fik Arbejde, eftersom Rigsdagsforhandlingerne førte det med sig, hvorved de kun fik Fortjeneste, naar Debatterne gav dem nogen, og i Juletiden eller til andre Tider, naar Rigsdagen holdt Ferie, maatte de ogsaa holde Ferie, men uden Fortjeneste. Disse „uanstændige" Forhold modarbejdede Typograferne af bedste Evne, og tilsidst blev Opinionen saa stærk, at den afstedkom Nedsættelse af et blandet Tarifudvalg. Her kom en Tarif i Stand, som det dog kostede *„Den typografiske Forening"*s Bestyrelse megen Møje at faa Typograferne til at gaa ind paa, og de gav ogsaa kun tilsidst efter for den Erkendelse, at begge Parter nu vare komne ind paa en heldig Vej til Samarbejde. Denne Tarif, der traadte i Kraft 1. Januar 1875, forandrede Satsprisens Beregningsnorm og gav ogsaa nogle Regler for de forskellige Arbejders Betaling, hvori kun en Fagmand kan sætte sig ind — en Journalist forstaar sig ikke derpaa —, men for Publikum skulle vi anføre, at den medførte en Forhøjelse i Satsprisen af nøjagtig $7{,}_{36}$ pCt. Med Tarifen i det Hele vare Typograferne meget utilfreds; den var upraktisk, idet dens to væsenligste og eneste Bestemmelser i Retning af Gratisarbejdets Afskaffelse slet ikke have ladet sig gennemføre. Her er at bemærke, at denne Tarif kun var gældende for Værksats, ikke for Avissats, og saaledes er det blevet muligt for Avissætterne, der ikke have været tarifbundne, i den forløbne Tid at opnaa flere Forbedringer i *deres* Arbejdsvilkaar, deriblandt den normale Arbejdstids Begrænsning om Aftenen og tildels Søndagsarbejdets Afskaffelse. Fra den Tid, da den her nævnte Tarif indførtes, og indtil nu har den ugenlige Gennemsnitsfortjeneste for en

Avissætter været 22—24 Kr. med 11—12 Timers daglig Arbejdstid foruden 2 Timers Spisetid og for en Værksætter 16—17 Kr. med 10 Timers Arbejde.

Arbejderbevægelsen her i Landet har ikke kunnet undgaa at paavirke Typograferne, ligesom overhovedet vel Ingen, lige meget til hvilken Samfundsklasse han hører, har været aldeles uberørt af den. Den socialistiske Retning have Typograferne ikke kunnet slutte sig til, men de have indset Nødvendigheden af at forene sig for at forebygge, at det Kapløb i Konkurrencen, som Bogtrykkeriejerne daglig Dags foretage sig, ikke skal komme til at gaa ud over dem, men over disse selv; de ere komne paa det Rene med, at kun ved at slutte sig sammen til en Enhed kunne de hver for sig bevare deres Selvstændighed og frie Dispositionsret over egen Arbejdskraft, idet de overlade til Bogtrykkeriejerne at gøre med *deres*, hvad de ville, og de ere ogsaa komne til Erkendelse om, at de ved enhver Art Selvhjælp skulle sørge for sig selv og ikke overlade dette hverken til Staten eller Arbejdsgiverne. Paa disse Grundsætninger hvile det i Fjor dannede Typografforbund, og for at skaffe dem Indgang og fæstne dem er „Typograf-Tidende" som Forbundets Organ gaaet forud fra 1. Januar 1874. At Forbundet ikke *kan* være en saadan Indretning, som Bladene ville gøre det til, er øjensynligt, ti saa behøvede man ikke at anstrænge sig for at faa det ødelagt, det vilde da gaa itu af sig selv, og det véd man ogsaa godt, naar man kun *vil* vide det. Publikum skulle vi oplyse om, at Forbundet bestaar af 18 Lokalforeninger her i Landet, hver med deres selvstændige Styrelse, og disse Foreninger have igen forenet sig under en fælles Grundlov og med en Overbestyrelse, bestaaende af en Præsident og et kontrollerende Udvalg. For at en Sag kan blive en Forbundssag, skal den først have for sig Flertallet af vedkommende Lokalforenings Medlemmer tilligemed den lokale Styrelse, hvorefter Præsidenten endnu ikke kan foretage sig Noget med den, førend Forbundsudvalgets Samtykke er indhentet, og det er saaledes fuldstændig Opdigt af Bladene at tale om hans „Enevælde" o. s. v., ti Medlemmerne regere sig selv saa fuldt ud som i nogen anden Forening. Skulde det nu i det Hele taget være fordømmeligt, at Typograferne have et saadant Forbund, saa maa det være lige saa fordømmeligt, at Bogtrykkeriejerne have en lignende Forening, der omfatter hele Landet, og som har sat sig samme Formaal som Forbundet, ja endvidere etableret internationale Forbindelser. *Bladenes Angreb paa Forbundet som en Art Institution ere saaledes urigtige fra Ende til anden.*

Vi komme nu til den nuværende Bevægelse. I Slutningen af forrige Aar henvendte *den typografiske Forenings* Bestyrelse i København sig til *Principalforeningens* Bestyrelse med Anmodning om Nedsættelse af en blandet Tarifkommission; man vekslede nogle intetsigende Skrivelser, og der kom ikke Noget ud af Forhandlingerne, førend i den sidste Halvdel af Maj Maaned, da Principalforeningen sendte en Delegeret, væsenlig foranlediget ved, at Forbundets første Bogtrykkerdag, der vilde tage Beslutning i Tarifsagen, skulde træde sammen den 3. Juni. Med den Delegerede, Hr. Bogtrykker *O. C. Olsen*, blev *den typografishe Forenings* Bestyrelse enig om et Tarifforslag med 36 og 38 Øre pr. 1000 Bogstaver, dog med al Reservation fra Hr. *Olsens* Side. Forslaget kom til Behandling i Principalforeningens Generalforsamling den 1. Juni, og Resultatet blev Vedtagelse af følgende Dagsorden, hvis Ordlyd tilsendtes Typografernes Bestyrelse: „Idet Generalforsamlingen erklærer, at det fremkomne Forslag fra *den typografiske Forenings* Bestyrelse er saa vidtløftigt og Principalerne saa ubekendt, at det vil være umuligt straks at sætte sig ind i alle Forslagets Detailler, skal *Foreningen af danske Bogtrykkere* dog afgive den Erklæring, at den ved sin Styrelse vil søge at komme til en billig Overenskomst, idet man erkender, at en Forbedring bør efterstræbes." Her bede vi Publikum om at mærke sig, *at Principalforeningen selv indrømmer, at Arbejdsforholdene trænge til Forbedring*, og at den vil afgøre Sagen *ved sin Styrelse*. Forhandlingerne optoges nu igen, og for Principalforeningens Bestyrelse underhandlede fremdeles Hr. Bogtrykker *Olsen, der bestemt erklærede for Typografernes Delegerede, at han havde Fuldmagt til at føre Forhandlingerne, og at de Afgørelser, han traf med dem, vare bindende for den hele Styrelse.* Begge Parter bleve enige om en Tarif med 33 og 35 Øre pr. 1000 Bogstaver for Værksats og 36 og 38 Øre for Avissats; Tarifen blev forelagt for begge Foreningers Medlemmer, ledsaget af Motiver og attesteret med Navns Underskrift fra begge Sider. Publikum kan faa et Begreb om Tarifen og saaledes om, hvad det er, at Typograferne ønske opnaaet, naar vi af Motiverne anføre Grundlaget for Forhandlingerne,

der var: „*at* den Tid, som for en almindelig Sætter kan antages at medgaa til Udførelsen af et Arbejde, bør være bestemmende for dettes Betaling, *at* Sætteren bør have betalt *alt* Arbejde, som han udfører, med særlig Godtgørelse for ethvert dermed forbundet uforskyldt Tidstab, som ekstraordinært maatte indtræffe, *at* han, saa længe han har Plads i et Trykkeri, bør sikres Fortjeneste til alle Tider paa Arbejdsdagen, og *at* ethvert Krav, der stilles til hans Arbejdskraft udenfor den forskriftsmæssige Arbejdstid, ogsaa særlig godtgøres ham, — fremdeles: *at* Arbejdsbetalingen endog kun delvis ikke bør baseres paa Fordelssats, og *at* Sætteren bør være forpligtet til at overholde den i Trykkeriet forskriftsmæssige Arbejdstid samt at præstere et nærmere fastsat Minimum af Arbejde i Ugens Løb; — kort sagt: man var enig om, at disse Rettigheder betinge disse Forpligtelser og omvendt.“ Efter at Tarifens enkelte Bestemmelser vare fastsatte i Henhold til de her citerede, af begge Parter vedtagne Grundsætninger og Satsprisen føjet til som anført, udtales endvidere i de fra begge Sider underskrevne Motiver, at for et antagelig præsteret Arbejde i Ugen vil Tarifen „give en Fortjeneste af en Snes Kroner“, hvad der gælder for Værksats, men for Avissats vilde Fortjenesten blive ca. 25 Kr., idet Avissætterne have en længere Arbejdstid, som tilmed er forlagt til ud paa Aftenen. Denne Tarif, som Principalerne, efter Ønske *ved deres Styrelse*, vare komne overens om med Typografernes Delegerede, og hvilken Overenskomst var attesteret med Navns Underskrift, denne Tarif *forkastede* de selv, hvorefter de straks tog den mærkelige Beslutning, at den *samme* Bestyrelse skulde udarbejde en ny Tarif til Forelæggelse for Typograferne. En saadan blev tilsendt disse. Foruden at den i flere Punkter adskilte sig fra den Tarif, man alt vare komne overens om, var Satsprisen nedsat fra 33 og 35 Øre og 36 og 38 Øre for henholdsvis Værksats og Avissats til 30 og 32 Øre for begge Slags Sats, hvilket ligefrem formindskede Avissætternes Satspris, der i Forvejen udgjorde gennemsnitlig 32 og 34 Øre. Den Tarif, som nu blev budt Typograferne, gav vel Værksætterne en Lønningsforhøjelse, men den bragte Avissætterne en Lønningsreduktion. Principalerne ledsagede Tarifen med Tilbud om at stille Ændringsforslag, hvilket Typograferne tog imod. Disse gjorde nu nye Indrømmelser for at faa en Overenskomst i Stand. I det Væsenlige gik de ind paa den forelagte Tarif og indskrænkede hovedsagenlig Stridspunkterne til en Differents i Satsprisen af 2 Øre, idet de gik under Overenskomsten og ned til 32 og 34 Øre for Værksats og 34 og 36 Øre for Avissats. Men — Principalerne *forkastede* alle Ændringsforslagene *en bloc*, ja et Forslag om at give Sætterne en Frist af 8 Dage, for at de kunde forhandle yderligere med Principalerne, fik kun nogle faa Stemmer for sig. Der var nu ikke Andet for Typograferne at gøre end at tage mod en oktroieret Tarif, der endog medførte en delvis Lønningsreduktion, eller at forsøge andre Midler for at opnaa en antagelig Tarif; de maatte vælge det Sidste, og for at give dette til Kende opsagde de den hidtil gældende Tarif samt løste sig fra ethvert Kontraktsforhold, som var særlig bestaaende (det er ikke overensstemmende med Sandheden, naar Bladene tale om Kontraktbrud). Nu kom *Principalforeningen* i Harnisk, den undsagde *Typografforbundet* og bragte en allerede etableret Koalition i Anvendelse. Man var gaaet ind paa ikke at beholde noget Forbundsmedlem i Arbejde, og den, der ikke overholdt dette, skulde bøde med 500 Kr., hvilken Bøde vilde blive at forhøje med 100 Kr. for hver Sætter, som en Principal beskæftigede ud over et Antal af 5, naar disse vare Medlemmer af Forbundet. Hver enkelt Sætter, der var Forbundsmedlem, og som havde Beskæftigelse i et Principalforeningsmedlems Trykkeri, fik derfor forelagt til Underskrift en trykt Seddel, hvorpaa stod, at han ikke er Medlem af Typografforbundet, og at han ogsaa „*forpligter sig til ikke at støtte det nævnte Forbund, hverken ved Pengebidrag eller paa anden Maade*“, og hvis han ikke underskrev denne Seddel, skulde han forlade sin Plads. Publikum kan vist ikke fortænke en Sætter i, at han vægrede sig ved at underskrive et sligt Stykke Papir, og det vil vist ogsaa finde det ganske i sin Orden, at Forbundet nu af yderste Evne søgte at værge sine Medlemmer mod saadanne uberettigede Overgreb. Hvad vilde Publikum sige, dersom Forbundsmedlemmer nægtede at yde Arbejde til en Bogtrykkeriejer, fordi han var Medlem af Principalforeningen, eller hvis han brugte sine erhvervede Penge paa en Maade, som de ikke syntes om? Vi tro, at Publikum vil fælde en stræng Dom over en saadan Adfærd.

Den her givne Fremstilling, der er støttet til uimodsigelige Fakta, sætter Typografernes eller deres Forbunds Optræden i et helt andet Lys for Publikum end det, de to nævnte Blade

have forsøgt at omgive den med, og *Principalforeningens* Fremfærd mod *Typografforbundet* bliver tydelig og klar. Dette Resultat have vi kunnet opnaa ved at anføre Kendsgerninger, som disse Blade ligefrem have fortiet. De Angreb, som de under deres „historiske" Fremstilling rette dels mod de typografiske Arbejdere i det Hele taget og dels mod den Mand, der i flere Aar har staaet i Spidsen for deres Forening, og hvis fordømmelige og denuncierende Tendenser ere øjensynlige, kunne selve vor Fremstilling give Svar paa, naar vi undtage nogle injurierende Udtryk i „Dagens Nyheder", som høre ind under en anden Domstol end Publikums. Endvidere ere Bladenes Angivelser af Stillingen ikke mindre tendentiøs, og de Talstørrelser, som de anføre, ere ligefrem urigtige. Tiden vil vise, hvilket Udfald Kampen faar; Forbundet maa nødtvungent sætte Haardt mod Haardt, og skal det lade sit Liv, bliver det saa dyrt som muligt. Imidlertid kunne vi forsikre Publikum om, at Forbundets Stilling ingenlunde er fortvivlet.

Endnu skulle vi berøre, at de Udskejelser, hvori 4—5 Typografer have gjort sig skyldige i „Folkets Avis"s Trykkeri, og som ere blevne refererede i hele Landets Presse, ikke kunne blive beklagede eller misbilligede mere af Nogen end af Forbundet selv, og dets Ledelse er saa meget mere uden Skyld i dem, som den paa Forhaand indtrængende har advaret mod slige Forseelser. Men ogsaa her kommer desværre Tendensen frem, ti saa vidt os bekendt har ikke et eneste Blad omtalt den Erklæring, som Forbundsstyrelsen Dagen efter, at Udskejelserne vare begaaede, fik optaget i „Folkets Avis". Og tillige bør det anføres, at „Dags-Telegrafen" har vægret sig ved at optage Indlæg i den hele Strid fra Sætternes Side.

Forbundsmeddelelser.

Københavns. Almindelig Arbejdsnedlæggelse. *Bordings, Calbergs, Cohens, Bianco Lunos, Fjeldsøes, Græbes, Krigsministeriets, J. Henriksens* („Soc.-Dem."s), *Jørgensen & Ko.s, Kellers, Louis Kleins, Quist & Ko.s, Carl Lunds, Ernst Lunds, Lund & Gandrups* („Folkets Av."s), *„Dagens Nyheder"s, Fritz Møllers, Nielsen & Lydiches, Oettingers, O. C. Olsen & Ko.s, Schiellerups, Schultz's, Thieles, Valentin & Lunds* („Morgenbladet"s) og *Sally B. Salomons* Trykkerier ere *blokerede.*

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Frivillige Bidrag til Understøttelse af Striken i København modtages af Forbundskassereren, Hr. *L. D. Berg*, Store Regnegade 17.

Forbundspræsidiet:
R. P Jensen.

Svendborg. 5. Kv. 1876. 3 bidragydende Medlemmer. Ny indtraadt 1, afrejst 2.

Kolding. 5. Kv. 1876. 16 bidragydende Medlemmer (Kolding 9, Fredericia 1, Varde 1, Ringkøbing 4, Ribe 1). Ny indtraadt 3, tilrejst 1, afrejst 2, udtraadt 2 (Sætter Niels Pedersen og Trykker A. F. C. Hahn i Ribe).

Aarhus. 5. Kv. 1876. 18 bidragydende Medlemmer (Aarhus 17, Skive 1). Ny indtraadt 1, udtraadt 7 (Sætterne Joh. Lund, Chr. Backhausen, Gredsted, Ditlev Nielsen og N. P. Nielsen samt Trykkerne Stecher og A. Chr. Thorsen), Syg 3. Til tredje Medlem af Bestyrelsen er valgt *Printzlau* jun.

Hillerød. 5. Kv. 1876. 5 bidragydende Medlemmer. Udtraadt 1 (Sætter Claudi).

Kvittering for ordenlige Forbundsbidrag.

Svendborg. 5. Kv. 1876. Summa 18 Kr. 55 Øre.

Kolding. 5. Kv. 1876. Summa 45 Kr. 75 Øre.

Aarhus. 5. Kv. 1876. Summa 81 Kr. 50 Øre.

Hillerød. 5. Kv. 1876. Summa 20 Kr. 45 Øre.

Ringsted. 5. Kv. 1876. Eftersending 3 Kr. 25 Øre.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 7. Oktober:

København 1 Kr., Aalborg 3 Kr.

For Lørdag den 14. Oktober:

København 5 Kr., Ringsted 1 Kr., Aalborg 3 Kr.

For Lørdag den 21. Oktober:

København 6 Kr., Ringsted 1 Kr., Aalborg 4 Kr.

For Lørdag den 28. Oktober:

København 11 Kr., Ringsted 6 Kr., Aalborg 11 Kr., Hillerød 5 Kr., Svendborg 3 Kr., Køge 5 Kr.

For Lørdag den 4. November:

Ringsted 11 Kr., Køge 10 Kr., Viborg 14 Kr., Slagelse 16 Kr., Horsens 20 Kr., Aarhus 26 Kr., København 287 Kr.

Kvittering for frivillige Bidrag.

„Den typografiske Forening" i Kristiania 1ste Bidrag 100 Kr.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Thisted Sætter *Chr. Nielsen*, født i Thisted den 28. Juli 1857, udlært samme Sted den 1. Oktober 1876. — *Jens Møller*, Olufsens Trykkeri, Aalborg.

Typografernes Sangforening.

Bestyrelsen agter, dersom den maatte finde den fornødne Tilslutning, at søge arrangeret **en Fest til Fordel for de strikende Typografer,** bestaaende af Sang, Deklamation, Dans, Tombola osv. I den Anledning tillader den sig at anmode alle Typografer om, hver i sin Kreds, at virke for saavel *en talrig Deltagelse i Festen* som for at *frivillige Gaver til Tombolaen* maa indkomme talrigt, og at Anmeldelse om begge Dele sker snarest, da der skal tages Bestemmelse angaaende Lokale osv. Prisen for Deltagerne i Festen, til hvilken Adgang staar aaben for alle Typografer med Familie og Bekendte, vil blive: for en Herre 1 Kr., for en Dame 50 Øre og for et Barn 25 Øre. Programmet skal senere blive bekendtgjort.

Bestyrelsen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 46. | København, den 18. November 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. Det overordenlige Forbundsbidrag (jfr. Grl. § 17) bliver at forhøje og udskrives ugenlig saaledes: Medlemmer, der i Ugens Løb have haft en Fortjeneste af 16 Kr. og derover bidrage *3 Kr.*, medens Medlemmer med en mindre Ugefortjeneste end 16 Kr. kun bidrage *2 Kr.*, hvilken Udskrivning gælder hele Forbundet, dog herfra undtagne de Medlemmer, der som Avissættere i København have opnaaet den nye Tarifs Indførelse, idet Bidraget for disse sættes til *5 Kr.*, naar deres Ugefortjeneste udgør 20 Kr. og derover, og til *3 Kr.*, naar denne er mindre end 20 Kr. Den her kundgjorte Forhøjelse af det overordenlige Bidrag træder i Kraft fra næste Uge og udredes første Gang Lørdag den 25. d. M.

København, den 17. November 1876.

R. P. Jensen, Forbundets Præsident. *A. F. Decher,* Forbundsudvalgets Formand.

København. Almindelig Arbejdsnedlæggelse. *Bordings, Calbergs, Cohens, Bianco Lunos, Fjeldsøes, Græbes, Krigsministeriets, J. Henriksens* („Soc.-Dem."s), *Jørgensen & Ko.s, Kellers, Louis Kleins, Quist & Ko.s, Carl Lunds, Ernst Lunds, Lund & Gandrups* („Folkets Av."s), *„Dagens Nyheder"s, Fritz Møllers, Nielsen & Lydiches, Oettingers, O. C. Olsen & Ko.s, Schiellerups, Schultz's, Thieles, Valentin & Lunds* („Morgenbladet"s) og *Sally B. Salomons* Trykkerier ere *blokerede.*

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 7., 14. og 21. Oktober:

Faaborg 9 Kr., Roskilde 5 Kr.

For Lørdag den 28. Oktober:

Aalborg 3 Kr., Faaborg 3 Kr., Randers 3 Kr., Aarhus 2 Kr., Roskilde 5 Kr.

For Lørdag den 4. November:

København 6 Kr., Aalborg 26 Kr., Faaborg 6 Kr., Randers 6 Kr., Aarhus 4 Kr.

For Lørdag den 11. November:

København 253 Kr., Faaborg 6 Kr., Randers 6 Kr., Aarhus 28 Kr., Viborg 10 Kr., Nykøbing p. F. 16 Kr., Horsens 22 Kr., Slagelse 12 Kr., Ringsted 10 Kr.

Kvittering for frivillige Bidrag.

„De Frafaldne" 24 Kr. 20 Øre.

Kampen mod Principalforeningen.

Med i Dag er den tredje Uge forløben, siden Tarifstriden brød ud i aaben Kamp, og det Væsenligste, vi endnu have at meddele, er, at Stillingen er omtrent den samme som første Dag. *Forbundet* staar uforandret fast mod den arrangerede *lock-out* og har til Dato sit Mandskab i god Behold og kampdygtig Tilstand, naar undtages et Par Overløbere eller tre, som befinde sig i Fjendens Lejr; paa den anden Side kæmper *Principalforeningen* drabelig og fører stadig friske (tyske) Tropper i Ilden. Hvervningen af disse Tropper er de tre forløbne Ugers Hovedbegivenhed, og den er bleven dreven med virkelig paaskønnelsesværdig Ihærdighed. I Berlin boer en Mand ved Navn *Hermann Blanke,* der gjør Alt for Penge og bl. A. ogsaa figurerer som Redaktør af det tyske „Schuster"-Principalorgan „Deutsche Buchdrucker-Zeitung". Med denne Mand har *Principalforeningen* sat sig i Forbindelse. I de første Dage af denne Maaned læstes i „Schuster"-Tidenden et Avertissement, tildels sat med Kanon og saa lydende: „Für Kopenhagen werden 200 Schriftsetzer (Nichtverbändler) gesucht. Reisekosten werden vergütet. Meldungen sind an J. H. Schultz, Buchdruckereibesitzer in Kopenhagen, zu richten." 200 Mand skulde skaffes tilveje! — I Begyndelsen vilde Hvervningen ikke rigtig gaa — maaske var Hr. *Blanke* ikke tilstrækkelig udrustet med Moneter, saa at han kunde give Haandpenge, eller maaske man ikke vilde risikere disse —, men man kom efter det; en Stabelplads blev oprettet i Hamborg under Skriftstøberfirmaet *John Söhnes* Avspicier, og efterhaanden som Hr. *Blanke* fik fat i Sætterne, skulde de sendes til Hamborg for at opbevares der, indtil man her fra København lod en Mand hente Flokken, ti det gik ikke an at lade den rejse alene. Fra Berlin indløb hertil i de Dage Efterretninger om glimrende Arbejdsvilkaar i København; Sætterne hvervedes med Tilsagn om en Fortjeneste af 12—15 pr. Thl. (= 32—40 Kr.) ugenlig, tysk eller i alt Fald trykt Manuskript, udelukkende Avispladser og andre herlige Ting, kort sagt, Danmark var et Slaraffenland for en tysk Bogtrykkersvend. I Slutningen af forrige Uge var man i Berlin endelig kommen saa vidt, at Manden fra København kunde begive sig til Hamborg for at hente den første Flok, og ingen ringere Person end Krigsministeriets Bogtrykker blev udset til dette vigtige Hverv. Da han kom til Hamborg, ventede kun 3—4 Sættere paa ham; Hr. *Blanke* havde nemlig ikke rigtig kunnet faa Tyskerne til at tro paa Dejlighederne her i København, man kendte ham og hans „Schusterier", de vilde

med egne Øjne se den krigsministerielle Afsending, thi naar en Mand fra det danske Krigsministerium rejste til Berlin for at eskortere tyske Typografer til Danmark, mente man, at der maatte være Noget i alt det, Hr. *Blanke* fortalte. Krigsministeriets Bogtrykker maatte altsaa drage lige til Berlin, til Hr. *Blanke* selv. Denne havde alt underrettet de hvervede Sættere om, at de skulde holde sig parate til Afrejse, og fluks fik de tilsendt et Brevkort med følgende Paaskrift: „Sie wollen sich morgen Dienstag früh um 7 Uhr auf dem Hamburger Bahnhof im Wartesalon III. Klasse einfinden und sich, wenn es möglich ist, mit einem Auslandspass auf mindestens 3 Monate versehen. Ergebenst *Hansen,* Buchdruckereibesitzer (!) aus Kopenhagen. *Blanke.*“ Onsdag Formiddag indtraf „Bogtrykkeriejeren“ tilligemed 22 Sættere (deriblandt den bekendte Carl Eriksen) til København, hvor de paa Banegaarden modtoges af 6—8 længselsfuldt ventende Principaler, der bød dem Velkommen og beværtede dem paa det Herligste. 6—8 tyske Sættere, besørgede fra Stabelpladsen i Hamborg, vare ankomne i Forvejen, og senere er der kommen 6—7 Stykker til. Hvervningen gaar saaledes ikke ganske efter Ønske, idet der endnu er langt til de 200. Men nu kommer hertil den Fatalitet, at Tyskerne ikke mærke det Ringste til de mange preussiske Thaler, som Dhrr. *Blanke* og *Hansen* have lovet dem, og Flere ere derfor straks rejste tilbage til Tyskland, understøttede heri af Forbundet. Alt i Alt staar nu her i København ved Sætterkassen 24—26 Tyskere, der ikke kende et Ord af det danske Sprog, og hvis Ydelse af Arbejde man let kan vurdere. Naar vi endnu have berettet, at der af nogle tyske Sættere er sket Henvendelse til den tyske Gesandt i København for at faa de Blanke-Hansenske Løfter undersøgte, faar man et temmelig godt Indblik i denne Del af Kampen (Hvervning af tyske Sættere.)

Som sagt, *Stillingen er for Øvrigt uforandret og i alle Henseender upaaklagelig for Forbundets Vedkommende.* I forrige Uge hørte man fra „Fædrelandets“ Sættere. Bladets Udgiver, Hr. *Ploug,* forelagde dem „Slaveerklæringen“ til Underskrift; de nægtede at underskrive, og saa sagde han, at det kunde ogsaa være det samme, hvorimod de fik et ugenligt Paalæg af et Par Kroner hver.

Det kan anses for sikkert, at samtlige københavnske Bogtrykkeriejere udenfor Principalforeningen gaa ind paa Tarifen, naar Forbundet kan gennemføre den overfor Foreningen, ligesom de allerede vundne Fordele for Bladsætterne kun kunne bevares, naar dette er sket, og endvidere afhænger enhver Forbedring i Provinssætternes Arbejdsvilkaar ligeledes heraf. Dette sikre Resultat af Forbundets Sejr motiverer tilfulde de pekuniære Ofre, som Forbundsstyrelsen yderligere paalægger Medlemmerne, og — *det betaler sig at yde dem.* I Hamborg kæmpede Kollegerne 1873 for deres Tarif saaledes, at Halvdelen arbejdede, medens Halvdelen strikede, og saa delte de Fortjenesten, — de sejrede, og Sejren var ikke for dyrkøbt.

Fra den tyske Delegeret-Forsamling.

Vi have allerede tidligere kortelig omtalt denne Forsamling, der turde være af en ikke ringe Betydning, samt lovet vore Læsere en mere udførlig Beretning, hvilket Løfte vi imidlertid paa Grund af det saare rigelige Stof, som vore egne Forhold have fremkaldt, først nu se os i Stand til at indfrie.

Forsamlingen, der bestod af ti Delegerede samt Forbundsudvalgets Formand og Præsidenten, *Härtel,* aabnedes den 25. September i Leipzig af Præsidenten med en længere Indledningstale, som især gik ud paa at belyse Tildragelserne i Berlin, og det er da ogsaa nærmest denne sørgelige Sag, som det har været Forsamlingens Opgave at faa fuldstændig Klarhed i. Præsidenten betonede først, at man slet ikke havde raadført sig med Forbundsstyrelsen, og at Arbejdsnedlæggelsen endog synes at have overrasket flere af de Mænd, der stode i Spidsen for den berlinske Forening, og disse maatte dog være kendte med Forholdene. Hvad der vilde have været naturligt: at henvende sig til Voldgiftsretten (Einigungsamtet), før man lod det komme til Strike, var aldeles forbigaaet, ligesom man heller ikke gjorde sig den Ulejlighed at forlange Forbundsstyrelsens Samtykke til dette vovelige Skridt, før det var gjort og altsaa ikke mere lod sig ændre. Af de første Meddelelser syntes det endvidere at fremgaa, at Striken vilde kunne udkæmpes med egne Midler, og at det meget snart vilde komme til en Overenskomst. Efter 10 Dages Forløb maatte man dog aldeles opgive dette Haab, og da Forbundsstyrelsen nu kom fuldstændig paa det Rene med Sagens betænkelige Natur, udskrev den en overordenlig Skat af 2 Mk. pro persona hos samtlige Medlemmer. I 3—4 Uger betaltes der til Arbejdsløse en Understøtttelse af 21—24 Mark ugenlig, men efter denne Tids Forløb, da Situationen viste sig bestandig mere haabløs, og da allerede en stor Del af de forladte Pladser vare indtagne af de allevegne fra tilstrømmede Kræfter, saa man sig nødsaget til at formindske Understøttelsen. Den 25. Juli, 4 Uger efter Strikens Udbrud, erklærede Præsidenten til en i Leipzig tilstedeværende berlinsk Kommission, at nu maatte Kampen ophøre, men herom fik de Strikende først Meddelelse den 2. August, og det havde intet andet Resultat, end at man udslyngede en Mængde Beskyldninger imod Præsidenten, paa hvem man nu vilde lægge hele Ansvaret, medens dette dog maatte paahvile dem, der have besluttet og iværksat Nedlæggelsen. Det galdt nu om at finde Midler, som vare i Stand til for Fremtiden at umuliggøre saadanne Tildragelser, hvilket han mente kunde ske ved Forandringer i Organisationen. Man begyndte nu paa en længere Drøftelse af hele den foreliggende Sag, men næsten alle Udtalelser gik ud paa, at det var vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at træffe Foranstaltninger, der kunde forhindre Tildragelser som denne, der ingenlunde skyldtes en slet Organisation, ti Organisationen var god nok, *men Skylden laa hos Medlemmerne selv, hos de enkelte Foreninger, hvis Disciplin var slet,* og ingen Organisation, selv den allerbedste, kunde gavne, naar den ikke blev overholdt. Det Eneste, der maaske burde gøres, var

at nedsætte Understøttelserne, da det havde vist sig, at disse i Længden ikke kunne udredes, samt at foretage Indskrænkninger med Hensyn til Afholdelse af Bogtrykkerdage, om hvilke man mente, at de ingenlunde havde svaret til de Forventninger, som der var næret til dem.

Man gik derefter over til Spørgsmaalet om Rejseunderstøttelsens Størrelse, og det vedtoges enstemmig at nedsætte denne til 75 og 50 Pfenninge pr. Dag. I Avgust Maaned havde Forbundskassen maattet udrede 23,351 Mark i Rejsehjælp, hvilket var mere end det Dobbelte af, hvad Gennemsnitsudgiften ellers havde været. I de sidste 11 Maaneder var der saaledes i hver Maaned gennemsnitlig udredet 10,321 Mark i Rejseunderstøttelse, 74 Mark i Sygeunderstøttelse og 215 Mark til forskellige Udgifter. Det blev besluttet at fatsætte det ordenlige Forbundsbidrag til 50 Pf. ugenlig pr. Medlem fra 1. November at regne.

Man gik nu over til en udførlig Drøftelse af Tildragelserne i Berlin, og denne gav til Resultat, at alle de Bebrejdelser og Beskyldninger, som man i denne Anledning havde udslynget imod Præsidenten, vare ugrundede; det Eneste, der maaske fra hans Side kunde have været gjort, var at foretage en Rejse til Stedet for selv at gøre sig bekendt med Sagernes virkelige Stilling, men dette havde han undladt. Man vedtog nu 3 Resolutioner, hvoraf den første indeholdt en Misbilligelse af Berlinernes Optræden ved ikke at ville foretage Valg til Voldgiftsretten; i den anden udtaltes det, at hverken Forbundsstyrelsen eller Lederne i Berlin kunde gøres ansvarlig for Arbejdsnedlæggelsens uheldige Udfald, som udelukkende maatte søges i den slette Forretningsgang og den store Mængde Tilrejste; i den tredje fritoges den berlinske Forening for at yde Forbundsbidrag i Tiden indtil Nyaar.

Ved Forhandlingen om Forandringer i Organisationen kom man til det Resultat, at det var heldigere at have et Forbundsudvalg, hvis Medlemmer vare valgte og bosatte hver i sin Kreds, i Stedet for som hidtil at vælge Mænd, der alle vare bosatte paa samme Sted. Det blev derfor besluttet at lade foretage saadanne Valg i 17 forskellige Kredse, og det vedtoges, at Udvalgsmedlemmernes Mandater skulde gælde for et Aar. Ligeledes bestemtes det at have i Præsidentens Sted en Bestyrelse (Vorstand) paa 5 Medlemmer, hvis Valg skulde gælde for 3 Aar. De have at fastsætte de forskellige Understøttelsers Størrelse indtil et vist Maksimum, at ansætte en Redaktør for „Korrespondent“, der i det Hele staar under deres Kontrol, samt at sørge for Udførelsen af de Beslutninger, der tages enten af Bogtrykkerdagen eller gennem almindelige Afstemninger. Denne Bestyrelse har en lønnet Sekretær, hvis Opgave det er at besørge alle skriftlige Arbejder. Aarsagen til denne Forandring er, at man ikke mere vil lægge saa godt som hele Ansvaret paa en eneste Mands Skuldre. Denne Forandring gaar i Retning af det Princip, hvorefter den danske Forbundsstyrelse er indrettet, og i saa Henseende vil der fremtidig ikke være nogen Realitetsforskel mellem det tyske og danske Forbund. Hvad yderligere Forandringer i Organisationen angik, da overlod man det til Forbundsudvalget at fremkomme med Forslag i saa Henseende, idet man mente, at naar der i Fremtiden blev Tale om Principspørgsmaal, skulde disse afgøres enten af en Bogtrykkerdag eller ved Afstemning, medens det derimod overlodes til Udvalget at bestemme de Former, under hvilke de fastsatte Principer skulle bringes til Udførelse.

En ny Beregningsmaade for Sætning.

Den bekendte *Victor Eugène Gauthier,* som i Begyndelsen af Tredserne var Præsident for Sætter-Foreningen i Paris og som saadan under Napoleon den 3djes Regimente tilligemed nogle af sine Venner en Tid holdtes indespærret i Cellefængslet i Mazas, har fra Nizza, hvor han nu er Bogtrykker, ladet uddele et Skrift til sine Venner, hvori han udvikler en fuldstændig ny Beregningsmaade for Sætning, der har Metermaalet til Grundlag. Gauthier har tidligere foretaget lignende uendelig møjsommelige Arbejder og fuldendt dem med vidunderlig Taalmodighed; det her omhandlede Skrift er et nyt Bevis baade paa hans Begavelse med Hensyn til saadanne Beregninger og paa den Begejstring og Udholdenhed, hvormed han kaster sig over dem. Han opgiver i en Tabel Satsprisen pr. Centimeter (= ca. $^{9}/_{22}$ Tomme) for 8 forskellige Skriftgrader fra 5 til 12 Punkts-Kegle (ɔ: fra Perle til Cicero), saavel kompres som skudt med Mellemslag fra 1 til 5 Punkter, ved hvilken Pris han har lagt den for Øjeblikket i Paris gældende Beregning til Grund. For at komme til et sikkert Resultat har han selvfølgelig først maattet udregne, hvor mange Bogstaver der gennemsnitlig gaar paa en Meter (= $3^{3}/_{16}$ dansk Fod), og hvor mange Linier en Meter indtager, saavel af kompres som skudt Sats, hvilket i den anbragte Tabel andrager 48 forskellige Poster, samt hertil føje Mise-en-pages og de øvrige i den løbende Sats forekommende Mellemslag, for derefter at fastslaa Prisen for en Centimeter Sats, en Pris, som bliver opgiven med en saadan Nøjagtighed, at den endog bliver opført i Hundredetusindedele Centimes. Ere disse Tal fundne, saa er den øvrige Beregning meget let, ti man har da blot nøjagtig at maale den vedkommende Kolumne, multiplicere dens Kvadrat-Centimeterindhold med Decimal-Brøkdelene af Centimes og derefter multiplicere det herved Udkomne med Arkets Sideantal. Ogsaa *Trykprisen* har han undergivet en lignende Beregning, hvis Resultater han dog forbeholder sig senere at meddele. Han mener, at denne Beregningsmaade vil være langt retfærdigere for alle Parter, og at Publikum, Arbejdsgivere og Arbejdere, kort sagt Alle, have lige stor Interesse af dens Indførelse i Praksis.

Korrespondance.

Kolding, 3. November. En og Anden har undertiden klaget over i den senere Tid Intet at høre fra Kolding Stedforening i „Typograf-Tidende“, og Grunden til denne Tavshed fra vor Stedforenings Side er den, at vi Intet af Betydenhed have haft at overraske med. Man har jævnlig holdt Medlemsmøde for at drøfte de

forskellige paa Dagsordenen staaende Spørgsmaal og udveksle Meninger om disse. I *Ringkøbing* har Medlemstallet været en Del vekslende; fra en enlig Uriaspost voksede det pludselig til hele 4, men det var kun en stakket Tid, Tallet svandt hurtig ind til det Halve og har staaet saaledes, indtil det nu i Dag atter har formeret sig til Firtallet; om føje Tid vil denne By ventelig selv kunne oprette en Stedforening. I *Fredericia* har Medlemstallet siden Forbundets Stiftelse indskrænket sig til ét Medlem og er aldrig naaet til mere. *Middelfart* uddøde for Forbundet forrige „Skiftetid" (1. Maj) og har befundet sig i denne Tilstand siden. *Varde* begyndte i forrige Kvartal med Nr. 1, og hurtig kom Nr. 2, men denne Sidste forsvandt pludselig af Horisonten, og hvor han nu befinder sig, vides ikke (hans Forhold til Stedforeningen her er for Øvrigt endnu ikke afviklet). Selve Hovedstationen *Kolding* har holdt sig jævnt hen; fra 7 Medlemmer gjorde den Tilløbet med Nr. 8, men er nu atter kun de 7. Og saa tilsidst trække vi frem med *Ribe*. Ved Forbundets Stiftelse var der her 3 Medlemmer; ved Nyaarstid sank Tallet til 2, idet Trykker Hahn udmeldte sig, men indmeldte sig atter til 1. Juli. Tiderne have imidlertid ført med sig, at Ribe har sat Pletter paa „Typografia"; førnævnte Maskintrykker *A. F. C. Hahn* og Sætter *P. N. A. Pedersen* have nemlig nægtet at opfylde Grundlovens §§ 16 og 17, og som Følge deraf ere de blevne udslettede; for Hahns Vedkommende er det ikke let at finde nogen Grund til dette Skridt, den af ham selv til undertegnede Formand afgivne Erklæring herom er ret og slet Vaas; for Pedersens Vedkommende kan det kun være sket af Mangel paa Fatteevne til at forstaa Grundlovens § 17; hans egen Motivering af denne § skal jeg ikke opholde ærede Kolleger med, ti den er meget mere end komisk. — „Typografia" har været noget vel langt tilbage i Rækken med Indsendelsen af saavel det ordenlige som det overordenlige Bidrag, men dette har sin væsenlige Grund i, at man i det henrundne Kvartal har været saa overlæsset med rejsende Kolleger, i Særdeleshed fra Tyskland, og som saadan har Medlemmerne maattet udrede et temmelig højt Viatikumsbidrag. Kolding er jo i denne Henseende lidt uheldig stillet som Grænseby. For at lette lidt paa denne finansielle Byrde, har Formanden henstillet til Medlemmerne, om det ikke var rigtigst at nedsætte Viatikumsbidraget, der hidtil har været 1 Kr. 50 Øre, men denne Henstilling har man ment ikke at kunne tage til Følge.

H. F. Rasmussen,
p. t. Formand for „Typografia".

E. **Stockholm**, 9. November. I Forgaars vare Stockholms Typografer samlede til et Møde i Anledning af et fra de københavnske Kolleger ankommet Cirkulære, som meddelte, at Strike var udbrudt blandt dem. Stemningen var saa godt som udelukkende for at støtte Københavner-Kollegerne. Især talte Dhrr. *Linge, Graf* og *Malmgren* for Sagen, medens den fandt Modstand hos Dhrr. *Lindstrøm* og *Nordin*. Denne Sidste mente, at det danske Forbund ligesom det tyske ikke holdt sig udenfor Socialismen, men han blev energisk imødegaaet af Dhrr. *Linge* og *Müllnich*. Som endelig Resultat vedtoges at yde Understøttelse, saa længe Striken varer, ved ugentlige Bidrag fra 50 Øre til 1 Kr., og en Komité, bestaaende af Dhrr. *Malmgren, Forsberg* og *Eye*, blev nedsat til at indsamle Bidragene og indsende dem til den danske Forbundskasserer. Mødet var besøgt af over 100 Typografer.

S. **Bremen**, 13. November. I dette Øjeblik kommer jeg fra Stedforeningens Generalforsamling og iler med at meddele Følgende: I forrige Uge hørte jeg rygtevis, at der i København var udbrudt Strike, og at der til Bestyrelsen her var kommet et Cirkulære, hvori man opfordrede til moralsk og materiel Understøttelse af de strikende Kolleger i København, men hverken jeg eller mange andre Kolleger havde dog set noget til dette Cirkulære. Senere har jeg læst Korrespondancerne i „Korrespondent" og „Vorwärts", og nu kom jeg saa temmelig paa det Rene med, hvorledes Sagerne staa i København. Jeg tænkte derfor paa Midler til her fra at kunne være mine Landsmænd og Kolleger til Nytte. Tilfældet vilde, at der her, hvor ellers aarlig kun 3—4 Forsamlinger finde Sted, til i Aftes var berammet et Møde navnlig angaaende, hvorvidt Understøttelsen til Berliner-Kollegerne skulde vedblive eller ophøre; man besluttede at fortsætte den frivillige Understøttelse. Jeg tænkte mig nu, at Københavnernes Sag vilde komme for, men nej, ikke en Gang et Referat eller blot en Antydning af, at der var Strike i København, hørte man noget til. Nu saa jeg mig nødsaget til at omtale Københavner-Striken; jeg gav et kort Referat af Situationen og opfordrede Bestyrelsen til at foranstalte en eller to frivillige Indsamlinger til Fordel for Kollegerne i København. En tysk Kollega ydede mig kraftig Understøttelse, idet han foreslog straks at sende 300 Mark af Stedforeningens Kasse, hvilken Udgift derpaa vilde være at dække ved et forpligtende Kontingent. Stemningen var i det Hele for at yde Understøttelse. Kassereren gav nu den Oplysning, at der af Stedforeningens Kasse, som nylig havde maattet opgøre, kun kunde disponeres over 50 Mark, og det endda kun med Beslutning af en ny Generalforsamling. I det sikre Haab, at foruden at sende de 50 Mark ogsaa en frivillig Indsamling vil blive besluttet, stilledes det Forslag, som ogsaa enstemmig vedtoges, at der en af de første Dage skal indkaldes en ekstraordinær Generalforsamling med den eneste Sag paa Dagsordenen: Striken i København. — Kolleger og Landsmænd! Gid I maa have Kraft til at fuldføre, hvad der allerede for lang Tid siden er paabegyndt! Held og Lykke!

Den typografiske Forening.

I Henhold til Forbundskundgørelse af 17. d. M. angaaende yderligere Forhøjelse af det overordenlige Forbundsbidrag meddeles, at saafremt et Medlem skal kunne blive fritaget for at udrede Maksimum af Bidraget, maa han selv godtgøre Retten dertil for Tillidsmanden i vedkommende Trykkeri. For Øvrigt sker Indbetalingen som hidtil.

Bestyrelsen.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 47. | København, den 25. November 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

København. Almindelig Arbejdsnedlæggelse. *Bordings, Calbergs, Cohens, Bianco Lunos, Fjeldsøes, Græbes, Krigsministeriets, J. Henriksens* („Soc.-Dem"s), *Jørgensen & Ko.s, Kellers, Louis Kleins, Quist & Ko.s, Carl Lunds, Ernst Lunds, Lund & Gandrups* („Folkets Av."s), *„Dagens Nyheder"s, Fritz Møllers, Nielsen & Lydiches, Oettingers, O. C. Olsen & Ko.s, Schiellerups, Schultz's, Thieles, Valentin & Lunds* („Morgenbladet"s) og *Sally B. Salomons* Trykkerier ere *blokerede.*

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Frivillige Bidrag til Understøttelse af Striken i København modtages af Forbundskassereren, Hr. *L. D. Berg*, Store Regnegade 17.

Forbundspræsidiet:
R. P Jensen.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 21. og 28. Oktober:
Aarhus 2 Kr.

For Lørdag den 4. November:
Hillerød 10 Kr., Aarhus 4 Kr., Svendborg 6 Kr.

For Lørdag den 11. November:
København 26 Kr., Aalborg 16 Kr., Køge 10 Kr., Aarhus 4 Kr., Svendborg 4 Kr.

For Lørdag den 18. November:
København 226 Kr., Slagelse 8 Kr., Køge 8 Kr., Aarhus 28 Kr., Horsens 20 Kr., Ringsted 12 Kr., Viborg 17 Kr.

Kvittering for frivillige Bidrag.

„De Frafaldne" 25 Kr. 80 Øre, Ludv. Petersen 2 Kr., Typograf Davidsen 2 Kr. 25 Øre, Bern i Schweiz (1. Bidrag) 140 Frks., Stockholm (1. Bidrag) 100 Kr., Bergen (1. Bidrag) 40 Kr., Kristiania (2. Bidrag) 100 Kr.

Til Kampfællerne!

(Fra en Provins-Kollega.)

Op af Dvale, I som sover,
Nu der handles maa!
Ej man taale vil, vi vover
Paa vor Ret at staa.
Skal vi viljeløst adlyde,
Hvad os „Treogtyve" byde?
Skal vi falde kønt til Føje,
Os i Støvet bøje?

Nej! — En Dyst vi først maa stride
For vor gode Sag,
Med hinanden maa vi lide,
Før der stryges Flag.
Konstens Brødre! hold da sammen!
Knuse vil man Enheds-Rammen,
Derfor maa vort Løsen være:
Værne om vor Ære!

Enighed gør kæmpestærke,
Har saa tidt man sagt;
Lad os dette vel os mærke,
Herpaa give Agt.
Vé Enhver, som Sagen svigter,
Glemmer, han har Broder-Pligter;
Staa vi delt i tvende Lejre,
Aldrig kan vi sejre!

Men hver Sag, som er retfærdig,
Sejre maa tilsidst;
Kæmpe Alle vi ihærdig,
Sejre vi forvist!
Efter Kamp vi har ej hastet,
Handsken har til os man kastet,
Nu vi maa os tappert værge,
Enighed gør stærke!

Sympati vor Sag har vundet,
Man os ønsker Held
Fra hin Side over Sundet
Og fra Norges Fjeld!
Tak, I Venner! Tak, I Brave!
Tak for Daad og Tak for Gave!
Aldrig skal vi Danske glemme,
I vor Sag vil fremme!

Kampen mod Principalforeningen.

Tre Aktstykker.

Nr. 1.

Til
Bestyrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere".

I Erkendelse af, at den Vending, Tarifstriden for tre Uger siden har taget, hver Dag medfører betydelige Tab for Faget, maaske i lige Grad for begge Parter, og i Erkendelse af, at en Udgang af Striden, hvorved den ene af Parterne helt bliver besejret af den anden, vil være til ubodelig Skade for det gensidige Forhold i Fremtiden, — henstille vi til den ærede Bestyrelse, at begge Parter ved Delegerede træde i Underhandling for om muligt at gøre en Ende paa den nuværende Tilstand.

Vi forvente, at Ovenstaaende ikke optages misforstaaende, men have troet i begge Parters velforstaaede Interesse at maatte gøre det første Skridt.

København, den 20. November 1876.

Ærbødigst

R. P. Jensen. *A. F. Decher.* *H. C. Jakobsen.*
Carl Lassen. *Olavesen.* *Emil Petersen.*

Nr. 2.

$^{21}/_{11}$ 1876.

Da Foreningen af danske Bogtrykkere staar paa det samme Standpunkt som da Striken udbrød — nemlig Tarifen af 1. Septbr. 1874 — og vi have forudset alle de Ulemper og Tab, denne Strike vilde medføre, kunne vi kun besvare de Herrers Skrivelse med, at vore Trykkerier staa aabne for enhver Sætter, der ikke er *Medlem af det Forbund, der har sat Striken i Gang*, og med sin Underskrift forpligter sig til ikke at støtte den for alle Parter fordærvelige Arbejdsnedlæggelse. Enhver Forhandling vil saaledes blive resultatløs.

Paa Styrelsens Vegne
ærbødigst
F. Hostrup Schultz,
p. t Formand.

Til
Hr. *R. P. Jensen.*

Nr. 3.

[Efter „Nordisk Boghandlertidende".]

Da den Strid, som nu udkæmpes mellem „det typografiske Forbund" og den største Del af Bogtrykkeriejerne her i København, ogsaa maa have Interesse for Publikum i Almindelighed og DHrr. Boghandlere i Særdeleshed, skulle vi tillade os i korte Træk at antyde, hvad Grunden er til, at den saakaldte „Præsident" for ovennævnte Forbund anvender det stærkeste, lovlige Middel, som kan benyttes, naar Arbejder og Arbejdsgiver blive uenige: Arbejdets Nedlæggelse.

„Den typografiske Forening" blev i sin Tid stiftet hovedsagelig for at regulere den frivillige Understøttelse og Fattighjælp, som blev ydet rejsende og nødlidende Kolleger. Tidligere var det nemlig Skik, at de saakaldte Pensionister maatte foretage en Vandring en Gang om Maaneden gennem alle Københavns Trykkerier, for at afhente den Hjælp, som heldigere og bedre stillede Kolleger ville yde dem. For at undgaa disse og lignende Ulemper, blev Foreningen dannet. Bidragene til de Fattige indbetaltes fra alle Byens Trykkerier til en fælles Kasse, hvor de Vedkommende da havde at henvende sig. Desuden var Planen, at der skulde holdes belærende Foredrag for Medlemmerne, samt at et Lokale skulde holdes aabent, hvor Kollegialiteten kunde plejes. Denne Ordning var sund og god, men den varede kun kort. Saa kom de fede Aar. Her var Overflod af Arbejde, enhver nok saa overdreven Fordring fra Arbejdernes Side maatte honoreres; thi enhver Sætter, han være saa slet som tænkes kan, kunde faa Plads omtrent paa hvilket Trykkeri, han ønskede. Da gik det op for en Person med et betydeligt agitatorisk Talent, at her bød der sig en Lejlighed, hvor han kunde faa sit Talent omsat i klingende Mønt, og paa en nem Maade leve uden at arbejde og samtidig tilfredsstille sin Forfængelighed. Af den typografiske Forening fik han en Sum bevilget til en Agitationsrejse i Provinserne, hvormed Hensigten var at danne Stedforeninger overalt, hvor der arbejdede et Par Sættere, og ved senere at indordne dem under den københavnske Forening, blev „Forbundet" dannet, og al Magt lagt i den saakaldte „Præsidents" Hænder. Fra en Understøttelsesforening blev den saaledes til en Urostiftelsesforening. Den fik en lønnet „Forbundspræsident", en lønnet Kasserer o. s. v. Dens Organisation blev oversat fra tysk til dansk; om den passede paa danske Forhold, gjorde mindre til Sagen. En almindelig dansk „Bogtrykkerdag" blev udskreven, en Grundlov given og lignende Historier foretagne. Lederen indsaa naturligvis meget vel, at naar det gode Forhold, som i en lang Række Aar havde hersket mellem Arbejder og Arbejdsgiver, i det mindste paa en stor Del Trykkerier, vedblev, var hans Levebrød og lønnede Præsidium snart til Ende, og saa var der jo ingen Grund for Typograferne til at føde ham. Derfor blev der af og til arrangeret smaa Striker, saa hist og saa her, Trykkerier bleve „blokerede" og andre Chikanerier satte i Scene, for at de menige Medlemmer kunde se, hvad det var for en mægtig og kraftig Præsident, Forbundet havde, og hvorledes han kunde mønstre Principalerne. Da Forholdene, som ovenfor berørt, vare af den Natur, at Principalerne maatte finde sig i Alt, gik disse Forlystelser jo efter Ønske. Saa forandrede Tiderne sig, Arbejdet tog noget af, der var rigeligere Tilbud af Arbejdskraft, og da Præsidenten desuagtet dekreterede højere Arbejdsløn, bleve Arbejdsgiverne enige om at sige Stop. Af hele den Tone, Forhandlingerne med Forbundet havde antaget, hele den Maade, det blev funden passende at behandle Principalerne, blev det omsider indlysende for disse, at det var umuligt, at der kunde indtræde et roligt og ordnet Forhold paa Trykkerierne, saalænge Forbundet bestod under det nuværende Regimente. Medlemmerne havde kun at parere de Ordrer, som udgik fra „Præsidenten". At Bogtrykkeriejerne ikke kunde finde sig i, at deres Forretninger bleve dirigerede og kontrollerede af en Person, hvis Levevej maatte være at holde Ufred og Utilfredshed vedlige mellem dem og deres Arbejdere, maa være indlysende. Det bedste Bevis for Tilstandens Uudholdelighed er, at saa godt som alle Københavns Principaler bleve enige, og ere paa en enkelt Undtagelse nær vedblevne at være fuldstændig enige om at ville bringe ethvert Offer for atter at faa indført naturlige Forhold. Da „Præsidenten" havde erklæret enhver indgaaet Forpligtelse mellem Forbundets Medlemmer og Principalerne for hævet med 48 Timers Varsel, erklærede Københavns Bogtrykkere, at de ikke mere kunde have med dette Forbund at gøre. Dette kan dog kun kaldes Selvforsvar. At ikke alle Sættere have villet bøje sig for Diktatorens Bud (omtrent en Fjerdedel af Sætterne have meldt sig ud af Forbundet, for ikke at tale om Trykkerne, som næsten alle have udmeldt sig og vedblive at arbejde), beviser ogsaa, at deres Stilling ikke er saa daarlig, thi der hører jo et ikke ubetydeligt moralsk Mod til at stride mod Kammeraternes Strøm.

Der er et Spørgsmaal, som der endnu maa gøres Rede for: Lønningsspørgsmaalet. Man maa ikke tro, at Principalerne aldeles have nægtet at gaa ind paa

en Lønningsforhøjelse; nej, tvertimod, man har for at vise den største Imødekommen, tilbudt en Lønningsforhøjelse af c. 20 pCt., men „Præsidenten" forkastede det og forlangte en Forhøjelse af omtrent 40 pCt.; Medlemmerne fik ikke Lov til at stemme over dette Forslag, men fik Ordre til at gøre Strike. — Er da Typografernes Fortjeneste saa ringe, og er der ikke paatrængende Grund til at forhøje Arbejdslønnen? Dette maa vi paa det bestemteste nægte. En dygtig Sætter kan efter den nugældende Tarif ved 10 Timers dagligt Arbejde tjene 22—30 Kroner om Ugen. Erfaringen har desværre vist, at jo højere Arbejdslønnen stiger, desto mindre Arbejde bliver der i Gennemsnit udført; thi paa nogle Undtagelser nær, tjene de fleste Sættere nu for Tiden ikke stort mere, end hvad de tjente for 10 Aar siden, skønt Arbejdslønnen er stegen 50 pCt., da de bestille saa meget mindre.

Vi antage, at det er fuldkommen ligesaa meget i Publikums som i Bogtrykkeriejernes Interesse, at disse Overgreb fra „Præsidentens" Side blive viste tilbage, saa at ordnede og fredelige Forhold atter kunne indtræde. Kampen vil ikke blive langvarig; thi ville de Kræfter, som nu ere ledige paa Markedet, ikke arbejde paa rimelige Betingelser, kunne vi fra Udlandet skaffe andre tilveje, som ville det. Om kort Tid vil der tillige blive gjort omfattende Forsøg paa her hjemme at bidrage til at aabne Kvinden Adgang til at erhverve sig en selvstændig Stilling ved Typografien, saaledes som det alt har vist sig til Velsignelse baade i Amerika, Frankrig og Tyskland. Det gælder kun at bevare Taalmodigheden en kort Tid.

Den, som har ført sine Kammerater ind paa den fordærvelige Vej, maa bære det moralske Ansvar; men det fysiske Tryk vil sandelig komme til at hvile paa dem, der have ladet sig føre gennem Tykt og Tyndt, uden selv at have Kraft og Selvstændighed nok til at modsætte sig, at deres Velfærd bliver benyttet til at lege med. Agitatoren bringer nok Sit paa det Tørre; Folk, der Intet have at tabe, vinde altid.

Det Tab, som baade Arbejdsgiveren og Arbejderen lider under en Strike, er sørgeligt nok; men ét Gode vil der vindes, og det er, at Sætterne ville lære at indse, at man godt kan arbejde og opnaa Overenskomst med Principalerne om en Lønningsforbedring, naar den er tidssvarende, uden at en saakaldet „Præsident" behøver at blande sig deri.

Styrelsen for Foreningen af danske Bogtrykkere:

Fr. Hostrup Schultz. O. C. Olsen.
Jakob Græbe. F. Dreier.

København, i November 1876.*

* Principalforeningens Bestyrelse har sendt dette fortræffelige Forsvar til samtlige Rigsdagens Medlemmer, ledsaget af følgende Skrivelse: „Undertegnede har bragt i Erfaring, at der er bleven tilstillet Deres Velbaarenhed et Eksemplar af Typograf-Tidenden Nr. 45, hvori Hr. Forbundspræsident Jensen i en Henvendelse til Publikum søger at tillægge Principalerne Skylden for den nu stedfindende Sætterstrike. I denne Anledning tillader jeg mig at anmode Dem om at skænke vedlagte Nr. af Nordisk Boghandlertidende Deres Opmærksomhed, i hvilket Styrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere" har fremstillet Stridens Aarsag fra et andet Synspunkt."

* * *

Stykket Nr. 3 have vi optaget tilligemed de to andre, fordi det bør kendes af alle Typografer. „Den saakaldte Præsident", Præsidenten og atter Præsidenten, ham har Principalforeningen og dens Bestyrelse i den Grad set sig gal paa, at de helt glemme at fortælle Sandhed, helt glemme at oplyse Publikum om indgaaede Overenskomster, der ere motiverede og beseglede ved Navns Underskrift. Vi tilstaa, at en saadan Galskab er forklarlig, naar man er nødt til at fortie Kendsgerningerne i en Sag for at dække sin Fiasko. T. Eks: Hvor kan en Bestyrelse gaa hen og fortælle Publikum, at Sætterne tjene 22—30 Kr. om Ugen, naar den selv med Navns Underskrift i Forvejen har fortalt, at den omtvistede Tarif, som efter eget Sigende bringer en Forhøjelse af 20 pCt., kun vil forskaffe dem en Fortjeneste af ikke en Gang 20 Kr. ugenlig? Hvad er nu Sandhed, og hvad er Løgn? — Det er imidlertid ikke i Dag vor Hensigt videre at omtale det ovenfor aftrykte Stykke, da den kontrollerende Del af Forbundsstyrelsen en af de første Dage tager til Genmæle for at belyse Principalforeningens usandfærdige Fremstilling af Sagen over for Publikum. Derimod skulle vi henlede Opmærksomheden paa de to første Aktstykker. Skønt Forbundsstyrelsen ikke gjorde sig noget Haab om, at Principalforeningens Bestyrelse vilde træde i Underhandling, saa mente den dog, at den burde gøre det første Skridt i saa Henseende; ti det var den om at gøre, at Forbundet tydelig lod komme til Syne, at den ikke vilde føre en for begge Parter ødelæggende Kamp længere end højst nødvendig. At Principalforeningens Bestyrelse er af en anden Mening, faar saa at være. Hvis den tror at kunne bringe Uenighed blandt Forbundets Medlemmer, saa tager den fejl, eller den forventer at kunne udtømme deres Hjælpekilder, saa ville vi blot lade den vide, at de endnu flyde lige saa rigelig som hidtil, og hvis den nærer noget Haab om at umuliggøre en Organisation af Typograferne efter samme System og med de samme Principer som nu, saa svæver den i en Vildfarelse. Den, som døer af Trusler, skal begraves i Rendestenen, siger Ordsproget.

Hvad Stillingen for Øvrigt angaar, da er den for saa vidt tilfredsstillende, som at den er uforandret. Forbundet staar lige fast, det *maa* og *vil* holde ud, saa længe Striken virker paa en til Hensigten svarende Maade, og derefter — *begynder det forfra.* Nu hører Forbundet fra Udlandet. Sektionen *Bern* af *det schweiziske Typograf-Forbund* har paa en Generalforsamling den 4. d. M. besluttet at udskrive et Ekstrabidrag af 50 Centimes ugenlig for hvert Medlem til Understøttelse af Striken, saa længe den varer, og dens Vicepræsident opfordrer i en Skrivelse til Udholdenhed. Fra *Stockholm* er den første Pengesending indtruffen; *ty* — skriver man — *Er sak är på sätt och vis ochså vår! Bergen* har ligeledes sendt første Bidrag, og Indsamlingen fortsættes regelmæssig. *Kristiania* er alt mødt med 2det Bidrag, og den derværende typografiske Forening, understøttet af sit Organ, „Typografiske Meddelelser", virker energisk saavel ad moralsk som materiel Vej. Endelig har Foreningen i *Bremen* vedtaget at sende Forbundet Understøttelse.

Efterskrift. I „Dagbladet"s Dagsnumer meddeler Hr. *Sally B. Salomon,* at 50—70 tyske Sættere nu ere komne hertil, at Striken ikke virker mere, at den nu maa ophøre o. s. v. Denne Meddelelse er urigtig; her i København befinder sig ikke en eneste tysk Sætter mere end højst de 24—26, som vi omtalte i forrige Numer, og Striken virker med en Kraft, hvis Virkninger nok skulle vise sig. De to Damesætterier, som omtales, eksistere kun i Fantasien; man laver ikke Damesætterier saadan med det Samme. Den Slags Røverhistorier gør man rigtigst i at udtyde som gode Tegn for Forbundet.

Forskelligt.

Dagbladet fejrede i Gaar (den 24. November) sit 25aarige Jubilæum. Bladet er stiftet af *C. St. A. Bille,* men det stammer egenlig fra de under den første Krig daglig af Bogtrykker *Sally B. Salomon* udgivne Skillingsblade, der efter Krigen blev til et lille Blad „Middagsposten", hvoraf „Dagbladet" atter opstod. Med Numret for i Gaar fulgte et Faksimile af Bladets første Numer 1851, hvis typografiske Udstyrelse er saa lignende som muligt, og hvis beskedne Størrelse vidner om den enorme Fremgang, Journalistiken her hjemme har gjort i de forløbne 25 Aar: fra et lille uanseligt trespaltet Blad med Fraktur er det nu blevet et stadselig seksspaltet Blad med Antikva. Af politiske Blade i København ere kun „Berlingske Tidende" og „Fædrelandet" af ældre Oprindelse.

Striken blandt „Dagstelegrafens" Redaktion, hvorom vi berettede for nogen Tid siden, skal dog ikke være bleven til Noget. En Provinskorrespondent vil nemlig vide, at Dhrr. Journalister *Meyer* og *Wille* have taget deres Opsigelse tilbage og ere gaaede ind paa *status qvo ante bellum.*

Centraltrykkeriet kaldes et af det social-demokratiske Parti etableret Bogtrykkeri her i København. Trykkeriet, der, som det selv bemærker til Publikum, er „uanfægtet af de for Tiden strikende Forhold blandt Typografer", vil af større Arbejder besørge Trykningen af „Social-Demokraten".

Tyskland. I Slutningen af Oktober have begge de i Leipzig bestaaende typografiske Foreninger (den ene Forbunds-, den anden Ikke-Forbundsmedlemmer) faaet Skrivelser fra Principalforeningen, hvori det meddeles dem, at man har besluttet at nedsætte Lokaltillægget fra $16^2/_3$ til 10 pCt. Det er baade til at le og græde over, naar man læser de ynkelige Skrivelser, som de tyske Principalblade i den Anledning indeholde fra Ikke-Forbundsmedlemmer, der hidtil have været Principalernes „troeste Venner", men som nu true med at erklære Venskabet for hævet. De Godtfolk ligge, som de have redet, og faa kun Løn som forskyldt. I Følge senere Efterretninger fra Leipzig have samtlige derværende Sættere paa et almindeligt Møde besluttet ikke at ville gaa ind paa den foreslaaede Nedsættelse, saa længe Voldgiftsretten ikke har afgivet sin Kendelse i Sagen.

Typografernes Sangforening.

Dhrr. Sangere bedes møde talrig i Aften.

Bestyrelsen.

Typografiske Kundgørelser.

En ny Haandpresse
er til Salg.
Vilh. Sander,
Købmagergade 16, 3. Sal.

En Dobbel-Maskine
med to Cylindre, særlig tjenlig til Avistrykning, fra Eickhoffs Fabrik og saa god som ny, kan faas til Købs paa favorable Betingelser. Reflekterende henvende sig til *R. P. Jensen,* som anviser Maskinen.

En Korrektur-Rullepresse,
helt af Jern med Cylinder, staar til Salg. Man henvender sig til
R. P. Jensen.

Voici.
3—4 strikende Sættere kunne faa midlertidig Beskæftigelse mod høj Provision. Anvises fra dette Blads Kontor.

J. J. Nissen og Andersen,
Snedkermestre,
Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
København. K.
Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.
Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Carl Buch,
FLENSBORG, Angelbogade 634.
Hoved-Agentur
for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.
og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**
anbefaler:
Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.
Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.
Farve og Valsemasse fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 2. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 48. | København, den 2. December 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

København. Almindelig Arbejdsnedlæggelse. *Bordings, Calbergs, Cohens, Bianco Lunos, Fjeldsøes, Græbes, Krigsministeriets, J. Henriksens* („Soc.-Dem."s), *Jørgensen & Ko.s, Kellers, Louis Kleins, Quist & Ko.s, Carl Lunds, Ernst Lunds, Lund & Gandrups* („Folkets Av."s), *„Dagens Nyheder"s, Fritz Møllers, Nielsen & Lydiches, Oettingers, O. C. Olsen & Ko.s, Schiellerups, Schultz's, Thieles, Valentin & Lunds* („Morgenbladet"s) og *Sally B. Salomons* Trykkerier ere *blokerede.*

Faaborg. „Faaborg og Salling Herreds nye Dagblad"s Trykkeri er *blokeret.*

Frivillige Bidrag til Understøttelse af Striken i København modtages af Forbundskassereren, Hr. *L. D. Berg*, Store Regnegade 17.

Forbundspræsidiet:
R. P Jensen.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 4. November:
Kolding 20 Kr.

For Lørdag den 11. November:
Aalborg 8 Kr., Kolding 20 Kr.

For Lørdag den 18. November:
København 20 Kr., Aalborg 22 Kr., Aarhus 2 Kr., Randers 6 Kr., Nykøbing p. F. 12 Kr.

For Lørdag den 25. November:
København 327 Kr., Aarhus 34 Kr., Horsens 27 Kr., Slagelse 12 Kr., Hillerød 11 Kr., Nykøbing p. F. 15 Kr., Ringsted 12 Kr.

Kvittering for frivillige Bidrag.

Typograf Davidsen 25 Øre, Bergen (2. Bidrag) 16 Kr., Bremen (1. Bidrag) 66 Kr. 7 Øre, „De Frafaldne" 21 Kr. 80 Øre, Carlsruhe (1. Bidrag) 13 Kr. 21 Øre., Horsens 1 Kr.

Lidt om Papir og Papirfabrikation.

Efter „Economiste française".

Før den kristelige Tidsregning synes det af Ægypterne forarbejdede Papyrus at være det eneste Papir; det blev fremstillet af Basttrevler, som lagdes ovenpaa og ved Siden af hinanden, men forsvandt som Brugsgenstand ved det tiende Aarhundrede efter vor Tidsregning. Æren af at have opfundet Tilberedelsen af Papir ved Hjælp af en flydende Masse synes at tilkomme Folkene i det yderste Østen, ja, det paastaaes endog, at der i hine fjerne Egne lige siden vor Tidsregnings Begyndelse skal være forfærdiget Papir af Silketraade, Hamp eller Bomuld, endog af Barken paa forskellige Træer. Hemmeligheden ved denne vigtige Opfindelse bragte i det tiende Aarhundrede Araberne til Evropa; de oprettede Fabriker i Spanien, og Grækere og Venetianere lærte dem snart Konsten af. De normanniske Fyrster af Neapel og Sicilien benyttede saaledes til deres Diplomer et Slags Bomuldspapir, hvilket man ogsaa i det ellevte Aarhundrede finder at være kommet i Brug blandt Notarer og offenlige Skrivere i Frankrig. Ved denne Tid fandt man paa at tilberede Papir af Linned, og snart fandtes der Papirfabriker rundt om i Evropa, af hvilke navnlig en Troyes og en i Essonne allerede i det fjortende Aarhundrede vare meget berømte. Bogtrykkerkonstens Opfindelse gav naturligvis Papirfabrikationen et overordenlig Opsving, ti foruden den Masse, som Bogtrykkerierne direkte forbrugte, saa gave de Anledning til en hel anden Ordning af Undervisningsvæsenet, hvortil der nu ogsaa brugtes meget Papir. Imidlertid var dog Papiret endnu for dyrt til, at Fabrikationen ret kunde udvikle sig, og ligeledes stode de Midler, der benyttedes ved Tilvirkningen, navnlig til Kludenes Blegning, endnu paa et saare lavt Trin. Først i Aaret 1799 lykkedes det en Embedsmand ved Fabriken i Essonne at konstruere en Maskine til fortløbende Fabrikation af Papir, hvilken skulde blive Udgangspunktet for en fuldstændig Omvæltning i Papirfabrikationen. Regeringen sikrede Opfinderen et Patent og en aarlig Understøttelse paa 8000 Franks. Patentet blev senere købt af Legés, der benyttede det i England, men Fabrikationen vendte dog senere tilbage til Frankrig, hvor den nu ved Anvendelse af Damp til Tørring og mange andre Forbedringer hurtig udviklede sig i høj Grad, baade med Hensyn til Prisbillighed og Godhed. Frankrig alene, som i 1819 kun producerede 15 Millioner Kilogram Papir, leverer nu fra ca. 500 Fabriker aarlig 154 Millioner Kilogram Papir, som repræsentere en Værdi af 130 Millioner Franks.

Papirets Anvendelse tiltager Dag for Dag og udstrækker sig næsten til de utroligste Ting, ikke at tale om, at der paa Grund af den stedse stigende Læselyst medgaar stadig større og større Kvantiteter til Bøger og Tidsskrifter og fremfor Alt til Aviser, der jo i vore Dage have faaet en aldrig anet Udbredelse blandt alle Samfundsklasser. Man benytter Papir til Fabrikation af Kraver og Flipper, ja endog til Skjorter og fuldstændige Klædninger. I Amerika forsender man alle Slags Varer i Papirfade, 1 Alen

høje og ½ Alen i Gennemsnit, belagde med Jernbaand, ja, der er i dette ekscentriske Land endog gjort Forsøg paa at anvende Papirmasse til Vognhjul og hele Vogne. Den bestandig mere følelige Mangel paa Klude har henledet Tanken paa at benytte andre Stoffer til Papirfabrikationen, og man er gennem Undersøgelser kommen til det Resultat, at alle Plantetraade, lange eller korte, naar de blot besidde en vis Grad af Finhed og Elasticitet, kunne træde i Stedet for de hidtil benyttede Raastoffer; derved er man blevet i Stand til at fremstille en Masse billige Papirsorter, hvilke for hele Bladindustrien har en uhyre Betydning, da det her langt mere gælder om Prisbillighed end om Styrke og Varighed.

Nogle Bemærkninger om Striken i Almindelighed og Overløberne i Særdeleshed.

Den nu gaaende Strike begyndte med Hensyn til Kollegernes Deltagelse deri paa en saa heldig Maade, som det vel kunde forlanges. Kun i ganske enkelte Trykkerier blev der nogle Faa staaende, og af disse var Størsteparten ældre og svagelige Kolleger, hvis Produktionsevne er saa ringe, at de gør Striken ubetydelig Skade, og hvem det i Øvrigt vilde have været Synd at forlange Nedlæggelse af, da de have ringe Udsigt til atter at faa Kondition. Jeg beder udtrykkelig bemærket, at man efter endt Strike maa tage Hensyn til de fuldgyldige Grunde, disse Kolleger have haft til at blive staaende under Arbejdsnedlæggelsen. Striken begyndte, som sagt, hvad Enigheden angaar, under de heldigste Avspicier; det Eneste, der vakte lidt Betænkelighed ved første Øjekast, var, at „Folkets Avis“ og 8 Dage senere „Dagens Nyheder“ stod med fuld Besætning — „fuld“ her taget i Betydningen fuldtallig —; men disse sammenskrabede „Avissættere“ viste sig dog ved en nærmere Betragtning af de vedkommende Blade at være af en højst miserabel Beskaffenhed. Besætningerne bestod hovedsagelig af forhenværende Telegrafbude, ikke-udlærte samt ubrugelige Sættere*). Dette være dog ikke sagt til Forklejnelse for Principalerne; der kan fornuftigvis ikke indvendes Noget imod, at Principalerne under Strikeforhold hjælpe sig paa bedste Maade, og naar der ikke findes bedre, maa jo den daarligste være den bedste — selv om det er en saadan som Truslen om Oprettelsen af kvindelige Luftsætterier — — — ja, der er virkelig noget *Kvindeligt* i det.

Saaledes stod Striken altsaa de første Uger. „Folkets Avis“ og „Dagens Nyheder“ udgik regelmæssigt, men „Folkets Avis“ saa dog navnlig skrækkelig ud, den var det bare Mikmak. Begge Blade gik deres „skæve“ Gang, og man havde for „Folkets Avis“s Vedkommende Grund til at tro, at dette Trykkeri snart vilde være vundet, eftersom det her ikke var Bogtrykkeren, det kom an paa, men Redaktionen, hvis Interesser jo ikke i Længden kunde lade den være afhængig af Principalforeningens Overenskomster. Men hvad sker! Den tidligere Ombrækker i „Folk. Av.“ blev, da Striken havde varet godt 14 Dage, betaget af Hjemvé; Fortvivlelse bragte ham til at krybe til Korset; han undsaa sig ikke ved at svigte Forbundet! Et Dokument, der var opstillet nogle Dage før Striken, nærmest fordi man havde Mistanke til vedkommende Ombrækker, og hvori man soliderede sig med hinanden, blev underskrevet ogsaa af ham, men til liden Nytte, — han bekymrede sig hverken om Forbund eller om Underskrift; han genoptog Arbejdet! Enhver indsaa da, at Trykkeriet var fuldstændig tabt; Ombrækkeren kunde jo let med sit Kendskab til Trykkeriet ordne de tilstedeværende (÷)-Sættere og gøre de ubrugelige nyttige. Ikke uden Grund blev den første Efterretning om Forræderiet modtaget med Tvivl; man kunde ikke tænke sig Muligheden af, at den Mand — man undskylde mig dette Udtryk —, der kort Tid i Forvejen havde forenet sig med den, der skriver dette, om i paakommende Tilfælde at nægte Samarbejden med Ikke-Forbundsmedlemmer, saa kort Tid efter vilde svigte; man kunde ikke tænke sig Muligheden af, at den Mand, der et Par Dage før Strikens Udbrud med Varme raabte: „Nu hæve vi Forbundets Fane højt (!) og kæmpe Alle som En under den!“, saa hurtig skulde sænke Fanen og svigte det Forbund, hvis Bestaaen han dog — det véd jeg —, naar Alt kom til Alt, betragtede som en Livssag. Ingen kunde tænke sig Muligheden af, at denne Mand vilde *bryde sin Underskrift, svigte Forbundet og sælge sin Ret til selvstændig Tænkning for en ussel Vindings Skyld!* — Men ikke nok hermed! Der maatte sættes en Krone paa Nedrighedsværket. Det var ikke tilstrækkeligt, at han selv havde svigtet Forbundet; Andre skulde lokkes til at gøre det Samme, — i Løbet af et Par Dage henvendte han sig, saa vidt mig bekendt, til 5 Kolleger af det hidtidige Personale og vilde forlede dem til Forræderi, hvilket dog bragte ham daarligt Resultat (og liden Fortjeneste!), idet kun én senere har taget Plads.

Det er imidlertid et lidet lysteligt Arbejde at opholde sig længere ved denne Overløber. Mange Sider kunde fyldes med Historier, som vidne om, hvor vidt en Mand kan anse det foreneligt med sin Værdighed at krybe, men jeg gribes af Væmmelse ved den blotte Tanke derom og vil i Stedet derfor vende mig til Overløbere i Almindelighed, hvis Opførsel dog er ti Gange bedre end den, der er udvist af Ombrækkeren i „Folkets Avis“.

Enhver Strike, der kun tilsigter noget Ret og Billigt, og som er nogenlunde godt forberedt, kan man være temmelig overbevist om vil faa en sejrrig Udgang eller i hvert Fald ikke tabes saaledes, at Alt kan siges at være tabt, og som saadan kan man betragte vor nuværende Strike. Aarsagen til den er noksom bekendt; hvad der før var i Baggrunden, kom snart i Forgrunden: *Forbundet* var Principalerne en Torn i Øjnene; *„Forbundet maa knuses!“* lød Parolen. En Del Principaler vilde vel helst undlade at gaa paa den Knude, men — Tærningen var kastet, i Principalforeningen var der kort i Forvejen indgaaet en Overenskomst om, at intet Medlem maatte —

*) Senere er der kommet to forlorne Principaler til — „Blodet er aldrig saa tyndt, det er tykkere end Vand“ —; den ene er Hr. Meldola, den anden Hr. Horstmann fra Vejle, som før han tog Plads hos Lund & Gandrup har modtaget 20 Kr. af Forbundet.

med Udsigt til en høj Mulkt — have Forbundsmedlemmer i Kondition, saa snart overordenlige Omstændigheder indtraadte. Man var altsaa gaaet paa en Vildmand; man fortrød det, men gjort Gerning staar ikke til at ændre — Parolen maatte lydes: *Forbundet maatte knuses!*

Nu er det jo klart, at Enhver maa bøje sig for Magten, og det er ikke umuligt, at Forbundet maa gøre det Samme. Men hvilken kolossal Fejltagelse af Principalerne, naar de tro, at Forbundets Tilintetgørelse er ensbetydende med Kvælningen af enhver Selvstændighedsspire hos de Typografer, der nu danne Forbundet? Denne Fejltagelse er næsten lige saa stor som den, de stille til Skue ved deres Forsøg paa at stifte Ufred blandt Typograferne, idet de paa en fordømmelig Maade angribe Forbundets Præsident, der — det kan jeg fuldtvel indse — udfolder en for de Herrer uheldig agitatorisk Virksomhed. Kunne de Herrer ikke indse, at selv om man bliver nødt til at lukke Forbundet, vil man en meget kort Tid efter danne noget Nyt paa dets Ruiner; ti — det er dog indlysende — ligesaa umuligt som det er for Principalerne at vedligeholde *Forening* paa Grund af Smudskonkurrencen (som jo drives godt selv af de større Principaler), *lige saa umuligt er det for Arbejderne at undvære Sammenslutningen mod Smudskonkurrencen!* Et Par og tyve Principaler kunne nu en Gang ikke se Andet, end at naar Forbundet er væk, saa ere Typograferne Døgenigte, saa er Vilkaarlighedens gyldne Tidsalder atter indtraadt, og saa kunne Typograferne i Fred og Ro uden en Agitators Mellemkomst læske sig med Principalernes *tidssvarende* Affald! Lad dem blive i deres salige Tro; de gøre Regning uden Tidsaanden — den kunne de ikke lægge Hindringer i Vejen.

Akkurat den samme uskyldige Tro have de saakaldte „Schustere"; de tro ogsaa, at de nu kunne gøre, hvad de ville, fordi „Striken jo rimeligvis tabes, og saa er jo Forbundet væk!" De Fleste af dem *kunne ikke levere tilfredsstillende Arbejde;* de have netop benyttet Lejligheden til at faa Plads, fordi der under almindelige Forhold næppe findes Principaler, der ville betro deres Arbejde i *saadanne* Hænder, og de som Følge deraf have bedrøvelige Udsigter. Men hvilken uhørt Naivitet hører der ikke til for at tro, at 4 à 500 Typografer lade sig skade i deres Fremskridtsbestræbelser uden at gøre Gengæld.

Det kan ikke nytte, at I, der have glædet Principalerne ved Eders „moralske Mod", nære sangvinske Forhaabninger og trække Veksler paa den Øllebrødsskikkelighed, der slet ikke eksisterer hos det store Flertal af Typografer, som nu kæmpe en Kamp for deres Selvstændighed! I vil ofte i Fremtiden komme til at sande, at *det dog i Grunden er dumt at benytte sin personlige Frihed til at begaa Dumheder med!*

J. F. M.

Korrespondance.

Aarhus, 27. November. I Gaar afholdt den herværende Stedforening sit Maanedsmøde, hvor bl. A. *enstemmig* blev vedtagen følgende Resolution:

„Aarhus Stedforening sender herved en Tak til Kollegerne i København for deres Udholdenhed og Trofasthed i vor fælles Sag, og vi skulle af al vor Evne støtte dem til det Yderste, hvad Udfald Striken end maatte faa."

Forskelligt.

Kampen mod Principalforeningen staar endnu paa samme Standpunkt. Overløbernes Tal er stegen lidt, og endvidere er der kun at berette, at nye Forsøg paa at faa Underhandlinger i Gang ikke ere lykkedes.

Et nyt Trykkeri bliver til Nyaar anlagt i *Kallundborg* af Exam. jur. *A. Sørensen*, hvorfra et Venstreblad, „Kallundborg Dagblad", vil udgaae.

Kvindelige Sættere. I „Aarh. Amtstid." skrives under Mærket C.: I Anledning af, at „Aalb. Stiftstid." har meddelt, at den for Tiden beskæftiger en kvindelig Typograf og 4 kvindelige Lærlinge, bryster Hr. Jul. Stilling i Præstø sig og fortæller, at han har fem kvindelige Sættere; hvor mange Lærlinge omtales ikke, man tør antage, at det er legio. Hvem, der kender begge Officiner, maa rigtignok udbryde: „Har det virkelig kunnet lykkes Hr. Stilling at overgaa „Aalb. Stiftst." i Henseende til Udførelsen af smukt og smagfuldt Bogtrykarbejde."

Fra Slesvig hedder det i en Korrespondance til „Korrespondent", at det er en stor Usandhed, som Ikke-Forbundsmedlemmerne hos Bogtrykker Petersen der i Byen have vovet at binde Principalforeningens Organ paa Ærmet, nemlig at de skulde være opsagte, fordi de ikke vilde være Medlemmer af Forbundet. De ere nemlig blevne afskedigede paa Grund af uforskammet Opførsel mod Principalen, og fordi det ved Revisionen af deres Regninger har vist sig, at de derpaa have opført betydeligt Mere, end de have fortjent.

Fra Paris er der begyndt at udkomme et nyt Fagtidsskrift „Bulletin de l'Imprimerie", som i Udlandet koster 8 Frks. aarlig. Udgiver er Hr. *Courcelle*, der skal være fordelagtig bekendt i Paris' typografiske Kredse.

Vandtæt Papir. En Maade, hvorpaa man med stor Lethed kan gøre Papir uigennemtrængelig for Vand, sker ved at overstryge Papiret med en Masse, bestaaende af 3 Dele Blod og 4 Dele læsket Kalk samt lidt Allun. Naar det første Lag, der maa paasmøres med en Pensel eller blød Børste, er tørt, lader man det paany undergaa samme Behandling, og Papiret er nu aldeles vandtæt.

Den typografiske Forening.

Foreningens sædvanlige Mødeaftener ere foreløbig for December Maaned forlagte til **Tirsdag,** og i denne Tid er Lokalet i **Boldhusgade 1** (Ullstad).

Bestyrelsen.

Tillidsmændene

indvarsles til Møde førstkommende Mandag Aften Kl. 9 i Thuns Lokale (Stuen).

Bestyrelsen.

Festen

til

Fordel for de strikende Typografer

finder Sted i Morgen (Søndag) **Kl. 7 i Thuns Lokaler, Hjørnet af Amaliegade og Sct. Annæplads.**

Festen vil omfatte Musik, Sang, Deklamation samt Dans, og en Tombola, der er overordenlig righoldig med smukke Genstande, forefindes. Prologen er særlig skrevet for Festens Øjemed, og der fremsiges en Monolog om Situationen.

Baand kunne **senest afhentes i Aften** i Sangforeningens Lokale.

Sangforeningens Bestyrelse.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Sluttebord, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.

og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.

Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.

Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

En Dobbel-Maskine

med to Cylindre, særlig tjenlig til Avistrykning, fra Eickhoffs Fabrik og saa god som ny, kan faas til K bs paa favorable Betingelser. Reflekterende henvende sig til *R. P. Jensen,* som anviser Maskinen.

En Korrektur-Rullepresse,

helt af Jern med Cylinder, staar til Salg. Man henvender sig til

R. P. Jensen.

En Maskintrykker,

der tør paatage sig alt forefaldende Trykarbejde, ønsker Plads enten i København eller Provinserne. Denne Tidendes Ekspedition besørger Billetter, mrkt. „Maskintrykker".

Sætter **Gemynthe,** der af Forbundskassen har modtaget en Understøttelsessum til Bortrejse, men som alligevel ikke er bortrejst og har taget Arbejde, anmodes om at tilbagebetale denne Sum snarest muligt.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 49. | København, den 9. December 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kundgørelse. Efter at der af Forbundsstyrelsen er tagen Beslutning om at ophøre med Striken i København, bortfalder fra denne Uges Begyndelse Udredelsen af det overordenlige Bidrag. — Angaaende en eventuel Udtrædelse af den københavnske Stedforening af Forbundet vil der — dog maaske først om en fjorten Dages Tid — blive tilstillet Stedforeningerne et Cirkulære. — Som Følge af Tarifstriden er der Arbejdsløshed i København.

København, den 4. December 1876.

Forbundspræsidiet:
R. P Jensen.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 11. November:
Slagelse 4 Kr.

For Lørdag den 18. November:
Slagelse 4 Kr.

For Lørdag den 25. November:
Viborg 8 Kr., Horsens 3 Kr., Slagelse 3 Kr., Køge 11 Kr., Aalborg 15 Kr.

For Lørdag den 2. December:
København 200 Kr., Viborg 6 Kr., Horsens 33 Kr., Slagelse 9 Kr., Køge 11 Kr., Aalborg 13 Kr.

Kvittering for frivillige Bidrag.

Bergen (3. Bidrag) 20 Kr., Flensborg 22 Kr. 2 Øre, Kristiania (3. Bidrag) 100 Kr., „De Frafaldne" 24 Kr. 55 Øre, Bern (2. Bidrag) 100 Franks = 72 Kr., Frankfurt 44 Kr. 4 Øre, Schwerin 71 Kr. 65 Øre., Hannover 52 Kr. 85 Øre, Lüneburg 22 Kr. 2 Øre.

Til Optagelse har meldt sig (Indvendinger maa inden 14 Dage fra dette Numers Dato gøres under hosføjede Adresse):

I Aarhus: 1) Sætter *Harald William Melhede,* født den 5. Febr. 1858, udlært i Backhausens Trykkeri i Aarhus den 1. Novbr. 1876; 2) Sætter *Christian Gustav Odense,* født den 3. Januar 1858, udlært i Aarhus Stiftstidendes Trykkeri den 1. Novbr. 1876. — *Harald Jensen,* Amtstidendens Trykkeri, Aarhus.

Kampens Ophør.

„Idet vi bringe vore ærede Kunder vor Tak for den under Arbejdsstansningen udviste Overbærenhed, tillade vi os herved at meddele, at Arbejdet nu er genoptaget i sin fulde Udstrækning." Dette bekendtgør Principalforeningens Bestyrelse i „Berlingske Tidende" for i Torsdags. Rigtig nok, for denne Gang er det lykkedes Principalerne ved Hjælp af deres Koalition med Boghandlerne og andre Kunder at sejre over Typograferne, en Sejr, der dog turde vise sig at blive mindre frugtbringende, saa sikkert som det er, at det ikke staar i en eneste af de hoverende Principalers Magt at udelukke Typograferne fra den ved Grundloven givne Ret til Foreningsfrihed, hvad der vil sige det Samme som, at for at knuse Typografernes Forening i et Forbund maatte de først knuse selve Typograferne, betage dem deres statsborgerlige Frihed og gøre dem til Slaver, som de kunne skalte og valte med efter Behag. Principalforeningens Sejr bestaar i, at den slog Typografforbundet tilbage i dets Forsøg paa at erobre Tarifen, den beholdt Valpladsen, men i ingen Henseende er den ellers gaaet mindre medtaget ud af Kampen end Forbundet. Paa den anden Side ere Typograferne den tabende Part, det er vist; de maatte bukke under i Forsøget paa ved Magt at hævde den indgaaede Overenskomst, da Midlerne til at opretholde den ad moralsk Vej vare slupne op, og deri bestaar Typografernes Nederlag. Den eneste Trofæ af Værd, som Principalforeningen bringer hjem med sig, er saaledes den indgaaede Overenskomst med Paaskrift: „Vi skulle vise Eder, at vi ikke behøve at holde den = vi ere stærkere end I, forstaa I!" — og dette Sejrsminde er der vistnok Ingen, som tænker paa at tilbageerobre. Saa er der rigtignok Præsidentens „Levebrød", men det forekommer os ikke at have stort Værd, uden for saa vidt Foreningen tog Livet tilligemed „Levebrødet", saa at man kunde sige: „det sidste Forbund", og ligeledes forholder det sig med „Erklæringen", der fra en Slaveerklæring blev til et Stykke Makulatur, hvorpaa Enhver uden at forskrive sin Tænke- og Talefrihed kunde sætte sit Navn saa mange Gange, det skulde være, — de, der underskrev den for 6—7 Uger siden, komme lige fuldt til at være ene om deres Forhold til et sligt Dokument. Imidlertid har Principalforeningen som sagt overvundet Forbundet. At dette for Øvrigt ikke var noget vanskelig Stykke Arbejde, vil omstaaende Navne-Fortegnelse, særlig Post II., give Syn paa Sagen for; ti naar omtrent en Tredjedel af Mandskabet i Kampens vigtigste Øjeblik svigter den Fane, hvortil man har svoret, skulde det gaa underligt til, om dér ud af kunde komme Andet end Nederlag. Men dette har dog ogsaa en god Side, nemlig, at det har givet en betydelig Erfaring, som kun kan faas ved at gennemgaa

en saadan Ildprøve; denne Erfaring er mange Penge værd, om den end maaske er dyrkøbt.

Der er i Striken flere Momenter, som vi maaske komme tilbage til; men i Dag indskrænke vi os til at give Beretning om Kampens Ophør.

Ved Udgangen af forrige Uge blev det klart for Forbundsstyrelsen, at Striken ikke var tilstrækkelig virksom længere paa Grund af det stedse stigende Antal Overløbere og anden Underminering, hvorfor den besluttede at faa nye Underhandlinger i Gang; Forbundet blev skudt til Side, og den københavnske Stedforening optraadte, idet den gav Tilsagn om Udtrædelse af Forbundet og den „agitatoriske" Formands Tilbagetræden fra Foreningen, men Principalforeningens Bestyrelse vilde ikke forhandle — den havde Magten, og den benyttede sig deraf til det Yderste. Der var Mulighed for, at Forbundet kunde skaffe Penge endnu i længere Tid, men man maatte erkende det for at være til ingen Nytte. Derfor blev et almindeligt Møde sammenkaldt til i Tirsdags Aftes, og det vedtoges ogsaa her med overvejende Majoritet at ophøre med Striken, For „Erklæringens" Skyld vedtog Stedforeningen at udmelde sig af Forbundet og tog straks Forholdsregler til at bringe det Hele i Gænge igen samt besluttede at fastsætte Medlemsbidraget foreløbig til 1 Kr. ugenlig, idet man forudsaa, at nogle Strikende vilde blive uden Arbejde af denne eller hin Grund. Om 8—14 Dage er Tilstanden normal. Dagbladspressen har som en Løbeild sendt Beretning ud over Landet om Strikens Ophør, nævnt et Antal Arbejdsløse af 80 med 3 Kr. i Understøttelse om Ugen o. s. v. Der er lige saa megen Sandhed i disse Beretninger som i alle tidligere; i Trykkerierne er fuldt op af Arbejde, de indtage saa mange Sættere, som der er Pladser til, og hidtil er der givet fra 10 til 15 Kr. i ugenlig Understøttelse, hvilken fremdeles udbetales med 10 Kr. til Foreningsmedlemmer.

Forskelligt.

Fra Amerika. Det er mærkeligt at se, hvilken Lighed der er i den Maade, hvorpaa Forholdene for vort Fags Vedkommende udvikle sig ikke alene her i vort gamle Evropa, men ogsaa hist ovre i det „frie" Amerika, og det er ikke mindre mærkeligt at se, hvor enig næsten alle Principaler ere om ikke alene at trykke Arbejdslønnen ned til det yderste Lavmaal og at tvinge deres Arbejdere til at lade sig nøje hermed, men ogsaa om at berøve dem deres personlige Frihed, d. v. s. gøre dem til Slaver. For Eksempel i New-York. Der har man i det sidste Aar haft trange Tider, Lidet at bestille og som Følge deraf megen overflødig Arbejdskraft, hvilket atter har givet Anledning til betydelige Nedsættelser af den tidligere saa ypperlige Fortjeneste. Nu kan man jo selvfølgelig ikke sige Noget til, at Principalerne gøre dette, og at de benytte sig af Konjunkturerne paa den Maade, som er fordelagtigst for dem, det have de Ret til; men lige saa vist, som dette er, lige saa vist have ogsaa Arbejderne Ret til at nægte at yde deres Arbejdskraft, naar de ikke finde Vilkaarene antagelige, og ligesom det er rigtigt, at Arbejdsgiverne indbyrdes forene sig om at foreslaa en Pris, som de ville *give*, lige saa rigtigt maatte det vel være, at Arbejderne indbyrdes enedes om Fastsættelsen af en Pris, som de ville *forlange*. Dette er almengyldige Regler i alle andre Forretningsforhold, og det Hele er jo kun en Forretning, Arbejdet er en Vare. Men her indtræffer det Besynderlige. Den Ret, som Køberen, Arbejdsgiveren, fordrer for sig, den vil han ikke indrømme Sælgeren, Arbejderen. New-Yorker-Sætterne vilde til Sidst ikke længer godvillig finde sig i Nedsættelserne, de nægtede at arbejde; det hjalp dem imidlertid ikke, Tiden var dem imod, og hvad de ikke vilde, det var der Andre, som gerne vilde, bragte dertil ved lang Tids Arbejdsløshed. Altsaa man maatte — det er nu et Par Maaneder siden — tage fat paany og finde sig i det Uundgaaelige. Nu skal der atter reduceres, denne Gang 10 Procent, og samtidig forlanger man en øjeblikkelig Udtrædelse af „the typographical Union"; og dette er Hovedsagen. „New York Times'" Trykkeri har gjort Begyndelsen, men Svaret paa denne Fordring har været, at næsten alle de ved Bladet Ansatte, baade Sættere og Korrektører, have forladt deres Pladser. Hvem der gaar af med Sejren i denne Kamp, er et Spørgsmaal, ti det er et Principspørgsmaal, som her skal afgøres, og Sætterne vide, at tabe de her, saa have de tabt over Alt, og de ville ikke lade nogen Anstrængelse uforsøgt.

Gaar det fremad eller gaar det tilbage for Arbejderne? Dette Spørgsmaal er der vistnok Mange, som stille sig, da Tiden giver saa rig Anledning dertil, og vi skulle give et Par Bidrag til dets Besvarelse. I saa godt som alle Oldtidens Stater var det kun Slaverne, som arbejdede, og i det gamle Rom, hvor Slaveriet maaske blev bragt til sin største Fuldkommenhed, anvendte driftige Rigmænd store Summer paa at købe Slaver, lade dem uddanne i alle mulige Fag, for derefter atter at sælge dem, hvilket var en meget god Forretning. Saaledes kunde en meget lærd Slave, en Grammatiker, koste omtrent 16,000 Kr., hvilket var en meget stor Sum i hin Tid, medens en almindelig Afskriver kun kostede 400 Kr. Kosten, de fik, var ikke synderlig god. Cato nærede saaledes sine Slaver med nedfaldne Oliven, Lage og Eddike samt en rædsom Drik, brygget af ferskt Vand, salt dito, Eddike og et vist Maal ugæret Vin. I Grækenland var det frie Mænd, som vare Afskrivere, og Bøgerne vare dyre der, ti det var et møjsommeligt Arbejde; i Rom derimod havde man Slaver til det, og her vare de forholdsvis billige, fordi de, der skrev dem, bleve tvungne til at leve uslere end Dyr. I Middelalderen og den derpaa følgende Tid var Slaveriet i sin oprindelige Skikkelse forsvundet; det var et uhyre stort Fremskridt. Vel stode Arbejderne under en stræng Kontrol fra Statens og Kommunens Side, ti disse Institutioner førte Opsyn med Lovene, men det Gode ved Sagen var, at Mestrene stode under den samme Kontrol, og herved kunde Svendene i Reglen godt staa sig, ti ved at læse Beretningerne om hin Tids Lavsstridigheder, vil man se, at Øvrighedens Kendelse lige saa ofte gik Mestrene imod som Svendene, medens disse Sidste, hvis begge Parter havde været fuldstændig frie, vanskelig skulde have faaet nogen Ret, ti den Svagere kommer altid til-

kort. Meget lærerig er saaledes en Strid, som i Aaret 1703 fandt Sted i Leipzig. Mestrene havde paa flere Maader gjort Indgreb i Svendenes Ret (paa hin Tid blev som oftest Arbejdslønnen fastsat af Raadet), og disse klagede. Mestrene fik et Tilhold om ikke at gøre saadanne Forandringer, bleve herover meget vrede og besluttede at hævne sig ved at afskedige alle de Svende, som havde underskrevet Klagen. Svendene klagede imidlertid atter til Raadet, sigende, at Mestrene nu vilde fordrive dem, som dog havde betalt deres Afgifter og derfor stod under Raadets Beskyttelse. Mestrene fik nu atter et bestemt Tilhold om at beholde deres Folk og behandle dem ordenlig, og skønt Mestrene svarede, at de fandt det mest rimeligt, at de, som ikke vare tilfredse, kom til at forlade Staden, saa blev det dog derved, at Svendene fik Ret. Den nyere Tid har ophævet Lavene med deres ganske vist hæmmende Bestemmelser, begge Parter skulde have Frihed, og den fri Konkurrence var Løsenet. Ville Arbejderne i Længden kunne gaa sejrrig ud af denne Kamp, som de nu daglig og over Alt føre? Ville de ikke paany blive Slaver, villieløse Redskaber i en hensynsløs Kapitalmagts Hænder? Ja, det er et Fremtidsspørgsmaal, men vist er det, at uden en ihærdig Stræben efter Dygtighed og Intelligens, og fremfor Alt uden et fast Sammenhold og en beredvillig Opoffrelse af personlig Fordel for det Heles Vel, uden det gaa de en sørgelig Fremtid i Møde. *A. L. M.*

Hvad er Sandhed? I „Deutsche Buchdrucker-Zeitung", „Schuster"-Principalforeningens Organ i Berlin, findes følgende karakteristiske Meddelelse: „Fra en af de til København afrejste Sættere bliver der os tilskrevet, at han er meget tilfreds med sin Kondition og med Lethed fortjener 33 Mark (ca. 29 Kroner) pr. Uge. De Herrer Forbundsmedlemmer derimod sige, at den sædvanlige Fortjeneste kun er 18 Mark i København. Vi kende imidlertid disse Herrer temmelig godt og vide, at de ikke tage det saa nøje med Sandheden." Det er virkelig morsomt at høre Folk fortælle Usandhed paa en saa ugenert Maade, især naar man sammenholder denne Meddelelse med den Kendsgerning, at seks af de Tyskere, som paa Principalforeningens Bekostning kom herover, forleden Dag indfandt sig hos vor Forenings Formand for at faa Rejseunderstøttelse og derpaa forsvinde, ti de — dette var deres egne Ord — vare lokkede hertil med Løfte om en høj Fortjeneste, medens de, da det kom til Stykket, næppe kunde tjene til Livets Ophold. Da Rejsehjælpen blev dem nægtet, bad de om Legitimationspapirer som danske Forbundsmedlemmer, og da dette ogsaa nægtedes dem, ja saa bad de om Forladelse, fordi de havde bekæmpet os, der dog havde saa fuldstændig Ret. En af dem kom ogsaa med den betegnende Ytring: „Ich habe so lange gebommelt, dass ich das Arbeite ganz vergessen habe." („Jeg har bumlet saa længe, at jeg rent har glemt at arbejde".)

Fra Berlin. Antallet af Arbejdsløse var den 28. November sunket ned til 160.

Typografernes Sangforening afholdt i Søndags Aftes en Fest med den dertil knyttede Tombola til Fordel for de Arbejdsløse. Der var gjort store Anstrængelser i denne Anledning fra Bestyrelsens Side, men Festen var da ogsaa særdeles vellykket, idet den fuldstændig opfyldte sit dobbelte Formaal, at yde de Besøgende Morskab og at skaffe Penge i Kassen. Den indbragte nemlig et Overskud af henved 400 Kr. Vi skulle ikke nærmere gaa ind paa at skildre den højst forskelligartede Underholdning, dette tillader Pladsen ikke, men blot fremhæve, at der var Udstilling af nogle højst mærkelige Dyr (2 Schustere), som senere kom til Avktion, hvor imidlertid Ingen vilde give Noget for dem, og at der var Sang og Deklamation, ved hvilken Lejlighed man bl. A. serverede nogle af „Dag. Nyh."s Ænder fuldstændig afplukkede og vel tillavede; de vakte da ogsaa fortjent Bifald. Endvidere blev der ved Punschebollen afsungen en Sang for Enigheden, holdt Taler o. s. v. Dansen gik fortræffelig og varede lige til Morgenstunden.

Typografisk Samfund er en Forening af Typografer, der henregne sig til det social-demokratiske Parti; dens Tal er ikke stort, maaske ikke over en Snes Stykker. For denne Forening har der nu tilbudt sig et gunstigt Øjeblik til Virksomhed, som man ikke vil lade ubenyttet, og dens Bestyrelse udvarsles derfor til et Møde, som afholdes i Morgen, og hvor Hr. *Louis Pio* vil holde Indledningstalen

Fra Lüneburg tilskrives os om en ny Maade, hvorpaa Bogtrykker Jørgensen i Ringkøbing forsøger at skaffe sig Typografer. En Søn af Bogtrykkeren, Forvalter Jørgensen, Heetzgaard pr. Tingleff, lader forespørge i Herberget „zur Heimath" i Flensborg, om der er nogen Typograf, eller om der ventes nogen, for at Faderen eller han selv kan faa Underretning derom; men vor Hjemmelsmand mener, at Værten i Herberget ikke vil ofre en Groschen paa Svar.

Vejledning for „Schustere". I „Korrespondent" læses følgende „tidssvarende" Vejledning paa Vers:

Hvem Hænderne blot smukt vil folde
og slavisk er i Ord og Sind,
ham Principalen vil beholde,
selv om hans Dygtighed er — Vind.

Den typografiske Forening.

Foreningslokalet er Tirsdag Aften i Boldhusgade 1.

Medlemsbidrag for indeværende Uge udredes ikke af de Medlemmer, der have striket, men svares første Gang for næste Uge. Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Ved Festen den 3. Decbr. til Fordel for strikende Typografer vil det hele Overskud udgjøre ca. 380 Kr., hvoraf foreløbig til Kasserer Berg er indbetalt 350 Kr. Bestyrelsen benytter herved Lejligheden til at bringe en Tak til Alle, som paa nogen Maade have bidraget til dette gode Resultat.

I Aften er Foreningens Lokale lukket. Paa næste Lørdag, den 16de Decbr., Kl. 9, optages Øvelserne til Aarsfesten, og i den Anledning anmodes d'Hrr. Sangere om at give talrig og præcis Møde.

Bestyrelsen.

Navne-Fortegnelse.

I.

De Typografer, der, skønt de vare Forbundsmedlemmer, ved Arbejdsnedlæggelsens Begyndelse forbleve i de respektive Trykkerier for at modarbejde deres Kolleger, og som der er Anledning til at nævne.

I *Bordings* Trykkeri: Jul. Nehm[1] og Fred Olsen[2].

I *Bianco Lunos* Trykkeri: F. Chr. Andersen, Bornemann sen.[3], Hammeleff, Jønson, V. Neye, Rasmussen og P. Strøm.

I *Fjeldsøes* Trykkeri: C. Rasmussen.

I *Krigsministeriets* Trykkeri: Rasmussen (Trykker-Sætter)[4].

I *Kellers* Trykkeri: C. Th. Thomsen.

I *Ernst Lunds* Trykkeri: C. Jensen (Sætter-Trykker).

I *Frits Møllers* Trykkeri: J. C. Jørgensen.

I *Oettingers* Trykkeri: H. Jensen.

I *O. C. Olsen & Ko.s* Trykkeri: N. P. Nielsen, Th. Lund.

I *Schultz's* Trykkeri: Kieffer, V. Bau, H. Bau, Bergenholz, Niels Hansen, Printzlau sen., Niels Petersen, Francke, P. Johansen, Stumann, Carl Bocksen, Abildgaard, Hans Nielsen, Anton Nielsen, Frits Hansen.

I *Thieles* Trykkeri: Jul. Christensen, V. Diedricksen, P. Weise.

I *Valentin & Lunds* Trykkeri: H. P. Nielsen, E. Reusch[5], L. P. Sørensen[5], L. R. Wrem og A. Andresen.

1 Nehm benyttede Lejligheden til at indtage en Kollegas Faktorplads i Cohens Trykkeri.

2 Olsen var Medlem af Forbundsudvalget og som saadan stemte for Striken.

3 Bornemann sen. hjalp til, saa godt han kunde, efter Fyraften i Ernst Lunds Trykkeri.

4 Rasmussen lod sig laane ud til „Folk. Av.s" Trykkeri.

II.

„Overløbere" under Striken[6].

Th Lund (Norge), Th. Philipsen, Fr. Jul. Hansen, Jens Larsen (Odense), C. O. Andersen, Annerberg (Telegrafbud), Nielsen (ikke udlært), C. C. Møller, Carl O Hansen, Vilh. Johansen, C. Kepper(?) fra Aarhus, P. Hansen, Philipsen alias van Reiss(?), Th. Jensen, F. Nehm, Hartmann (Trykker), Gemynthe, J. J. Wulff, L. F. Bauer, Dall, Meldola, Carl Eriksen, A. W. Swensen, F. F. Hansen, Kelpien, B. Nayberg, C. F. Møller, C. Schrøder, Nikolai Jensen, R. Madsen, V. C. N. Rasmussen, Th. Severin, P. Petersen, F. A. Much, Ferd. Stahrenberg, Ludv. Nielsen, Horstmann (fra Vejle), Carlsen (Lærling), Rossing samt 24—26 Tyskere.

5 Reusch og Sørensen have ladet sig laane ud.

6 Rimeligvis mangler her enkelte Navne, som vi endnu ikke kende, og som kunne anføres senere.

Brevkasse.

Til Sætter Forsberg fra Stockholm henligger et Brev hos Redaktionen.

Typografiske Kundgørelser.

En Dobbel-Maskine
med to Cylindre, særlig tjenlig til Avistrykning, fra Eickhoffs Fabrik og saa god som ny, kan faas til K bs paa favorable Betingelser. Reflekterende henvende sig til *R. P. Jensen,* som anviser Maskinen.

En Korrektur-Rullepresse,
helt af Jern med Cylinder, staar til Salg. Man henvender sig til
R. P. Jensen.

Typografer.
To flinke Sættere, hvoraf den ene maa være øvet i at sætte Akcidenser, kunne straks faa stadig Plads paa Ringkøbing Amts Folkeblads Bogtrykkeri i Ringkøbing. Reflekterende bedes henvende sig til Bogtrykker A. Rasmussen.

En sort Filthat med lilla Foer er i Søndags hos Thun forbyttet med en dito med rødt Foer. Fejltagelsen berigtiges hos Værtshusholder *Krag,* Fortunstræde 4.

J. J. Nissen og Andersen,
Snedkermestre,
Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
København. K.
Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.
Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Carl Buch,
FLENSBORG, Angelbogade 634.
Hoved-Agentur
for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.
og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**
anbefaler:
Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.
Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.
Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 50. | København, den 16. December 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kvittering for overordenlige Forbundsbidrag.

For Lørdag den 18. November:

Kolding 25 Kr., Svendborg 4 Kr.

For Lørdag den 25. November:

København 5 Kr., Kolding 25 Kr., Svendborg 6 Kr.

For Lørdag den 2. December:

København 55 Kr., Svendborg 6 Kr., Aarhus 24 Kr.

Kvittering for frivillige Bidrag.

Bergen 20 Kr.

Noget om den af en Del Bogtrykkeriejere foranledigede Sætterstrike samt Andet og Mere til at faa Forstand af.*

(Af *X* + *Y*.)

Af denne Tidendes ærede Redaktion blev det bebudet, at den kontrollerende Del af Forbundsstyrelsen vilde tage til Genmæle for at belyse den berygtede Fremstilling, som Bogtrykkerforeningens Styrelse gennem „Nordisk Boghandlertidende" gav af Tarifstriden (se „Typ.-Tid." Nr. 47). Vi have ikke Vanskelighed ved at fatte, at Begivenhedernes uheldige Gang for Forbundet her kom i Vejen, saa at Forbundsstyrelsen maatte holde inde med den vel fortjente Tugtelse, der var tiltænkt Bogtrykkerforeningens Styrelse, men dette skal, skønt bagefter Striken's definitive Udfald, ikke afholde *os* fra at fremkomme med nogle spredte Bemærkninger, der kunne karakterisere denne Fremstilling af *„Stridens Aarsag"*, som det hedder i Skrivelsen til Rigsdagsmændene, medens vi dog erkende, at en sammenhængende Imødegaaen vilde være baade ørkesløs og malplaceret.

I den her omhandlede Henvendelse til Publikum havde „Foreningen af danske Bogtrykkere", undertegnet *F. Dreyer, Jakob Græbe, O. C. Olsen* og *Fr. Hostrup Schultz*, forsøgt at fremstille „en Storm i et Glas Vand" som et oprørt Hav, hvor Neptun kun fordrede sit Offer af den ene Part, medens disse Herrer lod Publikum vide, at de til Gengæld fordrede, at Jonas *alias* Jensen med hele Typografforbundet skulde optages i Hvalfiskens Bug, og der skulde saa hele Stadsen forblive til „Skræk og Advarsel". Denne Jonas blev fremstillet som en aldeles uhæderlig Person, der kun levede af at frembringe Uro og Utilfredshed mellem Hovedet og Halen, mellem Principal og Arbejder. Men lad os et Øjeblik se, hvad den arme Mand har forbrudt. Han har været den skabende Kraft til et Forbund med det Formaal at varetage den typografiske Stands Interesser; han har dristet sig til at løfte Sløret for det elendige Liv, Flertallet af de typografiske Arbejdere hidtil har ført, og han har forsøgt at hjælpe dem til at kunne føre en yderst beskeden Tilværelse. Han har vækket dem fra en Sløvhedstilstand, hvori de vare nedsunkne ved en hensynsløs Eksploitering af de sig i alt for fuldt Maal tilbydende Elementer, som aldeles ikke egnede sig for Faget. Han har paavist den krasse Egoisme, hvormed „Principalerne" have søgt at nedtrykke Alt, hvad der endnu bar Skygge af „Kunst". Han har paatalt skrigende Misbrug; han har vovet at fremstille visse Forhold for Offenlighedens Domstol og udpeget enkelte Steder, f. Eks. hos Hr. *Dreyer*, hvor en Hærskare af Sætterlærlinge frede om Bianco Lunos Manes, o. s. v., o. s. v. Det vilde blive temmelig vidtløftig og trættende at gaa for langt tilbage i Tiden — det er nok, at man nu véd, at der, hvor han har snertet, har det gjort ondt —, og han faar være den Synder, han er.

Hvad nu selve Sagen, Tarifstriden, angaar, saa kan der henvises til „Typograf-Tidende" Nr. 45, hvor den er korrekt fremstillet, og *vi* skulle blot udpege et Par interessante Punkter.

I Bogtrykkernes Artikel skrives: „Man maa ikke tro, at Principalerne aldeles have nægtet at gaa ind paa en Lønningsforhøjelse; tvertimod, man har for at vise den yderste Imødekommen tilbudt en Lønningsforhøjelse af ca. 20 pCt., men Præsidenten forkastede den og forlangte en Forhøjelse af omtrent 40 pCt." Fremdeles: „En dygtig Sætter kan efter den nugældende Tarif med 10 Timers dagligt Arbejde tjene 22—30 Kroner om Ugen, men Erfaringen har desværre vist, at Sætterne ikke tjene Mere nu end for 10 Aar siden, skønt Arbejdslønnen er stegen 50 pCt."

Hører det, I Guder! — Men nej, lad os om muligt være lidt alvorlige. Vi ville spørge tre af de Herrer, som have givet Navn til de her citerede Stykker, hvorledes de ville kunne forsvare, hvad de have underskrevet? Have de da aldeles glemt, hvad de have underskrevet og vedgaaet i Tarifen og i Motiverne til samme? Der have de jo beseglet, at den

* Nærværende Artikel vilde være fremkommen med mere Virkning for 3 Uger siden end nu, men trods den sene Fremkomst have vi dog ingen Betænkeligheder ved at optage den. Red.

omtvistede Tarif, som efter deres eget Sigende bragte en Forhøjelse af 20 pCt., kun vilde forskaffe Typograferne en ugenlig Fortjeneste af 20 Kroner, men desuagtet skulle disse nu have en Fortjeneste af 22—30 Kroner. Vi kunne „højtidelig" forsikre de Herrer, at Sætterne med begge Hænder vilde have modtaget, hvad de her have budt dem, nemlig 22—30 Kroner, ja, vi ere vis paa, at de endog vilde have været meget tilfreds med et Tilbud, der gik 2—3 Kroner derunder. Hvorfor saa al den Strid? — Og disse 40 pCt., som Præsidenten „skulde have forlangt", var det monstro ikke en Misforstaaelse? — Aa, saadan en Bagatel paa Sandhedens Bekostning er ikke værd at tale om!

Men der er dog en Ting, vi gerne vilde spørge de ærede Indsendere om. Kan virkelig en Sætter efter den tidligere gældende Tarif tjene 22—30 Kroner om Ugen? Skulle vi ikke før sige: omtrent en Femtedel af Sætterne have en Gennemsnitsfortjeneste af 24—25 Kroner, ja, enkelte særlig Begunstigede endnu mere, men 4—500 Sættere have næppe stort mere end det Halve. Det havde været smukkere, om de Herrer havde udtrykt dem noget mere korrekt for det store Publikum. Vi forstaa dem nu saa grumme godt. Der fables Noget om, at Arbejdslønnen er stegen med 50 pCt. i de sidste 10 Aar, og at der bliver bestilt saa meget mindre nu end før. Af de fire ærede Underskrivere ville kun de to kunne henregnes til egenlige Fagmænd, vi mene saadanne, som have nogen Forstand paa, hvad de skrive om og kritisere, og af disse to vil vel næppe mer end den Ene kunne tale om for 10 Aar siden, medens den Anden, som den Gang levede under en temmelig indskrænket Synskreds, næppe har haft Lejlighed til at gøre saadanne Erfaringer, at han derpaa kan bygge en Sammenligning mellem før og nu. De to andre ærede Herrer have sikkert lige saa megen Indsigt i disse Spørgsmaal som f. Eks. „der Buchdruckereibesitzer" (des Krigsministeriums).

Et Sted falder de Herrer over i Prædiketonen og snakke Noget om den „velsignelsesrige" Virksomhed, som de nu have forbeholdt Kvinden, idet de henvise til Evropa og tage Amerika med. Det er dog maaske ikke af Vejen at oplyse dem om, at vægtige og alvorlige Stemmer over Alt have rejst sig imod denne moderne Eksploiteren af Kvinden som Sætterske, der er i højeste Grad fysisk ødelæggende for hende; men det vil vel næppe genere de Herrer, naar *de* blot derved kunne komme i „velsignede" Omstændigheder.

Saa vist som en Del Fagmænd med Interesse have fulgt denne Strid og i alle Hovedspørgsmaal have bevidnet Sætterne deres hjerteligste Sympati, saa vist have et Par Ikke-Fagmænd, Bogtrykkere af Navn, vist en saa hensynsløs Adfærd, at vi ikke kunne undlade i al Korthed at dvæle lidt ved dem. Vi sigte hermed til Hr. Fr. Hostrup Schultz og hans Fløjadjutant „der Buchdruckereibesitzer". Den førstnævnte Herre er nok ikke Ynder af mange Ord, men han kan udtrykke sig fyndig, som f. Eks. naar han siger: „jeg skal knuse det Rak!", og ret betegnende for Foreningens Medlemmer er det ogsaa, at de, vistnok i Henhold til denne Udtalelse, have valgt ham til deres Formand. Denne Mand glemmer i sit Had til Præsidenten, hvorledes denne to Gange har reddet ham ud af en slem Pine, da Sætterne i Rigsdagen vilde gøre Skrue, idet det var ved hans Mægling, at Arbejdet kunde fortsættes til Samlingens Slutning. Hvis dette Hus (det Schultziske) arbejdede med Underbalance eller kun „huggede" sig igennem, kunde man forstaa en saa fjendsk og hensynsløs Optræden imod Arbejderne, men da det jo er vitterligt, at en 15—16 Aars Bedrift giver et Overskud stort nok til at købe et Par Herregaarde, hører der dog en stor Naivitet til — for ikke at nævne Tingen ved det rette Navn — at ville bibringe Publikum den Anskuelse, at Forretningen ikke vilde kunne taale en saare ringe Stigning i Arbejdsprisen. Et Hus, der altid af Regeringen har nydt og nyder en særlig Begunstigelse, hvilken endog har strakt sig saa vidt, at det under intetsigende Paaskud har kunnet faa Folk fritagne for at møde til Lejren ved Hald, dette Hus' Chef burde iagttage den største Hensynsfuldhed over for Publikum og søge at erhverve sig et godt Omdømme; ti han tager dog maaske fejl, hvis han tror, at den offenlige Mening i Længden lader sig føre bag Lyset. — — — Men hvem og hvad er da denne flere Gange nævnte „Buchdruckereibesitzer"? Det er en Mand, som selv en Gang udnævnte sig til Typograf efter tidligere at have ført en tilbagetrukken Tilværelse i Provinserne og der været beskæftiget ved Huses Opførelse og Hvidtning eller ogsaa ved Brolægningsvæsenet, en Virksomhed, der for Øvrigt ikke kan komme ham til Forklejnelse, men hvad der maa forundre, er, at han, trods sin totale Uvidenhed angaaende det, som en krigsministeriel Aand har sat ham i Spidsen for, med Snille har vidst at benytte de forhaandenværende Omstændigheder og Personligheder til at føre en ødelæggende Smudskonkurrence imod hele Bogtrykfaget, hvorved han har skabt en for sig selv og Andre særdeles indbringende Virksomhed, der aldrig burde taales. Med en fast ubegribelig Kortsynethed bruge Principalerne ham som Rejsemarskal, og han, der synes, at det skorter ham noget i Ære og Anseelse, griber Udsigten til lejlighedsvis at kunne komme til at „gnide" sig op ad en „virkelig Kancelliraad". Men disse Forhold kræve en meget vidtgaaende Belysning, og vi forbeholde os paa rette Tid og Sted at komme tilbage til dem.

Forgæves have de Herrer søgt at vælte det moralske Ansvar over paa Hr. *R. P. Jensen.* Lige saa lidt han som Forbundsudvalget eller Bestyrelsen for „Den typografiske Forening", ingen af dem have troet at kunne opgive eller frafalde den Opgave, som Medlemmerne havde paalagt dem: at ophjælpe Standen og Faget ved ethvert lovligt Middel. Nej, alt Ansvaret falder paa *dem,* som paa en fordømmelig Maade have svigtet deres Ord og Underskrift, som paa en haanlig og affejende Maade afviste enhver Tilnærmelse, og som kun havde til Hensigt at ville tiltvinge sig en ubetinget Underkastelse. Denne Adfærd gjorde en Strike uundgaaelig for Forbundet, saafremt det skulde kunne føre en livskraftig Tilværelse og bevare Respekten for sig selv. At Udfaldet blev uheldigt for dette, er dets Ledelse uden Skyld i, og de Herrer kunne ikke gøre sig synderlig til deraf, ti det skete kun ved, at Forbundet selv talte altfor Mange, der lige som de Herrer svigtede deres Ord og Underskrift.

Korrespondance.

Aarhus, 12. December. „Striken er nu endt, og Forbundet skal opløses!“ ere de Udbrud, som nu daglig høres fra Dhrr. „Schustere“, som findes her. Ja, hvad angaar Strikens Ophør, da er det jo desværre Tilfældet, at vore københavnske Kolleger, tvungne af Omstændighederne, have maattet falde til Føje for Overmagten; men med Hensyn til Forbundets Opløsning, da have de Herrer dog vist gjort Regning uden Vært. Vort Forbund bestaar endnu lige saa godt som hidtil, og selv om en stor Del har set sig nødsaget til Udmeldelse, saa ere vi jo Nok, som ville og kunne opretholde det, indtil Tiderne forandre sig og det igen kan fremtræde i sin fulde Størrelse. — Jeg skriver, at det er „Schustere“, der øjensynlig glæde sig over Strikens Udfald. Ja, vi kunne virkelig her ikke alene fremvise et Par „Schustere“ og Overløbere, men endogsaa En, der maa anses for meget værre end disse Her findes nemlig en Størrelse, som, efter bestemt og uden Grund at have nægtet at udrede noget som helst overordenligt Forbundsbidrag, hvorfor han af Stedforeningens Bestyrelse blev anført blandt nogle Udmeldte — han burde snarere have været udslettet —, dog fordrede at vedblive at være Forbundsmedlem og, da dette blev ham nægtet, endog en Dag overfaldt et Par af Bestyrelsesmedlemmerne med Skældsord og Trusler. „Schusternes“ Navne ere jo nævnede i Tidenden; de ere ikke mange, men de føle sig dog nu som dem, der have handlet rigtigst, hvilken Tro dog vist snart vil blive dem fratagen. Hvad angaar Overløbere, saa var her for nogen Tid siden et lille „præmiebelønnet“ Individ, der arbejdede som Trykker hos Backhausen; skønt han var Forbundsmedlem til kort efter Strikens Udbrud, fandt han sig dog beføjet til at stikke til København for at hjælpe sine derværende „Schuster“-Brødre. Efter hvad jeg har hørt, skal han nok kunne findes dernede i Niels Juelsgade. (I sidste Nr. af Tidenden omtales blandt Overløberne en „Kepper fra Aarhus“; en Person af dette Navn kendes imidlertid ikke her, men det er jo ikke umuligt, at den ovennævnte Trykker kunde være bleven omdøbt i København*). Ja — Dhrr. „Schustere“ ere virkelig af den Mening, at Københavns Stedforenings Udtrædelse er det Samme som Forbundets Opløsning, og de ere utrættelige i at opramse de Ulemper, som Striken har medført; men de glemme at omtale, at et af de største Goder. som den har bragt, er det, at vi for Fremtiden, saa vel i København som i Provinserne, vide, hvilke Kollegers Underskrifter og givne Ord man ikke længere kan tage gyldige. Og naar der fremkommer Spørgsmaal som: „Hvad have I Fæhoveder og Idioter nu for, at I have henkastet Eders Penge til ingen Nytte?“ — saa mangle vi ikke Svar; ti have vi end ikke opnaaet nogen pekuniær Fordel, saa kunne vi dog uden at behøve at skamme os fremtræde for enhver københavnsk Kollega og sige: „Vi have ikke svigtet Eder, da det gjaldt, men holdt ud til det Sidste.“ At turde sige dette, tror jeg nok er Mere værd end de faa Kroner, som kunne have været sparede, og som de nu ere saa glade over, og selv om vi en Gang imellem af en æret Samtidig paa en meget haanlig Maade blive sammenlignede med Brolæggere og Lign., saa ere vi dog forvissede om, at vor Tid ogsaa kommer, og fuldt vidende om, at „den, der lér sidst, han lér dog bedst!“

—*u.*

* Mere end én Overløber har, medens Striken varede, forstukken sig under et falsk Navn. Red.

Forskelligt.

Typograf og Digter. Under Titlen „For Unge og Gamle“ har Typograf *F. H. Andersen* i Aarhus udgivet nogle Smaadigte, hvoraf flere tidligere have været aftrykte i „Aarhus Amtstidende“, og, hvis vi ikke fejle, har et enkelt endog været optaget i vort Blad. Digtsamlingen er stærkt gennemtrængt af en kristeligtroende Aand og giver et Udtryk for de Sindsstemninger, som Digteren under sit Livs Omskiftelser har været underkastet. Han har nemlig som Ægtefælle fristet den tunge Skæbne at miste sin Hustru efter kun to Aars Ægteskab, efterladende en 1 Aar gammel Søn. Digtsamlingen, der egner sig til Jule- og Nyaarsgave, er udgiven i Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus. Se omstaaende Kundgørelse.

Middel til at forhindre Skriftens Sammenklæben. I „Caslons Circulair“ anbefales det at fugte Satsen med Sæbevand, da dette virker bedst mod denne Ulempe.

Den typografiske Forening.

Fredag den 22. d. M., Aften Kl. 9½, afholdes en **overordenlig Generalforsamling** i Hr. Thuns Lokale, Hj. af Amaliegade og Sct. Annæplads.

Dagsorden:

1) Af *Lovudvalget* (R. Böhm, Chr. Christensen, A. L. Mortensen og Ch. Thomsen):

Forslag til Love for „Den typografiske Forening“ i Københavns.

§ 1. „Den typografiske Forenings“ Formaal er *at værne om og at befordre sine Medlemmers aandelige og materielle Interesser.* Fortrinsvis nævnes: a) gensidig Understøttelse i Arbejdsløshedstilfælde; b) fast Sammenhold i alle Forhold; c) Indførelse af en tidssvarende Tarif og Opretholdelsen af samme; d) Oprettelsen af et Fællesbogtrykkeri; e) Tilnærmelse til det social-demokratiske Arbejderparti i faglig Henseende.

§ 2. Foreningens *Omraade* udstrækker sig til Københavns med Forstæder samt de sællandske Byer, hvor der ikke findes nogen typografisk Forening. Indenfor dette Omraade kan enhver Udøver af Typografien optages som Medlem.

§ 3. *Optagelse* i Foreningen sker ved at henvende sig til Forretningsføreren, og Vedkommende maa for ham opgive sit fulde Navn og øvrige Personalia samt sit tidligere Forhold til den københavnske eller en anden typografisk Forening i Landet. Hans Navn fremsættes i „Typograf-Tidende“, og saafremt der inden 8 Dages Forløb gøres Indsigelse mod Optagelsen, afgøres denne paa det først afholdte Maanedsmøde.

§ 4. *Medlemsbidraget* er ordenligvis 35 Øre ugenlig, men det kan forhøjes, naar en Generalforsamling dertil giver sit Samtykke. Indtrædelsespenge, hvis Størrelse nærmere bestemmes paa Budgettet, betales,

§ 5. *Fritaget* for at betale Bidrag er et Medlem 1) paa Grund af Sygdom, eller 2) naar han er uden Arbejde, eller 3) naar han er indkaldt til Militærtjeneste. Medlemmet maa i alle Tilfælde kunne dokumentere Retten til Fritagelse.

§ 6. Medlemsbidragets Indbetaling til Forretningsføreren, der tillige er Kasserer, besørges for hvert Trykkeris Vedkommende ved en *Inkassator*, som hver Uge opkræver Medlemsbidragene og hver fjerde Uge indsender Beløbet til Forretningsføreren, ledsaget af den dertil indrettede Liste over de Bidragydende med udtrykkelig Vedtegning af deres For- og Efternavn samt nøjagtig Tilføjelse af den i Løbet af de fire Uger skete Af- og Tilgang. — Ved Flytning fra det ene Trykkeri til det andet indenfor Foreningens Omraade udfylder Inkassatoren en Kvitteringsseddel, der angiver Datoen for det sidst betalte Medlemsbidrag, og som Ihændehaveren maa aflevere til Inkassatoren i det Trykkeri, hvor han derefter kommer i Kondition. — Restancer ud over Inkassatorens 4-ugenlige Regnskabsaflæggelse kunne ikke finde Sted.

§ 7. *Udmeldelse* saa vel som *Udslettelse* paa Grund af Restance bekendtgøres i „Typograf-Tidende". *Udelukkelse* afgøres af en Generalforsamling og er ligeledes at bekendtgøre.

§ 8. *Viatikum* og *Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed* udredes. Disses Størrelse fastsættes paa Budgettet, og de ere undergivne et Regulativ, der som et Tillæg til dette skal have en Generalforsamlings Billigelse.

§ 9. Foreningens øverste Ledelse er betroet en Bestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, hvilken selv indbyrdes vælger sin Formand. Bestyrelsen, der vælges paa Generalforsamlingen i Februar Maaned ved skriftlig Afstemning og med simpel Stemmeflerhed, repræsenterer Foreningen baade indad og udad til; den fører Tilsyn med Administrationen, der besørges af en lønnet Forretningsfører; den staar i det Hele Foreningen til Regnskab for sine Handlinger og er En for Alle og Alle for En ansvarlig for Foreningens Midler.

§ 10. Som *raadgivende Forsamling* til Foreningens Ledelse vælger hvert Trykkeri, der tæller Medlemmer, *en Tillidsmand*. Disse Tillidsmænd træde sammen saa ofte, Bestyrelsen finder det fornødent.

§ 11. I den første Halvdel af hver Maaned afholdes et Møde for alle Medlemmerne. Paa disse Maanedsmøder giver Bestyrelsen Meddelelse om Foreningens Tilstand og Virken i den forløbne Maanedstid og om saadanne Tildragelser, der have Betydning for Foreningen, og tillige udveksles Meninger om Forenings- og almindelige Fag-Anliggender.

§ 12. Paa Møderne i September og Marts Maaneder forelægger Bestyrelsen et Budget for de resp. Halvaar: Oktober—Marts og April—September, hvorpaa de ordenlige Indtægter og Udgifter opføres, og ingen saadan, som ikke har Hjemmel paa det her bevilgede Budget, kan afholdes.

§ 13. Generalforsamlingen er dsn øverste Myndighed i alle Foreningens Anliggender. To Gange aarlig — inden Midten af Februar og Avgust — afholdes en ordenlig Generalforsamling, hvor Regnskabet, der er halvaarligt og afsluttes den 30. Juni og 31. December, forelægges til Godkendelse. Paa Generalforsamlingen i Februar vælges Bestyrelsen samt to Revisorer, hvilke sidste ere pligtige at gjennemgaa Regnskabet nøjagtig og at overbevise sig om, at de Foreningen tilhørende Værdipapirer og kontante Beholdning ere til Stede. Overordenlige Generalforsamlinger kunne sammenkaldes, naar Bestyrelsen skønner det, og 30 Medlemmer kunne forlange det, naar de derom indgive en skriftlig motiveret Anmodning til Bestyrelsen.

§ 14. De ordenlige Generalforsamlinger indvarsles mindst 14 Dage forud, medens de overordenlige Generalforsamlinger efter Omstændighederne kunne sammenkaldes med kortere Varsel. Indvarslingen sker ved Kundgørelse i „Typograf-Tidende" eller ved Løbeseddel til Trykkerierne, og Dagsordenen bliver samtidig at angive; dog er det tilstrækkeligt; naar private Forslag blive opførte paa de ordenlige Geseralforsamlingers Dagsorden 4 Dage forud, Forsamlingsdagen iberegnet. Generalforsamlingerne vælge selv sin Dirigent og to Sekretærer. Protokollen bliver at oplæse og vedtage paa den følgende Generalforsamling.

§ 15. Enhver lovmæssig indvarslet Generalforsamling er beslutningsdygtig, naar mindst en Femtedel af Foreningens Medlemmer ere til Stede. Sagerne afgøres ved simpel Stemmeflerhed; ved Stemmelighed anses Sagen som forkastet.

§ 16. Forslag, som skulle til Behandling og Afstemning paa de ordenlige Generalforsamlinger, maa skriftlig indsendes til Bestyrelsen mindst 8 Dage forud; dog kunne paa selve Generalforsamlingen stillede Ændringsforslag ogsaa behandles og Afstemning over dem finde Sted.

§ 17. „Typograf-Tidende" er Foreningens Organ. Ethvert Medlem faar et Eksemplar, hvis Abonnement udredes af Medlemsbidraget. Alt vedrørende Organet ordnes af Bestyrelsen og er at opføre paa Budgettet.

2) Af *Samme:* Eventuelt: Valg af tre Bestyrelsesmedlemmer og to Revisorer. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Dhrr. Sangere anmodes om at give talrig og præcis Møde i Aften. *Bestyrelsen.*

Brevkasse.

N. N. Sætteren har disponeret over Stoffet saaledes, at der ikke denne Gang er Plads til af Fortegnelsen i forrige Numer over „Schustere" og Overløbere at fremdrage de Navne, som ligefrem have brudt deres Underskrift. men vi skulle aftrykke dem næste Gang.

Typografiske Kundgørelser.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,

Smaadigte

af

F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 51. | København, den 23. December 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Kvittering for frivillige Bidrag.

Bochum pr. Arneberg 13 Kr. 21 Øre, Sct. Gallen 141 Kr. 60 Øre, Bergen (4. Bidrag) 12 Kr.

Noget, man kan faa Forstand af.

Det er ofte højst besynderligt at se, hvilken Forskel der er paa Folks Ord og paa deres Handlinger; ti saalænge en Sag kan klares med smukke Ord, er man i Reglen baade liberal og gavmild, men naar det saa kommer til Handling og de smukke Ord skulle gøres til Virkelighed, ja, saa faar Piben en anden Lyd, og man bliver nu lige saa hensynsløs og umedgørlig, som man tidligere var imødekommende. Saaledes udsendte i 1869 den tyske Principalforening til de af Arbejdere bestaaende typografiske Foreninger et Opraab, hvori det bl. A. hed: „En af de Opgaver, som Bogtrykkerforeningen har stillet sig, er: saa vidt muligt at forbedre Typografernes aandelige og materielle Interesser, Noget, der lige saa vel finder sin Berettigelse i Tidsforholdene som i Medlemmernes egne Interesser, og“ — hed det videre — „det er ingenlunde Meningen, at man vil lade denne Bestemmelse staa som en blot og bar Tirade til Udsmykkelse af Programmet.“ Ja, saaledes taltes der den Gang, men anderledes blev det senere. Først stredes der i 4 Aar om, hvem Retten til at fastsætte Arbejdslønnen tilkom, og dette bragtes endelig i 1873 til en Afgørelse, fremtvungen ved den store Leipziger-Strike; en Normaltarif blev indført, som Tid efter anden skulde revideres, *naar det tyske Typografforbund forlangte det.* Nu forløb atter $2^1/_2$ Aar, dog ikke uden stadige Skærmysler, idet det kun ved en bestandig Kampfærdighed fra Forbundets Side var muligt at skaffe Tarifen overholdt. Imidlertid blev den i 1873 vedtagne Tarif opsagt, ikke af Forbundet, men af Principalforeningen. Nye Forhandlinger, nye Overenskomster under smukke Ord og glimrende Løfter! Typograferne gjorde Indrømmelser i god Tro til Principalernes Forsikringer om en varig Fred, Tiraden fra 1869 blev gentagen. Dersom man nu tror, at Principalernes Ord kunde staa til Troende, saa tager man fejl. Aldrig saa snart var Konferencen sluttet i Leipzig og Tarifen revideret og paany vedtagen, før Principalerne med Glubskhed faldt over Lokaltillægene, som man hidtil ikke havde omtalt med et Ord. Paa Konferencen kunde deres aandelige Vaaben ikke slaa til, men deres Fiffighed til at spekulere i Typografernes Uenighed svigtede dem ikke. De nedsatte og vedblive bestandig at nedsætte Lokaltillægene baade med del Gode og det Onde. Hvor længe de ville blive ved hermed, er ikke godt at sige; rimeligvis bringes det tilsidst til samme Maal som i Østerrig og her hjemme, nemlig til en fuldstændig tarifløs Tilstand, hvilket efter flere Principalers Sigende er den mest naturlige Tilstand, da den giver Konkurrencen frit Spillerum. Saaledes se Sagerne ud i Tyskland. Lad os nu kaste et hurtigt Blik paa Forholdene her hjemme, og Ligheden bliver tydelig.

Ogsaa her have Principalerne med stort Bram sagt, at *„en Forbedring bør efterstræbes“;* det har ikke manglet paa smukke Ord og tilsvarende Løfter; man har ogsaa her haft sin Konference, hvor Principalerne maatte bukke under for de aandelige Vaaben, og hvor de moralsk bleve tvungne til at give sig selv Attest herfor. En vedtagen Tarif, et med Navns Underskrift beseglet Ord — Ligheden er fuldstændig! — Det lidte Nederlag paa Aandens Valplads skulde dækkes af den fysiske Magt, understøttet af vitterlige Usandheder; med Held spekulerede man i Typografernes Uenighed. Lutter Ligheder!

Vi have fremdraget disse Kendsgerninger for at gøre det klart for vore Kolleger, hvor lidt det kan nytte at stole paa det, som Dhrr. Principaler sige, eller at sætte sin Lid til en god Vilje hos dem; selv om en saadan maaske er tilstede hos en Enkelt, saa har dette kun ringe Betydning. Nej, der er kun Et, som vi have at gøre, og det er, at de, som kunne og ville holde sammen, ubrødelig gøre det som én Mand, sætte sig i kampfærdig Tilstand og afvente det gunstige Øjeblik til atter at gøre sine Fordringer gældende. Hvis vi gøre dette, da vil selv den mislykkede Strike danne et væsenligt Led i vor Udvikling og en bedre Tid maaske ikke være fjærn; men undlade vi det, ja, da er Alt tabt, maaske for en saare lang Tid. Derfor, I Medkæmpere, som stod fast til det Sidste! netop nu mere end nogensinde er Løsenet: *Enighed og Sammenhold!* *A.*

Fra Frankrig.

I *Paris* eksisterer for Tiden tre typografiske Foreninger; en for Sættere, en for Maskintrykkere og en for Haandpressetrykkere. Der er gjort flere Forsøg paa at slaa disse Foreninger sammen til en, men hidtil er det ikke lykkedes, og der er ingen bedre Udsigter i Fremtiden. Den væsenligste Aarsag hertil synes at være den økonomiske Side ved Sagen, idet

de forskellige Foreninger hver især ere Ejere af meget betydelige Syge- og Begravelseskasser, og det er netop forbundet med store Vanskeligheder at sammendrage disse Kassers Midler saaledes, at derved alle Interesser blive tilfredsstillede. Sætterforeningen, *Société typographique Parisienne,* som tæller det største Antal Medlemmer, sikrer disse ikke faa Fordele, saasom Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed, Syge- og Begravelseshjælp; desuden ejer den et ret righoldigt Bibliotek, som staar til Medlemmernes Disposition. I 1868 lykkedes det denne Forening at gennemføre over for Pariser-Bogtrykkeriejerne en Tarif, som endnu er gældende, og hvis væsentligste Bestemmelser ere følgende:

Det lille Alfabet ligger til Grund ved Beregningen af Satsprisen, der for de sædvanlige Brødskrifter (pr. 1000 Bogstaver) er:

		Trykt Manuskript.	Skrevet Manuskript.
6	Punkter (Nonpareille)	64 Cent.*	80 Cent.
8	— (Petit) . . .	56 —	64 —
10	— (Korpus) . .	52 —	60 —
12	— (Cicero) . .	56 —	64 —

Disse Satspriser gælde det franske Sprog. Latin forhøjes med 5 Cent. pr. 1000 Bogstaver; for Engelsk, Spansk, Portugisisk og Tysk (med franske Typer) er Forhøjelsen 8 Cent. Gammelfransk betales som for fremmede levende Sprog.

For al Sats, hvis Bredde indtages af højst 40 Bogstaver og derunder, beregnes et Tillæg efter følgende Tabel:

en Bredde paa	40, 39, 38	Bogst.,	tillægges	1	Bogst.	pr. Linie.
—	- 37, 36, 35	—	—	2	—	—
—	- 34, 33, 32	—	—	3	—	—
—	- 31, 30, 29	—	—	4	—	—
—	- 28, 27, 26	—	—	5	—	—
—	- 25, 24, 23	—	—	6	—	—
—	- 22, 21, 20	—	—	7	—	—
—	- 19, 18, 17	—	—	8	—	—
—	- 16, 15, 14	—	—	9	—	—
—	- 13, 12, 11	—	—	10	—	—
—	- 10, 9, 8	—	—	11	—	—
—	- 7, 6, 5	—	—	12	—	—
—	- 4, 3, 2	—	—	13	—	—

Ved Omtrykninger betragtes trykt Manuskript, naar det som Følge af Udtegninger eller af anden Grund betinger ny Paginering, lige med skrevet Manuskript og betales som saadant, og det Samme er Tilfældet ved Sats efter trykt Manuskript, hvor Linie skal gaa paa Linie, da Sætteren her nødsages til en tvangsmæssig Udslutning. — Sats efter svært læselig Manuskript betales pr. Time. Naar Tvist opstaar ved Klassifikationen af, hvad der skal henregnes til svært læselig Manuskript, og hvad ikke, henvises denne til en Voldgiftsret, som i det Hele afgør alle Tvistspørgsmaal.

Ombrækning betales efter en Tabel, som nøjagtig bestemmer Priserne for de ulige Formater. I de franske Bogtrykkerier arbejdes som bekendt almindelig i Selskab, d. v. s. 5—6 Sættere ere komne overens om at arbejde i Fællesskab og ved hver Uges Opgørelse dele den samlede Fortjeneste; de udvælge blandt sig en *Metteur en pages* (Ombrækker), og denne faar derfor visse Procent ud over sin Andel af Ugefortjenesten.

For Tabelsats er, foruden en Mængde videre gaaende Detailbestemmelser, fastsat følgende Pris:

Naar Tabellen indeholder			
1000 Tal eller derunder .	1,50	Frks. pr.	1000 Tal.
Fra 1001—2000 Tal . .	1,30	— -	—
- 2001—3000 - . . .	1,25	— -	—
- 3001—4000 - . . .	1,20	— -	—
- 4001—5000 - . . .	1,10	— -	—
Over 5000 Tal	1,00	— -	—

Om matematisk Sats indeholder Tarifen en Mængde Bestemmelser, som nærmere tydeliggøres ved flere Eksempler paa saadan Sats, lige fra enkelte Tal og Formler til mere indviklede matematiske Opstillinger.

Som almindelige Bestemmelser er fastsat, at en Dags Arbejde, beregnet til 10 Timer, betales med et Minimum af 6 Frks. Søn- og Helligdagsarbejde, regnet fra Kl. 8 Morgen til Kl. 7 Aften, betales med et Tillæg af 25 Cent. pr. Time; fortsættes Arbejdet efter Kl. 7, er Tillægget yderligere til Midnat 25 Cent. pr. Time og for Timerne ud paa Natten 35 Cent.

(Efter N. B.-Tid.)

* 1 Frank à 100 Centimeter = 71 Øre.

Avisindustrien i Amerika.

Til Amerikanerens uundværligste Livsbehov hører Avisen; den er for ham næsten lige saa nødvendig som det daglige Brød. En amerikansk Journalist siger: „Dampmaskinerne ere for os ikke af større Vigtighed end Avispressen. Avisen bringer den Enkelte i Berøring med det offenlige Liv og gør ham til en Del af det store Hele; man kan med god Grund sige, at saadanne Folk, som hverken læse Aviser eller komme i anden Berøring med disse, ikke kunne betragtes som Medlemmer af det menneskelige Samfund, — de maa, ligesom Afrikas Negere, med Tiden bringes til at kunne blive regnede med —, de staa ikke i Berøring med den elektriske Traad og modtage derfor heller ikke noget Slag af den."

De to Dage af Aaret, paa hvilke i New-York og de fleste andre amerikanske Stæder ingen Morgenaviser udkomme, den 5. Juli (Unionens Uafhængighedsdag) og den 2. Januar (fordi Nyaarsdag fejres som offiel Festdag), ere kendelig ubehagelige for Amerikaneren; han føler sig som afskaaren fra Verden, han er tilmode som en Familiefader, der, adskilt fra Hustru og Børn, sorgfuld siger til sig selv: „Hvor Meget kan nu ikke være forefaldet, og jeg véd Intet derom!" Enhver anden Morgen af Aaret finder han i de lange Avisspalter de udførligste Beretninger om, hvad der er sket siden det sidst udkommende Numer, om Mord, Selvmord, Tyveri, Indbrud, Valgforsamlinger, Parlaments- og Domstolsforhandlinger samt andre glædelige og sørgelige Tildragelser, ja endog et med de mangfoldigste interessante, sande og opfundne Enkeltheder udsmykket Opkog af allerede i foregaaende Numre berettede Tildragelser. I Særdeleshed i de større Stæder, som New-York, findes rigeligt Stof til at tilfredsstille Publikums Begæring efter Sensationsnyheder, og her kan man ogsaa bedst faa det rigtige Begreb om, hvor almindelig Avislæsning er paa den anden Side af Oceanet. Den ny Verdens

Hovedstad er næppe opvaagnet af Søvnen, før Morgenens Stilhed afbrydes af Avisdrengenes Skrig, idet de med larmende Stemme opraabe Navnene paa de forskellige Aviser. *Morning News! Times! Sun! Herald! Star!* lyder det i et Virvar; hobevis styrte de smaa, trodsige Kolportører sig imod de til deres Syssel ilende Arbejdere, Haandværkere og Handelsmænd, behændigt svinge de sig op paa Sporvognene — og snart er Varen solgt. Naar man tidligt en Formiddag kommer ind i en Sporvogn, kan man tro sig hensat i en rullende Læsesalon; det er ikke for meget sagt, at hveranden Passager har en Avis af ufattelig Størrelse for sig, og ogsaa de, som have et eget Hastværk med at komme til deres Maal, benytte den Tid, de maa tilbringe i Vognen, til at gennemse en Avis.

Enhver af de forskellige Aftenaviser i New-York udkommer i fire Oplag, nemlig straks efter Middag, Klokken tre, halv fem og sidste Oplag Klokken henimod seks.

Lad os betragte Kolportørernes Virksomhed paa den sidstnævnte Tid, da Arbejdet i den nedre Del af Staden er endt og Mennesker i Masse fra alle Sider trænge sig omkring Sporvogne og ved Banestationerne. En Vogn, lastet med endnu ikke falsede *Penny Evening News*, rasler fra Trykkeriet henad Gaden, et Par Knøse staa derpaa, false Eksemplarer og kaste dem bundtvis til de omkring Vognen springende Kolportører. Enhver af disse vil først ekspederes, og der opstaar mellem dem en formelig Kapspringning for at faa sit Antal Aviser fra Trykkeriet og fra Vognen. Pilsnart styrte de sig i alle Retninger, hver især søgende først at naa hen til et vist Kvarter, hvor han venter sig den største Afsætning. Tidligere bleve Sporvognene formelig belejrede af Aviskolportører, saa at Selskabet saa sig nødsaget til at tildele et vist Antal af disse et Blikmærke, som galdt for et bestemt Kvarter, Vognlinien gennemskar; kun de med disse Tegn forsynede Kolportører havde Adgang til Vognene, de øvrige bleve af Konduktøren kastede bort fra dem.

I de forenede Stater er Pressens Indflydelse af stor Betydning. Embedsmanden, fra den højeste til den laveste, Politikeren, som ved en Valgstrid søger at skaffe sig en fed Post, Recensenten, som gennem en Sensationsartikel vil gøre en udsungen Primadonna til en drillende Nattergal, Spekulanten, som søger efter Ofre for at indrette en Forsikringsanstalt, Bank eller anden „Svindel" — alle søge Gunst hos *„Almighty Press"*.

Under Præsidentvalget, som finder Sted hvert fjerde Aar (som bekendt foregaar det i denne Tid), opstaar over Alt de saakaldte Kampblade. De vedvare ikke længe, ti deres Tilværelse slutter altid med selve Valget. Disse Blade grundes og underholdes af Partier; den ledende Redaktør er sædvanlig en Politiker af Faget. Overhovedet ere saa vel de store som de smaa amerikanske Aviser mere eller mindre Partiorganer. Hvad man end i saa Henseende kan lægge den amerikanske Presse til Last, saa er dens Mekanisme særdeles mønsterværdig, Hurtigheden, Righoldigheden og Udførligheden i Sandhed storartet. En amerikansk Avis af første Rang er et Nyhedsblad i dette Ords fulde Betydning. Forsømmelse af en Nyhedsreferent, Udeladelse af en Lokalnyhed, om ogsaa af mindre Vigtighed, naar en anden Avis meddeler den, bliver straffet af Hovedredaktøren og skader en Avis' Anseelse stundom mere end nogensinde en Mislighed i en ledende Artikel eller den mest konfuse Konstkritik.

Imellem de i en amerikansk By udkommende Aviser hersker derfor altid den livligste Konkurrence i Meddelelsen af Tildragelser: det ene Blad søger stedse at overgaa det andet i interessante Nyheder. Beretninger om opsigtsvækkende Tildragelser gives i de amerikanske Aviser inddelt i flere, ofte et halvt Dusin iøjnefaldende fede Rubriker og Underrubriker, og i det literære Markskrigeri aabenbarer sig i Sandhed noget Overordenligt. Ofte gaar en Sitren gjennem Læseren blot ved Øjekastet paa en Mordhistories Rubriker. „Midnat var allerede forløben", læser man t. Eks. ovor en Afdeling; strax derefter kommer endnu en Afdeling, hvorover staar den indholdsrige Linie: „En græsselig Tanke opstod hos ham", og derunder: „Han fremtog Kniven" o s. v., saa at man blot ved et flygtigt Gennemsyn af Underrubrikerne kan følge Gangen i en saadan Tragedie. Enhver saadan Hændelse byder den rutinerede, med nogen Fantasi begavede Journalist Stof i en halv Uge, ja ofte maa dette Thema i flere Uger tjene til at fylde 2—3 Spalter. De store amerikanske Aviser holde særskilte Sensationsmeddelere, hvis specielle Hverv er at opfriske for Publikum rædselsfulde og pikante Historier, og det er paaskønnelsesværdigt, hvorledes disse Avisskrivere forstaa at udlægge en Hændelse, som det er lykkedes dem at opspore. I Tider, da det er smaat med Nyheder, maa i Særdeleshed Fantasien voldsomt anstrænges. De amerikanske *„Reporter"* overgaa deres Kolleger i andre Lande i Flid, Skarpsindighed, Iagttagelsesevne samt fysisk og intellektuel Udholdenhed, og desuden staar til deres Tjeneste en særegen Stil, en interessant Maade at meddele paa. De amerikanske Aviser have egenlig deres Styrke i Lokalspalterne, ikke alene fordi Publikum foretrækker den Avis, som indeholder de fleste Nyheder, men fordi denne Del af Bladet har den virksomste Indflydelse paa Massen. En godt skreven Beretning om en politisk Sammenkomst ell. desl. forskaffer i de fleste Tilfælde flere Tilhængere for Avisens Politik og tilføjer Modstanderne større Skade, end de mest glimrende ledende Artikler vilde gøre, og det er heller kun en liden Del af Publikum, som læser disse med fornøden Opmærksomhed, medens Alle næsten sluge Dagsnyhederne. Hvad Artiklernes Udførlighed og Righoldighed angaar, saa har den *associerede Presse* i Amerika en saadan Overvægt, at de største engelske, franske eller tyske Aviser have ondt ved at maale sig med de mindre Blade i de Forenede Staters Vesten. Foruden den associerede Presse, som med beundringsværdig Hurtighed udbreder telegrafiske Efterretninger fra alle Verdensdele, gives der i flere Stæder saa kaldte *„News-Associations"*, fra hvilke de mindre Aviser faa næsten alle lokale Meddelelser, og hvilke de større Aviser ved egne Medarbejdere komplettere eller forbedre.

Forskelligt.

Nordisk Boktryckeri-Tidning har i sit Numer for November en udførlig Skildring af Bevægelsen blandt de danske Typografer, en Skildring, der i lige Grad udmærker sig ved Uvilje imod disse og ved en naiv Opfattelse. Af denne Skildring erfarer man imidlertid, at *„Tidntngens“* Redaktion har fundet sig foranlediget til at begære oplyst fra København, om det forholder sig rigtigt med Forbundspræsident *Jensens* Meddelelse, at Principalforeningens Bestyrelse brød den underskrevne Tarifoverenskomst. Redaktionens Begæring blev efterkommet, og i en Skrivelse, der aftrykkes i det svenske Blad, og som øjensynlig hidrører fra Principalforeningens Bestyrelse i København, kan læses følgende Benægtelse: „Naar det fra Typografforbundets Side gøres gældende, at Kommissionens Forslag til Sættertarif var antaget af Principalforeningens Styrelse, idet dennes Repræsentant i Kommissionen (Hr. O. C. Olsen) havde underskrevet det og derved ikke alene forpligtet sig selv, men tillige den Styrelse, hvis Delegerede han var, saa er denne Paastand aldeles ikke overensstemmende med Sandheden.“ ... „Det var med *al mulig Reservation** fra Hr. Olsens Side, at hans Navn findes paa Tarifforslaget, og naar det i „Typograf-Tidende“ Nr. 45, i et Opraab til Publikum, gøres gældende, at Hr. Olsen „bestemt erklærede for Typografernes Delegerede, at han havde Fuldmagt til at føre Forhandlingerne, og at de Afgørelser, han traf med dem, vare bindende for den hele Styrelse“, er dette en ligefrem Usandhed.“ — De fire Delegerede i Tarifkommissionen kunne bevidne Rigtigheden af Hr. *Jensens* Meddelelse, og Hr. *Olsen* selv *har* gjort det. *Hvilke frække Benægtelser!* — Har det været Hensigten med disse at føre Stockholmer-Typograferne bag Lyset?

* Udhævet i selve Skrivelsen.

Den typografiske Forening. Paa den i Aftes afholdte overordenlige Generalforsamling, hvor Forslag til Love for Foreningen forelaa til Behandling, udspandt sig et livligt Ordskifte om Foreningens fremtidige Forhold til det social-demokratiske Parti. *Böhm* og *Winblad* anbefalede „Tilnærmelse“ til Partiet, *Foltmar* vilde have „Tilslutning“, hvorimod *Chr. Nielsen, Decher, P. Christensen, Emil Petersen* og *Formanden* samt tildels *A. L. Mortensen* udtalte sig bestemt mod enhver Forbindelse, hvilket ogsaa fik alle Stemmer for sig mod 6. I det Heie bar Forhandlingerne Præget af at opretholde Forbundets Principer og Organisation. Paa de social-demokratiske Typografers Vegne stillede *Winblad* disses Udtrædelse i Udsigt. Kun Lovforslagets § 1 (Formaal) blev behandlet. Generalforsamlingen fortsættes paa Onsdag.

Den typografiske Forening.

Onsdag den 27. December, Aften Kl. 8½ præcise, **fortsættes** den overordenlige Generalforsamling i Hr. Thuns Lokale, Hjørnet af Amaliegade og Sct. Annæplads.

Dagsorden:

1) Fortsættelse af Lovforslagets Behandling.
2) Eventuelt: Valg af tre Bestyrelsesmedlemmer og to Revisorer.

Bestyrelsen.

Typografiske Kundgørelser.

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.

og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.

Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.

Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Hos Fotograf **Lønborg,** Amagertorv 6, faas:

Portrætgruppe

af

Bogtrykkerdagens Delegerede.

Pris: 4 Kr.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,

Smaadigte

af

F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund“. — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 52. | København, den 30. December 1876. | 3. Aarg.

Forbundsmeddelelser.

Det bebudede Cirkulære kan først blive tilstillet Stedforeningerne, naar den københavnske Stedforening om nogle Dage har bragt sine Sager i Orden.

Forbundspræsidiet:
R. P. Jensen.

Om Spiser.

Opstigning af Spiser under Trykningen er en for Trykkeren meget ærgerlig Ulempe, ikke alene fordi det foraarsager ham Besvær, men ogsaa derfor, at han selv sjælden er Skyld deri og dog bærer Ansvaret. Naar vi skulle gøre Forsøg med at udlede nogle af Aarsagerne til Spisers Opstigning, saa maa dette først gaa ud paa en Undersøgelse af, hvorledes en Form er i Stand, saafremt Sætteren med god Samvittighed skal kunne sige, at han ikke bærer Skylden, ti i de fleste Tilfælde hidrøre Spiserne nemlig fra skødesløs Sætning, sjælden fra Trykkeren; undertiden kan Skylden ligge hos Maskinen eller Sættematerielet, hvad vi ville faa at se.

Det er sædvanligst, at Spiser opstaa som Følge af en uens — svagere eller stærkere — Udslutning af Kolumnens Linier; enkelte Ord trækkes op af Valsen, Udslutningerne følge med og blive staaende, indtil Cylinderen med Arket kommer og aftrykker baade Bogstaver og Udslutninger. Dette forekommer oftest i Trykkerier, som have flere Systemer, hvad der medfører, at Udslutningerne uvilkaarlig sammenblandes; selv med den omhyggeligste Udslutning ved Sætningen blive enkelte Linier i saa Fald løse, og det sker naturligvis endnu lettere ved daarlig Udslutning eller ved en med mange Korrekturer lemlæstet Sats — da bliver der „Musik“, og hele Formen „danser“. Hvad er nu herved at gøre? At udslutte hele Satsen paany for at faa den ordenlig i Stand til Trykning, vilde uden Tvivl være at foretrække, men det er ogsaa dyrest; dog hjælper dette ikke altid. Ved ordinære Tryksager, saasom Plakater, Aviser eller saadanne Arbejder, som i Læserens Hænder ikke overleve Døgnet, kan Trykkeren hjælpe sig, om Maskinen ellers tillader det, ved at slutte Formen saaledes, at Linierne komme til at staa parallelt med Cylinderen; ti enhver Trykker har vistnok erfaret, at ved Trykning af en paa denne Maade sluttet Form komme Spiser enten slet ikke op eller i alt Fald kun sjældent, medens ved Kvart- eller Sedesforme, ofte af ufattelige Aarsager, hele Udslutningen, Mellemslag, Stege etc., efterhaanden kan stige og saaledes fordrer et uophørligt, møjsommeligt Tilsyn, i Særdeleshed naar Maskinen er forsynet med Selvfratager eller Fratageren ikke er opmærksom. Omslutningen hjælper dog kun delvis og er blot at anbefale som et Resultat af Erfaringen i Almindelighed. Ved sædvanlige Arbejder kan Anvendelsen af svagere Farve og mindre sugende Valser ogsaa formindske Spisers Opstigning.

Som nævnt, forekommer ved Forme sluttede i Kvart, at Mellemslagene og med dem Udslutningerne, ja stundom Alt, hvad der ikke har Skrifthøjde, true med at stige op til Højden. Her er sædvanlig Satsen udsluttet for løst i Forhold til Mellemslagene og den øvrige Udslutning, ti det, som „spanner sig“, stiger. Mangen Gang kan man nu hjælpe sig, naar man langs Siden af en saadan farlig Kolumne lægger en eller flere godt gennemblødede Kartonstrimler; Kartonen bliver ved Formens Slutning gjennemskaaren eller haardt sammenpresset af de stærkt udsluttede Linier, medens den opblødte Parpirmasse trænger ind i de eftergivende Linier og saaledes for en Del erstatter den daarlige Udslutning. Men ogsaa dette Middel hjælper ikke, naar Trykkeren ved Slutningen selv gør Fejl og ikke forstaar at rette paa „liggende“ Kolumner eller Linier, ti herfor gives ingen Hjælp.

Det kan hændes, at en Spis stedse kommer frem paa samme Sted, selv om Formen er godt sluttet; naar man har stukket den ned, kommer den atter tilsyne efter Trykningen af nogle Bøger. Sædvanlig skyldes dette, at ved Formens Vaskning er der paa et Sted af Satsen bleven efterladt nogen Fugtighed, foraarsaget af lidt Lud eller Terpentin, ogsaa ofte af en Draabe Olie. I saa Tilfælde optager man Udslutningen, tørrer den af og giver den med Aalen en lille Ridse paa Siden, hvorefter den da bliver staaende stille. Konsekvent Stigning af Kvadraterne i en Udgangslinie skyldes en for haard Udslutning, og dette er let at afhjælpe.

Ligesom med Spiser er det ogsaa med enkeltstaaende Linier, Slutnings- eller Notelinier, som stige; naar dette sker, ere Aarsagerne de samme, som ovenfor ere anførte, d. v. s. enten er det Fugtighed eller er Linien udsluttet for haardt, og det hjælper ikke at skyde ned. Ogsaa ved enkeltstaaende Bogstaver, Signaturer o. lign. forekommer denne Stigning, og det skyldes de samme Aarsager, eller det eller de Bogstaver, som staa i Enden af en Linie, have forskudt sig, hvilket har foraarsaget Spænding.

Naar Slutningen sker med Trækiler og Træstege, eller naar Formatstegene ere af Bly og disse ved Brugen eller af Uvarsomhed ere blevne uregelrette, forekommer det, at Dele af en Form, f. Eks. Kolumnerne

i et Hjørne, stige, saa at de „fjedre“, naar man slaar paa dem med Haanden. Denne Fjedring maa bringes til at ophøre, ti den er altid Aarsag til Spiser. Man eftertænke, at en Del af Satsen staar for højt — om end nok saa ubetydeligt — og Cylinderen trykker den ned, men efter Trykket gaar den atter i Højden, for hver Gang kommer Udslutningen til at staa en Ubetydelighed højere, denne vedvarende Op- og Nedtrykken bringer tilsidst enkelte Udslutningsstykker i Skrifthøjde, og Spisen er der. Trykkeren bør derfor altid, før han tager Formen ind, klappe den med Haanden og ombytte de mulig beskadigede Formatstege. Den samme Forms Transport eller Hævning kan ogsaa foraarsage Format-Spiser, d. v s. enkelte Stege af Formatet mellem Kolumnerne stige; dog medvirker hertil undertiden Maskinens vibrerende Bevægelse, idet det for det Meste kun er Spiser af Stege, liggende vertikalt mod Cylinderen, som vise sig, medens parallelt liggende ikke vise sig. Fremdeles foraarsages Spisers Stigning ved, at Rammen ikke er i Vinkel, men dog især ved, at den ikke ligger jævnt paa Fundamentet. Herpaa maa Trykkeren i Særdeleshed have sin Opmærksomhed henvendt, dersom Spiser skulle kunne undgaas; ja, det kan endog hændes, at selve Rammen under en saadan Mislighed stiger.

Ved Trykningen af Affischer, Tabeller o. desl., i hvilke forekomme Skrifter af Træ eller paa Træfod, og hvorved der maaske ogsaa benyttes Trælister som Stege eller Mellemslag, sker det i Reglen, at Udslutningen stiger. Dette kan kun undgaas eller formindskes, naar de større Linier eller Ord ere saa jævnt udsluttede, at Stigningen ikke er mulig ved Tilslutningen. Saadanne Linier bør altsaa ikke udsluttes for haardt eller Formen tilsluttes for stærkt.

Endvidere kunne Spiser opstaa ved et for haardt Tryk, saa at Maskinen ryster og Cylinderen gaar raslende over Formen. Her er det Trykkerens Udueligheed og Forsømmelighed, som foraarsage Spiserne. At Maskiner, som staa ustadigt og paa en løs Grund, ere mere egnede til at frembringe Spiser end de, som staa stadigt og paa en fast Grund, véd vel enhver Trykker, hvorfor vi kun i Forbigaaende skulle nævne dette.

Nu komme vi til en Slags Spiser, som fortjene en længere og omhyggeligere Betragtning. Disse Spiser ere saadanne, som opstaa ved Siden af Træsnit i Teksten, og som ofte mere end andre ere i Stand til at bringe Trykkeren til Fortvivlelse. Ved Trykning af Træsnitforme maa Trykkeren nøje undersøge, at Stokkene ere retvinklede, og er dette ikke Tilfældet, saa bør han ikke se paa den Tid, som vil medgaa for at afhjælpe dette. Endvidere maa Stokkens Underflade være jævn, saa at Stokken over Alt ligger jævnt paa Sluttebordet; skulde den være ujævn og ligge og „vugge“ paa Bordet, saa lægger man under de for lave Hjørner med tynde Papirlapper, indtil den staar jævnt. En saadan istandbragt Stok lader sig slutte ordenligt og afstedkommer aldrig en Spis i sin Nærhed. Har Trykkeren ikke en Snedker ved Haanden, som kan gøre Stokken jævn, saa maa han ved Paaklistring af Kartonstrimler søge at gøre den saa retvinklet som muligt saa vel i horisontal som vertikal Retning; dette bliver i Særdeleshed senere af stor Vigtighed, da en fra Trykfladen til Foden ikke i Vinkel staaende Stok ved Slutningen stiger og tager med sig i Højden Udslutningen, som bliver staaende som Spiser, og om den end stikkes ned, viser den sig allerede igen efter Trykningen af ti eller tolv Ark. Kommer i dette Fald Spiser frem, maa man fra oven eller neden klistre smalle Papirstrimler, indtil Vinklen er ret. Herved kan ikke anbefales for stor en Opmærksomhed. Forudsætte vi det Tilfælde, at der i Formen forekommer ti til tyve Stokke, flere paa en Kolumne eller flere tæt ved hverandre, — hvorledes skal saa Trykkeren komme ud af det, dersom han ikke nogenlunde har justeret Stokkene? Endnu omhyggeligere maa man gaa frem, naar, hvad sædvanlig er Tilfældet, Stokkene ikke ere paa tilstrækkelig Højde. I saadant Fald maa man benytte til Underlægning det muligst haarde Materiale: Mellemslag (Skydelinier o. s. v.), Karton- og satineret Papir kan anvendes med størst Fordel; for elastisk maa Underlaget ikke være, ti da „fjedrer“ Stokken, og Spiser ere uundgaaelige. Ved Underlægningen bør man iagttage, at Underlaget paa den Side af Stokken, som først berøres af Cylinderen, nøje ligger under Stokkens Yderkant, saa at ikke den mindste Aabning findes. Iagttager man ikke dette nøje, saa ere Spiser uundgaaelige, ti Cylinderen trykker da ved sin første Berørelse af Stokken Kanten ned, og den modsatte Kant stiger som Følge deraf; ved Tilbagegangen nedtrykkes igen denne Kant, medens den anden naturligvis stiger, og saaledes befinder Stokken sig i en uophørlig vuggende Bevægelse, hvorved Alt, som findes i Nærheden: Mellemslag, Kvadrater og Udslutningen i Underskriften, stiger; den nøjagtigste Slutning kan ikke hjælpe her, Spiser blive alligevel synlige i Masse. Alle Underlag skulle paa Stokkens Fod befæstes med Lim eller stærkt Gummi, saa at de blive siddende fast, selv om Formen løftes op; ti en Form med underlagte Stykker bliver af en ordenlig Trykker aldrig skudt fra Sluttebrædtet ind i Maskinen, men altid løftet ind i den. — — —

Ovenstaaende Bemærkninger om Spiser ere tagne efter en Opsats af *B. A. Ihm* i „Archiv f. Buchdr.“. Trykkere, som enten ikke forstaa at slutte en Form ordenlig eller betragte Formslutning som en dem uvedkommende Ting, — Sættere, for hvem det ikke staar rigtig klart, kvilke Fordringer der stilles til Sats, naar den skal være leveret i forsvarlig Stand paa Sluttebordet, — Principaler, der ikke have tilstrækkelig faglig Indsigt for at kunne bestemme, hvad der hører til et Trykkeries Materiel, og som ikke have Begreb om dettes systematiske Indretning, — Alle kunne have godt af at læse disse Bemærkninger, der — skønt de ere lige ud af Landevejen — vise, hvilke Fordringer Fagets Udøvere gensidig maa stille til hverandre, naar et Arbejde skal forene smuk Udførelse med en dertil sparsommelig Tid.

Om unyttige Bevægelser under Sætningen.

De mange tidsspildende og i Reglen latterlige Bevægelser hos mange Sættere under Sætningen fortjene en større Opmærksomhed, end man almindelig yder dem. Vi have et Par Gange tidligere omtalt disse slemme Vaner og skulle gøre det endnu en Gang,

idet vi ere fuldt og fast overbeviste om, at en Sætter, der er belemret hermed, ikke kan byde sig selv nogen bedre Nyaarsgave end den, at han giver sig selv det Løfte at lægge slige Vaner af, og — at han holder det.

Man kan naturligvis ikke fordre lige Dygtighed hos Alle, men Enhver kan dog staa stille ved Kassen, naar han blot vil. De unyttige Bevægelser, som mange Sættere have vænt sig til, ere højst forskellige; de hidrøre som oftest fra Principalers og undervisende Typografers Mangel paa Tilrettevisning af Lærlingene i Begyndelsen og ere saa meget mere sørgelige, som de i høj Grad bidrage til Brystets Overanstrængelse. Der findes Sættere, som pr. Dag efter samme Manuskript sætte 12,000, 10,000, 8,000, ja endog kun 6,000 Bogstaver, og Grunden til denne Forskel i Hurtighed maa nærmest søges i et godt eller daarligt Greb. Sættere, der lade Bogstavet gøre to eller tre Cirkler i Luften, inden de sætte det i Vinkelhagen, eller flere Gange slaa med det paa Sættelinien, inden det sættes ved Siden af det foregaaende, behøve naturligvis længere Tid til at sætte en Side end de, der direkte gribe Bogstavet og hurtigt sætte det i Vinkelhagen. For saa meget som muligt at søge et „daarligt Greb" forbedret er derfor at anbefale, at den, der paa samme Tid, som han sætter 10 Bogstaver, vænner sig til at sætte 11; han vinder derved paa hvert Hundrede 10, paa hvert Tusinde 100, altsaa daglig henved 1000, i Ugen 6 à 7000, maanedlig 25,000 og derover eller en ren Gevinst af mere end et Par Dage. Det har været — og bliver det endnu — undervist, at man i Sætterkassen skal tage Bogstavet ved Hovedet, men dette har ingen Betydning; ti om det end tages ved Hovedet, Foden eller hvor som helst, alt eftersom Signaturen ses over, under, til Højre eller Venstre, er aldeles ligegyldigt eller burde i alt Fald være det. Den første Betingelse for at opnaa *Hurtighed* er at begynde langsomt, da man derved ogsaa tilegner sig andre Egenskaber, som maa findes hos en god og akkurat Sætter. Alle unyttige Bevægelser ere ikke Andet end en affekteret Geskæftighed, der tilsidst bliver til Vane, og som tilmed kan afføde Ubehageligheder og Drillerier fra Kollegers Side. Det er slet ikke vanskeligt at lægge disse Vaner af; selv ældre Sættere, der have et mindre godt Greb, kunne meget godt forbedre dette ved en fast Vilje, og de bedste Resultater kunne endog opnaas i Løbet af en 14 Dages Tid.

Den typografiske Forening.

Paa den overordenlige Generalforsamling, der afholdtes den 22. og 27. d. M., blev vedtaget:

Foreløbige Love for „Den typografiske Forening" i København.

§ 1. „Den typografiske Forenings" Formaal er *at værne om og at befordre sine Medlemmers aandelige og materielle Interesser.* Fortrinsvis nævnes: a) gensidig Understøttelse i Arbejdsløshedstilfælde; b) fast Sammenhold i alle Forhold; c) Indførelse af en tidssvarende Tarif og Opretholdelsen af samme.

§ 2. Foreningens *Omraade* udstrækker sig til København med Forstæder samt de sællandske Byer, hvor der ikke findes nogen typografisk Forening. Indenfor dette Omraade kan enhver Udøver af Typografien optages som Medlem.

§ 3. *Optagelse* i Foreningen sker ved at henvende sig til Forretningsføreren, og Vedkommende maa for ham opgive sit fulde Navn og øvrige Personalia samt sit tidligere Forhold til den københavnske eller en anden typografisk Forening i Landet. Hans Navn fremsættes i „Typograf-Tidende", og saafremt der inden 14 Dages Forløb gøres Indsigelse mod Optagelsen, afgøres denne paa det først afholdte Maanedsmøde.

§ 4. *Medlemsbidraget* er ordenligvis 35 Øre ugenlig, men det kan forhøjes, naar en Generalforsamling dertil giver sit Samtykke. Indtrædelsespenge, hvis Størrelse nærmere bestemmes paa Budgettet, betales.

§ 5. *Fritaget* for at betale Bidrag er et Medlem 1) paa Grund af Sygdom, eller 2) naar han er uden Arbejde, eller 3) naar han er indkaldt til Militærtjeneste. Medlemmet maa i alle Tilfælde kunne dokumentere Retten til Fritagelse.

§ 6. Medlemsbidragets Indbetaling til Forretningsføreren, der tillige er Kasserer, besørges for hvert Trykkeris Vedkommende ved en *Inkassator*, som hver Uge opkræver Medlemsbidragene og hver fjerde Uge indsender Beløbet til Forretningsføreren, ledsaget af den dertil indrettede Liste over de Bidragydende med udtrykkelig Vedtegning af deres For- og Efternavn samt nøjagtig Tilføjelse af den i Løbet af de fire Uger skete Af- og Tilgang. — Ved Flytning fra det ene Trykkeri til det andet indenfor Foreningens Omraade udfylder Inkassatoren en Kvitteringsseddel, der angiver Datoen for det sidst betalte Medlemsbidrag, og som Ihændehaveren maa aflevere til Inkassatoren i det Trykkeri, hvor han derefter kommer i Kondition. — Restancer kunne ikke finde Sted. Naar Medlemsbidraget er overordenligt, indbetales det hver Uge til Forretningsføreren.

§ 7. *Udmeldelse* saa vel som *Udslettelse* paa Grund af Restance bekendtgøres i „Typograf-Tidende". *Udelukkelse* afgøres af en Generalforsamling og er ligeledes at bekendtgøre.

§ 8. *Viatikum* og *Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed* udredes. Disses Størrelse fastsættes paa Budgettet, og de ere undergivne et Regulativ, der som et Tillæg til dette skal have en Generalforsamlings Billigelse.

§ 9. Foreningens øverste Ledelse er betroet en Bestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, hvilken selv indbyrdes vælger sin Formand. Bestyrelsen, der vælges paa Generalforsamlingen i Februar Maaned ved skriftlig Afstemning og med simpel Stemmeflerhed, repræsenterer Foreningen baade indad og udad til; den fører Tilsyn med Administrationen, der besørges af en lønnet Forretningsfører; den staar i det Hele Foreningen til Regnskab for sine Handlinger og er En for Alle og Alle for En ansvarlig for Foreningens Midler.

§ 10. Som *raadgivende Forsamling* til Foreningens Ledelse vælger hvert Trykkeri, der tæller Medlemmer, *en Tillidsmand.* Disse Tillidsmænd træde sammen saa ofte, Bestyrelsen finder det forudent.

§ 11. I den første Halvdel af hver Maaned afholdes et Møde for alle Medlemmerne. Paa disse Maanedsmøder giver Bestyrelsen Meddelelse om Foreningens Tilstand og Virken i den forløbne Maanedstid og om saadanne Tildragelser, der have Betydning for Foreningen, og tillige udveksles Meninger om Forenings- og almindelige Fag-Anliggender.

§ 12. Paa Møderne i Januar og Juli Maaneder forelægger Bestyrelsen et Budget for de resp. Halvaar: Januar—Juni og Juli—December, hvorpaa de ordenlige Indtægter og Udgifter opføres, og ingen saadan, som ikke har Hjemmel paa det her bevilgede Budget, kan afholdes.

§ 13. Generalforsamlingen er dsn øverste Myndighed i alle Foreningens Anliggender. To Gange aarlig — inden Midten af Februar og Avgust — afholdes en ordenlig Generalforsamling, hvor Regnskabet, der er halvaarligt og afsluttes den 30. Juni og 31. December, forelægges til Godkendelse. Paa Generalforsamlingen i Februar vælges Bestyrelsen samt

to Revisorer, hvilke sidste ere pligtige at gjennemgaa Regnskabet nøjagtig og at overbevise sig om, at de Foreningen tilhørende Værdipapirer og kontante Beholdning ere til Stede. Overordenlige Generalforsamlinger kunne sammenkaldes, naar Bestyrelsen skønner det, og 30 Medlemmer kunne forlange det, naar de derom indgive en skriftlig motiveret Anmodning til Bestyrelsen.

§ 14. De ordenlige Generalforsamlinger indvarsles mindst 14 Dage forud, medens de overordenlige Generalforsamlinger efter Omstændighederne kunne sammenkaldes med kortere Varsel. Indvarslingen sker ved Kundgørelse i „Typograf-Tidende" eller ved Løbeseddel til Trykkerierne, og Dagsordenen bliver samtidig at angive; dog er det tilstrækkeligt, naar private Forslag blive opførte paa de ordenlige Generalforsamlingers Dagsorden 4 Dage forud, Forsamlingsdagen iberegnet. Generalforsamlingerne vælge selv sin Dirigent og to Sekretærer. Protokollen bliver at oplæse og vedtage paa den følgende Generalforsamling.

§ 15. Enhver lovmæssig indvarslet Generalforsamling er beslutningsdygtig, naar mindst en Femtedel af Foreningens Medlemmer ere til Stede. Sagerne afgøres ved simpel Stemmeflerhed; ved Stemmelighed anses Sagen som forkastet.

§ 16. Forslag, som skulle til Behandling og Afstemning paa de ordenlige Generalforsamlinger, maa skriftlig indsendes til Bestyrelsen mindst 8 Dage forud; dog kunne paa selve Generalforsamlingen stillede Ændringsforslag ogsaa behandles og Afstemning over dem finde Sted.

§ 17. „Typograf-Tidende" er Foreningens Organ. Ethvert Medlem faar et Eksemplar, hvis Abonnement udredes af Medlemsbidraget. Alt vedrørende Organet ordnes af Bestyrelsen og er at opføre paa Budgettet.

Midlertidig Bestemmelse.

Paa Generalforsamlingen i Februar 1877 foretages nyt Valg paa Bestyrelse. De foreløbige Love skulle af Bestyrelsen forelægges paa samme Generalforsamling til fornyet Sanktion eller et nyt Lovforslag foreligge.

Det vedtoges i Henhold til § 4 at forhøje Medlemsbidraget til 1 Kr. ugentlig for vedblivende at kunne understøtte arbejdsløse Medlemmer.

Endvidere vedtog Generalforsamlingen, at Valget paa Bestyrelse og Revisorer udskrives ved skriftlig Afstemning, og opstillede til Valg Følgende: *Chr. Christensen*, *P. Christensen*, *Decher*, *Chr. Nielsen*, *A. L. Mortensen*, *Emil Petersen* og *Ch. Thomsen*. — Stemmesedler ere vedlagte nærværende Numer af Tidenden og bedes afleverede til Formanden inden Torsdag Aften.

Lokalet i Boldhusgade 1 er ophørt.

Til det forestaaende Bestyrelsesvalg anbefales:

Chr. Christensen (Jørgensen & Knutzons Tr.),
A. L. Mortensen (Calbergs Tr.),
Emil Petersen („Dagbladets" Tr.).

Flere Medlemmer.

Navnene paa de „Schustere" og Overløbere, der have brudt deres til Bestyrelsen givne Underskrift, og som ere særlig at adskille i den i Nr. 49 meddelte Fortegnelse, ere følgende: Carl Bocksen, Bergenholz, Fr. Jul. Hansen, C. C. Møller, Carl O. Hansen, Vilh. Johansen, P. Hansen, Philipsen alias van Reiss, F. Nehm, Hartmann, Gemynthe, A. W. Swensen, F. F. Hansen, Kelpien, Nayberg, C. F. Møller, C. Schrøder, R. Madsen, V. C. N. Rasmussen, Th. Severin, P. Petersen, Much, Stahrenberg og Ludv. Nielsen.

Typografiske Kundgørelser.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,
Smaadigte
af
F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

Hos Fotograf **Lønborg**, Amagertorv 6, faas:

Portrætgruppe
af
Bogtrykkerdagens Delegerede.
Pris: 4 Kr.

Carl Buch,
FLENSBORG, Angelbogade 634.
Hoved-Agentur
for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.
og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**
anbefaler:
Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.
Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.
Farve og **Valsemasse** fra **Jänecke & Schneemann** i Hannover.

J. J. Nissen og Andersen,
Snedkermestre,
Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
København. K.
Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.
Træklodser af Buksbom til Xylografier.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 1. | København, den 6. Januar 1876. | 4. Aarg.

Glædeligt Nyaar!

Glædeligt Nyaar! alle I brave Kolleger, der trofast have udkæmpet Striden i det gamle Aar med Daad og Raad. Gid det nye Aar maa bringe os den Glæde, at enhver Typograf bliver sig bevidst, at der klæber mange Brøst ved vore Arbejdsvilkaar, og at disse Brøst bør afhjælpes, men at de ikke kunne blive afhjulpne, før Typograferne ved enig Sammenslutning danne en Magt imod Principalerne.

Glædeligt Nyaar! ogsaa til Principalerne. Gid det nye Aar maa bringe dem den Glæde, at alle deres Arbejdere ere Mænd, der vide, baade hvad de *skulle* og hvad de *ville*.

Glædeligt Nyaar! kan I stakkels „Schustere" ogsaa gerne faa, — I, der af lav Egennytte eller af anden slet Grund have ladet Eder forlede til at skade os i den Kamp, der lige saa fuldt gjaldt Eders Interesser som vore. Kun I Underskriftbrydere kan jeg ikke bære over min Samvittighed at ønske „Glædeligt Nyaar!"; kunne I selv gøre Aaret glædeligt, saa værs'go, men Vejen, der fører dertil, er Pokkers trang.

Glædeligt Nyaar! Alle, der føler for Typografernes Fremskridtsbestræbelser! Gid det nye Aar maa se alle brave Typografer paa Skansen. *k.*

Et Par Ord i Anledning af Aarskiftet.

Mange af dette Blads Læsere skue just ikke med det frejdigste Sind ind i det nye Aar. De tunge Skuffelser, det henrundne Aar har bragt, berettige just ikke *for den overfladiske Betragter* til at nære lyse Forhaabninger for det kommende. Men betragter man Sagen lidt nøjere, vil det dog vise sig, at det gamle Aar har været mindre sørgeligt, og at det nye kan bære megen Glæde til os, naar kun Enhver vil give Plads i sit Hjerte for et trøstigt Haab og — ikke alene *haabe*, men — af al Kraft bidrage Sit til, at Haabet kan blive til Virkelighed.

Det gamle Aar har ganske vist bragt os et haandgribeligt Nederlag, det vilde være urimeligt at benægte det; men lige saa urimeligt vilde det være ikke at kunne se og ville indrømme, at Strejken har bragt os meget Godt, der kan benyttes som sikre Grundstene til at bygge paa i Fremtiden — naar man kun *vil* bygge.

Det er jo indlysende, at den Sejr, Principalerne have vundet, er saa dyrt købt, at de ikke ønske igen at „sejre" for det Første. Foruden at være dyrt købt, er den af rent midlertidig Natur; den bliver først en reel Sejr, naar *vi* ville det, naar *vi* som vildfarne Faar løbe hver sin Vej, og naar vi glemme det sande Ord: „Forenede ere vi Alt — som enkelt Mand ere vi Intet."

Ville vi altsaa have noget Godt ud af det Aar, der nys er begyndt, da have vi kun det ene sikre Middel: *Sammenslutningen!* Mærke Principalerne, at de have en Magt for sig, da ville de imødekomme vore Fordringer og opfylde dem, uden at vi behøve at gøre Strejke. Naar vi kun Alle ville tage det fornuftige Parti og hver bære en Sten til Opførelsen af et Dannevirke som Dæmning mod Vilkaarligheden, da har det gamle Aar just ikke været saa bedrøveligt. Heldigst havde det selvfølgelig været, om vi havde vundet Strejken, men — det er nu en Gang saa! Ulykken har dog bragt os lærerige Erfaringer. „Af Skade bliver man klog, men sjælden rig", — nu vel! Rigdommen behøver vi ikke; have vi kun Klogskaben, den Klogskab, der skaber *Enighed*, da besidde vi en stor Rigdom, der vil bringe os den Sejr, vore hensynsfulde Fordringer tilkomme, og da kunne vi trøstig hilse Nyaaret med Jubel. *p.*

Avtomatiske Paalægningsapparater.

(Efter et Brev af Ludwig Lott fra Filadelfia til „Oesterr. Buchdr.-Zeit.")

Charles E. Johnson, Farvefabrikant i Filadelfia, har faaet Patent paa et *avtomatisk* Paalægningsapparat, som er anbragt paa en af *Corttrel & Babcock* i New-York forfærdiget Maskine, der var opstillet i Filadelfia-Udstillingens Maskinafdeling. Maskinen er af og til i Gang, og jeg havde derfor flere Gange Lejlighed til at betragte Paalægningsapparatet i Virksomhed. Ligesom de fleste amerikanske Maskinpresser har denne Bogtrykmaskine en stor Cylinder, hvilken aldrig staar stille under Arbejdet. Ovenpaa Paalægningsbrædtet findes to, $^3/_4$ Tom. brede og 6—8 Tom. lange Jerntraade, der gaa over Cylinderen og under Holdehagerne. Paa disse Traade føres Arket til Hagerne; saa snart Cylinderen er gaaet en Gang omkrig, aabne Griberne sig og føre Arket over Formen. Denne Indretning anser jeg for at være meget praktisk. For det Første trykker en stor Cylinder meget bedre end en mindre, ti jo mere Cylinderomfanget nærmer sig en jævn Flade, jo bedre bliver Trykket; for det Andet vakler en saadan Cylinder aldrig, som det ofte er Tilfældet hos os; for det Tredje har Paalæggeren bedre Tid til at føre Arket frem, da den, straks efter at Griberne have taget fat i det ene Ark, kan fremføre det næste paa Jerntraadene og saaledes faa tilstrækkelig Tid til at give Arket det rette Leje, medens

den ikke behøver at vente, indtil Cylinderen staar stille. Paa Maskinens venstre Side er anbragt et lille Svinghjul, hvori sidder en Tap, ved hvilken igen er fæstet en ekscentrisk virkende Stang; selve Hjulets Bevægelse staar i Forbindelse med Maskinens. Over Paalægningsbordet er en Skinne, hvori Paalægningsapparatet løber; ved den nævnte Stang paa Hjulet bliver Apparatet ført frem og tilbage i Skinnen. Selve Apparatet er en med Gummi eller Kautschuk beklædt Blikplade. Saa snart denne Plade er ført op og tilbage, falder den ned paa Papirbunken, og ved at gaa frem tager den et Ark med sig til Holdehagerne. Men forinden, medens Pladen føres op, indfører Mekanismen en Naal, der ovenfra nedad og forfra bagud stikker ned i Papirbunken og herved sagte løfter det øverste Ark. Naar dette er sket, falder som nævnt Pladen paa Papiret og fører det øverste Ark ned til Holdehagerne. En anden Indretning, en Slags Jernfingre, som paa Enderne ere belagde med Gummi-Elasticum, omfatte nu Arket og føre det til Sidelinealen, hvorfra det ikke kan gaa videre, uden at det ogsaa paa Siderne har faaet sit rette Leje.

Jeg tilstaar, at hele Indretningen har forekommet mig noget mangelfuld, og Apparatet formaaede heller ikke at gøre noget godt Indtryk paa mig. De ved Maskinen sysselsatte Arbejdere sagte rigtignok til mig, at Indretningen snart vil blive forbedret, men selv om dette sker, nærer jeg ingen store Forhaabninger om denne Selvpaalægger. Lykkes det at afhjælpe Manglerne, saa gør dog Naalen altid temmelig store Mærker i Arket, hvortil endvidere kommer, at Naalen ikke alene stikker igennem det øverste Ark, men ogsaa ofte træffer to eller tre Ark paa en Gang, hvilke desuden undertiden sønderrives; det kan ogsaa hændes, at flere Ark paa en Gang føres frem. Trods Jernfingrene, som føre Arket til Sidelinealen, maa Papiret ligge temmelig jævnt. Ved Skøntryk er dette let, men ved Videretryk forekommer en Del Besvær, hvorfor en Dreng stadig maa staa ved Siden for at rette paa Arket, og uagtet dette lader Registeret dog Meget tilbage at ønske.

Repræsentanten for en Diegelpressefabrik i New-York meddelte mig tilfældigvis, at Fabriken snart vilde optræde med et nyt Paalægnings- og Fratagningsapparat, hvoraf man kunde vente sig bedre Resultat end af Johnsens. Til alle mekaniske Paalægningsapparater har jeg dog ikke nogen Tiltro, ti jeg er overbevist om, at Rotationsmaskinerne (Maskinerne til „endeløst" Papir) snart almindeligt bane sig Vej til større Trykkerier og for større Oplag, og at de nuværende Maskinpresser kun komme til Anvendelse for finere Trykarbejder og i mindre Trykkerier eller for smaa Oplag. Paa nogle Rotationsmaskiner er allerede besørget mangen vel trykt Bog, og Klichéerne kunne anbringes deri saa nøje, at man ikke kan ønske sig bedre Register; lige saa vel som det i Tyskland og Østerrig er lykkedes at tilvejebringe Enhed i Papirformatet, skal det ogsaa komme dertil, at af visse Papirsorter ogsaa Ruller holdes paa Lager. Den Tid turde heller ikke være fjærn, da de fleste periodiske Tidsskrifter med et Oplag, der er værd at nævne, ville blive trykt paa Rotationsmaskiner; den alt større og større Anvendelse af Papirstereotypi skal paaskynde dette Tidspunkt.

Naar man betragter de Aviser, som trykkes paa Rotationsmaskiner og altsaa ikke have Brug for Paalægning, saa staa flere af dem fordelagtig jævnsides med saadanne, som trykkes paa dobbelte, tre- eller firdobbelte Maskiner. De amerikanske Aviser, til hvis Trykning anvendes Hoes 4, 6, 8 eller 10 Feeder, d. v. s. Maskiner med 4, 6, 8 eller 10 Paalægninger, have ikke saa godt Register som de, der trykkes paa Rotationsmaskine, og hos dem træffer man meget oftere paa Falser.

Jeg skal dog ikke forlade den nævnte Maskine med Selvpaalægger, uden at omtale en anden særegen Indretning paa den samme Maskine, hvilken fortjener almindelig Opmærksomhed. Paa Maskinen er nemlig tillige anbragt et galvanisk Apparat, hvis Traade ligge paa de Steder af Cylinderen, hvor Griberne sidde, og der, hvor som bekendt Arket gerne vil slaa Læg. Saa længe intet Læg kommer paa Arket, gaar den med Apparatet forsynede Maskine sin regelmæssige Gang, men bliver der et Læg, saa blottes en Traad, der ved Cylinderens Omdrejning berører en med denne korresponderende og med et Batteri forbunden anden Traad, ved hvilken Berøring foraarsages en elektrisk Strøm, og denne virker saaledes, at Maskinen hastigt stanser, just forinden Arket er trykt. Denne Anvendelse af Elektricitet ved Trykning er lige saa ny som interessant.

Ingen Schustertrivsel.

Naar man vil være et rigtig skikkeligt Menneske og lade sin Gang gennem denne syndefulde Verden lede af Biblens Læresætninger, da skal man som bekendt blandt Andet lade sig forurette og fornærme uden at kny; naar man — for at citere Biblen — bliver slaaet paa det venstre Øre, skal man med Sindsro vende det højre til og udbede sig en lignende Udmærkelse anbragt der, og hvis man havde flere Ører, var der ikke det Ringeste til Hinder for, at man lige saa længe, man havde Ører, kunde modtage Opvarmere, og ved hver ny, man modtog, figurerede man i en bedre Menneskeskikkelse. Endskønt der virkelig ligger noget Smukt i at té sig saa resigneret, tror jeg dog, at det ikke i Længden holder Stik; man opnaar kun, at Fornærmeren bliver mere modig, naar han mærker, at han kan gøre, hvad han vil.

Dersom vi nu f. Eks. med Hensyn til vore „Schustere" rolig ræsonnerede saaledes: „Herregud! De stakkels Mennesker have nu en Gang begaaet den Fejl; den staar ikke til at ændre — det kan ikke nytte at straffe dem!" — hvad vilde da Resultatet blive? Ikke alene det, at en saa nederdrægtig Handling som den, „Schusterne" have begaaet, fik Lov til at hengaa ustraffet, men — og det er det Vigtigste — *Eksemplet var ikke statueret!* Der findes jo altid en Del saakaldte Typografer, der af forskellige Aarsager flakke om fra Trykkeri til Trykkeri, efterladende sig hvert Sted en Forglemmigej hos Principalen, der putter den i Lommen med et: „Her skal han saamæn aldrig komme mere!" Disse Non'er benytte selv-

følgelig det rørte Vande under en Strejke til at fiske i, navnlig naar de vide, at de kunne gøre det uden Eftervér. Er nu end deres Arbejdskraft noget insektagtig og som Følge deraf den Skade, de gøre, lille, saa kunne de dog i Forening med de Mange, der gaa ud af deres gode Skind og lade sig friste af „Faktor"- og lignende „fede" Pladser, øve et svært Tryk til vor Skade.

Jeg er nærmest kommet i Tanker om at behandle dette Emne ved at se den Schustertrivsel, der saa kort Tid efter Strejken allerede finder Sted. Det er forbavsende at se den Ugenerthed, hvormed Dhrr. „Schustere" og Overløbere trænge sig frem alle Steder, hvor Kolleger ere samlede. Til vor Basar for nogen Tid siden, der som bekendt afholdtes til Fordel for Strejken, var der mødt flere af disse hæderlige Medborgere, hvilke have gjort, hvad der stod i deres Magt for at skade Strejken(!). Ligesaa var der til det Foredrag, Hr. Louis Pio forleden holdt, opmarscheret et ret net Schusterkompagni, af hvilke nogle endog tillod sig at have en Mening om, hvorledes den Forening skulde være, som de vilde gaa ind i for at — *svigte,* naar det galdt at staa fast! Endogsaa paa Trykkerierne kan man spore en saadan Dumdristighed; de té sig, som om de ere respektable Kolleger; flere Steder, jeg har besøgt, lader det til, at der er indtraadt en næsten kammeratlig Stemning — *Alt synes at være glemt!*

Det maa jo i og for sig være en Pligt for enhver god Kollega paa alle mulige („lovlige") Maader at sørge for, at de Typografer, der nu gaa ledige, og som baade *kunne* og *ville* arbejde, komme til at indtage de Pladser, der nu „fyldes op", men ikke „opfyldes", af Schusterne, og dette Maal naas bedst ved at „gøre Helvede hedt" for de Slyngler. Principalerne ville saamæn heller end gerne paa en nem Maade befries fra disse Burrer; de fleste af „Schusterne" ere jo Fyre, der under almindelige Forhold ikke kunne holde sig paa et Trykkeri i to Gange 10 Timer, men som under Strejken benyttede sig af Lejligheden til at faa Kontrakt med flere Maaneders Opsigelsesfrist. Det er ikke vanskeligt at sætte Noget i Scene, naar man kun vil. Saa vidt mig bekendt, er der kun et større Trykkeri her i Byen, hvor Flertallet ere „Schustere"; paa dette Trykkeri findes der 14 Schustere (lige op fra 2 „Faktorer" og ned til 1 Forbundter) og kun 1 brav Kollega. Her er der selvfølgelig ikke Noget at gøre, saa meget mere, som eventuel Personaleforøgelse ved „Faktorernes" letforstaaelige Paavirkning kun sker ved „Schusteraffald" fra andre Trykkerier. Paa andre Steder kan der derimod med lidt god Vilje udrettes Meget. Det ligger i Øvrigt i Kollegernes egen Interesse at give „Schusterne" en god Dag, da disse Fyre som bekendt have overgivet deres Selvstændighed til Principalen, der kan skalte og valte med dem efter Behag, og de som Følge deraf ere en Hæmsko for alle smaa Fremskridt, der ellers let vilde kunne lade sig sætte igennem.

Lad os derfor, Kolleger! betragte „Schusterne" som Ukrudt, der ikke maa trives, men skal rykkes op i Tide. Ingen blomraadden Sentimentalitet! *a.*

Forskelligt.

Jernstøbernes Trykkeri i Faaborg, der er godt bekendt af Tidendens Læsere, har nu maattet stanse med sin Virksomhed, og det fra Trykkeriet udgaaende Blad er med det Samme ophørt at udkomme.

„Arbejderen", der var Organ for Husholdningsforeningerne her i Landet, er fra Nyaar ophørt at udkomme. I Bladets næstsidste Numer meddeles en statistisk Oversigt over disse Foreningers Stilling i 1876, hvoraf det fremgaar, at de naa op til det betydelige Tal af 116.

„Kvindetrykkeriet" — som *Kr. Larsens* Trykkeri i St. Kongensgade, der ved Anlægget var baseret paa kvindelig Arbejdskraft og understøttedes af Kvindesamfundet, benævnes — *er gaaet fallit.* Naar Jernstøbernes Trykkeri i Faaborg medregnes, er der saaledes to realisable Trykkerier her i Landet.

Opfinderen af Papirstereotypi. Bogtrykkeren i Lyon, Hr. *Pelagaud,* skriver til Udgiveren af den i Paris udkommende „Typologie-Tücker" bl. A. følgende om Opfinderen af Papirstereotypi: „Hvis jeg kommer til Paris og spørger Bogtrykkere, som jeg der træffer, efter Opfinderen af Papirstereotypien, saa kan Ingen give Svar paa mit Spørgsmaal, og dog er det en Sætter ved Navn *Genoud,* født i Isère-Departementet og død allerede for længe siden. I Aaret 1829 fik han Brev paa sin Opfindelse; han arbejdede da i Rusands Trykkeri i Lyon, hvor jeg i Egenskab af Skribent og Redaktør fik meget trykt. Fire Aar senere overtog jeg Rusands Trykkeri, og mit Kendskab til Genoud blev nu større. Denne Mand har man saa helt og holdent glemt, at jeg maaske er den Eneste, som véd, at han er Skaberen af en Ting, der i Særdeleshed byder Boghandelen meget betydelige Fordele. Jeg anser det for at være i sin Orden at bevare hans Navn for Efterverdenen og henvender mig derfor til Dem for i Bogtrykindustriens Interesse at faa det offenliggjort. I sin Tid overlod Genoud sit Opfindelsesbrev til min Forgænger, Hr. Rusand, for Departementerne Rhone og Loire, og i denne Ret indtraadte jeg senere. Pariserne indbilde sig, at have forbedret Genouds Opfindelse, men det modsatte er snarere Tilfældet, da de anvende Kridt eller Brianconnerjord i Stedet for renset Ler. En Bogtrykker har for mig rost sig af, at han havde taget indtil 4 Klichés af en og samme Matrice, men hvor overrasket blev han ikke, da jeg sagde ham, at jeg havde taget over tyve, og at mine Matricer efter tredive Aars Forløb endnu ere lige gode".

„Alle Alfabeter i Verden" ere blevne udgivne i andet Oplag fra det k. k. Hof- og Statstrykkeri i Wien. Arbejdet omfatter paa 58 Sider i stort Kvart en saa rig Samling af Typer til fremmede Sprog, at sikkert intet andet Trykkeri i Verden kan opvise Magen.

Rusland. Under sit sidste Besøg i Moskou besøgte Kejser Alexander II. det i Begyndelsen af forrige Aarhundrede grundlagde Synodaltrykkeri. Det var første Gang siden Peter den Stores Tid, at en russisk Kejser har besøgt Trykkeriet. Peter den Store arbejdede selv i Trykkeriet, og dette kan endnu op-

vise Prøver paa hans Arbejde. Desuden findes her Modellen til en Presse fra det sekstende Aarhundrede foruden andre russiske og udenlandske typografiske Mærkværdigheder. — I det russiske Riges gamle Czarstad skal der nu rejses et Monument for den første russiske Sætter, *Johann Fedorow*. Det første russiske Bogtrykkeri blev grundlagt i Moskou Aar 1553, og den første Bog, som udgik fra samme, var den med slavoniske Typer i Aaret 1564 udkomne, under Ledelse af en *dansk* Trykker og af *Fedorow* og *Mstislawez* udarbejdede Værk: „Apostlernes Gerninger og Epistler".

England. Arbejdet i de engelske Trykkerier skildres af Fagbladene som meget knapt. I Begyndelsen af Oktober ere Bogtrykkerne vant til at se Arbejdet forøget, ti ved denne Tid pleje Forlæggerne at bestemme Listerne paa Nyheder til Julen, men til denne Jul have de indskrænket sig til det Allernødvendigste, da de mistvivle om at kunne finde Købere til deres Værker. Londons Sætterforening understøttede i Oktober over 300 arbejdsløse Medlemmer, medens Tallet det foregaaende Aar ved samme Tid ikke en Gang naaede til Tredjedelen. Ogsaa Skriftstøberierne lide under de daarlige Tider; nogle arbejde kun den halve Dag og andre lade sine Maskiner staa helt stille.

Bogtrykfarve. *Herm. Gauger* i Stuttgart har nylig anlagt en Farvefabrik. I et os tilsendt Numer af „Gewerbezeitung" roses denne Farve for sine gode Egenskaber; den er tilvirket af kemisk renset Patent-Linolie og er godt sort.

Hoe's Bogtrykmaskiner for endeløst Papir skulle i Følge „New-York Tribune" overgaa Alt, hvad der hidtil er opnaaet i denne Retning. I Anledning af en Kaproening ved Saratoga skulde Midnatsoplaget af „Tribune" for at komme med Jernbanetoget være færdig paa kortere Tid end sædvanlig. Et Minut efter, at den sidste Stereotypiplade var afleveret til Maskinmesteren, var Pressen i Orden til at trykke væk, og 20 Sekunder senere havde man ikke faa trykte Eksemplarer.

Atter en ny Sættemaskine! — Denne Gang er det en Hr *Drummond* fra Kanda, som er Opfinderen Metoden, hvorefter den er konstrueret, en aldeles ny, og Opfinderen skal have eksperimenteret i flere Aar, inden han var saa lykkelig at naa sit Maal. Dette er den sædvanlige Indledning, og derefter kommer Beskrivelsen: „Maskinen er elegant forarbejdet af poleret Staal og Jern med Messingprydelser; Mekaniken, der udmærker sig ved sine Enkeltheder, bestaar af en Kombination af 5 eller 10 Nøgler eller Tangenter, som ere satte i Forbindelse med et elektrisk Batteri, og hvilke ere saaledes konstruerede, at enhver af dem berører et vist Antal Bogs aver og Tegn; 10—20,000 Bogstaver sætter en Arbejder i Timen, alt eftersom han er øvet." Den almindelige Slutning mangler heller ikke: „Opfindelsen er patenteret i de Forenede Stater, Kanada og nogle af Evropas større Stater".

Den typografiske Forening.

Til *Bestyrelsesvalget* er afgivet 42 Stemmesedler, hvoraf *L. A. Mortensen* har faaet 35 St., *Decher* 27 og *Emil Petersen* 24; derefter havde P. Christensen, Chr. Christensen og Chr. Nielsen de fleste Stemmer. Ved *Revisorvalget* har *Chr. Christensen* faaet 21 St. og *Ch. Thomsen* 20 St.; Wm. Sørensen havde dernæst 12 St.

Typografiske Kundgørelser.

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.

og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.

Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.

Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,

Smaadigte

af

F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

Hos Fotograf **Lønborg,** Amagertorv 6, faas:

Portrætgruppe

af

Bogtrykkerdagens Delegerede.

Pris: 4 Kr.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Ekstra-Nr. | København, den 20. Januar 1876. | 4. Aarg.

Opfordring til Kollegerne!

Seks Uger ere nu forløbne siden Arbejdsnedlæggelsens Ophør, og i disse seks Uger er der foregaaet en Opløsning indenfor vort Foreningslivs Omraade, som vistnok Ingen for et halvt Aar siden vilde have ansét for muligt, selv under de mest uheldige Omstændigheder. Rigtignok bestaar der endnu en typografisk Forening i København, en Forening, der som sit Program har opstillet gensidig Understøttelse og Opnaaelsen af en tidssvarende Tarif, men dens Medlemsantal — næppe hundrede — er saa ringe, at den ikke kan tænke paa at løse sin Opgave med en saa ringe Minoritet. Det synes, som om Typograferne aldeles have tabt Troen paa, at der i det Hele taget lader sig opnaa Noget gennem en Forening, og dog er en saadan aldeles nødvendig, hvis vi ikke ville tabe langt mere end allerede er sket; det er i Sandhed en meget stor Fejl, hvis man nu, fordi Arbejdsnedlæggelsen har havt et uheldigt Resultat, bortkaster Alt, endogsaa Troen paa sin egen Kraft. Der er kun *ét* at gøre, og det er: atter at slutte os kraftigt sammen, at støtte hinanden indbyrdes og, belærte af de dyrekøbte Erfaringer, stræbe videre fremad til Opnaaelsen af bedre Lønningsforhold. Man vil sikkert senere komme til at fortryde, om Enhver nu gaar sin egen Vej i den Tro, at han kommer bedst frem ved kun at tænke paa sig selv uden at tage det mindste Hensyn til det fælles Bedste; Tiden skal vise, at denne Tro er en stor Vildfarelse, og at man hjælper sig selv bedst ved at støtte sine Kolleger.

Det gælder derfor om atter at bringe en kraftig Forening til Live, og den Styrelse, som er bleven valgt til at lede den nye Forening, maa nu opstille et *Enten—Eller*. Enten maa alle de Kolleger, som under Arbejdsnedlæggelsen have holdt trofast sammen, atter slutte sig til Foreningen, *eller* ogsaa maa denne for Øjeblikket hélt opgives, thi at arbejde med en Forening, hvis Medlemsantal er saa ringe, at det forud kan siges, at den Intet er i Stand til at udrette, det er blot at spilde Tid og Kræfter til ingen Nytte. Styrelsen maa derfor lægge alle de Typografer, der først ville sé, „hvad det bliver til“, alvorligt paa Sinde, at der ingen Tid er til Betænkning, enten maa de træde til strax, for at den kan sé, at man ønsker en Forening, eller ogsaa bære de selv Skylden, naar hele Sagen opgives af Mangel paa Tilslutning.

Hidtil er der som Grund til den stærke Afgang i Medlemsantallet angivet, at Kontingentet, 1 Kr., var altfor højt, og Styrelsen har derfor fra idag nedsat Kontingentet til det ordinære, 35 Øre ugentlig, men som en Følge heraf er ogsaa enhver Understøttelse til de Arbejdsløse for Øjeblikket bortfaldet. Det er dog ingenlunde Meningen, at Styrelsen dermed skulde have opgivet den gensidige Understøttelse, men den har indsét, at før en Arbejdsløshedskasse kan træde i Virksomhed, maa der først være en Kapital til Stede; af denne Grund har man tænkt sig, at Tiden fra nu af indtil 1. Juli skulde benyttes til Dannelsen af en saadan Kapital, hvorefter Arbejdsløshedskassen skulde træde i Virksomhed, dog saaledes, at Ingen kunde faa Understøttelse, naar han ikke i det mindste $^1/_2$ Aar uafbrudt havde ydet Bidrag til Foreningen.

Kassererne paa samtlige Trykkerier anmodes om øjeblikkelig at rette en Opfordring til hver enkelt Kollega, der ikke tidligere har vist sig som en Fjende af vor Forening, om atter at blive Medlem, samt derefter optage en nøjagtig Fortegnelse over samtlige Navne og snarest at indlevere denne til Forretningsføreren, Hr. *Berg*, Store Regnegade 17.

Paa de Trykkerier, hvor ingen Kasserer findes, bedes de, der agte at tiltræde Foreningen, straks at vælge en saadan. Medlemsbidraget indkræves derefter fra idag, Lørdag den 20. Januar, paa samme Maade som før Arbejdsnedlæggelsen, dog med den Forandring, at ingen Restance maa finde Sted, og indleveres hver fjerde Uge tilligemed en nøjagtig Liste til Hovedkassereren, Hr. Berg. Der vil hurtigst muligt blive sørget for et nyt Foreningslokale, hvis den forventede Tilslutning finder Sted. Styrelsen haaber at dette vil ské og at denne Opfordring vil være Signalet for enhver brav Kollega til atter at slutter sig til Foreningen.

„Typograf-Tidende" vil udgaa Lørdag den 27. Januar og saa fremdeles hver 8. eller 14. Dag, hvilket vil være afhængigt af det Antal Medlemmer, der slutte sig til Foreningen.

København, den 20. Januar 1877.

Styrelsen for den typografiske Forening:

Chr. Christensen. **A. F. Decher.** **A. L. Mortensen.**

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen; for Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal.
Udgiver: „Almindeligt dansk Typograf-Forbund". — Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 2. | København, den 27. Januar 1877. | 4. Aarg.

☞ Da Typograf-Tidende nu atter er overtaget af den typografiske Forening i Kjøbenhavn, bedes de ærede Kolleger i Provindserne, som ønske at modtage samme, foreløbig at tegne sig paa Postkontorerne. Abonnementsprisen er for Resten af indeværende Kvartal 75 Øre.

☞ Artikler, som ønskes optagne i Typograf-Tidende, bedes tilsendte Kasserer *Berg*, St. Regnegade 17. Til anonyme Skrivelser vil intet Hensyn blive taget.

☞ Typografer, der ere Medlemmer af „Den typografiske Forening“ og som søge Arbejde, kunne gratis faa Avertissementer desangaaende indrykkede i „Typograf-Tidende“. Man henvende sig til Forretningsføreren, Hr. *L. D. Berg.*

☞ Næste Numer af „Typograf-Tidende“ udkommer Lørdagen den 10de Februar.

Forbundsmeddelelser.

Stedforeningernes Bestyrelser bedes snarest indsende Bidragene for Oktober Kvartal, for at Forbundsregnskabet for 1876 kan blive opgjort.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Nakskov, ordinært Bidrag 13 Kr.
— overordentligt do. 48 Kr.

Den typografiske Forening.

Typograferne have endnu til i Dag ikke i nogen synderlig høj Grad efterkommet Styrelsens Opfordring til at slutte sig til Foreningen, i al Fald er der kun fra de færreste Trykkerier indkommet Medlemsfortegnelser, saa Sagen staar endnu paa det Standpunkt, at det er umuligt at sige, om den har nogen Fremtid for sig. Ikke desto mindre har Styrelsen dog besluttet at meddele et Program om den Maade, hvorpaa den har tænkt sig at ville lede Foreningen. At dette Program imidlertid maa blive meget kortfattet, er noget, som vistnok de Fleste kunne forstaa. Vi have ikke med nogen synderlig Glæde paataget os det Hverv, som blev os overdraget, ikke alene fordi vi følte, at det vilde være et Arbejde, som krævede megen Opofrelse, men ogsaa fordi vi kunde indse, at en Opfordring til paany at slutte sig til Foreningen, fra mange Sider vilde blive betragtet med Ligegyldighed og Haan. Vi modtog imidlertid dette Hverv, nærmest for at redde Foreningen fra fuldstændig Undergang, idet vi gik ud fra den Forudsætning, at den paa Generalforsamlingen, som skal afholdes i Februar, vilde faa et nyt og bedre Grundlag at arbejde videre paa, end det, den existerer for Øjeblikket. Deri ligger i Grunden hele vort Program: vi vilde kun redde, hvad der kunde reddes, og forøvrigt overlade til Medlemmerne selv, naar Tiden kom, at bestemme, hvorledes man skulde ordne sig for Fremtiden. Vi skulle imidlertid tillige udtale os om Maaden, hvorpaa *vi* have tænkt os Foreningens Virksomhed, og vi gjøre det aabent og ærligt. Vi kunne ikke for Øjeblikket indse, at Foreningen kan tænke paa at virke paa samme Maade som tidligere. Den har desværre faaet saa stort et Knæk, at den maa indskrænke sig til for det Første at samle Kræfter, for at kunne opfylde et af de vigtige Formaal, som staar i første Paragraf af de nye Love, nemlig at understøtte arbejdsløse Kolleger. Dernæst er der en anden vigtig Sag, som de Medlemmer, der have vist sig trofaste mod hinanden, maa have Opmærksomheden henvendt paa, og det er Optagelse af Medlemmer, der have staaet udenfor Foreningslivet i kortere eller længere Tid. Dette er et Punkt, som man særlig maa lægge Mærke til. Der maa føres skarp Kontrol med dem, der ville optages, og der gives ogsaa Folk, som naturligvis under ingen Omstændigheder mere ville kunne optages i Foreningen. Dette er et Punkt, som *vi* særlig ville have for Øje i den Tid, vi skulle regere, og vi skulle med det Kendskab vi have til Medlemmerne, nok vide at vurdere, hvilke Folk vi ville have, og hvilke vi ville skyde fra os. Vi tro imidlertid ikke, at Foreningen i den nærmeste Tid vil have synderlig Besvær af de Folk, der have svigtet os; de have dog vist nok endnu saa megen Skamfølelse, at de ikke lige strax ville forsøge paa at blive Medlemmer af Foreningen igjen, men — de komme nok, og da kunne de jo faa at vide, om vi ville have dem eller ikke. Forøvrigt vil Foreningens Virksomhed, saalænge vi lede den, gaa i absolut fredelig Retning; vi ville søge at forøge Medlemmernes Interesse for Foreningslivet og i det Hele bidrage til, at den Aand, som bør findes mellem Typograferne, atter kan komme til Stede. Vi rette derfor atter denne Gang en Opfordring til dem, der endnu staa udenfor, om at slutte dem til Foreningen. Jo flere Medlemmer der er, jo hurtigere vil den kunne sætte det vigtige Formaal i Værk: at understøtte Medlemmer, som paa Grund af uforskyldt

Arbejdsløshed ere komme i trængende Omstændigheder.

At vi fra nu af og indtil Generalforsamlingen maa handle uden Hensyn til de Love, der for ikke lang Tid siden bleve vedtagne, er en Selvfølge, thi der er flere Punkter, som ikke kunne efterkommes. Styrelsen maa i sin korte Funktionstid være en Slags diktatorisk Myndighed. Vi skulle paa den kommende Generalforsamling være beredte til at aflægge fuldstændigt Regnskab for det Hverv, der er os overdraget, og vi skulle kun til Slutning ønske, at den typografiske Forening atter af al Kraft vil søge at hæve sig til det Punkt, hvorpaa den stod før Strejken og komme til at danne en Trop af gode og trofaste Kolleger, der ere villige til at understøtte hinanden med Raad og Daad.

Om Nytten af Voldgiftsretter.

Englænderne have bestandigt og med Rette havt Ord for at være den mest praktiske af alle Nationer, med Hensyn til Alt, hvad der angaar Handel og Industri, og det er sikkert, at med Hensyn til Arbejdets Ordning staar England endnu betydelig foran alle andre Nationer, Amerikanerne ikke undtagne. Der kan næsten ikke nævnes en eneste Reform i denne Henseende uden at England jo er gaaet i Spidsen, men der er da vistnok heller intet Land, hvor Arbejderne selv have taget saa energisk og praktisk fat paa Forbedringen af deres Kaar som netop her. Saaledes skylder man ogsaa Englænderne Æren for at have indført Voldgiftsretter, der paa en retfærdig og upartisk Maade skulle dømme imellem Arbejdsgivere og Arbejdere, naar de ikke ad Underhandlingens Vej kunde komme til en Overenskomst. Dette skete dog først efter at der allerede var foretaget en Mængde større og mindre Skruer og lock outs og efter at begge Parter havde faaet Syn for, at de stode dem meget bedre ved, at Tvistighederne bleve bilagte i Mindelighed, end ved at lade det komme til Skrue, der kostede saa umaadelig meget, at mange Aars Arbejde ikke atter kunde erstatte det. Efter at denne Institutions Hensigtsmæssighed havde staaet sin Prøve i England, er den ogsaa blevet indført andet Steds, blandt Andet mellem Principaler og Typografer i Tyskland, og de danne en af de vigtigste Grundpiller i hele den Arbejdsordning, der gennem den ny Tarif er indført her, idet man overalt, hvor der ikke kan opnaas Enighed om Lokaltillægets Størrelse, har at indanke dette Spørgsmaal for Voldgiftsretten (das Einigungsamt), der bestaaer halvt af Principaler, halvt af Typografer, og den Afgjørelse, som her træffes, skal derpaa begge Parter underkaste sig; dette fordrer i det mindste Tarifen, og kun ved at give Afkald paa denne kan man undgaa at underkaste sig Voldgiftsrettens Kjendelse. Den allerseneste Tid har bragt et nyt Bevis for Nødvendigheden af denne Foranstaltning. For nogen Tid siden besluttede Principalerne i Leipzig at nedsætte Lokaltillæget fra $16^2/_3$ til 10 pCt. og underrettede begge de der bestaaende typografiske Foreninger herom. Den ene, som bestaar af Ikke-Forbundsmedlemmer, svarede herpaa med en Mængde Jeremiader i de forskjellige Fagblade, idet de beklagede sig over, at de, som dog saa troligt havde hjulpet Principalerne, nu bleve saa slet lønnede, men der var naturligvis Ingen, som bekymrede sig herom. Den anden Forening, Forbundsmedlemmernes besluttede derimod at indanke Sagen for Voldgiftsretten, og Resultatet heraf er bleven, at denne med 10 Stemmer mod 6 har *afslaaet* Principalernes Forlangende. Hvorledes Forholdene nu videre ville udvikle sig i Leipzig er naturligvis vanskeligt at sige, men der er i det mindste stor Sandsynlighed for, at Flertallet af Principalerne ville handle som Mænd af Ære, nemlig underkaste sig Rettens Kjendelse, og selv om en enkelt desuagtet skulde ville nedsætte Satsprisen, saa vil dette næppe lykkes, idet Typograferne ere fast bestemt paa at ville hævde deres Ret til det Yderste i saadanne Tilfælde.

Arbejdsløshedens Aarsager.

Som de fleste af dette Blads Læsere véd, har der i de sidste Par Aar hersket overordenlig megen Arbejdsløshed i vort Fag i Tyskland, i flere af de store Byer, navnlig i Berlin efter Skruen, har der gaaet undertiden endog flere Hundrede Sættere ledige, medens en Mængde Andre bestandig have været paa Rejse, vandret fra By til By, uden nogetsteds at kunne finde Sysselsættelse. Overfor denne sørgelige Kendsgerning har man imidlertid stadig trøstet sig med det Haab, at „der snart vilde komme bedre Tider“, at „den flove Tid dog engang maatte ophøre“ o. s. v., og med dette Haab har man da slaaet sig til Taals. Ved nærmere at undersøge Sagens sande Sammenhæng vil imidlertid Enhver snart komme til den Slutning, at der slet ingen Udsigt er til, at disse „bedre Tider“ nogensinde ville indfinde sig for vort Fags Vedkommende, thi naar man kalder den nærværende Tid for slet og derimod Aarerne fra 1872—74 for gode, saa skulde man jo antage, at der dengang blev trykt mere end nu, men dette er ingenlunde Tilfældet. Produktionen af Bøger i Tyskland er endnu og har baade i 1875 og 76 været i stadig Fremgang, hvad der vil sees af følgende Tal:

i 1871	udkom	13,871	forskel.	liter.	Frembringelser,
i 1872	—	13,925	—	—	—
i 1873	—	13,963	—	—	—
i 1874	—	15,064	—	—	—
i 1875	—	15,775	—	—	—
i 1876	—	15,875	—	—	—

Der er altsaa i det sidst forløbne Aar trykt 98 Skrifter flere ind i 1875 og 841 flere end i 1874. De største Spring vise sig imellem 1873 og 74 og 1874 og 75, idet der i 1874 tryktes 1101 Skrifter flere end i 1873 og i 1875 711 flere end i 1874. Men hvor vil Nogen kunne tro, at en saa enorm Fremgang kan vedvare i en længere Aarrække? Dette maa erkendes som en Umulighed. Men naar Produktionen ikke er aftagen og der desuagtet er en saadan Overflod af Arbejdskraft som Tilfældet er, saa maa Grunden hertil søges andet Steds, nemlig i den hensynsløse Maade, hvorpaa man tilfører Faget nye Kræfter, idet der oplæres langt flere Sættere end der nogensinde kan blive Sysselsættelse for. Dette er den værste Anstødssten for alle de Bestræbelser, der fra Typografernes

Side gøres for at forbedre deres Kaar, og her har man hele Sagens Kærnepunkt, thi var man først naaet saa vidt, at Tilgangen af Lærlinge stod i Forhold til Afgangen af voxne Arbejdere, da var der intet Spørgsmaal om, at Sætterne kunde sikre sig en langt bedre og sikrere Tilværelse, uden som nu stadig at være truet med Arbejdsløshed, og det er derfor et af de vigtigste Formaal for Typograferne paa enhver lovlig Maade at modbyde det Lærlingeuvæsen, der maaske intet Sted, selv i Tyskland, trives i den Grad som i de danske Provindsbyer. Vi skulle i et senere Nr. komme tilbage til Arbejdsløsheden herhjemme, som dog allerede nu viser sig at være uden nogen større Betydning.

Rudolf Ludvig von Decker,

„königlich Geheime Ober-Hofbuchdrucker", i Berlin en af de ældste og mest berømte tyske Bogtrykkere, er den 12. Januar afgaaet ved Døden i en Alder af 73 Aar. Af de lange og overordenlig svulstige Nekrologer, som de tyske Fagblade i den Anledning indeholde, skulle vi hidsætte et kort Udtog, da der jo intet Spørgsmaal er om, at Decker ikke alene har været en overmaade dygtig Mand, der arbejdede hen til vort Fags Udvikling til en virkelig Kunst med hele sin Energi, men ogsaa har forstaaet at knytte en stor Del dygtige Arbejdere saaledes til sig, at Mange ere forblevne i hans Officin hele deres Liv, ved at sørge for dem paa en saadan Maade som det kun skér hos meget faa Principaler.

Decker havde nydt en udmærket Opdragelse; i sit 15de Aar blev han optaget som Lærling i Faderens Skriftstøberi, hvor han, efter højtidelig at være iklædt Skødskindet, maatte give saavel Faktoren som samtlige Svende Haanden med Løftet om streng Lydighed, medens Faderen holdt en Formaningstale til ham. Efter at have staaet 4 Aar i Lære og bestaaet Svendeprøven blev han anerkendt som Medlem af Skriftstøbernes Forening og han skal i Virkeligheden i Modsætning til, hvad der nu i Reglen er Tilfældet, under saadanne Omstændigheder have erhvervet sig en ikke ringe haandværksmæssig Dygtighed i sit Fag. Efter at have aftjent sin Værnepligt foretog han Rejser gennem alle Europas vigtigste Lande og først i sit 28de Aar, 13 Aar efter Faderens Død, overtog han dennes Forretning som Hofbogtrykker, i hvilken Egenskab han saaledes har virket i det lange Tidsrum af 45 Aar. Fra hans Trykkeri er der i disse mange Aar udgaaet talrige Pragtværker, hvoraf de vigtigste kun ere udkomne med meget store pekuniære Opoffrelser fra Deckers Side, da de paa Grund af det ringe Oplag og deres umaadelige Kostbarhed umulig kunde betale sig. Vi skulle saaledes nævne det „Nye Testament, ved M. Luther, efter Udgaven af 1545", som i enhver Henseende skal være et af Udlandets første typografiske Mesterværker; det blev kun trykt i 80 Exemplarer, men skaffede ham da ogsaa Guldmedaillen paa Verdensudstillingen i London 1851, ligesom han ogsaa blev dekoreret med forskellige Ordener. I 1862 udgik endvidere fra hans Bogtrykkeri en vistnok uforlignelig Udgave af den italienske Digter Dante Allighieris Devina Commedia, af hvilken der kun tryktes 2 — siger og skriver to — Exemplarer paa Pergament i Kvart Format, og Prisen paa hvert Exemplar beløb sig til 1333½ prøisiske Dalere. Dette synes dog at være at gaa til Yderlighederne at fremstille et saa kostbart og ypperligt Værk og derefter kun tage to Aftryk deraf, nogen god Forretning kan det ganske vist ikke kaldes.

Allerede den 15. Januar jordedes Decker, fulgt af en overordenlig stor Forsamling. Hans Arbejdere bragte ham som sidste Anerkjendelse en Krans med et særdeles smukt Digt.

Forskelligt.

Fra Bremen. Ogsaa i denne By har der ligesom i Leipzig været gjort Forsøg fra Principalernes Side paa at nedsætte Lokaltillæget. I denne Anledning var der nedsat en Kommission, bestaaende af 7 Principaler og 7 Typografer, og Resultatet af deres Forhandlinger blev, at Principalernes Forlangende blev afslaaet med — 7 Stemmer mod 7! Hermed var man altsaa lige vidt. Nu fremkom der imidlertid Forslag om, at lade Sagen falde, indtil Voldgiftsretten i Leipzig havde afgivet sin Kendelse med Hensyn til Lokaltillægets Størrelse i denne By. Da nu Voldgiftsretten, som det meddeles andetsteds i dette Blad, har afslaaet Leipziger-Principalernes Andragende, saa er der ogsaa den største Sandsynlighed for, at man i Bremen vil undgaa en Nedsættelse, især da flere af de derværende Principaler, som hidtil have været fjendtlig stemte mod Forbundet, synes at have forandret deres Tænkemaade og en af dem endog har udtalt sig anerkjendende om Tarifen, samtidig med, at han atter aabnede sit Trykkeri for Forbundsmedlemmer. I det Hele maa det siges, at skøndt Forholdene for de tyske Typografer ingenlunde ere gunstige, saa ere de dog langt slettere for de fleste andre Arbejdere, idet disse have manglet enhversomhelst Organisation, og derfor have været aldeles magtesløse. Hvis f. Ex. Typograferne i Leipzig, Bremen, Hannover og mange andre Steder nu undgaa en Lønningsnedsættelse, hvad kunne de saa takke derfor? Deres Organisation og intet andet. Saameget mere maa det undre enhver, naar man hører saa mange Kollegers Tvivl om Nytten af en Organisation. Enten kunne de hverken iagttage eller tænke, eller ogsaa ville de ikke.

En ny Slags Formatstege. Franske Fagblade henlede Opmærksomheden paa dobbelt galvaniserede Formatstege af *Alf. Valet & Ko.* i Marseille (Quai du Canal II). I det Ydre frembyde de intet Nyt, men deres væsenligste Fordel er, at de have en Vægt, der er 40 pCt. mindre end Blysteges, hvilke sidste desuden lettere sønderbrydes. Trods denne usædvanlige Lethed have de nye Stege ved deres solide Konstruktion en saadan Fasthed, at de formaa at modstaa et Tryk af flere Tusind Kilogram, hvad der er saa meget mere værdifuldt, som den nu sædvanlige Slutning ved Hjælp af mekaniske Kiler udøver en betydelig Kraft. De forskellige Størrelser ere systematisk overensstemmende og særdeles godt forarbejdede.

Typografernes Sangforening

afholder

Søndagen den 28. Januar 1877, Kl. 7½,

sin 31. Aarsfest

i Thuns Lokaler paa Sct. Annæplads.

☞ Medlemmerne bedes afhente deres Billetter i Aften i Sangforeningens Lokale. Et indskrænket Antal Besøgende, tegnede ved et Medlem, kunne modtages.

Bestyrelsen.

Carl Buch,

FLENSBORG, Angelbogade 634.

Hoved-Agentur

for **Rohm's Skriftstøberi,** Frankfurt a. M.
og Maskinfabriken Frankenthal **Albert & Co.**

anbefaler:

Hurtigpresser, Satinermaskiner, Haand- og Glitpresser, saavelsom Skrifter i stort Udvalg, til Fabrikernes originale Priser. Levering af komplette Bogtrykkerier i korteste Tid paa moderate Vilkaar.
Prøvebøger. Priskuranter etc. franko.
Farve og **Valsemasse** fra Jänecke & Schneemann i Hannover.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,
Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.
København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Slutteborde, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,
Smaadigte
af
F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrie ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

Hos Fotograf **Lønborg,** Amagertorv 6, faas:

Portrætgruppe

af

Bogtrykkerdagens Delegerede.

Pris: 4 Kr.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 3. | København, den 10. Februar 1877. | 4. Aarg.

☞ Da Typograf-Tidende nu atter er overtaget af den typografiske Forening i Kjøbenhavn, bedes de ærede Kolleger i Provindserne, som ønske at modtage samme, foreløbig at tegne sig paa Postkontorerne. Abonnementsprisen er for Resten af indeværende Kvartal 75 Øre.

☞ Artikler, som ønskes optagne i Typograf-Tidende, bedes tilsendte Kasserer *Berg*, St. Regnegade 17. Til anonyme Skrivelser vil intet Hensyn blive taget.

☞ Typografer, der ere Medlemmer af „Den typografiske Forening" og som søge Arbejde, kunne gratis faa Avertissementer desangaaende indrykkede i „Typograf-Tidende". Man henvende sig til Forretningsføreren, Hr. *L. D. Berg*.

☞ Næste Numer af „Typograf-Tidende" udkommer Lørdagen den 24 Februar.

Forbundsmeddelelser.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Oktober Kvartal.

Hjørring, 5 Medl., 16 Kr. 25 Øre.
Slagelse, 1 Medl., 18 Kr. 25 Øre.
Viborg, 5 Medl., 20 Kr. 50 Øre.

Restance for Juli Kvartal.

Hjørring, 5 Medl., 16 Kr. 25 Øre.

Den typografiske Forening.

Det ny Lokale hos Restavratør *Christensen*, Amagertorv 4, 1. Sal, er aabent første Gang i Aften, Lørdag den 10. Februar, og fremdeles hver Lørdag.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes Lørdag den 24. Februar, Aften Kl. 9, i Foreningens Lokale. Følgende Sager ville blive at tage under Forhandling:

1. Godkendelse af Regnskabet for det forløbne Halvaar.
2. Budgettet for indeværende Halvaar.
3. Endelig Vedtagelse af Loven.
4. Valg af 3 Styrelsesmedlemmer.

Styrelsen.

Første maanedlige Bidrag indbetales til *L. D. Berg* i Aften.

Typografernes Sangforening.

I Aften, *Lørdag den 10de Februar*, udbedes **talrigt Møde af Sangerne.**

Lørdag den 17de Februar 1877 afholdes **den halvaarlige Generalforsamling**, hvortil der foreligger:

1) *Kassereren* afgiver Beretning om Foreningens Status og indstiller Regnskabet til Godkendelse.
2) Valg foretages paa en Bestyrer og Kasserer i Stedet for Dhrr. *Andersen* og *Th. Nielsen*, der afgaa efter Tur.

Sager, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, bedes indsendte til Kassereren inden Mandag den 12te Februar, Middag Kl. 12. *Bestyrelsen.*

„De forenede Hjælpekasser".

Det var vistnok en for de Fleste overraskende Efterretning, da vi forleden bleve gjorte bekendte med, at Hr. Børresen ikke vilde overtage Kassererposten, endskønt han var valgt med overvejende Flertal, og at denne saaledes blev at besætte med Hr. N. Hansen.

Endskønt det ringe Stemmeantal, Hr. Hansen opnaaede, ikke vidner til Fordel for den Styrke, som „Den typografiske Forening" raader over blandt Kassernes Medlemmer, maa det dog antages, at en Del af disse have givet Hr. Børresen deres Stemmer af Pietet og gammel Sædvane, og at det saaledes kun bliver de ærede „Schustere", der ville føle sig virkelig skuffede efter dette Resultat.

Da nu dette vigtige Valg er afgjort paa en for Typograferne heldig Maade, ligger det nær at spørge, om ikke Øjeblikket er kommet til at søge forskellige Reformer gennemførte indenfor Kassernes Omraade. De seneste Begivenheder have gjort det klart, at de store Pengemidler, som Kasserne eje, aldeles ikke ere til Disposition for os, selv naar det gjælder vort Velfærd, og at den Aand, hvori de ledes, er i bestemt Opposition mod den, der er eller bør være den fremherskende blandt Typograferne; men det maa tillige indrømmes, at saa længe vi have de nuværende Love, kan det ikke være anderledes.

De endnu, i hvert Tilfælde i Hovedtrækkene bestaaende Love, stamme fra den i 1839 stedfundne Sammensmeltning af de da bestaaende fem Foreninger, af hvilke de to nu ere omkring hundrede Aar gamle, og det er derfor naturligt, at man sporer en Efterklang fra den Tid, da „Vi alene vide" var det, som

alle bøjede sig for, og da Folket levede i den salige Fortrøstning, at det ikke duede til selv at styre sine Sager, hvilket har fundet et karakteristisk Udtryk i den Bestemmelse, at Kassernes Overdirektør *helst* skal vælges blandt Principalerne. At Skimmelen imidlertid har kunnet faa Lov til at brede sig over Kasserne endnu længe efter at Folket kom til Bevidsthed om sit eget Værd, og gjorde Fordring paa at sige et Ord med i Laget, maa ligge i de blandt Typograferne meget fremherskende konservative Tendenser, der have bevirket, at Kasserne ere blevne betragtede med en vis Traditions-Pietet, som noget „helligt og ukrænkeligt"; som noget, der vilde blive profaneret i allerhøjeste Grad, hvis man rørte ved det.

Vi tillade os imidlertid at tro, at denne Frygt nu har tabt sig en Del, og at det dog var værd at forsøge paa at støbe det Gamle om, saa det kunde komme til at passe efter Nutidens Færd; thi *det* er vist, at har vor uheldige Strejke ellers ikke gjort noget Godt, saa har den bidraget mægtig til, at dette Spørgsmaals Løsning maa ske i en nær Fremtid, hvad maaske ellers næppe var blevet Tilfældet.

Der bør efter vor Mening straks tages fat; paa den forestaaende Generalforsamling maa der stilles Forslag om en Revision af Lovene, og om Nedsættelse af et Udvalg hertil.

Endskønt det herefter vil blive det eventuelle Udvalgs Sag at afgjøre i hvilke Retninger der trænges til Forandringer, skulle vi dog paapege et Par Punkter.

Bestyrelsen eller Direktionen, som den vel maa kaldes, i hvilken nu baade Interimskassereren og Revisorerne have Sæde og Stemme, forandres simpelt hen saaledes, at den kommer til at bestaa af tre eller fem Mænd, af hvilke Interimskassereren kan være den ene; Revisorerne derimod udtræde af Bestyrelsen.

Endvidere bør man kunne blive Medlem af Sygekassen, uden at indtræde i de øvrige Afdelinger; det nuværende Forhold, at Ingen kan faa Sygehjælp, naar han ikke er Medlem af samtlige Afdelinger, har sikkert bidraget til, at mange blandt de Yngre ikke have indmeldt sig, idet de nemlig ikke have følt Lyst til at betale for Fordele, som de maaske aldrig komme til at nyde godt af, naar de ikke ville blive her hele deres Liv.

Der er endnu et Spørgsmaal tilbage, nemlig dette: „Kan det gjøres til Forpligtelse for Enhver, der fremtidig ønsker Optagelse i Kasserne, tillige at være Medlem af „Den typografiske Forening" eller hvilken anden Forening, der paa et senere Tidspunkt mulig maatte træde i dens Sted?" Vi ville imidlertid ikke udtale os nærmere herom, men slutte vore Bemærkninger med Ønsket om et for Typograferne heldigt Resultat af deres Bestræbelser. *Chr.*

Kvinden som Sætter.

I den Skrivelse, som Principalforeningen under Arbejdsnedlæggelsen lod offentliggøre til sine Kunder bebudedes det, at der om kort Tid vilde blive gjort omfattende Forsøg paa her hjemme at aabne Kvinden Adgang til at erhverve sig en selvstændig Stilling ved Typografien, *„saaledes som det alt har vist sig til Velsignelse i Amerika, Frankrig og Tyskland*."* Det synes dog, som om disse Forsøg ville lade vente paa sig, og der er da heller ikke stor Sandsynlighed for, at de ville føre til noget heldigt praktisk Resustat, lige som det ikke kan andet end virke nedslaaende paa dem, der mene ad denne Vej at kunne skabe „billig" Arbejdskraft, at det eneste Trykkeri, der hidtil er oprettet i København med det Formaal at uddanne kvindelige Sættere og udelukkende at benytte disse, er gaaet fallit og blevet stillet til offentlig Avktion, og det uagtet at det er blevet understøttet af „Kvindesamfundet."

Det er ikke alene Principalforeningen, der har udtalt sig saa fordelagtig om denne Afbenyttelse af Kvindens Arbejdskraft, ogsaa andre Steder have vi set noget lignende udtalt, f. Eks. „er det faldet Hr. M. Gjørup ind" i „Illustreret Folkeblad" at give en varm Anbefaling i denne Retning, men det er tydelig, at disse Udtalelser ere fremkomne uden at man i Forvejen har gjort sig det klart, hvilke Vanskeligheder der her er at overinde og hvilke „Velsignelser" det hidtil har bragt Kvinderne i Udlandet, at være blevne oplærte til Typografer.

Der er fremkommet mange Indlæg i de tyske Fagblade om denne Sag, baade pro og contra, men vi have dog intetsteds sét, at Sætterarbejdet var en Velsignelse for Kvinden, nej, tvertimod have selv de, der udtalte sig ivrigst herfor, indrømmet, at det i Grunden var en yderst uheldig Nødvendighed, naar Kvinden blev draget bort fra det, som var hendes første og vigtigste Opgave, nemlig Husvæsenet, for at konkurrere med Manden paa det rent industrielle Omraade, men ethvert Forsvar i denne Retning, er gaaet ud fra, at det var en *Nødvendighed*, da man ellers ikke kunde konkurrere. Fra et moralsk Standpunkt sét maa det vistnok være indlysende, at det er aldeles fordærveligt at lade Kvinden oplære til en Beskæftigelse, der staar saa fjernt fra det, hvortil hun af Naturen er bestemt, hendes Opgave som Hustru og Moder; thi Følgen maa naturligvis blive den, at hvis hun engang bliver kaldet til Opfyldelsen af denne Livsopgave, da vil hun vise sig at være aldeles uforberedt hertil. De Stemmer, der hidtil have hævet sig for Kvindens „Emancipation" i denne Retning, synes de sørgelige Erfaringer, man hidtil har gjort i alle Fabriklande, hvor Kvinden har maattet arbejde i Fælledskab med Manden bag Arbejdslokalernes sorte Mure, og som oftest halvt forpestede Luft, at have gjort ikke lidet betænkelige, idet Familielivets næsten totale Tilintetgørelse og Ungdommens Forsømmelse har været Følgen deraf. Fra alle Lande høres der vægtige Stemmer, deriblandt de mest fremragende humanistiske Forfattere, som paa det mest indtrængende advare mod Kvinders og Børns Arbejde i Fabriker, da der netop heri ligger en af de virksomste Spirer til Samfundets Ruin. Naar man i Udlandet sér Mand og Kone efter endt Dagværk forlade Fabriken for derefter i Fællesskab at begive sig til en Restavration, hvor de fortære deres Aftensmad og drikke deres Øl, medens Børnene „opdrages" hos

* Fremhævet af os.

Fremmede eller i en eller anden „Anstalt“, saa maa det indrømmes, at man her har bragt det langt videre end hos os, men om dette Fremskridt kan siges at være en Velsignelse, ja det er et Spørgsmaal, som der skal stor Dristighed til at besvare bekræftende. Nu vil vistnok vore Modstandere indvende herimod, at der ingen Sammeligning kan gøres mellem det egenlige Fabrikarbejde og Typografien, da denne sidste jo er en „nem“ og „pæn“ Bestilling, der ligefrem synes at være skabt for Kvinden. Men vi skulle hertil blot svare: Kan det kaldes en nem Bestilling at være Sætter, hvortil udfordres, at Legemet hele Dagen skal holdes i en tvungen oprejst Stilling, den højre Arm bestandig skal være i den livligste Bevægelse, og som tillige fordrer en bestandig Anspændelse af Synet og stor Agtpaagivenhed og Tænksomhed? Og kan det være et let Arbejde, hvis Udøvere sé i den Grad medtagne ud, som Mange af dem, der have været sysselsatte ved Sætteriet blot i nogle Aar gøre det. Allerede i Læretiden faa de Fleste en eller anden Skavank, som skæve Ben, foroverbøjede Skuldre, Skævhed i Siderne o. s. v., og til dette kommer saa senere den skadelige Indflydelse, som Gasosen og Blystøvet udøver selv paa de kraftigste Mænd, især hvis de ere sysselsatte med Bladarbejde, ikke at tale om den Skade, som Øjnene tage ved den idelige Stirren. Enhver Fagmand maa derfor indrømme, at det at være Sætter hverken er saa nemt eller sundt, som man nu gerne vilde gøre det til, og naar Mændene ikke bedre ere i Stand til at udholde det, end det notorisk er Tilfældet, hvorledes vil det saa gaa med Kvinden?

Vi komme nu til det Spørgsmaal, hvori Sagens Kærnepunkt maa søges, nemlig om der virkelig vil kunne spares Noget ved at anvende kvindelige Typografer og hvilke Fordele disse i det Hele vilde bringe. Her maa det da først bemærkes, at naar Kvinden virkelig skal oplæres og arbejde som Sætter, da bør dette selvfølgelig ske i særskilte Lokaler, hvilket allerede vil medføre en ikke ringe Bekostning. Dernæst kan det ansés for utvivlsomt, at Kvinden aldrig med den Alvor og Udholdenhed som er nødvendig, vil kaste sig over en Virksomhed, hvilken hun dog i de fleste Tilfælde kun vil betragte som foreløbig, og ligeledes kan det ansés som givet, at det ikke let vil lykkes at faa kvindelige Lærlinge fra de heldigere stillede Samfundsklasser, og Følgen heraf vil blive, at deres Kundskaber ville lade meget tilbage at ønske, ligesom det vil blive nødvendigt, for i det Hele taget at faa Kvinder til at begynde herpaa, at give en forholdsvis høj Løn i de første Læreaar, hvilket selvfølgelig ogsaa vilde medføre store Ofre. Naar nu endelig alle disse Ofre vare bragte, den kvindelige Sætter var færdig og Principalen skulde til at drage Nytte af hende, hvorlænge vilde dette saa vare? Hvem der kender de fleste Kvinders Lunefuldhed og Ubestandighed, vil vistnok heller ikke hengive sig til Illusioner om, at hun nu skulde slaa sig til Ro og blive hvor hun var? Nej, Nogle — vi tør vistnok sige Størsteparten — ville gribe den første Lejlighed til at komme bort fra denne kedelige Sysselsættelse, enten ved Giftermaal eller paa anden Maade, Andre ville søge at faa Plads andetsteds, hvor de kunne faa højere Løn, og Facit vil i de ni Tilfælde af ti blive et større eller mindre Tab for Principalen. Enhver, der kender hvor utaknemlig en Opgave det f. Eks. er at oplære Punkterpiger, idet disse ogsaa for det meste tage Plads andetsteds saa snart de have lært tilstrækkeligt til at kunne klare sig, vil vistnok indrømme Tilstedeværelsen af disse Vanskeligheder, der i dette Tilfælde maaske ville blive uovervindelige. Det er ingenlunde vor Mening, at Kvinden slet ikke skulde kunne søge sig Sysselsættelse ved Industrien, naar Forholdene paabyde det, men vor Mening er, at denne Sysselsættelse maa være en saadan, som det ikke kræver alt for lang Tid at lære, men at Typografien ikke hører til de Fag, der blot nogenlunde lader sig lære i Løbet af kort Tid, er klart for enhver Fagmand, og derfor tro vi, at Kvinden aldrig i Længden vil kunne konkurrere med Mændene paa dette Omraade og at alle de Ofre, man i dette Øjemed maatte gøre, ville vise sig at være spildte. *A—n.*

Konkurrence over Konkurrence.

Vi leve i Konkurrencens — vi kunnne tilføje Smudskonkurrencens — Tid, Dag for Dag bliver denne for vort Fags Omraade stærkere og stærkere, og skøndt dette er en Kendsgerning, som vel ikke kan siges direkte at vedrøre os Typografer, saa har den dog en saa stor indirekte Indvirkning paa vor hele Stilling, at vi ikke kunne Andet end med Bekymring betragte denne næsten fabelagtige Smudskonkurrence, hvor den ene Bogtrykker underbyder den anden lige til det Utrolige, blot for at „fiske“ et Stykke Arbejde; thi Enhver maa kunne sige sig selv, at denne Konkurrence til Slutning maa gaa ud over Arbejderne. Og hvilken Fordel bringer den vel Principalerne? Ikke Andet end at de gensidig ruinere hinanden ved denne bestandige Underbyden. For Øjeblikket er Forholdet saaledes, at Enhver, der har Bogtrykkerarbejde at lade udføre, formelig bliver overhængt; man skaffer sig Underretning om, hvor meget der i Øjeblikket gives denne eller hin Bogtrykker for Udførelsen af et eller andet Arbejde, derpaa opgiver man en lavere Pris, hvorefter det overlades til den første Bogtrykkers Valg, om han vil miste Arbejdet eller sætte Prisen ned; i Reglen gør han det sidste, fordi han ikke vil lade sig overbyde, skøndt han tidt derved lader sig forlede til at udføre Arbejdet til en Pris, hvorved han aldeles ikke kan staa sig. Det kan nu ikke længere betale sig at lade voksne Mennesker udføre Arbejdet efter Tarifen, der maa Lærlinge til, saa kan det endda til Nød gaa. Det gælder nu om at opdrive det størst mulige Antal af disse, og om snarest muligt at faa dem bragt saa vidt, at de nogenlunde kunne stable skær Sats op; naar dette er sket, er Sagen i en fortræffelig Gænge, og nu først kan der ret tænkes paa at „konkurrere“. Om Lærlingene virkelig lære Noget, det faar gaa som det kan; mangen Gang antages endog saadanne, der ikke eje den ringeste Forudsætning for at kunne bringe det til at blive en blot nogenlunde Typograf; dog „es thut Alles nichts“, blot man kan „konkurrere“. Ja, det er et formeligt Væddeløb, og mangen Gang

kommer man ad de mest besynderlige Veje til Maalet; i ethvert Tilfælde kan det ikke Andet end undre os Typografer at sé de samme Principaler, der vare saa enige, da det gjaldt om at bekæmpe os, nu gøre saadanne Anstrængelser for at „redde" fra hinanden indbyrdes. Imidlertid maa det dog siges, at der er ikke faa Principaler, som staa hævede over den Slags Bestræbelser, som ansætte Prisen paa ethvert Arbejde i det rette Forhold til, hvad det koster at fremstille, men disse ere da ogsaa under de nuværende slette Forhold netop de, som ere de mest uheldigt stillede.

Hvad der gør netop den nuværende Tid saa fordelagtig for Smudskonkurrencen, er den Omstændighed, at der for Øjeblikket faktisk ingen Tarif eksisterer, men det turde dog maaske haabes, at denne Tilstand snart kan bringes til at ophøre. Naar Typograferne atter slutte sig sammen som tidligere, hvilket vi haabe snart vil ske, og de da henvende dem til de Principaler, der føle det Ødelæggende i den nuværende Tilstand og som selv lide under Smudskonkurrencen, tør vi vel smigre os med det Haab, at disse, indseende det Uholdbare i hele den nuværende Tilstand, ville række os Haanden til Indførelsen af en retfærdig Tarif, hvorefter det maa være en Pligt for os at skaffe den Anerkendelse overalt. Kun ad denne Vej kan der føres et afgørende Slag mod hele dette Uvæsen. *S.*

Forskelligt.

De forenede Hjælpekasser. Udfaldet af Valgene den 20. Januar har været saaledes: Til Kasserer fik Hr. *Børresen* 108 Stemmer, Hr. *N. Hansen* 37 St. Da Hr. Børresen ikke vilde modtage Valget, er altsaa Hr. *N. Hansen* (Jørgensen & Ko.s Tr., Klareboderne 3) Kasserer. (Bidragene osv. sendes til ham.) Til Interimskasserer valgtes Hr. *P. Christensen* med 116 St.; Hr. Truelsen havde derefter 22 St. Til Revisorer valgtes Hr. *Wandstrøm* med 119 St., Hr. *Sick* fik 14 St. Da Hr. Wandstrøm ikke vil modtage Genvalg og Hr. Sick ikke har det lovbefalede Stemmeantal, maa et nyt Valg foretages, hvorved der endvidere vil blive at vælge 2 Revisorer i Stedet for Dhrr. *Grøndahl* og *Tømmerup*, der under 1. Februar have meddelt Bestyrelsen at de ville fratræde. — Kassereren, Hr. *N. Hansen*, træffes i sin Bopæl, Korsgade 24, 4. Sal, hver Søgnedag fra Kl. 1½—2½ samt Søndag Formiddag fra Kl. 9—12.

Typografernes Sangforening afholdt Søndag den 28 Januar sin 31. Aarsfest med Aftenunderholdning og Bal. Aftenunderholdningen var særdeles vellykket, og de forskellige Sangnumere udførtes med megen Præcision, som gjorde baade Sangerne og deres Lærer, Hr. *Nebelong*, megen Ære. En behagelig Afveksling ydede de Assisterende, Dhrr. *Olivo Krause* (med 3 Numere paa Oboe), *Viggo Jæhnigen* (med et Par Sange, hvoraf især Romancen af „Tornerose" gjorde fortjent Lykke) og *Faaborg* (med Oplæsning). Efter hvert Numer lød et livligt Bifald; et maatte endog gives da capo. Derefter begyndte Dansen. Men snart vinkede Bordets Glæder, og Hr. *Thun* havde gjort Alt, hvad der kunde forlanges af en dygtig og hensynsfuld Vært. Her herskede som sædvanlig en meget animeret og smuk Stemning, og Sange og Taler vekslede. Hr. *Fibecker* talte for Foreningen, som under den dygtige Læge, Hr. Nebelongs Kur lod til at være i god Fremvækst, Hr. *Th. Nielsen* paa Bestyrelsens Vegne for Æresmedlemmet Hr. *Auener og Hustru* (hvem Bestyrelsen ikke paa deres Sølvbryllupsdag for nogen Tid siden paa Grund af de daværende Tidsforhold havde kunnet give saa tydelige Beviser paa Sympati, som Foreningen saa hjertelig havde ønsket), for hvilken Skaal Hr. *Auener* paa Familiens Vegne dybt rørt takkede. Endvidere talte Hr. *Carl Madsen* paa sin egen lunefulde Maade for *Kvinden*, Hr. *Th. Nielsen* for Sangforeningens Dirigent, Hr. *Nebelong*, hvorfor denne takkede, idet han samtidig gjorde opmærksom paa, at naar en anden æret Taler havde kaldt ham „Læge", da maatte han korrigere det til „Sukkerdoktor", men hån troede, at Patienten befandt sig vel ved hans Sukkerkugler, Hr. *Auener* for de Assisterende, Hr. *Faaborg* for Sangenes Forfattere (Dhrr. *Vilh. T.* og *C. L.*). Dansen fortsattes nu, og med Liv og Lyst deltog Unge og Gamle deri, indtil de dampende Punscheboller sattes paa Bordet. En humoristisk Sang med Illustrationer blev afsungen og et med stormende Bifald ledsaget Leve for den velbekendte Forfatter „Vilh. T." udbragtes. Hr. *Jæhnigen* gav et lille Deklamationsnumer til Bedste, som morede kostelig. Til den lyse Morgen dansedes der nu ihærdig, og da man skiltes, vare alle Deltagerne enige om at have tilbragt en behagelig Aften sammen, og Mange ytrede Ønsket om, at Sangforeningen endnu i denne Vinter kunde se sig i Stand til at indbyde til en lignende selskabelig Sammenkomst. —*b*—

„Den nordiske Bogverden" er Titelen paa et Blad, som Dhrr. Brødrene Salmonsen fra 1ste Januar d. A. have begyndt at udgive. Det er Bladets Formaal at være et Organ for Alt, hvad der rører sig indenfor den nordiske Bogverdens Omraade; det vil derfor ikke alene bringe ugenlige Fortegnelser over de i Danmark, Norge og Sverig udkomne Bøger og Tidsskrifter, men det vil ogsaa gennem ledende Artikler, Diskussioner og Meddelelser af, hvad der af Almeninteressant foregaar i Bogverdenen og de med den beslægtede Forretningsgrene søge at skabe lidt mere Liv paa dette store Omraade. Hvor vidt det imidlertid vil lykkes Bladet blot tilnærmelsesvis at opfylde dette sikkert saare prisværdige Formaal, er imidlertid et stort Spørgsmaal, ti Opgaven er vanskelig, og de hidtil udkomne fire Numre synes ikke at tyde paa nogen stor Deltagelse fra de Kredse, hvor Bladet nærmest maa antages at ville søge sin Støtte.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 4. | København, den 24. Februar 1877. | 4. Aarg.

„Typografisk Forbund"s Regnskaber for Juli og Oktober Kvartaler 1876.

Juli Kvartal.

Indtægt:	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Medlemsbidrag fra Stedforeningen i København	1143	10		
— — udenfor København	465	50		
Betaling for Abonnement paa Typograf-Tidende	83	50		
			1692	10
Indtægt			1692	10

Udgift:	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Typograf-Tidende:				
Trykning af Nr. 27 til 39	328	75		
Redaktionshonorar for Nr. 27 til 39	104	„		
Ombæring af do. do.	39	„		
Porto for Forsendelse til Provinserne	23	40		
			495	15
Bogtrykkerarbejde:				
Trykning af Forbundsregnskabet, Forretningsordenen, Dagsordenen og Tarifforslaget til Bogtrykkerdagen	50	25		
do. af Forslag til Sættertarif	18	25		
do. af Indbetalingssedler og Cirkulære	20	75		
do. af Bogtrykkerdagens Forhandlinger, Indpakning m. m.	225	35		
			314	60
Understøttelser i Anledning af Striken i Faaborg			75	„
Leje af Lokaler til forskellige Møder			18	„
1 Avertissementsprotokol			5	60
2 linierede Foliobøger			6	„
Underballance paa Festen i Jægersborg			10	„
Præsidentens Løn fra 1. Juli til 30. September			150	„
Kassererens do. fra do. til do.			50	„
			1124	35
Udgift			1124	35
Indtægt			1692	10
			567	75
Kassebeholdning fra April Kvartal			724	85
Kassebeholdning den 30. September			1292	60

Oktober Kvartal.

Indtægt:	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Medlemsbidrag fra Stedforeningen i København	479	25		
— — udenfor København	38	75		
Betaling for Abonnement paa Typograf-Tidende	52	50		
do. for Avertissementer i Juli Kvartal	18	57		
			589	7
Indtægt			589	7

Udgift:	Kr.	Ø.
Typograf-Tidende:		
Trykning af Nr. 40—52 1876 med 1 Tillæg og 1 Ekstranumer	326	25
do. af Nr. 1 1877 og Ekstranumeret	32	„
Lateris	358	25

Transport . .	358	25		
Redaktionshonorar for Nr. 40—52	104	„		
do. for Nr. 1 1877	8	„		
Ombæring af Nr. 40—52 1876 og Nr. 1 og Ekstranumeret 1877	45	„		
Porto til Forsendelse til Provinserne og Udlandet	25	85		
			541	10
Bogtrykkerarbejde:				
Trykning af 200 Regnskabsblanketter	5	„		
do. af 4 Kontrolbøger med Indbinding	17	„		
do. af forskellige Sager	46	50		
do. af 40 Cirkulærer	5	„		
Opsætning af 6 Sider Forbundsbog	9	„		
			82	50
Leje af Lokaler til forskellige Møder			42	„
Administrationsudgifter			2	98
Budtjeneste			32	„
Præsidenten til Telegrammer, Avertissementer m. m.			30	„
Præsidentens Løn fra $^{1}/_{10}$ til $^{31}/_{12}$ 76			150	„
Kassererens do. fra do. til do.			50	„
				930 58
Udgift . . .				930 58
Indtægt . . .				589 7
Underballance . . .				341 51
Kassebeholdning fra Juli Kvartal . . .				1292 60
Kassebeholdning medio Januar 1877 efter at Underball. f. Oktbr. Kv. 1876 er fradraget . . .				951 9

Ovenstaaende Regnskab er af Undertegnede revideret og befundet at være i Orden.

Wm. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 2det Halvaar 1876.

Indtægt:	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Medlemmernes Bidrag	721	15		
Strøms Afbetaling af Restgælden	123	36		
Solgt Obligationer (Østifternes 2200 Kr.)	2028	81		
			2873	32
Indtægt . .			2873	32

Udgift:

Faste Understøttelser:

Juli, Avgust, Septbr., Oktbr., Novbr., Decbr. 1876 og Jan. 1877 à 50 Kr. 66 Ø. maanedlig 354 62 — 354 62

(Jensens Enke 6 Kr., Guldbrandsens do. 4 Kr., Michelsens do. 4 Kr., Mine Kjøpping 1 Kr., Buscks Enke 4 Kr., Grundtvig 3 Kr., Madsens Enke 1 Kr. 66 Ø., Brincks do. 2 Kr., Veickerts do. 1 Kr, Juel 2 Kr., Neyes Enke 5 Kr., Barnevitz do. 1 Kr., Teudt 5 Kr., Corvinus 1 Kr., Duus 4 Kr., Risenberg 1 Kr., Andersens Enke 5 Kr.)

Andre Understøttelser:

Juli, Avgust, September, Oktober, November og December 167 50 — 167 50

(Schløsser, Kloss, Reckinger, hver 4 Kr. (Reisep.) 12 Kr., Kleve (R.) 4 Kr., Espling (R.) 4 Kr., Bonnesen (R.) 10 Kr., F. F. Nielsen (R.) 4 Kr., F. Schramm (R.) 4 Kr., Martini (R.) 4 Kr., Monzen (R.) 4 Kr., A. Christensen (R.) 4 Kr., G. Nelson (R.) 4 Kr., J. Krause (R.) 4 Kr., W. Müller (R.) 4 Kr., Andersen (R.) 4 Kr., O. Berggreen (R.) 4 Kr., Jensen (R.) 4 Kr., A. H. Roth (R.) 6 Kr., J. Lund (R.) 10 Kr., Gornitzka (R.) 4 Kr., P. Bach (R.) 4 Kr., Uhlemann (R.) 4 Kr., A. Ekmann (R.) 10 Kr., Enken Julie Bruun (Underst.) 10 Kr., Enken L. E. Hansen (U.) 8 Kr., C. F. Maxen (U.) 15 Kr., G. Nelson (R.) 4 Kr., F. F. Nielsen (som Laan) 6 Kr., C. V. Nielsens Kone 50 Øre maanedlig i 7 Md. 3 Kr. 50 Ø., Marie Valentin (U.) 5 Kr., C. V. Nielsens Kone (U.) 4 Kr.)

Forskellige Udgifter:

Leje af Lokale	134	„		
Bladenes Afhentning	12	„		
Bogtrykkerarbejde	118	25		
Buddeløn	9	50		
Lateris . .	273	75	522	12

	Transport . .	273	75	522 12
Tidsskrifter og Bladhold		13	50	
Administration		2	68	
Fanens Assurance		„	62	
Vexellereren for Obligt. Salg 1 %		1	99	
Formandens Honorar		100	„	
Kassererens do.		100	„	
				492 54
	Udgift . . .			1014 66
	Indtægt . . .			2873 32
				1858 66
	Kontant Kassebeholdning fra forrige Halvaar . . .			603 31
	Kontant Kassebeholdning den 31. December 1876 . . .			2461 97

Ovenstaaende Regnskab er af Undertegnede revideret og befundet at være i Orden.

Wm. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

Regnskab over Udgifter og Indtægter i Anledning af Arbejdsnedlæggelsen.

	Udgift:	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Ifølge Anvisningsbøgerne fra Nr.	1—891	8684	70		
— —	892—1032	1288	„		
— —	1033—1064	288	„		
— —	1065—1090	198	53		
— —	1091—1112	109	„		
Ifølge løse Anvisninger Nr.	1—5	48	„		
				10,615	23
	Total Udgift til Strikende og Arbejdsløse . . .			10,615	23
	Indtægt:				
Overordenlige og frivillige Bidrag		7774	62		
Tilovers fra Indsamlingen til Berlinerne		99	8		
Forbundets Kassebeholdning den 31. December 1876		951	9		
Typografisk Forenings Kassebeholdning medio December 1876		2461	97		
				11,286	76
	Summa Indtægt . . .			11,286	76
	do. Udgift . . .			10,615	23
	Typografisk Forenings Kassebeholdning i Januar 1877 . . .			671	53

Ovenstaaende Regnskab er af Undertegnede revideret og befundet at være i Orden, og Kassebeholdningen efterset.

Wm. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

Halvaarligt Budget, anlagt med et Medlemsantal af 150.

	Indtægt:	Kr.	Kr.
150 Medlemmer à 35 Øre ugenlig i 24 Uger		1260	
Abonnement paa Tidenden		100	
Avertissementer		25	
			1385
	Indtægt . . .		1385
	Udgift:		
Leje af Lokale i 5 Maaneder à 10 Kr.		50	
Administration		10	
Tidsskrifter og Bladhold		29	
Buddeløn (heri indbefattet Omdeling af Tidenden)		40	
Bogtrykkerarbejde		50	
	Lateris . .	179	

Transport . .	179	
Trykning af Tidenden, 24 Nr. à 18 Kr. pr. Nr.	432	
Udgifter til Redaktionen	100	
Inventarium	10	
Understøttelser en Gang for alle og Rejsehjælp	100	
Forretningsførerens Løn	150	
		962
Paaregnet Indtægt . . .		1385
do. Udgift . . .		962
Altsaa bliver Overskudet . . .		423.

Forslag til Regulativ for Arbejdsløshedskassen i den typografiske Forening.

1. Dette Regulativ træder i Kraft fra 1. Juli 1877 og kun de, som i et halvt Aar uafbrudt have været Medlemmer, ere berettigede til at nyde Understøttelse.
2. Understøttelsens Størrelse er 5 Kr. ugenlig for de første 6 Uger og 2 Kr. for de paafølgende 6, hvorefter Understøttelsen ophører.
3. For at faa Understøttelsen maa Vedkommende ved en paa samtlige Trykkerier paategnet Liste dokumentere, at der intet Arbejde er at erholde. Denne Liste maa paategnes paany efter de første 6 Ugers Forløb.
4. Naar et Medlem i 6 Uger har nydt Understøttelse, kan Vedkommende ikke, selv om han bliver arbejdsløs, atter erholde denne før efter 6 Maaneders Forløb. De, der have erholdt Understøttelse i et kortere Tidsrum end 6 Uger, kunne i Arbejdsløshedstilfælde paany faa denne efter kortere Tids Forløb, dog med Fradrag af de Uger, de allerede have erholdt Understøttelse i det paagældende Halvaar.
5. Naar et Medlem, efter at have dokumenteret, at intet Arbejde er at faa, foretrækker straks at forlade Byen, udbetales der Vedkommende en Rejsehjælp af 12 Kr. Rejsehjælp kan ogsaa faaes senere, men der bliver da at fradrage 2 Kr. for hver Uge af den Tid, i hvilken Vedkommende allerede har nydt Understøttelse, saaledes at efter de første 6 Ugers Forløb kan ingen Rejsehjælp erholdes.
6. Et Medlem, som har faaet Rejsehjælp, kan ingen Understøttelse faa af Foreningen, før han atter har været Medlem i mindst $^1/_2$ Aar.
7. Et Medlem, som i Løbet af 2 Aar 3 Gange har gjort sit Krav paa Kassen gældende, det være sig ved Rejsehjælp eller ugentlige Understøttelser, kan ikke oftere understøttes, med mindre en Generalforsamling bestemmer anderledes.
8. Nærværende Regulativ er gældende foreløbig for 1 Aar. Skulde det imidlertid vise sig, at Kassens Udgift kommer til at overstige Indtægten, er det Bestyrelsens Pligt straks at sammenkalde en Generalforsamling, som da maa foretage saadanne Ændringer, at Ballance igen kan tilvejebringes.

Forskelligt.

„De forenede Hjælpekasser for Typografer" afholdt Søndagen den 18. Februar deres halvaarlige Generalforsamling. Kassereren oplæste Regnskabet for det forløbne Halvaar, der udviste en Indtægt af 4382 Kr. 6 Øre og en Udgift af 4873 Kr. 49 Øre. Udgiften falder paa følgende Poster: 1) Sygehjælp 1450 Kr. 99 Øre, 2) Pension 1648 Kr., 3) Understøttelser 778 Kr., 4) Reisende 276 Kr., 5) Begravelseshjælp 140 Kr., Legater 340 Kr., andre Udgifter (derunder indbefattet Kassererens Honorar 200 Kr.) 240 Kr. 50 Øre. Det fremlagte Regnskab udviste saaledes et Underskud af 491 Kr. 43 Øre. Beholdningen den 31. December 1876 var følgende: Grundfond i Obligationer 36,000 Kr, Rolffs Legat 8000 Kr., Cortinus Legat 6000 Kr., Berlings Legat 6000 Kr., Reservefond i Obligationer 18,000 Kr. og i Kontanter 1119 Kr. 84 Øre, tilsammen 75,119 Kr. 84 Øre. Til Revisorer vare valgte: *Ewald* med 66 St., *Lassen* med 65, *W. Sørensen* med 55 og *Em. Petersen* med 52 St. Overdirektøren *Sally B. Salomon* pointerede Nødvendigheden af Forandringer i Lovene, hvorefter det vedtoges at nedsætte et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer, som skulle vælges ved omsendte Stemmesedler. Endvidere meddeltes der Hr. Salomon Bemyndigelse til at lade de nye Love gennemgaa af Beregner *Andresen* for at komme til Vished om, at Kasserne ere i Stand til at opfylde de paatagne Forpligtelser.

Typografernes Sangforening afholdt sin halvaarlige Generalforsamling den 21. Februar. Regnskabet godkendtes efter en kort Diskussion, og de efter Tur fratrædende Bestyrelsesmedlemmer, Dhrr. *J. Andersen* og *Th. Nielsen* genvalgtes med Akklamation.

Erklæring.

Paa given Anledning skal jeg herved afgive den Erklæring, at jeg *ikke* er Forfatter til den i forrige Nr. af „Typograf-Tidende" optagne Artikel om „de forenede Hjælpekasser", hvilket jeg saameget mindre kunde være, som jeg ikke helt igennem samstemmer med Artiklens Indhold og navnlig ikke med det Spørgsmaal, den ærede Indsender fremsætter i Slutningen af sine Betragtninger, og som forekommer mig kun lidet at harmonere med den friere Aand, han ønsker indført i Hjælpekassernes Love.

P. Christensen,
Jørgensen & Ko.s Trykkeri.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes Lørdag den 24. Februar, Aften Kl. 9, i Foreningens Lokale. **Talrigt Møde** udbedes. *Styrelsen.*

☞ Næste Numer af „Typograf-Tidende" udkommer Lørdagen den 3 Marts.

Kundgørelse.

En Typograf (Sætter) ønsker Plads i Slutningen af denne eller i Begyndelsen af næste Maaned. Billet, mrkt. 1, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening"

Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 5. | København, den 3. Marts 1877. | 4. Aarg.

☞ De ærede Kolleger, som under Skruen have modtaget **Laan** af Foreningen, anmodes om at henvende sig til Forretningsføreren, Hr. *L. D. Berg,* for at træffe Aftale om ved ugenlige Afdrag at tilbagebetale samme.

Forbundsmeddelelser.

Kvittering for Forbundsbidrag.

Oktober Kvartal.

Nykøbing paa Falster . . . 10 Kr. 95 Øre.
Aalborg . . . . . 38 — 50 —

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 10de Marts, Aften Kl. 9, afholdes Maanedsmøde i Foreningens Lokale. Der vil af Styrelsen blive indledet en Diskussion om den herskende Arbejdsløshed, samt om, hvor vidt den typografiske Forening under uheldige Omstændigheder er i Stand til at bære Udgifterne ved en Arbejdsløshedskasse.

Typografernes Sangforening.

Festen til Fordel for de strikende Typografer, der blev afholdt den 3die December 1876, har givet et Overskud af 370 Kr. 35 Øre. Den 8de December 1876 afleveredes til Hr. *Berg* 350 Kr., den 21de Februar 1877 20 Kr. 35 Øre.

„De forenede Hjælpekasser".

Til Medlemmer af **Lovudvalget i „De forenede Hjælpekasser"** anbefales følgende Mænd:

C. Lassen.
Linddahl.
A. L. Mortensen.
Em. Petersen.
V. Thorsen.

Flere Medlemmer.

Foreningen.

Efter at der nu er gaaet ca. $1^1/_2$ Maaned siden Bestyrelsen udsendte sin Opfordring til Typograferne om paany at slutte dem til Foreningen, kan man vel have Anledning til at anstille nogle Betragtninger over, hvorledes Foreningens Stilling er og over hvad de, der ere Medlemmer og de, der ikke ere det, tænke om dens Virksomhed og om dens Nytte for Typograferne. Man maa da først og fremmest baade i sine egne stille Betragtninger og overfor Andre indrømme, at man hverken kan sige, at den gaar glædelig fremad eller at det staar daarlig med den. Men vi ville ogsaa skynde os med at fortælle, at det omtrent er gaaet, som vi havde tænkt, at det vilde gaa. Vi vidste godt, at Københavns Typografer nu en Gang ikke ere af den Slags Folk, der ville eller kunne være med til at gøre noget hovedkulds Stykke Arbejde, og allermindst efter den store Skuffelse, de have lidt og den store Splittelse, som den uheldige Skrue havde medført. Det var heller ikke vor Mening, at der skulde finde nogen Overilelse Sted — nej, vi fandt det rigtigst at lade Sagen gaa sin jævne Gang og lade Enhver nøje overveje med sig selv, om han stod sig bedst ved at være Medlem af Foreningen eller ikke. Generalforsamlingen i Lørdags gav os ogsaa et Bevis paa, at foreløbig Rolighed er det, hvortil Typograferne have mest Lyst. Det var kun et forsvindende Antal, der mødte, akkurat nok til, at Generalforsamlingen i Følge Lovene kunde afholdes; men dette ville vi dog ikke betragte som noget absolut Bevis paa Ligegyldighed fra Medlemmernes Side, skønt man ganske vist havde Ret til at vente, at der paa den første Generalforsamling, som Foreningen afholdt efter at være rekonstrueret, maatte have vist sig *saa* megen Interesse, at i det mindste Halvdelen vilde have mødt, og — mødt præcis. Ingen af Delene var imidlertid Tilfældet. Men naar vi huske paa, at det end ikke i Foreningens bedste Tid var muligt at tromme et i Forhold til Medlemsantallet nogenlunde betydeligt Antal Medlemmer sammen, undtagen naar der var et „Fanespørgsmaal" paa Dagsordenen, saa maa vi naturligvis have saa meget mere Anledning til at resignere nu, og trøste os med, at der vil komme bedre Tider.

Hvad der navnlig er værd at lægge Mærke til, naar der er Tale om Foreningen, er de forskellige Betragtninger, der gøre sig gjældende hos en Del Typografer af de forskellige Partier — om vi maa udtrykke os saaledes, og de i mange Henseender forkerte Meninger, de have om Hensigten med at rejse Foreningen paany. Nogle mene, at der kun kan være Tale om at optage dem som Medlemmer, der have staaet Last og Brast med hinanden, kun dem, der ikke have svigtet da det kneb, men trofast holdt ud til Enden. Dette er imidlertid ikke nogen ganske rigtig Opfattelse. Det kunde være meget godt, naar begge Parter kunde have noget Udbytte deraf; men det modsatte maa absolut blive Tilfældet. Enhver maa kunne indse, at kun ved enig Sammenslutning er Typograferne — som alle Andre — i Stand til at udrette noget, men ved Adskillelse Intet; det have vi jo nylig havt et sørgeligt Bevis paa. Hos Andre, og da navn-

lig hos dem, der trak sig tilbage, da deres Hjælp forlangtes, gjør den Mening sig gjældende, at de ikke mere kunne vente at blive optagne i Foreningen, og vi kunne godt forstaa, at de tænke saaledes, da de jo naturligvis godt véd, at de ikke have handlet rigtig; men vi maa erklære, at ogsaa de have en fejl Mening om det Maal, vi stræbe efter. Dette er, at samle saa mange som muligt af Typograferne om Gutenbergs Fane paa ny, og naar vi ville det, kunne vi ikke lade dem blive udenfor, der ganske vist have begaaet den i vore og saa mange Andres Øjne store Feil at trække dem tilbage, fordi de havde en anden Mening, og fandt det rigtigst at følge deres eget Hovede i Stedet for at følge deres Kolleger. Vi saa godt som nogen erkjende, at deres Handlemaade ikke var loyal, og vi maa i højeste Grad beklage den; men vi ere dog ogsaa tilbøjelige til at indrømme, at disse Folk strængt taget ogsaa have Ret til at forlange deres Mening anerkendt, og vi mene, at Foreningen atter bør optage dem i sin Midte. Dette er der imidlertid saa mange forskellige Meninger om. Vi ere overbeviste om, at mange ville misbillige disse Ord, men vi ere ogsaa overbeviste om, at de ved lidt nøjere Eftertanke ville indrømme, at hvis Foreningen atter skal blive stærk, da er det aldeles nødvendigt, at den ogsaa henvender sig til de Frafaldne. — En Indsender i „Typ.-Tid." beklagede sig for nogen Tid siden over, „at alt syntes at være glemt; „Schusterne" optraadte, som om de vare gode Kolleger" o. s. v. — Nu ja, det er efter vor Mening vist ogsaa det bedste, vi kunne gøre, at lade Alt være glemt, betragte den forbigangne Tid som en uhyggelig Drøm og derpaa i Fællesskab søge at gøre vor Forening saa stærk som mulig. Der er mange som ville indvende, at det kan ikke lade sig gøre, de kunne ikke være Kammerater med dem, der have svigtet dem, de ville det ikke. Dem spørge vi, hvad de da ville. Hvad tror de maaske der er fordelagtigst enten at have en Forening paa halvandet- eller tohundrede Medlemmer eller en paa tre- eller halvfjerdehundrede og maaske mere til at udføre de Formaal, som Foreningen har sat sig? Vi ville dog straks, for at forebygge al Misforstaaelse, berolige dem med, at det ikke er Enhver, vi vil have til Medlem og Kammerat. Der gives, som vi tidligere have bemærket, Folk, som ingen god Kollega vil have med at gjøre, og som naturligvis heller *ikke mere* vil kunne blive Medlem af Foreningen, og det er dem, der ere blevne Forrædere, som have brudt deres givne Ord, og som derved for bestandig have forspildt enhver hæderlig Kollegas Agtelse. Imod *deres* Handlemaade er de Andres for Intet at regne. Strængt taget have vi, som før bemærket, ikke nogen særlig Ret til at dømme dem, der have meldt sig ud af Forbundet før Strejken; de kunne forsvare sig med, at deres Mening var ligesaa god som de Andres og at de havde Ret til at følge den Vej, de ansaa for den bedste. Den samme Ret fordre jo de Trofaste for deres Meninger, og derfor mene vi ogsaa, at Tiden nu er kommen til at gjøre et forsonende Skridt, Skulde det ikke ogsaa kunne bidrage til at gøre Baandet mellem Typograferne stærkere, naar *vi* række dem Haanden til Forsoning? Vi véd, som sagt, godt, at denne Mening ikke bliver anerkendt af Alle, men vi fristes derfor ogsaa til at spørge, om den Tanke dog ikke har været til Stede hos de Fleste, at det dog en Gang maatte komme dertil, at vi maatte forsone os med dem, der skilte dem fra deres Kammerater. Og naar vi saa skulle se, hvad Grunden er til, at de gjorde det, saa ville vi i mange Tilfælde finde, at de ikke have gjort det med deres gode Vilje. Mange forskellige Omstændigheder have været medvirkende til deres Handlemaade, og naar vi kendte dem alle, vilde dog maaske de Fleste være tilbøjelige til at undskylde dem. Dette ville vi imidlertid ikke nærmere udtale os om; vi ville heller ikke undskylde de Frafaldne; men vi ere overbeviste om at ville blive forstaaet hos de Fleste, og da navnlig hos dem, der maaske mere end en Gang have set, hvorledes en Mands Stilling i den ene eller den anden Retning kan tvinge ham til at handle stik imod sin Overbevisning. Og det er navnlig disse Folk, vi maa have igen. De krympe dem ved selv at tilbyde sig, og derfor maa vi sige til *dem*: Lad det gamle være glemt, vi ville paany slutte os sammen og virke til fælles Bedste. Vi haabe, at de nuværende Foreningsmedlemmer ville forstaa vor Mening og vor Handlemaade, idet vi skrive dette, og vi haabe ogsaa, at dem, vi henvende os til, ville forstaa den. De ville, naar de først mærke, at de atter ville blive modtagne i Foreningen, ikke afholde sig fra at komme. Vi haabe, at de ikke af disse Ord forledes til at tro, at det er fordi vi erkende, at de have handlet rigtigt og vi galt, at vi række dem Haanden. Tværtimod, hvis det var Tilfældet, vilde vi næppe gjøre det, men nu tro vi at handle fuldstændigt kollegialt ved at gøre det første Skridt.

Vi slutte nu disse Betragtninger med det Haab, at det vil gaa op for enhver Typograf, baade Foreningsog Ikke-Foreningsmedlemmer, at de have en moralsk Forpligtelse til at slutte dem sammen for at arbejde til fælles Bedste, at de ikke alene skulle gjøre det for deres egen, men ogsaa for andres, dels for de gamles, dels for de arbejdsløse Kollegers Skyld; vi haabe ogsaa, at de ville huske paa, at kun en stærk Forening, bestaaende af gode og trofaste Kolleger, er i Stand til at udrette Noget, og dette gjælder navnlig for Arbejdsløshedskassen, der skal træde i Kraft fra 1. Juli. Skal den svare til sin Hensigt, da er det nødvendigt, at Foreningen faar mange flere Medlemmer. Gid at mange af dem, der nu staa udenfor, ville indse, at de saavel som vi andre have en Pligt, som vi ikke kunne skyde fra os, om muligvis ogsaa en Del i Øjeblikket ikke have nødig at tænke saa meget paa den, den nemlig, ved gensidig Understøttelse at hjælpe hinanden, naar vi trænge, og i det Hele taget understøtte hinanden, hvor der er Lejlighed dertil. Vi bede dem ogsaa at huske paa, idet vi atter rette en Opfordring til dem om at slutte dem til Foreningen, at den ikke har nogen revolutionær Tanke, men kun til Hensigt ad Overenskomstens og Fredelighedens Vej at søge at forbedre sine Medlemmers materielle Vilkaar; og ogsaa dertil have vi Ret til at fordre enhver hæderlig Typografs Medvirkning.

Den typografiske Forening.

Generalforsamlingen

d. 24. Februar 1877.

Til Dirigent valgtes Hr. *N. Hansen*, til Sekretærer Dhrr. *Ch. Thomsen* og *Dein*.

Som første Sag paa Dagsordenen blev Regnskakets Godkendelse sat under Forhandling og Bestyrelsens Forand, Hr. *Decher*, indledede denne, idet han gjorde den Bemærkning, at det maaske var bedst at gaa saa hurtigt hen over dette Regnskab som muligt; det tilhørte som saa meget Andet en svunden Tid, hvilken man helst maatte søge at glemme. Den ene af Revisorerne, Hr. *Wm. Sørensen*, gjorde opmærksom paa de mange Laan og Forskud, der vare gjorde under Skruen og som endnu ikke vare tilbagebetalte, hvortil Hr. *Decher* svarede, at Foranstaltninger i denne Retning fra Styrelsens Side allerede vare paatænkte og ikke skulde lade vente længe paa sig. Regnskabet godkendtes enstemmig.

Budgettet blev derpaa taget under Behandling og vedtaget med den Ændring, at Udgiften til Bladets Trykning, som ved en Fejltagelse var opført for 24 Nr. med 432 Kr., nedsattes til 226 Kr. Endvidere vedtoges det atter at optage de faste Understøttelser fra 1. April at regne, dog saaledes, at Trykkernes Enker bliver at henvise til Trykkerforeningen og at Understøttelserne nedsættes til ca. det Halve, saalænge Medlemstallet ikke er større, da det er en Selvfølge, at de, som staa udenfor Foreningen ogsaa betale deres Del. Denne Udgift vil blive at budgettere med ca. 60 Kr. for April Kvartal og den paaregnede Indtægt bliver da 1385 Kr., medens Udgiften bliver 825 Kr., altsaa et Overskud af 560 Kr. I denne Form vedtoges Budgettet.

Den 3die Sag paa Dagsordenen var Lovene, som efter en længere Forhandling vedtoges i en noget forandret Skikkelse, saaledes som de nedenfor findes gengivne. Blandt de væsentligste Forandringer maa nævnes, at Foreningens Omraade indskrænkedes til Kjøbenhavn med Forstæder, at Forretningsføreren skal vælges af Medlemmerne istedetfor af Bestyrelsen og at Tillidsmændsinstitutionen ophævedes. Ligeledes vedtoges det, at der for Fremtiden kun skal være 1 Sekretair paa Generalforsamlingerne, da det i Reglen er forbundet med Vanskelighed at finde 2 Mænd, som ville paatage sig dette Hverv.

Man gik nu over til Regulativet for Arbejdsløshedskassen, hvorom Meningerne vare meget delte, thi medens Nogle mente, at denne snarest burde sættes i Virksomhed og at Understøttelsen burde være større, var der Andre, som syntes, at det vilde være langt heldigere, om man foreløbig udsatte det Tidspunkt, da Kassen skulde træde i Virksomhed, kun understøttede de Gamle og forresten opsparede Overskudet, indtil Foreningen blev stærkere. Styrelsen fastholdt Forslaget i den Skikkelse, hvori det forelaa, men da Tiden var trukken saa langt ud, foreslog den, at man foreløbig skulde udsætte denne Sag til en ny Generalforsamling, hvilket vedtoges.

Endelig foretoges Valg paa Styrelse, Kasserer og Revisorer med følgende Resultat.

Til Styrelsen valgtes:
Dhrr. Chr. Christensen med 18 Stemmer,
A. Decker med . . . . 30 —
A. L. Mortensen med 27 —
Til Kasserer:
Hr. L. D. Berg med . 31 Stemmer.
Til Revisorer:
D'hrr. Wm. Sørensen og
Charles Thomsen.

Love for „Den typografiske Forening" i Kjøbenhavn.

(Endeligt vedtagne paa Generalforsamlingen d. 24. Febr. 1877.)

§ 1. „Den typografiske Forenings" Formaal er *at værne om og at befordre sine Medlemmers aandelige og materielle Interesser.* Fortrinsvis nævnes: a) gensidig Understøttelse i Arbejdsløshedstilfælde; b) fast Sammenhold i alle Forhold; c) Indførelse af en tidssvarende Tarif og Opretholdelsen af samme.

§ 2. Foreningens *Omraade* udstrækker sig til Kjøbenhavn med Forstæder. Indenfor dette Omraade kan enhver Udøver af Typografien optages som Medlem, naar ingen Indsigelse gjøres.

§ 3. *Optagelse* i Foreningen sker ved at henvende sig til Forretningsføreren, og Vedkommende maa for ham opgive sit fulde Navn og øvrige Personalia samt sit tidligere Forhold til den kjøbenhavnske eller en anden typografisk Forening i Landet. Hans Navn fremsættes i „Typograf-Tidende", og saafremt der inden 14 Dages Forløb gjøres Indsigelse mod Optagelsen, afgjøres denne paa det først afholdte Maanedsmøde, naar mindst $^1/_5$ af Medlemmerne ere til Stede.

§ 4. *Medlemsbidraget* er ordenligvis 35 Øre ugenlig, men det kan forhøjes, naar en Generalforsamling dertil giver sit Samtykke.

§ 5. *Fritaget* for at betale Bidrag er et Medlem 1) paa Grund af Sygdom, eller 2) naar han er uden Arbejde, eller 3) naar han er indkaldt til Militærtjeneste. Medlemmet maa i alle Tilfælde kunne dokumentere Retten til Fritagelse.

§ 6. Medlemsbidragets Indbetaling til Forretningsføreren, der tillige er Kasserer, besørges for hvert Trykkeris Vedkommende ved en *Inkassator*, som hver Uge opkræver Medlemsbidragene og hver fjerde Uge indsender Beløbet til Forretningsføreren, ledsaget af den dertil indrettede Liste over de Bidragydende med udtrykkelig Vedtegning af deres For- og Efternavn samt nøjagtig Tilføjelse af den i Løbet af de fire Uger skete Af- og Tilgang. — Ved Flytning fra det ene Trykkeri til det andet indenfor Foreningens Omraade udfylder Inkassatoren en Kvitteringsseddel, der angiver Datoen for det sidst betalte Medlemsbidrag, og som Ihændehaveren maa aflevere til Inkassatoren i det Trykkeri, hvor han derefter kommer i Kondition. — Restancer kunne ikke finde Sted. Naar Medlemsbidraget er overordenligt, indbetales det hver Uge til Forretningsføreren.

§ 7. *Udmeldelse* saa vel som *Udslettelse* paa Grund af Restance bekendtgøres i „Typograf-Tidende". *Udelukkelse* afgøres af en Generalforsamling og er ligeledes at bekendtgøre.

§ 8. *Viatikum* og *Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed* udredes. Disses Størrelse fastsættes paa Budgettet, og de ere undergivne et Regulativ, der som et Tillæg til dette skal have en Generalforsamlings Billigelse.

§ 9. Foreningens øverste Ledelse er betroet en Bestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, hvilken selv indbyrdes vælger sin Formand. Bestyrelsen, der vælges paa Generalforsamlingen i Februar Maaned ved skriftlig Afstemning og med simpel Stemmeflerhed, repræsenterer Foreningen baade indad og udad til; den fører Tilsyn med Administrationen, der besørges af en lønnet Forretningsfører, som ligeledes valgtes

af Medlemmerne paa Generalforsamlingen i Februar; den staar i det HeleForeningen til Regnskab for sine Handlinger og er En for Alle og Alle for En ansvarlig for Foreningens Midler.

§ 10. I den første Halvdel af hver Maaned afholdes et Møde for alle Medlemmerne. Paa disse Maanedsmøder giver Bestyrelsen Meddelelse om Foreningens Tilstand og Virken i den forløbne Maanedstid og om saadanne Tildragelser, der have Betydning for Foreningen, og tillige udveksles Meninger om Forenings- og almindelige Fag-Anliggender.

§ 11. Paa Møderne i Januar og Juli Maaneder forelægger Bestyrelsen et Budget for de resp. Halvaar: Januar—Juni og Juli—December, hvorpaa de ordenlige Indtægter og Udgifter opføres, og ingen saadan, som ikke har Hjemmel paa det her bevilgede Budget, kan afholdes.

§ 12. Generalforsamlingen er den øverste Myndighed i alle Foreningens Anliggender. To Gange aarlig — inden Midten af Februar og Avgust — afholdes en ordenlig Generalforsamling, hvor Regnskabet, der er halvaarligt og afsluttes den 30. Juni og 31. December, forelægges til Godkendelse. Paa Generalforsamlingen i Februar vælges Bestyrelsen, Forretningsføreren samt to Revisorer, hvilke sidste ere pligtige at gjennemgaa Regnskabet nøjagtig og at overbevise sig om, at de Foreningen tilhørende Værdipapirer og kontante Beholdning ere til Stede. Overordenlige Generalforsamlinger kunne sammenkaldes, naar Bestyrelsen skønner det, og 30 Medlemmer kunne forlange det, naar de derom indgive en skriftlig motiveret Anmodning til Bestyrelsen.

§ 13. De ordenlige Generalforsamlinger indvarsles mindst 14 Dage forud, medens de overordenlige Generalforsamlinger efter Omstændighederne kunne sammenkaldes med kortere Varsel. Indvarslingen sker ved Kundgørelse i „Typograf-Tidende“ eller ved Løbeseddel til Trykkerierne, og Dagsordenen bliver samtidig at angive; dog er det tilstrækkeligt, naar private Forslag blive opførte paa de ordenlige Generalforsamlingers Dagsorden 4 Dage forud, Forsamlingsdagen iberegnet. Generalforsamlingerne vælge selv sin Dirigent og en Sekretær. Protokollen bliver at oplæse og vedtage paa den følgende Generalforsamling.

§ 14. Enhver lovmæssig indvarslet Generalforsamling er beslutningsdygtig, naar mindst en Femtedel af Foreningens Medlemmer ere til Stede. Sagerne afgøres ved simpel Stemmeflerhed; ved Stemmelighed anses Sagen som forkastet.

§ 15. Forslag, som skulle til Behandling og Afstemning paa de ordenlige Generalforsamlinger, maa skriftlig indsendes til Bestyrelsen mindst 8 Dage forud; dog kunne paa selve Generalforsamlingen stillede Ændringsforslag ogsaa behandles og Afstemning over dem finde Sted.

§ 16. „Typograf-Tidende“ er Foreningens Organ. Ethvert Medlem faar et Eksemplar, hvis Abonnement udredes af Medlemsbidraget. Alt vedrørende Organet ordnes af Bestyrelsen og er at opføre paa Budgettet.

Korrespondance.

A. **Aarhus**, den 20. Februar. Som Følge af den nuværende Tilstand, hvori „Almindelig dansk Typograf-Forbund“ er bragt, besluttede Bestyrelsen for Aarhus Stedforening for nylig at sammenkalde sine Medlemmer til en Generalforsamling for at tage Beslutning om, hvorledes Kollegerne her fremtidig skulde stille sig samt gav Forslag til Foreningens Løsning fra Forbundet efter Størstedelen af Medlemmernes gentagne Opfordring. Adskillelse fra Forbundet vedtoges enstemmig, og, haabende paa bedre Tider, konstituerede Foreningen sig som selvstændig Forening med Formaal, snarest mulig igen at samle de adspredte Kræfter og virke hen til Enighed og Sammenhold mellem Kollegerne samt give rejsende Typografer en passende Understøttelse. Som Formand og Kasserer valgtes *F. H. Andersen* paa Amtstidendens Bogtrykkeri og som Medbestyrere *Chr. Nielsen* og *A. Hey*.

Typografiske Kundgørelser.

Til Sangforenigens Maskerade

anbefales

Københavns største Maskerade-Garderobe,

Gammelmønt 21, 1. Sal.

Der forefindes et righoldigt Udvalg af Herredragter, som ere godt udstyrede og udlejes billigt.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Sluttebordc, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,

Smaadigte

af

F. H. Andersen.

Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

En yngre Sætter

ønsker Plads straks enten her i København eller i en Provinsby. Billet, mrkt. J. S., bedes tilsendte Kasserer *Berg*, Store Regnegade 17, 3die Sal.

En Typograf (Sætter)

ønsker Plads i Slutningen af denne eller i Begyndelsen af næste Maaned. Billet, mrkt. 1, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 6. | København, den 17. Marts 1877. | 4. Aarg.

☞ De ærede Kolleger, som under Skruen have modtaget **Laan** af Foreningen, anmodes om at henvende sig til Forretningsføreren, Hr. *L. D. Berg*, for at træffe Aftale om ved ugenlige Afdrag at tilbagebetale samme.

☞ Næste Numer af „Typograf-Tidende" udkommer Lørdagen den 31 Marts.

„De forenede Hjælpekasser for Typografer".

Til Lovudvalget for Lovenes Revision ere Følgende valgte: *Em. Petersen* (Dgbl.) med 38 Stemmer, *A. L. Mortensen* (Calberg) med 24 St., *C. Lassen* (Thiele) med 23 St., *Lindahl* (Dgbl.) med 20 St., *V. Thorsen* (Jørgensen & Ko.) med 17 St. Derefter havde Lindberg 16, Chr. Ewald 15, Jul. Mortensen 14 og P. Christensen 11 St. De øvrige Stemmer vare spredte.

Typografernes Sangforening.

Politiet har — paa Grund af en Meddelelse i „Social-Demokraten" — *nedlagt Forbud mod vor Maskerades Afholdelse paa en Lørdag Aften.* Bestyrelsen ser sig desaarsag nødsaget til at udsætte Maskeradens Afholdelse til *Søndagen den 25. Marts, Kl. 8½*, og til at forandre Stedet for Maskeradens Afholdelse til *Østergade Nr. 15* („Kongens Klub"s forrige Lokale).

Idet Bestyrelsen seer sig nødsaget til med saa kort Varsel at meddele Deltagerne i Maskeraden Ovenstaaende, haaber den dog, at Medlemmerne af Sangforeningen vil staa den saaledes bi, at Foreningen, trods de forskellige Vanskeligheder, der have stillet sig i Vejen, desuagtet maa kunne komme til at fejre en vellykket Maskerade.

Dersom der imellem de alt tegnede Deltagere maatte være nogle, der paa Grund af den skete Forandring se dem nødsagede til at tilbagelevere deres Billetter, kan Saadant ske hos den, af hvem de have modtaget Billetten; dog maa *saadan Tilbagelevering af Billetter ikke finde Sted efter Tirsdag Aften.*

16. Marts 1877.

Bestyrelsen.

Der **er Møde** i Foreningens Lokale i Aften.

Foreningslivet.

Naar man tænker sig en Forening, der har et hvilket som helst Formaal, er det naturligt, at man ogsaa maa tænke sig, at denne Forening blandt de Maader, paa hvilke den virker for Medlemmerne, ogsaa har det for Øje i det mindste ved enkelte Lejligheder at samle dem Alle for at de kunne drøfte den Forenings Anliggender, hvoraf de ere Medlemmer. I de fleste Foreninger er det endogsaa Skik og Brug, at de have Lokale for Medlemmerne en eller flere Gange om Ugen, hvor disse komme sammen, dels for at samtale om Ting, der vedkomme Foreningen, og dels for at dyrke Selskabeligheden. Ogsaa den typografiske Forening har sit Lokale én Gang om Ugen og har hidtil havt det. Kun en kort Tid efter Strejken var Foreningen uden noget Hjem, men i den Tid var det navnlig, at der følte Trang til saa snart som muligt igjen at faa et Lokale. Der raabtes fra alle Sider paa, at det første, man maatte sørge for, var et Lokale, hvor man ligesom før kunde samles. Dette skete ogsaa, og nu har Foreningen sit Mødested Lørdag Aften, ligesom i gamle Dage. Men dette er ogsaa Alt. Medlemmerne, som skulde være der, som skulde bidrage til at fremme Interessen for Foreningslivet hos Typograferne i Almindelighed, ser man ikke Noget til, og at de møde, turde man dog være berettiget til at betragte som en Selvfølge. Hvorfor kunne Typograferne ikke komme i Foreningen Lørdag Aften? Hvorfor have de altid Tid og Lejlighed til at komme alle andre Steder, kun ikke i deres egen Forening? ¡Det er Spørgsmaal, som ikke ere saa lette at besvare. At Medlemmerne ikke ville komme der paa de almindelige Mødeaftener, maa naturligvis blive deres egen Sag, men naar de ogsaa udeblive, naar de ere stævnede til at møde i Anledning af vigtige Sagers Forhandling, saa handle de forkert, ikke alene mod dem selv, men ogsaa mod Andre. Det er jo naturligt, at en 5—6 Mand ikke kan paatage sig at drøfte en saa vigtig Sag som et Regulativ for Arbejdsløshedskassen, og naar der ikke møde flere, maa Sagen jo udsættes. Dette er ikke heldigt for Foreningen og ubehageligt for Styrelsen. Denne maatte dog i det mindste som Løn for sin Ulejlighed have Ret til at fordre, at Medlemmerne kom og drøftede de Sager, der handlede om Foreningens Vel, og hvor skal en saadan Ligegyldighed fra Medlemmernes Side kunne vække Lyst hos Styrelsen til at fortsætte sin Virksomhed for at forøge Medlemsantallet og i det Hele bringe Foreningen fremad baade i den ene og den anden Retning? I Lørdags Aftes skulde der være Diskussionsmøde, men dette maatte opgives, da der var saa lidt til Stede. Kunne de ærede Medlemmer ikke møde, hvad skal da Bestyrelsen gøre? Den maa jo da absolut handle paa egen Haand. Naar

Medlemmerne ikke ville give *deres* Mening tilkende, maa den nøjes med at følge sin egen. Vi haabe imidlertid, at dette ikke vil blive nødvendigt. Medlemmerne ville nok lære at indse, at de, naar de ere i en Forening, have andre Pligter end blot at betale Kontingent, de ville nok indse, at de ikke alene skylder dem selv at møde for at udtale deres Mening, og give deres Stemmer til de Sager, der ere til Forhandling og som maa og skulle behandles, for at man kan faa at vide, om Medlemmerne ønske dem eller ej, men at de ogsaa have en Forpligtelse til at gøre Arbejdet lettere for Styrelsen, hvor de kan, og en af de Maader, hvorpaa dette virksomst sker, er ved at Medlemmerne ogsaa vise *deres* Interesse for Foreningen ved at møde talrigt og drøfte dens Anliggender. Derved vækkes Lysten hos Styrelsen, og dette Offer maa Medlemmerne vel nok kunne bringe deres Forening og den Styrelse, de have valgt.

De faste Understøttelser i „Den typografiske Forening".

Som det vil være de fleste Foreningsmedlemmer bekendt, blev det paa den sidst afholdte Generalforsamling besluttet at genoptage de faste Understøttelser, som den typografiske Forening tidligere havde ydet til trængende Enker efter Typografer, men dog i en formindsket Maalestok. Denne Beslutning har vistnok ikke vundet udelt Bifald, navnlig hos de yngre Kolleger, blandt hvilke mange ere af den Mening, at vi have nok at gøre med at hjælpe os selv og ikke med det nuværende ringe Medlemsantal kunne indlade os paa en saadan Understøttelse. Vi have tillige hørt udtale, at man forundrede sig over, at Styrelsen vilde fremkomme med Forslag i denne Retning, da flere af dens nuværende Medlemmer tidligere ikke havde været gunstig stemte for de faste Understøttelser. Det Sidste er ganske vist Sandhed, men vi skulle til det Første bemærke, at det *ikke* er Styrelsen, der er fremkommet med Forslag herom. Paa sidste Generalforsamling fremkom der fra flere Medlemmer Forslag om atter at optage Understøttelserne, og Styrelsen fandt sig af Hensyn til Foreningen ikke foranlediget til at modsætte sig det; den maatte dog fastslaa, at Understøttelserne for Øjeblikket ikke maatte være mere end Halvdelen af hvad de før havde været. Grunden, hvorfor Styrelsens Medlemmer straks efter Strejken var imod, at Foreningen vedblivende skulde bære denne betydelige Udgift, var, fordi man fandt, at det var en Forpligtelse, som burde paahvile alle Typografer; Forholdet burde ikke være saaledes, at Foreningsmedlemmerne fik denne Byrde i Tilgift til de andre, de havde, og at det blev en Benefice for de Udenforstaaende. Imidlertid maatte man dog snart komme til det Resultat, at det var i høj Grad uretfærdigt, om man, fordi der var opstaaet en Spaltning blandt Typograferne, nægtede de gamle, for største Delen i høj Grad trængende Kolleger eller Enker enhver Hjælp, og at Foreningen i Forhold til sine Evner burde gaa i Spidsen med at yde en saadan, og dette blev yderligere indlysende derved, at det gamle Uvæsen med Cirkulærer paa Trykkerierne tog til i en overvældende Grad, thi hvad kunde det hjælpe at være Medlem af Foreningen og hvilken Fordel havde man af at yde det forholdsvis høje Kontingent, naar man desuagtet skulde betale de samme Beløb i saadanne Øjemed, som dem, der ikke ydede Bidrag til Foreningen. Hvis en saadan Tilstand vedvarede, vilde den let kunne føre til, at de gamle Fattigkasser atter bleve oprettede paa flere Trykkerier. Nu derimod stiller Sagen sig ganske anderledes. Foreningen yder Bidrag for *sine* Medlemmer; den understøtter 1) de Gamle, som ere gaaede bort fra Typografien paa en Tid, da der endnu ingen typografisk Forening eksisterede, og 2) de, som have sluttet sig til den og uden at svigte i det afgørende Øjeblik *vedblivende* have vist sig som trofaste Kolleger. Derimod er det en Selvfølge, at i Fremtiden kun Medlemmer ville finde Hjælp, naar de henvende sig til Foreningen, thi Ikke-Medlemmer have vi ingen Forpligtelser overfor, men maa meget mere betragte dem som Modstandere.

Vi have betegnet Cirkulærerne som et Uvæsen, og vi tro, at dette er rigtigt, thi det er klart, at naar der foretages saadanne frivillige Indsamlinger, da staar Villien hos Giverne sjeldent i det rette Forhold til Evnen eller omvendt. Mange af dem, der have bedst Raad, give aldrig Noget; dette véd man og derfor faa de Lov til at være i Fred, hvorimod mangen Gang de, som have mindst Evne, ere mest godhjertede og kollegiale og derfor bestandig blive overhængte. Hertil kommer endvidere den Omstændighed, at naar der kun gives Understøttelse gennem en Forening, til hvis Styrelse Andragender desangaaende da maa indsendes, da kan Understøttelsens Størrelse blive afpasset efter Vedkommendes Trang, ligesom der i det Hele kan gaaes planmæssig frem. Ved Cirkulærer derimod afhænger næsten Alt af Tilfældet, thi kommer der Flere med kort Mellemrum efter hinanden, da kan man være sikker paa, at selv om det, der er kommet sidst, hidrørte fra den mest Trængende, saa faar han dog mindst, ligesom man udsætter sig for, at samvittighedsløse Indsamlere undlade at aflevere Beløbet. Det forekommer os derfor som en ligefrem Pligt for enhver Typograf, der ikke vil unddrage sig Forpligtelsen at understøtte trængende Kolleger, at være Medlem af Foreningen, og det skal desuden sikkert nok vise sig, at den Hjælp, de Trængende faa ved Indsamlinger blandt Ikke-Forenings-Medlemmer, vil blive lig Nul, især i saadanne Tilfælde, hvor Understøttelsen skal ydes stadig.

Forslagslister og Forslagsstillere.

Begrundet paa, at jeg i sidste Numer af „Typograf-Tidende" mellem andre Kolleger seer mig foreslaaet ved Valget af det Lovudvalg, der skal nedsættes i Sygekassen, finder jeg mig foranlediget til at bede om Plads for et Par Bemærkninger, som det forekommer mig kunne være paa deres Plads her.

Det er ganske naturligt og kan i mange Tilfælde endog ansees heldigt, at Nogle enes om at opstille enkelte bestemte Kolleger ved et eller andet forefaldende Valg, for derpaa at søge de andre Kollegers Medvirkning til, at disse af dem foreslaaede Navne kunne gaa igjeunem ved Valget. Men hvad der synes mig mindre heldigt ved denne Opstilling af Navne,

er, at Forslagsstillerne i mange Tilfælde ikke forud have gjort sig nogensomhelst Ulejlighed med at undersøge, hvorvidt den eller de Foreslaaede ere villige til modtage et saadant Valg. Udbyttet ved denne Fremgangsmaade bliver derved otte kun Ulejlighed for Forslagsstillerne, den eller de Foreslaaede, de Stemmegivende og vedkommende Forening, som desuden sættes i forøget Udgift ved at maatte udstede nye Løbesedler — maaske med samme Resultat.

Dernæst forekommer det mig underligt, at Forslagslisterne i de allerfleste Tilfælde kun ere undertegnede med de ikke meget vejledende, men til Gjengjæld fuldtud kjendelige Mærker: „Flere Medlemmer", „Nogle Medlemmer" o. l. — Kan man ikke være sit Navn bekjendt? eller: Hvorfor vil man ikke være sit Navn bekjendt? — Det synes mig at være Pligt for Enhver at træde aabent frem, det er: med Navns Underskrift, naar man har Noget, „man skulde have sagt", i Særdeleshed naar man ønsker at optræde vejledende overfor sine Kolleger. Maaske er Beskedenhed Aarsag til denne Tilbageholdenhed, maaske maa denne søges i andre Grunde, men hvilke disse end ere, tør det vistnok kaldes en uheldig Sædvane saaledes at skyde sit eget Jeg ind under et Mærke, som ganske vist kjendes af *Alle*, men som alligevel *Ingen* kjender.

Skjøndt overflødigt, ønsker jeg slutteligt at gjøre opmærksom paa, at jeg med disse faa Bemærkninger ikke har tænkt hverken paa denne eller hin Forslagsliste eller Forslagsstillere, men kun har anseet det for heldigt at berøre Sagen, holdt i hele sin Almindelighed.

Den 7. Marts 1877.

Carl Lassen.

Forskelligt.

Anerkendelsesgave. I Søndags, den 11. Marts, overrakte en Del Medlemmer af Typografernes forenede Hjælpekasser Hr. Boghandler *Børresen* en Sølvpokal som Erkendtlighed for hans lange Virksomhed ved ovennævnte Kasser.

Udstilling af Bogtryksager i England. I Anledning af, at det i Aar er 400 Aar siden, at den første Bog tryktes i England af den bekendte Caxton, som efter at have lært Bogtrykkerkunsten i Brügge, hvor han ogsaa synes først at have været Principal, vendte tilbage til sit Fødeland, og der udfoldede en livlig Virksomhed som Bogtrykker, skal der i Juni Maaned d. A. afholdes store Højtideligheder i London, navnlig vil der i denne Anledning blive foranstaltet en Udstilling af Bogtryksager, som synes at ville blive af stor Interesse. Festen vil faa en dobbelt Betydning, idet „de milde Stiftelser for Bogtrykkere" i London samtidig ville fejre deres 50-Aars Jubilæum. I England har man den Skik at vælge højtstaaende Mænd til at være Forvaltningsmedlemmer (de ere det selvfølgelig kun af Navn) i saadanne velgjørende Foreninger i den Forventning, at de ville betale den Ære, der saaledes bliver dem tildelt, med noget klækkeligt. I Spidsen for denne Forening anføres saaledes at være: en Prins, 2 Erkebiskopper, 3 Hertuger, 1 Marquis (Dronningens Svigersøn), 5 Jarler, 1 Lord-Mayor, 1 Lord-Biskop, 1 almindelig Biskop o. s. v., alle Folk, som ere velbeslaaede med Penge. Udstillingen vil blive inddelt i 9 Klasser, hvoraf den første udelukkende skal omfatte Bøger, som ere trykte af Caxton eller hans Samtidige. De øvrige 8 Klasser indbefatter ikke alene Bogtryksager af en udmærket Beskaffenhed, men ogsaa Typer, Matrizer og andre Trykmaterialier, Stereotypi og Galvanoplastik, Litografi og Fotografi, Papir samt Portraiter og Haandskrifter af berømte Forfattere. Der modtages Genstande til Udstillingen ikke alene fra England, men ogsaa fra hvem der i Udlandet maatte ønske at deltage; Udstillingen vil blive aabnet den 11. og sluttet den 23 Juni d. A.

I **Lausanne** (Schweiz) har der i Løbet af de sidste Par Maaneder været foretaget en temmelig betydelig Arbejdsnedlæggelse af Størstedelen af de derværende Typografer, ca. 70. Der fandtes i Byen kun i det Hele 86 Sættere, saa der syntes virkelig at være Udsigt til Opnaaelsen af et gunstigt Resultat, men Begivenhedernes Gang viste snart, hvor meget man havde forregnet sig. Rundt om fra de tilstødende tyske Egne kom der Folk, som her haabede at kunne mele deres Kage, og da Tilgangen blev altfor stor, var der jo intet andet at gøre end at give efter; dog opnaaede de en Forhøjelse af 10 pCt., som Principalerne tidligere havde tilbudt dem, men som de dengang havde afslaaet. Man maa haabe at Strejkerne i Fremtiden maa blive mere sjeldne, thi de Erfaringer, som ere indhøstede i Løbet af det sidste Aar, vise altfor klart, at der kun under særdeles gunstige Omstændigheder kan opnaaes Noget ad denne Vej, og naar Forholdene virkelig ere gunstige, vil der i de fleste Tilfælde langt lettere kunne opnaaes en Lønningsforhøjelse ad fredelig Vej end ved Arbejdsnedlæggelse; at begynde paa en saadan paa en Tid, hvor der findes saamegen Arbejdsløshed som nu, er en fortvivlet Gerning, der næsten altid kun vil have en yderligere Forværrelse af Tilstanden til Følge.

Jaffétypie er Navnet paa en ny opfunden Maade at fremstille billigt Illustrationstryk paa, idet man fotograferer den vedkommende Genstand og derefter direkte overfører Billedet paa en Zinkplade, som derpaa ved Ætsning gøres brugbar til Aftryk. Denne Opfindelse synes dog kun at kunne benyttes til Fremstilling af saadanne Billedværker, som ikke gjøre Fordring paa nogen fin Udførelse.

Om Blyforgiftning og de Farer, som Typograferne paa Grund heraf ere udsatte for ved deres Arbejde, findes i „Bulletin de l'Impr." en længere Afhandling. Skriftmetallet bestaaer som bekendt af en Sammensætning af Bly og Antimon, det oxyderer hurtigt, og der frembringes herved et sort Støv, som dels bliver siddende paa Sætterens Fingre, dels flyver omkring i Luften og dels lejrer sig paa Bunden af Fagene i Kassen. Dette Støv indeholder en bestandig Fare for Arbejderen, da det er en virksom Gift. Naar han aander, trænger det ind i Lungerne, ryger han under Arbejdet, kan det ikke undgaaes, at han kommer til at tage paa Cigaren eller Piben med de snavsede Hænder, ligesom han ogsaa hyppigt lægger den fra sig paa Kassen, og naar han da atter tager

den i Munden følger der let en Del Blystøv med, ikke at tale om, at Mange langt fra iagttage den nødvendige Forsigtighed ved deres Maaltider paa Trykkeriet. Der gives kun et eneste meget virksomt Middel mod denne Fare, og det er Renlighed, og her kan det gamle arabiske Ordsprog: *Renlighed er Grundbetingelsen for Sundhed* med fuld Føje anvendes. Hyppig Badning forhindrer Blystøvet fra at trænge ind i Porerne, og maa derfor i høj Grad anbefales, ligesom man heller aldrig kan vaske sig omhyggelig nok før Maaltiderne osv. I denne Henseende paaligger det navnlig Faktoren eller de Ledende paa Trykkeriet nøje at have Opsyn med Lærlingene, som ikke kende Faren og derfor ofte ere tilbøjelige til at undlade at vaske sig. Endvidere anbefales hyppige og lange Spadseretoure, da Lungerne renses, naar man bevæger sig rask i fri Luft, ligesom ogsaa Nydelsen af Mælk er meget gavnlig. Man maa desuden altid sørge for, at der ikke ophober sig for meget Støv i Skriftkasserne. Maaden paa hvilken Blygiften virker er selvfølgelig i høj Grad forskellig paa de forskellige Naturer, men det kan ansés som givet, at alle de, der ikke ere i høj Grad renlige og forsigtige, i større eller mindre Maalestok ville komme til at lide under Blyets og Antimonens fordærvende Indvirkning, som kan yttre sig ved Kolik, Nerveslappelse og flere andre Sygdomme.

Ogsaa en Arbejdsnedlæggelse. Samtlige Lærlinge i et af Wiens Bogtrykkerier have for nylig nedlagt Arbejdet paa Grund af, at Principalen ofte har tvunget dem til at arbejde hele Natten uden at give dem andet derfor end nogle faa Kreuzer (1 Kreuzer = $1^1/_2$ Øre) til et højst tarveligt Maaltid. Forældrene fordrede paa Grund heraf deres Børn tilbage, og Principalen maatte finde sig i at opfylde dette Forlangende enten han vil eller ej.

Indsamlingen til J. F. Møllers Familie.

Idet Undertegnede herved aflægge Regnskab for det ved ovenstaaende Indsamling indkomne Beløb, kunne vi ikke undlade samtidig at takke vore ærede Kolleger for den smukke Imødekommenhed og Beredvillighed, hvormed Enhver har ydet sin Skærv til den haardt trængende og uheldigt stillede Kollegas Familie. Ligeledes ere vi af denne bemyndigede til at frembringe dens hjerteligste Tak.

„Dagens Nyheders" Trykkeri 5 Kr.; „Dagbladets" og Sally B. Salomons Tr. 5 Kr. 20 Øre; Bianco Lunos Tr. 9 Kr. 50 Øre; Ludvig Petersen 2 Kr.; Thieles Tr. 6 Kr. 50 Øre; Græbes Tr. 1 Kr.; Jørgensen & Ko.s Tr. 3 Kr. 25 Øre; Hoffensbergs Tr. 5 Kr.; „Dags-Telegrafens" Tr. 9 Kr. 50 Øre; Ferslews Tr. 5 Kr. 10 Øre; Cohens Tr. 4 Kr. 25 Øre; Schultz's Tr. 4 Kr. 10 Øre; Centraltrykkeriet 9 Kr. 75 Øre; „Berlingske Tidendes" Tr. 3 Kr. 25 Øre; „Adresseavisens" Tr. 3 Kr. 75 Øre; Walsøe 35 Øre; J. C. Petersen 50 Øre; A. L. Mortensen 50 Øre; tilsammen 76 Kr. 55 Øre.

P. T. Hitz. *A. L. Nielsen.*

Ovenstaaende Sum har jeg modtaget og kan jeg ikke noksom takke mine ærede Kolleger for den virksomme Maade, hvorpaa de ere komne mig til Hjælp.

J. F. Møller.

Typografiske Kundgørelser.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,
Smaadigte
af
F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

En yngre Sætter
ønsker Plads straks enten her i København eller i en Provinsby. Billet, mrkt. J. S., bedes tilsendte Kasserer *Berg*, Store Regnegade 17, 3die Sal.

En Typograf (Sætter)
ønsker Plads i Slutningen af denne eller i Begyndelsen af næste Maaned. Billet, mrkt. 1, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Md. E. J. Carlsens
Maskeradegarderobe,
Gammelmønt 7, 2den Sal tilvenstre,
anbefales til Typografernes Opmærksomhed med smukke og billige Kostumer.

Til Sangforeningens Maskerade
anbefales
Københavns største Maskerade-Garderobe,
Gammelmønt 21, 1. Sal.
Der forefindes et righoldigt Udvalg af Herredragter, som ere godt udstyrede og udlejes billigt.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen.

Typograf-Tidende.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 7. | København, den 31. Marts 1877. | 4. Aarg.

☞ Artikler, som ønskes optagne i Typograf-Tidende, bedes tilsendte Kasserer *Berg*, St. Regnegade 17. Til anonyme Skrivelser vil intet Hensyn blive taget.

☞ Næste Numer af „Typograf-Tidende" udkommer Lørdagen den 14. April.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Jul. Mortensen (Schultz).
F. F. Schliemann (Cohen).
M. Borup (Græbe).
O. Larsen (Græbe).
Ferd. Philipsen (Ferslew).
V. O. Brendstrup (Ferslew), udlært hos Henriksen i København den 1. Januar 1877.
Schiøtt, Chr. (Salomon), kommen fra Holbæk.
Jensen, J. V. (Thiele), kommen fra Lyngby.

Indvendinger mod Optagelsen maa inden 14 Dage være indgivet til Forretningsføreren.

Socialdemokraterne og Typograferne.

Ved at tænke paa den Begivenhed, som i de sidste Dage har sat en Mængde Gemytter i Bevægelse: Pios og Geleffs Forsvinden, kommer man uvilkaarligt til ogsaa at mindes Typografernes Stilling til Dhrr. og det af dem ledede Arbejderparti. For de Manges Skyld, der have sluttet sig til de to Personer og navnlig til Pio med en Tillid og en Begejstring, der næsten grænsede til Forgudelse, kunne vi ikke Andet end beklage, at den Mistillid, som de fleste Typografer stadig have næret om „Førernes" Ærlighed og den ringe Tro, de havde paa, at de virkelig i Længden vilde kunne gavne Arbejderne, har faaet en saa bestemt Bekræftelse. — At vi og mange Andre, som have udtalt denne Mistillid ved flere Lejligheder inden for vor Forening, dog føle en vis Tilfredsstillelse ved, at vi have faaet en saa eklatant Oprejsning over for dem, der paa alle mulige Maader have villet søge at drage vor Forening ind under Socialdemokratiet og under Pios Overkommando, kan ikke nægtes, men denne Tilfredsstillelse næres ogsaa af det Haab, at det *nu* maaske kan lykkes at faa de Typografer, der have dannet og støttet det saakaldte „typografiske Samfund" og derved skilt dem fra Foreningen, til atter at vende tilbage. De ville forhaabentlig af den Lære, de have faaet, indse, at det først og fremmest er Enighed mellem Arbejderne selv, det kommer an paa, og dernæst, som „Social-Demokraten" meget rigtig bemærker, en Nødvendighed, at de *selv* ere med til at lede deres Anliggender, at de ikke med en saa vanvittig Begejstring slutter dem om én Mand, og overlader Alt, hvad der hedder Ledelse til en Enkelt, der saa bagefter skuffer sine Tilhængere paa en saa forfærdelig Maade. Vi behøve jo ikke her at minde om de Anstrængelser, der baade fra Pios egen Side og fra endel Typografer ved mange Lejligheder ere gjorte for at hverve Tilhængere blandt vor Forenings Medlemmer. Fane-Generalforsamlingen ifjor er jo i frisk Minde endnu. Den viste, hvilken stor Modstand der fandtes i Foreningen mod at have Noget med Social-Demokraterne at gjøre; ikke engang dens Fane kunde man tillade de Medlemmer at laane, som vare Tilhængere af Arbejderpartiet, fordi man ikke vilde have, at det endogsaa blot fik *Udseendet* af, at Typograferne havde Noget med dette Parti eller dets Grundlovsfest at gøre.

Da Strejken var endt, og endt paa den Maade, den var, var det jo Noget, man kunde forudse, at nu vilde Social-Demokraterne atter forsøge et Stormløb, og ganske rigtig. Der blev arrangeret et Møde for alle Typografer og Hr. Pio var af dem, der havde sammenkaldt Mødet, indbudt til at holde „Indledningsforedraget", og han holdt ogsaa et langt Foredrag, naturligvis udstyret med alle mulige Tillokkelser; han lovede Typograferne Guld og grønne Skove, hvis de blot vilde være Socialister, han blev trolig støttet af en halv Snes Stykker, der allerede for lang Tid siden vare blevne hans beundrende Tilhængere, men — lige meget hjalp det. Han kunde ikke vinde Typograferne. For dem, der huske alle Pios Udtalelser ved hint Møde, vil det vist nok nu staa klart, hvilken storartet Svindler han var og hvor lidet han kunde have opfyldt af alt, hvad han den Dag var i Stand til at gøre for Typograferne. De skulde have Trykkeriet (som han ikke har betalt en Øre paa) o. s. v. Men der mødte ham jo ogsaa en Del Modstand. Vi kunne godt forstaa, at saa mange have ladet dem putte Blaar i Øjnene af ham, for det er afgjort, at han i Besiddelse af en stor Evne til at faa Folk og navnlig da Arbejderne til at „gaa i Tøjet", men han kunde dog ikke engang strax efter den uheldige Strejke faa ret mange af Typograferne til at bide paa Krogen. Mødet endte uden noget Resultat, med Undtagelse af, at nogle ganske enkelte meldte dem ind i „Samfundet". Saa forsøgtes der ved den Generalforsamling, som blev holdt for at reorganisere Foreningen, at faa en Bestemmelse indført i Lovene om, at vi skulde arbejde hen til en Tilslutning til Arbejderpartiet. Der blev

det tydelig udtalt fra de Medlemmers Side, der ønskede denne Bestemmelse indsat i Lovene, at hvis det ikke skete, kunde de for Fremtiden ikke være Medlemmer af den typografiske Forening. „Vi Social-Demokrater", som en af Talerne hele Tiden saa højttravende begyndte, „kunne ikke længere finde os i, at vore Følelser for Arbejderpartiet og Pio blive ringeagtede af de andre Typografer" o. s. v. Men dette hjalp heller ikke. Bestemmelsen blev udstemt af Lovene, og nu var det, at „typografisk Samfund" begyndte sin Virksomhed.

Vi have omtalt alt dette for at vise, at Typograferne og navnlig Foreningen til hele den socialistiske Bevægelse have indtaget en fuldstændig konsekvent Holdning. De have vist, at de virkelig have villet være en selvstændig Magt over for Arbejdsgiverne. Den uheldige Strejke ødelagde den Sammenslutning, der var imellem dem, men det kan man ikke undre sig over. Det er Noget, som altid er Tilfældet; en Ulykke som den kunde ikke bidrage til at holde Enigheden vedlige. — Vi have alt flere Gange henvendt os til de Typografer, der endnu staa udenfor Foreningen, om paa ny at slutte sig til os, for at vi i Fællesskab kunde arbejde til det Heles Bedste. Idag henvende vi os særlig til dem, der ere Medlemmer af typografisk Samfund med den samme Anmodning. Det kunde jo være muligt, at den Skuffelse, de have lidt i deres urokkelige Tillid til Louis Pio, kunde bidrage til atter at bringe dem over i vor Lejr. De kunne naturligvis godt alligevel beholde deres Samfund, hvis det virkelig er i Stand til at gavne dem, men vi ere overbeviste om, at de saavel som alle andre Typografer kun kunne udrette Noget for at hjælpe paa deres daarlige materielle Vilkaar ved at slutte dem til Foreningen. I hvert Tilfælde ville de paa denne Maade kunne udrette mere end ved at danne en mikroskopisk Del af det „store Arbejderparti", der uden Tvivl *nu* vil have samme Skæbne som vort Forbund.

Fra Tyskland.

Blandt det tyske Typograf-Forbunds Medlemmer har der i det sidste halve Aar, navnlig efter det uheldige Udfald af Berlinerskruen, været ført en ivrig Diskussion om den Reorganisation, som Alle vare enige om, at Forbundet trængte til, men om hvis Natur og Udstrækning man ikke kunde blive enig. Der fremkom selvfølgelig efter Arbejdsnedlæggelsen en Mængde Angreb baade paa Organisationen i sin Helhed og Præsidenten i Særdeleshed, og mange Stemmer udtalte sig for Ophævelsen af Præsidentembedet, i hvis Sted der blot skulde være en underordnet Bestilling som Forretningsfører, medens alle Beslutninger skulde tages af et Syttenmands-Udvalg (1 Medlem for hvert Kredsforbund), som skulde forhandle skriftligt, da Medlemmerne vare spredte i alle Tysklands Egne; i det første Øjeblik syntes det, som om denne Tanke fandt en ikke ringe Tilslutning; senere, da den største Ophidselse havde lagt sig og givet Plads for en roligere Betragtning, kom man snart paa det Rene med, at det egenlig ikke var Organisationen, hvori Grunden til Uheldene maatte søges, ligesaalidt som man kunde give Præsidenten Skyld derfor; det var Medlemmerne selv, som ved at handle paa egen Haand, ved at nedlægge Arbejdet, uden i Forvejen at underrette Forbundsstyrelsen om Sagen, havde bragt Fordærvelse over dem selv og Andre, ikke at tale om, at der mangfoldige Steder blev gjort mindre Brud paa Organisationen, idet man nægtede at betale det overordenlige Bidrag. Alt dette viste mere end tilstrækkeligt, at Organisationen var meget god, naar den blot blev overholdt, og at selv om man fik en nok saa mønsterværdig Organisation, saa vilde dette dog ikke hjælpe Noget, naar man desuagtet handlede paa egen Haand. Det blev endvidere med Rette fremhævet, at en saa decentraliseret Styrelse som det foreslaaede Syttenmands-Udvalg, hvis Betænkninger det vilde tage en Tid af en Maaned eller mere at faa færdige, slet ikke var til nogen Nytte, og at Forbundets Handlekraft var paa Forhaand brudt, naar der ikke stod en ledende Personlighed i Spidsen for det. Thi hvad kunde vel en Forretningsfører udrette? Intet Andet end at skrive til de 17 Styrelsesmedlemmer, hvad der vistnok kunde have givet ham mere end nok at bestille, men som selvfølgelig aldrig vilde føre til noget praktisk Resultat, og lidt efter lidt synes den Mening at være blevet den herskende, at man gjorde langt bedre i at lade det forblive som det var.

Dernæst var det Bogtrykkerdagene, som det gik ud over. De kostede, sagde man, uhyre Summer, uden at give noget Udbytte, som stod i et til Omkostningerne passende Forhold, og det var derfor bedst, at de bleve afskaffede. Der var ganske vist noget Berettiget i denne Dadel, men man oversaa dog, at Bogtrykkerdagene, foruden den umiddelbare Nytte, de gjorde ved at give Bestemmelser for Forbundets Ledelse, tillige bragte den store Fordel med sig, at en Del af de dygtigste og intelligenteste Arbejdere fra de forskellige Egne af Landet lærte hinanden personlig at kende, kom til at føre en Mængde private Samtaler om deres respektive Forhold, hvilket Altsammen i høj Grad bidrog til at styrke Sammenholdet mellem Forbundsmedlemmerne. Ved en almindelig Afstemning, som Styrelsen i denne Anledning har ladet foretage, og hvor der var opstillet som Spørgsmaal 1) skal der i indeværende Aar afholdes nogen Bogtrykkerdag? og som Punkt 2) skal der i de følgende Aar afholdes nogen Bogtrykkerdag?, er der blevet afgivet 5440 Stemmesedler, hvoraf imidlertid kun de 3951 vare gyldige. Det første Spørgsmaal besvaredes med 2452 Nej mod 1488 Ja, det andet blev ligeledes besvaret benægtende, og saaledes er det altsaa givet, at der vel ingen Bogtrykkerdag skal afholdes iaar, men at det dog ikke derfor er Meningen, at de for bestandig skal afskaffes. Forresten lider ogsaa i Tyskland Foreningslivet af en stærk Slappelse og Mangel paa Interesse fra Medlemmernes Side; allevegne fra hedder det, at Møderne kun ere svagt besøgte o. s. v., men det synes dog langtfra at gaa til den Yderlighed som hos os, hvor Medlemmerne efter først at have udtalt sig for Afholdelsen af Maanedsmøder og Generalforsamlinger, bagefter holde sig aldeles borte fra disse og kun glimre ved deres Fraværelse.

Vi skulle til Slutning kortelig berøre en Institu-

tion, som allerede tidligere er omtalt her i Bladet, nemlig den for hele Tyskland gældende Voldgiftsret, som har sit Sæde i Leipzig, og hvis Virksomhed er af en afgørende Betydning for Typograferne, da den afgiver et stærkt Bolværk mod den hos Principalerne herskende Lyst til at nedsætte Lokaltillægene. Saaledes har den i den allernyeste Tid afslaaet de hannoveranske Principalers Andragende om at nedsætte Lokaltillæget dersteds til 10 pCt., ligesom den har afslaaet to Andragender fra München, af hvilke det ene var indgivet af Typograferne og gik ud paa at faa Lokaltillæget forhøjet til 16¼ pCt., medens det andet hidrørte fra Principalerne, som vilde have Minimum'et af visse Penge nedsat fra 21½ Mk. til 21 Mk. Det viser sig saaledes mere og mere, at upartiske Voldgiftsretter er det bedste og sikreste Middel mod Skruerne, idet de saa vidt muligt og efter en omhyggelig Undersøgelse af de paagældende Forhold, give hver af Parterne den Ret, der tilkommer dem. Den Tid turde maaske ikke ligge fjern, da i flere Lande Lovgivningsmagten tager denne Sag i sin Haand, og vi ere tilbøjelige til at tro, at Arbejderne som den svagere Part vilde have Fordel heraf.

Om forskellige Skriftformer.

I det sidste Decenium har der paa Skriftstøberiets Omraade fundet en Udvikling Sted, som er ganske ejendommelig, idet den har gaaet ud paa at føre Skriftformerne tilbage til et Snit, der var i Brug for et Par Hundrede Aar siden, men som senere næsten var aldeles forsvunden. For Antikvaens Vedkommende er denne Bevægelse navnlig udgaaet fra England, hvorfra den atter har udbredt sig til alle civiliserede Lande; man har kaldt denne ny eller rettere gamle Skriftform for Mediavæl (udtales paa Engelsk Medi'hw'l) og skøndt den vel paa mange Steder har mødt en stærk Modstand, saa har den dog i det Hele fundet Anerkendelse. Det kan da heller ikke nægtes, at der er meget, som giver denne Skriftform Fortrinet fremfor den saakaldte engelske Antikva, thi ikke alene tager den sig med sit fine Snit og sine runde Former bedre ud end den skarpkantede Antikva med sit ikke sjeldent grove Snit, men den er tillige langt bedre læselig end denne, hvilket ganske naturligt finder sin Forklaring deri, at den er bredere. At Mediavælen aldeles skulde fortrænge Antikvaen, er vel næppe rimeligt, men sikkert er det, at den har en betydelig Fremtid for sig.

Dette er imidlertid ikke den eneste Bevægelse paa Skriftstøberiets Omraade. Som bekendt gik ved Bogtrykkerkunstens Opfindelse de gothiske og romanske Folkestammer hver sin Vej, idet de første foretrak den saakaldte gothiske eller Munkeskrift, medens de sidste derimod optog de latinske Bogstaver, omtrent i samme Form som den, hvori de gamle Romere brugte dem. Af den gothiske Skrift udviklede sig atter Schwabacheren, og af denne igen Frakturen, saaledes som den nu bruges i Tyskland, Danmark og Norge. I den sidste Snes Aar har imidlertid Antikvaen gjort store Fremskridt ogsaa i disse Lande, og i Tyskland saa vel som hos os bliver nu saa godt som alle videnskabelige Værker trykt med latinske Bogstaver, medens de Forsøg, der er gjort med at anvende disse til Skrifter, der vare bestemte for Folket i sin Helhed, hidtil stedse ere faldne uheldigt ud. Det tør dog sikkert antages, i det mindste for vort Lands Vedkommende, at Frakturskriften efterhaanden vil gaa mere og mere af Brug, ja tilsidst maaske aldeles forsvinde, noget, som Bogtrykkerne kun kunne have Aarsag til at glæde sig over, da det for dem vil være en ikke ringe Besparelse, naar de kunne nøjes med én Skriftform og ikke som nu skulle være forsynede baade med Fraktur og Antikva i alle Grader. Hvilke Grunde kan der vel i det Hele være til at holde paa Frakturskriften? Efter vor Opfattelse ingen. Antikvaen er smukkere, dens Form er langt renere og simplere, samtidig med, at den er mere tydelig. Man vilde handle rigtigt, naar man fulgte Sverrigs Eksempel og saa vidt muligt udelukkende benyttede latinske Typer; hele den yngre Slægt har i Skolen gjort sig fortrolig med disse, og det er dog vist kun de Færreste af de Ældre, som ikke kan læse dem, om det end falder lidt besværligt.

Frakturen er opfunden af Tyskerne, og det er da ogsaa den Dag i Dag kun dem, der stærkt holde paa den, nærmest fordi de ogsaa i denne Retning ville hævde deres nationale Ejendommelighed i Modsætning til de romanske Folkefærd. Men, som vi allerede have omtalt, vinder ogsaa i dette Land, trods al Modstand, den latinske Skrift mere og mere Indgang, og for at danne en Modvægt herimod har man nu begyndt at vende tilbage til Frakturens ældre Form, Schwabacheren, eller „Germanisch", som man nu kalder den, og Meningen hermed er naturligvis den, at man vil have, at denne skal være for Frakturen hvad Mediavælen er for Antikvaen, nemlig en Form, der kan bringe den i Tidens Løb vanzirede Skrift tilbage til sin Oprindelse. Der gaar næsten ikke en Uge hen, uden at der fra et eller andet tysk Skriftstøberi bliver udsendt Prøveblade med ny „germanische" Skrifter i alle mulige Grader, lige fra Kanon til Nonpareille, ja endog schatterede som Sirskrifter; det turde dog være et stort Spørgsmaal, om al denne Ulejlighed vil skænke de gode Tyskere synderlig Glæde, thi Schwabacheren kan dog aldrig i Skønhed komme til at maale sig med Antikvaen og det eneste, der kan give den Fortrinet for denne, er, at den er „alt-germanisch", men dette Fortrin er dog virkelig af en saare problematisk Natur, og det kan vist nok siges med temmelig stor Sikkerhed, at her hjemme vil disse Skrifter ikke finde mange Købere.

Jacques Charles Derriey,

Nutidens mest berømte Skriftstøber, er for kort Tid siden afgaaet ved Døden. Vi skulle hellige denne mærkelige Mands Liv en kort Omtale, fordi det afgiver et saa glimrende Bevis paa, hvad der kan udrettes, naar en Mand hos sig forener Talent eller Geni med en fast og urokkelig Vilje til at stræbe fremad. Han var født den 17. Avgust 1808 i Juradepartementet af fattige Forældre og allerede som Barn maatte han træde i Lære som Sætter i et Trykkeri i Besançon, for selv at fortjene sit Ophold. Efter endt Læretid rejste han til Paris, hvor han fik An-

sættelse hos det berømte Bogtrykker- og Skriftstøberfirma Dido, og han udviklede sig her i en forbavsende Grad. Egenlig var han jo kun Sætter, men snart kastede han sig over de andre Brancher, der henhøre under Bogtrykkerkunsten, og det med et maaske enestaaende Resultat. Han blev Trykker, Støber og Stereotypør, samtidig med, at han af al Kraft kastede sig over Tegning og øvede sig i mekanisk Arbejde; allerede i sit 27de Aar var han en temmelig dygtig Stempelskærer. Nu oprettede han selv et Skriftstøber-Etablissement, i Begyndelsen af ringe Størrelse, men som snart udviklede sig ikke alene i Omfang, men tillige derved, at der herfra udgik en Mængde ny Opfindelser paa Bogtrykkeriets og Skriftstøberiets Omraade, og den Smag og Formfuldendthed, som alle de derfra udgaaede Arbejder bare Præget af, har da ogsaa skaffet dets Leder den største Anerkendelse. Charles Derriey blev Ridder af Æreslegionen, ikke at tale om, at han har hentet sig Præmier paa næsten alle de Udstillinger, hvor han har givet Møde, senest i Filadelfia, hvorfra der er blevet sendt ham en Medaille, men rigtig nok lovlig sent, thi han var død forinden. Hans store Mønster- og Prøvebog bliver overalt, selv i Tyskland, ansét for et af de største Mesterværker i Typografien og har havt en stor Indvirkning paa hele vort Fags Udvikling. Den Afdødes kæreste Tanke, at faa oprettet en Slags Højskole for Bogtrykkere eller „Normal-Bogtrykkeri", hvor navnlig Aksidentssættere og Farve- og Illustrationstrykkere skulde nyde en omhyggelig Uddannelse, naaede han desværre ikke at faa bragt ud i Livet, dertil har de senere Tider været for ugunstige.

Forskelligt.

Typografisk Selskab. Der har i den senere Tid i Tydskland begyndt at vise sig en temmelig alvorlig Stræben efter ved Foredrag, Diskussioner og Forevisninger, alt i teknisk Retning, at bringe vort Fag og dets Dyrkere paa et højere Trin. Denne Stræben har nu skaffet sig et Udtryk derved, at der i Leipzig har dannet sig et „Typografisk Selskab", hvoraf enhver Fagmand, ligemeget om han er Principal eller Arbejder, kan være Medlem, og hvis eneste Formaal det er at arbejde hen til Fuldkommengørelse og Udbredelse af Fagkundskaber. For at naa dette Maal, afholder Selskabet hver fjortende Dag en Forsamling, hvor allehaande tekniske Spørgsmaal bringes paa Bane, ligesom der bliver udstillet saadanne typografiske Arbejder, der paa en eller anden Maade udmærke sig, for saaledes bestandig at kunne følge med de Fremskridt, der gøres indenfor vort Fags Omraade. Selskabet har ifølge „Correspondent" allerede afholdt sit første Møde, paa hvilke ikke faa tekniske Spørgsmaal bleve drøftede. Bladet yttrer ved sin iøvrigt anerkendende Omtale af dette Selskab og dets Formaal, en Frygt for, at Interessen for disse tekniske Foredrag og Diskussioner snart vil tabe sig, thi den Slags har aldrig tidligere været Typografernes Sag, især naar disse temmelig svært fordøjelige Retter ikke bleve gjort mere tiltrækkende ved lidt „socialt Kryderi". Vi for vort Vedkommende skulle blot tilføje, at skøndt der netop for os, som i saa mange Retninger staa tilbage baade i Viden og Praksis paa det tekniske Omraade, kunde være al Anledning til at anstrenge os for at „følge med", saa ville vi dog, i det mindste nu, ansé et saadant Selskab og især en saadan Diskussion for en ren Umulighed herhjemme.

Gills Glitte- og Tørremaskine er Navnet paa en ny Opfindelse, som overalt i Udlandet har vakt en ikke ringe Opmærksomhed. Fordelen ved denne Maskine bestaar deri, at naar et Oplag ønskes hurtigt besørget, saa kan man saa snart det er trykt ved at lade det gaa engang igennem Glitte- og Tørremaskinen, faa det lige saa smukt, som om man havde ladet det gennemgaa den langvarige Proces med Tørring, Presning o. s. v. Den arbejder med en Hurtighed af 1000 i Timen og Forbruget af Kul til dens Opvarmning er meget ringe. Maskinen er meget simpel og bestaar af et Par Valser, som, naar den afbenyttes, ere ophedede ved Damp, og derved bevirker den øjeblikkelige Tørring og Glitning.

Rettelse.

I forrige Nr. staar der i Artiklen „Forslagslister og Forslagsstillere", 3. Side, 13 Lin. f. o., fejlagtig: „fuldt ud kjendelige Mærker", i Stedet for „fuldt ud kjedelige Mærker" o. s. v.

Typografiske Kundgørelser.

J. J. Nissen og Andersen,

Snedkermestre,

Fagforretning for Bog- og Stentrykkeri-Inventarium,

Gotersgade Nr. 48, Sb. 3.

København. K.

Lager forefindes af færdige Reoler, Skriftkasser, Formbrædder, Tenakler, Mahognitræs- og Zinkskibe, Sluttebord, Træstege etc.

Træklodser af Buksbom til Xylografier.

I Kommission hos Boghandler *Zeuner* i Aarhus:

For Unge og Gamle,

Smaadigte

af

F. H. Andersen.

☞ Tilsendes portofrit ved Indsendelsen af 60 Øre i Frimærker til Forfatteren, Typograf *F. H. Andersen*, Aarhus.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typograsfike Forening".

Trykt hos Th. Nielsen.

T

aa
til

ba

n".
r.
nd
bis=
ber.
nge,
gl.,
rden
baret
, der
jet.
er.
14.
nde.
som
Plads
nde.
let
be til
let=
ik paa
r

Livet, øn=
sker en Livsledsager, helst uden
Formue og Dannelse, — desto
større bliver Sympatien. Billet
mrkt. „Peders Haab", bedes
indlagt paa dette Blads Kont.

Vaskekoner.

For en Kone, der „har vasket
sig", er Plads paa Kongens
Nytorv.

Fortsættes paa 4de Side.

I R. P. Jensens Fraværelse redigeret af J. C. Henriksen og Fred. Olsen.

Trykt hos A. Guldbrandsen & Co.

Love.

§ 1.

Den typografiske Stedforening for N. N. slutter sig til „Almindeligt dansk Typograf-Forbunds" Formaal og ledende Grundsætninger.

§ 2.

Foreningen bestyres af en Formand, der vælges ved simpel Stemmeflerhed for et Aar ad Gangen fra 1. April at regne. Han ordner Foreningens særlige Anliggender samt meddeler Medlemmerne Forbundets Beslutninger og sætter disse i Kraft.

§ 3.

Enhver Udøver af Typografien kan blive Medlem, naar han ikke tidligere er udelukket andet Steds (sé Forbundslovene).

Medlemmerne samles mindst en Gang hvert Fjerdingaar for at udveksle Meninger om Forbunds- og andre almindelige Fag-Anliggender.

§ 4.

Medlemmernes Pligter og Rettigheder ere:

a) et Bidrag af ℔ foruden Forbundsbidraget udredes hver Uge;
b) Bidrag ydes til Stedforeningens Viatikumskasse, naar en saadan findes, eller ogsaa ydes et personligt Viatikums-Bidrag til ethvert gennemrejsende Forbundsmedlem.
c) nylig Udlærte eller nylig i Kondition Ankomne blive straks at underrette om Foreningens Bestaaen og dens Bestræbelser for at bevirke deres Indtrædelse i Forbundet;
d) Medlemmerne ere til enhver Tid forpligtede til at opretholde Forbundets Grundsætninger.

Enhver Typograf, der ikke ved sin Ankomst straks træder ind i Stedforeningen, maa ved Optagelsen efterbetale Foreningsbidrag for den Tid, han har opholdt sig i Byen. Naar et Medlem udtræder og alligevel forbliver paa Stedet, maa han ved Genindtrædelse betale for den Tid, i hvilken han har været udtraadt.

Ved en punktlig Opfyldelse af disse Pligter har ethvert Medlem fuld og lige Adkomst til Foreningens og Forbundets Understøttelse i paakommende Tilfælde ligesom til alle i Lovene hjemlede Rettigheder.

§ 5.

Indtrædelsespenge fordres i Reglen ikke til Foreningskassen, men derimod til Forbundskassen i Henhold til Forbundslovenes § 17.

§ 6.

Tilrejsende Forbundsmedlemmer have at betale de efter den sidst noterede Dato i deres Kvitteringsbog forfaldne ordenlige Bidrag.

§ 7.

Indsendelsen af Forbundsbidragene har Formanden at besørge fjerdingaarlig, nemlig 1. April, 1. Juli, 1. Oktober og 1. Januar (sé Forbundslovene). Enkelte konditionerende Medlemmer have at indsende deres Bidrag til Stedforeningens Formand otte Dage forinden Fjerdingaarets Udløb.

§ 8.

Foreningskassen tjener til Dækning af Foreningens særlige Udgifter.

§ 9.

Enkelte konditionerende Medlemmer kunne kun faa deres Forbundsbøger udleverede mod at indsende en Attest fra Principalen om Til- og Fraflytning.

§ 10.

Som Organ for Foreningens Bekendtgørelser tjener Forbundsorganet, og Stedforeningen selv ligesom de enkelte konditionerende Medlemmer ere forpligtede til at abonnere paa samme, for at Bekendtgørelserne kunne finde Udbredelse til Alle.

§ 11.

For Øvrigt henholder Foreningen sig til Forbundslovene.

A. Guldbrandsen & Co.s Bogtrykkeri.

Ekstranumer

af

Typograf-Tidende.

Angaaende Arbejdsstansningen i Rigsdagens Bogtrykkeri er der fra et i denne Anledning dannet Udvalg tilsendt os nedenstaaende Skrivelse med Anmodning om at bringe den til vore Provins-Abonnenters Kundskab ved et Ekstranumer.

Til Københavns Typografer!

Ærede Kolleger! Der er i disse Dage indtruffet en Begivenhed af en saa særegen Karakter, at den maa lægge Beslag paa vor udelte Opmærksomhed. Efter at Sætterne i saa godt som alle Københavns Bogtrykkerier have opnaaet Forbedringer i deres Kaar, navnlig som Følge af Sætter-Tarifens Indførelse, er der dog en Principal, som ikke har følt sig opfordret til at gøre nogen Indrømmelse overfor sine Arbejdere. Enhver vil sikkert kunne erindre sig de Omstændigheder, der foranledigede Rigsdagens Sættere til for et Aar siden at stille Fordringen om en mere tidssvarende Arbejdsordning, og hvis Nægtelse bevirkede en Arbejdsstandsning; disse Forhold ere endnu til Stede, og de have atter givet grundet Anledning til Misnøje blandt dem. Efter at Sætterne i Fredags ved tvende Tillidsmænd havde henvendt sig til Hr. Kancelliraad Schultz med Begæring om en Forhøjelse af Satsprisen, navnlig begrundet paa den usikkre Fortjeneste, som er forbundet med disse Pladser, har Hr. Schultz i en Skrivelse bestemt afslaaet enhver Indrømmelse fra hans Side. Som Følge heraf have Sætterne erklæret sig for solidarisk forpligtede til at støtte hinanden og nedlægge Arbejdet.

Paa et Møde af Typografer i Lørdags Aftes blev det besluttet at nedsætte en Komité til at tage Sagen i sin Haand, da den typografiske Forenings Bestyrelse ikke har sét sig i Stand til at være Leder af Strejken. Undertegnede Typografer, som danne ovennævnte Komité, stiller derfor herved en Anmodning til enhver Kollega om at støtte Strejken, dels ved Pengebidrag og dels og fornemlig ved ikke at optage Rigsdags-Sætternes Arbejde, idet vi ere overbeviste om, at denne Strejkes Sejer eller Nederlag vil have en væsenlig Indflydelse paa Sætternes Arbejdsforhold i Almindelighed.

Dhrr. Inkassatorer i de respektive Trykkerier opfordres til at modtage de mulig indkomne Bidrag og aflevere disse mod Kvittering til Komiteens Kasserer, Hr. Dahlkvist, som vil være at træffe i den typografiske Forenings Lokale Lørdag Aften.

Sluttelig kan anføres, at flere af de strejkende Kolleger alt har erholdt Pladser.

København, den 17. Januar 1875.

N. Christensen. *P. Christensen.* *Dahlkvist.*
R. Foltmar. *Ch. Thomsen.*

P. S. Vore ærede Provins-Kolleger, som maatte føle sig opfordrede til at støtte Strejken, bedes at indsende deres Bidrag til Hr. Dahlkvist, Kongens Nytorv Nr. 8, ligesom vi ogsaa anmode dem om ikke at tage Plads heri Byen under de nuværende Forhold.

Vi henlede Opmærksomheden paa det først udkommende Numer paa Fredag.

Ansvarlig for Redaktionen: Typograf R. P. Jensen, for Ekspeditionen L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3 Sal.
Udgiver: „Den typografiske Forening" i København.
Trykt hos A. Guldbrandsen & Ko.

Ekstranumer

af

Typograf-Tidende.

Tirsdag den 29. Juni 1875.

Redaktionen har modtaget Følgende:

I flere Dagblade læses et Avertissement om, at der søges en halv Snes Sættere til et københavnsk Dagblad uden Søndagsarbejde og med Løfte om en ugenlig Fortjeneste af 24—30 Kr. Disse Sættere søges til „Dagens Nyheders" Trykkeri, da hele det nuværende Personale med den københavnske Stedforenings Billigelse har opsagt sine Pladser med 14 Dages Varsel fra i Lørdags at regne. En Forhøjelse i Satsprisen og den normale Arbejdstids Begrænsning om Aftenen er nemlig bleven nægtet af Principalen. Som Følge heraf erklæres Trykkeriet i Blokadetilstand.

I Præsidiet for „Almindeligt dansk Typograf-Forbund", den 29. Juni 1875.

R. P. Jensen.

I R. P. Jensens Fraværelse redigeret af J. C. Henriksen og Fred. Olsen.

Trykt hos A. Guldbrandsen & Co.

sæt
firm
sen
snar
henl
maa
Støb
Krai
nisk
meli
et S
Stør
Omfa
Mæn
støbe
som
af, ha
kende
nen,
paa n
Møde,
ham e
var d
bliver
største
stor I
Afdød
skole
hvor
tionstr
naaede
dertil

Ty
Tid i T
vorlig
Forevis
Fag og
Stræber
i Leipzi
hvoraf e
eller Ar
maal det e

J. J. Niss
Sne
Fagforretning for Bog
Gotersg
K
Lager forefindes af færdige B
Mahognitræs- og Zi
Træklodser af Buksbom til Xylografier.
sen, Aarhus.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17. 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen.

Søndag d. 7. Marts.

„Vejr-Hanen" udgaar efter Vind og Vejr til 25 Øre pr. Nr.

VEJR-HANEN.

1975. — Nr. 65.

Annoncer modtages paa Kontorerne i Byen til 50 Øre pr. Linie.

☞ Vi bede vore ærede Læsere undskylde, at nærværende Numer af Bladet fremtræder i en anden Skikkelse end sædvanlig. Vor Marinoni-Maskine, der ellers saa fuldstændig tilfredsstiller enhver Fordring, har i Dag faaet et Bræk, som dog forhaabentlig vil være afhjulpen i Morgen, og derfor have vi maattet anvende det noget gammeldags Tryk. Fra i Morgen skal Bladet vise sig i sin tidligere elegante Skikkelse.

Udgiverne.

Særskilte Bekjendtgj.

Flommesild,

meget yndede for sin Velsmag og Fedme, ere arriverede og faas i Morgen tidlig i enhver Høkerhandel.

Makulatur.

En „uendelig" Mængde Makulatur faas paa Fabriken i St. Kongensgade.

Efterlysninger.

En **Tjenestepige** er bortkommen. Hun var ved Bortgangen iført sort Alpacca Kjole og dito Strømper samt en Femrigsdalerseddel. Den ærlige Finder bedes om at aflevere Femdalersedlen mod at faa Tjenestepigen i Dusør. Godthaabsvej 169 a b Lod 29 z og f.

Fremlysninger.

En **Tjenestepige** er funden. Hun var ved Ankomsten iført sort Alpacca Kjole og Strømper samt havde i Behold 10 Øre af 20 Kroner.

Chr. Om.

Bopælsforandringer.

Teatret i Badstuestræde er flyttet til Kasino.

Forskj. Foreninger og Institutioner.

Chr. X. 5789012 — 2 B.

Landmandsforeningen. Mandag Aften Kl. 7.

Sømandsbanken. I Aften intet Møde paa Grund af typografisk Maskering.

Generalforsamlinger.

De i 1875 afskedigede Generaler indbydes til et Festmaaltid for at fejre Aarsdagen for deres Afskedigelse.

Teatre og Forlystelser.

Teatret paa gl. Torv.

Idag, Middag Kl. 12, opføres:

Mester og Lærling

eller

En „Unge" i Knibe.

Brama i 2 Akter og en „uendelig" Mængde Tableauer.

Personerne:

Kjøng, Dressur-Anstalts-Direktør . . . . . Hr. Petit.
Hvadsomhelst, forhenv. Børstenbinder, nu Typograf. . . . . -Ebberup.
En „Dommer" med Gaaseøjne . . . . . -***

Handlingen foregaar: 1. Akt ved en Lygtepæl, 2. Akt paa en Lygtepæl.

Musico de fremtido.

Søndagen den 7. Marts, Aften Kl. 8, giver „Musico de fremtido" med velvillig Assistance af flere Koryfæer en Koncert i Salonen „Typographia":

Program:

1. Afdeling.

1. Ouverture til „hin Unge" af Kleine.
2. „Zwei Lieder" af R..., foredrages af en Rigsdagssætter.
3. Arie af „Herren i sit eget Hus", foredrages af Hr. „Skikkelig".

2. Afdeling.

4. Forspil til „Reservefondsjammer" af „Der Principal-Verein", udføres af „Typograf-Tidende".
5. Koncert (Zwibel-Moll) for Fløjte af O. Ettinger.
6. Fantasi-Kaprise af Banco, foredrsges paa Sækkepibe.

Tilhører-Billetter faas for Kroner i Billetudsalget. Af Tilskuerbilletter findes ingen.

Tivolis Pavillon.

I Aften 7—12:

Stor Extrakt-Forestilling.

Det bemærkes, at alle Stamgæs er i Aften ville kunne gaa hen til Tønden, hvori den ny Extrakt findes, for af denne at faa deres Glas fyldte, NB. mod en passende Betaling.

Indtægten tilfalder en fra Forhøjningen falden Sangerinde for at sætte hende i Stand til at udvide sin tidligere i Smug førte Cigarforretning.

Dands. I Aften hos Trantel.

Musikalske Instrum.

En Skralde

anvises til Salg fra „Vejr-Hanens" Kontor.

Værnepligtsvæsen.

Som et Værn, Enhver maa ansé for en Pligt at anskaffe sig, anbefales som et udmærket Middel mod Sult mit fortrinlige **Husholdningsbrod,** præpareret af Kartoffelvand.

Aktiebageriet in blanco Gade.

Tandlæger.

Tandhjul

indsættes i Maskiner. Nørregades Forlængelse 99, 8. Sal.

Godgjørenhed.

En hjertelig Tak!

Undertegnede, der i Aarets Løb have haft en Gennemsnitsfortjeneste af 32 Kr. ugentlig, takke herved ærbødigst vor højtagtede Arbejdsgiver for de os ydede 5 Rd., der have sat os i Stand til at forbedre vore forhen saa ulykkelige Kaar.

Samtlige Arbejdere.

Restavrationer m. m.

Svinesteg med Surkaal

samt al Slags Fisk, forskellig tillavet, serveres i den velrenomerede Restavration „det forgyldte Fugtebrædt".

Kommissionsforretn. og Agentur.

Nogle Annonce-

agenter søges af „Vejr-Hanen".

Forretninger og Fabr.

En Forretningsmand

ønsker Plads i en Fabrik. Aviskontoret anviser.

Maskiner og Redskaber.

En Sættemaskine,

som er støvet af flere Gange, og som er over 100 Aar gl., kan faas til Kobs. Boulevarden Nr. 7.

Befordringstøj.

„Tøj" befordres opbevaret paa Maskine af en Trykker, der har Øvelse i at gaa i Tøjet.

Husdyr og Kreaturer.

Rotter og Mus

udryddes i Gothersgade 314.

Monteringsgjenstande.

En Dreng,

som vil staa i en Butik som Bagerjomfru, kan faa Plads paa Vestergade 294.

Beklædningsgjenstande.

Ved Maske-Ballet

er Henriksens Garderobe til Stede.

Sundheds- og Toilet-Artikler.

Kjøngsplaster

faas fra den gamle Fabrik paa Store Kjøbmagergade.

Beskæftigelse for Kvinder.

Enepiger.

En Pige, der er ene i Livet, ønsker en Livsledsager, helst uden Formue og Dannelse, — desto større bliver Sympatien. Billet mrkt. „Peders Haab", bedes indlagt paa dette Blads Kont.

Vaskekoner.

For en Kone, der „har vasket sig", er Plads paa Kongens Nytorv.

Fortsættes paa 4de Side.

Aforistiske Betragtninger.

IV.

Vi have i vor sidste Artikel paaviist Uholdbarheden af denne — af os tidtnok berørte, og hvis Navn vi derfor love vore Læsere ikke ostere at nævne — Flostelmagers Paastande[1]). Gaa vi tilbage i Historien — og vi have oftere paaviist denne Kjendsgjerning —, finde vi ikke nogen Pendant hertil, og om denne maatte da i alt Fald — til Trods for Gyldigheden af de gustibus non est disputandum — den berømte Sentens af en Gl. Romer: de mortues nil nisi bene gjøre sig gjældende. Hvad nu særlig bemeldte Frasemager angaar, da skulle vi ikke nærmere opholde os ved hans til Grændserne af det Lovlige gaaende Dumhed; eller hans — saa ofte for Dagen lagte — bavlagtige Naragtighed; eller hans topmaalte Uvidenhed om Ting, hvorom han maatte have vidst ikke at vide fjerneste Besked; men — og vi komme atter og atter tilbage hertil — kun paapege — og vi paapegede da ogsaa dette strax[2]) —, at et Kompromis med denne ynkelige — og i sine Definitioner jammerlige — Stymper maatte betragtes som en — og fra alle Sider betragtes som en — fuldstændig Umulighed; at endvidere — og vi henvise i saa Henseende til, hvad vi andensteds ofte nok have bevist[3]) — samme Pralhans ikke undsaa sig ved — thi malum malo proximum — offenlig at frembavle Ting, hvorom han ikke havde fjerneste Spor af Begreb; at endelig — og quod bene notandum, d. e.: **mærker dette vel!** — tit bemeldte Pralhans saa sig nødsaget til at konstatere, at af 455 1/8 skrevne Linier, hvis Forfatter han hæsblæsende udbasunede sig at være, **kun** 1/8 — altsaa 1/3641 eller — med et rundt Tal — 1/3640 — viste sig at være af **Ham selv!**[4]); at sluttelig denne — vi bede vore Læsere undskylde, at vi — af Hensyn til Sagens Vigtighed i og for sig selv og overhoved — endnu en Gang se os nødsagede til at nævne ham ved Navn — personificerede Skryden-sig-op fremførte noget saa komplet — og i sig selv meningsløst — Bavl som at tale om usømmelig Polemik[5]), og at tilsidst, da det endelig — og her maa vi navnlig henholde os til, hvad vi tidligere havde forudsagt — kneb, **da løb han!**

Vi skulle — naar det stenografiske Referat foreligger[6]) — i vor næste Artikel nærmere gaa ind paa Realiteten af denne — ligesaa sørgelige som bedrøvelige — Sag, som vi kun have indladt os paa, fordi vi have anset det for vor Pligt baade mod vore Læsere og — saavelsom ogsaa til Oplysning for — den mere oplyste Almenhed. (Fortsættes).

I den franske Nationalforsamlings Møde i Dag foresaldt der ifølge vor Korrespondents Meddelelse til os en temmelig stormende Scene. Af Ballon var der indbragt et Forslag om, at Forsamlingen i Tilfælde af, at Sætterne gjorde Skrue, skulde udsætte sine Møder, til Forholdene bleve ordnede. Forslaget fraraadedes af Ventavon, som fandt det heldigere i saadanne Tilfælde at tvinge Bogtrykkeren til at opfylde, hvad der fordredes fra Sætternes Side. Clapier ønskede hellere, at Enhver, der attraaede Valg til Forsamlingen, skulde kunne sætte, for at Medlemmerne selv, hvis Sætterne gjorde sig „obsternasige", skiftevis kunde udføre deres Arbejde. Typograf Duval, der valgtes ved sidste Valg og i den korte Tid har vist sig at være i Besiddelse af megen Dygtighed, kunde paa ingen Maade slutte sig til Clapiers Forslag. Hvis nemlig Medlemmerne ikke skulde opnaa Gjenvalg, turde det befrygtes, at de vilde søge Plads som Typografer og derved tilføre dette Fag endel aandeligt Ukrudt, som Faget var bedst tjent med at undvære. Ved denne Udtalelse reiste der sig en voldsom Støj i Salen, flere Deputerede trængte sig frem for at faa ham ned af Talerstolen, man raabte i Munden paa hinanden; Præsidenten ringede med sin Klokke — det hjalp ikke; tilsidst sendte han Bud efter sin Hat for at hæve Mødet, men inden han fik den, kom en Deputeret aandeløs farende ind i Salen og raabte: „Sætterne have strueet!" Som et Lyn foer Efterretningen gjennem Salen; Ansigterne lagde sig i alvorlige Folder, og Taushed indtraadte. Ballon benyttede Lejligheden til varmt at anbefale sit Forslag; han gjorde opmærksom paa, at Aarstiden egnede sig udmærket til at tage Ferie; det var et prægtigt Skøjteløberføre, og han vidste, at Medlemmerne holdt meget af at løbe paa Glatis. Stormende Bifald ledsagede denne Tale. Hvorvel flere Deputerede trængte sig frem for at faa Ordet, overdøvedes de dog

---

[1]) Se vor Artikel i Nr. 41.
[2]) Se Nr. 24.
[3]) Se Numrene 5, 7, 9 og tildels 10.
[4]) Samme Karl har senere havt Hardiesse nok til at modsige dette.
[5]) Vi have senere set dette paa Prent.
[6]) Vi have for Skik kun at holde os til faktiske Kjendsgjerninger.

Af og til.

„Alting bliver gammelt med Tiden", dette er en Kendsgerning, vi ligesaa lidt nu, som vore Fædre for hundrede Aar siden, benægte. Det kan derfor ikke andet end ærgre alle sande Kunstvenner, at der omsider nu synes at komme noget Nyt frem, der har væsenlige Fortrin for det gamle. Det maa i Sandhed forundre, at man saalænge har kunnet se paa de Ohlenschlægerske Tragedier, paa de Holbergske Platheder, at man saalænge har klappet ad „Eventyr paa Fodrejsen", ladet den sandselige „Hulda halte" og holdt „Gilde paa Solhoug", man faar et mat Begreb om de Tider, da dette skete. Imidlertid — det lader til, at vor Tid skal „forandre Signalerne", og som en væsenlig Grund til denne vor Formodning anføre vi den ny Tragedie „Færgemændene paa Helgoland", der opføres i Aften første Gang. Kun i Forbigaaende skulle vi bemærke, at det dog virkelig er et uhyre Fremskridt, vi i vort Aarhundrede have gjort ved at kunne recensere over et Stykke, førend det er opført. Publikum har særlig Grund til at være taknemlig herfor, idet det kan møde med en bestemt Mening om Stykket og ikke udsætter sig for Prostitution ved at klappe, hvor der ikke skal klappes. Forfatteren af „Færgemændene paa Helgoland" har havt den ikke uvittige Ide, maaske for at berede Publikum en Overraskelse, at kalde et Par Oversættere for Færgemænd; vi skulle selvfølgelig ikke her gengive hele Stykkets Indhold, men kun anføre, at to Boghandlere begge have besluttet at lade oversætte den bekendte tyrkiske Roman „Helgoland". Forfatteren giver imidlertid den ene Oversætter Fortrinet, hvorved den anden bliver meget forbitret. Paa en Restavration træffe de begge sammen; i sin Harme udbryder da den tilsidesatte Oversætter til den foretrukne: „Du est en Vejrhane". Denne Nyhed bliver straks meddelt „den Indiskrete", der serverer den for sine Læsere. Af Fortvivlelse herover gaar Oversætteren ud og drukner sig i Rosenaaen, hvilken Begivenhed ligeledes meddeles i „den Indiskrete" under Overskrift „Rosendød". Den anden Oversætter faar imidlertid ved at læse dette Samvittighedsnag og har ingen Ro, før han følger den andens

aldeles af de forskjellige Grupper, der talte om, hvorvidt deres Skøjter vare i Orden, og om, hvorvidt de kunde løbe baglæns. Ballons Forslag vedtoges ved Afstemningen med overvældende Majoritet. Vor Korrespondent tilføjer, at de Skøjteløbende i Dag for Størstedelen vare Deputerede og skruende Sættere. Det var et Øjeblik paa Tale at gæste Typografernes Maskerade i København paa Skøjter, men det opgaves, da flere Deputerede havde lovet at komme hjem til The.

København, 7de Marts 1975.

Folketinget. I Dagsmødet foretoges 27de Behandling af Lovforslaget om Bestemmelser angaaende Begreberne „Kabinetsspørgsmaal" og „Opløsningsspørgsmaal".

Landstinget holdt ikke Møde i Gaar, holder ikke Møde i Dag og holder ikke Møde i Morgen.

Eneretsbevillinger. Under 6te dennes er der meddelt Bogtrykker P. E. Tit Eneret paa at opdrage „Unge"r, da det ikke er Andre til Skade og ham selv til liden Gavn.

— Under 1ste ds. er der meddelt Bogtrykker Konsen 5 Aars Eneret til i Staden København at eksperimentere med en af ham opfunden Svinestegs-Selvfratager.

Titelfrasigelse. I forrige Uge har en Sætter i et herværende større Officin frabedt sig en Titel, hvorved Fag-Kolumnen ogsaa gik tabt for ham. Dette er aldeles ikke efterlignelsesværdigt.

Nationalteatret. I Aften opføres „Færgemændene paa Helgoland", Skuespil i 4 Akter, af Jb Henriksen. Vi kunne allerede nu, takket være Spiritismens Fremgang i det sidste Aarhundrede, give et Referat af Forestillingen. — Handlingen er i Korthed følgende: Hjørdis, en Færgemands Fosterdatter, er meget hengiven til Drik, hvorfor hun ofte gaar med en Bjørn. I et Gildelag lover hun den Mand, som kan befri hende for den Bjørn, hun har, samme Aften, sin Haand og sit Hjerte. Sigurd Bjørnsbane og Gunnar elske hende begge, men da de ere Fosterbrødre, trækker Gunnar Sigurd til Side og beder ham befri Hjørdis for Bjørnen og overlade Lønnen for denne Heltedaad til Gunnar. Sigurd — der er en overmenneskelig ædel Natur — lader ikke Gunnar ane sin Elskov, men sender i Gunnars Navn 3 Spegesild til Hjørdis, som da gifter sig med Gunnar. Sigurd er nemlig selv en gammel Byfvend og ved, hvad der skal til. Nornerne vil imidlertid ikke vide Noget af den Historie, og de sørge derfor for, at Fejltagelsen bliver opklaret, hvorover Hjørdis bliver rasende. Hun tilstaar Sigurd sin Elskov, og i Fællig drikke de sig nu en Rus, i hvilken de sove blidelig ind for at vaagne i en ny og bedre Verden, hvor de drikke Mjød og spise Asgaardsrejer.

Det er kun en Digter af 1ste Klasses Røg-Kupé, der kan skrive et saadant Mesterværk; Alt er som det skal være, baade Dialog og Scenegang. Særlig skulle vi henlede Opmærksomheden paa den udmærkede Bjørnesene.

Forrige Aarhundredes Kritikere have skjældt Skuespillerne Huden saa fuld, at disse have taget sig dette ad notam, hvorfor vi ikke have fundet Noget at udsætte paa Spillet. Kun huede det os ikke, at Fremstillerinden af Hjørdis's Rolle under stor Sindsdelirium og i en hende næsten paa Næsen bringende Attitude fremsagde den smukke Replik:

Vel har jeg havt saa mangen en Bjørn,
Men ingen saa slem som den sidste;
I kan tro mig, naar jeg forsikrer Jer, Børn,
Den bliver en Pind til min Kiste.

Møde af københavnske Bogtrykkeriejere. I Anledning af den udbrudte Sætterstrejke holdt Principalforeningen i Aftes et Møde, der var talrig besøgt. Endel Notabiliteter vare indbudne, deriblandt den bekendte Journalist, Hr. Jacobes, Formanden for den store Arbejderforening, Hr. Konsument, og Hr. Blomsterhandler Elve. Efter at Hr. Bogtrykker P. E. Tit havde indledet Spørgsmaalet: „Hvad bør en Bogtrykker foretage sig, naar en „Unge" er løbet bort fra ham?", foreslog Hr. Bogtrykker Banko at nedsætte et Udvalg paa 15 Medlemmer for at tage under Overvejelse, hvorvidt det vilde være hensigtsmæssigt at anvende Politimagt eller Kongsplaster for at holde „Ungerne" til „Fiske"huset. Et Medlem raadede P. E. Tit til i Adresseavisen at søge unge Piger, da han vist bedre vilde forstaa at holde paa dem. Hr. P. E. Tit svarede meget modfaldende paa dette Raad. Derefter fik Hr. Banko Ordet og udviklede med sand arbeiderfølende Bevægelse Nødvendigheden for Principalerne til at optræde med Strenghed og Bestemthed mod Typografernes overhaandtagende, al Rimelighed udelukkende, alle de dejlige Landsteder opslugende og af et ikke-arbejdende Individ ledede uhumske Begærlighed. Han udøvede en i Usandhed slaaende Virkning paa Tilhørerne ved at meddele Resultatet af mange søvnløse Nætters Tankeløshed, og efter at han med en resigneret Mine havde indpræget Alle Enighed og selv lovet, at han for Fremtiden skulde glemme det Puds, han med Hensyn til Rigsdagsarbejdet var spillet af en anden Bogtrykker, sluttede han sit Foredrag med at betyde de Tilstedeværende, at det kun galdt om at faa Redaktøren af „Typograf-Tidende" ryddet af Vejen. Hr. P. E. Tit kom i en strækkelig Ekstase og forlangte Redaktørens Hoved paa et Fad. (Elve: Hør! Bravo!) Hr. Banko mente, at P. E. Tit havde et altfor kleint Syn paa Sagen. Nu gaves Ordet til en af de Indbudne, Hr. Journalist Jacobes, og denne ærefrygtindgydende Visvasforkæmper holdt under lydløs Stilhed følgende Tale: „Mine højtærede Herrer! Det er ikke første Gang, at jeg i min Egenskab af Journalist er til Stede som Vreesgjæst i den højtagtede Forsamling, men denne Gang føler jeg mig særlig kaldet til at lade min Røst høre; thi den nys udbrudte Sætterstrejke i Forbindelse med „Den typografiske Forening"s stedse voksende tyranniske Adfærd er for mig en saa betydelig Sag, at jeg ser mig nødsaget til at lægge et Ord med i Vægtskaalen. Allerede for længere Tid siden har jeg noteret det som en utilladelig Daarskab, at Typograferne ikke give Principalerne en skriftlig 14-Dages Opsigelse, forinden de begynde paa en Strue; det bruges dog mange Steder . . . (En Opvarter: Saa—aa!). En stor Uro paakom Alle, Hr. Jacobes kunde ikke faa Mere sagt, og der blev først nogenlunde Ro, da Formanden for den store Arbejderforening, Hr.

Eksempel. Idet han tager Afsked med Livet, gentager han da, ligesom til Livet: „Du est en Vejrhane" — og Tæppet falder. Det forekommer os, at Digteren her er paa sit Højdepunkt, at Handlingen kulminerer netop her. Hvilken Sandhed ligger der ikke i dette Udraab, og det er Digterens store Fortjeneste, at han søger at udbrede et rigtigt Syn paa Livet. Hvor Udraabet først forekommer, maa det siges med den Overbevisningens Kraft, med den Sandhed i Tonefaldet, at man straks føler, at her siges en Logn. Hvor det derimod forekommer til Slutning, maa det siges med en dyb, fuldtonende, næsten klangløs Bas, men dog med urokkelig Ro parret med rokkelig Uro. Det lykkes dog ikke ganske for Skuespilleren at faa dette frem i alle sine Enkeltheder, men maaske kan Grunden hertil søges i, at han er hæs, hvilket Onde forhaabenlig kun er forbigaaende. Dekorationerne ere udmærkede og passe fortræffeligt; kun forekommer det os, at Dekorationen til 2den Akt vilde passe bedre til 1ste og omvendt. Stykket gaar i Aften for udsolgt Hus; Balkonen er den eneste Etage, der ikke er udsolgt — muligvis kan Grunden dertil søges i, at der er Maskerade i den „typografiske Forening".

Konsument, der hidtil havde opholdt sig i et af Beværtningslokalerne, buldrende traadte ind og midt i Døren begyndte at tale: „Mine ærede Tilhørere! Frihed og Lighed er Livets uskatterligste Gode, men den, der ikke forstaar at bruge disse to Ting paa rette Maade, han . . . .“ Men længere kunde Formanden ikke komme; Uroen tiltog igen i Voldsomhed, og det lykkedes ikke Forsamlingen at komme til noget som helst Resultat, uden for saa vidt som det syntes, at der var Enighed til Stede om at være uenige, og dette Resultat „kunde vi have forudsagt“.

Fra Kunstverdenen. Et Maleri, der i disse Dage er udstillet i Palæet i Norgesgade (skraaes for Tietgens Kirke), vækker fortjent Beundring. For alle dem, hvis Kunstsans ikke er tilstrækkelig udviklet til at fatte Maleriets storartede Komposition, skulle vi forklare Betydningen. Maleriet forestiller et Emigrantskibs Sammenstød med et andet. Masterne vibrere af Stødet, alle Touge ere stærkt udspændte, det knager i Skroget, og Vandet trænger med Larm ind ad Skibets sønderslagne Side. De skælvende Master ere mesterlig fremstillede, de vibrere saa stærkt, at man ikke rigtig skjælner deres Linier, men synes at se flere — aldeles som i Virkeligheden, naar en skarpt begrænset Genstand bevæges med Hurtighed. En uopmærksom Betragter kunde let tro, at Kunstneren har malet med skælvende Haand, saa naturtro er Udførelsen. Til begge Sider af det ulykkelige Skib ses Damer og Herrer at hoppe i Vandet; deres Toilet har endnu ikke lidt noget, Enkelte have hvide Handsker paa, flere af Damerne bære lyseblaa Kjoler, der flagre for Vinden, medens deres Hattebaand hænge rolig ned i Ly af en stor Sløjfe. Herrernes Cigarer, som de i deres Fortvivlelse endnu bære i Munden, idet de springe over Bord, synes at lue op af Vindtrækket, der er opstaaet af den Fart, hvormed de falde ned i Vandet, medens Cigarrøgen hvirvler flegmatisk sangvinsk op mod Skibets Sider. Kaptajnen staar agterud rolig og fattet; nogle Matroser have tabt al Sands og Samling og indtage nogle højst besynderlige, men temmelig karakteristiske Stillinger. Den ærede Kunstner skal være Marinemaler af Fag; han har meget tilfælles med den franske Skole, især hvad Vandet angaar, tildels ogsaa hvad Bougspryd og Ankeret angaar, men dette sidste er maaske dog dansk Fabrikat fra Ankersmed Kaspersen. Det hele Indtryk, Beskueren faar, er i Sandhed overvældende.

„Typograf-Tidende“ vil fra næste Maaneds Begyndelse blive trykt paa begyndelses- og endeløst Papir.

Flothed. Da en Typograf for lidt siden skulde tænde en Cigar, benyttede han en Tarif som Fidibus.

Ildlos. For et Kvarters Tid siden kom et kvindeligt Hjerte i Brand. Ved Avisens Stereotypering var man endnu ikke Herre over Ilden.

Fund af Aal-Sager. Paa en Trykkeri-Mødding fra forrige Aarhundrede, af hvilke man endnu finder betydelige Levninger paa enkelte Trykkerier, har man i disse Dage fundet en Messingring og Brudstykker af en Staalspids, der efter Kyndiges Dom ere Levninger af en saakaldet Aal, der i den Tid var et uundværligt Redskab, for at en Sætter kunde binde an med den Ruskumsnusk, som Datidens Forfattere serverede under Navn af „Korrektur.“

Telegrammer til „Veir-Hanen“.

(Gennem vor egen Ledning.)

Wien, 7. Marts. Den østerrigske Statsgæld skal omdannes til et storartet Aktieforetagende. Forskudsbanken i København er overdraget Tegningen.

Aarhus, 7. Marts. Hoffmeyer erklæret i Blokadetilstand. Bjørnbak lysvaagen. Pressesagernes Tal naaet op til 11007.

Fortunstræde, 8. Marts, Kl. 5½ Morgen. Tremasteren „Typographia“, Kapt. Kæfert, har i Nat under Kap Trantel bestaaet en hæderlig Kamp med Monitoren Bachus, ledsaget af Dampkanonbaadene „Madeira“ og „Oporto“. Avisodamperen „Champagne“ befinder sig paa Rekognosering.

Skibsefterretninger. „Skrue“-Damperen „Typothet“ er fra „Krystalpaladset“ ankommen til Gammelholm, medbringende Ungdom og Galskab. Alt vel.

— Skonnert „Amor“ har i den haarde Storm lidt Havari paa Bougspryd og Rigning. Indbugseret henad Morgenstunden den 8de af Bugserfartøjet „Adonis“.

Vejroversigt. Meteorologisk Instituts Beretning for i Nat lyder saaledes: Det lave Lufttryk hviler i Begyndelsen af Aftenen over Kap Gammelholm, men stiger i Løbet af Natten. Kl. 12¾: En sydlig Vin(d) har i dette Moment bevirket et højere Lufttryk hen over Kap Trantel. Mod Morgenstunden er Luften noget diset. Stærke „Lyn“ ere iagttagne.

Signalstationerne.

Skagen: Vinden omløbende; henad Morgen Taage; 3rebet Mersejlskuling i Skaberak; op ad Dagen laber Kuling.

Hans Holms Station: Fyren paa Sprogø er gaaet ud.

Stationen paa Bogø: Isbryderen „Talmajestæten“ har med Held brudt Isen.

Søndag den 7. Marts 1975.

Som Fest-, Fødsels- og Mærkedag.

3660 (f. Chr.). Verden skabes. I denne Anledning et guddommeligt Festmaaltid for Guder og Gudinder.

2950 (f. Chr.). Den første Laban, en Søn af den gamle Laban, fødes.

1875 (e. Chr.). „Den typografiske Forenings“ tredje Maskerade afholdes.

1975. Det første Numer af „Vejr-Hanen“ udgaar i 200,000 Eksemplarer.

Som Almanakdag.

Solen: Opgang i Øst.

Dagen tiltagen 4½ Time og varer nu til Mørkets Frembrud.

Merkur har i Nat sin største heliocentriske Brede, men den gaar saa kort ned (efter Solen), at den ikke kan ses.

Syvstjernen viser sig i Nat kun partielt og indtræder i Kollision med den store Bjørn, der stinner svagt i Begyndelsen af Aftenen, men efterhaanden tiltager i Glans.

Venus er hele Natten synlig som Aftenstjerne, men forsvinder henad Morgen, ledsaget af flere Drabanter.

Inserat.

Herre Redagtør her ved lader jei dem vide a jei ve stivte en forenin for typografer de æ osse min agt at Udelugge alle Striger Og uvesen paa det at Typograferne for resten kan Leve i fred og ro med Dereses næste for jei holler inte a kvalm. Jeg vel haabbe, at Dereses baagtrygger kan hitte rede i otegrafien.

Olle Jørresen.

Beskæftigelse for Mænd.

Kontorister.

Kun to Nister

til Magasinovne ere endnu tilbage og sælges paa det billige Sted. Nikolajtaarn Nr. 87.

Personalia.

Min Putte! — Kom!
Din Putte.

Sisse. Endnu et saadant Blik til „Ham“ og — — — jeg dræber mig. Mads.

Redigeret af **Syvstjernen.**
Trykt hos A. Guldbrandsen & Ko.